

המבדיל בין ישראל לעמים

סכנת ה"רפורמה" בגיור

יוצא לאור על ידי
מכון הלכה חב"ד

יוצא לאור ע"י

לשכת ההלכה: סמס לרב - 055-7081737, קו לרב - 077-2251770

דוא"ל: publish@smslarav.co.il

הספר מיועד לזיכוי הרבים

והרשות והזכות נתונה לכולם להדפיסו ולהפיצו ככל האפשר למען הצלת העם
והמשתדל בזה, זכותו תעמוד לו לכל המצטרך כדברי הרבי המובאים בספר

עיצוב ועימוד:

Nextep Design | info@nextep.design | www.nextep.design

המבדיל בין ישראל לעמים

בספר מובא לקט מדברי גדולי הפוסקים בהגדרת גיור כהלכה, וחשיפת הסילופים החמורים בעקרי עניין הגיור שהתפשטו בדורינו, ומביאים להתבוללות נוראה שלא היתה כדוגמתה, וכן לקט מדברי הרבי מליובאוויטש וזעקתו על הסכנה הנוראה ב"גיורים" אלו שחותרים תחת עצם קיום עמנו ומסכנים את בטחוננו, ואודות חיוב ותועלת המחאה וההוכחה וההשתדלות בעניין.

תוכן העיניים

מבוא 6

דברי הפוסקים בהגדרת גיור כהלכה 18

מכתבי הרבנים על גילוי פנים בתורה שלא כהלכה שבדברי מקימי "ביה"ד גיור כהלכה",

אשר מטרת ה"רפורמה" היא להכיר ב"גיוריהם" ולקדם השקפתם המוטעית והמסוכנת 18

לקט מדברי הפוסקים וגדולי ישראל והרבנים הראשיים לישראל לדורותיהם בעניין

והגדרת גיור כהלכה 23

לקט משיחות ומכתבי הרבי מליובאוויטש בעניין גיור כהלכה 50

פרק א' - קבלת המצוות - עיקר הגירות 50

קבלת המצוות אינה מתנאי הגירות אלא היא הברית עצמה ובלעדיה אין גירות • עיונים בעניני גירות לאור מגילת רות • בין ערפה לרות • מה על הגר לדעת • המבחן אם יכול להתגייר - כשמקבל עליו ד' מיתות בית דין • סמכותו של רב • רב לא יכול לשנות את השלחן ערוך • אין ענין להשתדל לגייר • אחת שרוצה להתגייר אך עי"ז תיכנס למחלוקת עם הורי' • באם אין שמירת המצוות עתה - ספק בקבלת המצוות • נישואי כהן וגיורת • גוי שמוכן לקבל עליו עול מצוות אבל זה התחיל כתוצאה מהיכרות עם בחורה • התנאים שתכנס נשמה יהודית בילד מאומץ

פרק ב' - הסכנות הבטחוניות הבאות מ"הקלות" ב"גיור" הגויים מרוסיה 64

הסכנה ב'הקלות' בגיור גוים יוצאי רוסיה • התערבות גלויה של ממשלת רוסיה בארץ ישראל • סיבה ומסובב • מאותו זמן שהתחילו להכריז על 'הקלות' בגיור הגויים הרוסים - התחילו הצרות ממעורבות רוסיה • התערבות רוסיה אינה "מנהג העולם" • איך אפשר לא לצעוק כשרואים שבגלל זה נופלים קרבנות • פריצת החומה שבין ישראל לעמים מביאה לכך שהגויים קובעים דעות בנוגע לשטחים • הסיבה להידרדרות הבטחונות - הכנסת גויים לארץ בתור יהודים • האשמה המוטלת על המונע מהחייל את לבישת הקסדה • אין מקריות בעולם • החרפה הדרגתית מקבילה להידרדרות בשאלת "מיהו יהודי" • להודות בטעות ולתקנה • "תירוצים" ופרצותיהם • שלום בפנים ושלום בחוץ

פרק ג' - בגדר בן הנולד מישראל ונכרית וגזירת חוק הנכד 80

בן הנולד מישראל ונכרית אין לו שייכות לאביו ואינו נקרא זרעו • נתינת זכות בארץ ישראל לגוי שאחד מאבותיו או סביו היה יהודי - זהו היפך ברית בין הבתרים והיפך השכל • חיוב להרעיש כנגד חוק הנכד • היפך הפס"ד שבן ישראל מגויה הוא גוי ולא בן ישראל וגורם הכנסת גויים לארץ ישראל • ע"י החוק האיום נותנים לגוי שסבו היה יהודי חלק בארץ • חומר הנולד מן הגויה - האופן היחיד להפוך מיהודי לגוי

• עי"ז נעשה רח"ל מיהודי - צורר ישראל • גילוי פנים בתורה שלא כהלכה • "רב" אמיתי צריך להיות ירא שמים ואז הוא פוסק ע"פ הלכה • רישום ילדי נשואי תערובת • העמדת התואר "יהודי" באיזה שם לוויתא שתהיה - פרצה לתהום וקרע שאין לשער התוצאות • סכנה הכי גדולה לגרום קרע בחוגים רחבים של עמנו וערבובי' והטעה

91 ..... פרק ד' - גזרה האיומה

גזרה שלא היתה כמוה בדברי עמנו • דבר שלא היה לעולמים • חושך כפול ומכופל שמעולם לא היה • נסיון של סוף הגלות - ענין הגרים גרורים • גזרת המן להשמיד את היהודים • סכנת פיקוח נפש • ענין של נצחנות שמביא לסכנה • זה נוגע לכל אחד • רושם גוי כיהודי ומחזיק ספר תורה ל"כל נדרי" • טענו חטים והודה לו בשעורים • כל עניני השטות אינם מגיעים לשטות זו • עי"ז מכשילים יהודים שזרעם יהי' גויים • שלימות העם ע"י ש"לא תוסיפו" גיור שלא כהלכה • במקום להכניס גויים - יקרבו יהודים לקב"ה

100 ..... פרק ה' - איסור השתיקה וחובת ותועלת ההוכחה והמחאה וההשתדלות

טענת ה"חפץ חיים": מדוע לא התעלפת • תפקידו של רב • גם אלו ש"תורתם אומנתם" מפסיקים למצוה שהזמן גרמא • הטענה שעסוק בהרבצת התורה • כל אחד יעשה כל התלוי בו • השתיקה כשמתחוללת גזירה הוא חילול השם • כל הרעש כדאי כדי למנוע גוי אחד פחות שיירשם בתור יהודי • תועלת המחאה • ישנם כחות מלמעלה לביטול הגזירה וצריך רק להשתתף ב"אצבע קטנה" • כשכואב צועקים • שתיקה בגלל כסף לשיבות • קרירות כמו קרח • מי שאינו מוחה הקולר תלוי בצוארו • בכל הזדמנות והתאספות יש לדבר על מיהו יהודי • אמשיך להרעיש עד שהענין יתבטל • דברים היוצאים מן הלב • תענית צבור לביטול הגזרות האיומות • התעוררות בענין בראש השנה • להרעיש על כך כהכנה לחג השבועות • הכנסת גויים שלא נתגיירו כהלכה בכלל ישראל - מדגישה זכרון תשעה באב כניסת גויים לבית המקדש • בפרט אלו שדרים בסמיכות להכנסת • פעילות כמאן דבעי למיעבד • גם יהדי חו"ל צריכים למחות • החיוב לבטל את הגזירה מיד • 15 שנה שמחריבים את עם ישראל - עוקרים נפשות חיות מהעם היהודי • חיוב על כל אחד לעשות בענין זה • בשביל מה צריכים עסקן אם לא בשביל לדבר על מיהו יהודי • נשמות יהודיות נשרפות ואיך אפשר לעשות חשבונות? • הוכח תוכיח בענין שנוגע ליהודים בכל קצויו תבל • החשש שזיק להפצת המעיינות • שתיקה תמורת תמיכה לשיבות - מצוה הבאה בעבירה • גם כשלא נראה שיצליחו לפעול • ההצדקה שנותנים שוחד לקב"ה בתמיכה לשיבות • קרירות עמלק מפעילות בענין • אין וודאות שהצעקה לא תעזור • קבלת תמיכה לחיידרים ושיבות על חשבון פקוח נפש והתבוללות • על כל אחד מוטלת החובה והזכות להשתדל לביטול הגזירה • הכל כדאי כדי למנוע מלרמות גוי אחד שיירשם כיהודי וכך דורי דורות של גויים לא יתערבו ביהודים • אינני מתפעל מחרפות וגידופים • רציניות הענין מחייבת את כל אחד לפרסם את דעתו באותיות בולטות • מוטל על כל אחד לעשות בזה במרץ • לנצל את ההשפעה והכשרונות שיש לו בכ"מ שידו מגעת • מעולם לא נושע עם ישראל מהקמים עליו ע"י שתיקה אפילו מוצדקת • הקשר בין יהודי התפוצות לארץ הקדש • זכותו של יהודי לחו"ד בארץ ישראל • הטענה שלא יקבלו - אין לה מקום בתקופתנו • שעת חירום - בכל יום נעשים גיורים שלא כהלכה • המצב מבהיל ועוד יותר שאין פוצה פה ומצפצף • זכות ההשתדלות יעמוד לו בכל המצטרך •

פרק ו' - המבדיל בין ישראל לעמים 132

המבדיל בין ישראל לעמים • דרישת קרח לאחדות גרמה למחלוקת • שלום אמיתי הוא דוקא כשאין משנים מעשה הבורא • הדרך לשלום אמיתי רק ע"י התורה • עזרא ראה שזה סכנה וכל שכן כיום • הבלבול שרוצים לבטל המחיצה - מופרך לגמרי והיפך רצון ה' • הגורם לזה - אי הכרה במעלת ישראל • הרגש הנחיתות כלפי הגוי • מגיע מהשיטה ש"ככל העמים בית ישראל" • סכנה לעצם קיום אומתנו

פרק ז' - היפך הצדק והיושר 140

גיור שלא כהלכה הוא היפך הצדק והיושר האנושי • טובת הגוי הוא שיישאר גוי • מעולם לא היה חוצפה להכריז שצריך ללכת בדרך השקר • בסוף השקר לא יוכל להתקיים • ע"פ התורה אסור להזיק לגוי • עושים מהגוי תקלה ליהודים • זריקת גוי בין היהודים בדוגמת הכנסת חתיכת בשר ממקום זר לתוך הלב • הצרה מתחילה מההחלטה שא"צ לומר האמת • יהודי רוסיה אינם מעוניינים שירמו אותם

פרק ח' - אין לנושא ה"גיור" שייכות לכנסת 146

אין לגויים ב"כנסת" לחוות דעה בזה • "גיור" הוא מושג הלכתי ואינו שייך לכנסת • עניין של שטות לומר שבשר ודם יפסוק למי הקב"ה יתן כחות שלמעלה מהטבע • הצבעה בנושא מיהו יהודי - אינה שייכת כלל לגויים

פרק ט' - בעניין תיקון חוק השבות 150

לשאלת הנשים הנכריות מימי עזרא הסופר ועד עתה, סיפורים מפורשים בתנ"ך ולקחיהם • השלב הראשון בתהליך • השלב השני החמור יותר • "המצאה" • התוצאות העלולות להיות • על ה"קושיא הידועה" • סמכותו של רב • זכותנו על ארץ ישראל • הפחד בהשארות באופוזיציה • טבע ולמעלה מן הטבע • משמעויות נוספות של ה"תיקון" • הוכחה נוספת • מהותו של יהודי • זו הדרך • צורך והכרח של כל עם ישראל וגם לטובת אומות העולם מצד צדק ויושר אנושי • תיקון החוק - כמשל "רואה חשבון" שמעמיד את "בעל העסק" על טעותו, יהודי חוץ לארץ • הכרה בגיור רפורמי בחו"ל.

הגיור בהלכה, הרפורמה והליכי גיור שלא כדין ..... 165**פתח דבר** ..... 165**פרק א - מהות הגיור - כניסה לברית בקבלת המצוות** ..... 167**פרק ב - דברי הרמב"ם ושאר הראשונים והשו"ע בנדר קבלת המצוות** ..... 170**פרק ג - חוץ מדבר אחד** ..... 174**פרק ד - טעויות נפוצות בהבנת דברי הרמב"ם והריטב"א** ..... 176**פרק ה - בענין דברים שבלב** ..... 182**פרק ו - דינם של גיורי זמננו - דעת האחיעזר והאגרות משה** ..... 186**פרק ז - דעת האחיעזר בעניין חשב לעבור לתיאבון** 189

193	פרק ח - בדין חזרו לסורם
195	פרק ט - קבלת שמירת שבת
196	פרק י - דעת הרב קוק זצ"ל והרבנים הראשיים לדורותיהם
201	פרק יא - גיור קטן הגדל במשפחה שאינה שומרת מצוות
216	פרק יב - אולפני הגיור 'נתיב', הרפורמים ולימודי כפירה
222	פרק יג - מסקנות ועדת הרבנות הראשית לבדיקת גיורי צה"ל
224	פרק יד - ממצאים מחקרים ועדויות
235	פרק טו - המצאה מופרכת ומסוכנת, מושג 'זרע ישראל'
239	פרק טז - מעט דוגמאות מהסילופים וההטעיות שבספר 'זרע ישראל'
249	פרק יז - דעת הגר"ע יוסף זצ"ל על שיטת ה"גיור" של ראשי ביה"ד 'גיור כהלכה'
252	פרק יח - בה"ד 'גיור כהלכה' ורפורמת הגיור
255	פרק יט - סעיף הנכד בחוק השבות, כיום רוב העולים ארצה הם גויים
259	פרק כ - חוק השבות

262..... הוספות

262	חלק ממאסף מאמרים בהלכות גירות שבשו"ת מגדל צופים חלק ו' להרב גדליה אקסלרוד שליט"א
269	דוגמאות נוספות מההטעיות והסילופים שבספר 'זרע ישראל'
	מאמרים מהרב דויד יצחקי שליט"א בענין ההמצאה החדשה לכנות צאצאי יהודי מגויה כ"זרע ישראל" - ושבאמת דינם בגיור כשאר גויים, ובענין דעת הרמב"ם שקבלת מצוות מעכבת את הגרות, ודברים שבלב לענין גרות
280	מסקנת הדברים ותמצית הענין של הספר "כגר כאזרח" מהרב מרדכי אלתר שליט"א
302	וההסכמות לספרו
315	קונטרס "גיור קטנים כהלכה" מהרב הראל דביר שליט"א
324	גילויי דעת מגדולי ופוסקי ישראל בענין הגיורים המזוייפים

מבוא

גרות ללא קבלת מצוות אמיתית ורפורמת הגיור

מהות הגיור היא קבלת המצוות כמו במעמד הר סיני, וכל שלא קיבל המצוות בכנות אינו גר, כמו שכתב הרמב"ם (אי"ב יז) "כל העכו"ם כולם כשיתגירו ויקבלו עליהן כל המצות שבתורה, הרי הן כישראל לכל דבר". ואמרו בגמ' בכורות (דף ל) 'אפי' קיבל כל התורה כולה חוץ מדבר אחד אין מקבלים אותו, 'חוץ מדבר אחד אינו גר' (פסיקתא זוטרתי, ערכי תנאים), וכן כתבו כל האחרונים. נפסק בטור ובשו"ע (יו"ד רסח ג ובט"ז שם) שקבלת מצוות מעכבת לכו"ע, וזה גוף הגרות, כנות הקבלה מעכבת, ובטלו גרות הכותים כי קבלתם היתה מהשפה ולחוץ.

האמונה בעיקרי הדת ובתורה מן השמים היא לב הגיור, גר שאינו מאמין אינו גר, ואפי' 'גר תושב' אינו, כמ"ש הרמב"ם (מלכים ח יב) "והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבנו שבני נח מקדם נצטוו בהן, אבל אם עשאן מפני הכרע הדעת, אין זה גר תושב". גר שאינו שומר שבת לאחר גיורו, יש אומדנא שכבר בשעת הגרות לא האמין בתורה משמים ובשכר ועונש.

בשנים האחרונות התפתחה לנגד עינינו בעיית גיור חמורה - גיור המוני ללא קבלת מצוות. במשך שנים נאבקת היהדות הנאמנה בגיור הרפורמי. והנה למרבה התדהמה חדרה לתוכנו תופעה חמורה של גיור אורתודוקסי שלא כהלכה.

קבוצת רבנים המציאו שיטה חדשה ופרסמה בשנים האחרונות שניתן לגייר כשהגר מקבל על עצמו לנהוג כמסורתי, כגון להסתפק בהדלקת נרות שבת ובקידוש בשבת אף שאינו מוכן לשמור את השבת, וכן לגבי שאר המצוות שאינו מוכן לקבל על עצמו לקיים טהרת המשפחה וכדו' שנחשבות מצוות 'קשות', אלא רק מה שהאיש המסורתי מקיים, דהיינו קבלת חלקית בלבד, התלויה בדעתו וברצונו. 'רפורמה' זו עוקרת את ההלכה, שקבלת מצוות מעכבת והיא גוף ועיקר הגירות, כמו שנפסק בטור ובשו"ע ונו"כ (יו"ד רס"ח ג) הלכה זו מוסכמת על כל הראשונים ללא יוצא מן הכלל.

בהצלחה לא מבוטלת, בתעמולה רבת שנים, מתבססת שיטת גיור זו בשטח, בתי דין חדשים מוקמים וגופים רבניים ליברליים מאמצים שיטת גיור זו, וכבר 'גוירו' אלפים רבים המתבוללים בתוכנו.

את הרפורמה בהלכה מובילים ראשי ב"ד 'גיור כהלכה' באפרת, ושותפים לה רבנים אחרים. ראשי 'גיור כהלכה' עשו ועושים נפשות למען הרפורמה בין רבנים ודייני הגיור ברה"ר, ובהצלחה לא מבוטלת, חלחלה הרפורמה גם לחלק מדייני הגיור של הרה"ר ובעיקר בגיורי צה"ל. שיטת הגיור ע"מ לנהוג כמסורתי, מיושמת ב'גיור כהלכה', וגם לעיתים בבתי הדין לגיור של הרה"ר (בעיקר בגיורי צה"ל).

רבני 'גיור כהלכה' הקימו לפני כ-6 שנים ב"ד לגיור באפרת, וכבר 'גיירו' כ-1,500 איש (חלקם קטינים). אלה שנדחו על ידי הרה"ר בגלל שאינם ראויים, פונים ל'גיור כהלכה' ומתקבלים במאור פנים ומתגיירים.

גופים ציבוריים רבים שותפים במימון ובתעמולה למען הגיור למסורת: 'המכון המשותף ללימודי יהדות', אולפני 'נתיב הגיור' (אולפני הגיור בצה"ל), ארגון 'עיתים' (ארגון מודרן אורתודוקס), 'המכון הישראלי לדמוקרטיה', 'השדולה בכנסת', 'מערך הגיור הממשלתי' ועוד.

שותף מרכזי לפעילות זו הוא חה"כ לשעבר ר' חיים אמסלם (ש"ס), שחיבר ספר בשם 'זרע ישראל', בו הוא מציג את שיטת הגיור החדשה 'גיור ע"מ להיות מסורתי'. עליו ועל מסקנות הספר כתב הגר"ע יוסף זצ"ל בחריפות לא אופיינית בזה"ל (ט"ז כסלו תשע"א): **"סילף הלכות גרות וגילה פנים בתורה שלא כהלכה"**.

יש לציין, כי בדרך כלל הגר אומר בפיו שהוא מקבל מצוות, הפסול ההלכתי נובע מכך שידוע לדייני הגיור שאין בדעת המתגיירים לשמור מצוות כדין אלא לנהוג כמסורת. ראשי 'גיור כהלכה' ו'נתיב' הודיעו באתר שלהם ובתקשורת לתלמידיהם, שהם מודעים לכך שהגר אינו מתכנן לשמור שבת, ושאין חובה להיות דתי, ועל דעת כן מתגיירים. האמירה של קבלת מצוות אינה אלא מהשפה ולחוץ (לאחרונה חלק מן האמירות נמחקו מהאתר).

בעקבות הקמת הממשלה החדשה, ראשי 'גיור כהלכה' ו'איגוד חכמי המערב' מנצלים את ההזדמנות, ופועלים לקדם רפורמה בגיור אשר תפקיע את סמכות הגיור מידי הרה"ר ותעבירה לידי ראשי 'גיור כהלכה'. במטרה, (כפי שהם מצהירים), לפעול לגיור המוני.

ע"פ הרפורמה, הגיור יהיה בסמכות רבני ערים. כל רב עיר יוכל לגייר וביניהם גם רבני ערים שהביעו תמיכה בגיור למסורתי. "הגיור" יוכר ע"י המדינה גם לגבי רישום נישואין, אלפי צעירים וצעירות שאינם יהודים אשר ירצו להינשא ליהודים, יפנו ויתגיירו בהרכב המקל שאינו דורש שמירת מצוות, ובהמשך ינשאו ליהודים. ההתבוללות תפגע בציבור החילוני והמסורתי, וגם בציבור הדתי החרדל"י והחרדי.

מלבד הרפורמה שמבטלת את החובה לקבל שמירת שבת, ושלא נדרש להתכוון ולהתחייב לשמור מצוות, ושקבלת מצוות אינה מעכבת, עוד המציאו ראשי 'גיור כהלכה' מושג הלכתי חדש ובשם 'זרע ישראל' יכונה, דהיינו שאם אמו נכרית ואביו יהודי, יש להקל בגיורו ולגיירו לכחילה ללא קבלת מצוות מלאה, ויש 'מצוה' להשתדל 'להחזירו' לצור מחצבתם, ובזה מתקיים 'קבוץ נדחי ישראל', ועליהם אמר הכתוב בישעיהו (כז) 'ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים', ועליהם נאמרה הנבואה ביחזקאל (לד) 'ואת הנדחת לא השבתם ואת האבדת לא בקשתם'.

בהצלחה לא מבטלת החדירו בציבור את המושג 'זרע ישראל' שהפך למטבע לשון בעקבות התעמולה שלהם בתקשורת הכללית (לעיתים גם בתקשורת הדתית), ומתגלגל גם על לשונם של רבנים, כשאין לו שחר, כמפורש בגמ' ובכל הפוסקים שכן הנכרית הוא גוי גמור, ואם בא להתגייר צריך גיור ככל גוי, עם קבלת מצוות כדין.

לא זו בלבד, אלא אותם רבנים מחוגי 'גיור כהלכה' מביעים תמיכה ומעודדים העלאת גויים שיש להם סבא יהודי. בכנס (2018-2-15) למען העלאת שארית האתיויפים, נאם הרב... לקול תשואות ההמון ודרש להעלות גם את הנכד של הסבא היהודי שהתבולל, גם מבריה"מ וגם מאתיופיה, בטענה שנאמר בישעיהו שבקבוץ גלויות יבואו מארץ כוש, לכן צריך להעלות גם את הנכד הגוי. וכן מחבר ספר "זרע ישראל" הנ"ל אמר בהרצאותיו

שכיום יש לנו משימה להביא לארץ עוד מליוני גוים שיש להם אב או סב יהודי ושמרביתם יוכלו להתגייר ולחזור אלינו.

הפועלים למען רפורמה הלכתית וגיוור המוני, בטענה שצריך למנוע התבוללות, הם המעודדים עלייה של גוים!

מדברי ראשי 'גיוור כהלכה'

דברי א' מראשי "גיוור כהלכה" במכון הישראלי לדמוקרטיה (תשס"ח):

"אני זכיתי לשמש כדיין, אני ישבתי בדיונים.. הכניסה בגיוור לעם ישראל מורכבת משני רכיבים. היא מורכבת מהכניסה לעם והיא מורכבת מהכניסה לדת. הזהות הדתית והלאומית לעם ישראל, הזהות הזאת במשך אלפי שנים היתה זהות מחוברת. לא היתה הפרדה כזו.

אבל, אנחנו חיים מאתים שנה שבתקופה הזאת, הזהות הדתית והזהות הלאומית היא לא בהכרח אותה זהות. ולכן, השאלה שעולה היום היא מה המשמעות של להיכנס לעם ישראל, להצטרף לגיוור. ויש אסכולה שאומרת הכל דתי, הכל מתחיל בקבלת עול מצוות והקפדה על קלה כבחמורה, ויש כאלה שמבקשים. אני אמרתי, יש כאלה, ובצינונות הדתית יש לא מעטים ואולי רבים, ואולי אפילו היה אפשר לסגור על הדבר הזה, שאפשר היה להינעל על איזושהי השקפה, שמקבלת בעקרון את ההצטרפות הלאומית + האמונה בא-ל אחד + עוד כמה עקרונות בסיסיים שאפשר היה לסגור עליהם כקבלה לעם ישראל.

דא עקא המדיניות של בתי דין לגיוור היא היתה מדיניות שבגדול ביקשה לרמות את כולם - היא רימתה את עצמה, היא רימתה את הצבור ולמעשה היא יצרה מצב שבו כולם חובטים במדיניות הזאת. והם אומרים אנחנו לא אשמים - אבל בעצם כולם מרגישים שיש כאן משהו לא הגון ולא ראוי. כל בתי הדין לגיוור רשמית טוענים, שהם דורשים גיוור שמשמעותו קבלת עול מצוות לכולם. וכל ההבדל בינם לבין נקרא לזה העולם החרדי הוא במידת החשדנות, במידת החקירות והדרישות אחרי. אין אנחנו דורשים וחוקרים. זאת המדיניות הרשמית.

דא עקא יש בעיה - רוב המתגיירים אינם שומרים תורה ומצוות. כשאתה רואה את התוצאה הזאת במבחן הסטטיסטיקה יש ויכוח אם זה 60% או 70% או 80% זה לא כל כך משנה. ובגיוור הצבאיים אני חושב ש... אני מקווה שאני לא פוגע באף אחד. אני מוכן להמר שזה לא 60% ולא 70% אלא 90% שאינם שומרים תורה ומצוות. זאת אומרת את מי אתה מרמה? או שאתה דורש או שאתה לא דורש. ואם אתה רואה שבמבחן התוצאה רובם אינם שומרי תורה ומצוות, זאת אומרת שכנראה או שאתה מרמה אותנו או שאתה מרמה אותם או שהם מרמים אותך. ואז מגיע מאמר לפני שבוע של הרב א. ל. ובצדק מבחינתו, צריך שדיינים יהיו תמימים...

איך יכול להיות? האלף-בית של דיון זה שבן-אדם לא יהיה תמים. אם דיון אין בו פקחות 70% 80% מהגרים עובדים עליו - אז אחד מהשנים - או שבאמת הוא לא ראוי להיות דיון כי הוא זה, או שבאמת הוא מרמה - ואז החרדים צודקים.

ואם כך הדבר, ראש מערך הגיוור: אמנם, צריך לדעת, זה מה שאמרתי, שכשאתה בא להתגייר, יש הבדל בין קצה אחד שבו אתה אומר "אני מצטרף להיות אדם דתי", לבין אדם שאומר "אני מצטרף לעם ישראל". מה זה עם ישראל? המושג עם ישראל, לבדו, היום יש בו הרבה מאוד הגדרות. מה הם ההגדרות ההלכתיות המחייבות שמאחוריהם יש לעמוד ועליהם אין להתפשר לא במבחן הלפני ולא במבחן האחרי... אם בן-אדם יגיד "אני מוכן

להיות מסורתי", אבל הוא באמת מוכן להיות מסורתי, אני מקבל. כמו החבר. החבר מסורתי, בא לבית-כנסת, עושה קידוש בשבת... בדיעבד גם אם לא קיבל עול מצוות בכלל, זה בסדר". [תימלול מדבריו במכון הישראלי לדמוקרטיה כ"ב סיון תשס"ח],

עוד מדברי ראשי 'ג'ור כהלכה' (עיתון 'בשבע' י"ג אייר תש"פ):

"היו לו (לנשיא 'ג'ור כהלכה') מתנגדים רבים, זה ברור", אומר הרב, "אבל הוא לא חשב שהוא מתפשר או מקל בהלכות ג'ור, אלא מחמיר בהלכות התבוללות והלכות אהבת הגר. הוא ראה את הקושי של עולי ברית המועצות להשתלב בארץ, וזה כאב לו ברמה האישית. בוויכוח שמתקיים בעולם הרבני בשאלה אם ניתן לגייר אדם שמראש יודעים שהוא לא ישמור מצוות, העמדה שלו הייתה שחד־משמעית אפשר. שהוויכוח הזה תקף רק לחוץ לארץ, ובארץ ישראל אין לכך משמעות, כי כולם פה חלק. אני ניסיתי להציע שהמתגיירים יחויבו לפחות לשלוח את הילדים לבית ספר דתי, כך שיהיה להם קשר לתורה מבית הספר. אפילו את זה הוא אמר שלא צריך לדרוש".

באתר 'ג'ור כהלכה' נאמר: "אנו מעודדים את המתגייר להיות מסורתי ולא דווקא דתי" (מחקו בתקופה האחרונה).

אחד מדייני 'ג'ור כהלכה' בשיעור:

'מכיון שהג'ור חל בדיעבד בכל אופן, לכן הדיין אינו צריך להיות מוטרד שאולי אין חלות לג'ור, אלא הוא צ"ל בתנועה של "לקרב".'

אחד מדייני 'ג'ור כהלכה' חה"כ לשעבר ר' חיים אמסלם כותב באתר ווינט (2011, 13):

"בטענה שהגרים לא מקבלים על עצמן מצוות. הגיע הזמן להרמת מסך: נכון, הם לא מתכוונים להיות דתיים, אבל ג'ורם תקף - אפילו לכתחילה".

"הגיע הזמן להרמת מסך: המציאות והעובדות מראים כי המתגיירים... רובם ככולם לא מתכוונים לנהל אורח חיים חרדי למהדרין, אפילו לא חרד"לי או דתי-לאומי. השאלה היא האם מתגייר המתכוון לקיים רק חלק מהמצוות יש לגיירו לכתחילה? האם במציאות חיינו, ניסיון למנוע התבוללות, שהיא גרועה פי כמה, יש לקבל גרים כאלה גם לכתחילה (שהרי בדיעבד ברור ומוסכם שכולם גרים)?"

כנ"ל הוא כתב ספר שלם בשם 'זרע ישראל' (כולו הטעיות ושקרים כמו שיבואר בפנים) בו הוא עוקר את ההלכה של קבלת עול מצוות (עמ' שפא וכך הוא בסכומי כל פרק ופרק): "אין קבלת והודעת מצוות מעכבת הגרות", (אלו דברי שקר חמורים וכמו שיבואר בהמשך).. (עמ' שכ) "אע"פ שברור לנו שלא יקיימו אחר הגרות אלא את המצוות שהיהודים המסורתיים מקיימים כגון צום ביום כפור אי אכילת חמץ בפסח, קידוש בליל שבת וכיו"ב" (וראה בסכומים של כל פרק ופרק).

המצאה שקרית חמורה נוספת המציאו, שבדיעבד גם כשברור שה"מתגייר" לא קיבל עליו עול מצוות כלל ועיקר, ה"גירות" חלה ותקפה, והגוי נעשה יהודי! ע"י מילה וטבילה בלבד, ושזהו עיקר הגירות, וכפי שהתבטא אחד מדייני 'ג'ור כהלכה' כנ"ל, שמכיון ש(לדעתו המוטעית, היפך דברי כל הפוסקים) הג'ור חל בדיעבד

בכל אופן, לכן הדיין אינו צריך להיות מוטרד שאולי אין חלות לגיורו, אלא הוא צ"ל בתנועה של "לקרב". והקורא בספרי הר' אמסלם יראה שחוזר על המצאה זו שבדיעבד הגיור תקף גם ללא כוונה לקבל מצוות כלל רבות פעמים, ומסלף מדברי הפוסקים שזה רק ענין של דרבנן ומצוה מן המובחר וכו' ואין זה עיקר הגיור (היפך דעת כל הפוסקים), וזה גרם לו שלמרות שטוען שלכתחילה הם דורשים בבי"ד קבלת מצוות, אבל הם מסרסים ומעקרים את כל המשמעות של קבלת מצוות, וטוען שאין הכוונה שמקבל כל המצוות ע"מ לקיימן, אלא שמצהיר בפה מלא שמודע להצהרת הב"ד על מקצת מצוות קלות וחמורות, ויש לגיירו גם כשניכר ואנו משערים שאינו מתכוין לקבל ע"ע עול תורה ומצוות, אלא כוונתו לשמור מצוות כרוב הישראלים המוגדרים "מסורתיים".

פוסקי הדור נגד הרפורמה

הראשון לציין **הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל** כתב על השיטה שהמציאו במכתבו מיום ט"ו כסלו תשע"א:

ש"עבירה גוררת עבירה, התחיל בסילוף ההלכה בעיני הגיור של בתי הדין הרבניים שלנו וגילה פנים בתורה שלא כהלכה", ו"אנו קוראים לכל מי שהתורה יקרה בעיניו להתרחק מן האיש הזה הרחק כמטחוי קשת, ומדעותיו המוזרות והכפרניות".

פוסקי הדור בראשות **הגרי"ש אלישיב זצ"ל, הגרש"ה וואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל** הוציאו פסקי דין חריפים (מכתביהם מצורפים) ויצאו בנחרצות נגד השיטה החדשה של רבני 'גיור כהלכה' וכתבו (תש"ע) בזה"ל:

"על דבר הנדון אם שייך גיור אשר בדעת המתגייר לקיים מצוות באופן חלקי או כמסורתי, הננו להבהיר בזה כי אין שום צד בהלכה שיועיל גיור כזה, והינו גוי גמור לכל דבריו ואין שום נפקא מינא אם אביו ואמו גוים לבין אם אמו בלבד גויה. והכותב והאומר שכביכול יש בזה מקום לדון הינו מגלה פנים בתורה שלא כהלכה".

הגר"ח קנייבסקי שליט"א כתב (תש"ע):

"דבר ברור שאם אין מקבל עליו לשמור כל המצוות, אפי' אומר בפיו שמקבל, ואנו יודעים ברור שאין בדעתו, אין בגרותו כלום, כמש"כ באחיעזר ח"ג סי' כו סק"ד - שאם יודע קודם שיחלל שבת ויאכל טרפות אין בגרותו כלום. ובחזו"א יו"ד סי' קי"ט סק"ב, וכ"כ שאר אחרונים ואפי' דבר אחד אין מקבל לשמור. והרי הוא גוי גמור לכל דבר, וכל שאין מודה בזה הוא אפיקורס גמור".

הגר"מ שטרנבוך שליט"א כתב (תש"ע):

"בנדון להתיר גר או גורת ישראל שאינם עומדים לקיים מצוות, ומקבלים בפה לבד, הדבר הבל הבלים אין בהם ממש. והמתירים מטעין את עם ה' ומרחיקים השכינה מאיתנו. ומצווה רבה לפעול ולעשות לבטל מזימתם, ולשומע ופועל לבטל גיורים אלו תע"ב".

הגאון רבי שלמה פישר זצ"ל (תש"ע)

כשראה את מה שכתב ב'זרע ישראל', הזדעזע, התבטא בחריפות, וביקש מאברכים שיפנו לרבנים שיציאו בחריפות נגד דבריו.

הגרז"נ גולדברג זצ"ל (מכתב תש"ע) כתב על המסקנות של 'זרע ישראל'

"זה נגד הלכה פסוקה שאין מקבלין... ובמיוחד שזה ענין שיכול לגרום לדורות פסולי קהל שאם גיורה הגיורת שלא כדין הרי כל צאציה עד סוף כל הדורות גויים".

הרה"ג דוב ליאור שליט"א (מכתב תשע"א)

"העיקר הוא שקבלת מצוות מעכבת בדיעבד כך פסקו כבר גדולי הדור הקודם... אם יודעים בברור שאינו מקבל - אינו גר... ומשמע בגמ' שאפי' אם לא מקבל רק דבר אחד לא הוי גר".

לקראת הרפורמה בגיור שיוזמים ודוחפים רבני 'גיור כהלכה', אנו מוצאים לנכון להציג בפני הציבור את התוצאות ההרסניות שיצאו מרפורמה זו, רבבות גויים יתגיירו שלא כדין, גיור ע"מ לנהוג כמסורת ללא קבלת מצוות אמיתית.

בקובץ שלפניכם בתחילתו הננו מציגים בזה מכתבי וגילויי דעת מגדולי ופוסקי ישראל בענין הסילופים וגילוי הפנים בתורה שלא כהלכה שבס' "זרע ישראל" לא' מראשי 'גיור כהלכה' שע"פ שיטתו ועקרונותיו "מגיירים" בבי"ד 'גיור כהלכה' וברפורמה המתוכננת רח"ל, וכן לקט מדברי הפוסקים ומדברי הרבנים הראשיים לדורותיהם בענין גדר גיור כהלכה, ושהוא אך ורק כשכרוך **בקבלת כל המצוות בכנות ע"מ לקיימן, וללא זה הגיור לא חל והוא נשאר גוי**, וכן בהמשך הקובץ נציג את מגוון הבעיות העומדות על הפרק בעניני גיור. נתמקד במקורות ההלכה, ובהפרכת דברי המחדשים שכל דבריהם אין בהם ממש ודעתם אינה לגיטימית בהלכה. נביא כאן את דברי הראשונים והאחרונים והפוסקים לדורותיהם, שקבלת מצוות אמיתית **ע"מ לקיימן** מעכבת הגירות גם בדיעבד והיא עיקר הגירות.

כמו כן נציג איך האסכולה של המחדשים אכלה כל חלקה טובה וחדרה אף אל הגיור של הרה"ר ובמיוחד בגיור צה"ל. וכן נציג עדויות מחקרים וממצאים על מצבם הדתי של המתגיירים.

הדברים נלקטו מחיבורים חשובים שהתפרסמו בנושא זה, שביארו לעומק את ההלכה. וכן חשפו את הסילופים וההטעות של ממצאי השיטה החדשה, וכן הציגו את המציאות העובדתית החמורה שנחשפה למול עיניהם, ואלו הם:

"כגר כאזרח" - מהרב מרדכי אלטר - "בירור וליבון עיני גירות ובדיני קבלת מצוות, דברים שבלב, דין ב"ד בגירות, גירות לשם אישות ועוד ענינים".

מאמרים של הרב דויד יצחקי שנדפסו בקובצי "אור ישראל", בענין שיטת הראשונים והרמב"ם על קבלת המצוות שמעכבת, ובענין דברים שבלב לענין גירות, ובענין ההמצאה החדשה לכנות צאצאי יהודי מגויה כ"זרע ישראל", וכן דוגמאות מסילופי אמסלם בספר "זרע ישראל".

מאסף מאמרים בהלכות גירות ב"שו"ת מגדל צופים" חלק ו להרב גדלי' אקסלרוד אב"ד הרבני בחיפה לשעבר. "בירור הלכתי בתוקפו של הגיור ההמוני" ו"הגרות כהלכה" להרב אברהם חיים שרמן אב"ד הרבני הגדול בירושלים.

"הגיור בהלכה הרפורמה והליכי גיור שלא כדין - דו"ח" - הרב מאיר ברורמן.

"גרים גרורים" - מהרב שלמה בניזרי, החושף את העיוותים וההטעיות של "זרע ישראל ומוכח מעל לכל ספק, שקבלת כל מצוות בכנות, מעכבת לדעת כל הפוסקים הראשונים והאחרונים.. הספר בא לחשוף כי כל החידושים המופלגים והקולות בהלכות גרות שנכתבו בספר "זרע ישראל", אין להם אחיזה בהלכה, כפי שיוכח הקורא".

"ככם כגר" להרב שמואל זאיאנץ.

"שערורית הגיורים המזויפים" שעי ועד הרבנים העולמי לעניני גיור.

"ביטול גיור עקב חוסר כנות בקבלת המצוות" - הרב שמעון יעקבי היועץ המשפטי לשיטוט הרבני.

(רוב חיבורים אלו נמצאים באתר "היברו בוקס" וב"אוצר החכמה").

וכן צירפנו חלקים ממאסף המאמרים בהלכות גירות הנ"ל מהרב גדליהו אקסלרוד, ומאמרים הנ"ל מהרב דויד יצחקי, וכן הבאנו כאן את "מסקנת הדברים" של הספר "כגר כאזרח" מהרב מרדכי אלתר, וכן מצו"ב קונטרסו של הרב הראל דביר "גיור קטנים כהלכה" בעניני גיור קטנים שחזקה שלא יקיימו מצוות בגדלותם, ותודתינו נתונה להם על כך.

ונזכיר כאן בקצרה נקודות עיקריות מההטעיות והסילופים שהם חוזרים עליהם שוב ושוב, שהם מערבים את הדין ש"מודיעין אותו מקצת מצוות קלות וחמורות" בעת הטבילה וכו', שבפרט זה של "טקס" הודעת המצוות בפני שלשה, יש דעות אם זה מעכב את הגירות בדיעבד וע"ז כותב הרמב"ם שבדיעבד הוא גר גם כשלא עבר את טקס ההודעה, וכן וודאי שא"צ לדעת בעת גיורו את כל הלכות התורה, ומודיעין אותו אז רק מקצת מצוות קלות וחמורות, אבל זה שיהיה לו רצון והחלטה אמיתית לקיים כל המצוות למרות שעדיין אינו מכיר כל פרטי ההלכות, זה מעכב, וזהו עיקר הגרות. ולא כהמצאה שנקראת "גיור ע"מ להיות מסורתית" שהוא מחליט איזה מצוות לקיים... כמו לדוגמא שבוחר לעשות קידוש אבל לא לשמור שבת וכו', למרות שבדורינו יודעים ולומדים על מושג שמירת השבת,

וההשקפה לומר שהגיור הינו התחלת תהליך וכו' שבעתיד ירצה ויתקרב, אינה שייכת כלל בגר. ונעשה כאן בלבול נורא בין התייחסותינו ליהודי שנולד יהודי וחייב בכל המצוות, ומה שלא יעשה אע"פ שחטא ישראל הוא, ובזמנינו שרובם הם אכן בגדר "תינוקות שנשבו", צריך לנהוג, כדברי הרמב"ם (בהלכות ממרים פ"ג ה"ג) ש"ראוי להחזירן בתשובה ולמשוך אותם בדרכי שלום עד שיחזרו לאיתן התורה", לבין להבדיל גויים גמורים שע"פ ההלכה יש למנעם ובודאי שלא לדחפם לכך, ולא לרמותם בגדר העול תומ"צ שלוקחים על עצמם,

ואכן תפקיד זה של גיור שייך לנשמות מיוחדות, וכדברי הרבי המצוטטים בקובץ "רק נשמות מעטות (במספר) ביותר תפקידן גם ענין הגירות", וכפי שידועה הוראתו של הרבי (המובאת בס' "שליחות כהלכתה" ע' 148) לשלוחיו שענינם לקרב את בני ישראל לאביהם שבשמים, שאינו מרשה להם להתעסק בגיורים, אלא שישלחו את המעוניינים בכך לרבנים מומחים לכך, ודלא כהקמפיין שמובילים לשכנע שהגויים שנולדו מאב יהודי יש "מצוה" ל"החזירם" ל"צור מחצבתם", וכפי המובא בפנים הקובץ את הסילופים בזה מדברי הראשונים וכו' להמצאה זו.

וכן הבלבול הנורא שעושים בכך שמעריבים דברי הפוסקים שדנו בעניין גיור לשם אישות, ותשובת הרמב"ם הידועה בעניין הנטען על השפחה שהיו נידונים מסויימים שהקלו מפני הטעמים שתלויים מאוד בכל מצב לגופו, אמנם כל המדובר בשות"ם אלו, הם אך ורק בעניינים הנלווים לגיור כמו מטרת הגיור ודחיית הגר בתחילה, שגם בלעדיו הגיור חל בדיעבד בכל אופן כשעצם הגיור היה כדבעי, אבל לא מדובר על עצם הגיור כשלא היה קבלת מצוות אמיתית שבלעדיה אין הגיור חל, והם מטעים את הציבור ומשתמשים בדברי המקילים **בתנאים ואופנים מסויימים** בעניינים הנלווים לגירות, להראות כאילו יש מסורת פסיקה שונה של חלק מחכמי ישראל בעצם קבלת המצוות, וכן מסלפים וחוזרים כל הזמן על הטענה שאי אפשר לבטל "גיורים" שלהם ושאינן בהלכה מושג של ביטול גיור, שהרי ההלכה היא שגר שחזר לסורו נשאר ישראל לעולם. אך ברור שזו הטעיה, שהרי כל המדובר הוא כשהתגיר וקיבל המצוות באמת ואחר כך חזר לסורו, משא"כ כשמלכתחילה גיורו אינו גיור, וכגיור רפורמי שאינו חל מלכתחילה ונשאר גוי גמור. וכהוכחת הרב קוק מסוגיית הכותים, והראשונים שם, וכדברי כל הפוסקים.

וכן גם בגדר הקבלת מצוות שהם טוענים שדורשים מלכתחילה, (ולטענתם בדיעבד א"צ גם את זה), הנה בספר "זרע ישראל" חידש ועשה בזה משחקי מילים ע"מ לרמות שהוא אכן דורש קבלת מצוות, אבל אומר שאין הכוונה שצריך לקבל ע"מ לקיים כפשוטו כל המצוות, אלא שמסכים להצהרת הבית דין שיש ביהדות מקצת מצוות קלות וחמורות, ועוד כהנה וכהנה, וכבר מחו גדולי ורבי ישראל על דבריו המסולפים וכפי שמצורף בקובץ זה.

וכל הנ"ל הוא בנוסף לכלל המצב של ריבוי הגיורים המזוייפים שבדורנו, וכפי גישתם של חלק מדייני גיור שאמנם טוענים שאין להסתפק בגיור למסורת שאינו כולל שמירה מחילול שבת וכו', אך לדעתם א"צ להקפיד לבדוק אם מתכוונים באמת לקיים המצוות, ומספיק לסמוך על הצהרתם שיקיימו, גם כשרור וידוע לכל שבזמננו חלק גדול מרמים את הדיינים, וכפי שיתבאר בספרנו, ומסתמכים על טענת 'דברים שבלב אינם דברים' ומסלפים ומרחיבים דברי ה'אחיעזר' וכו' כמבואר לקמן בספרנו, וכפי שכבר נתפרסמו במשך הארבעים שנה האחרונות כו"כ פעמים גילויי דעת מגדולי הפוסקים כמצורף חלקם בסוף ספרנו.

ובקשר למצב איום זה הבאנו כאן לקט חלקי מדברי וזעקת הרבי מליובאוויטש בחומרת העניין והסכנה האיומה לקיום עמינו, בגיורים שאינם כהלכה ואינם כוללים קבלת מצוות אמיתית ע"מ לקיימם כנדרש בתורתנו כדי שהגיור יחול, ועל חובת המחאה ואיסור השתיקה כנגד מצב איום זה, כידוע מאבקו שניהל בעניין זה, הן בעניין תיקון חוק השבות שיכתב שיהודי הוא רק מי שנולד לאמא יהודיה או שנתייגר כהלכה, והפעיל כל דרך אפשרית כדי להסעיר את דעת הקהל בנושא ולפעול לתיקון החוק, והן בעניין תופעת ה"גיורים" הנקראים אורתודוקסים ש"הקלו" בקבלת כל המצוות ע"מ לקיימם, כנדרש ע"פ ההלכה, ובמילא גם לאחר ה"גיור" נשארים גויים, והתקלה הנוראה שבכך.

וכפי שהתריע וזעק על כך כבר בשנת תש"ל בקשר עם העליה אז מרוסיה, שנשמעו קולות מרבנים להקל בגיור הגויים שהגיעו משם, והרבי תלה בכך את יחס רוסיה לישראל שהשתנתה לרעה אז, והמעורבות שלה בביטחון ישראל, ונפילת חללים רח"ל! ובשיחותיו מאותה תקופה התייחס הרבי גם לאורע של חדירת מטוסים רוסים לשמי אה"ק, ולאיומים ופעולות שהיו אז מצד רוסיה לעודד את הערבים שונאי ישראל למלחמה. הרבי זעק אז בלהט רב, כי הגזירה של "מיהו יהודי" שמקבלים זוגות מעורבים מרוסיה ורושמים אותם כיהודים,

וההכרזה של רבנים מסוימים שיש לעשות "הקלות" בגיורם של הנשים הנכריות הרוסיות, היא שפתחה את אה"ק לפני הרוסים הקומוניסטים. הרבי הזהיר שיש בכך סכנה לעם היושב בציון (וכידוע שאז החלה להרקם תכנית מלחמת יום הכיפורים בעידוד רוסיה).

וביום ראשון ל"ג בעומר תש"ל בתהלוכת הילדים שנערכה בהשתתפות הרבי בחזית בית מדרשו, הרבי דיבר בכאב מול הילדים במשך זמן מה על ה"גזירה האיומה", ואח"כ בין מנחה לערבית ערך הרבי התוועדות בה אמר שהתוועדות זו היא המשך למה שלא היה יכול לומר בבוקר מול הילדים, והתייחס אז להתקפת מחבלים מרצחים שהיתה יומיים קודם ביום ששי ט"ז אייר על אוטובוס ילדי מושב אביבים ובה נרצחו 12 יהודים, וביניהם 9 ילדים, הי"ד, ועוד 19 ילדים נפצעו באופן רציני מן ירי המחבלים, והרבי אמר אז שזהו מצב לא רגיל, שבד"כ בעת מלחמה יורים על חיילים, וכאן ה' רכב של חיילים לפני הילדים ובכ"ז לא ירו עליהם אלא על הילדים, שאי"ז הגיוני בשיטות מלחמה, וכשמכניסים גויים לארץ זה נותן פתח לכל גוי להיכנס לארץ ולערער את בטחונה, עד שקרה מאורע מזעזע זה! ואמר ש"יש להתחנן ולבקש רחמים שאלה שטעו ורוצים למצוא מקום בשולחן ערוך "להקל" ולומר על גוי שהוא יהודי - יבינו שדבר זה מהווה צרה לגוי, וצרה גדולה יותר ליהודי, ולכן בודאי יתחרטו על כך מיד.. משה רבינו הודה ולא בוש כאשר נשמטה הלכה ממנו ובכך סלל את הדרך לכל גדולי ישראל, ולכל בני ישראל - שכל אחד מהם הוא "גדול" - לא להתבייש מלהודות בטעות ובעובדה שהאמת היא כפי שנאמר בתורת אמת. הנמצאים בתוך הממשלה, מבין אלה שהצהירו עד עתה שהם מייצגים תורת אמת, שבודאי יקר להם חיי כל פרט מיישראל, וכל שכן חיי רבים, ייענו ודאי לתפלות ובקשות ודמעות ההורים והאחים והאחיות של הקרבנות שנפלו ויודיעו מיד על חרטתם". ובשבת שלאחר' אמר הרבי בקשר לכינוס נשי ובנות חב"ד ש"בודאי לא יתפעלו מעניי פוליטיקה וכיו"ב, וישלחו מברק לאמהות של החיילים ולעומד בראשם, לאמר, שברור הדבר (כמו ששתים ועוד שתים הם ארבע) בלי שום ספק שהצרות שסובלים מהגויים הם בגלל שרוצים להכניס גויים לא", והסיבה לכך שהרוסים התחילו להתערב בעניי א"י היא בגלל שהכריזו בגלוי שיש לעשות "הנחות" מיוחדות לגויים מרוסיא שרוצים חלק בא"י. ולכן צריך לרחם על נפשות ילדי ישראל ולבטל את הגזירה!".

וכן התריע ועורר את דעת הקהל אודות תופעת "גיורי וינה" שנערכו ליוצאי רוסיה ועוד מקומות בדרכם לארץ ע"מ להקל עליהם את העליה, ו"גיורים" כאלו בעוד מקומות בעולם.

ובהמשך השנים כשהרב הגאון גדלי' אקסלרוד שליט"א אב"ד הרבני של חיפה לשעבר רוב קהילת חב"ד בחיפה, עורר (כמובא בספרו שו"ת מגדל צופים ח"א ע' קכג ואילך) "את תשומת לב הרבנים לחומרת בעית הגיורים ההמוניים המתבצעים בארץ ומחוצה לה, ומי שנפגש עם גרים אלו במשרדי הרבנות או בבתי הדין, לבו עליו דוי ונפשו בוכיה ושואל במרת נפשו האם צורת גר לאלו והאם איזה שמץ יהדות נודף מהם, הרי כגויי הארץ ייראו ושום סממן יהדות אינו מבצבץ מהם והמראה הוא קבוע, ואין מוצאים אפילו אחד ממאה גרים שייראו כיהודי", וקיבל ע"כ מכתב מהגרי"ש אלישיב זצ"ל מפורים דפרזות תשמ"ג:

"כבוד ידידי הרב הגאון מהור"ר גדלי' אקסלרוד שליט"א חבר ביה"ד האזורי חיפה

שלום רב, מכתב כבודו מיום ד' אדר קבלתי וזה תוכן השאלה "ידוע לי שיש הרבה שעברו מעשה גרות בארצה"ק ולא התכוונו כלל לקבל על עצמם עול תורה ומצוות ועל אף שברור הדבר שהצהרתם בפני הרב מסדר הגרות שהם מקבלים עליהם לשמור לעשות ולקיים לא היתה אלא מהשפה ולחוץ וכו' "

האם חובה על הרב רושם הנישואין לחקור ולדרוש את הגר או הגיורת הבאים לבקש ולהתחתן עם בן או בת ישראל אם אמנם היתה כוונתו לקבל על עצמו עול תורה ומצוות."

מלתא דפשיטא היא שאין גר ללא קבלת עול תורה ומצוות ואם אינו חושב כלל להתגייר באמת לחסות תחת כנפי"ה להיות שומר שבת מחללו ומחזיק בבריתו וכל המטרה בכדי להשיג את מבוקשו החומרי ולמלא את תאוותו, אין זה גרות כלל (ע' שו"ת בית יצחק דללא קבלה בלב לא הוה גר ולא אמרינן בזה דברים שבלב הוה דברים) והואיל ולפי"ד רבים הם הגרים מסוג זה, הרי החובה מוטלת על הרב רושם הנישואין לדרוש ולחקור בטרם בא להוציא להם תעודת היתר נישואין למען לא יתערבו גויי הארץ בזרע קודש וקיים לנו ד' א' מקרא שכתוב ואסירה את בדיליך - ואשיבה שופטייך כבראשונה - אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה.

בברכת התורה

יוסף שלום אלישיב."

ובהמשך לכך בשנת תשד"מ יצא הפס"ד המפורסם מהגרש"ז אויערבאך זצ"ל והגרי"ש אלישיב זצ"ל שכתבו: "אל רבני ודייני ישראל.

היות ולצערנו הגדול נתרבו לאחרונה מקרים של קבלת גרים ומתברר שאחוז גדול מהם לא חשב לקבל על עצמו שמירת תורה ומצוות בעת מעשה הגירות, הננו מזהירים בזה שהוא איסור חמור מאד לקבל גרים מבלי להיות משוכנעים שאכן דעתם באמת לקבל עליהם עול תורה ומצוות. הדבר פשוט וברור שגור ללא קבלת קיום תורה ומצוות, אינו גיור כלל אפילו בדיעבד.

גם הננו מזהירים את כל רושמי הנישואין, שההלכה מחייבת אותם לבדוק את כל המציג תעודת גיור, הן מהארץ הן מחוץ לארץ, האם באמת היתה הגירות כהלכה, כאמור לעיל. רק לאחר מכן אפשר לרשום לנישואין."

ובאותו זמן כשהרב אקסלרוד שאל את הרבי בקשר לכך שהיו כאלו שאיימו עליו על התעסקותו בזה, ולכן שאל אם להתראיין לעיתון בעניין זה, וקיבל מענה מהרבי "הרי הוא **רב** וכבר **התחיל** במצוה גדולה זו, ומה המקום לשאלה עתה?!!".

והרבי התבטא שגזירת הגיורים שאינם כהלכה היא "גזירה שלא היתה כמוה בדברי עמנו בני ישראל הרוויים דם ואש ותמרות עשן, גרות שונות ומשונות, ובכל זה לא העיז בכל עמי הארץ איש או אשה לבטל את עצם קיום עם ישראל על ידי הכרזה שכל המביא פיסת נייר בו כתוב שיהודי הוא, הרי הוא יהודי".

והקדיש לכך שיחות ארוכות שנבעו מלב טהור וכואב וזעזעו את כל שומעיהם, וכן הקדיש לעניין זה שעות רבות של פעילות גדולה ומסועפת (שחלק חשוב ממנה מתועדת בסדרת הספרים "ימי תמימים"), ואין ספור שעות של 'יחידויות' עם עסקנים ואישים פוליטיים שבידם היה לסייע בבעיה הכאובה.

ולדאבונינו לא רק שעד היום עדיין חוק השבות לא תוקן עד שהגענו לפסיקת הבג"ץ המכירה בגיורים רפורמים לעניין זכות השבות, וכן הפירצה הנוראה - שג"כ הרבי זעק עליה, - בסעיף הנכד, שנכתב שנותנים כל הזכויות בארץ, לגוי שאחד מסביו היה יהודי, ובכך הביאו לכניסתם של מאות אלפי גויים לארץ, אלא המצב החמיר לאין ערוך בשנים האחרונות, כשמתפשטת התופעה של "גיורים" במסווה של "כהלכה", כנ"ל, שאז סכנת

ההתבוללות היא הרבה יותר גדולה מגיורים הנקראים בגלוי רפורמים כפשוטו, ורוצים שיוכרו רח"ל גם לעניין נישואין, ועוד רואים בכך אתגר ומשימה ו"מצוה" הכרחית ל"גייר" ככל האפשר, שכזה חושך עוד לא היה, וכל הזעקות של הרבי ודיבוריו אודות איסור השתיקה והחילול השם שבשתיקה, וחובת ההשתדלות של כל יהודי לבטל גזירות אלו החותרות נגד קיומו של כל יהודי ונוגע לכל יהודי בפרט וכו', כמלוקט חלק מדבריו בקובץ זה, מתחזקות במצבינו הנורא כעת לאין ערוך. (ואולי כאן המקום להעיר עכ"פ בקיצור על טעות נפוצה אצל כו"כ מחסידי הרבי, שכאילו היום כבר אין לנו לזעוק ולהתריע על התפשטות השיטה המסולפת בעניין הגיורים שאינם כהלכה, וטעותם נובעת מכך שבשנות תשמ"ט ותש"נ היו כמה הוראות מהרבי בקשר ל**לתיקון חוק השבות** שבזה התמקד עיקר המאבק אז, שלא לפעול בכך בשמו ושם חב"ד, לתועלת העניין כשהי' אז מצב שדווקא אופן זה הפריע לתיקון, וכלשון מענה הרבי להרב יעקב יהודה העכט "מאמירתי" גיור כהלכה" - טשטשו ואחר כך **העלימו** דאין זה דעתי, כי אם הודעה **שכל אחד ואחד** יראה בספר פלוני (שנתחבר לפני 400 שנה) ויעתיק לעצמו הכתוב שם. כל המדגיש שאיש היושב בברוקלין אומר כו' - מזמין חרב ביד פלוני בן פלוני", וברור זו הי' עוד כמה מענות בתקופה ההיא, והרבי הדגיש כמ"פ שפשוט שאין זה עניין מיוחד שנוגע רק לליובאוויטש, אלא ענין שנוגע לכל העולם כולו).

חשיבות נוספת ישנה לפירסום דברי הרבי בעניין, מכיון שנשמעת טענה חצופה ומשונה שהרבנים שיצאו נגד גיורים אלו הם כאלו שדואגים לחוג שלהם ולא איכפת להם מכלל ישראל ולא מרגישים אחריות לכלל האומה, עפ"ל. אבל דייני 'גיור כהלכה' הם הדואגים ואיכפת להם מכלל ישראל והם ה"רועים" שדואגים להשיב את הנידחים ול"קרב" את אלו שנולדו מישראל וגויה, ולכן גם הם "מקילים" בגיור כדי "להציל" את עם ישראל מהתבוללות, ומהם הרואים בחוק השבות הנורא שגרם להבאת מאות אלפי גויים מרוסיה לארץ, קיום קיבוץ גלויות, ומשימתם ל"גייר" גויים אלו ל"החזירם" לצור מחצבתם.

והרי אין בדורינו רועה שכל כך דואג לכל היהודים בכל קצוי תבל, להצילם מהתבוללות ולקרבם לאביהם שבשמים, כמו הרבי מליובאוויטש, ששלח את שלוחיו במסירות נפש, וכידוע לכל, ועד היום שלוחיו ממשיכים בעבודת השליחות שלו, וכמו"כ ידוע לכל, פעילותו למען יהודי רוסיה ודאגתו אליהם גם בשנים הקשות כשהפעילות היתה במחתרת ובמסירות נפש ממש ועד כעת לאחר המהפכה כשלוחיו ב"ה פועלים שם בגלוי ומקרבים את האובדים והנידחים,

ודוקא הרבי מפני דאגתו העצומה ואחריותו לגורל עם ישראל ראה את הסכנה העצומה כשהתחילו הפירצות בעניין הגיורים כבר לפני למעלה מיובל שנים, הן בחוק השבות כנ"ל, כשנלחם בכל הדרכים לתיקון החוק, והתריע על הסכנות העצומות. וכן במאבקי בנסיון להקל בגיורי יוצאי רוסיה בזמן העליה מרוסיה בשנת תש"ל כנ"ל, וראה בכך הן סכנה בטחונות והן סכנה רוחנית נוראה של התבוללות החותרת תחת עצם קיומינו.

הבהרה חשובה בנוגע ללקט דברי הרבי המובאים כאן, שלבד מהקטעים שצויין בסופם -מוגה-, או קטעי מכתבים שנכתבו על ידו, רוב קטעי השיחות הינן "הנחות" - רשימות השומעים ע"פ זכרונם וכפי הבנתם, ולא עברו את הגהת הרבי. מכך מובן שבשיחות אלו ישנה הסתייגות מסוימת מאחריות על תוכן הדברים והן על אחריות הכותב והמתרגם בלבד.

ואנו תקווה שקובץ זה יפעל את פעולתו לפקוח את העינים, שלא יתבלבלו ויטעו מגילוי הפנים בתורה שלא כהלכה, כדברי הגר"ע יוסף ועוד פוסקים, וכן לחזק ידי דייני הגיור המוסמכים לכך, שלא יושפעו מרוחות הרעות, וההשקפות המסולפות והשקריות המתפשטות ומתחדשות בעניין קיומי זה לעמנו, וכמו ההשקפה הפסולה ע"פ תורתנו שכיום המצב השתנה ויש לעודד גיור ולרדוף אחר הגויים לשכנעם להתגייר, ו"להקל" בגיור, שכל "הקלה" בעניין זה, מחמירה את ההתבוללות שלא ידעו מי יהודי ומי גוי, ושימו ליבם לגודל אחריותם בעניין הגיור, שיבצעו רק גיורים אמיתיים מלב שלם שמקבלים עליהם באמת את כל המצוות, ושכל אלו שאיכפת להם מטובת עם ישראל והמצב הנורא שהגענו אליו של הגעת מאות אלפי גויים לארץ הקודש, והנתונים המזעזעים של ההתבוללות בעקבותיו,

הנה במקום לגרום להחרפת בעיית ההתבוללות ע"י קידום חוקים שמבוססים על "מתוה ניסים" שמטרתם לתת הכרה לגיורים מזויפים, ולהגביר כמות ה"גיורים" המסוכנים יותר מגיורים רפורמים, מכיון שהם נעשים במסוה הלכתי.

ישקיעו את מרצם לתיקון העינים הנדרשים ע"פ התורה בתיקון חוק השבות הפרוץ, הן בהוספת המילה "כהלכה" שהושמטה משם, והן בתיקון סעיף הנכד האיום, שהוא הגורם להגעתם לארץ הקודש של המוני גויים, ואשר ההסכמה ל"גיורים" מזויפים אלו, רק מחריפה את המשך הבעיה הנוראה בהבאת גויים לארץ והמשך ההתבוללות הנוראה הנגרמת על ידה. ושכל אלו שהוטעו על ידם והם בתוכם, יודו על האמת ויחזרו למוטב ולא ימשיכו לבולל את עם ישראל באומות.

ויה"ר כפי דברי הרבי המובאים בפנים, שניסיון זה של גרים גרורים הוא הנסיון הקשה של סוף זמן הגלות, וכבר אין לאן לרדת יותר, וצריכה כבר להגיע הגאולה האמיתית והשלימה, שנזכה לזה תיכף ומיד ממש.

מקום כאן לציין את עידודו להתעוררות בעניין ולהוצאת הספר, של הרב לייבל זאיאנץ שליט"א שזוכה לשמש כיוכל שנים שליח הרבי לכו"כ עינים, כולל בפעולות נגד גזירת "מיהו יהודי", וכמענת הרבי אליו (ער"ח ניסן תשמ"ו): "...ענין מיהו יהודי התדדר ביותר. כשיגמור כ"ד (בשמחה וט"ל) - יודיעני ואציענו שליחותו הבא אח"ד". עכ"ל. ועוד "ה"ז המשך מפעולותיו העקרויות כל הזמן" עכ"ל. ובתשובה על כך שישנם מלעיגים על ההתעסקות בעניין זה, כתב "לכתבו אשר ישנם מלעיגים עליו - לא דבר חדש הוא שמלעיגים על התורה ומצות. וכן ה' חלקם של כמה וכמה החרדים לדבר ה' מתחיל מאברהם אבינו. וראה התחלת (ויסוד) כל ד' חלקי השולחן ערוך ולא יתבייש כו' וכבר נאמר ה' אתנו אל תיראום."

יש"כ גדול לרבנים המסורים שהשתתפו בעריכה, הרב מאיר ברוורמן, הרב הלל מנחם געז, דומ"צ בבית ההוראה שע"י "בית מדרש להוראה ומשפט - רחובות", הרב מנחם כהן רב קהילת חב"ד בית מנחם בבאר שבע, ומרבני מכון הלכה חב"ד, הרב שמואל אלעזר ניסילעוויטש ר"מ בשיבת חב"ד באנטוורפן, הרב משה סבן חבר "בית מדרש להוראה ומשפט - רחובות".

מערכת "מכון הלכה חב"ד".

דברי הפוסקים בהגדרת גיור כהלכה

מכתבי גדולי הרבנים על גילוי פנים בתורה שלא כהלכה שבספר 'זרע ישראל' שע"פ עקרונותיו ושיטתו "מגיירים" ב"רפורמה" החדשה

הרב עובדיה יוסף זצ"ל כותב: "עבירה גוררת עבירה התחיל בסלוף ההלכה בעניני הגיור של בתי הדין הרבניים שלנו, וגילה פנים בתורה שלא כהלכה". (שורה הרביעית במכתב)

כתיבת ספרים. טו כ"א תש"א.

אנחנו מבינים בזה הפוסק חידוש גדול וזוהי דעה נכונה ונכונה היא שיש להקדים את הפוסקים הנכונים
המסורתיים דבר שאסורים העברה יומה וזוהי וקיימים את כל החוקים העתיקים, וקיימים תכלית דברים אלה מן
דרינו וזוהי הערה. והם כמקור האמת ברובתו דמונה ויחזק יסודן ויקצו.

אזרח אורחה צדיקה. התורה דלונת הכולם קצתו מדינה בזה הדין הנכונה אלה פנים תורה
לא כהלכה. והמחוקק הכיף בענין הנזכר הם ומתוך אותו כמקשה לא אדגב השיקור, אולם זה הווי
לא נכונה התי מקצת מונחם ולא יחזיקו חכמים. וזהו תכליתו.

אני פורסם זמור חיים ומחלק זה כי מן תורה שאין להחזיק את התורה למה שהיא אמיתית
אחלוקן לפניה את מוחם חכמי הכנסת של שני ואם לא יאצור התי הוא אצלן. כי אין חזק לו
כמקשה. ולא את נכחו. הנה בחינו. ועשו עולם ליוון, ואלה את פרקטנו, קדדו לאם אצלן
ישגו ואזכירי בתורה הנכונם להחזק וקצו, המספר אענה טמא מיה. אפי' ההלכה חייב
היא להחזיק הנוכח.

ואני עומקם אלה אי אדגבם עקרה חינוי להחזיק מן החיים פניה מוחם כמקשה קשה, ואנחנו
המנוכחם והמפוזר.

ויהי יוצרם להזכיר מקובל. וזו נוסח או.

אזכירי יוסף
אלה הם
למה של צד
גדל אלה

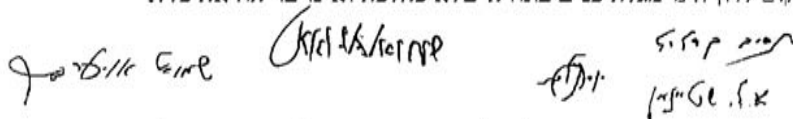
אנחנו ככה גילוי פנים
מקצת אצל חזק ונכונה אצלנו
מנהי

ח. משהו

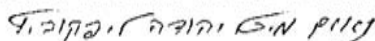
גדולי הפוסקים הגר"ש אלישיב זצ"ל והרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל והרב ניסים קרליץ זצ"ל קובעים כי "אם בדעת המתגייר לקיים מצות באופן חלקי או כמסורתי: הננו להבהיר כי אין שום צד בהלכה שיועיל גיור כזה, והינו גוי גמור לכל דבריו, והכותב או אומר שיש מקום לדון הינו מגלה פנים בתורה שלא כהלכה".

דעת מרנן ורבנן גדולי הדור שליט"א על גיורים מזויפים ללא קבלת תורה ומצוות

על דבר הנידון אם שייך גיור אשר בדעת המתגייר לקיים מצות באופן חלקי או כמסורתי: הננו להבהיר בזה כי אין שום צד בהלכה שיועיל גיור כזה, והינו גוי גמור לכל דבריו ואין שום נפקא מינא בין אם אביו ואמו גוים לבין אם אמו בלבד גויה. והכותב או אומר שכביכול יש בזה מקום לדון הינו מגלה פנים בתורה שלא כהלכה ואינו בר הוראה כלל.

גם אני מצרף דעתי למה שכתוב למעלה בפסק גמור, ואלו שאינם מקבלים את הפסק דין שהגיור אין הוא גיור, הוא מורד בתורתנו הקדושה ויקבל את ענשו.

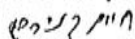

בנידון להתיר גר או גיורת בישראל אף שאין עומדים לקיים מצוות, ומקבלים בפה לבד, הדבר הבל הבלים אין בהם ממש. והמתירים מטמאין עם ה' ומרחיקים השכינה מאיתנו. ומצווה רבה לפעול ולעשות לבטל מזימתם, ולשומע ופועל לבטל גיורים כאלו תע"ב

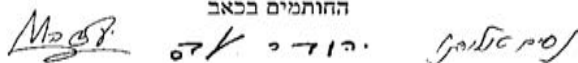

דבר ברור שאם אין מקבל עליו לשמור כל המצוות, אפי' אומר בפיו שמקבל, ואנו יודעים ברור שאין בדעתו, אין בגרותו כלום. כמש"כ באחיעזר ח"ג סי' כו סק"ד - שאם יודע קודם שיהלל שבת ויאכל טריפות אין בגרותו כלום, ובחזו"א יו"ד סי' קיט סק"ב, וכ"כ שאר אחרונים ואפי' דבר א' אין מקבל לשמור.

והרי הוא גוי גמור לכל דבר, וכל שאין מודה בזה הוא אפיקורוס גמור.

אוי לנו שכך עלתה בימינו שצריך למחות על דברי הבל ורעות רוח
אוי לנו מעלבונה של תורה
החותמים בכאב

הרב זלמן נחמיה גולדברג: "נודע לי שכת"ר מסיק בקונט' שניתן לגייר גם באם אינו מקבל כל המצוות ולבבי לא כן ידמה, שזה נגד הלכה פסוקה שאין מקבלין גם אם אומר שאינו מקבל עליו דקדוק קל ובמיוחד שזה ענין שיכול לגרום פסולי קהל. אבקש מכת"ר לא להדפיס הסכמתי שלא אצטרך להודיע ברבים את דעתי".

RABBI Z. N. GOLDBERG
Abbad Badaiz & Elis Horowitz "Hayasher Vehator"
 Member Of Supreme Rabbinical Court

הרב זלמן נחמיה גולדברג
אב"ד בודין בית חוראנה לרבינו מסמנת "הישר והטהור"
 חסיד בית חורין ורבינו הגדול

בית היום ב'ו כסלו תש"ז

כדוס היה חזיה אנאם שליטא
 ינני דקדשה אכתיה היום עתמי הסכמה לספיקו שחורה
 בטע גזיר שיהא...

ואכן אחי טעני שכת"ר חסיד דקונטרסיה שניין לטויה אז הוא
 אינו מקבל כל המצוות ולגדי אלו כן וטעה שיה נגד הלכה פסוקה
 שאין מקבלין גם אם אומר שאינו מקבל עליו דקדוק קל ומספיק
 ספיקו ומחולק שיה זמן סיכורו לגרום אל זכריהו סוף קהל
 שאם יזויה הקדושה אז היה כפין כמו כל צאצאיה זס סוף כל הקדושה
 זיה זלנו ואקס אכתיה או לפקדים הספיקו סלון אצטק להודיע דייק
 דאמי ודהכאריה שכתבתי ותמוז כתום שחוטטו כהן לדיו היה לדי
 דקדוש לזוים היינו טענו היו נטוין זכריהו וזו אחי זיה
 זלמן אדקין את כולנו טעננה ללדיט מחלוצות זענין שחור אמון

דכדוה רה
 זלמן חסיד קולר

הרב דוב ליאור: "לאחר שהראו לי כמה מסקנות מספרו שאיני מסכים להן הנני מבהיר בזה שהסכמתי היא כללית, אך אין בה הסכמה לכל המסקנות הנובעות למעשה ממנו. שצריך שהגר צריך לקבל עליו עול מצוות בשלמות, כן פסקו כבר גדולי הדור הקודם בשו"ת אגרות"מ (יו"ד ח"א קנז) וכן כתב השרידי אש (ח"ב סימן ע"ה) שעל המתגיירים לקבל עליהם המצוות בשלמותן, ומשמע מהגמ' שאפי' אם לא מקבל רק דבר אחד אינו גר."

176

הרב דוב ליאור

רב העיר וראש הישיבה
קרית ארבע היא חברון ת"ז

בס"ד, יא סיון תשע"א

לכבוד
הרב השואל

השלח והברכה וכו"ס.

קיבלתי את שאלתך אודות ההסכמה שנתייחס בשנה הקודמת לספרו של הרב חיים אמסלם יוצר ישראל הדין בקבלת גידות.

הבאת כמה ציטטות מהספר הנ"ל שעולה מהן שקבלת מצוות אינה מעכבת ודי שינתג הגר בהחזרת קה"ק מע"ז וגילוי עריות, ואף אם לא יקיים שבת מראש, אם יקיים רק קידוש בשבת ואכילת מצה בפסח, מקבלים אותו. ושאלת האם אכן אינו מסכים לזה.

בעקבות הפניה הנני מוצא לנכון לכתוב רברי הבתרה:

בשנה הקודמת נתייחס בכתב הסכמה לספר יוצר ישראל שחיברו הרב חיים אמסלם. שיכתתי אותו על גודל העמל וההשקעה בחיבור ספר זה, והוא באמת חשוב למי שרוצה להקיף את הנושא וללמוד אותו בכלל.

אולם, לאחר שהראו לי כמה מסקנות מספרו שאיני מסכים להן, הנני מבהיר בזה שהסכמתי היא כללית, אך אין בה הסכמה לכל המסקנות הנובעות למעשה ממנו. במיוחד כענין התנאי שהגר צריך לקבל עליו עול מצוות בשלמות, נראה לעיני שהעיקר הוא שקבלת מצוות מעכבת בדעבר. כן פסקו כבר גדולי הדור הקודם. ראה בשו"ת אגרות משה (יו"ד סימן קנז) דסק מפורש דגר שאנן שהדי שלא קיבל מצוות על אף שאמנ בפיו שמוקבל - אינו גר, ולא דמי למי שמתמיר בנתיידי לשם אישות, רשם המניח הוא לא טהור, אבל בדעבר קיבל על עצמו עול מצוות, מה שאין כן אם יודעים בבירור שאינו מקבל - אינו גר כלל.

וכן כתב בשו"ת ישרידי אש (ח"ב סימן ע"ה) שעל המתגיירים להתחייב לקיים את המצוות בשלמותן ומה שהרמב"ם כותב (הלכות איסורי ביאה פ"ג ה"י) דאם לא הודיעו המצוות הוא גר, היינו שקיבל סתם ולא הודיעו לו, אז אנו אומרים שמן הסתם קיבל הכל אם מל וטבל, אבל אם הודיעו לו ולא קיבל דאי לא הוי גר. ומשמע מהגמרא שאפילו אם לא מקבל רק דבר אחד לא הוי גר.

הפוסקים הנ"ל הם מגדולי הדור שעבר וכך אנו צריכים לנהוג.

אין שום טעם להכניס לכלל ישראל אנשים שאנו יודעים מראש שלא יקיימו תורה ומצוות, כפי שכותב רב סעדיה גאון (האמונתו והודעתו מאמר ג' ד"ה וכיון שהקדמתי) כי אומתנו אינה אומה כי אם בתרבותה."

התורה לכבוד התורה ולומדיה,

דוב ליאור

הרב שלמה דיכובסקי: "לאחרונה הראו לי מסקנות ופסיקות הלכתיות שלו בענין הגיור - מסקנות שאינן מקובלות על חכמי דורנו, וגם אינן מקובלות עלי".

כ"ה, כ' במכת הש"ע

בזאת אריך כ"ח בבסלו (נר רביעי של חנוכה) תש"ע, הודעתני במכתב לח"כ הרב חיים אמסלם כי אני מבקש שלא לצרף את מכתב הסכמתי לספרו "מצח ישראל". המכיל אוסף מקורות רבים בענין הגיור.

מכתב ההסכמה התייחס לאוסף הגדול של מקורות הלכתיים. שהושקעה בו עבודה רבה. אולם, לא למסקנות ופסיקות הלכתיות, המסורות ליושבי על מדון בלבד.

לאחרונה, הוצע לי מסקנות ופסיקות הלכתיות שלו בענין הגיור - מסקנות שאינן מקובלות על חכמי דורנו, וגם אינן מקובלות עלי.

שוחחתי גם עם כבוד הגר"ג בולדברג שליט"א, שאמר לי שאם הוא הסיר את הסכמתו לספר, בעקבות המסקנות הללו.

למרות זאת, פורסם כאילו אני מסכים לספרו הנ"ל.

כאמור, הדברים אינם נכונים, והפרסום נעשה למרות הודעתני המפורשת בדבר.

אני מתפלא מאוד על הפרסום שנעשה בניגוד לדעתו. וחרף מכתבי הנ"ל אליו.

בברכה:

שלמה דיכובסקי

חבר ביה"ד הגדול לשעבר

לקט מדברי הפוסקים וגדולי ישראל והרבנים הראשיים לישראל לדורותיהם בעניין והגדרת גיור כהלכה

..מבואר מדבריהם דמי שנראה שנתגייר שלא לש"מ מ"מ גר הוא, **היינו דווקא אם באמת ידענו שגם בצנעא מחזיק בדת ישראל, אבל אם בצנעא אינו מתנהג כדת משה וישראל, אף שנתגייר גוי הוא**, ועל כן כשנתגייר לשום אישות יש חשש שמא בצנעא עובר על התורה, ע"כ צריך בירור שמקיים כל המצוות כי רק אז הוחזק להיות גר צדק, ובכה"ג שהוחזק לגר אם ראינו שאח"כ חזר לסורו הוי כישראל מומר, אבל אם לא הוחזק ובספק הוא עומד אי חשוב גר או גוי, **אם בצנעא עובר על התורה לאו גר הוא כלל**.

(“אבני צדק” אה"ע סי' כ"ז, לרבי מנחם מענדל פאנט תלמיד החתם סופר)

..מסקנא דמילתא, אם הבי"ד רואים שהגירות היא בלבב שלם, ומקיימת מצוות הנהוגות ושומרת שבת, יקצבו להם זמן לנישואין לראות אם היא שומרת מצוות בצניעא, אז יש לסמוך על תשובת הרמב"ם להשיא אותה לו, אף שעיקר הגירות הייתה לשום אישות, **אבל אם ראו שליבה בל עימה ואינה מקיימת מצוות בצניעא, הא ודאי דאיסורא איכא בנישואיה ואינה נחשבת גיורת כלל, והרי היא כנכרית לכל דבריה**.

(“לך שלמה” אה"ע סי' כ"ט לרבי שלמה הכהן מדובדו מרבני מרוקו, הודפס בשנת תרצ"ז)

ואפילו לפמ"ש לעיל דמפשטות דברי השו"ע.. משמע דאפי' בגר שנתגייר בשביל דבר א' וחזר אח"כ לסורו, יש לו דין מומר ישראל, היינו רק באלו שנתגיירו מחמת עילה ועכ"פ קבלו הגירות בשלימות, משא"כ אלו אשר אזלו רק בתר שמה לקרוא בשם ישראל לחוד כדי להשיג תאותו ומעולם לא קיבל את הדת בשלימות וכ"ש אם אינו משמר שבת קדש כראוי, וכל תכליתם הי' רק לפנים כנודע, א"כ הוי **כגוי גמור לכל הדברים לכו"ע**... ומעתה תראה איך גדול גם המכשלה בדור הזה אשר נעשה הגירות רשות, ועי"כ באים גרים רבים לגירות של הפריצים האיפקורסים הצדוקים החדשים הללו, והם ששים ושמחים לקבל גרים גוים כיוצא בהם להרחיב גבול הרשעה לשאת ולספחת ר"ל..

(“בית יוסף חדש” להגאון רבי עקיבא יוסף שלינגר זצ"ל בעל “לב העברי” תלמיד מרן ה"כתב סופר" הלכות פסולי גירות צדוקי)

עיינ בית יוסף דהודעת המצוות אין מעכב בדיעבד, ומ"מ **ודאי הקבלה מעכבת שיקבל בכלל כל תרי"ג מצוות אף שאין יודע פרטם..**

(“שפת אמת” חיו"ד סי' רס"ח ס"ב ד"ה בבא להתגייר, לרבי יהודה אריה לייב אלטר מגור)

וה"נ כיון דקבלת מצוות מעכבת אפי' בדיעבד אם אינו בפני ג', עיין ש"ך (סי' רס"ח סק"ט), א"כ אם יש ספק בשעת הגירות הוי **כאלו קבלת המצוות שלא בפני ג' ואינו גיורת כלל**.

(שו"ת בית שערם חיו"ד סי' שס"ב לרבי עמרם בלום)

הודעת המצוות אינה מעכבת כמו שהוכיח הנ"י ביבמות מהך דשבת (דף ס"ח:). בגר שנתגייר בין האומות בזה"ב כו', וכן אומר הרב ז"ל בפ' י"ג מא"ב הי"ז". "הודעת המצוות אין זה קבלת המצוות, דקבלת המצוות ר"ל שאומר שמקבל עליו ליכנס בדת ישראל ולקיים כל מצוות שישאלים מחוייבים בהם, **וזה מעכב לכו"ע, דבלא זה אינו גר כלל**, שאפילו יקבל עליו כל התורה חוץ מדבר אחד אינו גר כלל כדאיאתא בבכורות, והודעת המצוות הוא להודיענו דיני איזה מצוות, וזה דעת הרבנותא שהביא הנ"י שאינה מעכבת...

(י"ד דוד" לרבי דוד פרידמן המכונה רבי דוד קרלינר, אישות ס"ק ק"ס)

אולם היכא דברור הדבר שבדאי יעבור אחרי כן על איסורי התורה, הרי **אומדנא דמוכח שמה שאומר שמקבל עליו המצוות לאו כלום הוא, א"כ זהו חסרון בקבלת המצוות דמעכב.**

(שו"ת אחיעזר ח"ג סי' כ"ו)

ובזמננו ברובן אנו יודעים למפרע שלעולם לא תתבאר צדקתם... וגם אחר הגרות לא יהא אונס כלל משום צד לקיים מצוות התורה, לא שייך לומר אגב אונסייהו גמר ומקבל, כיון דבלאו הכי ישיג מאויו...

(דבר אברהם ח"ג סי' כ"ו)

ומוכח שעכ"פ בעי שיקבלו בלב שלם המצוות, משא"כ אם מגייר רק לפניו ולבו בל עמו להחזיק במצוות ואנו יודעים כוונתו שגם אח"כ יהיה בועל נדה ומחלל שבת ואוכל נבלות וטרפות, לא הוי גר כלל ולא שייך בזה דברים שבלב אינם דברים וכיון שאומר בפה שמקבל עליו עול מצוות, מה לנו ולכוונתו... מה שמגייר ומקבל עליו עול מצוות ואם בלבו שלא יקיימם, רחמנא ליבא בעי ולא נעשה גר... ולפי זה גירי דידן אשר בעו"ה מגיירים במדינת אשכנז ויודעים שגם אח"כ לא יתנהגו כמנהג ישראל הכשרים אך יהיו בועלי נדה ואוכלי טרפות כמו בשאלת דידן, לפי מה שכתבתי לא הוי גר... ולפי מה שביארנו יש ליזהר מאוד שלא לגייר אותם.

(בית יצחק להגאון ר' יצחק שמעלקיש זצ"ל ח"ב י"ד סי' ק')

אולם האמת מדכתב הרמב"ם (בהלכה ט"ז) שהוכיח סופן על תחילתן משמע שגם עיקר הגירות נסתר, ונראה החילוק, שאם לאחר הגירות התנהגו כדת ולאחר זמן חזרו לסורן, בזה כתב (בהלכה י"ז) "הואיל ומל וטבל דינו כישראל מומר", ורק עתה איתרע חזקתו, אבל **אם מיד לאחר גירות לא שמרו הדת, איגלאי מילתא למפרע שלא קיבלו בלב לקיים מצוות התורה, ובכהאי גוונא דברים שבלב דברים, ואנן סהדי ששקרו בפיהם וכתבו גדולים אלו שאין הגירות חל.. ולדעתי מחוייבים להודיע כן לכל הבא להתגייר, שאם יתנהג כפושעי ישראל אין גירותו חל, וטועים דישראל אף על פי שחטא ישראל הוא, לא כן גר, אם אינו מקבל לקיים אפי' דבר אחד לא חל הגירות.**

(וישמע שאול" ע' רס"ד לרבי שאול בן אלעזר, תלמיד המהר"ם שיק)

ואני אשתומם מאד על המראה - כי הרבנים היושבים בערי הפריצות במערב אירופא אין יכולים לרמאות את עצמן באשר יודעים בטוב, אשר רובא דרובא גרים כאלו, הם אשר נדבקו נפשם בישראל להתחתן ורוב הישראלים הללו הם פושעים ואין רוצים כלל לידע מיהדות כשרות שבת נדה, כל המצוות הם עליהם למעמסה, והם רק יהודי לאומי, ויודעים בטח אשר גם הנכרית אשר למראית עין מתגיירת, לא תתנהג כלל בשום יהדות, כיון שגם בעלה היהודי הלאומי אינו יודע כלל מזה. וא"כ **באופן כזה הדבר פשוט אצלי, אשר אף בדיעבד לא הוי כלל גירות כיון דקבלת עול מצות היא מהדברים דמעכבים אף בדיעבד, כמבואר ברמב"ם (פי"ד מאיס"ב),**

ובשו"ע (יו"ד רס"ח) דבעינן קבלת מצוות בפניהם ובתוס' (יבמות מ"ה ב') וברא"ש (שם). ואיזה קבלת מצוות יש, אם אנו יודעים אשר הם מצחקים ומזלזלים בשבת בנדה ובכשרות, והרי הש"ס מלא בזה, דלמ"ד כותים גרי אריות הן, שחיתתן פסולה כמו של נכרי. ..בא לידי בשאלה תשו' ב"צ (יו"ד ב' ס' ק') וגם בתשו' אבני צדק להגאון מדעש (רס"י כ"ז) ושמחתי לראות שכוונתי לדעתם הגדולה, דהגירות אף בדיעבד פסול. והביא גם כן דברי התוספות מהא דגרי אריות, ע"ש באריכות.

(שו"ת חלקת יעקב יו"ד ס' ק"נ אות א')

ובאמת צריכין לדקדק הרבה בהנהגת הבעל, דקרוב לשמוע שהוא אינו שומר דת כלל וא"כ הגירות של האשה הוא דבר בטל, שבודאי אין בדעתה לקבל על עצמה עול מצוות התורה שהיא לא עדיפא מיניה דידיה, ובלי קבלת המצוות באמת אין כאן גירות כלל..

(שו"ת הר צבי יו"ד ס' רכ"ב, להרב צבי פסח פרנק)

ועי' בתוס' שבת (ס"ח, א' ד"ה גר) שכתבו: אם לא הודיעו לו את המצוות הוה גר. וכן כתב הרמב"ם בהל' איסורי ביאה (פי"ג הי"ז), שאם לא הודיעוהו המצוות ועונשן הוא גר. ונראה שצריך לחלק בין הודעת המצוות לבין קבלת המצוות. שקבלת המצוות היא, שהוא מקבל על עצמו את כל המצוות המחויבות כישראל, וזהו עיקר הגירות. וקבלה זו צריכה להיות בפני ב"ד של ג', והיא מעכבת אפילו בדיעבד..

(שו"ת שרידי אש ח"ב ס' ע"ה לרבי יחיאל יעקב ויינברג)

..ועכ"פ לכו"ע קבלת עול מצוות מעכב, ואם אומר שאינו רוצה לקבל עליו עול מצוות התורה אינו גר, וגוי גמור הוא לכל דבריו. ורק הודעת שכון, או להחמדת שלמה והיד שאול גם הודעת המצוות אינה מעכבת, אבל **קבלתן ברור שמעכב ובלי זה אינו גר כלל** וכמ"ש.

(שו"ת דברי יציב חלק אה"ע ס' ק"ב, ד)

...אבל אם אחר הקבלת מצוות הוא ממשיך להתנהג כמו שהתנהג קודם הגירות, אז קבלת המצוות נחשבת לפטומי מילתא בעלמא, **מכיוון שקבלת המצוות שלו היתה** רק מפה לחוץ ולא שינתה הנהגתו, אם כן נחשב כמי שלא קיבל עליו עול מצוות. כדי שקבלת מצוות תהיה נחשבת לקבלת מצוות, נחוץ שעל ידי קבלת עול המצוות יעשה הגר למסור לשמירת המצוות.

(ר' אהרן סולובייצקי, מובא בספר "כבוד הרב")

יודעים אנו כי הגיור דורש קבלת מצוות, כמו גם טבילה במקוה טהרה וברית מילה. למעשה **המילה והטבילה הן ביטויים טכניים, בעוד שעיקר הגרות מתבטאת בהתחייבות הבלתי מותנית והמוחלטת לקיום המצוות.** הגיור מחייב כמובן, הן שמירה קפדנית על המצוות, והן מעורבות בלב ונפש של המתגיירים בייעוד ההיסטורי של העם היהודי.

(עמודו של עולם" פ' לך לך ע' 65 לרבי יוסף דב סולובייצקי)

פשיטא שיש לחלק, בין הודעות המצוות בפרטן דאינו מעכב, וקבלת המצוות בכללן דמעכב ובעי ב"ד..

(שו"ת מנחת יצחק ח"א ס' קכ"א, א)

..והנה מדי קראי בחרדה בין בתרי אמרו על המעשים אשר לא יעשו הנעשים תחת שמי ארצו ע"י הרבה מפריצי בני עמנו בחיבוק חיק נכריה, ..ועלה בדעתי ליישב ..על פשר דבר בזה שבימי עזרא ונחמיה הפרידו הבעלים מהנשים הנכריות שלקחו להם בכח הזרוע, וגם את בניהם אשר נולדו להם מהם, ולא טיפלו כלל ועיקר בגיורם של אלה שרצו בכך, שהרי לא יצויר שלא נמצאו כאלה כלל.. ועולה בדעתי כעת ליישב שהוא מפני שהדור היה פרוץ הרבה בכך ופשה הנגע בממדים גדולים וגם יד השרים והסגנים היה במעל זה ראשונה, ולכן חששו מאד לבל יאמרו התירו פרושים את הדבר, לתת יד בעקיפים לנשואי תערובת שיוכשרו אח"כ ע"י גירות לפנים, ומצאו דאדרבה משום עת לעשות לד' יש להבדילם בכל מחיר ולמנעם מלבוא בקהל ד', ולכן נהגו אתם בכל חומר הדין ולא קבלו מהם שום גרים, בידעם שאיך שלא יהיה נובע עיקר סיבת רצון התגיירותם בגלל איזה דבר מהבלי העולם (כלשונו של הרמב"ם בפ"ג מאיסו"ב) ולא לשם שמים מתוך אהבה טהורה לעם ישראל ודתו.

...מכל הלין אנו למדים לדעת באיזה פרצה דחוקה אנו צריכים להכנס גם אפי' בבואנו לדון בצדדי דהיתרא היכא שבא הדבר בדרך מקרה ובאופן נדיר, ומזה נקח ללמוד בק"ו בו בנו של ק"ו שאין מקום לצדד בהיתרא על האופן של נידון השאלה שנפרץ הדבר עד למאד ..**וברור הדבר שלא אדעתא דהכא הוא שצידדו אותם הפוסקים המצדדים להתיר בזה שבתוכם נמנים גם הישא ברכה חאה"ע סי' ז' והבעל משפטי עזיאל** בכמה מקומות מספריו, שמזכירים כת"ר (שנים אחרונים אלה) בדבריו..

על כן ידי תכון עמו לחזק את ידיו בגדירת הפירצות ובהוקעת הזונים האלה נגד השמש לחרפות ולדראון עולם, עד אשר יפרדו מנשי זנוניהם וישבו אל ד' בלב שלם, ובכך ישוב חרון אף ה' מישראל וישבו וירחמנו לגאלנו בגאולתו השלימה... ובכלל היה **טוב הדבר לו יכלו כל רבני סביבתם להמתיק סוד יחדו לחבר תקנות אחדות ונאותות בהגבלות חמורות בתנאי קבלת הגירות, כפי שהזמן דורש**, כשם שאנו מוצאים שגדרו לעצמן כו"כ קהלות הן בדור שלפנינו והן בדורנו אנו מלקבל גרים בכלל בראותם הפרוץ מרובה, עיין דעת כהן שם סי' קנ"ד וכן בס' חלקת יעקב סי' י"ד ועוד, ויצא גם תועלת כי המורדים והפושעים ידעו מראש שלא יוכלו להתברך בלבבם ששלום יהיה להם בלכתם אחרי שרירות לבם, וכי כל באיה לא ישובו ולא יוכלו בשו"א לטבול ולהיטהר כל עוד השרץ בידם, ואולי ירתעו משום כך אחורנית מזממם הרע, גם הרבנים יצאו בזה י"ח בפרסמם האיסור והאזהרה...

(שו"ת ציץ אליעזר חלק ה' סימן ט"ו)

יעוין בשו"ת חמדת שלמה (חיו"ד סי' כ"א אות כ"ב) שכותב לבאר בזה דקבלת המצוות והודעת המצוות שני ענינים הם, דקבלת המצוות היא בסתם שקיבל עליו ליכנס בדת יהודית, דזה הוי ממילא קבלת המצוות, והודעת המצוות הוא להודיע לו ענין המצוות כדאיתא בגמ' אכלת חלב וכו', וכן שכרן וענשן כדאיתא שם וזה אינו מעכב, ולעולם בקבלת המצוות בסתם מעכב דזהו עיקר הגירות שנכנס לדת יהודית...

(שו"ת ציץ אליעזר חלק ט"ז סי' ס"ו אות ה')

וכפי שכת"ר האריך בקונטרסו החשוב, והביא מקורות נאמנים שאפילו בספק לנו אם יקיים מצוות יש לבדוק אח"כ אחריו רושם הנשואין אם מקיים תורת ישראל כדיון וכד, ואם לא מקיים הרי הוא גוי גמור, והמשיא בת או בן ישראל הרי הוא מכניס גויים בכלל ישראל, ועובר ג"כ על אמירת תשע ברכות לבטלה.. ולכן ידידי בקעה מצא

להתגדר, ואולי מן השמים יעזרוהו לכוון הדת על תילה, **וכל גוי פחות שמכניסים בכלל ישראל הרי זה ריוח גמור, ושכרו יקבל בבה ובזה.**

(ממכתב ר' יואל קלופט אב"ד בחיפה מח"ס דעת יואל, מובא בשו"ת מגדל צופים ח"א)

וכל זה אם קיבל את המצוות בלב שלם על מנת לקיימם אלא שלא היתה כוונתו לשם שמים, אבל היכי **שקבלת המצוות אינה אלא מן השפה ולחוץ ואין בלבו לקיימן כלל, כבר כתב בתשו' בית יצחק שם שאין זו גירות כלל,** ואף על גב דדברים שבלב אינם דברים, הני מילי בדברים שבין אדם לחבירו וכגון כשהוא אומר שהוא מפקיר את חמצו אף שלבו בל עמו יכול חבירו לזכות בו, משא"כ **אם אומר שמקבל עליו עול מצוות ולבו בל עמו לא נעשה גר, דרחמנא לבא בעי עיין שם. ועיין בזה בס' אחיעזר שם.**

(שו"ת להורות נתן לרבי נתן גשטטנר, ח"ג סי' פ"ה ט"ז)

הנה הדבר ברור ופשוט שקבלת תורה ומצוות הוא דבר עיקרי במעשה הגירות, וללא קבלה אינו גר ונשאר עכו"ם כמו שהיה לפני הגירות. ואם אומר לפני הרב שמקבל עליו עול תורה ומצוות ולבו בל עמו ואינו חושב כלל להתגייר להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה כלשון הרמב"ם (פ"ג מהל' איסורי ביאה ה"ג) ולקיים מצוות התורה, ואין בדעתו לשמור שבת וליזהר ממאכלות אסורות ושאר מצוות התורה, אלא כל כוונתו בהגיור הוא מפני סיבות אחרות שהוא מעונין בהם כדי להרויח עי"ז הנאות גשמיות, הנה **באופן זה אין זה קבלת מצוות אלא פטפוטי דברים, ואין כאן גירות כלל, וכמבואר בדברי האחרונים ז"ל שקבלתו בפה בעול המצוות ובלבו אינו חושב כלל לקיימן אין כאן קבלה כלל ולא נעשה גר,** אשר לפ"ז כפי שמסר שיש הרבה גרים שאין בדעתם לקבל עול תורה ומצוות אף שאומרים בפיהם שמקבלים, הרי שעל הרב רושם הנישואין כשבא לפניו גר או גיורת להתחתן עם אחד מכלל ישראל החובה עליו לחקור ולברר אם אמנם גר זה או גיורת שבא לפניו הוא מגרי צדק באמת, ונוהג מה שהצהיר בזמן הגירות.

(ממכתב הרב שלמה מששון קרליץ אב"ד בפתח תקוה, מובא בנספח לספר שערוית הגיורים המזויפים)

הרב אברהם יצחק הכהן קוק מייסד הרבנות הראשית ורב הראשי הראשון זצ"ל

ראיתי מלכים מדיינים דינא דקשוט **להסיר מכשול מדרך עמונו, בדבר מקבלי גרים שלא כדת וכשורה,** אשר עליהם בודאי נאמרו דברי חז"ל הקדושים "רעה אחר רעה תבא למקבלי גרים", כיבמות ק"ט ב'. וכדתו"ס שם ד"ה רעה, דהיינו דוקא כשמישין אותם להתגייר או שמקבלים אותם מיד, אבל אם הם מתאמצים להתגייר מקבלין אותם, פשוט הוא דהיינו דוקא כשמכירים בהם שהם מתגיירים בלב שלם לש"ש, אבל אלה שמקבלין גרים גרורים, שבשביל דברים של חומריות ותאות לבם הם מתגיירים, בודאי עליהם נאמר רע ירוע, ותבא עליהם רעה אחר רעה, כי גרים כאלה ודאי קשים לישראל כספחת, **והם מביאים קוצים בכרם בית ישראל.**

והרי מפורש אמרו חז"ל בכורות ל' ע"ב נכרי שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו, ר"י בר"י אומר אפי' דקדוק אחד מד"ס, ואיך אפשר לקבל גרים באופן כזה שאחר גרותם יעברו על דברי תורה,

...ואע"ג דקיי"ל כמ"ד כולם גרים הם, ונכלל בזה ג"כ איש שנתגייר לשום אשה ואשה שנתגיירה לשום איש, נראה מדברי התוס'... דהיינו דוקא כשהגירות היתה **שלמה בקיום המצוות,** אבל כשלא נתגיירו לגמרי, דהיינו

בלא קיום המצות ושמירתן, וגם הכוונה היתה בלתי הוגנת...הם נחשבים מן הדין כגויים לכל דבריהם, והיינו משום דאיכא תרתי, הגירות שלא לש"ש, וקיום מצות בשלימות ג"כ אין כאן ... **אז אין כאן גירות כלל.**

...ולא עוד אלא שהמקבלים אותם הרי הם עוברים על לפני עור ממנ"פ, דאם נאמר שאין גירותם גירות גם בדיעבד, **הרי הם מכשילים את הרבים במה שמחזיקים נכרים בחזקת ישראל**, וכמה תקלות וחורבות נפקי מזה, בדיני קידושין וגיטין ויבמין...

ע"כ יפה עשו כת"ר ורבנן קדישי, המחזקים את ידו, שגדרו גדר במדינתם, ששם הפרוץ מרובה, ורבו גיוריות כאלה שאינם אלא לפנים, שלא לקבל גרים כלל, ומי שרוצה באמת להתדבק בקדושת ישראל, שיבא לעקו"ת ירושת"ו, **שיחקרו אחריו יפה בבי דינא רבא, באופן שלא יהי' שום משא פנים בדבר לקבל כ"א אלה שנהי' בטוחים בהם שמתגיירים לש"ש ושישמרו לעשות את כל דברי התורה**, אחר שיתחייבו בה בעברם בברית השי"ת ע"י הגרות ויכנסו באמת תחת כנפי השכינה, ותחזקנה ידי כת"ר, וישר חילי', על אשר יעמוד על משמרת הקודש, להמנע מכל תקלה המהרסת ועוקרת קדושת ישראל ותורתו.

(דעת כהן סי' קנד)

אמנם בעצם הגירות של איש שנתגייר לשם אשה, או כל אופן גירות שלא היתה לגמרי לש"ש... אלא שגם כשנתגיירו בודאי כל מי שיש בכחו למחות שלא יסדרו להם קידושין חייב למחות, ...ובודאי שחלילה לשום בד"ח לתן רשות לגיירם לכתחילה, ולא להכניסם בחופה וקידושין אפילו אחר שנתגיירו, כמש"כ. ואיני רואה צורך להאריך בזה מפני פשיטותו.

...ומכש"כ כשרואין שישנם הני דמתקריין רבנים שעוברים בשאט נפש ע"ד חכמים, שחייבים כל ת"ח ורבנים מובהקים לאזור חיל ולעמוד נגד הפרצה, ולהשתדל שיהיו דברי חכמים קיימים, יתד שלא תמוט, כראוי להם ולדבריהם הקדושים, ברוך שבחר בהם ובמשנתם. ואשרי למי שעומד בפרץ לשמור על טהרתן של ישראל, תבוא עליו ברכת טוב.

(דעת כהן סימן קנה)

הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג רב ראשי זצ"ל

..ונראה פשוט שכל שאינו מקבל עליו מצוה אחת דאורייתא אינו גר, שצריך שיקבל עליו כל המצוות ואין יהדות למחצה.

(שו"ת היכל יצחק אה"ע ח"א סי' י"ט)

לענין הספק בעצם הגירות אף בדיעבד הואיל והגרים הללו אינם מתחילים לאחר גירותם לשמור את המצוות החמורות המיוחדות לישראל שבת, נדה וכשרות וכו', אע"פ שפירשו מדתם, מ"מ הוכיח סופם על תחילתם שמעיקרא לא קיבלו בלבם לשמור וחסר כאן העיקר היינו קבלת היהדות, וגר שחזר לסורו שאין הגרות נפקעת אצלו, זהו באופן שהחזיק איזה זמן בשמירת מצוות ואח"כ נתקלקל.. נוכרית שהיתה נשואה לישראל בערכאות ונתגיירה, ונמצא שלא התחילה לשמור שבת וכשרות וכו' ... הרי לכתחילה ידענו שיש סיבה להתגיירותה... הוכיח סופה על תחילתה שאגב אונסה טבלה ועשתה ככל הדרוש, אבל לא קיבלה עליה בלבה לשמור אפילו במעשה... כשהמשיכה לחיות בלי שמירת עקרי דת ישראל, יש הוכחה שלא קיבלה עליה מעיקרא את היהדות

בלב שלם, ועכ"פ יש ספק דאורייתא בגירותה, ועוד **יש לומר שהיא גויה גמורה**, שהרי יש להעמידה על חזקתה חזקת גויות דמעיקרא, וכ"ת שאיתרע החזקה ע"י הגירות, עכ"פ **מידי ספיא דאורייתא לא יצאה**.

...ספק גדול בעצם דין הגרים שבזמננו, שאומדנא זו שאגב אונסיה גמר ומקבל היתה שייכת לפנים בישראל, שמי שחלל שבת בפרהסיא ואכל נז"ט וכו' היה בזוי ומנודה ופושע ישראל, וכיון שיצא מכלל הגוים וישראל היו מנדים אותו, היה מצבו בכי רע, והגויים מצדם היו שונאים ורודפים את זה שיצא מכלל דתם, אבל בימינו שהגוים בהרבה מקומות אינם מתערבים בזה ששורר חופש גמור בענין הדת, ובישראל יכול אדם, לצערנו, להיות גם מנהיג ועובר על עיקרי הדת בפרהסיא, מאין לנו אותה האומדנא שקיבל עליו לשמור את הדת... אם אח"כ הוא ממשיך בחיים שאינם יהודיים דתיים, אדרבה, **הוכיח סופו על תחילתו** שלא גמר בדעתו לשמור אפילו במעשה.

(מזכרת" קובץ תורני, ירושלים תשכ"ב, ע' 49 ואילך)

חוכך אני בגירות כזאת בימינו, דבימי חז"ל ובימי הפוסקים ז"ל, כמעט לא הי' מקום בתוך עדת ישראל ליהודי עבריו, והנכרי שהתגייר אעפ"י שהיתה לו פניה חומרית היינו יכולים לראות לרצינית את הסכמתו לשמור את המצוות. כי אחרת כמעט שחיו לא היו חיים. אבל בימינו, לדאבוננו, שהמצב כל כך פרוע, שהיהודים שע"פ הדין הם בכלל פושעי ישראל, הרבה מהם הם מנהיגים של קהילות ואף מנהיגי האומה, **מה נחשב זה לנכרי או לנכרית זו לאמר בפיו או בפיה שהוא או היא מקבלים יהדות**, ולמה ישמרו את המצוות כשכל כך הרבה יהודים אינם שומרים באופן שיש אומדנא שהקבלה מסופקת כשסיבת הגרות היא חיצונית. ומכיון שיש לדון שגרים אלה הם גרי ספק, הרי משתנה הדין שאם יבואו לפנינו להתגייר יש לנו להמנע, שהרי אנו מכניסים את הנפש הזו לאיסורים חמורים, **ואנו נותנים מקום לתערובת זרע ספק נכרי בישראל וכו' אבל בספק גרות יש לדון לכל הדעות שאסור בבת ישראל מן התורה ושהיא אסורה בן ישראל אף מן התורה** לפי שיש כאן חזקת גויות ועיין חולין קכ"ז ע"א.

(שו"ת היכל יצחק אה"ע ח"א סי' כ' אות ב)

יש לי חשש רציני בזמן הזה, לפי שלפנים בישראל, היה העבריון נבזה ונרדף בעמו, וע"כ כשקיבל עליו גוי יהדות, אעפ"י שהסיבה הראשונה שהניעתו לכך היתה אישות, הרי ידע שיהא מצבו רע מאד בחברה היהודית, (ומהחברה הגויית יהא תלוש ונעקר), אם לא יתנהג כתורה, משא"כ בימינו שכ"כ הרבה יש חפשים, ולא רק שאינם מתקשים בגלל זה, אלא שעומדים עוד בראש האומה והקהילות, וע"כ **יש לחוש שאיננו באמת מקבל עליו לשמור את המצוות, אלא שמשום הסיבה, הוא אומר בפיו**, אבל לבו בל עמו, והריטב"א אומר שאגב אונסו גמר וקיבל, ובימינו י"ל שאגב אונסו הוא אומר מה שאומר אבל למה לו לגמור בדעתו לשמור באמת וד"ל, **וע"כ היום האחריות מוטלת ביותר על הרב להתבונן בכל מקרה עד שתתיישב דעתו עליו שבני אדם הללו מסתבר שבאמת ישמרו את דת קדשנו**.

(שו"ת היכל יצחק אה"ע ח"א סי' כ"א)

ברור אצלי כי רוב המתגיירים בימינו הבטחתם לשמור את השבת וטבילת נדה וכו' היא בעיני עצמם פטומי מילי בעלמא ואינם גומרים בדעתם כלל לקבל עליהם עול מצוות, ולפיכך מסופקני אם אפילו בדיעבד הם גרים.

(שו"ת הרב הרצוג סימן פט)

ובכלל קונטרסי הארוך דנתי שלהיות דיינים לא מספיק שלא נפסלו לעדות אלא צריך שיהיו יראי אלקים... אל נא יתעקש בחידושו שכל שלשה כשרים לקבלת המצוות. חלילה, חלילה, **יראה נא לגדולים שעמנו, כגון הרב עדס והרב אלישיב, אם הם יאמרו כדבר הזה אשר אין לו שחר.**

(שו"ת הרב הרצוג סימן צא)

די לנו בדעתו הגדולה של הריטב"א להטיל ספק בגיור של ימינו.

(שו"ת הרב הרצוג סימן צב)

הרב איסר יהודה אונטרמן רב ראשי זצ"ל

בימינו רואים שכשגוי מתחתן עם אשה שלא שומרת כלום, הוא יודע שלא יצטרך לשמור כלום **וקשה מאד לרמות את עצמנו שזו היא קבלת עול מצוות ואחר כך היצר מתגבר ולא שומר. אלא לכתחילה אין כאן קבלה.**...שמעתי מרבנים כשאמרתי להם שהחליטו יותר מדי על קבלת גרים, אמרו לי שזה לפי שלחן ערוך. אני חושב שזה לא היה על פי שלחן ערוך. צריך לדקדק לא רק על דברים כתובים אלא לעשות ברוח הפוסקים. בגולה היה הגר גר בין יהודים והיו רובם שומרי תורה ונקלט בסביבה זו והתנהג בדרך היהדות, אבל כאן יושבים בין יהודים שמתנהגים אחרת ולא בהתאם לדת והגרות לא מכריחה אותם אפילו לשמור מינימום. בישראל התגיירות זוהי בעצם כעין נטוריאליזציה, אם בא לארץ גוי שיש לו מסחר ואשה יהודיה ולא חסר לו כלום, רק "נטורליזציה" כי הוא מרגיש את עצמו כמו זר בין אנשים ולכן שואף להתגייר. וכשמתקבל לקהלה היהודית הוא מרגיש את עצמו ממש כאחד היהודים אבל אין כוונתו לקבל את דתנו הקדושה ואת מצוותיה, ואין לקבל גירות במהירות כי הוא בעוכרנו. ואני בטוח שאין להם רצון להתקרב ליהדות רק רצון לנטורליזציה, כל החפזון בגרות מכאיב לב והוא שלא כדין. יש השקפה מוטעית בחפזון זה ואם כך הדבר צריך להקפיד מאוד לפחות כמו שמקפידים בעינינו נתינות... יכולתי לקבל 1000 גרים כשהייתי באנגליה ולא קבלתי אף אחד. באו ההורים שילדיהם נלכדו בנישואי תערובת ובכו אצלי הרבה ובכיתי אתם, אבל לא שיניתי דעתי. כאן נעשינו יותר מדי וכי לב ומזג במובן ההוא וזה לא לפי הדין. אני מקוה שהרבנים יראו יותר תוקף ועוז ועמידה קבועה ולא יקבלו גר במהירות. **ואם יבוא גר צדק שנהיה משוכנעים שרוצה רק את דת האמת ארוץ אתכם יחד להטביל אותו, אבל לא נזדמן לי עדיין גר כזה...**

(פרטי-כל נכס הדיינים השני חלק מובא בשו"ת מגדל צופים ח"א סי' ל')

לעולם קבלת המצוות בסתם מעכב, דזה עיקר הגרות, כמ"ש הרמב"ם, דבעי קבלת המצוות בשלשה.. אם שיכחים הזדמנויות כאלה בכל אורח חיו, וחושב שלא יוכל להתגבר עליהם בכלל זה יאלצהו לעבור עבירות - אין קבלת עול מצוות שלימה אצלו, וזה מעכב.

(שבט מיהודה ע' שעה - שעת)

בעניין הקלת גיור לגויים רוסיים (בעליה בשנת תש"ל) אמר שההקלה היא רק בתקופת הזמן של ההמתנה ולא בעצם הגיור,

...כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש הנו המנהיג היחידי המבין חומרת הדבר (של חוק מיהו יהודי) בשעה שכולם ישנים.

(ימי תמימים" חלק ד' שנת תש"ל ע' 309)

הרב עובדיה יוסף ראשון לציון רב ראשי זצ"ל

ונראה שאם הבאים להתגייר אמנם אומרים בפיהם שברצונם לקבל עליהם עול תורה ומצוות, אך בית הדין סבור ע"י אומדנא דמוכח שכל דבריהם מן השפה ולחוץ ולבם בל עמם, ומיד לאחר מעשה הגיור יפנו עורף לתורה ולמצוות וישליכום אחרי גוום, ודאי שאין לקבלם. ולא שייך לומר בזה דברים שבלב אינם דברים...

(תורה שבעל פה יג, (תשל"א) כט)

והנה מלבד כל הנ"ל, המתגייר הלז, סופו הוכיח על תחלתו, ונראה בעליל **שמעולם לא קיבל עליו עול מצוות** ולנהוג כדת ישראל, וכל מה שעשה הוא רק כדי לבצע זממו לישא לו את בת ישראל אשר חשק בה לאהבה, וכל כיוצא בזה, **אין שום ערך לגיורו**. וכמ"ש הגר"מ פיינשטיין בשו"ת אגרות משה (חיו"ד סי' קנ"ז) וז"ל: **שפשוט וברור שכל שלא קיבל עליו המצוות, אף בדיעבד אינו גר**, וכן הורה אבא מארי הגאון זצ"ל הלכה למעשה בעובדא כזו שאינו גר כלל בין להקל בין להחמיר, **שקבלת מצוות בגר היא לעיכובא. ואפילו אם אמר בפיו שהוא מקבל מצוות, אם אנו סהדי שלא קיבל עליו מצוות באמת, אינו גר**, ואף שגר שנתגייר לשום אישות בדיעבד ה"ז גר (יבמות כ"ד ע"ב), זהו רק כשהמתגייר לשם אישות מקבל עליו מצוות באמת. כל זה אמר אבא מארי הגאון זצ"ל כשהורה אז בזה, והוא פשוט וברור. ע"כ.

(שו"ת יביע אומר חלק י' יו"ד סי' כ"ו)

הרב מרדכי אליהו ראשון לציון רב ראשי זצ"ל

...במכתבו שבח את המגיירים וכתב עליהם בי"ד של שלשה חרדים ואורטודוקסים. איני יודע אורטודוקסים מהו אבל אני יודע **שלא בי"ד הם ולא חרדים הם, אינם חסידים ולא חרדים לא על כבוד ישראל ולא על תורת ישראל. ואינם חרדים לדבר ה' זו הלכה אלא מחבלים בכרם ה' צבאות וכו'.**

ברור הוא הענין שקבלת גרות הוא דין ובכל דין צריכים להיות יראי ה' אוהבי אמת וכל המדות שמנו חכמים בדיינים. ועל כן בבוא אדם שלא מזרע ישראל להתגייר ולהכנס תחת כנפי השכינה, נפסקה ההלכה (יבמות מ"ז, רמב"ם איסור"ב י"ד ה"א, שו"ע יו"ד רס"ח) שגר שבא להתגייר "בודקים אחריו" כלומר שראשית צריכים לבדוק אחריו על נימוקיו ומניעיו אם הם לשם שמים ורק אח"כ באים שאר הלכות גרים ורק אדם גדול בענקים כהלל הזקן יכול לאמר אני אסמוך על שסופו לש"ש. הגם שמזה למד הב"י יו"ד רס"ח שהכל לפי ראות עיני הדיין כבר מילתי אמורה היינו צריך עינים לראות למרחוק מה יצא מזה וכו'.

וכל זה הוא מתוך הנחה מתוך חזקה, מתוך זה שאנו אומרים שהם מקבלים עליהם עול מצוות, אבל אם אנו יודעים שאין הם מוכנים לקבל עול מצוות וכל מעשיהם הוא רק מן השפה ולחוץ, כל מעשיהם ודיבוריהם הם רק כדי להשקיט את הוריהם או להשלות את עצמם שהם יהודים **ובעת אמירת ההן על קבלת העול אנו מחזיקים אותם לדוברי שקר וכזב או שאנו סהדי שיעברו בשאט נפש על המצוות, א"כ הרי כל מעשי הגירות**

הוא רק מעשה קנדס בעלמא ואין לו שום נפק"מ, כי אם לא קבל עליו אפילו דבר מדברי סופרים (בכורות ל'), לא מקבלים אותו **ולא הוא גר**.

יש ארחי פרחי המתגנדרים באיצטלא של ת"ח היודעים ללמוד ואומרים הרי הרמב"ם התיר לעבור על הדין ולקחת את הנטענת שלפי ההלכה היא אסורה ע"י שהיא תתגייר, נכון אמת ויציב שהרמב"ם התיר אבל לא לפי רצונם של חכמי הדור הזה... (הוספת המו"ל, ראה באריכות להלן בגוף הספר שכל הדיון בדברי תשובת הרמב"ם הוא רק בנוגע לפרט של גיור לשם אישות שבדיעבד חל מעיקר הדין, והרמב"ם לא הקל חלילה בעצם קבלת המצוות שהיא מעכבת ועיקר הגיור, ולא כפי שישנם כאלו שכיום מעוותים דבריו ומערבבים הדברים)

וכן כתב הרב ראי"ה קוק בספרו דעת כהן סי' קנז "אבל כשלא נתגיירו לגמרי דהיינו בלא קיום המצוות ושמירתן וגם הכוונה היתה בלתי הוגנת, אז הם גרועים מגרי אריות... אז אין כאן גירות כלל. עכ"ל.

ובמיוחד הארכתי בציטוט דבריו כי הוא ידוע ומפורסם באהבתו לארץ ישראל ולישראל בפרט. ואעפ"כ הוא לא חת ולא זע ואמר את הדין לאמיתו כי **אין שום קשר בין אהבת ישראל ואהבת הבריות המחייב לשנות את ההלכה ואפילו בכל שהוא וקבלת המצוות מעכבת אפילו בדיעבד**.

(קטע ממכתב לה"ג ר' יצחק רב בואינוס איירס ארגנטינה, מובא בשו"ת מגדל צופים ח"א סי' ל')

אילו היו נשמעים לפני שנים לקול זעקותיו וזעקותיו של כ"ק האדמו"ר שליט"א, שצעק ללא הרף לתיקון חוק השבות, כי אז היה זה דבר נפלא **והיינו נמנעים מכל הבעיות שיש עתה עם העליה מרוסיה בעיני גירות**. אבל לצערנו הרב, הצרה היא ככתוב אצל רבי מאיר שחכמים לא ירדו לסוף דעתו, **חכמים** ולא בעלי בתים. הרבי שליט"א הוא זה שיש לו עין רחוקת-ראות מאוד מאוד, ורואה דברים רחוקים מאוד. בתקופה הראשונה לאמירת דבריו אנשים לא יורדים לסוף דעתו, אח"כ הם אומרים: אוה הוא צדק!

הראיה של הרבי שליט"א היא רחוקה ומעמיקה בכל הדברים, ותמיד הוכח שהוא היה הצודק בדבריו... אשרינו שזכינו למנהיגות קדושה זו לאורך ימים ושנים טובות.

(מראיון לשבועון "כפר חב"ד" גליון 454, כסלו תנש"א)

הרב אליהו בקשי דורון ראשון לציון רב ראשי זצ"ל

והלכה למעשה **אם ברור שהגר לא התכוון כלל לקבל עליו עול מצוות, ורימה את בית הדין כשאמר שקבל עליו המצוות** - גם אם אין הוכחה בשעת מעשה הגירות, **אין לגירות כל תוקף, לפי שאין כאן גירות כלל אלא אחיזת עינים**.

(בנין אב ד סימן נח)

הרב שלמה משה עמאר ראשון לציון רב ראשי שליט"א

מ"מ בהא סליקנא ובהא נחיתנא **דקבלת מצוות היא עיקרה של הגירות**, ואם לא קיבל עליו מצוות, או שקיבלם בפני עצמו או בפני אחד או שנים אינו גר עד שיקבלם בפני שלשה כשרים... וכל זה מבואר להדיא בדברי מרן ז"ל בשו"ע הנ"ל. **ועל אחת כמה וכמה שאין מקום להעלות על הדעת ח"ו שקבלת מצוות אינו מעכב, לא להרמב"ם ולא לפוסקים אחרים, כי זהו המהות והנשמה של הגירות**, וכבר הוכחתי מלשונו הזהב של הרמב"ם

ז"ל, שהוא מכנה את קבלת המצוות בשם גיור, וכן מבואר להדיא בדברי רבינו דוד עראמה ז"ל, ואיו בזה שום פקפוק.

(שמע שלמה ז, יב)

ואולם אם כוונת הרה"כ נר"ו **שלא קיבל מצות זה ברור ופשוט שאין כאן גירות כלל ועיקר**, וכן נמי אם התברר בבירור גמור שרק שיחק בהם אבל לא קיבל המצות כלל, גם זה מיקרי שלא קיבל.

(שמע שלמה יג, קמו)

...הרבנים והדיינים הנ"ל, יאשרו רק גירות שנעשתה כדת וכהלכה, **אחר שיקבלו עליהם עול תורה ומצוות כהלכה, שזה מעכב גם בדיעבד.**

(ממכתבו אל הגר"ש אלישיב, מובא בקובץ ביטול גיור עקב חוסר כנות בקבלת המצוות להרב שמעון יעקבי ע' 8)

הרב יצחק יוסף ראשון לציון רב ראשי שליט"א

"כמה דואב הלב, לראות זיוף ההלכה, בידי אחד ששנה ופירש, בספר זרע ישראל, שגילה פנים בתורה שלא כהלכה, ופשוט שיקר על הלומדים בצטטו את דברי הרשב"ש, שכביכול כתב שלא להכביד על הבאים להתגייר, ויש לגיירם גם כשידוע בבירור שלא יקיימו מצוות, כאשר הם מזרעו ישראל. והיינו, שאם האבא או הסבא יהודי, אף שהאמא גויה והבן נצרך לגיור, עם כל זה יש להקל עליו את התהליך, ומסתייע מהרשב"ש, ולכן די בכך שיהיה מסורתי, ואין צריך שנדע שיקיים את כל המצוות. הנה זה סילוף גמור, שהרי הרשב"ש מדבר על אנוסי ספרד, שרק "אחד מאלף" התבולל ונשא גויה, אבל רובם ככולם שמרו על עצמם לבלתי להינשא לגויה, והם יהודים גמורים, ובזה אמר שיש לקרבם, כי סוף סוף, רובם המוחלט הם יהודים גמורים, ולא רק האבא יהודי, אלא גם האמא יהודיה. אבל לא כתוב ברשב"ש שיש להקל בגיור של מי שידוע בבירור שאמא שלו אינה יהודייה בלא שיקבל עליו לקיים את כל המצוות, וידוע שיחלל שבתות ומועדים ויעבור על איסורי תורה. ואין לזה שום רמז ברשב"ש, ודיבר רק על אנוסים שהיו יהודים בבירור. וכל זה זיוף הנ"ל, והביא בשמו דברי שקר, שכביכול דעת הרשב"ש שאין קבלת מצוות מעכבת.

ואף דנראה שאפשר לגייר גם שוטה או סומא, היינו כמו שמגיירים אשה אף על פי שאינה שייכת בכל המצוות, כי מהות הגירות היא קבלת קדושת ישראל, וחלק מקדושת ישראל הוא לקיים כל אחד את המצוות שהוא שייך בהם, ומי שאינו מקבל על עצמו את עול כל המצוות "מה שהוא חייב", אינו בכלל קבלת "קדושת ישראל". וכן העלה מרן אאמו"ר זצוק"ל (במאמר שפורסם בקובץ תורה שבעל פה כרך יג עמוד לא), שאם הדבר ידוע ומינכר לכל, ואנן סהדי שאין בכוונת המתגייר לקבל עליו עול המצווה, אין ממש בגירות זו, ולא מועיל גם בדיעבד. והביא שכן הורו גדולי הפוסקים. וכן כתב בשו"ת אגרות משה (יורה דעה סימן קנז), דהיכא דאנן סהדי שלא ישמור מצוות, ושאינו מקבלם בליבו, לא מהני אף בדיעבד. וכתב עוד (הגר"ע זצ"ל): והנה בזמנינו זה יש להגביר ביתר שאת את ההסברה לגרים לפני ביצוע הגירות, שעליהם לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה הקדושה, ושלא יחשבו שגם מי שאינו שומר תורה ומצוות נחשב ליהודי טוב, ולישראל כשר, והמקיימים את המצוות הם רק האדוקים והמתחסדים עם קונם... ומה שכתב בספר זרע ישראל שם, דחשיב שעת הדחקה,

וכדיעבד דמי, גם בזה הוא סילוף גמור של המושג בדיעבד, שהרי המושג בדיעבד הוא על דבר שאם נעשה בדיעבד מועיל.

ואילו באמת היה הדין שמי שהתגייר ולא קיבל מצוות, בדיעבד מועיל הגרות שלו, אין הכי נמי היה צודק ששעת הדחק כדיעבד דמי. אבל הרי אין אף אחד מהפוסקים שיכתוב, שאם התגייר ובפירוש לא קיבל מצוות, דהוי גיור בדיעבד, ואם כן מה שייך כאן שעת הדחק כדיעבד דמי... וגם הפירוש שפירש בדברי הרמב"ם, שדי להודיעו על מקצת מצוות קלות ומקצת מצוות חמורות, וחשב דקאי על קבלת מצוות, גם זה פשוט סילוף ההלכה, שדבר פשוט הוא שיש לחלק בין הודעת מצוות לקבלת מצוות, כי אי אפשר להודיע את כל המצוות כולם לפני הגיור, וסומכים על כך שהגר למד וילמד, אבל לעניין קבלת מצוות, ברור שצריך באמת לקבל את כל המצוות, ואפילו אם מצווה אחת מדרבנן אינו מקבל, אין לקבלו לגיור. ו[אף] אם אומר שמקבל עליו מצוות, כפי מה שלימדו אותו באולפנות למיניהם, ואומר כן מן השפה ולחוץ, איך נוכל לטמון את ראשינו בחול ולקבלו, באופן שיש לנו אומדנא דמוכח שהגר לא ישמור תורה ומצוות...

ומעתה, מה שכתב בספר הנזכר שאין קבלת המצוות מעכבת, וקבלת המצוות אינה חלק מהגרות כמילה וטבילה, אלא היא עצם הסיבה הראשונית שיש לבית דין להיטפל בכל הבא להתגייר, וכשאינן רצון לקיים המצוות, אין לבית דין להזדקק ולגייר, אכן, בזמנינו שיש לנו סיבות חשובות כבידות משקל, הנובעות משלימות העם בכללות, ולכן יש לבתי הדין לקבל את אותם גרים אפילו שאנחנו יודעים שלא יקיימו את המצוות קלה כבחמורה, וכדברי רש"י (יבמות קט): 'קשים גרים לישראל כספחת - שאינן בקיאים בדקדוקי מצוות'. ולמדנו, שאף שאנו יודעים בבירור שאינם יכולים לקיים את כל המצוות ודקדוקיהם, בכל אופן אנו מקבלים אותם. עד כאן דבריו. הנה, הבל יפצה פיהו, ולא בכדי מרן זיע"א כינה אותו 'רשע', שהרי הוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, שעליו נאמר 'שטה רשע וגס רוח', ודבריו הם נגד דעת כל גדולי הדור, שכולם כאחד ענו ואמרו שקבלת מצוות מעכבת בגירות, שהיא עיקר הגרות, ויש לחלק בין הודעת המצוות לבין קבלת המצוות, שבתחילה הגר לומד את ההלכות העיקריות של שבת נידה מאכלות אסורות וכו', ואחר כך ילמד את שאר המצוות כמו כל איש ישראל שלומד הלכות במשך חייו. אבל ברור שבעת הגיור חייב לקבל עליו עול תורה וכל המצוות, ובלי זה אין גיור, שהרי בגמרא בכורות (ל, ב) אמרו: 'עכו"ם שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו. רבי יוסי ברבי יהודה אומר, אפילו דקדוק אחד מדברי סופרים', ואיפסק להלכתא ברמב"ם (פרק יד מהלכות איסורי ביאה הלכה ח).

ומה שכתב עוד שם, "שהגר צריך להתחייב כי הוא נכנס בהגדרת יהודי מסורתי לפחות, דהיינו, עזיבת הדת הקודמת לגמרי, כפירה בעבודה זרה, יום כיפור, חמץ בפסח, כשרות, הדלקת נרות וקידוש בשבת, הנחת תפילין וכדומה", ועוד כתב (עמוד 27) "שאינן בהכרח שנבין בזמן הגיור שמתכוון לקיים הכל, ואין צריך שיתכוון בפירוש לכך, ורק אם ניכר שאינו מתכוון לשמור מצוות כלל ועיקר, כגון, שהוא גר בקיבוץ חילוני, ימשיך לחלל שבת ולאכול מאכלות אסורות וכו', אין לגייר אותו". עד כאן. הנה, כל זה אינו נכון... ובזמנו, כאשר התעוררה השאלה הקשה אודות גיורי צה"ל, והיו כמה חכמים שחשבו שדעת מרן אאמו"ר זי"ע שאין צריך לקבל את כל המצוות, מיד מרן אאמו"ר הוציא גילוי דעת, והעבירו לידי הבד"ץ ולידי מרן הגרי"ש אלישיב זי"ע, ובו הבהיר חד משמעית, שאין תוקף לגיור ללא קבלת מצוות, וכל שיש אומדנא דמוכח שהגר לא יקיים תורה ומצוות, ואומר כן בפיו בלבד, אין לקבלו לגיור, כי קבלת מצוות היא המהות של הגיור.

ואחד האברכים העיר לחבר הכנסת הנזכר, והשיבו [על כך] בדברי התקפה חריפים על הרבנות הראשית, מבלי לענות לגופם של דברים, וטען, שהרבנות כיום מחמירים...וכהנה טענות שיש בהם אחיזת עיניים...והוא פלא, היכן למד המחבר, ומהיכן שאב את הביטחון הגדול שיש לו, ולשקר בהלכה, באופן שככל שיוכיחו לו שדבריו אינם נכונים, לעולם לא יחזור בו".

(ממכתב הסכמה לספר "עטרת אברהם" כ' טבת תשפ"א)

באשר שאל אודות הליכי הגיור הנעשים כאן בארץ הקודש, אם קבלת מצוות מעכבת אף בדיעבד, ומה היא דעתו של מרן אאמו"ר שליט"א בענין, הנני להשיב: איני יודע מה מקום לשאלה זו, שהרי למפורסמות א"צ ראייה, ופשוט הדבר כביעא בכותחא, שעל פי ההלכה אין לגייר בלי קבלת מצוות והכנה כדבעי, וכל שיש אומדנא ברור שהמתגייר סופו הוכיח על תחלתו, ונראה בעליל שמעולם לא קיבל עליו עול מצוות ולנהוג כדת ישראל, **אין הגירות תופסת**, וכמו שכתב מרן אאמו"ר בספרו הנורא שו"ת יביע אומר... אשר על כן אין ספק שכל גיור שיש בו אומדנא דמוכח בבירור שאין בדעתו לקבל מצוות באמת, אין לביה"ד לגיירו, ואם עברו וגיירו אותו למרות שהיה ברור מראש **באומדנא דמוכח שאינו מקבל עליו עול מצוות, אין הגיור תופס ואין זה משנה אם הדבר נעשה בבתי הדין או בגיורי הצבא**, וכך היא דעתו של מרן אאמו"ר שליט"א.

(מכתב מיום ט"ז אדר א' תשע"א מונבא בספר "גרים גרורים" ע' 356)

הרב דוד לאו רב ראשי שליט"א

"..המגמה המסוכנת של קידום מתווה הגיור שעומד על הפרק בימים אלו.

אני חוזר ומדגיש, מתווה הגיור המוצע יגרום לקרע משמעותי בעם ישראל שלא יהיה ניתן לאיחוי. ישום מתווה הגיור המוצע יגרום לפיצול של העם היהודי, שיאלץ להתמודד בעתיד עם השאלה הקשה 'מי הוא יהודי', עם מי אפשר להתחתן ועם מי ח"ו לא, מצב נורא של שתי מדינות לשני עמים, יהדות מפולגת במקום יהדות מאוחדת".

(ממכתבו לראש הממשלה, טבת תשפ"ב)

כ"ק אדמו"ר הגה"ק רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצקו"ל מצאנו קליוזנבורג

הנה עלה על סדר היום הפרשה הקרויה "מיהו יהודי"...החכם שענינו בראשו יודע האמת המוחלטת, **שעי"כל זה נגרמה לנו ביאת הרוסים לצור על אה"ק**, כי הקב"ה פורע מדה כנגד מדה. ואחר שאלו המסיתים ואדונייהם צווחו נגד דיני תורה"ק וטענו: "מה יהיה על בני הנכריות ברוסיה, הרי אתם מפלגים את היהודים", ופוערים פיהם למען "יהודי" רוסיה, כשכוונתם על הגוים שנולדו מנשים נכריות...ומדה כנגד מדה באים עתה הגוים מרוסיה, ומסכנים את עצם קיום הישוב ח"ו, ..זו היא האמת לאמיתה בלי פקפוק".

(קובץ "ישראל סבא" גליון נ"ט חודש תמוז תש"ל)

כולם יודעים שאני אינני חסיד ליובאוויטש, ואף אבי הקדוש זצ"ל לא היה חסיד ליובאוויטש, אבל אני חייב להתייחס למאורעות האחרונים. לדאבונו ולאסוננו קמו בדור זה האחרון מומרים גדושי עזות וחוצפה, לא זו בלבד שאין הם מוכנים לקבל דברי תוכחה, אלא כשרק מהינים לומר להם דבר מה שלא מוצא חן בעיניהם, מיד

מרימים הם קול צווחה וצעקה. הרבי מליובאוויטש פרסם כרוז בזמנו, כי הסיבה שנופלים חיילינו ליד תעלת סואץ ובשאר גבולות אויבינו, היא מפני ריבוי הנישואין בין יהודים עם גוים (גזירת "מיהו יהודי"). למחרת כרוז זה עטו העיתונאים על דבריו וזעקו חמס: "איך יתכן שדיבורים כאלו יצאו מפי רבי?" כל תופס קולמוס בידי זעק: "שוד ושבר", וכולם כאחד הוקיעו את דבריו. לדעתי אין כל פלא בדבר, שהרי אין הם מאמינים כלל בשכר ועונש, ולכן טבעי הדבר שכל ניצוץ של אמונה רק מעלה את חמתם להשחית.

(קובץ "ישראל סבא" ס"ט ע' תתע)

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל

..כל האמור אינו מתיר את הרצועה של סדר ההלכות המקיפות אותנו כחומת ברזל בפני אלה אשר תערובתם קשה, כמו החריץ של אותו צדיק אשר עג עוגה סביבו מפני המשחיתים. הלא אלמלי אותן ההלכות, שהיו כתרס בפני הטמיעה וההתבוללות, היינו שטופים בזרם המתייהדים בשביל עיני אישות, שרובם ככולם התייהדותם אינה אלא מן השפה ולחוץ ויש בה משום גנבת דעת אבותיהם, ובלבם הם פוסחים על שני הסעיפים, ונעשים נושאים בחביונם שני הפכים, או שהם תלויים ועומדים ברגשיהם בין שתי דתות, ומושלכים תמיד בכף הקלע של נדנדו פנימי מהכא להתם ומהתם להכא.

גרים כאלה גושרים גשר בין בני ובנות ישראל ובין בני ובנות עם הארץ, המזדמנים יחד מחמת סרך הגר, במשתה של שמחה בבתי הגויים ממשפחתו, שהוא עודנו קשור אליהם כשאר בשרם בעבותות אהבה כמקדם, ועודנו אוכל גם עכשיו מפתם ושותה מיינם, כשהוא נוטל חלק בחגיגותיהם, בחגיגהם וביומא דפגרא של האנשים הקרובים אליו מתולדה. ואין דבר המקרב לבות אנשים זרים איש לרעהו, ככוס יין העוברת מיד אל יד במשתה רעים. וקרבת הידידות מביאה לידי התחתנות, וההתחתנות הלא תביא לידי טמיעה ולידי המסת המעטים בקרב הרבים. נמצא שעבירה של קבלת גרים כאלה, גוררת עבירה של נשואי תערובת והתבוללות.

חכמינו אמרו: "גר שנתגייר כקטן שנולד דמי" (יבמות כ"ב). גר צדק ואמת הוא זה, שמשתחרר מכל המסורת של העבר, עוקר עצמו משרשו, את אבותיו ואת אחיו לא יכיר עוד וכל בני משפחתו כנכרים ייחשבו לו...

החומר שהחמירה היהדות בקבלת גרים כאלה, היה נדרש יפה בין בישראל ובין בעמים זולתנו. כל יודעי חן מצאו בזה הגיון ויושר. הגיון - מצד תעודת ישראל ותורתו, אשר כל איש זר הקרב אליה מבלי תפוס אותה תפיסת שורש, אינה קולטתו, והוא נשאר תמיד בבחינת "זמורת זר", התקועה בגזע שאינו מקבלו כשתיל היונק משד לחותה, ויושר - ביחס אל הבא ומקבל עליו עול המצוות המעשיות, מבלי היותו מצוי מראש את תמצית עומק דיניהן, ומבלי חשוב מקודם את אופן קיומן והגשמתן בפועל. כי נפלאות היא המצווה בקיומה מכל איש אשר לא הרגיש בה בטוב טעם ודעת, וכמטיל ברזל היא מעיקה עליו, עד שהוא פורקה כמשא כבד אשר אזלה ידו מנשוא, שכן כל דבר אשר לא נעשה קנין נפשו של האדם בהגיונו ובהרגשתו, לא יכניסו אל לבו במילה, טבילה וברכה.

אלה הם הטעמים והנימוקים, שהיהדות לא היתה להוטה ורודפת אחרי הגרים מאז ומעולם. טוב היה לה גר אחד מתוך כלות הנפש וצרופי דעות ואמונות, כאותו גר צדק והווילנאי, מכל אלה שנספחו אל בית יעקב מתוך סערה וחום של נוער בשביל אישות וכעבור הסערה הזאת תשא אתה בכנפיה גם את רגשי הדת החדשה. וטוב

היה לה להיהדות אותו הכומר דיאנו דא אסופסאאו, אשר מתוך הרושם שעשתה עליו גבורת קדושי היהדות, בא ברצונו ובתוקף הכרתו הפנימית בברית דת ישראל, ויחד עם ההרוגים והשרופים על קדוש השם עלה גם הוא עמם על המוקד, מכל אלה מאות "גרי העריות", שנתגיירו מתוך כפייה ושעבוד אל תשוקתם. וחק הוא בטבע, כי כל כח הנלחץ, כשיוסר הלחץ הוא שב לאיתנו ברעש וברוגז, ועל פי רוב הוא פורץ את גבולו הראשון. כזאת היא גם נסיגת אחור של המתגייר מתוך כפיית יצרו, אם הוא חוזר אחר כן לסורו ושב אל משפחתו.

התלמוד מחליט: "גרות לא שכיחא" (גיטין פ"ה). גר צדק שיקבל עליו באהבה את חומר הדין של המצוות המעשיות, האוסרות איסור על נפשו על כל מדרך כף רגלו לא היה שכיח אפילו בימיהם, בתקופה שהאמונה מלאה את כל חלל העולם האנושי, קל וחומר בימינו אלה, ימי תגבורת המטריליסמוס והזנחת הדת, שראשית יסודתה היא ברוח האדם, ועכשיו בגלל לקוי הרגש הרוחני, ירדה עשר מעלות אחורנית הכרת האנוש בדברים הנוגעים אל נשמתו, ולא ישיגום משיגי תועלת חמרית. ואלה הגרים הבאים עתה לפנינו, תמורת הדת היא בעיניהם כמילתא זותרתא הנעשית בקלות הדעת וכלאחר יד, ועליהם נאמר: קשים גרים לישראל כספחת (יבמות מ"ז). ונוח להם ולנו שיהיו נשאים בדתם, ושלום חברתי ואנושי יהיה בינם ובינינו, על יסוד ההנחה הפשוטה והמקובלת, כי אב אחד לכולנו.

(נדפס במכ"ע "העולם" גליון ל"ח מיום ט' אלול, לונדון תרצ"ו, נעתק במכ"ע "ההר" ירושלים שנה י"א, אלול תרצ"ו)

כאשר כיהן ד"ר יצחק רפאל כשר הדתות העלה הצעות שונות בדבר חוק השבות ("מיהו יהודי"). בין השאר הציע רעיון מקורי להקמת בי"ד משותף של אורתודוקסים ושל רפורמים שיהיו בו כל תנאי ההלכה הדרושים. הוא ראה לנכון להעלות רעיון זה להכרעתו של הרב אברמסקי, ולאחר הרצאת דבריו השיב לו רבי יחזקאל: **"בעניינים שכאלו יש לשמוע את דעתו של האדמו"ר מליובאוויטש, שהוא הוא הנלחם את המלחמה התמידית והקשה נגד ההתבוללות, הוא המומחה בה"א הידיעה בכל הקשור לנושאים אלה, ולו ההכרעה!"** לאחר מספר ימים, כאשר בקרו הגאון רבי יצחק הוטנר בעל "פחד יצחק" - ראה בו שליח נאמן אל הרבי לברר מפיהו בקשר להצעה הנ"ל, ובקשו להתייעץ על כך עם הרבי, רבי יצחק קיים את שליחותו ושיגר מברק אל רבי יחזקאל, כי "דעתו של הרבי מליובאוויטש נגד ההצעה בנחרצות". רבי יחזקאל ראה ב"פסק" זה דעת תורה שאין להרהר אחריה!

(ממלכת התורה ע' 69)

הגאון פוסק הדור רבי משה פיינשטיין זצוק"ל

במה שנסתפק כת"ר אם גר לא קיבל עליו עול מצוות אם נחשב גר, **פשוט וברור שאינו גר כלל.** וכן הורה אבא מארי הגאון זצ"ל הלכה למעשה בעובדא כזו שאינו גר כלל בין להקל בין להחמיר, **שקבלת מצוות בגר היא לעיכובא. ואפילו אם אמר בפיו שהוא מקבל מצוות, אם אגן סהדי שלא קיבל עליו מצוות באמת, אינו גר,** ואף שגר שנתגייר לשום אישות בדיעבד ה"ז גר (יבמות כ"ד ע"ב), זהו רק כשהמתגייר לשם אישות מקבל עליו מצוות באמת. כל זה אמר אבא מארי הגאון זצ"ל כשהורה אז בזה, והוא פשוט וברור.

..וגם אם התגייר אצל רב ידוע בדיני גרות, עדיין הוא רק ספק.

(אגרו"מ יו"ד ח"א קנ"ז)

וכשלא תרצה לקבל מצות איסורה לכהן אינה גיורת כדאיתא בבכורות דף ל' דבלא קיבל אפילו דבר אחד אינו גר.

(אגרות משה ח"ז)

ומפורש כן ברמב"ם .. דכתב כל העכו"ם כולם כשיתגיירו ויקבלו עליהן המצוות שבתורה הרי הם כישראל לכל דבר, הרי משמע במפורש דאם לא קבלו עליהן כל המצוות אם רק אחת מהן אינו גר.

כמעט ברור כאנן סהדי שלא מקבלת המצוות ורק בפיה אומרת שמקבלת.. וכרוב הגרות שבמדינה זו שבשביל אישות **אין מקבלין המצוות, אף שאומרין בפיהן שמקבלין, דהוא כנודע שמרמין.**

(אגרו"מ יו"ד ח"א קנ"ט)

אבל הגיורת הזאת שמסתמא היא **כרוב גיורות שבמדינה זו, שרק בפיהן אמרו שקיבלו המצוות**, אבל האמת שרוב המצוות ואולי כל המצוות לא קיבלו כמו שרואין שתיכף מחללות שבת ואין שומרות איסור נדה, כי גם בעליהן היהודים בעוה"ר הם מופקרים לעבור על כל מצוות התורה, שלע"ד יותר נוטה **שאינן גיורות כלל ועדיין הן נכריות כגר שלא קבל מצוות, ואף רק מצוה אחת אינו גר.**

...מסתבר דכשיש טעם ברור להסתפק הוא כאנן סהדי שיש ספק שלכן חוששין לו להחזיקו רק בספק גר עד שתתברר צדקתו ויעשה בדין גר ודאי.

..וברוב הפעמים, ואולי גם בכל הפעמים הבן זוג אינו שומר תורה בעצמו.. שהיו **כאנן סהדי שאין מקבלין המצוות.**

(אגרו"מ יו"ד ח"ג ק"ו)

הנה החטא היותר גדול הוא ביזוי גדולי תורה וחכמיה ומנהיגיה.. בזמן האחרון התחילו אלו שחושבים עצמם לשומרי תורה ולמאמינים בהשי"ת ובתורתו הקדושה, ג"כ לבזות את גדולי התורה.. שמהן צריכים ללמוד ומבזין וממאסין אותם. שלענין זה יש חומר בביזוי ת"ח שבדורנו מת"ח קדושי עליון מדורות עברו, שזה עושה שלא ילמדו מהם שהוא נבלה גדולה מאין כמוהו לעשות עלילה במזיד בבזיון ת"ח גדולים.. ובכלל זה הוא גם מה שביזו מי שהם גם את הרבי מליובאוויטש שליט"א, **כדי לזלזל במעשיו הגדולים ולזלזל בשאלת "מיהו יהודי" להכניס גוים בכלל ישראל, שהנבלה גדולה גרועה ביותר**, בנוסף על האיסור דביזוי ת"ח.

(מתוך מכתב מחאה חריף נגד אלו אשר לענו מפעילותו של הרבי בעניין "מיהו יהודי", הובא בס' "שמן ששון מחברין" ח"ג ע' 43)

..לא להסכים להצעות פשרה לתיקונים מזויפים ולניסוחים מסורבלים.. **קיים רק פתרון יחידי גיור כהלכה!**

(ממכתב אל הנהלת המפד"ל בג' אדר תשל"ד, הובא בס' "שמן ששון מחברין" ח"ג ע' 42)

הרב משה פיינשטיין הביע באופן נחרץ את הזדהותה של אגודת הרבנים עם המלחמה המנוהלת ע"י האדמו"ר מליובאוויטש לזעזע את החוק הנוכחי של מיהו יהודי.

(ירחון "הפרדס" כסלו תשל"ה)

הרב יעקב בצלאל ז'ולטי רבה של ירושלים זצ"ל

בעיית הגירות בימינו, אינה בעיה הלכתית, דיני גירות הם הלכות קבועות וברורות, ואין בעיות מסובכות בהלכה בקבלת גרים, וממילא אין מקום לומר שישנם רבנים הנוהגים כבית שמאי ומחמירים בהלכות גירות, וישנם רבנים הנוהגים כבית הלל ומקילים בהלכות גירות.

הבעיה העיקרית בקבלת גרים, במיוחד בימינו, היא עובדתית גרידא: **לקבוע בברור מהי כוונתו האמיתית של המבקש להתגייר, אם כוונתו (כדברי הרמב"ם בהל' איסור"ב פי"ג ה"ד) "להכנס לברית, ולהסתופף תחת כנפי השכינה, ויקבל עליו עול תורה" או שכוונתו רק לקבל "תעודת הגיור" ותו לא, ואין לו בכלל כוונה ורצון לקבל עליו עול תורה ומצוות.**

בדבר זה אין כללים קבועים ואין ללמוד ממקרה אחד למשנהו, אלא בכל מקרה על ביה"ד הדין בעניין, לקבוע לפי ראות עיניו ושיקול דעתו, את הקביעה העובדתית, כלומר, את כוונתו האמיתית של המבקש להתגייר. וברור שבקביעת עובדות אין מקום לקולות וחומרות אלא יש לקבוע את העובדה כמות שהיא באמת.

..הרי ברור מדברי הגאונים הנ"ל, **דהיכא שבודאי יעבור אחרי כן על איסורי תורה כגון חלול שבת ואכילת טרפות וכדומה, ואנו יודעים בבירור כוונתו שאינו מתגייר רק לפנים ולבו בל עמו, הרי אומדנא דמוכח שמה שאומר שמקבל עליו המצוות לאו כלום הוא, וזהו חסרון בקבלת המצוות דמעכב, ואין כאן גירות כלל, ולפי זה בקבלת גרים אין ללמוד ממקרה אחד למשנהו, ואין מקום לקולות וחומרות בקבלת גרים, כי הבעיה העיקרית היא כאמור עובדתית גרידא, לקבוע בבירור כוונתו של המבקש להתגייר, שאם אינו מתגייר רק לפנים ולבו בל עמו, הרי גם לאחר המילה והטבילה הוא נשאר נכרי כמו שהיה, ואין כאן גירות כלל.**

(בדיני קבלת גרים, תורה שבעל פה יג, לג)

ביקש להדגיש שיכתבו לכ"ק אדמו"ר שליט"א שכל רבני ישראל עומדים מאחוריו ושלא ירפה מעניין מיהו יהודי.

(ימי תמימים חלק ד' תשל"ע ע' 311)

בכנס אברכי הכוללים דיבר מר .. גם בקשר לנישואי תערובת ואמר כי בימי עזרא יכלו בתקיפות לשלח את הנשים הנכריות אולם בזמנים הללו אין אפשרות ללכת בדרכים אלו. הרב בצלאל ז'ולטי שדיבר אחריו אמר פלפול ואח"כ התייחס לדבריו של קודמו ואמר שאין זו שיטה נכונה **ואותה התורה והמצוות שבימי עזרא נוהגת גם היום ואין שום מקום לחידושים ושינויים בתורה ומצוות.**

(ימי תמימים חלק ה' תשל"א ע' 159)

בעצרת מחאה שהתקיימה ליד הכותל המערבי בעניין מיהו יהודי דיבר הרב בצלאל ז'ולטי ועמד על הרעיון שאיננו מוצאים שידי משה רפו אלא במעשה המדינית בנשואי תערובת. בשאר כל הנסיגות בידי המנהיג לתקן, אולם בנשואי תערובת רפו ידי משה כי נגע הדבר לעצם קיום עם ישראל, וכן איננו מוצאים ענייני קנאות אלא במעשה המדינית, ומיד ההבטחה של ונתתי בריתי שלום.

(ימי תמימים חלק ה' תשל"א ע' 184)

הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל

עימות חריף נוצר בין ראש הממשלה ושר הדתות - שהיה רב - בשאלת מיהו יהודי, ובגללו עזבה המפד"ל את הממשלה. כנס גדול התקיים בתל אביב ורבנו היה שותף בו. תלמידי הישיבה שאלוהו אם לנסוע ולא קיבלו תשובה ברורה, אבל אחר כך הוא אמר: חבל שלא באתם, היה מעמד של קידוש השם.

הרב צבי פסח פרנק לא יכול היה להגיע, אך שלח מכתב לכנס עם דברי המדרש: "כשנברא הברזל התחילו העצים לרעוד. אמר להם חכם אחד: אם אף אחד מכם לא יכנס בגרזן, לא יוכל לחטוב אתכם. כך אם אף אחד מהרבנים לא ישתף פעולה עם ראש הממשלה, הוא לא יוכל כנגדכם". רבנו מאוד שמח ממכתב זה, נכנס לביתו של הרב פרנק ונישק אותו. הרב פרנק הופתע ונרתע.

רבנו אמר שמעשה שר הדתות היה חילול השם... תוך זמן קצר הוא נפטר, נערכה הלוויה גדולה בירושלים, קרוב לישיבה, אך רבנו נשאר בישיבה ולא הלך להלוויה.

(הרב שלמה אבינר במאמר "קורות רבנו" שבקובץ "עיתורי ירושלים" גליון 26 ע' 7)

הרב מנשה קליין זצ"ל בעל שו"ת משנה הלכות

..פשוט דאין שום גוף או ממשלה או אסיפה יכולה לקבוע מי הוא יהודי או לא אלא ההלכה קובעת בזה מי הוא יהודי שעיקר קיום עם ישראל הוא התורה שבכתב ושבע"פ מתרי"ג מצות פרטיה ודקדוקיה וזולתה אין ישראל שע"י התורה נהיינו לעם מיוחד ממלכת כהנים וגוי קדוש...

(שו"ת משנה הלכות ח"ד סי' קסא)

..אף שקשה מאד להשיב בשאלות כאלו ואוי לנו שכך עלתה בימינו אבל מ"מ לא אמנע מלכתוב איזה דברים..
ואפילו מל וטבל וקבל עליו כל המצוות לבד ממצוה אחת ואפילו מצוה דרבנן לא נכנס לכלל ישראל ולא ישראל מקרי..

(שו"ת משנה הלכות ח"ד סי' קסב)

..בדבר המצוי בעונ"ה שיהודי נושא נכרית בחוקותיהם ואחר זמן חפץ הבעל לגיירה... נדון דידן לא דמי כלל לתשובת הרמב"ם.. אדרבה הרוטב הוא שלא תתגייר דידוע דרובא דרובא מהמתגיירין הללו אין מקבלין על עצמן גירות באמת לקיים כל מצות התורה נמצא דעיקר גירות אינו כלום והכי אמרינן בבכורות.. עכו"ם שבא לקבל ד"ת חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו ר' יוסי בר' יהודה אומר אפילו דקדוק אחד מד"ס והכי קי"ל וכן פסק הרמב"ם פ"ד מא"ב ה"ח ועי' ה"ה שם וא"כ כיון דאלו רובן עכ"פ מתגיירין ואין מקבלין עליהן כל הדקדוקים האלו והרי מיד אחר הגירות הם כמו קודם הגירות וכל הגיור הוא רק סמיות עינים וא"כ חסר בעיקר דין גרות. ואף דקיי"ל.. דבדעבד אם גיירם ההדיוטות מהני גירות נראה דוקא אלו שהגיירות היתה גיירות ממש וקבלה בפה ובלב אלא שלא היתה קבלה לש"ש אלא לשם אישות והוה דומיא דגירי אריות אבל הכא חסר בעצם הגירות ואין כאן גירות כלל וכ"כ להדיא בשו"ת בית שערים..

וכ"ת מאי איכפת לן נפ"מ גדולה יש שהרי כיון שאין הגירות מועיל לה ואנחנו נחזיק אותה כישראלית ויוליד בנים ממנה נמצאו הבנים הם עכו"ם גמורין... ועוד דאולי אם יראה שאין זה גירות סוף סוף יפרוש ממנה אבל אם נתיר אותה לו ידור עמה ולא יגרשנה לעולם מביתו.

עוד אני אומר דלא דמי נדו"ד לטעם הרמב"ם ז"ל דמוטב שיאכל רוטב ואדרבה לטעם זה מוטב שלא תתגייר שהרי כבר כתבנו שאפילו תתגייר ג"כ לא תשמור התורה והמצוות וא"כ אם נאמר דמועיל הגרות עכ"פ כמו שהוא א"כ כ"ש אדרבה עי"ז אוכל בשר שמן ולא רוטב והוא דעד שהיתה גויה לא היתה אלא באיסור לאו... ועכשיו שתתגייר אם נאמר דבדיעבד מועיל הגירות א"כ תהי' אצלו באיסור כרת שבא על הנדה שהיא והוא בכרת שהרי פשוט שלא תשמור על טהרתה וגם פשוט שתהי' באיסור סקילה שתחלל שבת ועוד איסורי דאורייתא החמורים וא"כ אתה מוציאה מאיסור קל לחמור וכן אותו נמצא דמה שלא תתגייר הוא הרוטב ואם תתגייר הוא השומן וגם אם יהיו להם בנים גורמים להם רעה, דאילו בגיותן יענשו בנים רק על שבע מצות ועכשיו שיתגיירו עמהם ולא יגדלם לתורה חובה גדולה הוא להם גם כי באמת לפענ"ד בעקר הגירות אין לו דין גירות כלל וכנ"ל. וממילא לא דמי כלל להא דתשובת הרמב"ם ז"ל דהתם השפחה כשתתגייר וישאנה תהי' אתו כדת משה וישראל.

...והנה הארכתי קצת להשתעשע בד"ת אמנם לעיקר דינא מילתא דא לאו חדתא הוא וכבר דשו בו רבים רבותינו גאונים הצדיקים האחרונים אשר מימיהם אנו שותים ורובא דרובא פסקו לאיסורא וה"ה מן בבית שערים הנ"ל באריכות גדולה מאד ב' תשובות בשו"ת בית יצחק יו"ד סי' ק' הגאון ר' חיים עוזר בשו"ת אחיעזר סי' כ"ח שו"ת מהרש"ג יו"ד סי' ל"ח שו"ת באר חיים מרדכי ס"מ שו"ת ערוגת הבשם יו"ד סי' רכ"ד שו"ת אבן יקרה תליתאה סי' צ"ח בס' רוח חיים להגר"ח פלאגי סי' ט"ז שו"ת אמרי יושר סי' קע"ו ובשו"ת אגרות משה ג"כ דעתו נוטה לאיסור ע"ש בא"ע סי' כ"ז ובשו"ת פרי השדה ובשו"ת משנה שחר ועוד כמה אחרונים ז"ל.. וראיתי בשו"ת יביע אומר א"ע ח"ב סי' ג' שיצא ללקט קצת אחרונים שמקילים בזה ואני אומר מאן ספון ומאן חשוב לחלוק אכל הני שרי התורה מלאכי מעלה אשר מפייהם אנו חיים ומימיהם אנו שותים להקל נגדם בקדושת ישראל בדיני נפשות אשר לפענ"ד יתד הוא בל תמוט להלכה שלא לקבל הני גרים גרורים אם לא שימצא לפעמים יוצא מן הכלל שיהא הכל לשם שמים וזה ודאי תלוי כבר לפי ראות עיני המורה צדק.

(שו"ת משנה הלכות ח"ה סי' רמה)

במענה למכתב הרבי מיום י"ז אדר תשל"ה אל הגאון בו כתב "מלפני כו"כ זמן אמר בשיחתנו - שיכתוב וגם יפרסם (ידיפסי?) שו"ת ע"ד "מיהו יהודי" וכנראה שע"ע לא בא לפועלו!

ובאיסורא דאורייתא ולזמן מרובה הרי בכ"מ חיישין לתקלה (נסמן בשד"ח אס"ד מע' תקלה), ובנדו"ד - ה"ז לא בגדר חשש כ"א [...] (ושלא בערך יותר מ(מיעוט רבים) שנים) בפועל". וענה על כך הגאון הרב מנשה קליין "והנה בעצם הענין של מיהו יהודי בעזה"י כבר כתבתי והדפסתי בזה תשובה בספרי משנה הלכות ח"ד סי' קסב, ובתוספת ביאור קצת בספרנו משנה הלכות חלק ה' סימנים רמ"ד רמ"ה מדברים המסתעפים בענינים הנ"ל. אמנם היות כי בעו"ה עוד לא ירדה מן הפרק, וכ"ק עוררני בזה מצאתי לי לחובה לעבור אפרשתא דא עוד הפעם ולהוסיף נופך על דברינו הראשונים, כי אין בית המדרש בלא חידוש. ואם יראה כ"ק להעיר בדברים

ולפרסם הדברים אולי יש תקווה שגם אחינו הנדחים בינו ההבדל בין ישראל לעמים כמ"ש ואבדיל אתכם מכל העמים להיות לי לעם...".

(מנחם משיב נפשי ח"ב אגרת תשל"ג)

קטע משיחת הרבי עם הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל מיום י"ג שבט תשמ"ג:

הגרמ"ק: דבריו התמידיים של כ"ק אדמו"ר שליט"א בהקשר ל"מיהו יהודי" - פעלו רבות.

הרבי: רבות, הם הפחיתו מחומרת המצב... **הסערה שהתחוללה לפני מספר שנים בהקשר ל"מיהו יהודי", הועילה, כי משרדים שעמדו להפתח באתונה ובמרסיי (להענקה סיוטאית של תעודות "ג'ור"), לא נפתחו עקב כך.**

זה הרי היה מעשה בפועל. הכל היה מוכן לכך, למטרות שכאלה, לא חסרים אמצעים כסף ושלוחים. לביצוע מעשי היה צורך, לא יותר מצירוף השליח למקום. **וכששמעו שהחלה סערה בהקשר ל"מיהו יהודי" - נמנע הדבר בשני המקומות, ובוטל. מקומות ש(אילו נפתחו) דרכם היו עוברים אלפים.**

(שיח שרפי קודש ע' 362)

סיפר בנו הגאון הרב משה קליין: כולם יודעים כמה שהרבי מליובאוויטש השקיע וכמה כאב לו ממש במסירות נפש הענין של 'מיהו יהודי'. אני זוכר שפעם אחת הייתי עם האבא זצ"ל ביחידות אצל הרבי, הייתי אז בגיל הבר מצוה.

הרבי דיבר ממש חזק ובכל התוקף על העניין של 'מיהו יהודי' והוא ביקש לכתוב על זה ולדבר בזה. אבא הראה לו שהוא אכן כתב על זה כמה פעמים, וכן בספרו שו"ת משנה הלכות, ואז באמצע הדברים הרבי הסתובב אלי, ואמר לי: **'מיהו יהודי' הוא עניין של 'יוחסין' וזה נוגע לכל אחד, לכל אחד יש שייכות בזה, אנשים נשים וטף, וגם בחורי בר מצוה.**

הבנתי מהמשפט הזה של הרבי ומזה שהוא הסתכל עלי חזק שיש בזה הוראה מסוימת עבורי. אני אמנם לא יכול לומר שעשיתי הרבה בזה, אבל ב"ה עכשיו חיברתי את הספר 'משנת הגר' שזה גם שייך - שייכות קצת עכ"פ - לעניני יוחסין וכו', אני מרגיש שאני גם עשיתי משהו בעניין הזה של טהרת וקדושת יחוס ישראל.

(הובא בספר "אקטואליה בזוית חב"דית" ע' 394)

הרב מאיר מאזוז שליט"א

מה שאומרים בשמי שאני מיקל בעניני ג'ור - הכל שקר וכזב. **ג'ור בר תוקף הוא אך ורק בקבלת כל המצוות בכנות כדי לקיימן, ומעולם לא גירתי לא איש ולא אישה.**

(ממכתבו שהובא בספר "גרים גרוהם" ע' 357)

באנו לדבר על גאון עולם, צדיק שאפשר לומר שלא קם כמוהו.. יחיד בדורו.. שהרי עד האדמו"ר היתה היהדות החרדית מתגוננת ונסוגה אחור.. הרבי הוא שחזק את היהדות החרדית, שתעבור מעמדת התגוננות לעמדת תקיפה, ונתן את הכלים להסביר את היהדות.. הרבי הוא זה שהתחיל לתבוע שלא ירתעו מלהכנס לקיבוצים ולדבר איתם.. הרבי לימד שאסור להתייאש משום יהודי.

והרבי הוא הנשר הגדול של דורנו. לפני דורנו, היו כמה עסקנים וגם גדולי תורה, שבמחילה מכבודם לא שמו לב לכמה דברים. **לפני שלשים שנה הרבי דיבר על הצורך הדחוף בתיקון החוק של "מיהו יהודי", שצריכים לכתוב בחוק במפורש שיהודי הוא רק מי שנתגייר כהלכה**, והיו מי שלא שמו לב לדבריו ואמרו: קודם כל, איך ייתכן יהודי שלא נתגייר כהלכה? הרי כל מי שעולה לארץ, הולך לרבנות ועושה הכל לפי ההלכה. האם בשביל כמה רפורמים שאף אחד לא מסתכל עליהם נתאמץ לשנות את החוק? ומה שקורה בחוץ לארץ - בין כך ובין כך לא נוכל לתקן את זה.

יתרה מזו: לפני כעשרים שנה היתה תקופה שיכלו לתקן את חוק "מיהו יהודי". זה היה בזמנו של מנחם בגין שהיה יהודי טוב והגון, והיה מעריך את התורה והאמונה. אבל הם לא שמו דגש מספיק על זה, ואמרו לו: לא צריך לתקן את זה. והרבי היה צועק וחוזר וצועק. עכשיו כולם קוטפים את הפירות. ועכשיו כבר מאוחר ה' ירחם. היום הבג"ץ עושה שמות, ומכריח את אנשי משרד הפנים: תרשמו אותם כיהודים לכל דבר! ..אילו בזמנו היו עומדים על המשמר כנדרש, כבר היינו חוסכים את הצורך במלחמות כל הזמן עם הבג"ץ שזומם לכרסם כל הזמן בסמכויות של בתי הדין הרבניים. וכל זאת, אילו היו שומעים בקולו של הרבי בזמנו - ולא היו אומרים: "מכיון שלא אני יצאתי בקריאה הזו, אני לא חייב לקבל את דעתו של השני", אלא היו מקבלים את האמת, כדברי הרמב"ם "קבל את האמת ממי שאמרה". **קל וחומר כשאמר אותה צדיק יסוד עולם, שצריכים לקבל את זה.**

דבר נוסף שהרבי דיבר עליו לפני שלושים שנה הוא איסור החזרת שטחים, שאסור לדבר עם הערבים על שום ויתור.. הרבי גם זעק ואמר.. בסוף ידברו גם על ירושלים, ואף אחד לא האמין שזה יקרה.. היום כבר יורים בירושלים, ואין לך יום שאין בו יריות ופיגועים ובכייות וצרות רח"ל. והרי הרבי התריע על כך בכאב לב כל השנים.. היום כולם כבר מבינים למפרע, שמילה אחת של הרבי שווה את כל ההשערות וכל הדמיונות של המדינאים, שכולם הבל הבלים.. והרבי צפה למרחוק והזהיר על כך כבר לפני שלושים שנה. וכל מה שאמר - כאשר אמר כן היה.

(שבועון "כפר חב"ד" גליון 991, הובא בס' "שמן ששון מחבריק" ח"ג ע' 23)

הרב דב ליאור שליט"א, רבה של קרית ארבע (לשעבר)

נשאל (י"א אב התשע"א): בעבודה שלי אחת הבנות עברה תהליך גיור ועברה אותו. בזמן הגיור היא הלכה בצניעות, הלכה לבית הכנסת. כחודש אחר הגיור היא התחילה לעבוד בשבתות, לא ללכת בצניעות, ולא לקיים מצוות. האם היא עדיין נחשבת יהודיה?

תשובה - בזה יש חשש גדול שבזה התברר שהיא הערימה על בית הדין. מי שיודע מזה, צריך להודיע לבית הדין, ושבת הדין ידונו בביטול הגיור. אם אדם התגייר בצורה טובה ושומר תורה ומצוות, גם אם הוא אחר כך הפסיק לשמור תומ"צ הוא יהודי, כמו כל יהודי שהפסיק לקיים תורה. אבל אם סמוך לגיור הגר כבר הפסיק לשמור תומ"צ, בזה יש כבר חשש שהוא מעיקרא 'עבד' על הבית דין, ולכן יכול להיות שצריך לבטל לו את הגיור. הבית דין צריך לדון בזה.

(מובא בספר "גרים גרוים" ע' 293)

בתשובה להרב ברוך אפרתי ששאל על משרתת של יהודי מבוגר שהתגיירה, היא מחללת שבת אך שומרת על הכשרות, מה דינה, והאם מותר לאכול מבישוליה? וע"כ השיב הרב: "ביחס לעצם הגרות, היות שהיא המשיכה תיכף בחילול שבת, נראה בעליל שיש לפנות לבית הדין לביטול הגירות, כי אין כאן שום חזקה שנוהגת בדת יהודית, ומה שמקפידה על כשרות המטבח זה בגלל בעל הבית ולא מפני שהיא רוצה לשמור כשרות, וממילא לבישוליה יש דין בישול עכו"ם שאסור ליהודים".

(דבר חברון" חיו"ד סי' ק"ג)

הרב יעקב אריאל שליט"א רבה של העיר רמת גן

(ט"ו בשבט התשס"ט) "ברצוני לדעת ולברר, האם גר וגרה (גיורת) שהתגיירו ושוברים שבת, מדליקים אור אש וכו', האם בזה ולכן הם כבר לא יהודים? תשובה, השבת היא הבסיס ליהדות. מי שמחלל שבת לא מכיר במי שברא את עולמנו, וממילא גם לא בהשגחה ולא במתן תורה ומצוות. אם כבר בזמן הגיור הם לא חשבו לשמור שבת, הם לא התכוונו ברצינות להצטרף לעקרונות האמונה של היהדות והגיור לא תופס. אם הם שמרו שבת בהתחלה ורק אח"כ התדרדרו, דינם ככל יהודי מחלל שבת".

(מובא בספר "גרים גרורים" ע' 294)

הסכנה הגדולה ביותר היא רפורמת הגיור. ואם כל רב עיר יוכל לגיייר בלי קבלת מצוות זו תהיה טרגדיה.. יש בגיור דעות יחיד, שהן לא דעות מקובלות, ואולי יהיו רבנים שיפעלו על פיהן. הסכנה היא בקריטריונים שאין להם כל בסיס הלכתי והסכנה חמורה יותר בגיור קטינים. אם ילד יגדל בבית של הורים שאינם שומרי מצוות, ברגע שיהיה בגיר אין כל סיבה שיבחר לקיים מצוות, והגיור יפקע.

ביהדות אין כפייה של קבלת עול מצוות. היא צריכה להעשות בלב שלם כתנאי הכרחי לגיור, ובהנחה שהקטין ירצה לקיים מצוות כאשר יגיע לגיל מצוות.

..הסמכות לגיור שניתנת ע"פ המתווה גם לראש ישיבה היא מסוכנת. כל אחד יכול להקים 'ישיבה', מעין 'היי סקול תורני' והמנהל יהיה ראש הישיבה שיקבל בחוק את המנדט לגייר. אין ספק שעולם ההלכה לא יכיר בגיורים הללו מכל וכל. אני עצמי מתכוון להודיע קבל עם ועדה שמי שלא יתגייר בהתאם להלכה הוא לא יהודי. בדיוק כמו שתעודת כשרות שלא ע"פ ההלכה אינה שווה מאומה. זו תהיה תעודת גיור מזויפת...הרבנות לא תחתום על התעודות הללו ואף רב לא יכיר בהן.

(מתוך ראיון ל"משפחה" גליון 1537)

הרב חיים שטיינר שליט"א זקן הרבנים בישיבת מרכז הרב

מתווה הגיור הוא משהו נורא ואיום. יש לנו תורה והלכה. התורה מדריכה אותנו מה לעשות בכל מצב, ומה לא עושים בשום מצב. אין אפילו פרט אחד שאפשר לשנות מההלכה, אפילו לא כמלא נימה.

כדי להיכנס ולהיות חלק מעם הקודש יש תנאים, צריך ברית מילה, צריך לעמוד לפני בית דין רבני ולהחליט על קבלה גמורה של שמירת תורה ומצוות, את כל המצוות שבתורה, תרי"ג מצוות, בלי פסיק אחד פחות, אחרת,

זה לא גיור. שולחים את היד לפגוע בקדושת ישראל כאשר מחליטים שנשנה כל מיני דברים זה יהיה גיור. מי שרוצה לשנות - ידו על התחתונה.

על הדיינים לחקור ולבדוק היטב האם המועמד לגיור ישמור שבת, חגים, כשרות, האם ילמד תורה שהיא אחת ממצוות העשה. אין די בהצהרה מילולית על רצון לשמור מצוות, חייבים לחקור ולבדוק לעומק האם הרצון הוא אמיתי. כל שכן שאי אפשר להזמין אנשים להתגייר, כמו שמציע השר. לכן יש בעיה קשה מאוד בגיורי קטינים.

כמו שיש כללים למתגיירים יש כללים ברורים למגיירים. אי אפשר שכל אחד או כל שלושה אנשים יוכלו לגייר, צריך בית דין שמאושר ע"י הרבנות הראשית. קבלת מצוות זו אחריות עצומה. להיכנס לעם היהודי זה דומה למעמד הר סיני, גר הוא כקטן שנולד, מהות חדשה ולא שינוי סטטוס בתעודת זהות. העבר נמחק. זה תהליך לא פשוט ולא קל. אי אפשר שכל אחד יעשה מה שרוצה, רק מי שבקיא היטב בכל הפרטים של ההלכה בנושא הגיור, ויודע לבדוק לעומק ולברר, יוכל לגייר.

(מתוך ראיון ל"משפחה" גליון 1537)

יישר כחו על ספרו החשוב "המבדיל בין ישראל לעמים", שבדאי יביא ברכה לעם ישראל, אמנם זה דבר פשוט לכל בר בי רב שגור מסורתי וכל גיור בלי קבלת מצוות אמיתית הוא בטל ומבוטל פחות מעפרא דארעא, אבל עקב הבלבולים והמבוכות יש לפעמים צורך להזכיר דברים פשוטים. ונמשיך להאבק על טהרת עמנו.

(ממכתב ברכה לספר זה, מטבת תשפ"ב)

הרב שלמה אבינר שליט"א ראש ישיבת עטרת ירושלים ורב הישוב בית אל לשעבר

..מעשה בבחור שהציע את עצמו לשידוך אצל אבי הבחורה, שטח את כל מעלותיו, ולכל שאלת האב במעלה זו או אחרת השיב בחיוב, עד אשר שאלו האבא: האם אתה איש דובר אמת? השיב בכנות: זאת לא! ואם כן הכל ירד לטמיון.

כך כל המפעלים שבתחיית האומה, מעשיים, לאומיים, צבאיים, רוחניים, מוסריים, - יהיו חסרי תועלת אם העם היושב בציון לא יהיה דווקא יהודי. מיהו יהודי ומי לא, זאת לא יחליט כל רב, אלא גדולי רבני ישראל שבדור, ואפילו יותר מזה, גדולי רבני הדורות, לכן **מון הרב קוק היה מאוד ירא הוראה בענין הגיור, וחשב אלף פעמים על כל מקרה.**

אי אפשר שבתחום הזה תהיה מחלוקת, כמו שיש לצערנו בעניין הכשרות, בגלל המרידה בכשרות הממלכתית: מזון זה כשר לזה ולא כשר לזה. חלילה שאדם יהיה יהודי לזה וגוי לזה! **גיור הוא גיור כהלכה! גיור הוא קבלת מצוות!** חלילה לסמוך על שיטות דחוקות, וכבר כתב הט"ז "שאינן להניח הדרך שדרכו בו אבותינו הקדושים לילך בדרך צר ודחוק בהכשר" (שו"ע או"ח תק"צ ס"ק ז'). ואם כך אמר הט"ז לגבי קריאת מגילת אסתר בלועזית, קל וחומר לגבי קריאת שם יהודי לאדם לועזי. להיות יהודי או להיות גוי, זה עצם החיים!

כמובן הרבנות הראשית לישראל איננה בתכלית השלמות, כמו ששום דבר אינו שלם בעולם הזה, וע"ז נאמר "לא עליך המלאכה לגמור, ואין אתה בן חורין להבטל ממנו" (אבות ב טז), או בלשון רבנו הרב צבי יהודה: אל

תשלים עם מה שיש ואל תזלזל במה שיש. בהחלט, איננו משלימים עם המצב של הרבנות הראשית, אנו מצרים מפני כל אלה שמזלזלים בה, אנו רוצים לרומם קרנה, אנו רוצים שהפסיקה בסוגיות הממלכתיות תהיה בידי הרבנות הראשית ולא בידי הרבנות הזנבית...

(מתוך מאמר שפורסם ב"כיפה" בעקבות הכנס לחיזוק עצמאותה של הרבנות הראשית לישראל)

ישר כחו על ספרו החשוב "המבדיל בין ישראל לעמים", שבודאי יביא ברכה לעם ישראל, אמנם זה דבר פשוט לכל בר בי רב שגיוור מסורתי וכל גיור בלי קבלת מצוות אמיתית הוא בטל ומבוטל פחות מעפרא דארעא, אבל עקב הבלבולים והמבוכות יש לפעמים צורך להזכיר דברים פשוטים. ונמשיך להאבק על טהרת עמנו.

(ממכתב ברכה לספר זה, מטבת תשפ"ב)

הרב דוד חי הכהן שליט"א ראש ישיבת בת ים ורב שכונה בעיר

באופן עקרוני נעשה כאן מעשה שלא ייעשה, אין רשות לפקידים גם אם הם קוראים לעצמם שרים להתערב ברבנות. זו חוצפה, חוסר דרך ארץ וטפשות שאין כמותה. התורה שייכת לתלמידי חכמים, לא לכל אחד שרוצה להיכנס לתחום. בדיוק כמו שאף שר או חבר כנסת לא הופך לרופא ומתחיל לנתח אנשים.

אפשר מקסימום להציע דברים טכניים שיגרמו להתייעלות של המערכת מבחינה אדמיניסטרטיבית, להקל בבירוקטיה וכדומה. אבל מי שם את שר הדתות למאן דאמר בענייני הלכה, שהוא זה שיקבע מי מוסמך לגייר ואיך ייעשה תהליך הגיור. איך הוא מהין לקבוע מהי תעודת כשרות. זה דבר שלא יעלה על הדעת.

..רפורמת הגיור מסוכנת הרבה יותר: הממשלה מבקשת להכניס אלפי ילדים שהוריהם מתפללים לצלב, ואין כשרות או שבת בביתם. במצב כזה גיור של ילדים כאלו לא תופס מאומה. הוא רק יבלבל את היהודים התמימים והכשרים שרוצים להתחתן עם יהודים. הם רוצים לשמור על הייחוס והם יכולים להאמין ל'תעודת גיור', בלי שהיא שווה את הנייר שהיא כתובה עליו.

(מתוך ראיון ל"משפחה" גליון 1537)

הרב אליקים לבנון שליט"א רב המועצה האיזורית שומרון וראש ישיבת 'ברכת יוסף' באלון מורה

המתווה הנוכחי עלול להביא למצב של גיורים לא אמיתיים שאין בהם קבלת עול מצוות אמיתית. רבני ערים נפסלו להקים בתי דין לגיור לפני עשרים שנה. היה זה הגאון רבי משה שלמה עמאר הראשון לציון והרב הראשי לישראל שהורה לסגור את בתי הדין לגיור. אני הודיתי לרב עמאר על הצעד הזה, למרות שלי עצמי היה בית דין לגיור וגם אני סגרתי אותו, זאת מכיון שהיו רבנים שלא עמדו בקריטריונים ההלכתיים וגיורו. אם זה היה בעבר, זה מה שיקרה חלילה גם היום, אם המתווה המסוכן הזה יצא לדרך.

..אמרתי לו מספר פעמים שאם הרפורמה שלו תצא לדרך, זו תהיה בכייה לדורות, ולא יהיה מנוס מהקמת ספרי יוחסין, כדי שכל אחד ידע עם מי להתחתן.

(מתוך ראיון ל"משפחה" גליון 1537)

הרב איסר קלונסקי שליט"א רב שכונת גבעת מרדכי בירושלים

על הסכנה ברפורמת הגיור אין צורך להכביר במילים. הם יעשו גיורים שלא ע"פ ההלכה ואז הגרים לא יהיו יהודים אמיתיים, באופן פרקטי כשהם יבואו להתחתן פתאום יתברר שהם לא יהודים. אם יהיו רבנים יראי השם הם לא יקדשו אותם, אבל הסכנה שהם ימצאו רב כלשהו שיסכים לעשות זאת, או יינשאו חלילה בנישואין אזרחיים וזו תהיה בכייה לדורות.

(מתוך ראיון ל"משפחה" גליון 1537)

הרב משה ליכטנשטיין שליט"א מראשי ישיבת הר עציון

המאפיין את המתגיירים והמתגיירות (כ-80 אחוז) שהם הגיעו ארצה רוב רובם וכמעט כולם יוצאי בריה"מ חבר העמים חבר העמים לשעבר רוסיה הסובייטית. עיינו הרואות שרוב רובו של הציבור שהגיע ארצה מחבר העמים אינו חי את חיו מתוך תפיסת עולם דתית, או מנהל אורח חיים דתי. תפיסתו חילונית, משקפת את החברה הקומוניסטית והאירופאית ממנה הוא בא, ואין להתפלא על כך. הסבירות שיאמץ לפתע תפיסת עולם דתית מתוך שכנוע והכרה דתיים, כאשר הוא בא להתגייר מתוך רצון לחבור לחברה הישראלית שברובה הגדול היא עצמה חילונית, קלושה ביותר. אם רובם של היהודים שעלו מברית המועצות אינם דתיים, מדוע שנצפה שהמצב יהיה שונה אצל הגוים שבאו משם? וכי הם באים מרקע דתי יותר וברגע שיתגיירו יפסיקו לקנות ב'טיב טעם' [חנות לממכר נבלות וטרפות ודבר אחר], ויתחילו לפקוד את 'זול למהדרין? מן ההכרח שתנועת גיור מסיבית תהיה בנויה על גיורים ללא קבלת מצוות. יש לומר את הדברים בגלוי, להישיר מבט אל המציאות, ולהבין שטיב הגרות המוצעת היא גרות ללא קבלת מצוות, ולא להתייחס למציאות מדומה.

כל ניסיון להציג תכנית לגיורים מרובים כבניה על גרות, עם קבלת מצוות או טענה שיש חיה כזאת הנקראת קבלת מצוות חלקית ברמה כזו או אחרת, אינה נראית רצינית. כשם שאי אפשר להיות 'קצת בהריון' כך אי אפשר לדבר על 'קבלה חלקית' של מצוות. ממילא, כל עמדה הלכתית בדבר גרות עולי חבר העמים היא בסופו של דבר עמדה בענין גרות ללא קבלת מצוות.

קשה מאד לראותם כגרים שקבלת המצוות שלהם בשעתה יכולה להיחשב כמשמעותית. לו היה מדובר באדם הבוחר להתגייר בחברה בעלת תפיסת עולם דתית והיה מגיע לבית הדין כאדם מאמין, היה בהחלט סביר לראות את קבלת המצוות שלו ככנה, ואת מעשיו בהמשך להחשיב כתווהה על הראשונות. אולם, אדם הבא מחברה בעלת אוריינטציה חילונית חזקה, שלתוכה נולדו בה, גדל המעוניין להתגייר לשם רווח אישי ואיננו ידוע כאדם מאמין ובעל נטייה ליהדות טרם היכנסו למסלול הגיור, וידוע שחדל לשמור מצוות לאחר שסיים את התהליך, האם נוכל לומר שכאשר קיבל מצוות בפני בית הדין אכן היה כן? במלים אחרות, האם עלינו להניח שעומד לפנינו אדם שפעמיים שינה את תפיסת עולמו ואורח חייו ושכל קשר בין אורח חייו החילוניים של קודם הגיור ולאחריו הינו מקרי בהחלט, או שעלינו לראות לפנינו אדם עקבי, שקו ישר מחבר בין העולם שלו לפני הגיור ולאחריו ורק ההתחייבות בבית הדין נתפסת בעיניו כחסרת משמעות? **למותר לציין שקבלת מצוות איננה אמירת נוסח או דקלום טקסט, אלא הצהרה המטאת את השכנוע הפנימי שבלבו של אדם, ובלעדי לא תועיל הצהרה בפני בית הדין.**

(ציטוט מדבריו המובאים בס' "בירור הלכתי בתוקפו של הגיור ההמוני" ע' 28)

הרב אליהו אברג'ל שליט"א רב שכונת בקעה וראש אבות בתי הדין הרבניים בירושלים

ההודעה הוא שאינו לעיכובא, אבל קבלת מצוות ודאי לעיכובא הוא.. היוצא מכל הנ"ל שאותם המוחזקים שאח"כ יעברו על המצוות דאין מקום לקבלם לגיור ואפילו בדיעבד דהרי הם כגוים גמורים שהרי מבואר מכל הנהו רבוותא רבוטינו הראשונים והאחרונים דדוקא אם אח"כ יתברר צדקתו... וזאת תורת העולה מכל הנ"ל: דקבלת תורה ומצוות מעכבת בגירות ולכן **הבאים להתגייר ואומרים בפיהם שמקבלים עליהם עול תורה ומצוות, אם בית דין סבור באומדנא דמוכח שדבריהם מהשפה ולחוץ, ואחרי הגיור יפנו עורף לתורה ולמצות ודאי דאין לקבלם, ואפילו בדיעבד נמי לא, אפילו שכבר מל וטבל, שקבלת מצות היא מהות הגרות** ובלא זה, הרי זה כאילו לא קבל עליו להיות יהודי, וזה עיקר בגירות שמעכב.

(שו"ת דברות אליהו ח"ג סי' ל"ב)

הרב גדליה אקסלרוד שליט"א רב קהלת חב"ד בחיפה, מלפנים חבר הרבנות ברמת גן ואב"ד בחיפה

..הגיורים המזויפים המתרבים רח"ל מיום ליום כאן בארץ הקדש ויש סכנה גדולה שמחמת מאות אלפי הגוים שהגיעו בזמן האחרון יהיה המצב עוד יותר גרוע הגם שגם עכשיו המצב גרוע מאוד וכמ"ש בספרי..

(מתוך הקדמתו לשו"ת מגדל צופים ח"ג)

..ובנדוננו שיש לדאבון לב הרבה רבנים בכל העולם ובפרט בארץ הקודש שמגיירים אלפי גרים ללא קבלת מצוות ובעת הגרות הרבנים יודעים שאין שום כונה מצד המתגיירים לקיים מצות והפכו הרבנים את כל ענין הגרות לליצנות רח"ל.. שהקלקול בהכנסת גרי השקר לתוך כרם בית ה' נמשך לדאבוננו כבר עשרות שנים בארץ הקדש ולפי התשובות שנכתבו ע"י פוסקי הדור הקודם יעויין בשו"ת בית יצחק סי' ק' ח"ב יו"ד שמדבר על גרי השקר שמגיירים במדינת אשכנז ובשו"ת אחיעזר ח"ג סי' כ"ו ובדבר אברהם ח"ג סי' כ"ח שכולם מתנבאים בסגנון אחד על ההפקרות שמשתוללת בתחום הגיורים והארכתי בזה בספרי מגדל צופים ח"א סי' ל' יעו"ש והרבנים שערכו ועורכים הגיורים המזויפים מתנהגים באורח חיהם בדרך כלל בדרך התורה אלא שנסיון הממון גורם או נסיונות אחרים של חשש איבוד פרנסה וכיו"ב שתולים עצמם ברבנים שקלקלו כבר בדור הקודם וגילו פנים בתורה שלא כהלכה מחמת שוחד ממון וכיו"ב... מתרשם שכאילו יש ראשונים שסוברים שאפשר להתגייר בלי קבלת מצות כלל ואפילו אם מתכוין להמשיך ולהתנהג כמו גוי עכ"ז ע"י הטקס של מילה וטבילה נעשה יהודי, והגם שמילה יש להבדיל אצל מוסלמים וטבילה יש להבדיל אצל נוצרים וא"כ מי יימר שנעשה יהודי, אולי נעשה ע"י זה מוסלמי ונוצרי שהרי להתנהג כיהודי ולקבל על עצמו חיובי היהדות הוא אינו רוצה..

(שו"ת מגדל צופים ח"ג סי' ל"ט)

הרב אברהם חיים שרמן שליט"א אב"ד בית הדין הגדול בירושלים

...בדבריו מבחין בין "האסכולה" שקובעת שיסוד כל הגיור ותוקפו תלוי בקבלת עול המצות והקפדה על קלה כבחמורה לבין שיטתו שמספיק שהנכרי יקבל על עצמו להיות "מסורתי" שמקבל על עצמו לשמור חלק המצות ולא מקבל עול מצות בכלל... שלדבריו זה מספיק להפכו ליהודי שיוכל לבוא בקהל ישראל. יש לציין שהבחנה

בין קבלת עול תורה ומצוות לבין מסורתי אינה רק הבדל כמותי, שההלכה שנפסקה שהנכרי מקבל על עצמו עול תורה ומצוות פירושו כל המצוות ואילו מי שמקבל להיות מסורתי יש כאן קבלה חלקית של מצוות התורה.

הדגש שבלשון הרמב"ם והשו"ע שעל הנכרי לקבל **עול** תורה ומצוות עיקרו ומהותו הוא שמקבל על עצמו **עול** תורה ומצוות היינו שיש כאן קבלה של **מרות וכפיפות לתורת ה' ומצותיו** לקיים את דבר ה' והם מעצבים חייו מעשיו ומחשבותיו, ולא רצונותיו השקפותיו ושרירות לבו, ואילו האדם המסורתי אינו רואה עצמו **כפוף למצוות ה' ותורתו** והוא מחליט איזה מצוות ממצוות התורה מעצבות את חייו מעשיו ומחשבותיו. המסורתי מאמין בה' ובתורתו אך אינו רואה באמונה זו סיבה להיות כפוף לציית לדבר ה'... מתעלם מעקרון זה שנמצא במרכיב קבלת המצוות שמהוה את לב הגיור על פי ההלכה.

בגמ' יבמות מ"ז ע"ב רבי אלעזר מסביר את אמירתה של רות "עמך עמי" שנאמרה לאחר שנעמי אמרה לרות מדוע את מתאמצת להכנס לעם ישראל והרי אנו עם ישראל מפקדין - מצווים - על שש מאות וי"ג מצוות. השיבה רות, "עמך עמי", כלומר אני מבקשת להיות ג"כ מצווה לקיים תרי"ג מצוות שבזה אני נכנסת לעם ישראל שקבלו ע"ע "נעשה ונשמע" לקבל עול קיום תורה ומצוות. לאחר שנעמי הסבירה לרות שעם ישראל מהותו הוא קיום תרי"ג מצוות, רואה רות את מהות הכניסה לעם ישראל לקבל עול קיום תורה ומצוות שבזה היא הופכת להיות כאחת מעם ישראל.

מדברי רבי אלעזר נלמד עקרון שאין להפריד בין המושג עם ישראל לבין יסוד קבלת עול תרי"ג מצוות שהם מהות אחת. וכל הפרדה בניור בין לאום לקיום המצוות, קובע הגרי"ד סולוביצ'יק זצ"ל שדבר זה מקעקע את כל ענין של גירות וקדושת ישראל המתמצה בחובתינו לקיים מצוות ה'. וכמאמר של **רבינו סעדי גאון בספרו "האמונות ודעות"** - מאמר שלישי פרק ז' - **"כי אומתנו איננה אומה כי אם בתורתה"**

...בדבריו ובהשקפתו מבקש לעקור את מהות הגיור ולעשות "רפורמה" ולשנות את יסודי ההלכה שבהלכות גירות ולתקנם ולהתאימם לצרכים לאומיים חברתיים חילוניים בישראל שנמצאים בתוכה מאות אלפי נכרים... (ס' "בירור הלכתי בתוקפו של הגיור ההמוני")

הרב צבי שכטר שליט"א ראש ישיבה בישיבה יוניברסיטי בניו יורק, וראש בית הדין של OU

מהי המדיניות של הסתדרות הרבנים בארה"ב RCA על הצורך בקבלת המצוות מצד ההמתגייר הפוטנציאלי? כמה ספציפי צריך להיות בית דין בהבהרתם של עניינים אלה? איך אתה מבין את דעתו של הרמב"ם בהלכות אי"ב (פ"ג י"ד) בנושא זה? הרמב"ם מצטט את הגמרא כי מודיעין לו מקצת מצוות חמורות ומקצת מצוות קלות. ר' .. הדפיס מאמר על זה לפני 30 שנה ב'מסורת', שבו הוא כותב כי דעת הרמב"ם היא כי קבלת מצוות (קבלת עול המצוות) הוא לא מעכב!! אחד הרבנים בישיבה הראה את זה לרב סולוביצ'יק והוא זעם. הוא אמר: "זה מוגזף. כמובן שקבלת עול המצוות מעכב". ר' משה פיינשטיין ציטט בשמו של אביו, וכן האחיעזר ציטט בשם כל הפוסקים הקלאסיים, שכאשר הרמב"ם אומר שקבלת המצוות לא מעכב, זה מדבר על הקבלה הדרמטית של עול המצוות, כשהגר בתוך המים עד צאוורו, רגעים לפני שהוא נהיה גר. הדרמה היא לא מעכבת, אבל **אם אדם הוא לא מקבל עול מצוות ברור שזה מעכב והוא אינו יהודי.**

לקט משיחות ומכתבי הרבי מליובאוויטש בעניין גיור כהלכה

פרק א'

קבלת המצוות - עיקר הגירות

קבלת המצוות אינה מתנאי הגירות אלא היא הברית עצמה ובלעדיה אין גירות

"...יש לדייק במאמר חז"ל¹ שהכניסה לברית היא "במילה וטבילה והרצאת דם", שלכאורה אמאי לא מנו גם קבלת מצוות, שהיא ענין עיקרי בגירות, ואדרבה, זהו עיקר הגירות, כמו שנפסק להלכה בשו"ע² שאם לא היתה קבלת מצוות בפני שלשה (וביום) מעכבת (משא"כ הטבילה, שלכמה דיעות³ אינה מעכבת אם לא היתה בפני ג').

אך הביאור בזה — פשוט: קבלת מצוות אינה (רק) א' מהדברים המכניסים את האדם לברית, אלא היא היא (חלק מ)הברית עצמה, וכדייק לשון הרמב"ם⁴ "בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית... וכן לדורות כשירצה הגוי להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן". הרי, שהענין ד"יקבל עליו עול תורה" הוא חלק מהרצון "להכנס לברית".

ומזה מובן בפשטות למה לא נמנית קבלת מצוות בין תנאי הגירות, כי כשאינן קבלת מצוות, אין זה חסרון בתנאי הגירות, אלא אין כאן גירות⁵, ורק לאחר שרצה "להכנס ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה" יש חלות הגירות במילה וטבילה⁶, משא"כ אם לא הקדים קבלת עול תורה ומצוות, אין כאן מעשה גירות.

1 כריתות ט, א, (וראה יבמות מו, א-ב). רמב"ם הלכות איסור רפ"ג. רש"י עה"ת משפטים כד, ו.

2 טוש"ע י"ד סי' רס"ח ס"ג. וראה ט"ז שם (סק"ט) "שזהו גוף הדבר". וראה לקמן בפנים.

3 ראה ב' הדיעות בטוש"ע שם.

4 הלכות איסור רפ"ג ושם ה"ד.

5 וראה ש"ת חמדת שלמה חי"ד סכ"ט אות כא ואילך (ציוון בפתחי תשובה ביו"ד שם סק"ט), דרך הודעת (שכר) המצות ועונשן אינה מעכבת בדיעבד (ראה רמב"ם שם ה"ז. שו"ע שם סי"ב. ועוד), אבל קבלת מצוות מעכבת. ע"ש באורך. [נכבר האריכו בגדר גר קטן שמטבילין אותו על דעת ב"ד (כתבות יא, א. וראה ריטב"א ושיטה ישנה (בשטמ"ק) שם]. ואכ"מ.

6 ראה נ"כ הטוש"ע י"ד שם (בדין אם טבילה בליה פסולה בדיעבד) — דקבלת מצות נחשבת התחלת דין (כי זהו "גוף הדבר" — ט"ז שם), וטבילה — "גמר דין".

ועפ"ז יש לומר, שחלוקה הגירות דבני ישראל בעת מ"ת מגירות שלאחרי מ"ת: לאחרי מ"ת, שג' הדברים באים לאחרי קבלת מצוות, הרי הם מכניסים אותו בפועל לברית ועושים אותו גר; משא"כ בגירות בני" במתן תורה, שקודם מ"ת (אמירת עשרת הדברות) עדיין לא היתה אצלם קבלת מצוות [דאף שאמרו "כל אשר דבר ה' נעשה.. נעשה ונשמע", אין אמירה זו נחשבת כמעשה קבלת מצוות לענין המצוות שלאחרי מ"ת, כדלקמן סעיף ד] – הרי ע"י טבילתם והרצאת הדמים עדיין לא נכנסו לברית בפועל, ולא נגמרה גירותם עד אמירת עשרת הדברות, שאז היתה קבלת מצוות שלהם (כדלקמן ס"ה).

(לקוטי שיחות חלק ל"ג ע' 29, ראה שם השיחה בשלמותה)

עיונים בעניני גרות - לאור מגילת רות

א. בין ערפה לרות

כל דבר הנאמר בתנ"ך, ובכלל זה סיפור דברים, מהוה הוראה למעשה לכל דור ודור עד לדורנו⁷. כבר אמרו חז"ל⁸ "נבואה שהוצרכה לדורות - נכתבה, ושלא הוצרכה לדורות - לא נכתבה".

אחת מן ההשלכות האקטואליות וההוראות למעשה לזמננו שבמגילת רות, מופיעה באופן ברור בסיפור עלייתן לארץ ישראל של רות וערפה,

כידוע ירדו שני יהודים (מחלון וכליון) לחוץ לארץ ונשאו שם גויות לנשים¹⁰, לא היו אלה גויות סתם כי אם בנותיו (או נכדותיו- לפי פירוש התוספות¹¹) של עגלון מלך מואב¹². והנה גויות אלה עוזבות את ארצן ואת מולדתן ואת בית אביהן שברום היחס ומצטרפות אל יהודיה שהיתה חותנתן, אמם של בעליהן המנוחים, על מנת לעלות לארץ הקודש. הן מוותרות על האושר שבמואב, ומגיעות לארץ ישראל, שם הן מצהירות על רצונן להתגייר "כי אתך נשוב לעמך"¹³.

לא מצפות להן דירות מטעם ה"סוכנות" או כל סיוע כלכלי מטעם המדינה - שהרי מאוחר יותר אנו רואים את רות נזקקת למתנות עניים למחיתה¹⁴. אף לא מצפה להן קבלת פנים לבבית "לעידוד העליה", שהרי אפילו חותנתן התקבלה בקריאות זלזול הזאת נעמי¹⁵!?! הן נכונות לסבל, ובלבד לחיות בתוך עמם של בעליהן!

למרות כל זאת אין נעמי מתחשבת כלל במניעיהן ובהקרבה שהן מגלות על מנת להצטרף לעם ישראל, והיא דוחה אותן ("לכנה שובנה"¹⁶).

7 יתרו יט, ח. משפטים כד, ג. שם, ז.

8 זוהר ח"ג, נג, ב. ספר השרשים להרד"ק ערך ירה. גוא"ר פ' בראשית (בשם הרד"ק).

9 מגילה יד, א.

10 רות א, ד.

11 ז"ה בת - נזיר כג, ב. וראה המובא בסדר הדורות (אלף השלישי) ב"א תשפ"ז ערך רות וערפה.

12 מדרש רות רבה פ"ב, ט.

13 רות א, י. ובתרגום "עמך נתיב לעמך לאתגיירא".

14 שם פ"ב.

15 שם א, יט.

16 שם ה.

נעמי זו, שככל הנשים היתה רכת לב בטבעה¹⁷, ושדרכיה היו דרכי נועם, כפי ששמה מעיד עליה¹⁸, התאזרה עוז והרחיקה ממנה את כלתה, שחייתה איתה עשר שנים בטוב וברע ושהולכת אחריה ורוצה לחיות בעוני בתוך עמה, היא לא ניסתה אפילו להפנות לבית דין רבני בבית לחם (כיון שהיה אז "שפוט השופטים"¹⁹) - "דור ששופט את שופטיו"²⁰ - חששה שמא תמצא "בית דין" שיקל עליה). היא נוכחה מיד שערפה מתכוונת להסתפק ב"גיוור של נייר" ובחושה הבריא הבינה שגיוור כזה מביא צרות לכלל ישראל, ומשום כך דחתה את ערפה, לא נרתעה פן יאמרו עליה שהיא אכזרית.

יתר על כן, בתארה לפני כלתה את דת ישראל - לא היססה לספר לה שעבור הדלקת גפרור בשבת מגיע עונש מוות בסקילה²¹. לא דאגה שמא תיראה דת ישראל כדת "אכזרית" (ר"ל), שכן אין עליה להגן על דת ישראל יותר מאשר הקב"ה.

אם נראית דת ישראל בעיני מישהו כ"אכזרית" - עליו להפנות טענותיו כלפי הקב"ה, אך אין בכח אנוש לשנות את המציאות. כך גם לגבי מחלות תורשתיות, שהצאצאים סובלים רק בגלל מחלת הוריהם, "אבות יאכלו בוסר ושיני בנים תקהינה"²², ובכל זאת לא יועיל אם, למשל, יתאספו כל רופאי מזרח ומערב ויחליטו פה אחד שזו תופעה "אכזרית" וכי מציאות זו מבוטלת לחלוטין...

רק את רות, הרוצה להתגייר גיור כהלכה, גיור אמיתי לכל פרטיו, המלווה בקבלת מצוות, רק אותה קיבלה נעמי. אכן זכתה רות ויצא ממנה דוד "שריווהו להקב"ה בשירות ותשבחות"²³, ושניצח את גלית, שהיה בנה של ערפה, זו שרצתה להתגייר "גיור של נייר", "גיור" קל.

לכאורה, מה היה איכפת לה, לנעמי, לקבל את ערפה, גם אם אינה מעוניינת בגיור כהלכה, מה אסון יקרה לעם ישראל אם תצטרף אליו עוד אשה, שתשב בתוך העם בארץ הקודש, ובטח תדליק נרות שבת, תאכל כשר וכו'? מדוע ניתקה אותה ממשפחתה שאיתה חייתה עשר שנים בחיבה?

אלא שנעמי חזתה היטב את האסון הצפוי לעם ישראל מצירוף ערפה באמצעות "גיור של נייר", ובחושה הבריא מנעה מעם ישראל את האסון, על ידי דחייתה!

כיצד?

הרי נוכחנו לדעת שגלית היה צאצא של ערפה, אנו רואים בעין אחר שכאשר נגזר על מישהו שיצאו ממנו "בנין דלא מעלי" ח"ו אין הדבר משתנה²⁴.

17 ראה מגילה שם, ב. נחום ג. יג. (ובתרגום שם).

18 ראה רות רבה פ"ב. ה: נעמי - שהיו מעשיה נאים ונעימים.

19 רות א, א.

20 לשון חז"ל - ב"ב טו, ב.

21 יבמות מז, ב.

22 יחזקאל יח, ב.

23 ברכות ז, א.

24 בספרו של חזקיהו שלא רצה להתחתן בגלל שצפה שתעיד לצאת ממנו מנשה, למרות שכתוצאה מן היוכוח עם ישעיה הנביא, שמע בקול הנביא ונשא את בתו של ישעיה לאשה, לא השתנה הדבר ומנשה יצא ממנו, ברכות י, א.

אף כאן אילו היתה ערפה מצטרפת לעם ישראל, כתוצאה מגישה "ליברלית" המתחשבת "בהקרבתה ורצונה הכן" וכו', היה גם אז נולד אצלה גלית, ואז היה המצב חמור מאד, **גלית היה מסתובב אז בתוך עם ישראל והיה רשום כיהודי.**

כאשר גלית נולד בתוך מחנה פלשתים (משום דחיית ערפה על ידי רות²⁵) - היה השונא גלוי לעין, ודוד המלך יצא נגדו בחלוקי אבנים וניצחו²⁶, אבל אילו היה אותו גלית מסתובב במחנה ישראל - לא היו יודעים שהוא אויב ולא היתה אפשרות לצאת נגדו למלחמה, ואז היה מסוכן פי כמה כ"גיס חמישי". מי יודע מה היה עלול אז אותו גלית לעשות לעם ישראל!

"אכזריותה" של נעמי ועמידתה על גיור כהלכה - מנעו, אפוא, אסון וסכנה חמורה מן העם. נעמי לא התחשבה בכך שישראל בארצו זקוק לתוספת כוח, שבנה של ערפה ודאי ישרת בצבא ישראל, כיוון שידעה שדווקא בשרות זה של גלית בצבא - טמונה סכנה, סכנת "גיס חמישי", ולכן דחתה את ערפה.

ב. מה על הגר לדעת ?

ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחרירך, כי אל אשר תלכי - אלך, ובאשר תליני - אליו, עמך - עמי ואלקייך - אלקי. באשר תמותי - אמות ושם אקבר²⁷. **רש"י:** כי אל אשר תלכי אלך, מכאן אמרו רבותינו ז"ל "גר שבא להתגייר - מודיעין לו מקצת עונשים, שאם בא לחזור בו - יחזור" שמתוך דבריה של רות אתה למד מה שאמרה לה נעמי "אסור לנו לצאת חוץ לתחום בשבת", אמרה לה "באשר תלכי - אלך", - "אסור לנו להתייחד נקבה עם זכר שאינו אישה", אמרה לה "באשר תליני - אליו". "עמנו מובדלים משאר עמים בתרי"ג מצוות", - "עמך - עמי". "אסור לנו עבודה זרה" - "אלקייך - אלקי". "ארבע מיתות נמסרו לבית דין", "באשר תמותי - אמות". "שני קברים נמסרו לב"ד, אחד לנסלקין ונשרפין, ואחד לנהרגין ונחנקין" אמרה לה "ושם אקבר".

דברים אלה של רש"י תמוהים מאד:

1. מדוע אין רש"י מסתפק במשמעותם הפשוטה, לכאורה, של הדברים, כפי שהם נראים, לכאורה, מובנים ו"חלקים"? נכון שהגמרא²⁸ דורשת מכאן את הפרטים השונים ואת המסקנה בדבר "הודעת מקצת עונשים", אבל רש"י שכל ענינו - "פשוטו של מקרא"²⁹ - מה ראה לפרש את הפסוקים במשמעות של דו שיח בתוכן האמור? איך מתאימה משמעות זו עם "פשוטו של מקרא"?
2. מדוע מצטט רש"י ב"כותרת" שלו³⁰, גם את המלה "כי", בשעה שפירושו נסב, לכאורה, רק על הקטע המתחיל ב"אל אשר תלכי אלך"?

25 ראה סוטה שם.

26 ראה שמואל א, פ"ז (מ,מט).

27 רות א, טז-יז.

28 כ"ל הערה 21.

29 ראה פירוש רש"י לבראשית ג, ח. לקוטי שיחות כרך ה עמוד 1.

30 ראה על דיוקן של ה"כותרות" בהרחבה בספר כללי רש"י (תנש"א) פ"ו (עמוד 98-103) וש"נ.

3. מדוע נבחרו על ידי נעמי רק אותם פרטים של תחום שבת, איסור יחוד, ארבע מיתות בית דין וכו'? ומה טיבו של סדר הפרטים הללו?
4. הרי איסור תחומים בשבת³¹ ואיסור יחוד³² הם מדרבנן, ומדוע נבחרו איסורים מדרבנן?
5. מה מכריח את רש"י להכניס לכאן ענין של שבת או יחוד וכו', בשעה שאין הם נזכרים אפילו ברמז במלים שבפסוק?
6. מקור הדברים הוא, כאמור, בגמרא, אך רש"י נוקט במספר פרטים לשון שונה מן האמור בגמרא. בין השינויים הטעונים הסבר הוא זה שלגבי איסור יחוד מפרש רש"י בגמרא שם "אסיר לן יחוד - להתייחד עם אשת איש", (ברור שהכוונה כאן לעצם איסור היחוד בכללו, ורש"י נוקט כדוגמא את ענין היחוד "עם אשת איש" שהוא האיסור מדאורייתא, מי שהוא "בן חמש עשרה - לתלמוד" אינו זקוק לפירוט), ואילו כאן אומר רש"י: "אסור לנו להתייחד נקבה עם זכר שאינו אישה". רש"י בפירושו על התנ"ך פונה אל "בן חמש למקרא" הצריך לדעת את פשוטו של מקרא, מה, איפוא, הדיוק במלים אלה?
7. לשם מה יש לנעמי צורך לציין "עמנו מובדלים משאר עמים בתרי"ג מצוות", ולמה לא "במצוות" בלי ציון מספרן? ובכלל, כאן במיוחד לא מובן מדוע על רש"י לסטות מן הפירוש הפשוט, לכאורה, כי ב"עמך עמי" (וכן ב"אלקיך אלקי") התכוונה רות לבטא את רצונה הכן להצטרף לעם ולאלקי ישראל, בניגוד לערפה שעליה נאמר "שבה אל עמה ואל אלהיה"?
8. מדוע אומרת נעמי לרות "אסור לנו עבודה זרה" **לאחר** שרות כבר קיבלה עליה את תרי"ג המצוות, והרי היא לא שבה "לאלהיה" כפי שעשתה זאת ערפה, דבר המוכיח שהיא עזבה את העבודה הזרה?
9. מה מקום לספר למתגיירת על **העונשים** של "ארבע מיתות בית דין" ועל קברות מיוחדים לנסקלים ונשרפים וכו', בשעה שהיא באה להתקרב לעם ולדת ישראל, ומתכוננת לקיים את המצוות ולא לעבור עליהן?
- כל הקשיים יסתלקו לכשנתבונן וניווכח שגם כאן צועד רש"י בדרכו לחפש 'פשוטו של מקרא' על פי הכרת הכתובים,
- אי אפשר לומר שכל הקטע הזה המתחיל ב"כי אל אשר תלכי אלך וגו'" אינו אלא מונולוג שתוכנו הצהרה על תוקף רצונה של רות להתגייר, וזאת משני טעמים, א. הרי תחילה הצהירו גם ערפה וגם רות "כי אתך נשוב אל עמך"³³, ורק לאחר הפצרות נעמי נכנעה ערפה ושבה אל עמה, ואילו רות ענתה באופן נמרץ³⁴ "אל תפגעני בי" רש"י "אל תפצרי בי" "לעזבך לשוב מאחריך!". היתה כאן, איפוא, חזרה נמרצת על ההצהרה הקודמת. דבר זה מוכיח כי המשך הדברים אינו אלא **פירוט צדדי הביצוע** של ה"יהוד"!

31 כמפורש ברש"י עה"פ בשלח טז, כט. וראה עירובין לו, א, תחומין דרבנן. רמב"ם הל' שבת פכ"ז ה"א. סמ"ג לאוין סה. טור אר"ח סשצ"ז. ועיין ש"ך יו"ד קי ס"ק סג אות ב.

32 ראה ע"ז לו, ב. סנהדרין כא, א-ב. רמב"ם הל' איס"ב פכ"ב ה"ג. ועוד.

33 רות א, י.

34 שם טז.

ב. אם היתה כאן הצהרה בלבד - היה לה לפתוח ב"עמך עמי ואלקיך אלקי" ורק לאחר מכן: "אל אשר תלכי", מדוע סידרה רות את דבריה בסדר כה מוזר, תחילה הצהרה על הליכה ולינה משותפת (שהם דברים טכניים, לכאורה), ורק לאחר מכן על הצטרפות לעם ולאליקים!?

מכאן מסיק רש"י, על פי פשוטו של מקרא, שלאחר ההצהרה של "אל תפגעי בי" - התפתח דו שיח על ביצוע ההתגיירות (כפי שהיא מתבטאת בקבלת המצוות). ומסתבר שבהתאם להנחה זו ישנו דיוק רב בסדרי הקדימה והאחור של פרטי השיחה, כדלהלן.

לפי זה גם תובן המלה **כי** (אל אשר תלכי וגו'), "במשמעות "משום", המלים "אל אשר תלכי אלך" וגו', מהוות נימוק לדרישתה כלפי נעמי שלא להפציר בה, שכן היא תעשה כל אשר תדרוש ממנה. (משום כך מצטט רש"י ב"כותרת" גם את המלה "כי", המובנת רק לפי פירושו).

לאור הנחה זו שעל פי פשוטו של מקרא נסבה הדו שיח על פרטי הגיור - נמצאנו למדים כי נעמי התכוונה להעמיד את רות על אופיה **המעשי** ואופיה **העל שכלי** של דת ישראל.

כשנעמי מתחילה להסביר לרות את פרטי התגיירות והתקרבותה לעם ישראל היא מתכוונת להדגיש לפני שני עקרונות חשובים ויסודיים, א. **המעשה** הוא העיקר³⁵. עוד בטרם המתגייר יודע על יסודות האמונה וההשקפה - עליו לקבל על עצמו עול מעשי של קיום תרי"ג מצוות. ב. על המתגייר לדעת שהתורה והמצוות באות ממקור אלקי שלמעלה מן השכל האנושי. ולכן אף אם תתעוררנה אצלו "קושיות" על "אכזריות" התורה כביכול, עליך לדעת שזאת התורה היא נצחית³⁶ ואינה ניתנת לשינוי כלשהו.

מעתה ברור יפה סדרו של הדו שיח,

נעמי אומרת לרות, אם אכן מתכוונת את באמת להתגייר גיור כהלכה ולא "גיור" פיקטיבי - עליך לגשת מיד לביצוע מעשי של אותן המצוות בהן את מתחייבת **ברגע זה** כבת ישראל, בין אם הן מדאורייתא ובין אם הן מדרבנן! כאן הוראה למעשה לכל הדורות שהצעד הראשון של המתגייר הוא לקיים את המוטל עליו כבן ישראל ברגע זה, אם הגר בא להתגייר, למשל, לפני כניסת השבת - עליו לקבל על עצמו לשמור **מיד** את השבת. אם הוא בא במועד האכילה - עליו לקבל על עצמו לקיים מיד את המצוות הקשורות בסעודה, וכך הלאה.

משום כך היו דבריה הראשוניים של נעמי בעניינים הנוגעים למעשה באותו רגע. הרי לבית לחם הגיעו "בתחלת קציר שעורים"³⁷, שלפי פירוש רש"י³⁸ "בקצירת העומר הכתוב מדבר", כלומר במוצאי יום טוב הראשון של פסח. ברור, אפוא, ששיחתן בדרך לבית לחם התקיימה בחג הפסח או בערב החג, לפיכך העמידה נעמי את רות על חובתה הראשונה כבת ישראל החל מרגע זה, והיא: "אסור לנו לצאת חוץ לתחום". כשהביעה רות את הסכמתה לאיסור זה, מתוך הכרה שאין הבדל בין איסור מדאורייתא לבין איסור מדרבנן, כי שניהם נובעים מאותו מקור אלקי, העמידה אותה נעמי על הצעד המתחייב הבא, מאחר שאסור להמשיך בהליכה יש צורך

35 ראה אבות פ"א מ"ז.

36 תניא רפ"ז. וראה רמב"ם הלכות יסוה"ת רפ"ט.

37 רות שם כב.

38 ד"ה בתחלת.

לחפש מקום ללון, ועל יהודי לדעת שגם בעיני לינה³⁹ הוא נתון לחובות, ובכן "אסור לנו להתייחד נקבה עם זכר שאינו אישה". היו לדברים אלה אופי מעשי ומיידי, כמובן. ומשום כך פירטה את פרטי איסור היחוד בהתאם למצב הנתון (ולא כפי שהדברים מנוסחים בגמרא, בפירוש רש"י, כידעיה כללית על איסור היחוד, וכפי שהוא מדאורייתא יחוד עם אשת איש). רות לא היתה אז אשת איש, ומשום כך נוסחו הדברים כך (גם מן היבום היתה פנויה כיוון "שלא היו למחלון וכליון קידושין בהן"⁴⁰).

לאחר שרות הביעה הסכמתה גם לכך, ובכך הוסדר הצד האקטואלי, סיפרה לה נעמי על "תרי"ג מצוות", בניגוד לשבע מצוות בלבד שגם בני נח חייבים בהן⁴¹. ובכך הדגישה שוב את ייחודו של עם ישראל במצוות המעשיות הרבות המוטלות עליו ("עמנו מובדלים משאר עמים בתרי"ג מצוות") שהן הן העיקר ("ודתיהם שונות מכל עם"⁴²), ורק כשהביעה רות את הסכמתה לעיקר זה של המעשה שבמצוות - בהצהירה "עמך עמי", תוך הכרה שזה מייחד את עם ישראל בין העמים - רק אז סיפרה לה נעמי על דברים מופשטים הנוגעים לאמונה וענינים שבלב. לאמור **המעשה קודם ללב!**

בהמשך הדו שיח מעמידה נעמי את רות על האופי העל שכלי של מצוות התורה, לפיהן המדליק גפרור בשבת חייב מיתה, ולא זו בלבד אלא שכל מי שנענש בעונש מוות - אשר על פי השכל האנושי כבר קיבל עונשו וכפרתו - עדיין קיימת הגבלה על מקום קבורתו. על פי שכל אנושי נראה הדבר כ"אכזריות" בלתי רגילה, ובכל זאת חייב המתגייר לדעת כי כל מצוות התורה - מדאורייתא ומדרבנן - ניתנו ע"י הקב"ה, ולכן גוי המקבל על עצמו את כל תרי"ג המצוות "חוץ מדקדוק אחד מדברי סופרים"⁴³ - נשאר גוי.

עם ישראל היה לעם במעמד הר סיני⁴⁴, ומאז עבר באש ובמים⁴⁵ ונרדף על צוארו מבחוץ ומבפנים. עם זאת כשבא שלמה המלך, שעליו נאמר "וישב שלמה על כסא ה'"⁴⁶ ומדובר כאן באותו כסא שכאשר רצה לשבת עליו מי שאינו ראוי לכך - החל לצלוע ברגל⁴⁷, ורצה לשנות אות אחת מן התורה, אות קטנה, למען שלומו ובטחונו של עם ישראל, אמר הקב"ה: "שלמה ואלף כיוצא בו אובדים, ואות אחת ממך אינה בטלה לעולם"⁴⁸.

שלמה המלך רצה לעשות זאת כדי שישררו מנוחה ושלווה בארץ הקודש וכדי שיהיו "איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו"⁴⁹ וילמדו תורה במנוחה, והיה מוכן למסור נפשו לטובת כלל ישראל, והרי מן התנאים של המלך המשיח הוא שיהיה "מזרע דוד ושלמה"⁵⁰, אך למעשה היו תוצאות רעות למעשה זה "בא גבריאל ונעץ קנה

39 וראה רמב"ם הל' דעות פ"ד ה"ה. ובכ"מ בש"ע וכו' (נ"כ אחרונים וכו') - פרטי שינת האדם עפ"י תורה.

40 רש"י רות א, יב.

41 ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ח ה"י, וראה לקוטי שיחות חכ"ו עמ' 132 ואילך.

42 מגילת אסתר ג, ח.

43 ת"כ לויקרא יט, לד. רמב"ם הל' איסור פ"ד ה"ח. וראה רמב"ם הל' מלכים פ"י ה"ט - "יהיה גר צדק ויקבל כל המצוות". וראה אנצ' תלמודית ערך גרות (כרך ב עמ' תל הע' 76).

44 ראה יבמות מו, א, ואילך. כריתות ט, א.

45 ראה תהלים סו, יב - "באנו באש ובמים גו". ובכמה וכמה פיוטי "קניות" ו"סליחות".

46 דברי הימים א, כט.

47 תרגום שני למגילת אסתר פ"א סוף פסוק ב. מדרש אבא גוריון א.

48 תנחומא וארא, ה. שמות רבה פ"ו, א.

49 לשון הכתוב - מלכים ה, ה.

50 רמב"ם פיה"מ לסנהדרין פרק חלק, יסוד ה"ב.

בים והעלה שרטון ועליו נבנה כרך גדול של רומי⁵¹, וכן העובדה של מפתח בית המקדש שהיה מוצנע ובגלל בת פרעה נתעכבה פתיחתו וכו'⁵².

על המתגייר, אפוא, לדעת שתורתנו היא תורת חסד⁵³ ותורת חיים, גם כשבמבט ראשון נראית מצוה זו או אחרת כ"אכזרית", שכן התורה היא אלקית ועל אנושית, ולכן היא על שכלית.

גר צדק הוא רק זה המקבל עליו גיור כהלכה, אפילו תחום שבת ועד ל"ושם אקבר", על גר זה מדייק החיד"א⁵⁴ מנוסח חז"ל "גר שנתגייר" - ולא "גוי שנתגייר" כפי שנאמר, למשל "שפחה שנשתחררה" או "שוטה שנשתפה" - שגר זה היה **מלכתחלה** גר השייך לעם ישראל ולא גוי⁵⁵.

מגר כזה יוצא, אפילו "בדור ששופט את שופטיו" "בן שריווה להקב"ה בשירות ותשבחות", דוד נעים זמירות ישראל ומושיעם של ישראל שיבוא ויגאלנו, בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלמה, הן מן הגלות החיצונית והן מן הגלות הפנימית, "ועבדי דוד נשיא עליהם לעולם"⁵⁶.

(מיוסד על פי שיחות חג השבועות תשל"א כפי שנערכו ע"י הרב טובי' בלוי ע"מ להפיצם אז בעיתונות, נדפס גם בספר מקדש מלך כרך ב, ע' 353)

המבחן אם יכול להתגייר - כשמקבל עליו ד' מיתות ב"ד

...ומה שטוענים שצריך להיות שלום בעולם - ישנה הוראה ברורה במדרש איך נעשה שלום: לפני מ"ת "החזירה הקב"ה (את התורה) על כל אומה ולשון", והם לא רצו לקבל את התורה, אח"כ הם שמעו שהקב"ה נותן את התורה לבנ"י, הם נבהלו, שהרי מכיון שהענין של מ"ת הגיע לעולם, זה יכול להפריע להם,

הם הלכו לבלעם ושאלו אותו מה קורה כאן? והוא אמר להם "ה' עוז **לעמו** יתן", שהקב"ה נותן את התורה רק לעמו, וכשהגויים שמעו ש"ה' עוז **לעמו** יתן", שהתורה היא **ליהודים**, זה פעל ש"ה' יברך את עמו **בשלום**", דהיינו, שכשהיהודים הולכים בדרך התורה ואינם מתפעלים, זה פועל שלום בעולם.

מכיון שהתורה צ"ל רק אצל היהודים, ויהודים לא רודפים לעשות מגויים - גרים, וכפי שרואים במגילת רות שבזמן שרות רצתה להתגייר, נעמי סיפרה לה על ד' מיתות ב"ד,

שלאכאורה אינו מובן: נעמי אז היתה במצב מר, היא היתה אלמנה, ואיבדה את שני בניה, ואת כל רכושה, והיא שבה לארץ ישראל להראות שהיא בעצמה אשמה, מכיון שלא התנהגה כמו שצריך, וכפי שאמרה "אל תקראנה לי נעמי גו' כי המר שדי לי", ושתי כלותיה שהן אלמנות בעצמן, רוצות להתגייר וללכת עימה, ומה הדבר הראשון שהיא עושה - היא מרחיקה אותן מזה "שובנה בנותי גו'",

ואמנם ערפה נפרדה, אבל "רות דבקה בה" היא התעקשה דוקא להתגייר, והיא היתה מוכנה שבבואה לא"י היא תאסוף שעורים ביחד עם בנות עניות, שאם תתגלגל איזו שעורה שאחרות לא לקחו, היא - רות - תקח.

51 שבת נו, ב.

52 ויק"ר פי"ב, ד. רש"י עה"פ משלי לא.

53 ראה רמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ג. וראה ברכות ה, א. אחורי מאמר שני פמ"ד. וראה גם עיקרים מאמר רביעי פל"ח. לקו"ש חכ"ב עמ' 71 ואילך.

54 מדבר קדמות, מערכת ג' אות ג'.

55 ראה פדר"א פמ"א. שמור"ר פכ"ח, ו. תנחומא יתרו א. זח"א צא, א. וראה גם תשובת מהר"ם מרוטנבורג (נדפסה בספר תשובות בעלי התוס' מכ"י נ.י. תשי"ד) סי"ט (עמ' רפז).

56 יחזקאל לו, כה.

דבר מתמיה: לאחר שנעמי ראתה שרות כל כך מתעקשת להתגייר, היא היתה צריכה לומר לה מילים טובות, היא היתה צריכה לספר לה על עוה"ב, היא היתה צריכה לספר לה ש"אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו.. ונתתי גשמיכם בעיתם" וכיו"ב, - ועל מה היא מספרת לה? על ארבע מיתות ב"ד!

מכיון שזוהי הבחינה אם הוא באמת יהודי. מכיון שהקב"ה ברא יהודים וברא גויים, ורק הוא, בורא האדם, יודע באיזה אופן גוי יכול להיות יהודי.

שענין הגירות התחילה במ"ת שמשם לומדים כמה פרטים בהלכות גרות של מ"ת כדאיתא במס' יבמות, - ובלי ענינים אלו, גוי לא יכול להיות יהודי, והמבחן ע"ז הוא כשאומר "עמך עמי ואלקיך אלקי", עד שהוא מקבל על עצמו ד' מיתות ב"ד, ואם אין ענינים אלו, הוא נשאר גוי והוא נעשה דבר המזיק ליהודים, ומזיק לעצמו.

וכידוע שהיו ב' סוגים שמהם היהודים סבלו: א, מכמרים, ב, ממשומדים. מכיון שיהודי אף פעם לא יכול להיות אינו יהודי, נדמה לו שהוא **נהיה** גוי, אבל היהודי שבו לא נותן לו מנוחה, ולכן הוא עושה צרות ליהודים, מכיון שחושב שזה ירגיע את היהודי שבו, ויוכל להרגיש כגוי. ועד"ז הוא גם בנוגע לגוי שלא נתגיר כהלכה (חסר פה קצת מהשיחה שלא הגיע לידיו).

..מכיון שגויור צ"ל דוקא כהלכה, ואם לאו - אין זה גיור, ואפי' אחד שהציל כמה וכמה מישראל, אבל אם אינו מגייר כהלכה, גיורו אינו גיור.

ואין זה ענין שעושה פירוד בין יהודים, מכיון שזהו בדוגמת הדין ש"כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהם" (קידושין ו,א), שזה מדובר אפי' על אחד שהוא גאון בחושן משפט ובהלכות קדשים, ובכ"ז, אם הוא לא בקי בהל' קידושין, או שהוא לא למד לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, אסור לו לסדר קידושין.

ולכאור' מהו כ"כ ה"געוואלד", אכן בנוגע לחושן משפט הרי אומרים ש"הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות" (ב"ב קעה, ב), דהיינו שזה קשור עם חכמה וכו', ועד"ז בנוגע לגיטין - הרי שמות גיטין מלא בשקלא וטריא וכו', אבל בנוגע לענינים של קידושין אין בזה כ"כ פלפולים וכו', ולכאורה הם דברים פשוטים - ולמי מפריע שהוא יסדר קידושין, אבל בכל זאת נאמר "לא יהא לו עסק עמהם".

ועד"ז אחד שאינו מגייר כהלכה, מבלי הבט על מעלותיו, אסור לו לגייר. וכמ"ש בשו"ע שלגיור צריך ב"ד.

וזהו שאומרים שהקב"ה ברא גויים, שיישאר גויים, אא"כ הם מתגיירים, והמבחן לדעת אם צריך לגיירם, צריכים לקחת מגילת רות ולהסתכל שם.

וכנ"ל שהמבחן בזה הוא, שהוא מקבל על עצמו ד' מיתות ב"ד, (ועאכו"כ שלב"ד המגייר לא צ"ל חסרון בדבר), אבל לא שאומרים לו שבגלל זה יתנו לו זהב, ויתנו לו נחלה בארץ וכו' - זהו לא הבחינה!

אבל הוא טוען: היות שצריכים עזרה מוואשינגטון בשביל חינוך וכו', צ"ל בשלום עם גויים - וע"ז אומרים שבלעם אמר לגויים ש"ה' עוז **לעמו** יתן", וכשיהודים מקיימים תומ"צ הם מביאים שלום בין יהודים ליהודים, ובין יהודים לגויים להבדיל.

קבלת המצוות צ"ל ברצון אמיתי

כאשר גר בא להתגייר ולקבל על עצמו עול תורה ומצוות, הרי הסדר בזה שתחילה אומרים לו "מה ראית שבאת להתגייר אי אתה יודע וכו'", והיינו שמנסים להניאו מלהתגייר, ורק לאחר שרואים שאכן רוצה באמת כו' אזי מקבלים אותו. כך שענין הגירות צריך להיות מרצונו הטוב דוקא, בשמחה ולא בעל כרחו, שאז אין זו גירות. לאחר שנתגייר, הרי הוא כמו כל איש ישראל בתולדתו, שאז יכולים גם לכופ אותו לקיים מצוה, כיון שזהו רצונו האמיתי. וכמ"ש הרמב"ם ש"הוא רוצה להיות מישראל ורוצה הוא לעשות כל המצוות כו', אלא יצרו הוא שתקפו", אבל ענין הגיור צריך להיות ברצון ובשמחה דוקא, ולא באופן של כפייה. כאשר מדובר אודות גר שבה להתגייר, צריך לקבל על עצמו קיום כל המצוות ולא רק במעשה ובדיבור אלא גם במחשבה, והיינו שלא די בכך שמקבל על עצמו לקיים את המצוות במעשה בפועל אבל מחשבתו תהי' בענין אחר, אלא קבלת המצוות צריכה להיות בכל פנימיותו. והמשל לזה מ"מלכותא דארעא" שהיא כעין מלכותא דרקיעא, כפי שרואים באמריקא שכדי לקבל אזרחות צריך להסכים לקיים את כל חוקי המדינה, ומי שלא מוכן לקבל על עצמו חוק מסויים לא יתקבל בתור אזרח, מה שאין כן מי שהוא כבר אזרח אזי לא מקפידים עליו כל כך.

(משיחת שבועות תשכ"ה)

סמכותו של רב

כבר היה מעשה, המסופר בגמרא, במסכת שבת, בגוי שבה לפני הלל הזקן ואמר לו: "גיירני ע"מ שאהי' כהן גדול". חז"ל אומרים שהתורה הזהירה ל"ו פעמים מפגיעה בגר (ולגירסא אחרת: מ"ו), ועוד - בתורה שבעל פה. אין מדובר כאן באדם שאינו מן הישוב "בשופטני לא עסקינן" (איננו עוסקים בשוטים). היתה לו לגוי סברה פשוטה: הרי לפנינו אפשרות של הוספת בן לעם ישראל, והרי התורה הזהירה 46 פעמים לא לפגוע בגר, ואם כן יש להראות לו חיבה ואותות קירוב ולעשותו לכהן. ברם הלל השיב בפשטות שאמנם בכחו ובסמכותו לגייר אבל אין לו אפשרות לעשותו לכהן גדול, או כהן סגן או אף כהן סתם. מדוע לא ויותר לו הלל? - משום שאין הדבר תלוי בהלל, ואילו היה רוצה הלל לעשותו לכהן לא היה נעשה כהן, למרות שהלל היה מגדולי התנאים.

אף כאן: רב הרוצה לגייר שלא כפי הנפסק בשלחן ערוך - אין הגיור תופס כלל. כאן אין חילוקי דעות אם "מילתא דאמר רחמנא לא תעביד - אי עביד מהני או לא", לכל הדעות אין בסמכותו של הרב אלא בהתאם לאמור בשולחן ערוך. ענינו של הרב מתבטא בכך שבשעה שישנם כאלה שאינם מתמצאים "באותיות הקטנות" או שאינם קוראים בלי נקודות או שאינם מבינים פירוש מסוים - הרי הוא, הרב יודע כל זה, אך אם יעשה "ריפורמה" - יחדל מלהיות רב. אין פירוש הדבר שהוא רב ריפורמי, אין הוא רב כלל ולכן אין גיורו גיור ואין פסק דינו פסק.

ישנה הלכה האומרת: "כל יתר - כנטול דמי" (לגבי טריפות). אין פירוש הדבר שהאבר המיותר נחשב כנטול וחסר, שכן אז לא היה זה טריפה, כי אם שגם הגוף הבריא נחשב כפגום בגלל היתור. גם כאן - כאשר באה תוספת שאין השלחן ערוך מקבלה, הרי "כל יתר כנטול דמי".

(משיחת פורים תש"ל - מוגה - לקוטי שיחות חלק כ"א ע' 410)

רב לא יכול לשנות את השלחן ערוך

ואף אחד לא יכול לשנות את התורה, לא בעלי בתים ולא הרב, שהחילוק בין בעה"ב לרב הוא רק בהבנה והשגה, שהבעה"ב עוד לא למד, או שאוחד באמצע הלימוד, והרב כבר יודע את המסקנה, שלכן הוא הולך לרב לשאול אצלו שאלה, אבל בדיוק כמו שסנדלר לא יכול לשנות את התורה, ובן חמש למקרא לא יכול לשנות את התורה, כך ג"כ הרב לא יכול לשנות את התורה, ואדרבה, הסנדלר והבן חמש למקרא, לא עולה בדעתם שהם יכולים לשנות את התורה, הבן חמש למקרא יודע שאו שיש תורה, או שאין, והוא הרי יהודי, הוא מקיים את התורה, ודוקא הרב יכול להיות שיעלה בדעתו שיכול לשנות את התורה, מכיון שמגיע אליו מישהו ומבקש ממנו הכשר על קולא מסויימת, אבל האמת שאף אחד לא יכול לשנות את התורה, ודוקא אלו שהקב"ה בחר בהם במ"ת הם היהודים, ... וכן אלו שהתגייירו לפי התנאים המתאימים כפי שבוא העולם קבע בתורה, שאז נעשה מציאות חדשה ...

(משיחת ש"פ במדבר תש"ל)

... ואפי' לעתיד לבא יהודים לא ישתדלו לעשות מגויים יהודים, ואין שום מצוה בזה, ואדרבה וכו' וכו', ועאכו"כ לא להכריח, וכפי שיש עכשיו כאלה שקיבלו "תעודת זהות" של יהודי, והגיעו לארץ ישראל וטוענים בריש גלי שאינם רוצים את התעודה, ואינם רוצים אפילו להירשם בתור יהודים,

ואף אחד לא מתבייש בזה שמבזים את כלל ישראל ברבים, ולכל הפחות היו צריכים ללמוד מזה שמכאן ולהבא לא יעשו זאת, אולם אין שייכות בין הדברים,

באותו עיתון נדפס בעמוד אחד שהגיעה גויה וסיפרה שנתנו לה "תעודת זהות" ושם נרשם שהיא יהודיה, הגם שהיא תמיד היתה נוצריה, והיא נשארה נוצריה, והיא תמשיך להיות נוצריה,

ובעמוד השני נכתב שכדי שיתוספו יהודים, אין לעשות קשיים בגיור, ואם יעשו קשיים, זהו רק מכאן ולהבא, אבל מה שנעשה נעשה, אע"פ שהוא גוי לכל הפרטים, ואפי' מכאן ולהבא, אם יהי' רב שיעשה קשיים, צריכים להושיב רב אחר במקומו,

זה לא תלוי ברב, הרב לא יכול לשנות את השו"ע, כל הסמכות של הרב הוא אם עושה כפי שכתוב בשו"ע, ואם הוא אומר אחרת, הוא נהי' זקן ממרא, לא רק שאיננו רב, אלא הוא אפילו לא בעה"ב פשוט, הוא מורד בשו"ע.

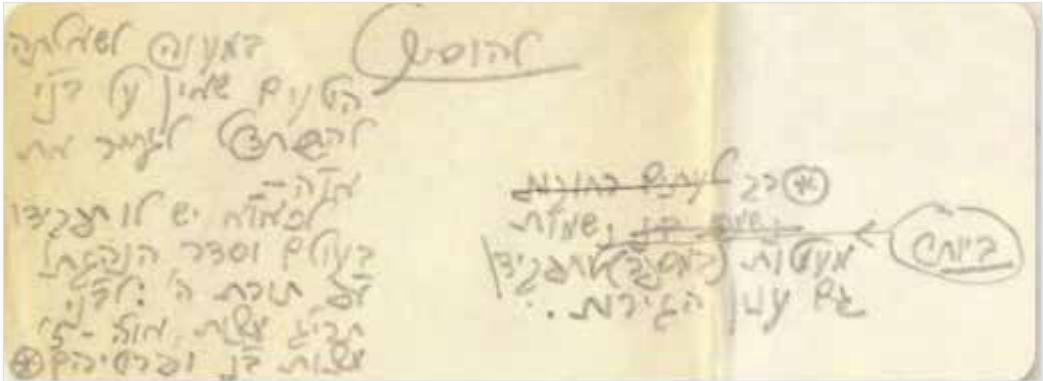
כש"שמאלני" אומר שאינו מציית לשו"ע, הוא לא משתמש בשו"ע בשביל זה, אבל כשרב פוסק רח"ל היפך השו"ע, לא רק שאינו רב, הוא נעשה כזה שרח"ל שורף את השו"ע.

(משיחת מוצ"ש בשלח תשל"א)

אין עניין להשתדל לגייר

במענה לשאלתה הטעם שאין על בני ישראל להשתדל לגייר את אומות העולם -

לכל אחד ואחד יש לו תפקידו בעולם וסדר הנהגתו על פי תורת ה': לבני ישראל תרי"ג מצות, אומות העולם - ז' מצות בני נח ופרטיהם. רק נשמות מעטות (במספר) **ביותר** תפקידם גם ענין הגירות.

(מענה מי"ז אב תשכ"ב - אגרות קודש מילואים, הובא בספר שליחות כהלכתה ע' 151)

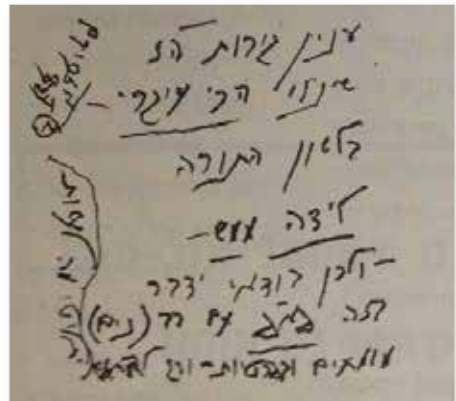
...אין עניינינו לשכנע גויים להיות גרים! וכפי שהדין הוא כמדובר כמ"פ שאין ענין לגייר גרים מאוה"ע, אדרבה - ההלכה אומרת שכשמגיע אינו יהודי ורוצה להתגייר, צריכים להניאו מכך, ולהערים בפניו קשיים! ומזה מובן בק"ו שאסור **לרמותו**, וצריכים לומר לו שהגיור קשור עם קיום תרי"ג מצוות,

...בנוגע לבני החיוב ע"פ שו"ע בדיוק להיפך, שכל אחד צריך לעשות כל התלוי בו להשפיע על יהודים אחרים "הוכח תוכיח את עמיתך" ובאופן של "ואהבת לרעך כמוך" מתוך אהבה אמיתית ו"כמוך", משא"כ בנוגע לגוי שע"פ שו"ע אין שום ציווי לקרבם ליהדות, ואדרבה שיש להשתדל למנעם..

(משיחת י"ב תמוז תשד"מ)

ענין גירות ה"ז שינוי **הכי עקרי** - בלשון התורה **לידה ממש** - ולכן בודאי ידבר בזה **פא"פ** עם רב(נים) מומחים ובפרטיות - ורק לאח"ז יחליט מה לעשות.

(מענה לבני זוג שרצו להתגייר)

באם אין שמירת המצוות עתה - ספק בקבלת המצוות

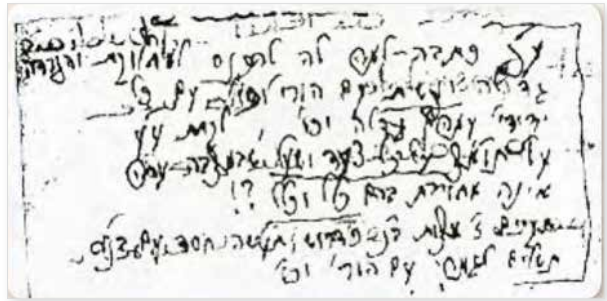
באם לא תקיים הוראת רב עתה תטיל ספק בקבלת המצוות שלה בעת הגירות.

(מענה בחודש סיון ה'תנש"א להרב יוסף קרסיק על גירות שלא שמעה להוראותיו, הובאה בס' שליחות כהלכתה ע' 154)

אחת שרוצה להתגייר אך עי"ז תכנס למחלוקת עם הור"י

ע"פ כתבה - למה לה להכנס למחלוקת והפרדה גדולה ונפשית עם הור"י וכו', עם כל ידידי' עמהם גדלה וכו', ולקחת ע"ע עול תומ"צ על כל צעד ושעל שבמצבה עתה אינה מחויבת בהם כלל וכלל!?

תקיים ז' מצות ב"נ כדרוש, תעשה חסד עם בני אדם, תשלים לגמרי עם הור"י וכו'.

(מענה לאחת שרצתה להתגייר בניגוד לרצון הור"י, מובאת בס' שליחות כהלכתה ע' 152)

נישואי כהן וגירות

לכתבו אודות האברך הכהן שי' "ההגירות" - אפילו באם תתגייר הרי גירות אסורה לכהן, ובאם אינה מקבלת זה חסר בקבלת המצוות שלה - שהוא מתנאי גירות כהלכה וכו'.

(אגרות קודש)

גוי שמוכן לקבל עול מצוות אבל זה התחיל כתוצאה מהיכרות עם בחורה

במענה למכתבו מיום השני, בו כותב אודות הבחורה תחי' אשר נפגשה עם א"י וכו' ולאחרי רוב הדבורים ואריכות זמן, אומר הא"י שרוצה להתגייר כדרוש ומוכן לקבל עליו עול מצות וכו' וכו', ומסופק איך יהי' היחס להצעה האמורה, כיון שתחלת הענין בא ע"י ההיכרות עם הבחורה האמורה וכו'.

והנה בכלל אין עניני לפסוק דינים, והרי כו"כ הראויים לשמם לזה בעיר רבתי כנויארק, ובכ"ז כיון שכבר כתב, ובתור הצעת סברא, ולא פסק דין, אבוא בשורות דלהלן.

כנראה ממכתב כת"ר השייכות שבין הנ"ל חזקה ביותר ומי יודע וכו', ולאידך גיסא אפילו בנוגע לגירות שאין בה כל פקפוק, יודע מאמר חז"ל אודות סורם וכו', ובכהאמור בודאי יש מקום גם לשאלת פגם המשפחה וכו',

ולכאורה המוצא הכי ישר בהאמור הוא, להציע להא"י, כיון שלדבריו - כוונתו גירות לשמה, ובודאי גם הוא מודה שאי אפשר לשער מראש עול המצוות בחיי היום יום עד שמנסיים זה בפועל, ובפרט שגם הוא מודה שתחלת הסיבה היתה שלא לשמה, ובמילא משוחד הוא בההשערה אודות עצמו שיקיים כל האמור בפועל,

לכן העצה הכי ישרה, שההתחלה תהי' הנהגתו בחיי היום יומים עפ"י השו"ע משך זמן חשוב, ושבמשך זמן זה לא יבלבלו זא"ד (הוא והבחורה) ע"י פגישות וכו', ומה טוב שלא יהיו בעיר אחת, ולאחרי נסיון האמור יוכל להחליט בעצמו, האם באמת יחי' חיים כדת משה וישראל או וכו',

ומה טוב שבינתיים ישתדלו שהבחורה תסע לאה"ק ת"ו וכיו"ב, וההסברה כאמור בכדי שכל אחד מהם ישער בעצמו אמיתת כוונתו בהאמור.

כבקשת כת"ר נשלח המכתב מבלי לחכות על התור.

(אגרות קודש חלק כג ע' רעז-ח)

התנאים שתכנס נשמה יהודית בילד מאומץ

בנוגע לילד המאומץ - יסביר לזוג' תי': כשהשם נותן ילד - הוא על מנת **שאלו** שניתן להם הילד יתנו לו **כל צרכיו**. ואם, לדוגמא: הם מאכילים ומשקים אותו - הוא בריא. ובאם לאו לא. באם מחנכים, אותו בחינוך דצדק ויושר - הוא בריא בנשמתו, ובאם לאו לא **וכו'**. כשהמדובר בילד שנולד לאם גוי' ורוצים לאמצו כדרוש נוסף ענין **עקרי ביותר** - כיון שנולד להנ"ל, הרי נשמתו בלידתו נשמת גוי, והרוצים לאמצו כדרוש - עליהם להכניס בו נשמה **יהודית**. נותן הנשמה הוא **השם**, ואמר בתורתו - שיחליף הנשמה באם הילד ימולו אותו, יטבילו אותו במקוה והמאמצים **יחליטו** שיחנכוהו כרצון השם (שמירת מצות) - ואז תכנס בו נשמה יהודית, - באם מאזה סיבה שתהי' יחסר **אחד** מהנ"ל - תשאר בו נשמתו בה נולד - של אינו יהודי.

אין מצוה להחליף הנשמה (שזהו - גירות) וכיון שהנשמה **אינה יהודית**, אין מחויבים למולו, להטבילו ולחנכו חינוך יהודי וכו' אבל אז הקשר שלו עם המאמצים - רק כפי האפשר בין ידידים שאחד מהם יהודי והשני גוי, ותו לא...

(ממכתב שהובא בלקוטי שיחות חלק כ"א ע' 403)

פרק ב

הסכנות הביטחוניות הבאות מ"הקלות" ב"גיור" הגויים מרוסי

הסכנה ב'הקלות' בגיור גוים יוצאי רוסיה

בנוגע למדובר לאחרונה אודות הנשים הנכריות ואודות שאלת "מיהו יהודי" שרוצים דווקא להכניס את הנשים הנכריות ולומר שהן יהודיות -

לכתחילה העניין התחיל בכך שתשעה אנשים החליטו על כך ברוב של חמישה נגד ארבעה בלבד, ולאחר מכן החליטו זאת מאה ועשרים אנשים שהודיעו שהם מדברים בשם שניים וחצי מליון יהודים ח"ו, שאין צורך בגיור כהלכה, ודי בכך ששואלים את הרוצה להיות יהודי אם הוא מעוניין בחלק מארץ ישראל, ובאם הוא משיב "כן" אזי הוא נעשה "יהודי".

לאחר מכן הגיע רב פלוני ואמר, שצריך אמנם שהגיור יעשה כהלכה, אבל בנוגע למישהו המגיע מ"המדינה ההיא", מרוסיה, אפשר להקל עברו. כלומר, שאם גוי מגיע מרוסיה ואומר שהוא מעוניין להיות "יהודי" והוא חפץ בחלק בארץ ישראל - הוא נעשה "יהודי" וצריך לתת לו חלק בארץ ישראל.

התערבות גלויה של ממשלת רוסיה בארץ ישראל

מה יצא מכל זה? שמיד, תוך כדי דיבור, ועל אתר, הגיעו הרוסים, התיישבו בסמוך לתעלת סואץ והודיעו שיותר לא יאפשרו לישראל לטוס בשטח זה.

ורואים מיד את הקשר בין שני הדברים:

רוסיה אומרת - אתם נותנים לרוסים חלק בארץ ישראל, אתם אומרים שיש לנו דעה בנעשה שם, אם כן גם אנו מביעים את דעתנו בנוגע אליכם, שעד כאן תוכלו לטוס ותו לא. ואנו אומרים לכם שלא תוכלו להמשיך לטוס כאן.

והרי אחרת לא ניתן בשום אופן להבין מה קרה כאן פתאום:

כל הזמן רוסיה שלחה לשם הן אנשים והן נשק, אך הם עשו זאת כל הזמן בחשאי, ותמיד כשרצו להודיע משהו, הם מסרו זאת באמצעות השגריר או באמצעות אדם אחר, אך אף פעם לא היה להם אומץ לומר משהו ישירות לישראל. הם כל הזמן נתנו עצות, אך הם אף פעם לא אמרו משהו ישיר לישראל, ואילו כאן פתאום הודיעו לישראל שיותר לא יוכלו להמשיך לטוס.

וכל זאת למה?

בגלל שהגיע אותו רב ואמר שאכן עושים בענייני הגיור שלא כדין, ומוכרח להיות גיור כהלכה, אך כאשר מגיע לישראל מישהו מרוסיה, צריך להקל עליו.

כלומר:

לדבריו, כאשר מגיע גוי (או גויה) מרוסיה ואומר שהוא מעוניין להיות יהודי (או יהודיה) ושואלים אותו האם הוא רוצה חלק בארץ ישראל, הנה אם הם אומרים שהם רוצים חלק בארץ ישראל והם רוצים לומר שם דעות, אזי צריך לתת להם מסמך שהם יהודים, וכתוצאה מזה הרוסים אכן התחילו לומר דעות.

כל זמן שלא הודיעו שלרוסים יש חלק בארץ ישראל, לא היה כל מקום שיביעו דעה בנעשה שם, שהרי "ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו". ולמרות שהם עצמם לא יודעים שזו הסיבה האמיתית לכך, למעשה הם לא אמרו כל דעה, אך כאשר אומרים שהרוסים יכולים לומר דעה בארץ ישראל, באים הם אפוא ואומרים: אנחנו יכולים לומר לכם דעות! עד כאן אתם יכולים לטוס ואינכם יכולים להמשיך הלאה!

ולכאורה, המצב הזה נמשך כבר שלוש שנים, החל מל"ג בעומר קודם חג השבועות תשכ"ז, ולמה ההכרזה של הרוסים היתה רק עכשיו?

אלא שהקב"ה עיכב בעדם במשך שלוש שנים. ואף על פי שהם כבר נכחו שם עם רגל אחת ועם שני רגליים, והם גם שלחו חיילים למצרים, והיו שם יחד עם הגנרלים שלהם, ואמנם הרגו את הגנרלים שלהם, ולמרות כל זה - עד עתה הם לא אמרו דבר.

מדוע, אפוא, לא עיכבם הקב"ה עוד קצת עד ביאת המשיח?

אלא לפי שדורנו הוא דור יתום - מראה הקב"ה עם מי אנו מתעסקים, שתיכף כשמודיעים שלרוסים יש דעה בארץ ישראל, מיד נחלו מפלה, והוא אומר "אהא!" אתה אומר שיש לי חלק בארץ ישראל? אני אכן ינהל בעל הבית שקייט בתוך ארץ ישראל!

הוא מתיישב (אמנם רק מעבר לגבול) ומודיע בפירוש שעד כאן אתם יכולים להיות, אך משטח זה אתם לא יכולים ללכת.

ברם זהו דור יתום ביותר, ולא רואים את הקשר בין שני העניינים שכן היצר הרע הוא אומן במלאכתו, במילא הם מרמים את עצמם שצריך לחפש מה אפשר לעשות בנידון ולא מסוגלים להבין מה קרה כאן לפתע... ואין פוצה פה ומצפצף!

...ומה כן עושים? מביאים גויים רוסים לארץ ישראל ואומרים להם שהם כביכול "יהודים". לא כתוב בשום מקום שגוי צריך לקיים מצוות, חוץ משבע מצוות בני נח, ואת שבע מצוות בני נח, הגויים יכולים לקיים גם ברוסיה. עיקר המצוות שאי אפשר לקיים ברוסיה הם המצוות האחרות, שבהם גוי לא מחויב. ואדרבה אסור לו לקיים מצוות אלו, ואסור לו ללמוד תורה שבעל פה.

ואף על פי כן - כאשר גוי מגיע לארץ ישראל ומודיע שהוא רוצה להיות יהודי, הנה את שמירת שבת לא מציבים לו כתנאי, להניח תפילין הוא לא נדרש, גם את מצות ציצית לא מעמידים לו כתנאי, וגם למול עצמו אינו צריך

- כפייה דתית? זאת לא! הדבר היחיד ששואלים הוא - האם הוא רוצה חלק בארץ ישראל, ומכיוון שהרי הוא רוצה בכך - נותנים לו מיד מסמך שהוא "יהודי".

...לכל לראש צריך לוודא שלא יאפשרו לאף גוי רוסי להיכנס לארץ ישראל, ושיאמרו שהוא יהודי!

ובנוסף לזה: אם אתה מקל בנוגע לגויים הרוסיים, מהו אפוא ההבדל בין גוי שמגיע מרוסיה לבין גוי שמגיע מסקוטלנד?

היחידים ששאלו שאלות אלו היו דווקא אנשי השמאל ואף אחד אחר לא שאל שאלות אלו...

סיבה ומסובב

מכל האמור נובעים כל הצרות, שכן הקב"ה הראה שכאשר רוצים להכניס גויים רוסיים לארץ ישראל, ואף אחד לא מוחה מנגד, הראה הקב"ה מה יוצא מכל זה, ואכן שאלו מיד את השאלה מה ההבדל בין הגויים שמרוסיה לשאר הגויים, אלא שעבר זמן קצר בלבד ולאחר מכן אף אחד לא מוחה, וכך נשאר הדבר - ומיד התחילו כל הצרות מהרוסיים.

ולאחר מכן הולכים ומחפשים מה ניתן לעשות, כיצד אפשר לתקן את הדבר.

מה אתה מחפש לתקן את המסובב? הלא יש כאן סיבה ומסובב, ומה אתה מחפש לתקן את המסובב כאשר הסיבה נשארת, והדבר יכול לקרות פעם נוספת. צריך להסיר את הסיבה! והסיבה היא שרוצים לומר לומר שגוי רוסי הנו "יהודי" ויש לו חלק בארץ ישראל, והוא יכול להביע שם דעה, ואף אחד לא אומר מילה כנגד,

כל אחד מחשיב את עצמו ל"גדול בישראל" ול"גדול שבגדולים" ובמילא הוא יכול תמיד להיות זה שקופץ בראש - ובאמת ראוי לו להיות "קופץ בראש" על פי דברי הגמרא במסכת מגילה (יב, ב), ואם הוא חשוב כ"גדול שבגדולים" ויש בידו גם הסכמה מהגמרא במסכת מגילה להיות "קופץ בראש" לכן הוא רוצה להיות ה"קופץ בראש" תמיד, אבל כאשר צריך לעשות משהו בפועל, הוא לא עושה דבר.

ואין פוצה פה ומצפצף! זה לא נוגע לאף אחד! טוענים שבין כך ובין כך לא יצליחו לפעול דבר, אבל הדין "הוכח תוכיח את עמיתך" הוא "אפילו מאה פעמים", זאת אומרת, שאפילו אם כבר השתדל תשעים ותשע פעמים, ולא עלה בידו, מוטל עליו החיוב להוכיח את רעהו פעם נוספת.

(משיחת ש"פ אחרי תש"ל)

מאותו זמן שהתחילו להכריז על "הקלות" בגיור הגויים הרוסיים - התחילו הצרות ממעורבות רוסיה

...וכאמור, א"צ בזה בשום שקו"ט ע"פ שכל, צריך רק לפתוח את העתון או לשמוע רדיו ולדעת שנפל רח"ל עוד קרבן, והדבר הראשון שצ"ל - כל אחד ואחד יפשפש במעשיו,

...כשפותחים "לוח" ובודקים מתי התחילו להרעיש על שאלה זאת, ומתי התחילה להתחזק ה"חבלנות", יראו איך שהדברים מתאימים. ואז יראו שמאז שהכריחו והכריזו שנותנים הנחות מיוחדות לגויים רוסיים, אז התחילו הצרות עם מטוסים רוסיים שהתחילו לטוס בגבול ארץ ישראל, שלשם הזמינו אותם ע"י החוק הזה,

..אין זמן לחכות, רח"ל היום נפל קרבן ואתמול נפל קרבן, וביום ששי הי' כו"כ קרבנות של ילדי ישראל שלא הגיעו לעול המצוות, שזהו בעון הסביבה.

(משיחת ל"ג בעומר תש"ל)

התערבות רוסיה אינה "מנהג העולם"

..ולכן יש את הצרות מהגויים: כשדובר על החזרת השטחים, הגויים התחילו להתערב וסבלו מהם צרות, כשדובר על החזרת שטח מסויים, התחילו צרות מהגויים באותו שטח, וכשדובר על החזרת שטח שני, התחילו צרות גויים שבאותו שטח, אבל כל זה הי' במקום מסויים,

כשהתחילו לדבר על "מיהו יהודי", שרוצים לתת את כל ארץ ישראל לגויים, אז התחילו צרות מהגויים בכל ארץ ישראל, ובפרט המעשה עם הילדים,

...הי' רב שאמר לי שאינו יכול לדבר על זה, מכיון שהוא עסוק להכין דרשה לשבת. שאלתי אותו מה פירוש אתה צריך להכין דרשה, תרעיש אודות "מיהו יהודי"! והוא אמר לי שזה לא פופולרי, ומכיון שזה לא פופולרי, הוא לא רוצה לדבר על זה, ובפרט שזה כבר דבר ישן, והוא צריך לספר משהו חדש.

אז מה יש שזה לא פופולרי?! בינתיים זה קשור לסכנת נפשות! יש צרות מהגויים, והורגים יהודים - צריכים לדבר על כך!

הוא טוען שהוא רוצה לשבת וללמוד, ומה הוא צריך להתערב בזה, - אני גם רוצה לשבת וללמוד, אלא שאין ברירה, יהודים נהרגים, ואי אפשר להתאפק,

אח"כ קיבלתי שאלה מרב, שהוא שואל אותי שהוא לא מבין בכלל מה אני רוצה, מה אני עכשיו רב עם כולם, הרי זהו דבר ידוע שהם קובעים חוקים היפך התורה, ותמיד היו כאלו דברים, ואף פעם לא אמרתי כלום, ולמה דווקא כאן אני כ"כ לוחם? שזוהי לכאורה טענה צודקת.

..חשבת, למה דווקא אני צריך להילחם ולריב עם כולם, ישנם רבנים, אדמורי"ם וכו', לא אלמן ישראל, והרי הקולר תלוי בצוארו של פלוני, ולמה אני צריך להסתכסך עם כולם?

אבל כשמגיע עניין זה שקשור עם פיקוח נפש בפועל, זה מבטל כל הענינים, ולא יכולתי להתאפק, נהרגים עוד יהודים בגלל שרוצים לומר על גויים שהם יהודים, שלכן הגויים מתערבים כ"כ בארץ ישראל, ואח"כ כשמכריזים בגלוי שלגויים הרוסיים ישנם קולות מיוחדות שיוכל להיות יהודי, אז הרוסים התחילו לטוס במטוסים בארץ ישראל, שעד עכשיו הם לא עשו זאת, ורק כעת כשהכריזו שגוי רוסים יכול להיות יהודי, הם התחילו להתערב,

כשמכריזים שארץ ישראל שייכת ל2 בליון גויים, אז מתחילים **כל** הגויים להתערב בארץ ישראל, וכפי שרואים שאף פעם לא היתה בארץ ישראל שליטה של או"ה כמו היום,

שאלו אצלי: מהיכן אני כ"כ בטוח שבגלל זה מגיעים כל הצרות? שבגלל זה שרוצים לתת שטחים התחילו הצרות מהגויים, ואח"כ כשהכריזו שישנם הנחות מיוחדות לגויים ולגויות מרוסיה, הרוסים התחילו להתערב, מהיכן הוודאות שזו הסיבה?

..ע"ז ישנו פס"ד הרמב"ם בהלכות תעניות (פ"א ה"ב-ג) שכשקורה משהו ליהודים, ויכולים לומר על כך כמה ביאורים, ביאור אחד שזהו "מנהג העולם", וביאור שני שזהו "נקרה נקרית" וביאור שלישי שזה קשור עם מעשיהם של ישראל, הדבר ברור שזהו לא "מנהג העולם" ולא "נקרה נקרית", אלא זה וודאי קשור עם מעשיהן של ישראל.

והרמב"ם אומר שזהו הפי' בפסוק "והלכתם עמי בקרי והלכתי...עמכם בחמת קרי", שאם אחד יאמר שזה לא קשור עם מעשיהן של ישראל, אלא זה "מנהג העולם" ו"נקרה נקרית", אומר הרמב"ם ש"הרי זו דרך אכזריות", שהוא אכזר, והוא מתאכזר על ילדי ישראל, ועל חיי יהודים, זהו דבר ברור שזה קשור עם מעשיהן של ישראל, והדרך לתקן זאת, זה דוקא ע"י שיפּשפּש במעשיו כפי שהרמב"ם אומר.

אינני מביא רא' מפסוק או ממדרש, שאפשר ללמוד בזה בכמה פירושים, ..אלא אני מביא רא' מהלכה פסוקה ברמב"ם שכשקורה משהו אצל יהודים זה לא מצד "מנהג העולם" או "נקרה נקרית", אלא תלוי במעשיהן של ישראל.

גם במס' סוטה (ח' ע"ב) הגמ' אומרת "במדה לא בטיל", שזה התורה אומרת לכל אחד, ולא רק ליחיד סגולה ולנביאים, אלא אדרבה, הנביאים הם יחידים, והתורה אומרת זאת לכל אחד, עד שזה מגיע גם בשכל אנושי, שהעונש הוא מדה כנגד מדה, ובמילא כשיהודים אומרים שגוים הם יהודים ויש להם חלק בארץ ישראל, אז הגוים מתערבים בארץ ישראל.

ולכן זהו דבר ברור שהעובדה שגוים התחילו להתערב בנעשה בארץ ישראל, אין זה מצד "מנהג העולם", שמכיון שישנה פוליטיקה בין רוסיה וושינגטון, לכן רוסיה מגבירה את הלחץ כנגד ארץ ישראל.

בהכרח לומר שזהו מצד מעשיהן של ישראל, והדרך היחידה לפתור זאת היא על ידי "יפּשפּש במעשיו".

ואדרבה, אם למישהו יש הסבר אחר, שיאמר זאת - אך קודם לכן שישתכל ברמב"ם ולאחר מכן יקרא בעיתונים, ויבדוק בלוח מתי התגברו מעשי החבלנות ביותר, ולאחר מכן יפּשפּש במעשיו, ואזי יחסוך מעצמו לחפש את סיבת הדבר, שכן יראה בעצמו בבירור שהצרות מגיעות בגלל העובדה שאומרים לכל הגוים שהם יהודים, ומוסרים להם את כל ארץ ישראל, "ולהם נתנה הארץ".

ובפרט שכבר הודיעו שיעשו הנחות מיוחדות לגוים שמרוסיה, בחושבם שבכך הם עושים טובה ליהודים שמרוסיה, שכיוון שהגיעו ידיעות ותקוות שבקרוב יצאו היהודים מרוסיה, ורבים מהם נשואים לנשים נכריות יעשו עבורם טובה ויקלו עבורם.

יש לדעת שלא עושים להם כל טובה! ליהודים אלו יש מסירות נפש עבור יהדות. בנשים נכריות הם אכן נכשלו, אך בשאר ענייני היהדות יש להם מסירות נפש יתירה מאשר אלו הנקראים "דתיים" אך למעשה 'מוכרים' את השולחן ערוך, מה שאין כן היהודים שברוסיה מוסרים את נפשם עבור יהדות, ובאופן שהגמרא אומרת במס' כתובות "אלמלא נגדו וכו'" כמה וכמה שנים, ולכן צריך לעזור להם ולתת להם חיזוק ביהדות - אבל לא בכך מסייעים להם ומחזקים אותם!

...ומה עושים לאחר מכן? אומרים בגלוי, ומודיעים להם זאת, שכיון שבקרוב תצא מרוסיה, אין לך צורך להתנתק מהנשים הנכריות, די בכך שבשעה שאתה תצא מרוסיה תעבור דרך ווינה ותלך לפלוני בן פלוני, ותקבל ממנו פתק שאשתך "יהודית" או שהוא "יהודי" והכל יהיה כשר, ולאחר מכן תוכל לקבל חלק בארץ ישראל!

המצב הוא שהוא בעצמו כבר רוצה להתפטר מכל העניין, ולעשות תשובה! אך מודיעים לו, שאין לו כלל מה לדאוג, ואין לו אלא לקבל פתק שאשתו "יהודית", ולאחר מכן הוא יוכל לחיות אתה בצורה הטובה ביותר!

האם זהו החיזוק ליהדות שמבקשים להעניק להם?!

וכאמור, זה הגורם לכל הצרות בארץ ישראל, כפי שרואים בפועל שבמשך עשרים ושתיים שנה יהודים לא סבלו כלל כפי שהחלו לסבול מאז שהתחילו לדבר אודות "מיהו יהודי", מעולם לא חששו ועמדו בכאלו פחדים כפי שעומדים כעת, ואפילו בזמן מלחמת ששת הימים לא היו פחדים כפי שיש עתה.

אמנם זוהי שעת חירום, אך כאשר מוכרחים לתת לחולה תרופה חריפה, הרי אם הרופא לא יחשוב שעליו להיות אדם נחמד וכו' - הוא ייתן את התרופה החריפה, וכפי שרש"י כותב בפרשת אחרי שהרופא אומר "אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב". וזאת למרות שיתכן שהחולה יכעס עליו, כי הוא סובל מחום וברצונו לקבל משהו קר, ואילו הרופא אומר שהוא לא יכול לעזור לו, וכי דבר קר יכול להזיק לו.

אבל אם הרופא לא מעוניין באמת בטובתו של החולה אלא הוא חושב על עצמו, שייחשב אדם נחמד, ייתכן אפילו שיתן לחולה רעל, אם זה רק מתוק, והרי אתה מרעיל אותו! עונה הרופא שהוא חייב להיות אדם חביב...

צריכים לדעת שבגלל זה נופלים קרבנות, ועד שנהרגים ילדים יהודיים, שזה עצמו ראייה שהדברים קורים לא בגלל "מנהג העולם".

ישנם השואלים: הלא ראינו גם לפני כן מקרים עם ילדים וכו', ומה הראיה מכך?

אלא שאכן גם בעבר היה מעשה שהרגו ילדים, אך כאן אירע עניין אחר לחלוטין - שקודם עברו בדרך אנשי צבא ולא פגעו בהם, ולאחר מכן הם ירו דווקא כאשר באותה דרך עברו ילדים, ומאורע כזה לא קרה מעולם קודם לכן. ערכו לוויה לילדים אלו, "יקרא דחיי" ו"יקרא דשכבי" - עניין ראוי לשבח, אך צריך לעשות משהו כדי לראות למה בכלל נערכה הלוויה! וסיבת הדבר ברורה לחלוטין - לפי שמכריזים בגלוי שגויים הם היהודים, ואין צורך אלא לנסוע לקפריסין או למלבורן או לברוקלין ולקבל פיסת נייר שהוא כביכול "יהודי" בעוד שפיסת נייר זו אינה שווה דבר, ואפילו זה שמנפיק את הנייר יודע בעצמו שהנייר חסר ערך, ואפילו זה שנותן את הנייר יודע שאינו ראוי אלא "לצור על פי צלוחיתו" והגוי מתקבל באולפן למשך שבועות אחדים, ובכך הוא נעשה "יהודי" ויש לו חלק בארץ ישראל - זה גורם לכל הצרות.

כל האמור לא קורה מצד "מנהג העולם" כביכול, בגלל העניינים שישנם בין רוסיה וסין וווינגטון ולונדון - אלא כל זה קורה לפי שאומרים על גויים שהם יהודים!

...מה אתה עושה? אתה משחק עם "כיסאות" וכו', ואתה מכניס לארץ ישראל "גייס חמישי", שלא רק שגויים יורים על החיילים שב"חזית", אלא שיירו גם מאחור, בגלל שאתה בעצמך הכנסת לשם גויים, בדיבורך שארץ

ישראל שייכת לכל הגוים, לִ3 בליון גוים של כל העולם, אתה גורם שיירו על היהודים גם מהצד השני, ממזרח וממערב, עד שאי אפשר להיזהר מהם, מכיון שבנוגע לשונאים, הוא יודע שהם גוים והוא לוחם איתם, אבל כאן הוא לא יודע שהם שונאים, מכיון שאומרים עליהם שהם יהודים.

אתה אומר לו שילחם עם הגוים, והוא נלחם איתם, אבל באותו זמן אתה מכניס גוים לארץ ישראל!?

ולכן מוכרחים לבטל זאת, ודוקא עי"ז יפסקו הצרות מהגוים בתעלת סואץ ורמת הגולן ובכל מקום.

...שזה גם קשור לכינוס של נשי ובנות חב"ד, שוודאי הן לא יתפעלו מפוליטיקא ושום דבר, וישלחו "מברק" לאמהות של הילדים ולראש שלהם, לומר שזה דבר ברור כמו ששתיים ועוד שתיים הם ארבע, כך ג"כ דבר ברור בלי שום ספק, שזה שיש צרות מהגוים, זהו בגלל שרוצים להכניס גוים לארץ ישראל, וזה שהרוסים התחילו להתערב, זה בגלל שהכריזו בגלוי שצ"ל הנחות מיוחדות לגוים הרוסים שרוצים חלק בארץ ישראל, ולכן צ"ל רחמנות על הילדים היהודים ונפשות יהודיות ולבטל את הגזירה.

(משיחת ש"פ בחוקותי תש"ל)

ומוכן שאין מקום לחלק בזה בין יהודי חו"ל ליהודים בא"י, שליהודים שבחו"ל אין לזה שייכות, וכן גם לא לחלק בין גוי שמגיע מחו"ל לגוי בא"י, שגור של גוי בחו"ל אינו נוגע וא"צ להיות כהלכה, עי"ז מוכרים את כל 10 מליון יהודים שבחו"ל, העיקר שבא"י יהי גיור כהלכה.

...רואים שמכך מגיעים כל הצרות, כשערכו את "הסכם פברואר" (שבו ויתרו על גיור רפורמי בחו"ל), באותו חודש הגיעה הידיעה מווישינגטון שרוסי' הסובייטית הולכת להתערב.

(משיחת ש"פ נשא תש"ל)

איך אפשר לא לצעוק כשרואים שבגלל זה נופלים קרבנות

...כשחשבתי מדוע לא מונח אצל העולם מה שהרמב"ם אומר ששום דבר הוא לא בדרך מנהג העולם, ולא "נקרה נקרית", אלא זה קשור עם "מעשיהן של ישראל", שע"פ זה דובר שזה שיהודים יש להם כעת ריבוי צרות מהגויים שסביבם, זהו בגלל שהם עצמם אומרים על גויים שהם יהודים ויש להם חלק בארץ ישראל,

ומדוע הנחה זו לא מתקבלת בעולם? אפילו יהודים דתיים שמאמינים ברמב"ם שכל דברי הרמב"ם הם תורת משה, ומאמינים בגמ' בענין "מדה כנגד מדה", ואעפ"כ לא מתקבל אצלם שזה שיש עכשיו צרות מהגויים זה בגלל זה,

עד שתפסתי שזהו מצד דברי הסמ"ע (חו"מ ס"ג ס"ק יג) שדעת בעלי בתים היא היפך דעת תורה, מצד זה שמונחים כ"כ בעיני העולם, ובלשון הרמב"ם "מנהג העולם", לכן לא מתקבל ענין שהוא היפוך מנהג העולם, אע"פ שמאמינים ברמב"ם, אבל האמונה נשאר במקיף, והיא לא מגיעה לפועל, ולא מתקבל ענין שהוא היפך מנהג העולם.

...ולכן כשמגיעים אליי ואומרים לי שאם לא אפסיק לומר שזה שהגויים מתערבים בארץ ישראל ונופלים קרבנות, זהו מצד הענין של "מיהו יהודי", אז זה יפגע בעיני חב"ד, והם יגרמו שפלוני בן פלוני שהוא ידיד טוב שלי יפסיק להיות ידיד טוב,

אני לא יכול להפסיק לומר, מכיון שאני רואה זאת בעיני בשר, בדיוק כמו שעכשיו זהו שבת פ' בהעלותך בשעה של רעוא דכל רעיון, כך אני רואה בלי ספק שזה שהמצרים התערבו או רוסיה התערבה, זה מצד זה שהיהודים בעצמם הזמינו אותם, בזה שנותנים לגויים להיכנס לארץ ישראל, מזמינים את המחבל להיכנס לארץ ישראל!

איי אתה לא רואה זאת, תלמד יותר גמרא, תלמד ספרי מוסר ואולי גם תתחיל לראות זאת, אבל אני רואה את הענין ברור, במילא, כשישאלו אותו, כשישנו אדם שרואה איך שאנשים נופלים בגלל זה, האם הוא לא יצעק ברחובות?! שלא ידפוק על השולחן?! כל אשר יש לו מוח בקדקדו מבין שצריכים לצעוק, כשישנו יהודי שרואה איך שע"י ענין זה נופלים קרבנות, הוא לא ילך לצעוק: הצילו!

יהודים שרואים זאת ואינם צועקים, אין לי הסבר עליהם, אני אומר קאפיטל תהלים שה' יאיר עיניו שגם אתה תתחיל לראות, אבל אין לי ברירה, אני רואה, אז אני מוכרח לצעוק, האם בגלל שאני יסגור את העיניים, הקרבן הוא לא קרבן?! אם לא הייתי רואה, היתה לי ברירה, אבל מכיון שאני רואה זאת, אין לי ברירה ואני מוכרח לצעוק! אתמול נפלו קרבנות, שלשום נפלו קרבנות, והיום בבוקר נפלו קרבנות, והגמ' הרי אומרת שזהו מדה כנגד מדה, והרי הרמב"ם אומר שזה קשור למעשיהן של ישראל!

(משיחת ש"פ בהעלותך תש"ל)

פריצת החומה שבין ישראל לעמים מביאה לכך שהגויים קובעים דעות בנוגע לשטחים

..קשר מיוחד ישנו בין העיניים הקודמים (הסכמת ישראל להפסקת האש ונכונות לנסיגה מהשטחים) לענין המדובר זה מספר חדשים - ענין "מיהו יהודי", שע"י שאומרים על גוי שיהודי הוא, שהיא גזירה נוראה ואיומה, שלא היתה כמותה מאז היות בני ישראל לעם, והורסים בכך את המחיצה המבדילה "בין ישראל לעמים ובין אור לחשך", ע"ז פורצים גם את החומה הגשמית כפשוטה, וגויים באים ומביעים דעות וקובעים, כיצד על ישראל לנהוג בשטחים.

שאלתי פעם אדם, מכיוון שגם לדעתך חוק זה הוא נגד התורה, מדוע אינך מוחה, הרי יתכן שנכדך ישא ר"ל גויה לאשה ויכניס גויים למשפחתך, וכאשר תאמר לו שאסור ישאל אותך, מדוע כאשר קבלו חוק זה לא מחית - באם באמת אסור, ומה תענה לו על שאלתו זו? לא ענה לי דבר.

טוענים שישראל היא מדינה דמוקרטית ויש בה שוויון זכויות מלא ליהודים וללא יהודים. אבל מה זה שייך לכתיבה והכרזה על אינו יהודי שהוא יהודי? דרך אגב: מדוע בנוגע לדרוזים שרבים מהם משרתים בצבא ביחידות קרביות, ואף שפכו את דמם על הגנת הארץ לא כותבים בתעודת הזהוי שלהם, שיהודים הם? לאשרנו דוקא מצד הדרוזים יש התנגדות שירשמו ויאמרו שיהודים הם, והם אינם רוצים שיתערבו בעניניהם וכו'.

ה' מקרה שבו קברו נוצרי, שנפל על הגנת הארץ, בבית קברות יהודי, וטענו שע"ז הם חולקים לו כבוד.

אך ידועים דברי הגמרא שכאשר קברו פעם יחד, שני אנשים שהיו בלתי רצויים זה לזה, פלטה אותו האדמה מיד. אמנם, זה היה בזמן שביית המקדש היה קיים וראו נסים בתכיפות, אך בזמננו, שהוא חשך כפול ומכופל,

אין האדמה פולטת אותו מיד, אבל גם הנוצרי יש לו צער מזה שקברוהו יחד עם יהודי, וקבורתו היא נגד רצונו ואינה לטובתו כלל וכו'.

הנקודה - החוק בניסוחו העכשוי האיום שכדי לרשום בתעודת הזהוי שיהודי הוא, עליו להביא אישור על כך מאיזה "מגייר" שיהי'.

..כתוצאה מפגיעה זו בדת ישראל שכמה יהודים אומרים על גוי שיהודי הוא, וחקקו זה לחוק היל"ת - הגענו למצב בו שרוי' עתה ישראל.

(משיחת ש"פ עקב תש"ל)

הסיבה להידרדרות הבטחונית - הכנסת גוים לארץ בתור יהודים

בעניני הביטחון של ארץ ישראל, ההנהגה אמנם צ"ל ע"פ דרך הטבע, וכמו בכיבוש הארץ שבני גד ובני ראובן היו גיבורים והלכו בראשי גייסות, שהי' צ"ל ע"י אנשים המתאימים לכך ומזויינים בכלי נשק כפשוטם, ואעפ"כ כיבוש יריחו היה ע"י שהקיפו את העיר עם ארון ברית ה', ותקעו בשופרות ששה ימים, ואז ביום השביעי, בשבת, החומה נפלה, והיינו, שפעולתו של יהודי בענין של כיבוש, אינו ענין טבעי לבד, אלא זה נעשה בהשגחה פרטית ע"י הקב"ה מנהיג העולם, ורק שרצונו ית' שזה יתלבש בלבוש הטבע,

וזהו מה שרואים במוחש שהצרה הגשמית של הדרדרות מצב הבטחון בארץ ישראל, הוא באופן של "מדה כנגד מדה", מצד המצב הרוחני של הגזירה האיומה שמכניסים לארץ ישראל גוים בתור יהודים, ועי"ז נותנים כח לאומות העולם לומר דעות בנוגע לארץ ישראל,

(משיחת ש"פ ראה תש"ל)

האשמה המוטלת על המונע מהחייל את לבישת הקסדה

.. בכלל- ובפרט בקשר להמצב באה"ק ת"ו צריכים כעת להשתדל בכל עוז לבטל את הגזירה האיומה ד"מיהו יהודי", וגם לחזק את כל המבצעים דלקמן, נוסף על העיקר שהמדובר בקיום מצוות כלליות של הקב"ה - הרי לכאו"א מהן - כמבואר בתוה"ק תורת חיים (הוראה בחיים) סגולה מיוחדת בתור שמירה והגנה.

ואין הכוונה אשר בגלל הגזירה ד"מיהו יהודי" או בגלל חסרון במצוות דמבצעים אלו באו המאורעות כו' ל"ע ול"ע, כ"א שזהו עד"מ כפי שנהוג בצבא ענין עיקרי - שכשהולכים אנשי הצבא לחזית לובשים כובע של מותק (העלמעט) בראשם להגן עליהם מחצי ("בולעט"ס") האויבים, הנה באם בא אחד ולקח את הכובע מהאיש צבא (או לא הניח לו ללבוש הכובע) ולאחר זמן ואפילו זמן רב ירה האויב "בולעט" וכיוון בראשו של החיל ופצעו או כו' - פשוט שהסיבה לפציעתו או כו' של האיש צבא היא - יריית האויב, אבל באם האיש צבא הי' לו "העלמעט" על ראשו, לא הי' נפצע, לפי שהכובע הי' מגין עליו. ולכן: זה שהוא מונע מהאיש צבא לבישת הכובע מותק, גם הוא נאשם בפציעתו או כו' של האיש צבא - על שמנע את הגנתו של האיש צבא.

וכן הוא בנדו"ד, שישנן סיבות להמאורעות שאירעו ובל' הרמב"ם ח"ו לומר שזהו מצד "מנהג העולם (או) נקרה נקרית" - ובודאי ובודאי שהמחבלים מושחתים ושונאי ישראל וכו' - וסופם כפרעה וחילו וכו', אלא שמכיון שכניסת המחבלים לערי אה"ק היתה ע"י חסרון בשלימות המחיצות דהגבולים ועשו בהן פראות וכו', ועד"ז

ברוחניות, הגזירה ד"מיהו יהודי" הורסת את המחיצות שבין ישראל לעמים [ועד שעפ"י החוק ד"מיהו יהודי", באם מחבלים אלו היו באים בגלוי דרך לוד (עם תעודה איזו שתהיה) ודורשים שירשמו אותם כ"יהודים", עפ"י חוק אומלל ואיום זה היו ממלאים דרישתם זו], באם לא היתה גזירה זו, והיתה המחיצה חזקה (ברוחניות) בין ישראל לעמים, הרי מחיצה זו היתה מחזקת גם את המחיצה בגשמיות. ולכן גם לגזירה הנ"ל יש חלק גדול בהמאורעות. וכמובן ממשל הנ"ל, שבזה שקרה להאיש צבא נאשם (נוסף על **העיקר** זה שירה החצים) גם זה שמנע את הגנתו של האיש צבא ע"י שלקח ממנו את הכובע מתכת.

(משיחת ש"פ במדבר תשל"ד - מוגה - לקו"ש חלק יג ע' 211)

קטעים משיחות ל"ג בעומר ה'תש"ל בקשר לשאלת הגיון

...דובר שאי אפשר לפגוע ביהודי אלא כאשר היהודי עצמו נותן מקום לפירצה המאפשרת זאת. כששורר מצב של "ואתם הדבקים בה" אלקים"⁵⁷, של דבקות אמתית בקב"ה, אי אפשר לפגוע ביהודי כשם שאי אפשר לפגוע כביכול בקב"ה עצמו. ברם, כאשר נוצר פירוד כלשהו, ובמיוחד כאשר יהודי אומר שיש כח ל"לעומת זה" ושיש להתחשב בו — נוצר מצב המתואר בספר ישעיה'⁵⁸ בפסוק המסתיים במלים "ממך יצאו" (שתי המלים המופיעות שם לפני מלים אלה מציינות מצב שהוא היפך של בנין וטוב).

פעמים מספר כבר דובר שיהודים צריכים להיות חדורים אומץ בקיום המצוות, באופן של "בחוקתי תלכו" ובאופן של "תשמרו ועשיתם אותם"⁵⁹ (כפי שהוסבר בהרחבה בראשית השיחה). ודאי, איפוא, שיבטלו את הצרה הגדולה, שלא היתה כמוה בישראל, שהתעוררה לאחרונה, כאשר רוצים לומר על גויים שהם יהודים, למרות שתורת חיים, תורת אמת, אומרת עליהם שאינם יהודים. זו צרה ליהודים וגם צרה לגויים, ומאיזו סיבה שהיא חלה כאן טעות והדבר לא הוסדר בעוד מועד. אך מאחר שהקב"ה מבטיח: "לו עמי שומע לי... כמעט אויביהם אכניע"⁶⁰, שאם רק ישמעו לקולו יכניע מיד את כל אלה שאינם ידידים לישראל — ודאי הדבר שייענו כל אלה שהדבר בידם — לבטל את הענין לגמרי ואז אויביהם — אלה גויי הארץ הנלחמים בהם — אכניע, כי יסבירו גלוי לכל העמים שאנו מוכנים אמנם לחיות בשלום עם הגויים, אלא שהגויים נשארים גויים וצריכים לחיות כפי שהם צריכים לחיות, ואילו אנו יהודים וצריכים לחיות כפי שיהודים צריכים לחיות. אז יכול להתקיים "ונתתי שלום בארץ"⁶¹ בלי צרות וקשיים. הגויים יבינו זאת ולא יהיו להם טענות (כפי שיהיו להם טענות כשרוצים לעשותם ל"יהודים", עד שיהא צורך למצוא לכך תירוצים ואמתלאות, שכן לאמיתו של דבר אין הם עצמם רוצים בזה...).

אין מקריות בעולם

לדבר זה יש קשר גם לפרשתנו⁶², וזאת בהתאם למה שדובר פעמים מספר שבזמננו כאשר יש צורך בהוראה ברורה בתורה מראה אותה הקב"ה במציאות בצורה ברורה:

57 ואתחנן ד, ד.

58 מט, ז.

59 ר"פ בחוקתי.

60 תהלים פא, יד טו.

61 בחוקתי כו, נ.

62 בחוקתי.

נוכחנו שמאז ל"ג בעומר לפני שלש שנים שגם אז דובר על "ונתתי שלום בארץ", "וישבתם לבטח בארצכם"⁶³, והוחל ב"מבצע תפילין" להפיץ את מצוות הנחת תפילין, הרי דבר זה הציל אלפים ורבות מישראל החיים וקיימים עד היום הזה ויאריכו ימים ושנים (ולפיכך ודאי שימשך מבצע זה, ואדרבה – באופן של "תלכו": יותר ויותר).

במשך שנתיים ימים היה המצב רגוע באופן יחסי, ורק מזמן לזמן היה מתרחש משהו, אך היתה התקוה שלאחר מכן יוחל לדבר על שלום. לפני חדשים מספר החל המצב להחריף. יש כאלה הרוצים לתלות הדבר בסיבות צדדיות ולהסביר שהדבר בא כתוצאה מסכסוך בין גוי אחד לגוי אחר וכו', ברם, הרמב"ם פוסק בהלכות תענית⁶⁴, על "דרכי התשובה" (כלומר: הדרכים לעמוד על האמת), איך להתייחס למאורעות ("בזמן שתבוא צרה"): "... אבל אם ... יאמרו: 'דבר זה ממנהג העולם ארע לנו וצרה זו נקרה נקירת' – הרי זו דרך אכזריות... ותוסיף הצרה צרות אחרות. הוא שכתוב בתורה⁶⁵: 'והלכתם עמי בקרי – והלכתי עמכם בחמת קרי', כלומר, כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו – אם תאמרו שהיא קרי, אוסיף לכם חמת אותו קרי".

כאן מן המקומות המועטים ב"יד החזקה" בהם הרמב"ם מפרש פסוקים בתורה, והוא מבאר את הפסוק הנאמר בפרשתנו ("והלכתם עמי בקרי") כמתייחס לאנשים הסוברים בטעות שיש לעולם דרכים ומהלכים משלו, בלי כל קשר להתנהגות היהודים. הרמב"ם אומר שטעות כזו מביאה את התוצאה העגומה המפורשת בהמשך הפסוק. אלא שהרמב"ם מכניס את הדברים להלכות תענית, ואילו חידושו של רבי שמעון בר יוחאי הוא, כפי שנאמר בזה, שלא היה זקוק לתעניות, כי אם השיג את ביטול הדברים הלא טובים באמצעות בקשה וברכות לישראל.

החרפה הדרגתית מקבילה להידרדרות בשאלת "מיהו יהודי"

בהתאם לפסק הרמב"ם הרי גם כאן רואים החרפה הדרגתית במצב, החרפה שהיא מקבילה להידרדרות הדרגתית בענין זה של החשבת גויים כיהודים.

ההתחלה היתה בדברים קטנים (כפי שמוסבר שם"חבלי שוא" עלולים להגיע ל"עבותות העגלה"⁶⁶, ואי אפשר שתהיה ההתחלה ב"עבותות"), בדברים שלא נדרש להם הכשר מהשלחן ערוך, וכאשר הוזנחו הדברים – הגיע המצב לחומרתו, "ויצא העגל הזה"⁶⁷. כאן החלה הפירצה שאיפשרה לגוי לחדור במדה עמוקה יותר ויותר. אנו רואים שהזמן בו החריף המצב ובו החלו ר"ל ליפול קרבנות היה כאשר החלו לחשוב על גויים שהם יהודים ויש להם חלק בארץ ישראל, הארץ הקדושה שהקב"ה נתן לישראל בברית בין הבתרים באופן של "לזרעו אחריו" עד סוף כל הדורות. לאחר מכן כאשר הוחלט לדרוש הנחות מיוחדות ופתיחת פתח מיוחד לגויות רוסיות, לתת להן יחס מיוחד ולמצוא להן קולות מיוחדות, הרי אותם רוסים שעמדו על הגבול שנתיים ומחצה ולא התערבו, החלו בהחרפה גדולה יותר לאין ערוך. על הגבול שנתיים ומחצה ישבו שם הגויים ואמרו: "הבה נתחכמה לו"⁶⁸

63 שם, ה.

64 פ"א ה"בג.

65 בחוקותי כו, כז כח.

66 ישעי' ה, יח.

67 ל' הכותב – תשא לב, כד.

68 שמות א, י.

אבל הדבר לא התבטא בפועל. כך היה גם בגלות מצרים, שרק כאשר רצו בני ישראל למצוא חן בעיני פרעה והתחילו ללבן עבורו לבנים מרצון – אז נפתח הפתח לקשיי השעבוד⁶⁹.

היה זה, כאמור, תהליך הדרגתי: ...לאחר מכן הוחלט להעניק לגוי, כזה שתורת אמת אומרת עליו שהוא גוי, את התואר "יהודי". הוא עצמו טוען שהוא גוי, ואינו רוצה כלל לקבל עליו יהדות, אלא שמתחילים לפתותו להיקרא בשם יהודי, וכעבור זמן יתחרט ויודיע שאינו רוצה להיות יהודי, אך "תעודת הזהות" נשארת אצלו ולא תהא לו ברירה אחרת אלא לעורר סערה כדי להשיג את הביטול. לא היה די בכך והכריחו את הרבנים לשתוק. לא היה די גם בכך והתחילו לשגות באשליה שלא זו בלבד שאין זה חורבן הדת, אלא שזה אף הישג ונצחון, דבר שהוא שקר מוחלט וגמור.

– כל תינוק ברחוב יודע שזה חורבן הדת – עומדים אנשים ומפרסמים בכמה לשונות שחוק זה יש בו הצלחה משום שהתחלתו היא שיהודי נחשב מי שנולד לאם יהודיה, כפי ההלכה בשלחן ערוך, ולא מספיק שאביו יהודי. ברם, הסיוע הוא שאפשרי גיור, תוך השמטת, אגב מלחמה, התוספת "גיור כהלכה", פרוש הדבר שגם כאשר הגיור שלא כהלכה נחשב אדם זה לגר. אם כי לכאורה מתאימה הפיסקה הראשונה להלכה שבשלחן ערוך – הרי יש לדעת שישנם שני סוגי "עבודה זרה": ישנה עבודה זרה שאינה רוצה להכיר כלל בהקב"ה, וישנה עבודה זרה הנקראת בשם "שיתוף", המכירה בהקב"ה יחד עם "עגל הזהב". הרי בפרשת העגל לא הכריזו על אי קיומו של הקב"ה שהוציאם ממצרים, שכן דבר זה היה בלתי אפשרי תוך תקופה קצרה לאחר מתן תורה שבו ראו את הקב"ה ופמלייתו, הענין שבעגל הזהב היה – "שיתוף": חצי סעיף כפי שרוצה הקב"ה והש"ע שלו וחצי סעיף כפי שרוצה הע"ז.

לא הסתפקו בזה עד שאמרו שיש מקום בשלחן ערוך ר"ל לפתוח פתח מיוחד לגויות הרוסיות ולתת להן חלק ונחלה בארץ ישראל, ארץ הקדש, ומיד לאחר כן חלה החרפה נוספת, לא ח"ו "מנהג העולם" ולא ח"ו משום "נקרה נקרית" (כפי שצוטט לעיל מדברי הרמב"ם), שכן אין מקריות בכל הדברים שהקב"ה מנהיג אותם. הרוסים החלו להתערב בארץ הקודש רק לאחר שהוכרז שיש עבורם ר"ל קולות מיוחדות ויחפשו עבורם דרכי היתר ח"ו בשלחן ערוך. על האומר שזה "מנהג העולם" ו"נקרה נקרית" – פוסק הרמב"ם שלא זו בלבד שאין זו אמת אלא שזו מדת אכזריות. מתאכזרים על הצעירים הנופלים כאשר הם יוצאים להגן על גבולות ארץ ישראל – אך ורק משום שזה "עקרון" שעלה בדעתו של מישהו, והשני פוחד מלומר את האמת שדבר זה מנוגד לתורתנו, תורת אמת, תורת חיים, והשלישי טוען שאין דבר זה שייך לו כיון שיש מישהו שהוא בא כח של הדת והדבר מוטל עליו ואילו הוא משוחרר מזה.

כאמור פעמים מספר, יודע הקב"ה שיש לו ענין עם "דור יתום" ולכן הוא מראה את הכל בגלוי, באופן שאי אפשר להכחישו. משום כך התרחש דבר שאי אפשר לומר עליו שהוא "מנהג העולם ונקרה נקרית", שכן לפי "מנהג העולם" לא היו צריכים לעשות זאת, הכוונה למה שהתרחש ביום ששי זה (ההתקפה הרצחנית על אוטובוס ילדי אביבים): הגויים הם "כגרזן ביד החוצב"⁷⁰. מיד לאחר "מיהו יהודי" החלו להגדיל את התערבותם, עד שביום ששי זה אירע דבר שאינו כלל ממנהג העולם. הכל יודעים שכאשר הגוי רוצה להילחם בארץ הקודש – משתדל הוא בראש ובראשונה לפגוע באיש צבא. אמנם אין הוא נבהל גם אם הוא פוגע באזרח שאינו מסוגל

69 ראה ילקוט"ש עה"פ שמות שם, יג (רמז קסג). ועוד.

70 ע"פ ישע"י, י, טו.

להלחם. ברם, לא לפגוע באיש צבא ולהניחו לעבור בשלוה ולעומת זאת לפגוע בילדים קטנים העוברים – דבר זה אינו מובן כלל וכלל. אין שום הסבר לדבר זה עפ"י "מנהג העולם" ו"נקרה נקרית".

להודות בטעות ולתקנה

כאמור לעיל בשם הרמב"ם שייך הדבר לדרכי התשובה, והרי התשובה מועילה, כידוע, "בשעתא חדא וברגעא חדא"⁷¹. ברגע שאיש ישראל מחליט לחזור בתשובה מתבטלות כל התוצאות של המעשה הבלתי רצוי. כך גם בענין זה – יש להתחנן ולבקש רחמים שאלה שטעו ורוצים למצוא מקום בשולחן ערוך "להקל" ולומר על גוי שהוא יהודי – יבינו שדבר זה מהווה צרה לגוי, וצרה גדולה יותר ליהודי, ולכן בודאי יתחרטו על כך מיד, ולא יעשו זאת בצנעה כי אם יודיעו על כך בגלוי. כך גם אלה הרוצים להשלות את עצמם שהיה כאן "נצחון" ח"ו ו"הישג", כביכול, יכירו את האמת ולא יתביישו לומר שטעות היתה בידם. משה רבנו הודה ולא בוש כאשר נשמטה הלכה ממונ⁷² ובכך סלל את הדרך לכל גדולי ישראל, ולכל בני ישראל – שכל אחד מהם הוא "גדול" – לא להתבייש מלהודות בטעות ובעובדה שהאמת היא כפי שנאמר בתורת אמת. הנמצאים בתוך הממשלה, מבין אלה שהצהירו עד עתה שהם מייצגים תורת אמת, שבודאי יקר להם חיי כל פרט מישראל, וכל שכן חיי רבים, ייענו ודאי לתפלות ובקשות ודמעות ההורים והאחים והאחיות של הקרבנות שנפלו ויודיעו מיד על חרטתם, ויודיעו גם שעד שיתוקן דבר זה של גיור שלא כהלכה, המהווה צרה ליהודים וללא יהודים, הם יוצאים מן הממשלה. ע"י כך יתנו את האפשרות גם לשרים האחרים, האומרים בבירור ובגלוי, שהם היו מבטלים את הגזירה האיומה הזו אלא שהם ממתנים לכך שפלוני ופלוני יכריזו על כך בגלוי, ויוכיחו ע"י ויתור על משרתם, שהם מתכוונים לכך באמת. אז ודאי תתבטל הגזירה הנוראה של גיור שלא כהלכה, אשר, כמוסבר לעיל, הביאה את הגזירה של ה"מעורבות".

ברור ומובן שקשה לוותר על כבוד שבני ישראל מעניקים. אף בגמרא מסופר⁷³ על מי שהיה ענוותן ולא רצה לקבל משרת כבוד שהוצעה לו, אך לאחר שנאלץ לקבל את המשרה אמר שאם יתבקש לוותר עליה ישפוך מים רותחין על המבקש. אם נאמר כך על תנא – ודאי שהדברים מתאימים לדורנו זה. ברם, יש לצפות מאלה שילמדו קל וחומר מן הנערים היהודים המחרפים נפשם על הגבול כדי לא לתת לגוי להכנס לארץ ישראל. נערים אלה אינם מתחשבים בסכנת נפשות, כל שכן שיש לוותר על משרה, כאשר אדם רואה שליד השלחן שאליו הוא סמוך נפרצה פירצה כזו של החלטה אשר כל גוי שירצה ליטול חלק ונחלה בארץ ישראל – יקבל הנחלה, אם רק יביא פתק בו רשמו אותו כיהודי.

אין להתבייש מלעשות את הצעד הזה של התפטרות ממשרת שר. על מנת למנוע קרבן בנפש כדאי לאבד את כל המשרות. סוף סוף שום אדם לא נולד מיניסטר, וישנם רק כך וכך שנים מאז נתמנה פלוני או פלוני למיניסטר, כך שלא יהא בזיון בהתפטרות... אם לא יתפטר – לא יועיל לו הדבר כיון שסוף סוף יסלקו אותו ממשרתו כאשר יתברר שאי אפשר לסמוך עליו, שכן אם הוא מסוגל לסחור בשלחן ערוך (וזה בשעה שהוא עצמו יהודי מאמין ושומר תורה ומצוות) – עלול הוא לסחור גם בשאר העיניים...

71 זח"א קכט, א.

72 פרש"י שמיני י, כ. ועוד.

73 מנחות קט, טע"ב.

"תירוצים" ופירצותיהם

כתשובה לדרישה זו הומצא תירוץ: מאחר שאנו נמצאים במצב רציני יש לשמור על המורל – כך הוסבר לי – של העם היושב בציון, העלול להתרשם קשות מכך ששר מתפטר. אך שתי תשובות בדבר: התשובה הראשונה היא על פי משל לחולה במחלה קשה. כידוע משתמש הרופא בתרופות רק במדה הנחוצה לרפוי המחלה ולא יותר מזה, שכן התרופה מורכבת בדרך כלל מחומר בלתי רגיל שמנה מיותרת ממנו עלולה להזיק. יבוא, איפוא, מישהו ויטען כלפי הרופא שכל עוד שרוי החולה במחלה קשה אין לתת לו התרופה משום שמזה יסיק החולה שמצבו קשה והדבר יפגע במורל שלו, ולכן יש לתת לו את התרופה רק לאחר שהמחלה תחלוף... מובן שאין זה כך שכן התרופה ניתנת רק על מנת לרפא את המחלה! – אף כאן רוצים לדחות את הרפואה עד לאחר שיעלה המורל. מדוע ירוד המורל? – מפני המעורבות הרוסית. מדוע מתערבים הרוסים? מפני שהוחלט לאפשר לכל מי שבא מרוסיה לבוא לקחת חלק בארץ כיהודים, גם אם אינו יהודי (די בכך שרצונו לעלות לארץ ישראל משום שהוא נשוי ליהודיה או משום שסבתו היתה יהודיה). כשיתוקן הדבר – יעלה המורל!

נקודת ההסבר השניה ביחס למורל היא: אי אפשר להחזיק את המורל של שנים וחצי מיליון אנשים באמצעות שקר. כל יהודי לכשעצמו יודע ששקר הדבר באמירה על גוי שהוא יהודי. היהודי יודע שזה שקר והגוי יודע שזה שקר. אי אפשר לשמור על מורל של צבור על ידי הטעיה ורמיה של קביעת הגוי ליהודי, ועוד לפרסם שזה דבר חיוני שבו תלוי בטחון ארץ הקדש. האמת מוכרחת אי פעם להתגלות והלואי שלא יהא צורך בכך. רק בדרך האמת אפשר וצריך לשמור על המורל.

שלום בפנים ושלום בחוץ

ידוע שכאשר נפגעים אנשים שלמעלה מגיל מצוות – על הנפגעים עצמם לפשפש במעשיהם, אך כאשר נפגעים ילדים שלפני גיל המצוות – מובן, כיון שאינם בעלי עונשים שאז צריכים כל אנשי הסביבה לפשפש במעשיהם. דברים אלה אמורים גם כאשר יש צורך לחטט ולחפש את הסיבה, אבל בעניינינו ברורה וגלויה לגמרי סיבת הדבר.

לעיל ניתן משל של חולה ורופא, ובהמשך לזה: יש בכל מחלה סימפטומים שהם תוצאות של גורמים פנימיים. רופא לא יוצלח עלול להתפתות לטפל בסימפטומים לכשעצמם. כשיש לחולה חום – יתן לו קרח, כשאין לו תיאבון – יכריחו לאכול, וכך הלאה. מובן שלא זו הדרך, אלא שיש לחקור אחרי הגורמים. בעניינינו אין צורך בחקירות מיותרות, די לפתוח את לוח השנה ולבדוק מתי התחיל הענין של "מיהו יהודי", ומתי, לעומתו, התחילה החרפת החבלנות. כן לבדוק מתי התחילה החרפת המעורבות הרוסית ומתי הוכרז על הקלות מיוחדות לנשים רוסיות, דבר ששימש הזמנה לרוסים לא להסתפק בישיבה שם ואמירת "הבה נתחכמה". אחר כך הענין של הילדים.

מובן שהדברים הנאמרים כאן אינם באים ח"ו להפחיד את מישהו, שכן היום הוא יומו של רשב"י אשר כאמור לעיל היתה דרכו לבטל דברים לא על ידי תענית, וכשהולכים בדרכו של רשב"י אין צורך להזדקק לתענית, כי אם בשמחה וטוב לבב מבטלים את כל הגזירות, זוכים לכל הברכות האמורות בפרשה.

ויהי רצון שכל אחד בעניינו, בשמחה ובטוב לבב, ייענה לתחנונים, וכל מי שדבריו נשמעים, בארץ הקדש ובחול, יכריז שתורתנו היא תורת אמת, תורת חיים, הנותנת חיים ליהודים וגם ללא יהודים, ויש לנהוג לפיה, לטובתם

של היהודים ושל הלא יהודים. לא זו בלבד שלא ייווצרו כל קשיים כתוצאה מכך, אלא, אדרבה, על ידי כך יהיה "ונתתי שלום בארץ", "וישבתם לבטח בארצכם", "ואולך אתכם קוממיות". אומרים שישנם כאלה שמתביישים לומר שהם מתחרטים, אך ח"ו מלחשוד ביהודי אשר יודע שיש לדבר השלכות על נפילת קרבנות ר"ל, נפילת בנים יהודיים העומדים על גבולות ארץ הקודש ושומרים עליה מפני עמי הארץ, והרי כדי שיוכלו אלה לבצע את תפקידם זה להגן על ארץ הקדש מן התופעות הלא טובות – חייב כל יהודי, וכל בני ישראל הנמצאים בארץ הקדש, להודיע, מבלי להתבייש, שהם גוי קדוש המחזיק בתורה הקדושה, ולהתחרט על המצב ששרר עד עתה בחרטה שמלב שלם, ואז הרי זה כפי שהרמב"ם אומר "מדרכי התשובה", והלא ענינה של תשובה היא עקירת הדבר הלא טוב מעיקרו⁷⁴, כאילו לא היה מלכתחלה.

הקב"ה הוא מלא רחמים ורב חסד, ולא רק שהוא מכפר על חטא בדרך כלשהי, כי אם עוקר את הדבר מעיקרו כאילו לא היה הדבר מעולם, משום כך ודאי שכאשר הכל יהיו בעצה אחת לבטל הגזירה האיומה בקשר לגיור שלא מפורש עליו שהוא צריך "כהלכה", יביא הדבר שלום בישראל ושלום בין לא יהודים, ויהיה אז "ונתתי שלום בארץ", בכל מקום בו נמצאים יהודים, בדרכי נועם ובדרכי שלום. הרי "דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם"⁷⁵, כשכל אחד יעשה את המוטל עליו ולא ידחה למחר כי אם יעשהו היום, ואלה הצריכים לבצע את ההתפטרות יבצעו אותה מיד, ודאי הדבר שכאשר יראו חבריהם בממשלה שהם עשו כך – יבטלו מיד את הגזירה האיומה, ולא ביטול סתמי כי אם בשמחה וטוב לבב, ומעתה ואילך יתקיים "ועמדו זרים" – שבעים האומות של לאיהודים מצד אחד, ומצד שני "גוי אחד בארץ", עם ישראל, המתנהג לפי תורת אמת, תורה אחת שניתנה מה' אחד בשמחה וטוב לבב. ויתקיים בקרוב ממש היעוד "אלקים יושע ציון"⁷⁶ – את העם השוכן ב"ארץ ישראל", "ויבנה ערי יהודה" – הכוונה לכל "ארץ ישראל", "וישבו שם וירשוה" – באופן שהתורה קוראת לזה "ישיבה", ובאופן של "ירושה" שאין לה הפסק, שהכל יכירו בכך שהארץ ירושה לנו מאברהם יצחק ויעקב, "וזרע עבדיו ינחלוה", כי יבוא המלך המשיח ויבנה את בית המקדש⁷⁷, ששם יהיו "זרע עבדיו", בני לוי הנקראים עבדי ה', שישרתו את ה' כשלוחי עם ישראל כולו, "ואוהבי שמו ישכנו בה" – הכהנים המברכים את ישראל באהבה, כאמור בנוסח ברכת כהנים – הללו "ישכנו בה" באופן של מנוחה, בבית המקדש שייבנה על ידי המשיח שהוא יוציא את ישראל מן הגלות בה אנו נמצאים עתה, ותתחיל "אתחלתא דגאולה", והגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו בשמחה ובטוב לבב, בחסד וברחמים ובקרוב ממש, אמן.

כיון שמדברים בגילוי לב – יש מקום גם להעלות תקוה נועזת שאין לה, לכאורה, מקום בפוליטיקה ובדרכי הטבע, והיא, בהתאם למאמר: "ישראל עושים תשובה – ומיד הם נגאלים"⁷⁸, שהקב"ה יחשוב את ההחלטות האמורות על שלום וקירוב לבבות ועל התפטרות מן הממשלה, ועל ביטול החוק, "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"⁷⁹, שעל ידי חזרה בתשובה זו תבוא מיד הגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, באופן של חסד ורחמים, כפי שאמר רשב"ם⁸⁰ – שהיה אחראי לדבריו והדברים גם נכנסו לתורת אמת: "יכולני

74 ראה יומא פו, סע"א ובפרש"י שם (ד"ה כאן מאהבה).

75 ספר הישר לר"ת שי"ג.

76 תהלים סט, לו לו. וראה גם לקו"ש ח"ז ע' 345 בהערה.

77 רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ד.

78 רמב"ם הל' תשובה פי"ז ה"ה.

79 קדושין מ, א.

80 סוכה מה, ב.

לפטור את כל העולם כולו מן הדין", וייחסכו מכאן ולהבא כל קרבנות גשמיים, ואז "ושמחת עולם על ראשם"⁸¹ בביאת משיח צדקנו שיבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ו"אלקים יושיע ציון, ויבנה ערי יהודה, וישבו שם וירשוה, וזרע עבדיו ינחלוה ואהבי שמו ישכנו בה", בפועל ממש.

(מוגה, לקוטי שיחות חלק ט"ל ע' 256 ואילך)

פרק ג

בגדר בן הנולד מישראל ונכרית וגזירת חוק הנכד

בן הנולד מישראל ונכרית אין לו שייכות אליו ואינו נקרא זרעו

במענה על מכתבו בענין ישראל הדר עם הנכרית ונולד להם בן והביאו האב למולו.

(א) מש"כ דמלין, מילת גר, את הקטן על דעת אביו, דלא גרע מנכרי קטן שמלין אותו ע"ד אביו הנכרי, וכפסק השו"ע יו"ד סרס"ח ס"ז.

לא נ"ל הדמיון כלל, כי הנכרי ובנו יש להם שייכות זל"ז ונקרא זרעו (יעויין יבמות סב,א ובפוסקים שם) משא"כ בבן ישראל שבא על הנכרית - וכבר תמהו אפילו על הדעה שהובאה ברמ"א בשו"ע אהע"ז סט"ו ס"י, אף שמדבר שם רק מדרבנן ולחומרא.

(אגרות קודש חלק ג אגרת תקפו)

נתינת זכות בא"י לגוי שאחד מאבותיו או סביו הי' יהודי - זהו היפך ברית בין הבתרים והיפך השכל

בחוק השבות נכתב שיכול להיות גוי, שהוא גוי והיא גויה ואמו היתה גויה ואביו היה גוי, ואם היה להם סבא יהודי או סבתא יהודיה, נותנים לגוי את כל הזכויות בארץ ישראל בדיוק כמו ליהודי!

והרי חוק השבות בנוי על דברי הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים "לזרעך נתתי את הארץ הזאת", דהיינו, שארץ ישראל שייכת ליהודים לא בגלל שכך אמר "בלפור" או מישהו אחר, אלא בגלל שהקב"ה נתן את ארץ ישראל ליהודים, ולכן אם יהודי מחליט לחזור לארץ אבותינו, נותנים לו את כל הזכויות, מכיון שזו ארצו.

ומיד לאחרי זה ובהמשך לזה נכתב, שגם גוי שהוריו היו גויים, אם היה לו סבא, סבא רבה או סבתא יהודים, בזכות זה נותנים לו את כל הזכויות בארץ ישראל, אם ירצה לחיות שם, דהיינו, שבאותו מקום שכותבים שארץ ישראל שייכת ליהודים, כותבים שנותנים לגוי חלק בארץ ישראל! שזהו היפך השכל, היפך ברית בין הבתרים, ואפילו היפך השכל של גוי!...

(משיחת ש"פ וישב תשל"א)

חיוב להרעיש כנגד חוק הנכד

מלחמת עמלק היתה קשורה להתנגדות למתן תורה, שעל התורה נאמר "הלא כה דברי כאש" ו"מים רבים לא יוכלו לכבות", שלכן "אין כל בריה יכולה לירד לתוכה",

רק טענת עמלק היתה שהסבא שלו עשיו היה יהודי, כמו שהגמ' אומרת שעשיו היה ישראל מומר,

שזהו גם בעניין חוק השבות, שישנה טענה שצריכים לתת לגוי חלק בארץ ישראל ולהכניסו ולרשום אותו בתור יהודי בגלל שסבו היה יהודי..

שזהו דבר המבהיל, היפך התורה והיפך המציאות האמיתית, ויש חיוב כמו מ"ע ויותר מזה, לזעוק ולהרעיש כנגד החוק הזה...

(משיחת ש"פ תצוה תשל"א)

היפך הפס"ד שבן ישראל מגויה הוא גוי ולא בן ישראל, וגורם הכנסת גויים לארץ ישראל

...אין זה קשור גם לעליה, מכיון שישנו חוק השבות רח"ל הקובע שאפי' מי שהוא אינו יהודי והיא אינה יהודיה, אלא שאם רק א' מסביו היה יהודי, נותנים לו חלק בארץ ישראל ביחד עם כל היהודים, שעי"ז מכניסים גויים לארץ ישראל שזהו היפך ממה שהקב"ה הבטיח את ארץ ישראל "לזרעך אחריו",

..וכמדובר כמ"פ הפסק דין המאויים ברמב"ם (הל' איסורי ביאה פי"ב ה"ז) מיוסד על הגמ' ש"הבן מן הכותית אינו בנו, שנאמר כי יסיר את בנך מאחרי, מסיר אותו מלהיות אחרי ה"י! שהוא עושה רח"ל מיהודי, גוי!

שבכלל, אין מציאות כזו, יהודי לא יכול להיות גוי, הקב"ה אומר "להחליפם באומה אחרת, ח"ו, אי אפשר", הקב"ה כביכול אינו יכול לעשות זאת, אבל הוא נתן כח ליהודי שע"י נשים נכריות הוא מסיר את זרעו להיות מאחרי ה'! שזה שהי' צריך להוולד יהודי, עושה ממנו גוי!...

(משיחת מוצ"ש בשלח תשל"א)

ע"י החוק האיום נותנים לגוי שסבו היה יהודי חלק בארץ

...גזירה האיומה, וגזירה שאין בה כל ממשות וכל מציאות, וכולה שקר מתחילתה ועד סופה, - חוק השבות וחוק מיהו יהודי - שמכיון שסבא שלו היה יהודי, לכן יש לו רח"ל חלק בארץ ישראל, בארץ הקודש שיהודים שופכים את דמם להגן על הארץ, ורוצים לתת אותה רח"ל לגוי, מבלי הבט על הקרבנות שיהודים כבר הקריבו עליה ומקריבים גם עכשיו..

חומר הנולד מן הגויה - האופן היחיד להפוך מיהודי לגוי

...כפי שדובר על החידוש הנפלא שבדברי הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה פי"ב ה"ז) והרוג'זובר עושה מזה שיטה והלכה שלימה, שהרי בפשטות כשיהודי רח"ל בא על הגוי, הבן הולך אחר האם, כך שהבן הוא גוי. אבל הרמב"ם מדייק בלשון הכתוב "לא תחתן במ.. כי יסיר את בנך מאחרי", שהלשון "יסיר" שייך לומר כשלוקחים דבר ממקום אחד ומעבירים אותו למקום שני, שלכאורה על מי שייך לומר "יסיר", הרי היהודי עצמו שבא על הגויה - נשאר יהודי גם אח"כ, (אמנם יש לו צרות צרורות, כדברי הגמ' במס' סוטה "קשורה בו ככלב כו' בעולם הזה כו' לעולם הבא" אבל הוא נשאר יהודי), ולא שייך לומר עליו "יסיר".

ובנוגע לולד הנולד מן הגויה, הרי הולד הולך אחר האם והוא **מלכתחילה** גוי, וא"כ גם לא שייך הלשון "יסיר".

אלא שזה יובן ע"פ הגמ' במס' יבמות (ק,ב) בנוגע למה שנאמר לאברהם "להיות לך לאלקים ולזרעך אחריו": "מאי קא מזהר לי רחמנא", אומרת הגמ' שהכוונה שידאג ש"זרעך" לא יתחתן עם גויה, שאז הוא לוקח את זרעו מאחרי ה', והי' צריך להיות "זרעך אחריו", שזרעך יישאר אחריו ולא אחר הגויה, מכיון שהולד הנולד מן הגויה הוא כמותה, והפי' בגמ' שהולד שנולד, אין הפירוש רק שנולד גוי וזהו, אלא זה היה צריך להיות "זרעך", והיהודי רח"ל גרם ש"יסיר את בנך מאחרי", ש"זרעך" לא נהי' "אחריו" אחרי האב, אחרי אברהם אבינו, אלא עי"ז רח"ל הוא לקח יהודי ועשה ממנו גוי!

וזהו מה שהרמב"ם כותב שם דברים מאויימים: "עון זה אעפ"י שאין בו מיתת ב"ד, אל יהי קל בעיניך, אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו, שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אע"פ שהוא ממזר, והבן מן הכותית אינו בנו, שנאמר כי יסיר את בנך מאחרי, מסיר אותו מלהיות אחרי ה'", מה הכוונה "מסיר.. מאחרי ה'", הרי הוא מלכתחילה נולד גוי? אומר הרמב"ם, לא! הוא הי' צריך להוולד יהודי, ויהודי זה עשה מיהודי גוי רח"ל!

שבדרך כלל אין מציאות כזו, מי שנולד יהודי, זה אבוד... "אע"פ שחטא - איזה חטא שלא יהי' - ישראל הוא", יש מציאות אחת ויחידה יוצאת מן הכלל: הבא על הגויה, שאז הולד הולך **אחריה**, וע"ז הזהירה התורה "לזרעך אחריו" "מזהר לי רחמנא לא תנסב עכו"ם", כדי שלא יהי' "יסיר מאחרי ה'..."

(משיחת יט כסלו תשל"א)

עי"ז נעשה רח"ל מיהודי - צורר ישראל

...מי שבא על הגויה הוא מסיר את הבן מאחרי ה', שבמקום שהיה צריך להוולד יהודי, שהיתה צריכה לרדת לעולם נשמה יהודיה בגוף יהודי, הוא עושה רח"ל מיהודי - גוי, צורר ישראל, כמבואר בספרים מה קורה עם כאלו ילדים! שזהו היפך הביטחון של היהודים!

ואיך כל זה מגיע? עי"ז שרוצים לומר על גוי שהוא יהודי, שזהו היפך המציאות: בדיוק כמו ששנים ועוד שנים הם לא חמש אלא ארבע, כך לא יכולים לומר על גוי שהוא יהודי, מכיון שגוי הוא גוי ולא יהודי, ומזה יוצא שבמקום שיתוסף עוד יהודי, [שבזה הרי הוא להוט שיתוסף עוד עולה ועוד מתיישב], נוסף רח"ל עוד גוי!

(משיחת ש"פ וישב תשל"א)

גילוי פנים בתורה שלא כהלכה

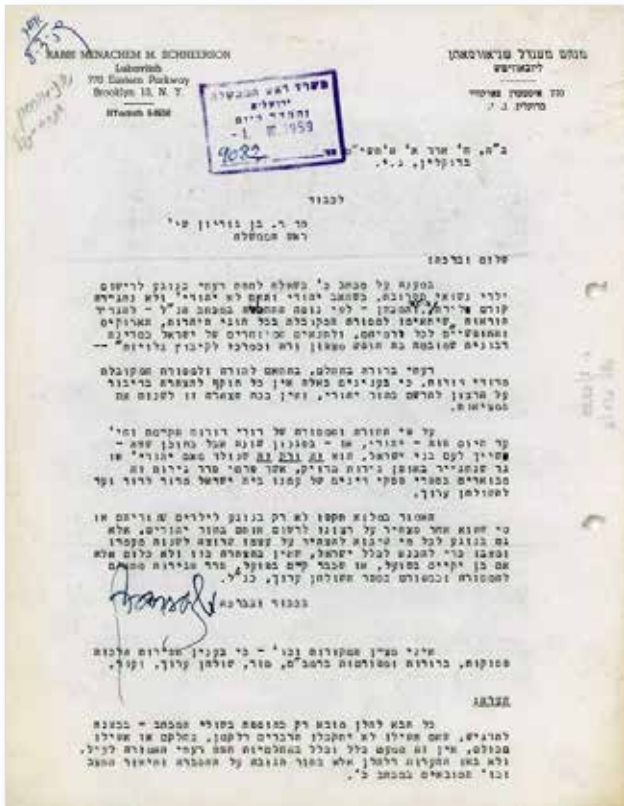
..רואים היום שישנם כאלו שלוקחים את התורה ומשתמשים בה להיפך התורה - מגליו פנים בתורה שלא כהלכה!

בטענה שהתורה אומרת ודורשת שצ"ל קירוב הלבבות, וצ"ל שלום, עד ש"כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם" - ולכן אצ"ל לעשות פירוד בין יהודי ולהבדיל גוי.

...מכיון שהבעל הוא יהודי, והוא התחתן עם גויה, אז בכדי שיהיה שלום וקירוב הדעת ביניהם, ובין האב לילד שנולד - נותנים לה תעודת נייר שהיא יהודיה...

והרי מובן מה זה בשביל יהודי, זה שהוא "בועל ארמית", כפי שהרמב"ם מאריך בחומרת החטא, חמור אפילו מגילוי עריות שפיכות דמים ועבודה זרה.

וכפי שהרגצ'ובי (צפע"נ עה"ת פ' פנחס ע' רצב) מבאר (באותיות של הלכה) שבועל ארמית זוהי הדרך היחידה

שיכולים לעשות מיהודי גוי. מכיון ש"ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא", מה שהיהודי לא יעשה, הוא לא יכול להיות אינו יהודי, משא"כ כשיהודי "בועל ארמית" ונולד ילד, שהי' צ"ל "בנך" בן שלך, והוא נעשה בן שלה, מכיון שהילד הולך אחר האם ע"פ תורה - הוא עושה מיהודי, גוי רח"ל.

...ומבלי הבט על כך שהגויה היא גויה לכל הדעות, והבן שלה הוא ג"כ גוי לכל הדעות - מגיעים כאלו שמתלבשים בבגד "רבני", ואומרים שצ"ל קירוב הלבבות ושלוש בין הגויה ובעלה היהודי, - צריך לרשום אותה בתור יהודיה, וגם לרשום את הילד שהוא גוי ע"פ תורה, בתור יהודי!

(משיחת ש"פ חוקת ת"ח)

"רב" אמיתי צריך להיות ירא שמים ואז הוא פוסק ע"פ הלכה

וכמדובר כמ"פ שההבדל בין "רב" אמיתי לאותם "רבנים" שאומרים שיהודי הוא גם מי שנולד לאב יהודי ואם גויה, הוא - בענין ד"יראת שמים", זאת אומרת: "רב" אמיתי צריך להיות "ירא שמים" ורק אז הרי הוא פוסק ע"פ הלכה!

וכמדובר לפני זה שישנם כאלו (הנקראים בשם) "רבנים" שאומרים שכאשר האב הוא יהודי, נחשב בנו מן הנכרית ליהודי, באמרו ש"ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא", ולכן אעפ"כ ישראל הוא, ולכן גם בנו (מן הגויה) הוא יהודי - היפך התורה לגמרי!

וכמדובר כמ"פ אודות חומרת הדבר (בא על הנכרית והוליד ממנה) - ע"פ פסק דין הרמב"ם (פי"ב מהלכות איסו"ב ה"ד) ש"ש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו כו' והבן מן הכותית אינו בנו... מסיר אותו מלהיות אחרי

ה' , " וכפי שמבאר הרגצ'ובי (צפע"נ עה"ת ע' רסב) ש"מאביד נפשות מישראל ע"י דאזיל זרעם בתרה" זאת אומרת במקום שהיה יכול להוליד יהודי, הוליד גוי!

ואותם "רבנים" טוענים שע"ז שמחשיבים אותו כיהודי כביכול דבר זה מוסיף בעם ישראל, וע"ז נוסף אחדות בעם ישראל וכו' - והאמת שההיפך הוא הנכון ע"ז מוסיפים שונא לעם ישראל כו', ואין להאריך בדבר המצער! ולאחרי כל זה - ישנם שטוענים מהו גודל ה"רעש" שמרעישים נגד הגזירה של "מיהו יהודי"!

אם פעם היה אפשר להסתפק מה התוצאות העלולות לבא מגזירת "מיהו יהודי" - הרי כיום אין שום ספק בזה, כי רואים בפועל ובמוחש את החורבן הנורא שנגרם כתוצאה מ"חוק" זה: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים!!

וכמדובר כמ"פ שידועים ברור אודות מקרים של גיור שלא כהלכה, שכתוצאה מזה עברו על ג' העבירות דע"ז ג"ע וש"ד! וכאמור יודעים בבירור את השמות והמקומות ("איש היה בארץ עוץ") שבהם אירעו מקרים אלו! ויתירה מזו ידועים מקרים בעיניים אלו שחדרו גם ל"שיבות"!! - ולצערינו, אין מדובר רק אודות "ישיבה" אחת, אלא גם אודות "ישיבות" בלשון רבים!

(משיחת ש"פ מקץ תשמ"ב)

רישום ילדי נשואי תערובת

ב"ה,

ח' אדר א', תשי"ט

ברוקלין.

לכבוד מר ד. בן גוריון שי'

ראש הממשלה

שלום וברכה!

במענה על מכתב כ' בשאלה לחוות דעתי בנוגע לרישום ילדי נשואי תערובת כשהאב יהודי והאם לא יהודי ולא נתגיירה קודם לידת הולד. והמכוון - לפי נוסח ההחלטה במכתב הנ"ל - להגדיר הוראות שיתאימו למסורת המקובלת בכל חוגי היהדות, האדוקים והחופשיים לכל זרמיהם, ולתנאים המיוחדים של ישראל כמדינה רבנית שמובטח בה חופש מצפון ודת וכמרכז לקיבוץ גלויות:

דעתי ברורה בהחלט, בהתאם לתורה ולמסורת המקובלת מדורי דורות, כי בעיניים כאלה אין כל תוקף להצהרה בדיבור על הרצון להרשם בתור יהודי, ואין בכח הצהרה זו לשנות את המציאות.

על פי התורה והמסורת של דורי דורות הקיימת וחי' עד היום הזה - יהודי, או - בסגנון שונה אבל בתוכן שווה - שייך לעם בני ישראל, הוא זה ורק זה שנולד מאם יהודי' או גר שנתגייר באופן גירות מדויק, אשר פרטי סדר גירות זה מבוארים בספרי פסקי דינים של עמנו בית ישראל מדור לדור ועד להשולחן ערוך.

האמור במלוא תקפו לא רק בנוגע לילדים שהוריהם או מי שהוא אחר מצהיר על רצונו לרשום אותם בתור יהודי, אלא גם בנוגע לכל מי שיבוא להצהיר על עצמו שרוצה לשנות מעמדו ומצבו כדי להכנס לכלל ישראל, שאין בהצהרה כזו ולא כלום אלא אם כן יקיים בפועל, או שכבר קיים בפועל, סדר הגירות מתאים להמסורה וכמפורט בספר השולחן ערוך, כנ"ל.

בכבוד ובברכה.

איני מציין המקורות וכו' - כי בענין הגירות הלכות פסוקות, ברורות ומפורטות ברמב"ם, טור, שולחן ערוך, ועוד. הערה:

כל הבא להלן מובא רק כהוספה בשולי המכתב - בכוונה להדגיש, שאם אפילו לא יתקבלו הדברים דלקמן, בחלקם או אפילו בכלם, אין זה ממעט כלל וכלל בהחלטיות חוות דעתי האמורה לעיל, ולא באו ההערות דלהלן אלא בתור תגובה על ההסברה ותיאור המצב וכו' המובאים במכתב כ'.

א. שאלת הרישום, באיזה תואר שיבחרו, אינו ענין המוגבל לארץ ישראל בלבד, כי מובן מאליו, וכמבואר גם במכתב כ', שאין ביכולתו של מישהו להקים מחיצה בין יהודי ארץ ישראל ליהודי חוץ לארץ, ואדרבה, כל אחינו בני ישראל באשר הם שם מהיום עם אחד, מיום היותם לעם, למרות פיזורם בכל קצוי תבל. מכאן, שפתרון השאלה צריך להיות כזה שראוי להתקבל על כל בני ישראל בכל מקום שהם, שיהי' מסוגל לקרב לאחד ולהדק את הקשרים ביניהם, ומכל שכן שלא ישמש סיבה, אפילו סיבה רחוקה, לריחוק או לפירוד. שלכן, אפילו אם תמצא לומר שבארץ ישראל קיימים תנאים הדורשים עיון מיוחד בשאלה האמורה, אין תנאים אלו מצמצמים הבעי' בשטח ארץ ישראל, אלא, כאמור, ענין משותף הוא לכל עם בני ישראל, בכל מקום שהם.

ב. ההשתייכות לעם ישראל - מעולם לא נתקבלה באומתנו כענין פורמאלי, חיצוני.

מאז ומקדם ועד היום הזה היו פירושה ותחומה - מציאות כל האדם היהודי וחוויו' פנימית ועמוקה הקשורה בנימי נשמתו ולבו. מבחינה זו, כל תנועה המקילה וגורעת מהנהוג ומקובל בשטח זה, הרי היא גורעת ומזלזלת ברגש ההשתייכות לעם ישראל, ואי אפשר שלא תגרום הירוס ביחס הרציני והעמוק לקישור הפנימי שבין היהודי לעמו.

ג. הקלת המעבר והצירוף לעם ישראל, בפרט במצב המיוחד של ארץ ישראל המוקפת ארצות ועממין שאינם אוהדים לה, ובחלק גדול מהם - הרבה גרוע מזה, עלולה להעמיד בסכנה במידה חשובה את הענינים הבטחוניים של ארץ ישראל.

ד. המורם מנקודות הנ"ל, שאם אפילו ייעשה נסיון להשתמט מפתרונה הנכון של הבעי' על ידי פשרה, כגון חילוף המלה "יהודי" בתואר חילונו בהחלט, אין זה מוצא, כי ההיזק בעינו יעמוד הן בהנוגע להידוק הקשרים שבין כל אחינו בני ישראל באשר הם שם, והן מנקודת החיסון והבטחון, כנ"ל.

ה. מובן, וגם פשוט, שאין להקשות מזה שהיו מקרים אשר גר שנתגייר כדת וכדין אף על פי כן הי' גורם מזיק לעם ישראל; ולאידך, אפשר שזה שרק מצהיר על השתייכותו לעם ישראל יהי' גורם מועיל ביותר לעם ישראל,

כמו שאין סתירה לדרישת סדר הגירות - מהעובדא די שנם חסידי אומות העולם, אף שכשם כן הם - מאומות העולם.

ו. בהסברת גדרי השאלה נזכר גם כן ענין הפלי'. אבל הפלי' שייכת בנתינת או שלילת זכויות או עונשים, ולא ברישום מציאות קיימת.

ואסיים בתקוה ובצפי' אשר תהי' ארץ ישראל בכל פרטי', בהוה ובעתיד, ענין אשר יקרב ויאחד את בני ישראל בכל קצוי תבל, האדוקים והחופשיים לכל זרמיהם, על ידי שתלך ותתאים בכל עניני' יותר ויותר לשמה כן היא, השם שנקראת בו בפי כל עמי תבל - ארץ הקודש.

(אגרות קודש ח"ח אגרת ו'תשי"ד)

ב"ה, ט' אדר א', תשי"ט

ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר דוד שי' בן גוריון

ראש הממשלה

שלום וברכה!

אתמול שלחתי מענה שלי הרשמי על השאלה, שאלת הרישום, ואתו רב הסליחה על עיכוב המענה עד עתה - מפני כמה סיבות. והבא לקמן כתוב בלתי רשמי, וגם לא חצי רשמי.

ולכן תקותי אשר יסלח לי כ' על כתבי בלי דיפלומטיא, ואולי גם הסגנון אינו מתאים להפרטי כל, וגם - על שאקדים איזו שורות ברעיונות שלכאורה פשוטים הם.

כיון שבעולמנו כל ענין אינו מופשטי אלא קשור באישים ותנאים, הנני משתמש בהזדמנות זו לבוא בשורותי דלהלן, אל כ' בתור זה העומד בראש בעית הרישום, ויותר מזה - שהשפעתו גדולה ברקע החיים שבארצנו הק', אשר הבעי' הנ"ל היא רק אחד הפרטים שלו.

בודאי שאין צורך להאריך בנקודה שתקופתנו זו היא תקופת הרת עולם, ביחוד בחיי עמנו בני ישראל בכל מקום שהם, הן בגשם והן ברוח. וכמו שהי' מתמיד בתולדות ימי עמנו, הרי הענינים הרוחניים משפיעים הרבה יותר על הענינים הגשמיים מאשר להיפך. (לא נעלם ממני, כי השקפה זו אינה עולה בד בבד עם שיטת החמרניות וכיו"ב, אבל אין זה נוגע כל כך להבא להלן).

מובן אשר לעת כזאת האחריות המוטלת על כל אחד ואחד - חשובה וגדולה פי כמה מאשר בשנים כסדרן, ובפרט האחריות המוטלת על אלה שיש להם השפעה גדולה בכמה שטחים בחיי עמנו, ואפשר גדולה עוד יותר מאשר המשפיע משער בנפשו.

ובכל ענין ודבר, הרי אחריות קשורה בזכות, וככל שתגדל האחריות של האדם, תגדל גם זכותו, כשנושא באחריות וממלא תפקידו בזה, ולא כל אדם זוכה לאחריות - זכות גדולה וציבורית, וגם הזוכה לזה - לא כל שעה שעת הכושר היא למילוי התפקיד והאחריות.

כוונתי כאן להשפעתו של כ', אשר איך שלא יוגדר המצב באופן רשמי, הרי בפועל בארץ ישראל כעת, הנה החלטתו של כ' קובעת היא בשטחים הכי חשובים בחיי הציבור בארץ, ובזה - גם בכמה ענינים אשר בשטח הרוחני.

ואין לי עסק כאן בשאלה אם המשטר הוא דימוקרטי או לא, שהרי לא להתווכח באתי, וכנ"ל - מכתבי הוא בלתי רשמי ורק בהשייך להמציאות כמו שהיא בפועל, והמציאות שהנני רואה - שלכבודו השפעה הכי גדולה בעיצוב המצב בארצנו, אף שלפעמים יכול לפעול במישרין ולפעמים רק בעקיפין.

בשנים מלפנים שגור ה', בחוגים מסוימים, הפתגם אשר סתם בני ישראל הדריים בחוץ לארץ מוכרחים לדת ישראל ועיני' - כתריס בפני הטמיעה בעמים וכו', אבל אלו שימציאו "תריס" אחר במקום הדת, וביחוד - כל אלו שישתדרו בארץ ישראל במסגרת משלהם איזו שתהי', שהאווירה והשפה והמסגרת וכו' (לכאורה) תריס למופת הם - יכולים לוותר על דת ישראל, או בנוסח עקבי יותר - מה להם ול"מעמסה" זו שבחייהם, מעמסה יום יומית ובדבר גדול ובדבר קטן.

אבל מהלך והתפתחות העיניים בארץ ישראל במשך ז-ח שנים האחרונות - מבליט יותר ויותר את הנקודה, אשר כמה שלא יהי' גדול ההכרח בדת ועיני' לבני ישראל אשר בחוץ לארץ, מוכרחים הם עוד יותר וחיונים לבני ישראל אשר בארץ ישראל. ואחד הטעמים היסודיים: בארץ ישראל דוקא נראית סכנה אשר דור השני יקים טיפוס חדש, אשר בשם בני ישראל ידגול, אבל זר יהי' לעברו של עמנו על כל ערכיו הנצחיים והעצמיים, וגם מנגד לו - בהשקפת עולמו, בתרבות שלו ובתוכן חייו היום יומיים. מנגד למרות אשר עברית ידבר, בארץ האבות ידור וגם לשמע התנ"ך יתלהב.

איני רוצה להארך בנקודה כאובה זו כלל וכלל מטעמים מובנים (ובפרט שאיני רואה צורך באריכות). ואחד הטעמים, כי רוצה הנני לקוות אשר לא תקום פעמיים צרה, וסוף סוף גם מתוך בני הדור האמור יתריעו בקול גדול על סכנה האמורה וישמע הקול ויפעול פעולתו לקדם פני הרעה בעוד מועד. והרי דוקא בשנים האחרונות מורגשת תסיסה חזקה בחוצה לארץ ובארץ ישראל לדרוש ולתבוע תוכן רוחני בחיים, ואם להתעמק בזה, הרי הכמי' היא אחרי משהו למעלה משכל האדם.

ובודאי שלא ירוו צמאנו של הנוער והצעירים של עמנו הנצחי - על ידי הסברות ושיטות מעשה ידי אדם היום, ואשר גורלם יהי' כגורל השיטות שנתחדשו אתמול ולא תמצאינה עוד בין החיים. וכאן המקום לדת משה וישראל, שבכתב ושבועל פה, ערכינו העצמיים מיום עמוד עם ישראל לפני ה' אלקינו בחורב ונשמע קול הגדול ולא יסף: אנכי ה' אלקיך גו' לא יהי' לך אלקים אחרים גו'.

ציווי והוראה - אבל בסגנון שפירושו גם הבטחה.

ומובן שאין כלל הכוונה לדתיות תיאורטית, כהשקפת עולם עיונית בלבד וכנושא להרצאות בימי חג ומועד, אלא אורח חיים בפועל ובמעשה, גם בימות החול וגם בעיניים הנקראים בפי העולם עיניים חילוניים; והרי דתנו - בעיקרה מעשית היא.

שעת הכושר היא עתה מאין כמוה להטות ולשנות את כל רקע החיים בארץ ישראל לפרטיו - בכיוון האמור, ושעת כושר זו דופקת על פתחו, כי ביד כ' האפשריות והזכות לנצלה באופן הכי יעיל. זכות ואפשריות שלא כל אדם זוכה להם, ושלא היו כמותן משך ועשירות בשנים.

לכאורה, קרוב לומר אשר שורות הנ"ל יעוררו תמי' בלב כ' - האומנם חושבני שבמכתבי אוכל לשנות ולהשפיע על השקפת עולם בת עשירות בשנים, ובפרט - השקפתו של אדם שראה פרי בעמלו.

אבל כיון, שלדעתי, המצב בא"י הוא כנ"ל, הרי המצב כשלעצמו והאמת לאמתו אשר ברעיון עצמו, והאפשרות הכי נפלאה ומיוחדת במינה שניתנה למר - הם המדברים, המבקשים ודורשים. ובודאי אשר גם בלעדי מכתבי - התבונן כ' בכל זה רבות פעמים.

אלא שלא ראיתי רשות לעצמי לעבור על כל זה בשתיקה - בה בשעה שכותב הנני בבעיית הרישום אשר חלק היא מכללות רקע האמור, ומצאתי לחוב שלי לעורר אודות זה - לפחות במכתב פרטי לכ'.

בהזדמנות זו, ובבקשת סליחה על האיחור בזה, אביע תודתי על מה שבשעתו שלח לי את החוברת שלו, ואסתייע להאמור במכתבי זה - ממה שרשם על החוברת, בהזכירו את הארץ, הביטוי - ארץ הקדש. והרי התואר "קודש", כמו התואר "יהודי" תוכנו הוגדר והוקדש על ידי דורי דורות של עמנו, החל ממתן תורה -

שאז ניתן לנו התואר "ממלכת כהנים וגוי קדוש" ושם ניתנה לעם ישראל ארץ הקדושה לגבולותי "ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת" -

ועד לימינו אלה ועד בכלל.

בכבוד ובברכה,

מנחם מענדל שניאורסאהן

(אגרות קודש ח"ח אגרת ו'תשטו)

העמדת התואר "יהודי" באיזה שם לזויה שתי' - פרצה לתהום וקרע שאין לשער התוצאות

ת"ח עבור שימת לבו לשלוח לי העתק מאמרו "יהודי בלתי מזדהה"...

ואחרי בקשת סליחתו, אף שחושבני שדברי לא יפתיעו את כ', מוכרחני להביע דעתי שאיננה בדיעה אחת עם כ'. וטעמי ונימוקי נובעים מתוך ההכרה בגודל ההכרח לשמור על אחדות עמנו, שבזה גם כ' יסכים אתי כמובן. שאם בכל הזמנים הי' צורך חיוני להגן על אחדות האומה, על אחת כמה וכמה בתקופתנו אנו, שהיא לכל הדיעות תקופה של משבר, וממילא תקופה של בלבול המוחות וטשטוש ערכין, ולעת כזאת סכנת פשרות ודוגמתן גדולה פי כמה, מה שמודגש ג"כ על ידי רבוי הדיעות והשיטות שצצו ופרחו בין לילה.

- וכמו בכל ענין, אם רצונך לעמוד על טיבה של איזו שיטה, תא חזי את בטיי' הקיצוניים, ואף אם קיצוניותה נתקבלה רק ע"י המיעוט שלכאורה אינו תופס מקום, אף על פי כן יש בתופעה קיצונית להבליט הכיוון והמגמה של השיטה, על כל פנים התוצאות האפשריות הכרוכות בה אם לא תעלה ארוכה בעוד מועד.

כוונתי לסיסמה שהיתה רווחת בחוגים ידועים והיא - שיהדות א"י ויהדות התפוצות הן שני עולמות שונים, שהקיצוניות שבהשקפה זו הובלטה בתנועת הכנענים. -

מתוך גישה זו, הנה לדעתי ההצעה להעמיד את התואר "יהודי" (באיזה שם לויי שיהי') ברשותם של בני אומות העולם, שמסורתנו מסורת אלפי שנה זיהתה אותם בהחלט בתור בני נכר [ועד שמותרים לעבור על כל התורה כולה (לבד ז' מצוות בני נח) ואין מוחה בידם, וקידושיהן אין תופסים וכו' וכו'], הרי עושים בזה פרצה לתהום וקרע שאין לשער התוצאות, ואף אם להגביל את התואר "יהודי" בתוספת כינוי "בלתי מזדה", הרי יש מי שידגיש את התואר ויש מי שידגיש את הכינוי, אבל הצד השווה שבזה הוא שהתואר "יהודי" יצא מרשות היחיד של עמנו לרשות הרבים, ובעליו אין עמו כו'.

יתר על כן, אפילו אם תמורת התואר "יהודי" ישתמשו בתואר חילוני מקביל, גם כן יש סכנה זו מטעם האמור, שכשהענין נעשה רכוש של רבים מפקיעים הבעלות עליו.

היוצא מהנ"ל: כל מי שאחדות בני ישראל יקרה לו, אפילו מחוגים שאין להם ענין לדת, מוכרחים להגן בכל תוקף עלי' בלי נתינת מקום לחלישות ופשרה בזה. ובפרט שכל המתבונן באמתו של דבר, מוכרח להודות שכל ענין של פשרה בשיטות אינו דרך לקירוב שלום ואחדות, אלא אדרבה, מייסד מצב לחיכוכים תמידיים בלתי פוסקים והולכים וגדלים.

ודרך אגב, לדעתי נעשה עוול גדול בזה שבחרו בתואר "ישראל" ו"ישראלים" ובמילא נכללו בזה הערבים והנוצרים וכו' בתור נתיני "ישראל" ו"ישראלים", וטעמי מובן מהאמור לעיל.

ועוד נקודה להדגיש, שלא כדעת הטועים שענין הדת הוא נוגע לשמירת הקיום דווקא בתפוצות, משא"כ המשתקעים בארץ ישראל די להם בשפה, תרבות והארץ וכו'.

ולדעתי אדרבה ואדרבה, שההכרח בדת בארץ ישראל עוד גדול מזה שבתפוצות, שאם בחו"ל יש סכנת התבוללות וטמיעה עד ויאבדו מתוך הקהל ח"ו, הרי בארץ ישראל אפשר להיות סברה, כנ"ל, שנוצרים ומושלמים וכו' יזדהו בתור בני עם ישראל ר"ל, כיון שדרים בארץ, מדברים עברית, מתחנכים באותם בתי הספר, חיים בתרבותה וכו', וכמו שהראה הנסיון אפילו בזמן שבית המקדש הי' קיים, שמהרסייך ומחריבייך באו מבפנים.

בודאי אם יש לכ' איזו הערות בכהנ"ל, אשמח לקבלן.

ויהי רצון אשר סוף סוף יקויים היעוד ולא יטמאו עוד בגילוליהם ובשיקוציהם ובכל פשעיהם גו' והיו לי לעם ואני אהי' להם לאלקים גו' ובמשפטי ילכו וחוקותי ישמורו ועשו אותם, שזהו הקדמה לפסוק הבא לאחרי זה - וישבו על הארץ גו' המה ובניהם ובני בניהם עד עולם, עד - וידעו הגויים כי אני הו'י' מקדש את ישראל (יחזקאל, ס' ל"ז).

סכנה הכי גדולה לגרום קרע בחוגים רחבים של עמנו וערבוני' והטעה

...מוכרחני לומר כי בדעתי הנני עומד כי ההצעה לפתור שאלת רישום ילדים שאמנם אינה יהודית ולא נתגיירה על ידי תואר נוסף, איזה שלא יהי', לתואר יהודי וכיו"ב, לרבות הצעת רישום בתואר "יהודי בלתי מזדהה" וכדומה, יש בזה סכנה הכי גדולה לגרום קרע בחוגים רחבים של עמנו, עם בני ישראל, נוסף על קיום שליליים אחרים, כגון ערבוני' והטעה בנוגע לנשואין, אם לא באה"ק ת"ו על כל פנים בחו"ל, וכו' וכו'.

כבר רמזתי במקום אחר, שמאלפת העובדא אשר דוקא בעלית בני ישראל מגלות בבל לארץ ישראל נקטו באמצעים הכי חריפים למנוע כל ענין של התבוללות, תערובת עמים זרים וכו', כמסופר בספר עזרא. ואף שעדיין לא זכינו לעלי' מגלות לגאולה, צד השוה ויותר יש בימינו, שלא רק ד' רבבות עלו לארץ ישראל כמו שהי' אז, אלא כמה פעמים ככה. ועלי' המונית כזו דורשת לא חלישת המחיצות המבדילות בין ישראל לעמים, אלא אדרבה חיזוק וחסיון, ואין זה ענין לשומרי דת בלבד, או בשטח הדתי בלבד, אלא נקודה יסודית בקיום עם בני ישראל בכל השטחים, לרבות השטח הבטחוני כפשוטו, ועוד.

דרך אגב, במה שמעיר על הסתירה שבין חוק השבות לשאלת רישום בני תערובת, וכן בכיוון ההפכי סתירה משאלה זו לחוק הנשואין, אף שכמובן צודק במאה אחוז, הנה אני נתכוונתי ודייקתי שלא לנגוע בענין זה במכתבי-מענה על השאלה מיהו יהודי, כיון שאפילו אם לא היו הסתירות האמורות והשאלה מיהו יהודי היתה קודמת על סדר היום, אין זה משנה כלל בפשטות ותוקף המענה על שאלה זו.

ועוד להעיר בענין הקושי' שכמה שואלים ותוהים איך להתאים הפתרון עם נקודת ההפלי' ש"לא לנגוע בזה ח"ו" - מעולם לא הבנתי מה ענין אחד לשני, שהרי כמה נוצרים ומושלמים וכו' דרים בארץ ישראל שעל פי התחוקה גם להם ניתנה זכות דשלילת הפלי', ואף על פי כן לא יעלה על הדעת לרשום אותם כיהודים וכו'. ובזה גם מענה למה שכבודו מזכיר במכתבו שנימוקים של בטחון ונמוקים של דמוקרטי' יש להם השפעה על אופן פתרון השאלה דמיהו יהודי, שלדעתי אינו כן כנ"ל.

(אגרות קודש חי"ח אגרת ו'תתו)

פרק ד

גזרה האיומה

גזרה שלא היתה כמוה בדברי עמנו

... אף כי באיחור זמן, מאשר אני קבלת שני מכתבי מר עם המצורף אליהם, במ נוכחתי אשר ידידנו.. לא הוסיף כלל על המציאות בתיארו לפני את מר ועניניו, ואדרבה אמר רק מקצת שבחו אף שהי' שלא בפני מר. ועל פי האמור, תקותי חזקה שלא יקפיד כ' כלל על אשר לא אישרתי קבלת מכתביו עד עתה, ולא עוד אלא שתהי' מחילתו וסליחתו שלמה.

טעם האיחור במענה שלי הוא לא רק מפני רבוי הטרדות, שהרי בראש הטרדות היא גם הבעי' בה דן במכתביו, כי אם ובעיקר אשר קויתי וצפיתי שאולי סוף יבוא הרגע ותבוטל כל הגזרה האיומה, גזרה שלא היתה כמוה בדברי עמנו בני ישראל הרוויים דם ואש ותמרות עשן, גזרות שונות ומשונות, ובכל זה לא העיז בכל עמי הארץ איש או אישה לבוא לבטל את עצם קיום עם ישראל על ידי הכרזה שכל המביא פסת נייר בו כתוב שיהודי הוא, הרי הוא יהודי. [מספרים שלפנים היו אגודות של מחזרים על הפתחים ובכדי להתקבל לחבר האגודה גם כן היו הגבלות ודרישות, ולא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול. והנה זכינו בדורנו זה הנאור אשר העמיד את היטלר ופמליא שלו וכיו"ב, לחידוש נאור ודמוקרטי ביותר, אשר מובדל עמנו בני ישראל מכל העמים אשר על פני כל הארץ בזה שאין כל גדר ומחיצה והגבלה וכו' וניתנה רשות, ובצורת חוק, שכל הרוצה להכנס ולצאת, הדרישה היחידה היא כנ"ל להביא פסת נייר עלי' כתוב שיהודי הוא. שהרי בודאי ובודאי אפילו אלו שהתלהבו ללחום בעד החוק בניסוחו עתה, ידעו ברור מהו הפירוש של "ג'ור" בלי ההגדרה "כהלכה"].

(ממכתב ערב ראש השנה תשל"א)

דבר שלא הי' לעולמים

בכל הדורות והגלות רח"ל שבנ"י היו שרויים, לבן הארמי, ופרעה, והמן, עד להיטלער, לאף אחד לא עלה על הדעת, ולא היה לו את החוצפה לומר על גוי שהוא יהודי...

(משיחת מוצ"ש בשלח תשל"א)

כזו גזירה מעולם לא היה, החל מהפעם הראשונה שיהודים חטאו בחטא העגל, אבל לא מצינו שיגעו בעצם המציאות של היהודים, ועד"ז אח"כ בגזירות של ירבעם בן נבט ואחאב, מבלי הבט על העבירות שהם עשו, אבל להוריד את המחיצה שבין היהודים לאינם יהודים מעולם לא היה.

זוהי ההוראה מפרשתנו, שצ"ל "בינו שנות דור ודור", שהוא צריך לראות, וכשהוא יתבונן הוא יראה שמעולם לא הגיעה כזו גזירה, ועד"ז נאמר "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך", תשאל אצל הסבא שלך האם היה כזה

וכזה ענין, והוא מיד יאמר לך שכזה ענין היה מופרך, ואצלך במשרד תלויה התמונה של סבא שלך, ולמה אינך מתנהג כפי שהוא התנהג, ע"ז הוא שוכח לגמרי,

ואפי' אם הוא כזה שאינו רוצה לשאול את "אביך", הוא יכול בעצמו להתבונן, והוא יראה איך היה המצב בכל הדורות, שהרי עם ישראל לא התחיל לפני 22 שנה או לפני 71 שנה, אלא מאז מתן תורה, שאז ה' "אתה בחרתנו", ובמשך כל הזמן לא עלה בדעתו של אף אחד להסיר את המחיצה שבין יהודים לגויים...

(משיחת ש"פ האזינו תשל"ב)

חושך כפול ומכופל שמעולם לא היה

נהרגו ששה מיליון יהודים, ובמה מתבטא "הישג דתי", שיכולים בעצמם לתת תעודת נייר לגויה, שהיא יהודיה ודוקא יהודי יחתמהו ויכתב דוקא באותיות מרובעות, ועד"ז יקבעו חוק שכל גוי שיביא פתק שבו כתוב שהוא "יהודי", ירשמו אותו באותיות מרובעות שהוא יהודי, ובזה מתבטאת גאולת עם ישראל בגוים! מעולם לא היתה כזו גלות!

וכאמור, שתמיד היהודים מסרו את נפשם שהם יישארו יהודים, ובגבולם לא יבוא זר, וכעת שהגלות הוקלה, נוספה גלות על גלות, חושך כפול ומכופל על חושך כפול ומכופל, שרודפים אחרי גויים ומשכנעים אותם אולי ירצו להיות יהודים, אלא שצריכים לעבור קשיים בשביל זה? אין קשיים, תביא פתק שאתה יהודי...

(מוצ"ש פ' בשלח תשל"א)

אחת הראיות שנמצאים עמוק בגלות שהוא חושך כפול ומכופל הוא, שאף פעם לא היה כזה מין חושך כפול ומכופל בין בני"י, שיוכל להיות ספק מיהו יהודי, ומיהו גר, ועד שיכולה להיות סברא - שהיא סברא פרועה, אפי' משוגע לא יאמר זאת - ש"נייר" הופך מגוי ליהודי, או זה שאומר שעלה בדעתו שהוא יהודי!

ורק מצד החושך כפול ומכופל ייתכן מצב שלמרות שזהו ענין הפכי לגמרי, יחשבו שהעניין הוא בסדר!

עוד אף פעם לא היה כזה חושך כפול ומכופל בימי הגלות, כמו בשנה וחצי האחרונים שישנם עוד כמה יהודים שאינם מתביישים לומר שאפשר להיות גר ע"י דבר שאין בו ממש, או שאפילו גם "נייר" לא יהי' לו, לא יותר מכך **שיאמר** שהוא יהודי, ולכן ירשמו אותו ויתנו לו "נייר" שהוא יהודי עם כל הענינים,

שלא רק שזה היפך האמת, ולא רק שזה ענין המזיק, זהו ענין שאינו בגדר אנושי: אדם שיש לו שכל לא יאמר דבר כזה, בחושבו שכך הדבר,

זהו רק מצד שהגלות נהיתה יותר חשוכה ונחותה, שיותר מזה אין לאן לרדת, צריכה כבר להגיע הגאולה האמיתית והשלימה, אין יותר לאן ליפול ולשקוע רח"ל...

(משיחת ח"י אלול תשל"א)

נסיון של סוף הגלות - ענין הגרים גרורים

לכל תקופה ולכל מדינה יש את הנסיונות שלה, למרות שאין בה קשיים במצוה אחרת, או נסיון אחר, אבל יש לה את הנסיונות והקשיים במצוה מסוימת דוקא. וזה תלוי בשינויי הזמן ושינויים בין מדינה לחברתה בנוגע דעות נפסדות, ובנוגע לעניני תאוות כמו תאוות אכילה ושתיה וכו' וכו'.

כפי שהגמ' (סנהדרין קב,ב) מספרת שמנשה בן חזקי' אמר לא' מגדולי האמוראים (רב אשי) שהקניט אותו, שאם הוא הי' בזמנו "הות נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי", מצד זה שהיצה"ר של ע"ז שלט אז, שזה הוא אמר כבר בהיותו בעולם האמת, ובפרט שתורת אמת מביאה זאת, זהו ודאי אמת, שזה מראה שבתקופה ההיא מפני טעם הידוע לבורא עולם היה קשה להתגבר על הנסיון של ע"ז.

וזהו גם ההסבר לכך שאדה"ר עבר על חטא עה"ד, שלכאורה הרי הוא היה יציר כפיו של הקב"ה, ... וכל הנסיון התבטא בזה שהי' שם גן עם כל מיני עצים ופירות עד שאפי' אלני סרק עשו פירות, ורק מעץ א' הי' אסור לו לאכול, ובכזה נסיון קטן הוא גם לא הצליח לעמוד!?

והביאור בזה, שדוקא מצד זה גופא שזה הי' הצייוי היחיד של הקב"ה, היצה"ר מאוד השקיע בזה את כל הכח, עד שאפי' ליציר כפיו של הקב"ה גם הי' קשה לעמוד בו.

עד"ז בכל מדינה יש את הנסיונות שלה, ובזה ישנם שינויים ממדינה למדינה.

... עד"ז בזמנים שהם קרובים לגאולה, בזמן של סוף ימי הגלות, הנסיונות הכי קשים שבזמן זה, הם קשורים להתחלה של זמן הגאולה,

אחד הנסיונות הוא כפי שהגמ' מספרת בתחילת מס' ע"ז שכשיהי' אתחלתא דגאולה יגיעו אומות העולם וירצו להתגייר, ולא יקבלו אותם, והגמ' שם אומרת שהקב"ה יאמר שיבדוק אותם ב"מצוה קלה", במצות סוכה, וכשיהיו להם קשיים "כל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא", והגמ' שם ממשיכה עם העניין של "גרים גרורים" שנתגיירו שלא ע"פ הלכה, והם יטענו "ננתקה את מוסרותימו נשליכה ממנו עבותימו".

והרי אנו נמצאים בימים האחרונים של הגלות, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שכתלי הגלות בוערים כבר,

... הנסיון השני שישנו בתקופה שלנו הוא ענין הגרים: יהודים נמצאים בגלות כבר 1900 שנה, ומעולם לא היתה כזו גזירה, שיכריחו יהודים לתת נייר לגוי שהוא יהודי!

הביאור היחידי לכך שישנם גרים גרורים שע"פ הלכה אסור לגיירם הוא, מכיון ש"ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו" שרוצים לנתק את החבל שמקשר יהודים עם הקב"ה, כמ"ש "על ה' ועל משיחו", שמשוחו (כפי' המפרשים) הולך על היהודים שהם משיחי ה', מכיון שכל זמן שקשורים עם הקב"ה, "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום" מתבטלים כל הגזירות, כפי שראינו שהיה המן - היה לו מפלה, היטלער היה לו מפלה, ולכן מחפשים לנתק את החבל שמקשר יהודים עם הקב"ה.

וכך הוה! אכן יודעים את הצרות שישנם מהגרים גרורים שגיירו בוונה ובקפריסין ובקליפורניא וכו', והדברים הגיעו עד כדי כך שמתחילים לנטוע אצל הנוער בארץ ישראל, שנאה לדת ישראל, בטענה, היתכן שההלכה אומרת שפב"פ לא יכול להתגייר אלא נשאר גוי כמקודם!?

והם טוענים שבזה הם הולכים בדרך הישר, שהרי מכיון שהתורה אומרת שאי אפשר לגייר אותו, לכן צריכים לשנוא את התורה שקובעת כך, והוא אומר שזה "חוק נאצי"...

(משיחת ש"פ בראשית תשל"א)

גזירת המן להשמיד את היהודים

זוהי "גזירת המן" שרוצים "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים" ע"י תערובת יהודים עם גוים, עד ש"אתם המעט מכל העמים" יתבטלו...

(משיחת ש"פ פנחס תשל"א)

סכנת פיקוח נפש

צריכים לדעת שזהו ענין שמזיק ומעמיד את כלל ישראל - 14 מליון יהודים, וכל יהודי פרטי - בסכנה של פקוח נפש!

ענין של נצחנות שמביא לסכנה

ישנם יהודים שהם מבלבלים לשלימות העם ע"י הענין של מיהו יהודי, שזהו ענין פראי שאין לו שום מקום, אפילו בשכל הגשמי והחומרי, זהו לא יותר מענין של נצחנות, מבלי להתחשב בסכנה הכי גדולה שזה יכול להביא.

(משיחת מוצ"ש ש"פ אחרי תשל"ח)

זה נוגע לכל אחד

לא חושבים שזה דבר שנוגע **אליו**, חושבים שכל זה נוגע למישהו אחר, זה נוגע למישהו שגר בנגב או בתל אביב או בירושלים, אבל מה זה נוגע **אליו**?

אבל האמת שזה נוגע אליו - שיוכל לדעת עם מי להשתדך: היום זהו זמן שיכולים להגיע במשך כמה שעות מקצה העולם ועד סופו, וא"כ מחר יכול לבוא גוי ולומר שהוא רוצה להתחתן עם הבן **שלך** או הבת **שלך**! אתה רוצה שהם יתחתנו או לא?!

כל אחד צריך לדעת, שכשחושבים על שאלת "מיהו יהודי", אם צ"ל גירות דוקא ע"פ הלכה, או גירות סתם, אפילו של ראביי רפורמי [שהאמת היא שאין שני סוגי גיור: גיור ע"פ הלכה, וגיור שאינו ע"פ הלכה, זהו או גיור או חוכא ואטולא מכיון שגיור שאינו ע"פ הלכה, הוא לא יכול בכלל להקראות גיור, אפשר רק לקרוא לזה גיור במרכאות "גיור"],

צריכים לדעת שזה לא נוגע רק לשני, זה נוגע **אליו בעצמו**, מכיון שייתכן שמחר יכנס מהדלת הזו "שייגעץ" או "שיקצע" ויאמר לך שהוא רוצה להתחתן עם הבן או הבת שלך או עם הנכד שלך...

(משיחת ש"פ נשא תשל"ל)

רושם גוי כיהודי ומחזיק ס"ת ל"כל נדרי"

... הוא טוען שאינו יכול לעשות כלום מפני שהוא עסוק בדברים אחרים, במה אתה עסוק? הוא צריך להחזיק ס"ת ל"כל נדרי". - אוי ואבוי לספר תורה שמחזיק אותו מי שמוציא דרכון לגוי שנרשם בתור יהודי! יתכן שאצלו בבית הכנסת, לידו, עמד גוי שמחזיק דרכון שלו שבו נרשם שהוא יהודי! ב"כל נדרי" אומרים "אנו מתירין להתפלל עם העברנים" - אבל לא עם גוים ח"ו!

(משיחת ש"פ בראשית תשל"ג)

טענו חטים והודה לו בשעורים

..כששואלים הייתכן שישנו שקר הכי גדול של "מיהו יהודי", אע"פ שאי"ז קשור עם הלכה, עונים ע"ז, היתכן ששואלים כזו שאלה בשעה שעשו כמה פעולות טובות,

וכבר דובר ע"ז, שהגמ' כבר הבהירה שישנו מציאות של "טענו חטים והודה לו בשעורים", שמדובר על שני אנשים נורמליים שהגיעו לב"ד שהם צ"ל "חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם", ואעפ"כ יכול להיות מציאות ש"טענו חטים והודה לו בשעורים",

כששואלים אותו איך הוא חותם על נייר שהוא יהודי, כשהוא עצמו אומר שהוא גוי..

הוא עונה ע"ז, מה זאת אומרת! הרי אני למדתי דף היומי! הרי הנחתי תפילין! אני לובש טלית קטן! אני נותן צדקה!

ולמה הדבר דומה, שמגיעים למישהו ואומרים לו שיש לך שונא שרוצה רח"ל לערוף לך את הראש, והוא עונה, הרי יש לי רגל בריאה! במילא איני צריך לעשות כלום!

אומרים לו שרח"ל הראש בסכנה?! והוא אומר שאינו מדבר על הראש, הוא מדבר על אברים אחרים שבגופו! וכמדובר פעם בארוכה שב"חדר" היו מספרים פעם מעשה שהי' אחד בעל מרה שחורה כ"כ עד שהיה צריך ללכת לרופא, והוא חזר מלא שמחה, ושאלו אותו מהי כ"כ השמחה הגדולה, שהרי ידעו שהוא חולה מסוכן, וענה, שהרופא אמר שהכל בסדר,

שאלו אותו, מה הראית לרופא, וענה: הראיתי לו את רגליי הבריאות, את ידיי הבריאות, והוא אמר לי שאני בריא וחזרתי לביתי, שאלו אותו: האם הראית לרופא את הראש החולה, וענה שלא, הוא פחד שיאמר לו שאינו בריא, אז הוא הלך לרופא, ושילם לו מה שצריך לשלם לרופא, אבל כדי שישמע שהוא בריא, הוא לא הכניס א"ע לספק, והוא הראה את רגליו הבריאות, אבל את הראש החולה הוא לא הראה,

אומרת הגמ' שנדע שיכול להיות מציאות של רבנים עם זקנים לבנים שיושבים בב"ד ויש להם סמיכות איש מפי איש, ופוסקים שאלות כדבעי, וכששואלים אצלם הייתכן "מיהו יהודי", לא נכתב שצ"ל כהלכה, הוא עונה רבנים ומדפיסים זאת, מה זאת אומרת: ישנו "ממלכתי דתי", ישנם מושבות ששומרים תרומות ומעשרות!

הגוי נבלע בין ישראל שלא יוכלו לדעת מיהו יהודי ומיהו גוי!

..וכששואלים הייתכן, הוא עונה (כמדובר קודם), שבמקום מסויים מפרישים תרו"מ, ושידעו שיש "חדר" טוב ות"ת טוב וכו', וכמדובר קודם, זהו "טענו חטים והודה לו בשעורים", אלא שכאן אין זה חטים ושעורים, כאן מדובר על נפשות, ולא רק נפש אחת, ותהי' חתונה, ואח"כ יהיו ילדים, ואח"כ נכדים, וכך עד סוף כל העולם כולו.

(משיחת כ מנ"א תשל"א)

כל עיני השטות אינם מגיעים לשטות זו

ישנם שאומרים - פתגם שמגיע מצורר היהודים היטלער ימ"ש וזכרו, שצריכים לומר דוקא שקר גדול שאז יש סיכוי שהדבר יתקבל, שהרי כשאומרים שקר קטן, יכולים לדון אם להאמין לזה או לא, אבל כשאומרים שקר גדול, כל אחד חושב שמכיון שלכאורה זה שקר גדול, ובכ"ז מישהו אומר זאת, זוהי הוכחה שיש לזה מציאות, שהרי לא ייתכן שמישהו יאמר ענין שאין לו כל מציאות!

וענין זה של חוק מיהו יהודי זהו חושך כפול ומכופל, שכל עיני השטות שמגיעים מהיצה"ר מכיון ש"נכנס בו רוח שטות", אינם מגיעים לשטות זו, שזהו ענין של היפך שכל הישר ואפי' היפך שכל של גוי (להבדיל), שאפי' גוי פשוט שבפשוטים כשיאמרו לו מה זה גיור, הוא יאמר מיד באותיות פשוטות שצ"ל כהלכה, ואם לא, זה לא ענין של גיור.

עיי"ז מכשילים יהודים שזרעם יהי' גויים

...כשמערבים את הטענה איך יתכן שרוצים לוותר על יהודי, - הרי אסור לוותר רח"ל על שום יהודי בלי שום חילוק, אע"פ שחטא כל העבירות שבעולם, אסור לוותר עליו, ולכן אסור להניח שזרעו הבא אחריו יהי' רח"ל גוי! איך יכול להיות מזרעו של יהודי, גוי?! זהו הרי דבר שבטבע?!

הנה על זה ישנה העצה שהיצה"ר מצא, לא עכשיו, אלא זה התחיל מזמן בלעם, המעשה של בנות מואב, שע"ז נאמר שכן הבא מן הגוי' הוא גוי,

..ולכן כשמכניסים לשם אינו יהודי, וכותבים עליו בתעודת נייר שהוא יהודי, שעיי"ז פותחים פתח פתוח, ואח"כ יוכל להתחתן עם יהודי, ואח"כ בניו ובנותיו הבאים אחריו, הנה תמורת זה שהיה יכול להתוסף יהודי, נוסף אינו יהודי,

אלא שאינו יודע מזה, במילא הצרה היא כמה פעמים ככה, מכיון שזהו - כמדובר כמ"פ - כדוגמת חולה שאם יודע שהוא חולה, לפחות ישנו תקוה שהוא יחפש רופא,

כששוכרים אנשים וממנים אותם לפקידים, ומשלמים להם משכורת, שהם יסעו בעולם, ויאמרו: הקשיבו גוים, אתם יכולים לעלות לארץ ישראל, ארץ הקודש, ועליכם חל "חוק השבות"...

ומקשרים את זה עם ויתור על יהודי, זהו בדיוק להיפך! כשמכניסים את אלו שמגיעים עם גיור היפך ההלכה, שמילא הגיור אינו גיור, ואומרים שעליו חל חוק השבות, והוא מסתובב עם תעודה שהוא יהודי, - עיי"ז מכניסים

בסכנה בן או בת, שהיו מתחתנים בודאי עם יהודים, ודוחפים אותם שיתחתנו עם גוים, עי"ז שפותחים את הדלתות לרוחה.

.. לא יכולים לוותר על יהודי אחד ויחידי, אע"פ שחטא, רפורמי או יותר רחוק, ולכן אסור להכשילו שיתחתן - אם אפשר לקרוא לזה בשם חתונה - עם אינו יהודי, מבלי כל חילוק אם זה בתל אביב, בשומרון, בקפריסין, במקסיקו, במלבורן ובניו יורק!

במילא אסור לתת לו תעודה שהוא יהודי, ואסור לומר לו שחל עליו ברית בין הבתרים, ושעליו חל "ושבתי את שבותך" ו"תלוקטו אחד אחד" ע"י הקב"ה בעצמו,

ועי"ז מצילים כל יהודי ואת כל היהודים, ומכינים אותם שלא להתפעל מה"אנשי מדות", אפי' שבכמות הם "כחגבים" מכיון שהם עומדים ביחד עם הקב"ה,

ואלו שהם "הנחשלים" ו"הירא ורך הלבב", שילכו לנהל את ה"חדר", ושידאגו שיפרישו תרומות ומעשרות, אבל שלא **יכשילו** יהודים, מבלי כל חילוק אם הם דתיים או לא דתיים, על כל אחד מהם חל החיוב של כל תרי"ג מצוות,

וכמדובר כמ"פ, שלומר שיש יהודי "חילוני" זהו דבר והיפוכו:

מאז מתן תורה כל יהודי הוא חלק מ"גוי קדוש", כך קבע הקב"ה!

יכול להיות יהודי שהוא בוחר בחיים כל השנה כולה ובמילואו ובשלימות, וישנו יהודי שמזמן לזמן הוא יכול להכשל בדקדוק קל של דברי סופרים וכו' וכו', אבל יהודי שהוא לא מגוי קדוש אין בעולם מין מציאות כזו! בדיוק כמו שאין גוי שהוא יהודי,

כמדובר אודות דיוק רבינו הזקן שיהודי איך שלא יהיה אפי' "פושעי ישראל", נקרא "פושעי **ישראל**", אבל הגוי הכי טוב ש"יש לו חלק לעוה"ב" כדברי הרמב"ם בגלל שהוא יודע ומקיים שבע מצוות ב"נ" מפני שצוה בהן הקב"ה והודיענו ע"י משה רבינו", איך הוא נקרא - חסידי **אומות העולם**!

ואז טוב לכולם: זה טוב בשביל חסידי אומות העולם, וטוב בשביל פושעי ישראל, ועאכו"כ שזה טוב בשביל כלל ישראל ובשביל כל אחד ואחד מישראל.

אבל כשנותנים לגוי תעודה שהוא "יהודי", אז מוותרים על יהודי שכנגדו!

הגמ' אומרת במס' שבת שלא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה, ואין הפירוש שיש לו זמן לעשות דבר טוב, ויש לו זמן לעשות דבר לא טוב, והוא יכול לעשות שניהם ביחד - אלא "ימים יוצרו", נתנו לו מספר מסויים של ימים, וכמות מסויימת של מרץ, וכך והשפעה מסויימת, וכשהוא מנצל את זמנו והשפעתו על דבר בלתי רצוי - נחסר בהשפעה שהי' צריך להשתמש בשביל דבר רצוי! במילא כשהוא משתמש בהשפעתו, או בכחו, או בחותמו, לחתום על גוי שהוא "יהודי", נחסר בהשפעה שהי' צריך להשתמש בשביל דבר רצוי! במילא כשהוא משתמש בהשפעתו או בכחו או בחותמו, לחתום על גוי שהוא "יהודי", נחסר הפעולה שהי' צריך לעשות טובה ליהודי כרצון הקב"ה!

... וזה נקרא לוותר על יהודי!

וכאמור שזה לא דבר שהומצא בשנת תשל"א, זהו דבר שכתוב בתושב"כ, החל ממעשה המרגלים, ואח"כ ביתר ביאור בתושבע"פ, עד כפי שזה מגיע בהלכה פסוקה בפוסקים,

בדיוק כשם שיש הלכה פסוקה בנוגע לגיור איך גיור צריך להיות, ובדיוק כשם שיש הלכה פסוקה ש"מפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל" עם כל השירותים שצריכים לתת להם, ובדיוק כשם שנאמר בתושב"כ "ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגוריו..לאחוזת עולם" (שע"ז הוא הענין של "ושבתי את שבותך") - כך נאמר בפירוש שהכוונה באברהם היא לא לישמעאל (**יצא** ממנו ישמעאל), והכוונה **ביצחק** ולא כל יצחק, אלא רק יעקב ובניו שמטתו שלימה..

ואז יהודים יעלו בהמוניהם לארץ ישראל, ויקלטו אותם ע"פ התורה והמצוה...

ולא רק שלא יהיו קשיים מגויים, הלואי שלא יהיו קשיים מיהודים שרוצים לצאת י"ח בפני הגויים, וטוענים כטענת המרגלים "ונהי בעינינו כחגבים", והיכן שרואה גוי, מיד הוא צועק שהגוי הוא "ענק" ו"אנשי מדות", והיכן שרואה יהודי, נהיה הענין של "ונהי בעינינו כחגבים", שזהו חטא המרגלים, וזהו בכיה רח"ל לדורות עד הדור הזה,

והעצה לזה צריך גם לשאול אצל בן חמש למקרא, והוא יאמר: "אל תיראום", מכיון ש"סר צילם מעליהם"

..אין יכולים לבטל את ההגבלה, והמחיצה וההבדלה שבין ישראל לעמים!

וכאמור בדרך הזו מצילים יהודים, עאכו"כ שלא מותרים על שום יהודי, וא"כ סוכ"ס מביאים אותו אל המנוחה ואל הנחלה...

(משיחת כ' מנ"א תשל"א)

שלימות העם ע"י ש"לא תוסיפו" גיור שלא כהלכה

...שלימות התורה מתבטאת לא רק בעניין של "לא תגרעו", אלא באותו פסוק נאמר גם "לא תוסיפו",

ועד"ז גם בנוגע לשלימות העם - לא רק העניין של "לא תגרעו" - מכיון ש"ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא", אלא גם העניין של "לא תוסיפו" - שאם זהו גיור שלא כהלכה, אומרת "תורת אמת" שהוא נשאר לא יהודי כמקודם (ורק שע"י גיור שלא כהלכה מוסיפים תקלה וסכנה רח"ל גם לאינם יהודים וגם ליהודים עם כל הסביבה שלו)...

(משיחת פורים תשל"ח)

..בנוגע לשלימות עם ישראל, שלימות הוא באופן שלא חסר וגם לא יתיר, שזה קשור לענין הגיור, שהגיור יכול להיות רק "כהלכה", ואם לא, אין זה גיור,

שזהו יותר חמור מהענין של "לא תוסיפו", - מכיון ש"לא תוסיפו" שייך לומר דווקא על עניין שהוא בגדר המצוה, משא"כ בנוגע לגיור שלא כהלכה שאז אין כלל את המציאות של גיור, הוא נשאר אותו הדבר בדיוק כמו קודם המעשה או קודם הדיבור או קודם הכתיבה שעשו שם, מכיון שזה לא היה קשור עם "הלכה", ולא שייך לומר

ע"ז שזהו גיור פסול או גיור שאינו מתאים וכיו"ב, מכיון שאז אין כל מציאות של גיור, ולכן זה שלא בערך יותר חמור מהענין של "לא תוסיפו"...

(משיחת יב תמוז תשל"ז)

במקום להכניס גויים - יקרבו יהודים לקב"ה

.. מזה מובן כמה מופרכת השטות הגדולה שבגזירת "מיהו יהודי", לומר שהענין הכי נעלה של דביקות בקב"ה "ובו תדבקון" שייך לגוי,

בזמן שאינו רוצה להתגייר כהלכה, ובכ"ז רוצים לתת לו חלק באלקי ישראל כמו בן אברהם יצחק ויעקב! כזו הנהגה לא מצינו בשום עם, אפי' במקולקלים שבאומות!

ובאשר לטענה שכך יתוסף במספר בני"י, הרי כזו הוספה, היא רק גרעון! ע"ד הענין של "לא תוסיפו גו' ולא תגרעו", שע"י ההוספה מגיעים לגרעון, וע"ד "כל שהוא רחמן על אכזרים לסוף נעשה אכזר על רחמנים",

.. ובמקום לנסות להכניס גויים תחת כנפי השכינה רח"ל, שישתדלו לפעול אצל יהודים את ענין הדביקות בקב"ה..

(משיחת ש"פ ראה תשל"א)

פרק ה

איסור השתיקה וחובת ותועלת ההוכחה והמחאה וההשתדלות

טענת ה"חפץ חיים" מדוע לא התעלפת?

... זה שיושב בחוץ לארץ שתק, אע"פ שהוא הי' צריך לצעוק ולדפוק על השולחן, ואם לא עוזר הדפיקה, אז שיבכה, ואם גם הבכיה לא עוזרת, אז כמסופר על ה"חפץ חיים" שהוא טען: מדוע לא התעלפת?

אז היה גזירה על שחיטה, ונסעה משלחת בכדי לבטל את הגזירה, ולא פעלו כלום, וכשהגיעו לספר זאת ל"חפץ חיים", הוא אמר שיכולתם לטעון טענה זו וטענה אחרת, והם אמרו שניסו לטעון את כל הטענות ולא הועיל, אז הוא שאל: האם מישהו התעלף?

אם היו רואים שהתעלפת, זה היה מראה שהדבר נוגע לך...

(משיחת ל"ג בעומר תש"ל)

תפקידו של רב

שאלתי אצל רב מדוע הוא שותק? וענה שבכל אופן לא יצייתו לו, ומכיון שלא יצייתו לו, אז למה שיסתכסך עם כולם? ושאלתי אותו מהיכן אתה יודע שלא יצייתו לך, ואפי' אם לא יצייתו לך, תאמר לכה"פ שזהו היפך תורת משה, וזה דבר מופרך לגמרי, והרי לפחות יידעו שזהו היפך התורה!

..זה שרבנים אומרים שהם לא רוצים לומר כלום, בשביל מה אתה רב? בשביל מה אתה מנהיג? תאמר בפירוש שזהו ענין שהוא היפך התורה!

ומה שאומרים שצריכים להכין את הדרשה לשבת ולשבועות - מה זה שבועות? שבועות זהו הענין של מתן תורה, מה זה מתן תורה? "ונפלינו אני ועמך", שיהודים הובדלו מהגויים, מה אתה עושה? אתמול אמרת על גויים שהם יהודים, וכעת אתה רוצה ללכת עם הגויים ולקבל את התורה! זהו לא הענין של מתן תורה!

זה לא רצוי בשביל הגוי, מכיון ש"עכו"ם שעוסק תורה חייב מיתה", משא"כ אצל יהודי זה בדיוק להיפך, "כי הם חיינו".

לכן יותר טוב שתדבר על הענין של "מיהו יהודי", אפילו אם הדרשה של שבועות לא תהיה כזו מוצלחת, עדיף שהדרשה של שבועות לא תהיה כזו מוצלחת, העיקר להציל נפש אחת מישראל, ואז ייכתב שאתה התעסקת בענין של "מיהו יהודי".

וכל אחד שיכול לפעול בזה, צריך לפעול, שאז יזכה לכל הברכות וכו', ויכתב ויזכר שעסק בזה, ומכלל הן אתה שומע לאו, שמי שלא יעסוק בזה, יכתב שהוא לא עסק בזה.

הוא טוען שהוא לא רוצה לריב עם כולם! הוא לא בעל מחלוקת! אמנם אתה רב, ואתה צריך לדאוג לזה! הוא אומר שהוא רב אבל לא בעל מחלוקת, הוא מנהיג רוחני אבל לא בעל מחלוקת, הוא מדריך אבל לא בעל מחלוקת, אבל במה אתה מדריך את האנשים שלך?! הרי צריכים להדריך אותם בדרך האמת, וצריכים לדעת שיהודי הוא יהודי, וגוי הוא גוי.

(משיחת ש"פ בחוקותי תש"ל)

גם אלו ש"תורתם אומנתם" מפסיקים למצוא שהזמן גרמא

...אפילו בנוגע לרשב"י שתורתו אומנתו נאמר בירושלמי "ולא מודה רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב" בתמיה, ...אפילו אלו שענינם הוא חכמה בינה ודעת, עד לאופן שתורתם אומנתם, הם צריכים להתעסק בעשיה בפועל, הרבצת תורה, ...מכיון שזהו צרכי ציבור והגיע אליו הידיעה על כך, הוא צריך להתעסק בזה.

ומכאן מגיעים גם לענין הגזירה האיומה שעומדת על סדר היום, וכמדובר כמ"פ ובפרט לאחרונה, שמצד שכעת זהו ענין שהזמן גרמא, כאשר יהודים מתאספים ביחד, באיזו הזדמנות שתהיה, הם צריכים להשמיע קולם ברמה, שחייבת להתבטל הגזירה איומה שלא היתה כמוה! שזהו הענין של מיהו יהודי, שיהודים חיו אלפי שנים ומעולם לאף אחד לא נולד ספק לא אצל יהודים, ולא אצל להבדיל גויים, "מיהו יהודי"!

...אבל כשמתקרבים לביאת המשיח וכפי שבעל השמחה והגאולה אמר, שכלל שמתקרבים לעליית עמוד השחר, לאור היום, אז החושך נרגש יותר ומתחזק וכו',

...ויש יהודים שמגיעים וטוענים שהם עוסקים בחכמה בינה ודעת, הם מונחים בתורה, אינם קוראים עיתונים, ואין ענינם לדעת שיש גזירה מעבר לים, ואדרבה הם יוסיפו בהתמדה ושקידה בתורה, ואז סוכ"ס אור התורה ינצח!

וע"ז נאמר בירושלמי שכ"ז הוא הסדר לפני שמגיע הזמן של סוכות, אבל כשמגיע הזמן של סוכות, בא רשב"י ומתחיל להתעסק בבניית סוכה "לעשות סוכה" ולא רק לשבת בסוכה, ולעשות לולב וכו', ועד"ז בכל הענינים שהזמ"ג, ובפרט שזה יכול להיות נוגע - לא עלינו - לבת שלו, ולבן שלו ולנכד שלו, ויתירה מזו, שזה יכול להיות נוגע אליו בעצמו, הוא יכול מחר לפגוש מישהו בלי לדעת אם הוא צריך לראות שישמור שבת או שלא ישמור שבת, לאכול כשר וכו', אם אפשר לסמוך עליו או לא, הוא יכול לחשוב שזהו יהודי והמצב הוא הפוך, ומזה יכול לצאת כמה וכמה ענינים בשעה זו ולאחרי זה וכו',

וגם מי שתורתו אומנתו, כשמגיע לזמן חג הסוכות אינו מחכה שהשני יעשה סוכה והוא יתיישב שם לקיים את המצוה, אלא הוא מטריח את עצמו לעשות סוכה, שהסוכה מגינה "מזרם וממטר" מרוחות המנשבות וכו' וכו', ועאכ"כ שצריך להגן על כלל ישראל מזרם וממטר, ולא להיכנס לחשבונות שהוא יכול לחדש חידוש בתורה, ולכן אין לו זמן, או שהוא חושב שאין זה תפקידו בהנוגע לביטול גזירה האיומה שחותרת תחת קיום כל אחד ואחת מישראל רח"ל בכל מקום שהם.

ועד"ז בסוג השני, שהוא חושב שמכיון שצרכי ציבור מוטלים על שכמו, הוא נושא על עצמו עול עם צרכים שרבים צריכים לו במשפחתו בעירו במדינתו וכו', והוא עסוק וטרוד בזה, אינו יכול להתעסק בזה, - אבל האמת שכדי שתהי' מציאות של רבים ושידעו מי יהודי ומי גוי, אין ברירה, וכל אחד מוכרח לעשות כל התלוי בו...

ועד"ז בסוג השלישי, שומר תורה ומצוה, שכשמגיעים אליו ואומרים לו שיתעסק בביטול הגזירה, הוא טוען מה אני ומי אני, הוא יהודי אחד בין כלל ישראל, ומה הוא יוכל לפעול בגזירה שכבר התקבלה וזה כבר סיפור שנמשך שנה וחצי, ורובם שותקים מאיזה טעם שיהי' וכו', ומה כבר יוכל לפעול (אמנם שומר תומ"צ, אבל) יהודי פשוט, שיבוא לפתע לפני מי שגדול הימנו, כשה"רב" וה"רבי" שותק, והמנהיג לא עושה כלום, והשלישי הלך לחדש חידוש בתורה, והרביעי הלך לטייל מפני בריאות גופו, כדי שיוכל אח"כ לעבוד את ה' יתברך כדבעי, והוא יהי' ה"קופץ בראש" לבטל את הגזירה!?

ע"ז אומרים לו שזהו פס"ד בגמ' במס' קידושין והרמב"ם מביאו לפסק הלכה, שלעולם יראה אדם עצמו שקול וכל העולם כולו שקול, ובמעשה אחד או אפי' בדיבור אחד הוא יכול להכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף זכות, הוא אדם נורמלי שחי בעולם, ורואה שהעולם אינו שקול, הוא רואה ששותקים! ישנם יחידים שצועקים "בקול ענות חלושה", ובמילא לפי ערך זה היא הפעולה... והראי' שכבר עברו יותר מי"ב חודש, וכבר הגיע הזמן ש"ישתכח מן הלב"... אמנם מדובר כאן על עם חיי ומדובר אודות תורה חיי! ומדובר אודות מצוות חיות! ורוצים שהם יישארו לחיות בחיים נצחיים הן בעוה"ז והן בעוה"ב, ואז אין את הענין של "ישתכח"! כידוע הראי' מהסיפור של יוסף.

וזוהי ההוראה שאל יאמר מה אני ומי אני, שהוא רק שומר תומ"צ יחידי, ולא נשיא בישראל, ואפי' לא מסוג האנשים יחידי סגולה שבישראל שעוסקים בחכמה בינה ודעת, בתורה וכו', הוא יהודי פשוט, אומרים לו שגם עליו מוטלת הענין, ואם הוא רוצה ראי' מפס"ד, יש לו את הפס"ד בגמ' ורמב"ם שע"י מעשה אחד הוא יכול להכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף זכות.

ובזה ישנה גם הוראה בפרטיות בהנוגע ל"ב תמוז (חג הגאולה של אדמו"ר הריי"צ ממאסרו ברוסיה הסובייטית בעון הפצת התורה והיהדות).

שאז גם היו רובם שותקים. לא רח"ל כמו עכשיו, אז הדיבור היה קשור בסכנת נפשות ממש! עכשיו כשיצעקו, או שיהיו לו בזיונות או שלא יהיו לו בזיונות, או שלא יתנו לו את הכבוד או המשרה שהבטיחו לו, או שאם יתחיל לצעוק, יאמרו לו שאם ילך ב"תלם" יתנו לו את המשרה, ואם לא, לא יתנו לו את המשרה.

וכידוע הסיפור שרצו למנות מישהו שליח לעליה וקליטה, ונעמד אחד מבאי כח הדתיים ואמר לאיש שמאל: האם אתה רוצה לשלוח את פלוני? תדע לך שממנו יהיו "בעיות", מכיון שהוא לא ירשה גיור שלא כהלכה! והאיש שמאל השיב שלצערך כבר מאוחר, מכיון שכבר מינהו! ומי עורר שלא ימנהו, זה שהיה צריך להגן שיהיה דוקא גיור כהלכה, הוא רצה למנוע מלשלוח יהודי לחו"ל שיהי' שם שליח לעליה ולקליטה וכו' בגלל שהוא יעשה "בעיות" שגיור צ"ל כהלכה!

ומכיון שכך זה בצד החושך, עאכ"כ שצ"ל כך בצד האור, להשתדל שיתוסף בנר מצוה ותורה אור.

וכמדובר, שבזה אין את התירוץ של הסוג הראשון שתורתו אומנתו, ושל הסוג השני שצרכי ציבור מונחים עליו, רבים צריכים לו, ושל הסוג השלישי, שהוא יהודי פשוט, לא בעל תורה, ולא בעל יכולת, ומה הוא יכול לצעוק? זוהי ההוראה בפרט מי"ב תמוז, שהי' יהודי **אחד**, מכיון שרובם שתקו, פשוט בגלל שזה היה קשור עם סכנת נפשות בפועל, כפי שאכן היה הסוף של היהודי שצעק - בעל השמחה והגאולה - שאכן הושיבוהו במאסר, והפס"ד הראשון הי' שיהי' היפך החיים, אח"כ שינו את זה, אבל הפס"ד הראשון הי' שיהי' היפך החיים, אז היה איזו "הצדקה" לכך שלא כולם צעקו, אבל היום אין הצדקה לכך.

ובכ"ז נעמד יהודי אחד נגד ממלכה אדירה, שהיא לא נעצרה בשביל שום דבר גם אם תסתכסך עם כל מדינות העולם, ומכיון שהוא ראה שהוא יכול לפתוח "חדר" ולעשות מקוה, ולהבדיל בית כנסת ובית מדרש, ולשלוח שוחט ומוהל, הוא לא נכנס בשום חשבונות, ועשה זאת, ובסוף רואים היום את הפירות ופירי פירות...

שלאחר שהוא סלל את הדרך, והראה את הדרך, זוהי הוראה ברורה לכל אחד ואחת שכשנודע לו על ענין של הפצת תורה, לכל לראש הוא צריך לעשות זאת בפועל, בין אם הוא מהסוג של תורתו אומנתו, או של נשיא ומדריך, או של שומר תומ"צ בכלל בלי שום מעלות מיוחדות, עאכו"כ כשנודע לו אודות גזירה שמעמידה בסכנה כל אחד ואחת מישראל רח"ל, בכל מקום שהם, הרי זה חוב קדוש להניח את כל החשבונות בצד, ולהביע דעתו **בקול רם** ע"י טלגרמה או מכתב וכי"ב שצ"ל גיור כהלכה!

אין שום ספק שיהיה ניצחון! מכיון שהאמת מוכרחת לנצח, לשקר אין קיום! יכול להיות ש"ריוח והצלחה יעמוד ליהודים ממקום אחר" ע"י יהודי שני, ויכול להיות **שהוא** ע"י מעשה שלו ומחאה שלו יכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, צריכים רק לפעול שזה יהי' בחסד וברחמים להציל אפי' יהודי אחד, עאכו"כ כמה וכמה מבני ובנות ישראל, כמסופר בפרשתינו שמצד שהניחו לזה רק מעט זמן, נפלו כ"ד אלף מישראל.

... בכל אופן, בנוגע לפועל, דבר טוב ביותר, שכל רב ומונהיג בעדתו, ישלח מברק ישירות לממשלה עצמה... וכדי שאח"כ לא יוכלו לומר שפלוני שלח ופלוני לא שלח, - שלא יתבייש ויאמר רבים שהוא שלח ותבוא עליו ברכה, מצוה לפרסם עושי מצוה, ודבר ברור שסוכ"ס השקר מוכרח להתבטל, אלא שחבל על כל יום וכל שעה, וחבל על כל נפש מישראל, שעומדת בבלבול, ואין לדעת אם מי שנפגשים איתו הוא יהודי או גוי וכו' וכו' שאין להאריך בדבר המבהיל.

ויה"ר... שמבלי להמתין לריבוי מחאות, יספיק מחאה א', ב' מחאות, ג' מחאות וכו' להכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף זכות עד שיפעלו בקרוב ממש ביאת משיח צדקנו...

(משיחת י"ב תמוז תשל"א)

הטענה שעסוק בהרבצת התורה

שאלתי אצל ראש ישיבה למה הוא שותק, וענה שהוא עסוק בהרבצת התורה! דבר מאוד נעלה, אמרתי לו, דע לך שבישיבה **שלך** לומדים גוים! ואתה אומר בפניהם את השיעור!

בין תלמידי הישיבה ישנם בחורים (בחור א' או כמה בחורים), שאינם יודעים זאת, האמא והאבא הגיעו לארץ ורשמו אותם על הגבול כ"יהודים", והוא הגיע לשם ו"מהלך ד' אמות בארץ ישראל" ו"מדבר בלשון הקודש" וכפי שהירושלמי אומר מובטח לו שהוא בן עוה"ב", אלא שהירושלמי אומר זאת על יהודי.. אבל הוא מלכתחילה

לא ידע שהוא גוי, ...והתחבר עם כל הילדים, ואח"כ נסע לשיבה, והוא יושב בישיבה המסויימת, ושומע את השיעור, וכשיש לו שאלה, הוא מגיע לראש ישיבה, והראש ישיבה שמח עם החידושי תורה שלו, ואינו יודע שהוא מלמד תורה לעכו"ם שחייב כו', אלא שהעכו"ם אינו יודע שהוא עכו"ם, מכיון שאביו לא סיפר לו, ואמו לא סיפרה לו..

אז מה יוצא מהרבצת תורה זו, כשבשיעור שלך יושב גוי ושומע,

ואח"כ כשמגיעים לחפש שידוך בשביל בת, נעשה הסדר בארץ ישראל שכו"כ משפחות הולכים לשיבות הגדולות ושואלים אצל הראש ישיבה מיהו בחור טוב, במילא כשהבחור למד חמש שנים בישיבה גדולה, והר"י נהנה ממנו, האם הוא ילך לחקור ולדרוש מי הם אביו ואמו?!

וכשהראש ישיבה אומר שהוא מתמיד ושקדן, וראוי להיות שר ומושל בישראל בימה של תורה, אז אבי' ואמה של הבת לא ילכו לדרוש ולחקור, הם סומכים על הראש ישיבה, והקולר תלוי בצוארו!

כשעושים שידוך עם בחור שאינו לומד בישיבה שהיא ישיבה כדבעי, אין סומכים, שהרי יודעים את מעמד הדור הפרוץ, ויודעים שצריכים להזהר, והולכים לחקור ולדרוש מתי הוא הגיע לאה"ק, ומי הוא אביו ומי היא אמו וכו' וכו', עם כל הענינים שצריכים להבהיר,

אבל כשהוא מגיע לשיבה, והוא יודע שהבחור למד כו"כ שנים ויודע שהוא הצליח בלימודיו, ופונה לראש ישיבה הראשי ולמשפיע הרוחני ולמגיד מוסר וכו' וכו', וכולם משבחים אותו, שוב הוא לא יחקור יותר, והם מכניסים את הבת במכשול!

ולמה? מכיון שעסוקים בענינים אחרים! כיצד ישנם ענינים אחרים? "מצוה שאי אפשר לעשות ע"י אחרים" הדין הוא בבבלי (מס' מועד קטן) שצריך להתעסק במצוה שאחר אינו יכול לעשות,

כשישנו מעמד ומצב, שבאופן שהראש ישיבה ידבר, אין מישהו אחר שיחליף את התוקף שבדיבורו, אומרת הגמ' דין שבדיוק כמו שצריך להזהר מבשר בחלב ולשמור שבת ולקיים צום יום הכיפורים, כך צריך גם לקיים את הענין של עשיית "מצוה שאי אפשר לעשות ע"י אחרים", ויש מקום לומר שעוד יותר: כאן מדובר על מצוה שנוגע לא רק למצוה אחת, ולא רק למצוה ש"שקולה כנגד כל המצות", כאן זה נוגע לכל התורה כולה! שיהודי יידע שהוא צריך לקיים תורה ומצוותיה, והגוי יידע שאסור לו ללמוד תורה חוץ מהשבע מצוות שלו, ועד"ז בנוגע לקיום המצוות,

ושיהודי יידע שכשהוא צריך להתחתן, הוא צריך להתחתן עם בת יהודי', ובת יהודי' צריכה להתחתן עם בחור יהודי, בלי להתחשב במה שנכתב על הנייר, שהחתימה על הנייר היא בגלל שישנם יהודים ששותקים בינתיים! ואומרים שהם עסוקים בענינים אחרים - אין דבר גדול יותר מ"מצוה שאי אפשר לעשות ע"י אחרים", שזהו דין בגמ' ופוסקים בדיוק ככל הדינים שבתורה!

כל אחד יעשה כל התלוי בו

בנוגע לפועל הכוונה, שידעו שהחוק של מיהו יהודי הוא רח"ל בינתיים עדיין קיים, והצרה היא שזה לא רק על הנייר, אלא זה מיושם בפועל, בעיקר בדרום אמריקה, ולאט לאט בכ"כ מקומות בעולם כולו, ... ולכן כל אחד ואחת "אשר נגע יראת ה' בלבו", צריך לעשות כל התלוי בו, אם בכתב או ע"י טלגרם, באיזה אופן שיהיה, ולומר שהוא תובע שלא יוותרו אפילו על יהודי אחד ויחיד, במילא אסור להכשיל יהודי שלא יידע עם מי בנו או בתו יתחתנו, או בפני מי הוא יאמר מחר בבוקר שיעור, או את מי הוא יקרא מחר בבוקר לתורה, וכפי שכבר קרה, כפי שידועים כמה מאורעות שכבר קרו כן...

(משיחת כ מנ"א תשל"א)

השתיקה כשמשותלת גזירה, הוא חילול השם

...בנוגע לשתיקה רח"ל, שאלו ששותקים כעת מאיזה טעם שיהיה, בלי כל חילוק מדוע הוא שותק, הרי כמדובר בארוכה בענין חילול השם שאין נפק"מ מהי המציאות, אלא איך שזה נראה בעיני הרואים. וכדברי הגמ' (יומא פ,א) "ה"ד חילול השם, אמר רב כגון אנא אי שקילנא בישראל מטבחי ולא יהיבנא דמי לאלתר", דהיינו שיהודי רגיל אם הוא יקנה בשר וישלם אח"כ, אין זה חילול השם, אבל כשרב עושה זאת, זהו חילול השם.

שואלים המפרשים הרי רב הי' עניו ולא החזיק מעצמו כ"כ נעלה, שאע"פ שכל יהודי עירו יכולים להתנהג באופן זה, אבל מכיון שהוא אדם גדול, לכן הוא צריך להזהר לשלם קודם, ואם לאו, זהו ענין שחמור מע"ז, זה חילול השם, ומדוע אמר "כגון אנא"?

והתירוץ הוא שלא נוגע איך הוא מחזיק מעצמו, אלא נוגע איך אנשי עירו מסתכלים עליו, הוא ידע שבעירו מחזיקים ממנו לאמורא גדול ולכן אין נפק"מ אם כך זה באמת, הוא במעמד ומצב שאם יקח בשר לפני שמשלם, זהו חילול השם.

עד"ז בנגע לענינו, נניח שהוא שותק בגלל שיש לו כאב שיניים רח"ל, אז הוא צריך לשכור אדם שיאמר כך בשמו, או שיפרסם בכתב שהוא אומר בכל התוקף שיהודי הוא יהודי, וגוי הוא גוי, ומגוי לא יכול להיות יהודי אלא רק ע"פ הלכה,

...זה ששותק, הנה אפילו אם "קטן אתה בעיניך", אי"ז נפק"מ בנוגע לפועל.. וכאמור בנוגע לרב, שאין נפק"מ איך שמשתכל על עצמו, והפס"ד בזה הוא איך שהעולם מסתכל ע"ז, והעולם רואה כדבר ברור שבשעה שישנה גזירה של "מיהו יהודי", יושבים יהודים בכל קצווי תבל ושותקים.

והוא רואה שמשותלת גזירה, רושמים בכל יום גויים חדשים בתור יהודים חדשים רח"ל והוא שותק מאיזה טעם שיהי', אם מצד שהוא עניו גדול, או שהוא חושב שאין לו כח ואינו צריך לדבר, הוא עסוק בענינים אחרים, ... והשותקים יושבים ושותקים או שוכבים ושותקים או הולכים ושותקים.

(משיחת ליל אדר"ח אייר תשל"ב)

ויה"ר שבקרוב הם יעשו תשובה... ועד אז מוטל חוב על כל אחד הן אלו שבארץ ישראל, ועד"ז אלו שנמצאים כאן להרעיש ולעסוק אודות זה, ויפה שעה אחת קודם.

(משיחת ש"פ חוקת בלק תשל"ב)

ככל שחושבים ע"ז, רואים יותר איך שזה היפך השכל והיפך המציאות, שרוצים לכתוב על גוי שכפי שאדה"ז כותב בתניא הוא מג' קליפות הטמאות, וכותבים עליו ששייך לפנימיות הכתר.

בכל התוועדות אני צריך לזעוק מקירות לבי אודות מיהו יהודי, ואין פוצה פה ומצפצף, ולכן אני מדבר עכשיו ע"ז מכיון שאני יודע שישנם פה שותקים שהיו יכולים לפעול בזה, והם לא עושים כלום...

(משיחת ש"פ שלח תשל"ג)

כל הרעש כדאי כדי למנוע גוי אחד פחות שיירשם בתור יהודי

... מה שאומרים שהמצב כבר השתנה, זה לא כך, וכל הלוחמים בשביל גיור כהלכה ואני הק' בתוכם ימשיכו בזה, ודבר ברור ש"דבר אלקינו יקום לעולם".

והגם שלא רואים שום הזזה במצב, בכ"ז מרעישים אודות זה, מכיון שיתכן שבגלל הרעש, יהי' פקיד אחד שימנע פעם אחת מלרשום גוי בתור יהודי, וכך יהי' גוי אחד פחות בא"י, ורק בשביל זה כדאי כל הרעש...

(משיחת ש"פ וישב תשל"ד)

תועלת המחאה

...ישנם מלעיגים הטוענים שא"צ למחות ע"ז, מכיון שהמחאות לא יעזרו,

וכאן רואים שזה פעל,

זה פעל שסגרו מפעל של גיור שלא כהלכה במארסיי, ובאתונה, ובקאנסטאנטינאפל, וזה פעל שלא יפתחו מפעלים חדשים וכו', ואפי' במקומות שכן רשמו גוים כיהודים, אבל המחאות פעלו שיצטרכו לעשות זאת בחשאי, ובאופן שיוכלו אח"כ להכחיש זאת, ובמילא זה הקטין הרבה את מספר הגיורים שלא כהלכה,

ומזה מובן בנוגע לכל ענין של מחאה, שוודאי זה עוזר ופועל, ואפי' אם נראה שההוא מתנגד באופן של "פקר טפי", בכ"ז צריך למחות, מכיון שדבר וודאי שסוכ"ס זה יעזור,

עד שאפי' אם הוכיח תשעים ותשע פעמים וזה לא עזר, אומרים לו שצריך להוכיח "אפי' מאה פעמים", וכמ"ש ש"מאה פעמים" הוא לאו דוקא, אלא שתופסים מספר של גזמא, והכוונה, כמה פעמים שצריך להוכיחו, ואומרים לו שהפעם המאה שהוא מוכיח, צריכה להיות באותה חיות והתלהבות כמו בפעם הראשונה, מכיון שהחיוב להוכיח בפעם הראשונה, ובפעם המאה, הוא אותו חיוב.

וכשטוען, בשביל מה הוא יוכיחו מאה פעמים כשרואה שאינו פועל עליו, ומעדיף ללמוד תורה בעצמו, - אומרים לו על זה, שאלו הם חשבונות של הקב"ה, ו"בהדי כבשי דרחמנא למה לך", אינך צריך לעשות את החשבונות של הקב"ה, אתה צריך לעשות מה שאומרים לך, וע"ד בדיקת חמץ, שכשאומרים לו לבדוק חמץ, הוא יכול לטעון שהוא יודע שאין חמץ בבית, ולכן א"צ לבדוק, - וע"ז אומרים לו שהוא צריך לעשות את פעולתו, לבדוק

חמץ, ואם ימצא חמץ, הרי טוב, ואם הוא לא ימצא, הוא גם קיים מצוה, מכיון שהוא בדק חמץ, ועד"ז הוא בנוגע לחיוב להוכיח יהודי, שהוא צריך לעשות את שלו,

וההסבר מדוע עוד לא פעל על השני - יכול להיות שזהו מכיון שהוא לא דיבר דברים היוצאים מן הלב, ואפי' אם הוא יודע שדיבורו ה' באופן של דברים היוצאים מן הלב, יכול להיות שהסיבה לזה היא, שרוצים לזכות אותו בזה שהוא יעמוד בנסיון להוכיחו מאה פעמים! - אבל זהו דבר ברור שסוכ"ס זה יפעל.

וכמסופר באדר"נ (פ"ו, ב) שכשר"ע ה' בן ארבעים שנה, הוא ראה אבן שטיפות מים עשו בו חור במשך השנים, והוא למד מזה ק"ו וכו', וזה פעל עליו שהוא התחיל ללמוד תורה, עד שנהי' ממנו רבי עקיבא,

שלכאורה אינו מובן לשם מה מספרים לנו שר"ע ראה את האבן וכו', וזה פעל עליו שילך ללמוד תורה, שמזה מובן שלולי זה הוא לא ה' לומד תורה, בשביל מה צריכים לספר לנו את זה?

והביאור בזה, שזוהי הוראה בעבודת האדם: לכאורה הטיפת מים יכולה לטעון, כיצד היא תעזור לעשות חור באבן? לו היא היתה הטיפה הבליון, יכול להיות שהיא תעזור, אבל הטיפה הראשונה, זהו הרי חוכא וטלולא שהיא תוכל לעשות חור בלב האבן, ולכן הטיפה טוענת שעדיף שישתה אותה ה"צמא לכו למים", מאשר לזרוק אותה על האבן,

וע"ז אומרים שהטיפה הראשונה עשתה את ה"פתח" שיהי' חור באבן, עי"ז שאחרי' יגיעו בליון טיפות, והטיפה הראשונה פעלה אותו דבר כמו הטיפה שעשתה את החור בפועל,

ולכן מספרים לנו את הסיפור באדר"נ, כדי שנלמד מזה הוראה..

ובפרט שייתכן שאצל השני באמת אין לב האבן, אלא לב בשר, מכיון ש"אין אדם יודע מה בלבו של חבירו" (פסחים נד, ב).

(משיחת ש"פ יתרו תשל"ז)

ישנם כחות מלמעלה לביטול הגזירה וצריך רק להשתתף ב"אצבע קטנה"

בנוגע לגזירה, הקב"ה נותן כח מלמעלה את כל הכחות לביטולה, אלא שהקב"ה תובע רק דבר אחד שכאן למטה ישתתפו בזה לפחות באצבע קטנה, וכשיתנו רק אצבע, הקב"ה יעזור.

שזהו ע"ד המובא במדרש בנוגע לר' חנינא בן דוסא שרצה להעלות לירושלים אבן גדולה שלא יכל לקחת אותה, והגיעו אליו מלאכים לעזור לו להביא את האבן, אבל הם רצו ממנו שהוא רק יניח אצבע קטנה על האבן, ומיד כשהניח את האצבע, "נמצאו עומדים בירושלים",

שלכאורה יכולים לשאול בזה, מדוע ה' צריך את אצבעו, הרי הוא מצ"ע בכל אופן לא ה' יכול להעלות את האבן, כמוכרח מהמעשה שהאבן היתה גדולה וחזקה, וכמבואר בגמ' מס' סוטה בנוגע למרגלים, כמה אדם א' יכול לשאת, עד שמוצאים שהי' צריכים כמה מלאכים לזה, שמזה מוכרח שמלאך א' לא ה' יכול לעשות זאת, שהרי אם מלאך א' ה' יכול להעלות, למה ה' צריכים כמה מלאכים, אלא שזה ה' משא כבד, ונשאלת השאלה שהרי מכיון שהאצבע שלו בכל אופן לא תוכל להועיל, לשם מה ה' צריכים שניח את אצבעו?

אלא הביאור בזה, שכך הוא רצון הקב"ה שהגם שאכן נותנים כחות מלמעלה לפעול את הענין, אבל רצונו שגם המטה ישתתף בזה אפי' רק להניח אצבע, וכשיניח אצבע יתנו לו את כל הכח מלמעלה,

... ועד"ז ישנה ההוראה בנוגע ל"מיהו יהודי", שנותנים כחות מלמעלה לבטל את הענין, אלא שמחכים לאדם למטה שיניח את אצבעו, ואז ישברו את הענין, ואם הוא רואה שכשנתן את אצבעו עוד לא נפעל כלום, הוא צריך לדעת שהוא צריך לעשות כל שביכלתו, ואז סו"ס יתנו כחות מלמעלה, וזוהי ההוראה שצריכים לדעת שבאצבע אחת יכולים לפעול, ומבלי הבט שברגע קודם הוא הי' מאד רחוק מבית המקדש, הרי ע"י האצבע הוא יכול לעבור עם כל עניניו לבית המקדש.

(משיחת ש"פ האזינו תשל"ב)

כשנאב צועקים

במכילתא על הפסוק "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים" נאמר: "נבוכדנצר המשיחין כשה מה שה זז כשהיא לוקה מאחת מאברי' כל אברי' מרגישין, כך ישראל, אם נהרג אחד מהן כולן מרגישין ומצטערין, אבל אומות העולם אינן כן, אלא אם נהרג אחד מהם כולם שמחים במפלתו".

שלכאורה אינו מובן, מדוע המכילתא מדגיש שנבוכדנצר אמר את זה, אם זה ענין אמיתי, מה החילוק מי אמר זאת, ואם זה לא ענין אמיתי, מה מועיל שנבוכדנצר אמר זאת, ובפרט שזה שישארל נמשלו לשה אינו חידוש של נבוכדנצר, זה כתוב כמ"פ בתורה ובדרשות חז"ל, וכמ"ש "שה פזורה ישראל" ועוד.

אלא החידוש הוא שאפילו גוי יודע את זה, שאצל היהודים כשאחד מהם נופל ונהרג, כולם מרגישים ומצטערים בנפילתו, ואפילו גוי כמו נבוכדנצר שהחריב את בית המקדש, והגלה את בני' לגלות בבל... גם הוא יודע שיהודים הם עם כזה שכשאחד מהם נופל כולם מצטערים ומרגישים מכיון שכל היהודים קשורים יחד.

... ולכן אין מקום לטענה מה אני יתערב אודות יהודים שנמצאים במדינה אחרת, עד שאפי' ע"פ קבלה כל מדינה יש לה את ה"שר" שלה שעל ידו מגיעה ההשפעה למדינה כולל גם ליהודים שבמדינה ...

אומרים על זה, שאצל יהודים זה לא כך, אצל יהודים אין הגבלות של מקום, אלא זה דבר וודאי שמה שנעשה ליהודים במדינה אחת, זה נוגע ליהודים שבמדינה שני' שהם מרגישים ומצטערים, ומכיון שזה דבר ברור שמצטערים, מדוע אתה מחביא את הצער? מדוע אתה מחביא את האמת? ואפי' אם אתה רוצה להחביא זאת בנוגע לעצמך, שזהו חשבון בינך לבין קונך, אבל יש לך מושפעים, וכשאתה שותק ולא אומר כלום, חושבים המושפעים שאתה לא מצטער, ואין לך מה לומר אודות זה, הרי זה חילול השם! תאמר למושפעים שלך ולתלמידים שלך שזהו ענין המצער,

ומה שאתה חושש שישנאו אותך ויכתבו עליך בעיתונים דברים לא רצויים, מה זה נוגע לך, זהו חילול השם, ובחילול השם הדין הוא ש"אין חולקין כבוד לרב", שזהו דין לא רק עבור התלמיד שבשעת חילול השם אין חולקין כבוד לרב, אלא זהו דין על הרב שכשמגיע ענין של חילול השם הוא לא צריך לחפש שהתלמיד יתן לו כבוד.

ובפרט שעל כל הענינים אתה מדבר, על וועטנאם ועל מעשה עם אפרו אמריקאים ועל מעשה בדרום אמריקא, וכשמגיע ענין של גיור שלא כהלכה אתה שותק, זהו חילול השם, שחילול השם הוא לאו דוקא בענינים גדולים, אלא כמו שהגמ' אומרת "כגון אנא אי שקילנא בישראל מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר",

ומה שאתה טוען שלא יצייתו לך, אבל כשהעניין כואב, צועקים בכל אופן, שכשמישהו צועק זה לא בגלל שע"י צעקתו, הכאב יעבור, הצער יישאר בכל אופן, אבל בגלל שכואב, צועקים, ואפי' אם לא יצייתו לך, אתה צריך לצעוק על זה.

(משיחת ש"פ במדבר תש"ל)

כל אחד שיש לו היכרות והשפעה וכו' יעסוק בביטול הגזירה.

(משיחת ש"פ נשא תש"ל)

שתיקה בגלל כסף לישיבות

... בגלל זה שישתקו יקבלו כמה לירות בשביל הישיבות!

מי ילמד בישיבות?! יגיעו לך שהגויים שאמרו עליהם שהם יהודים ירצו ללמוד בישיבות! שהרי הם אמרו בעצמם שהם יהודים, אז מוכרחים להכניסם לישיבות, ולהושיבם בראש וללמוד איתם! שכשלומדים תורה עם גוי, זהו היפך החיים שלו (סנהדרין נט ע"א), נוסף על האיסור שיש על המלמד לא ללמוד תורה עם גוי.

ויתירה מזו: האם בשביל להשיג כמה לירות או הרבה לירות בשביל ישיבות, מותר להפקיר 16 מליון יהודים, ולהסתכסך עם 3 בליון גויים להבדיל?

... וכפי שרואים שכולם הפסיקו לצעוק על זה, כשהי' עכשיו "קאנווענשאן" .. האם דיברו שם על "מיהו יהודי"? יושב, בלי עין הרע, כזה קהל גדול, האם מישהו עורר שידברו אודות "מיהו יהודי" - לא! מכיון שה"קאנווענשאן" הי' ביום ששי, הי' עסוקים בהכנת הקוגל לשבת...

וכששאלתי מדוע לא דיברו ב"קאנווענשאן" שהי' שם כ"כ הרבה יהודים, על "מיהו יהודי"? ענו: האם מישהו מליובאוויטש עורר שידברו על מיהו יהודי? ...אם האנשים שלך שהם אנשי מסירות נפש לא עוררו בזה, אינני מחוייב לדאוג בשביל המדריך שלי והמנהיג ומטיף מוסר שלי, אינני צריך לעשות כלום, אני יכול לדבר על ענינים אחרים שאני יכול לפעול משהו, אבל לא על "מיהו יהודי" שאני כלל לא יכול לפעול.

אבל הרי התורה אומרת "הוכח תוכיח" "אפילו מאה פעמים", ומה נוגע לך מה ליובאוויטש עושה? מה אתה מתערב בעניני ליובאוויטש?! ואם ליובאוויטש לא מעוררת על זה, מותר להפקיר 16 מליון יהודים ולהסתכסך עם 3 בליון גויים להבדיל?!

הוא עונה לי: אז יש לך עלי קושיא! אבל אני נשאר בשלי, שהרי אפילו כשהגמ' אומרת "קשיא", הענין נשאר.

(משיחת ש"פ שלח תש"ל)

קרירות כמו קרח

... הענין של עמלק שפעל "אשר קרך בדרך", ועד"ז בנוגע ל"מיהו יהודי", שישנה כזו קרירות, שזהו פלא שאין פוצה פה ומוצפצף, אף אחד אינו מתעסק בזה, וזהו לא סתם קרירות אלא כמו קרח, יראים לתת אצבע במים קרים!

עד שאפי' כשפעלו משהו, אסיפה גדולה פה ובמונטריאול שהי' שם אלפי אנשים, הנה כשזה הגיע לעתונות, נמצאו רק כמה שורות לכתוב ע"ז ובאותיות קטנות, ובמקום צדדי, עד שזה כלל לא הי' ניכר, ונבלע בין ענינים אחרים.

(משיחת ש"פ תצוה תשל"ב)

מי שאינו מוחה הקולר תלוי בצוארו

... כשאחד רואה שהשני חוטא הוא צריך למחות, ומי שאינו מוחה אומרים שהקולר תלוי בצוארו! אני את שלי עשיתי, אני כאן מוחה ע"ז בכל התוקף, בכדי שלא אכנס בכלל של מי שאינו מוחה, אבל אחרים שעדיין לא מוחו, הם צריכים למחות, שאל"כ הרי הקולר תלוי בצוארם, שכאן נאמר הדיוק שזה תלוי בצוארו, ולא סתם שלא עשה כדבעי, אלא אומרים שהכל מונח עליו.

(משיחת ש"פ תצוה תשל"ב)

בכל הזדמנות והתאספות יש לדבר על מיהו יהודי

לפני כמה שבועות חשבתי לעצמי שהיות שתבעתי שבכל הזדמנות ידברו אודות מיהו יהודי, איך יהי' בכל פעם מה לדבר, ואין שייך לחזור על הדברים הישנים, במילא כעבור כמה שבועות כבר לא יהי' מה לדבר,

אבל כעת רואים שזוהי דאגת שוא, מכיון שאין לך יום שלא מגיעים ענינים חדשים עם טענות חדשות ...

(משיחת ש"פ תשא תשל"ב)

... ומדוע אני צריך לדבר ע"ז עכשיו, הרי יכולים לדבר אודות ענינים יותר נעימים, ובפרט שזהו ביום השבת ובפרט כשיושבים בהתוועדות, ובשביל מה צריכים לדבר ע"ז, אלא שישנו את הציווי של "הוכח תוכיח את עמיתך", ואומרים זה ליהודי והרי סוכ"ס כולי האי ואולי זה יפעל עליו, ולכן צ"ל כסדר "הוכח תוכיח", ע"ד הנאמר "פתוח תפתח" שצ"ל כסדר,

במילא הענינים שמדברים כעת שהם קטנים בכמות אבל כוללים בתוכם איכות גדולה, שיפעלו את פעולתם ויגיעו למקום שהם צריכים להגיע.

(משיחת ש"פ ויק"פ תשל"ב)

... כמדובר כמ"פ שצריכים לוודא שלא יעבור שום התאספות של יהודים שלא יזכירו את הגזירה האיומה שמעמידה בסכנה את קיום כל עם ישראל בתפוצות ואה"ק שזוהי גזירת "מיהו יהודי".

(משיחת י"א ניסן תשל"ב)

אמשיך להרעיש עד שהעניין יתבטל

... ניסו להפעיל עלי כל מיני לחצים בכדי שלא ארעיש אודות "מיהו יהודי", ולא הצליחו, ובע"ה גם בהמשך לא יצליחו ואמשיך להרעיש אודות "מיהו יהודי" עד שהעניין יתבטל..

(משיחת ש"פ שלח תשל"ב)

דברים היוצאים מן הלב

יה"ר שכשידברו אודות זה "דברים היוצאים מן הלב", יפעלו הדברים את פעולתם, לא כאלו שטוענים שאין שום הזזה בזה, אלא יש הזזה, ולכן "כל מי שיש בידו למחות" צריך למחות, כההלכה ש"הוכח תוכיח את עמיתך אפילו מאה פעמים" - זאת אומרת, שאפילו שהוא הוכיח 99 פעמים וזה עוד לא פעל, הוא צריך להוכיח בפעם המאה, וסו"ס תהי' "אמת מארץ תצמח", אבל בינתיים נופלים חללים חללים, ועי"ז מכשילים יהודים, וגם מכשילים גויים.

(משיחת יום שמח"ת תשל"ב)

תענית צבור לביטול הגזרות האיומות

בהתועדות זו דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א גם ע"ד הגזירה האיומה ד"מיהו יהודי", ובתוך הדברים הזכיר ע"ד התענית צבור שנקבע ע"י רבנים וכו' ליום א' דסליחות (תשל"ב) לביטול הגזירות האיומות דזמן האחרון.

ואמר ש"בזאת תבחנו" לראות כונת אלו שאמרו ע"ע שאין הם עושים כו' לביטול הגזירה לפי שכל הענינים שתובעים מהם הוא רק "פוליטיק" וכיו"ב - הרי בענין התענית - שתוכנו תפלה להקב"ה לביטול הגזירה - אין מקום לטענות אלו, וממילא לפי דבריהם **עצמם** - צריכים הם להשתתף בזה, ובאם לאו, הרי אגלאי מלתא למפרע כוונתם בזה וכו'.

ובהתועדות ח"י אלול (תשל"ב) הוסיף, שע"י **שכאו"א** ישתתף בהתענית (ומי שאינו יכול מפני בריאות גופו להשלים התענית, יתענה חצי יום, ואם גם זה אינו יכול, **יפדה** את התענית בצדקה ובזה ישתתף בהתענית), יתבטא הענין ד"כולנו כאחד" [נוסף על החיוב שבדבר מצד "אל תפרוש מן הצבור" (ש"ע או"ח הל' תענית סי' תקע"א ס"ב. ס"ס תקע"ד)] ואז יהיה "ברכנו אבינו" בהענינים בשבילם מתענים, שתבטלנה גזירות אלו, [ובעיקר - הגזירה האיומה ד"מיהו יהודי" החותרת תחת קיום היהדות כולה], גם בעוד ענינים, ובענין דהזמ"ג - כתיבה וחתימה טובה ועד לבקשה הפנימית והעקרית - ביאת משיח צדקנו.

ועפ"י הפס"ד (שם ס"ס תקע"א) שבאם בזמן הצרה אסור להתענות כדי שלא להחליש גופם, צריך לקבל ע"ע להתענות **אח"כ**, וקבלה זו דיה ומביאה עזרת השי"ת תבעת צרתם,

הנה עד"ז בנדו"ד, שהקב"ה יקבל החלטת התענית עצמו, ותבטלנה הגזירות תומ"י, עוד קודם התענית, ויתברכו כאו"א בתוך כלל ישראל בכתוח"ט לשנה טובה ומתוקה בגו"ר.

(משיחת ש"פ תבוא תשל"ב - מונה - נדפס בלקוטי שיחות ח"ט ע' 360)

התעוררות בעניין בראש השנה

ע"פ המבואר ברס"ג, שאחד הרמזים דתקיעת שופר בר"ה הוא, להזכיר את עם ישראל את ה'קול שופר' דמ"ת, (וה"ז ג"כ מפסוקי שופרות ויתרה מזו - התחלת בראש שופרות אתה נגלית כו' ובקול שופר עליהם הופעת כו') ונקבל ע"ע כו' 'נעשה ונשמע' שבזה קבלו עליהם מצות ד', ואחד הענינים דמ"ת - שאז נעשה 'המבדיל בין ישראל לעמים' (שלכן הפס"ד שבאמרו ובנו בחרת יזכור מ"ת) זאת אומרת שיהודי (באיזה מצב שהוא) הוא יהודי, ואוה"ע (וגם חסידי אוה"ע) ה"ה מהאוה"ע. ומפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל, ומ"מ יהודי ה"ה יהודי ואוה"ע - אוה"ע.

לכן הצעתי שבימי ר"ה הבעל"ט ידברו הרבנים בענין 'הגזירה האיומה דמיהו יהודי', ואשר כל אחד שהיכולת בידו יפנה בבקשתו לראש הממשלה שם שיבטלו הגזירה האיומה **דמיהו יהודי** ויוחקק החוק **דגיור ע"פ הלכה** **דוקא**.

(משיחת ש"פ נצו"י תש"ל - מונה - לקו"ש חלק כד ע' 353)

תקותי חזקה שינצלו תק"ש דר"ה - לעורר ע"ד שופרו דמ"ת (כהתחלת בר' שופרות), שמאז הובדלו בני"מ מכל או"ה, ותורה זו לא תהא מוחלפת כו'.

והמתחיל במצוה א"ל (המשך ו) גמור. ובפרט שהצליח בהתחלה: המכ' להמפד"ל ובעיקר בהשתדלותו באסיפת הרב"ר כו'.

(ממכתב לר' שלמה יוסף זיון, ימי הסליחות תש"ל-אגרות קודש חכ"ו אגרת ט'תקעג)

..ואין להאריך בדבר המכאיב, אלא שאתאפק לא אוכל לכתוב על כל פנים שורות אחדות בהענין המבהיל דגזירת "מיהו יהודי" על פי החוק הקיים עכשיו. והרי גם תקיעת שופר בראש השנה מדגישה עוד הפעם ועוד הפעם ענין יחודו ואחדותו של עמנו בני ישראל, וכדברי רבנו סעד' גאון, אשר לחם בשעתו נגד אלו שאחזו בתנ"ך ושללו דברי חכמינו ז"ל בטענה הידועה אשר נשתנו העתים ונשתנו השכלים ונשתנה הטבע, כולל טבע עם ישראל, והרס"ג כותב בסידורו שמעניני תקיעת שופר בראש השנה להזכיר לכל אחד ואחד על קול השופר שנשמע קודם מתן תורה ועל התורה ומעמד הר סיני, אשר הנקודה בזה היא, בסגנון התפילה, ובנו בחרת מכל עם ולשון.

ויהי רצון אשר עכ"פ מכאן ולהבא לא ירוץ בן הגבירה - בני שרה - אחרי בן האמה - בני הגר, וכהבטחת ה' לאברהם "כי ביצחק יקרא לך זרע", ותקויים תפלת ראש השנה "תקע בשופר גדול לחרותנו (חרות מגלות הפנימי ועי"ז גם חרות מגלות מבחוץ) ושא נס לקבץ גלויותינו" כו', בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(ממכתב בימי הסליחות תש"ל)

להרעיש על כך כהכנה לחג השבועות

... כשם שבכל השנה מרעישים אודות "מיהו יהודי", עאכו"כ בשבת מברכים חודש סיון סמוך לר"ח סיון ולמ"ת, זהו בוודאי הזמן להרעיש ולזעוק על כך, לעורר כמה שיותר יהודים ולהסביר להם בדרכי נועם ובדרכי

שלום איך שלא שייך שום מציאות אחרת של גיור מלבד גיור כהלכה. ובפרט כשמתכוננים לחגוג - "פאייערן" - את חג השבועות, ש"פאייערן" הוא גם מלשון "פיייער" (אש), שזהו"ע "הלא כה דברי כאש", אז עוד יותר הזמן להרעיש ולזעוק על כך.

עד שפועלים שלא יתביישו מהגוי, וגם לא מ"הגוי אשר בקרבך", שהרי הקב"ה ברא שתי נפשות, שאחת מהם נקראת נפש הבהמית ויצה"ר, שלא יתפעלו ממנה,...

(משיחת ש"פ במדבר תשל"ב)

הכנסת גויים שלא התגיירו כהלכה - בכלל ישראל, מדגישה זכרון תשעה באב - כניסת גויים לבית המקדש

בנוסף להרבה דברים עיקריים שכבר דובר ונכתב פעמים רבות, זה מדגיש גם יותר ועוד יותר את הכאב העמוק והאבלות של ימים אלו, כשהגויים נכנסו לבית המקדש (ז' אב) עד לשריפת בית המקדש ביום תשעה באב.

כל יהודי, מי שלא יהיה ובאיזה מצב בתורה ומצות שהוא לא יימצא - הרי הוא בית המקדש של הקב"ה, והכנסת גויים (אחד, או שתיים, או יותר) בכלל ישראל, או לסייע לזה, אפילו גם לעמוד מהצד ו"להרגיע את עצמו" שזה לא ענינו, מעמיק עוד יותר את הצער של למעלה מ-1900 שנות אבלות של תשעה באב, ובלשון ירמיהו הנביא: כסתה כלימה פנינו כי באו זרים על מקדשי בית ה', וזה צריך להביא - את כל אחד ואחת ובמיוחד אלו שיש להם איזו שהיא השפעה - להפסיק "להרגיע" (ולבלבל) את עצמו (ובמילא - גם אחרים), להביא לחרטה ומעשים טובים בפועל בענין גיור כהלכה בפרט, ובענין "חטאינו" בכלל, וע"י ביטול הסיבה - מפני חטאינו - יתבטל המסובב (התוצאה) - גלינו מארצנו - להגאל מיד מהגלות הפנימית ומהגלות במובן הפשוט - בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

(תרגום ממכתב שבלקוטי שיחות חלק ט ע' 253)

לדבר בבהכ"ס בתשעה באב (באם אי אפשר - בשבת נחמו, כיון שענינו נחמה על עניני תשעה באב) שהכנסת גוים ר"ע ע"י גיור שלא כהלכה בתור יהודים, שהם גוי קדוש (בדוגמת ביהמ"ק) מדגישה זכרון ענין תשעה באב כניסת גויים לבית המקדש כפשוטו

ולכן כו' מכאו"א מביהכ"ס מברק:

(1) לראש הממשלה שצ"ל גיור כהלכה

(2) להרב אונטרמאן ש' מברק, עידוד

שיהיה אח"כ במכ"ע פרסום שבתשעה באב נדבר כו' ונשלח כו'

ע"י כותל המערבי באם אפשר משמרות בכל כ"ד שעות דט"ב: בלימוד התורה ואמירת תהילים המותרים בט"ב, כמובן. שיתחלפו משך שעות אחדות בכדי שלא יזיק לבריאות המתענים.

(הוראות הרבי מיום ד' מנחם אב תשל"ב בקשר לתשעה באב, נדפסו באגרות קודש חכ"ז ע' תעב)

לאחרי תפלת שחרית תשעה באב תשל"ב רמז הרבי להר' משה פנחס כ"ץ (ז"ל) שיגש אליו, ואמר לו שיכריז שכל מי שידבר בבתי כנסיות אודות הגזירה האיומה יקבל דולר מהרבי (דבר שהיה נדיר ביותר באותה תקופה), והכריזו ג"כ שכל אחד מבין 12 ומעלה ילך. בשעה 2:00 נתן הרבי לכל ההולכים לבתי כנסיות דולר אחד, וגם

מכתב (המופיע כאן בתחילת הקטע) שי"ל, ואמר לכאול"א "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". הודיעו ג"כ שאת הדולר יתנו לצדקה בערב.

(מיומן תשעה באב תשל"ב מובא במבוא לאגרות קודש חכ"ז ע' 6)

בפרט אלו שדרים בסמיכות להכנסת

...בהיות כאן מעסקני אנ"ש שי' באה"ק - בקשתים שסייעו את כ' בהמבצע ד"מיהו יהודי" בכל האפשרויות שלהם, ובפרט אלו הדרים בסמיכות מקום להכנסת וכו'. ויה"ר שחפץ ה' בידם יצליח שינצל גם הנ"ל לעבוה"ק שלו המוכרחת האמורה ויבש"ט ...

(ממכתב כ"ף מ"ח, תשמ"א, לקו"ש חלק כ"א ע' 417)

פעילות כמאן דבעי למיעבד

ברכה לבריאות ולבשו"ט ובמיוחד ע"ד חידוש הפעילות - וכמאן דבעי למיעבד - בענין "מיהו יהודי".

(ממכתב לר' שלמה יוסף זיון, ימי חנוכה תשל"א)

גם יהודי חו"ל צריכים למחות

הגמ' בפסחים (ג' ע"ב) מספרת ש"ההוא ארמאה דהוה סליק ואכיל פסחים בירושלים, אמר כתיב כל בן נכר לא יאכל בו כל ערל לא יאכל בו, ואנא הא קאכילנא משופרי' דשופרי', אמר לי' ר' יהודה בן בתירה מי קא ספו לך מאלי', אמר לי' לא, כי סלקת להתם אימא להו ספו לי' מאלי', כי סליק אמר להו מאלי' ספו לי, אמרו לי' אלי' לגבוה סלקא, אמרו לי' מאן אמר לך הכי, אמר להו ריב"ב, אמרו מאן האי דקמן, בדקו בתרי' ואשכחוהו דארמאה הוא וקטלוהו, שלחו לי' לריב"ב שלם לך ריב"ב דאת בניציבין ומצודתך פרוסה בירושלים".

... וכאן רואים שישנו חוב לאלו שיושבים בניציבין להשתדל למנוע..

שזהו קשור לכך שבימים אלו רוצים להכריז על גוי שהוא יהודי, שמכך יכולים להגיע צרות צרורות.

וכשאומרים ליהודים בחו"ל מדוע אתם שותקים? הוא עונה שאיננו ריב"ב, אבל זהו סיפור בתורה, - ותורה על הרוב תדבר וניתנה לכל אחד, - מיהודי זקן וחלש, עני וגר בחו"ל, שהיו יכולים לטעון מדוע אתה יושב בניציבין ומצודתך פרוסה על ירושלים, תשב בירושלים ואז תוכל לומר דעה!

וע"ז ישנה הוראה מהגמ' שלא זהו הסדר, שקבלו דברי ריב"ב..

והצרה צרורה שבזה היא שטוענים "יבשה עצמותינו" ו"אבדה תקותינו" שלכן מניחים שיתנו את ארץ ישראל רח"ל לגוים, ואומרים שכל גוי שיגיע ויאמר שהוא יהודי, הוא יקבל תעודת זהות שהוא יהודי, ויהי' לו דעה בארץ ישראל עם כל היהודים.

זה ש"אתם המעט מכל העמים" אין יכולים לשנות, ישנם הרבה גוים כנגד כל יהודי - שיחיו בשלום ובשלוה, אבל בכמות "אתם המעט".

גזרו גזירה שמהיום ולהבא רח"ל מי שירצה להגיע, מספיק שיביא "פתק" שאפשר להשיג בכמה דולרים מפכ"פ שגר ברחוב פלוני, ויאמר שהוא יהודי,

שואלים אצל היהודים שיושבים בחו"ל מדוע אתם שותקים? הוא עונה שישנם בארץ הרבה דתיים ולא דתיים, שהם יתעסקו בזה, "יד השרים.. היתה במעל הזה ראשונה", ואם הם לא היו מסכימים לזה, לא היו מגיע כל ההירוס בא"י ובגולה, והוא "יבשו" ואינו מוכן לקפוץ לאש בשביל זה,

אבל הרי זהו בכי' לדורות, זה נוגע לא רק לשנת תש"ל אלא גם לשנים הבאות, הבן שלך והבת שלך לא יידעו עם מי הם יוכלו להתחתן, ואם הם כן ידעו, הנכד כבר לא יידע, מכיון שההוא מדבר לשון הקודש ומגין על הארץ וחושב שהוא יהודי.

מדוע אתה שותק? והוא עונה "אבדה תקותינו"!.. הרבנים הם על מכונם, ושבת הגדול מסודר, וכך בכל הענינים. ה"עגלה ערופה" מונחת על השולחן, וצריכים לפעול בזה, שבת הגדול היו צריכים לדבר על כך, מכיון שבעוד יומיים יגיע גוי ארמאה ויאכל מהקרבת פסח.

זהו החידוש של פסח, שאז הקב"ה אמר "משכו ידיכם וקחו", "משכו ידיכם מע"ז", ונהי' עם ישראל, ...אח"כ טוענים "נגזרנו לנו" הוא יושב בחו"ל, ובא"י הרי ישנם רבנים, שהם יעשו זאת.

שזהו העניין של ה"עצמות היבשות", שאין חיות ללחום מלחמת ה', אומרים שעושים אסיפה, אבל מה התכלית מזה? התכלית של האסיפה צריכה להיות שיבטלו את הגזירה וארץ ישראל תהי' לעם **ישראל** ע"פ תורת **ישראל**.

.. מסופר במדרש שאפי' אלו שלכתחילה בהקרבת ק"פ לא רצו למול, אח"כ הם מלו בעיקר כדי לאכול מהק"פ, אבל כל זה אם הוא יהודי, מכיון שהריח את ריח הק"פ שע"ז אומר במדרש שזה היו ביחד עם ריח ג"ע, הם הגיעו לבקש מהק"פ, ומשה ציוה להם למול וכך הם עשו.

ולכאורה, מדוע דוקא היהודים הגיעו, הריח הרי התפשט לכולם, ומדוע המצרים לא הגיעו, ופרעה הרי היו יכול לומר "אנא מלכא אנא" ורוצה מהק"פ.

אלא שהם ידעו שמשה לא יתן להם! אין לזה שייכות לגוי!

יהודים מעולם לא היו להוטים אחר גרים, עאכו"כ כזה גיור שאינו כהלכה, ומזמינים לארץ ישראל לא רק ז' אומות, אלא את כל השבעים אומות, ואומרים שמספיק שהוא יאמר שהוא יהודי,

.. הגם שהוא יושב בנציבין הוא יודע שהוא מחוייב בהוכח תוכיח, למרות שרוצים לשכנעו ש"אבדה תקותינו, אבל הוא יודע שהוא צריך לעשות כל התלוי בו כדי לא להרשות זאת.

(משיחת אחרון של פסח תש"ל)

החיוב לבטל את הגזירה מיד

... נשאלת השאלה: מכיון שזהו דבר שלא יכול להיות, א"י תקיא מתוכה את הגויים, וישנם גבולות בין ישראל לעמים, בדוגמת מ"ש "בוקר ויודע ה' את אשר לו", שבדיוק כמו שאי אפשר לשנות את הגבולות שבין בוקר

וערב, כך לא יכולים לשנות את הגבולות שבין יהודים לגויים, - מדוע עושים רעש שלם מכך שרושמים גויים בתור יהודים, דבר שאינו יכול להיות ובדאי יסתדר?

אבל ישנו סיפור מבהיל בגמ' (תענית כא, א) שסיפר נחום איש גמ זו: "פעם אחת הייתי מהלך בדרך לבית חמי, והי' עמי משוי שלשה חמורים, אחד של מאכל ואחד של משתה, ואחד של מיני מגדים, בא עני אחד ועמד לי בדרך ואמר לי, רבי פרנסני, אמרתי לו, המתן עד שאפרוק מן החמור, לא הספקתי לפרוק מן החמור עד שיצתה נשמתו כו", ולכן הוא קיבל על עצמו כל מיני סיגופים ויסורים רח"ל כמסופר שם.

...וענין זה הובא גם בשו"ע בתחילת הלכות צדקה שצריכים להזהר מאד בצדקה וצריכים לתת צדקה **מיד**, שאל"כ זה יכול להביא לשפיכות דמים "כעובדא דנחום איש גמ זו".

ולכאורה זהו דבר בלתי רגיל לגמרי, נחום איש גמ זו הי' צדיק גמור עוד לפני זה, והרי זה דבר ברור שכשהעני ביקש ממנו משהו לאכול, הוא לא התעכב רגע מיותר, רק שהוא רק לא זרק הכל וחטף לתת לו, אלא הוא עשה זאת כדרך הטבע במתינות, וברגע שלקח לו למצוא דבר מאכל, יצתה כבר נשמתו של העני, שזוהי מציאות לא רגילה לגמרי, ובכ"ז לומדים מזה פס"ד שצריך להיזהר לתת צדקה **מיד**, שאל"כ יכול להיות שכבר יהי' מאוחר לתת,

וכך הוא גם בעניינינו: בכל יום ישנם מקרים שרושמים גויים בתור יהודים עם כל הנישואי תערובת שמגיעים עי"ז, ואם מיד לא יבטלו את החוק, בעוד זמן קצר יהי' כבר מאוחר לתקן משהו בזה,

וכאן זה לא כמו הדין בנוגע לנתינת צדקה לעני, שאם הוא לא יתן מיד, זה **ספק** - יכול להיות שיהי' מדי מאוחר, אלא כאן יודעים **ברור** שישנם כבר מאות מקרים כאלו, שרשמו גויים בתור יהודים, ובאופן כזה שכבר עכשיו קשה לברר מי יהודי ומי גוי, ועאכ"כ אם יעבור עוד קצת זמן באופן כזה, יהי' כבר מאוחר לתקן ולא ידעו רח"ל מי היא יהודי ומי הוא גוי!.. שמזה רואים לפי פס"ד השו"ע שצריכים לבטל את הגזירה האיומה של מיהו יהודי מיד, שאל"כ, יהי' מדי מאוחר!

(משיחת ש"פ חיי שרה תשל"ב)

15 שנה שמחריבים את עם ישראל - עוקרים נפשות חיות מהעם היהודי

הוא יכול רק להעלים עין מזה או להצדיק את עצמו בזה שהוא עסוק בענינים אחרים, אבל כשיבוא יהודי שבנו או בתו התחתנו רחמנא ליצלן עם אינו יהודי בגלל חוק "מיהו יהודי" - הרי הוא ערב לזה, וכי יוכל לומר "דינו לא שפכו את הדם הזה?!"

ובנוגע לפועל - מה שעבר עבר וזהו חשבון בינו לבין קונו, אבל מכאן ולהבא עליו להתעסק בתיקון החוק בזריזות הכי גדולה, כי בכל יום ויום שחולף מיתוספים עוד גרים שנתגיירו שלא כהלכה רח"ל. ויתכן שהשתדלותו עם "שטורעם" עוד הלילה תמנע גיור שלא כהלכה מחר בבוקר.

וגם אם זה רק בגדר ספק או ספק ספיקא ואפילו אלף ספיקות, הרי בענין של פיקוח נפשות, ובעניינינו דבר הנוגע לבניו ובני ביתו והמשכם עד סוף כל הדורות, מחוייבים להשתדל בזה אפילו אם יש לו בזה אלף ספיקות. אילו היו עוסקים באמת בביטול גזירה זו בדאי היו מצליחים בזה, אבל לא רק שאין משתדלים בביטול הגזירה,

אלא נותנים "הכשרים" לגיורים אלו! ומי הם הממציאים הכשרים אלו? - רבנים! מלבישים זה ב"זיידענע זופיצע".

וכך הדבר נמשך - חמש עשרה שנה שמחריבים את העם היהודי, זה לא רק ענין של השערות, אלא מציאות בפועל ההולכת ומתפשטת במשך חמש עשרה שנה, שעוקרים נפשות חיות מהעם היהודי ע"י גיור שלא כהלכה!...

(משיחת פורים תשמ"ה)

חיוב על כל אחד לעשות בעניין זה

צריכים לדעת שכל מי שיש בידו לעשות בענין זה באיזה אופן שיהי, יש עליו חיוב - הן לגבי כלל ישראל והן לגבי פרט מישראל - לעשות בזה, ומי שיש בידו למחות צריך לכה"פ למחות.

(משיחת ש"פ בראשית תשל"ב)

בשביל מה צריכים עסקן אם לא בשביל לדבר על מיהו יהודי?

... וכמדובר קודם, אין פוצה פה ומצפצף! אף אחד לא אומר ע"ז שום מילה, וכפי שאדה"ז כותב בסוף אגה"ק: געוואלד געוואלד!

... זה לא עניני לדבר על "מיהו יהודי", ישנם עסקנים - בליובאוויטש ישנם עסקנים, ובעולם ישנם עסקנים, ולמה אני צריך להיות זה שמדבר על "מיהו יהודי"? ודוקא בשבת בהתוועדות חסידית, ולבטל את הזמן של כולם, שבלאו הכי מסתמא הי' אומרים תהלים או אוכלים טשאלנט או קוגל או מאכלים טעימים אחרים, בתור ענינים של עונג שבת כמ"ש "וקראת לשבת עונג" שזהו בבשר שמן ויין ישן - ולמה אני צריך לנצל את הזמן לדבר על "מיהו יהודי"?

אלא מכיון שאני רואה שהעסקנים לא עושים כלום בזה, הם מעוניינים רק שיקראו "טשערמאן" או "פרעזידענט" או "דירעקטאר", ואינם עושים כלום, חוץ ממה שצריכים לעשות בשביל לצאת י"ח לבעלי בתים, ובמילא, כשהבעה"ב מסתכלים למזרח ולמערב, אומרים להם יישר כח, וגם מסתכלים לשם, ויותר מזה לא עושים כלום, ולכן אני מוכרח לדבר על זה.

בשביל מה צריכים עסקן אם לא בשביל לדבר על "מיהו יהודי"?

עושים אסיפות וכו' ולא עולה בדעתו של אף א' לדבר על "מיהו יהודי"! אני שאלתי אצל א': למה אתם לא מרעישים על הגזירה של "מיהו יהודי"? הוא עונה שהוא עסוק! במה אתה עסוק? הוא עונה, בדברים יותר חשובים. ושאלתי אותו: האם יש דבר יותר חשוב מ"מיהו יהודי"? והודה בעצמו שאין דבר יותר חשוב מלדבר על "מיהו יהודי", - ולמה אינו מדבר?! בגלל שזה לא "אקטואלי" בנוסח אחד, או שזה לא "פופולרי" בנוסח שני. ובנוסף הוא טוען, בשביל מה צריכים לדבר על ענין שלא יכולים לפעול בזה כלום? והוא מביא ראי' ממני, שאני מדבר על "מיהו יהודי" כבר כמה חדשים, ולא פעלתי כלום, אז למה שהוא יבזבז את זמנו לדבר על זה, מספיק שאני מבזבז את זמני!

אבל ישנו דין בתורה "הוכח תוכיח את עמיתך" "אפילו מאה פעמים", ולא מספיק פעם אחת, ואפי' לא שלש פעמים שזה חזקה ע"פ תורה, ואפי' לא שלש פעמים שלש, לא עשר פעמים שלש, לא שלשים פעמים שלש, אלא אפילו אם הוכיח תשעים ותשע פעמים, הוא עדיין צריך להוכיח.

ואפי' אם בהוכחה הקודמת שלו לא הי' חסר כלום (כי אם הי' חסר, זה נקרא שלא הוכיח אפי' פעם אחת), אלא הוכיח תשעים ותשע פעמים בשלימות והי' עד כדי הכאה וכו' עם כל הענינים, והם היו דברים היוצאים מן הלב, בכ"ז מוטל חיוב עפ"י תורה להוכיח בפעם המאה.

... אצלי התעוררה חקירה האם "אפילו מאה פעמים" הכוונה מאה בדיוק ולא יותר, או שהכוונה אפי' יותר ממאה (ראה בפיהמ"ש להרמב"ם ב"מ פ"ב מ"ט, חולין פ"ב מ"ג, והנסמן בלקו"ש חלק ל"ד ע' 87), אני לא סופר כמה שבתות כבר דיברתי ע"ז, ומתי כבר תהי' השבת המאה, אלא זה פשוט חקירה בנגלה, אם "אפילו מאה פעמים" הכוונה רק מאה פעמים [פחות ממאה פעמים, וודאי שלא, אבל השאלה היא רק] שאם מישהו כבר הוכיח מאה פעמים הוא כבר לא חייב יותר, ויכול ללכת לישון, ואם הוא מתמיד - ישב ללמוד, או שהכוונה אפילו יותר ממאה פעמים.

אבל כל החקירה זהו רק עפ"י נגלה, אבל עפ"י פנימיות הענינים וודאי שכל זמן שהענין לא תוקן, והוא יודע שזה עוד לא תוקן, הוא צריך להמשיך להוכיח עד שהענין יתוקן.

(משיחת ש"פ וישב תשל"א)

נשמות יהודיות נשרפות ואין אפשר לעשות חשבונות?

בקשר לביאור בפירוש רש"י (ויקרא יא, ב) "לפי שהושוו (אהרן ואלעזר ואיתמר) בדמימה וקיבלו עליהם גזירת המקום באהבה", שהטעם שרש"י פירש שהסיבה לשתיקת אלעזר ואיתמר לא היתה מצד זה שלא רצו לדבר לפני אהרן ומשה ע"ד שפי' בפסוק קודם, מובנת בפשטות, משום שמתי שייך לומר כל החשבון שא"צ לדבר בפני מי שגדול ממנו, כשהוא במצב שמחזיק ראש, אבל בשעת צער וכשהענין כואב ונוגע בנפש, אז הוא צועק! ואז אין שייך לעשות חשבונות, וכפי שהילד "בן חמש למקרא" רואה בעצמו, שכשנתקל באבן הוא צועק, האם זה יעזור? לא, האם זה יפחית את הכאב? אבל כשכואב הוא צועק.

וכך גם בענין זה, שכשקרה כזה ענין עם נדב ואביהוא, אחיהם הגדולים, זה וודאי נגע להם ומאד כאב להם, ואז לא הי' במצב ששייכים לערוך חשבונות שאינם יכולים לדבר בפני מי שגדול מהם, ומדוע שתקו ולא צעקו? ומוכרחים לומר שזה ששתקו הוא מפני שקיבלו עליהם גזירת המקום באהבה.

ומזה מובן גם בנוגע לאלו ששותקים בשעה שיש גזירה איומה על יהודים כ"מיהו יהודי", שזה מראה שלא איכפת להם הענין! וזה לא נוגע להם! ישנה גזירה על כלל ישראל, על 13 מליון יהודים שרוצים לזרוק אותם בין 3 בליון גויים רח"ל ושותקים! מתיישים לעשות חשבונות, קודם הוא צריך לקרוא ליועציו לדון עימם בענין, ואח"כ צריכים להחליט מה לומר אודות זה, ואם בכלל כדאי לדבר אודות זה, שהרי לא בטוח שזה יפעל.

מה עושים חשבונות?! כשהענין נוגע בנפש - צועקים! כשכואב, לא עושים חשבונות אלא צועקים! אם ישאלוהו: האם כשנדקרת ע"י מחט באצבעך, צעקת? הוא יענה שכן, מדוע? מכיון שזה כאב לו, הוא צעק, האם עשית חשבון מה יעזור הצעקה?! לא, האם הכאב פחת בגלל הצעקה?! לא, זוהי גזירה שלא היתה כמותה

בישראל, לא היטלער חשב ע"ז, לא המן חשב ע"ז, לא פרעה חשב ע"ז, ולא לבן הארמי חשב ע"ז, ואיך אתה יכול לשתוק?! איך זה שלא צועקים?! זה סימן שזה לא כואב! ... קודם הוא צריך להתייעץ עם הפוליטיקאים והוא צריך להחליט מה לומר אודות זה, ואח"כ נעשה אצלו בכלל ספק אם כדאי לדבר ולהרעיש על זה, מכיון שזה ספק אם בכלל יוכל לפעול משהו, ובינתיים עדיף שייתעסק בענינים אחרים.

איך יכולים לעשות חשבונות?! בשעת צער צועקים ולא מתחשבים האם ייפחת אצלו הצער ע"י הצעקה, אלא כשזה נוגע, צועקים! ומכיון ששותקים זה מראה שהענין אינו נוגע, זה לא צער שלו, זה נוגע ליהודי שני שנמצא בקצווי תבל, והוא יכול לשבת רגוע ולומר את השיעור שלו, וחכם יתקרי ורבי יתקרי.

יצאו שמועות שנתנו כספים בשביל שישתקו, ואין הכחשה ע"ז, בתחילה היו השמועות בדיבור, ואח"כ נדפסו גם בעיתונים ועדיין אין הכחשה, מדוע לא מכחישים?! קיבלו את הכסף בשביל עניני מצוות, שהרי א"צ לחשוד שישתמשו בזה עבור דברי הרשות, אלא רוצים לעשות מצוות, אבל איך אפשר לשתוק כשמדובר אודות גזירה על כלל ישראל?! צריכים כסף בשביל מצוות, צריכים כסף לחינוך הראוי, אבל אוי ואבוי לחינוך שמחנכים ילדים על חשבון של 13 מליון יהודים שיתבללו בין הגויים!

וכאמור מוצאים כל מיני חשבונות מדוע לא לדבר כלום ע"ז, או מכיון שלא יכולים לפעול כלום, או שמדוע צריכים לריב עם יהודים, שזה היפך אהבת ישראל, וזו שאלה של עבירה על המל"ת של "ולא יהי' קקרח וכעדתו", וכן שכבר עברו 6 חדשים וזה כבר דבר ישן, ישנו "סטאטוס קווא", ומדוע שהוא יעשה רעש?

ובינתיים שותקים, הצד שכנגד ששים ושמחים וכך עובר הזמן, אז מה אם עברו 6 חדשים, לכן זה כבר לא כואב?! לכן כבר אין צער מזה?! זהו אותו כאב ומדוע לא צועקים?!

... ישנו הפס"ד ברור של הרמב"ם כמדובר כמ"פ שכשיהודי בא על הגוי', דהיינו עם כזאת שהתגיירה שלא כהלכה, הוא עושה מיהודי, גוי רח"ל! שהי' צריך להוולד יהודי, היתה צריכה לרדת נשמה יהודית, ועושים ממנו רח"ל גוי! וגוי צורר היהודים!

זוהי גזירה שלא היתה כמוה בישראל, לא היטלער ולא המן ולא פרעה ולא לבן הארמי העלו זאת על דעתם, ומדוע לא צועקים? מדוע לא מרעישים? הוא יושב עם השלשה יהודים שלו, או עם עשרה יהודים או מאה יהודים כ"י, וכל הענין כלל לא נוגע! אין לו שייכות לזה! מדובר כאן אודות גזירה על כלל ישראל ומדוע זה לא נוגע לך?

ולטענה שכבר עברו 6 חדשים, הרי אנו מוצאים שגזירת פרעה היתה במשך יותר משמונים שנה, .. והנס הי' שכל הזמן היהודים המשיכו ב"ויצעקו" אל הקב"ה למעלה משמונים שנה, שלכאורה לאחר שעברו 6 חדשים הי' צריכים להפסיק לצעוק, שהרי כבר עברו 6 חדשים וישנו "סטאטוס קווא" וכבר א"צ לצעוק, במילא הוא יכול לשבת וללמוד שיעור, ללמוד תורה, ושימשיכו לתחוב ילדי ישראל בכתלי פיתום ורעמסס? ושיביתיים יהודים יתערבו עם גויים, שזו היתה כוונת הגזירה של "וכל הבת תחיון" שאח"כ הם יתחתנו עם המצריים, וכך יתערבו עם הגויים!

ואעפ"כ במשך כל השמונים שנה ה' אצל היהודים הוצעו אל האלקים, בידעם שהגאולה תלוי' בצעקה לקב"ה, ועד"ז בנוגע לגזירת מיהו יהודי, אפי' אם כבר עברו 6 חדשים, האם א"צ לצעוק?! לכן אין זו גזירה איומה?! לכן זה לא כואב?!

וזהו הקשר לפי' רש"י שהטעם היחידי לכך שאלעזר ואיתמר שתקו הוא מ"כיון שקיבלו עליהם גזירת המקום באהבה", אבל לא מצד החשבון שאין לדבר בפני מי שגדול ממנו, מכיון שכשהענין כואב, לא יכולים לעשות חשבונות, כשכואב צועקים! ושמגיעה גזירת מיהו יהודי הכואבת, לא יכולים לעשות חשבונות, צריכים לצעוק! ולטענה שלא יכולים לעקור פסוק בתורה ש"השוחד יעור עיני חכמים", - תחזיר את הכסף ואז לא יהי' ענין של שוחד, כשיהודי נשרף צריכים לצעוק! כשנדב ואביהוא נשרפו, לא עשו חשבונות! נשרפים נשמות יהודיות רח"ל, צריכים לצעוק!

וכדוגמת מיתת נדב ואביהוא שגופם נשאר בשלימות, ואפי' מלבושיהם נשאר בשלימות, ומה נשרף? הנשמה נשרפה, ולכן אם לא הענין של קיבלו עליהם גזירת המקום, לא הי' עושים חשבונות שא"צ לדבר בפני הגדול, וכאן נשרפות נשמות יהודיות רח"ל, רוצים לערב יהודים עם גויים, צריכים לצעוק, וזה שה"גדול" לא צועק, זהו חשבון שלו, אבל אין תירוץ עבורך, עליך מוטל חוב לזעוק!

וכאן לא שייך לומר שזהו ענין של "גזירת המקום", ח"ו לומר שזהו רצונו של הקב"ה, אלא רק ש"בהדי כבשי דרחמנא למה לך", איננו יכולים לדעת מדוע הקב"ה הניח שיקרה כזה דבר, זהו מ"פלאות תמים דעים", ו"בהדי כבשי דרחמנא למה לך".

אבל זהו דבר ברור שיהודים צריכים לראות לבטל את הגזירה, ואין יכולים לדעת מדוע היא היתה..

(משיחת ש"פ שמיני תשל"א)

הוכח תוכיח בענין שנוגע ליהודים בכל קצוי תבל

.. בנוגע לאלו שטוענים מדוע עושים רעש בנוגע למיהו יהודי, הרי זה לא הדבר היחיד, .. מובן שהיום לא שייך כל הגדר של פושע ומורד, ואפי' לגביו כתוב בשו"ע שצ"ל הוכח תוכיח וכו', בנוגע לערוב תבשילין שמדרבנן, והשו"ע הוא לא רק שלי, אלא כל אחד יכול להסתכל ולראות, וכפי שמובא בתשובה של המנחת יצחק שהוא הראב"ד של העדה החרדית בירושלים, בנוגע לענין של הוכח תוכיח שזהו בנוגע לאיש פרטי ובענין פרטי, עאכו"כ בענין כזה שנוגע ליהודים בכל קצוות תבל, וכמדובר שאף אחד לא יכול להיות בטוח אם זה לא יהי' נוגע לנכד שלו,

(משיחת ש"פ וארא תשל"ה)

החשש שיזיק להפצת המעיינות

... אותה שאלה היתה אצלי כשהתחלתי להרעיש בנוגע לשאלת מיהו יהודי.

כל זמן שפעלתי בזה מאחורי הפרגוד ובאופן חשאי, לא הי' בזה חששות שזה יזיק לחוג שאני קשור אליו, רק שזה לקח זמן וכוח ונשמה וכו' וכו'.

אבל אח"כ כשראיתי שזה לא עוזר, וחייבים לפעול בזה בפומבי ובפרסום, אמרו לי בפירוש (ואח"כ רואים שאכן הם מקיימים את ה"איום" (בעוה"ר) בפועל) שעי"ז שאני ירעיש ויתרע ויצעק אודות מיהו יהודי, לא יתנו לי את האמצעים והאפשרויות לפעול בהפצת החסידות וגם בהפצת היהדות.

וכאמור לעיל שלצערנו ישנם כמה יחידים שהשתמשו בהשפעתם לראות שיפחיתו את הסכום וכו' וכו' למקום שיכלו לפעול הרבה יותר בחינוך הכשר והפצת היהדות וכו' וכו', מצד זה, כפי שאמרו מלכתחילה, שאני יוצא ברעש בנוגע למיהו יהודי.

אעפ"כ בהתבוננתי שהשאלה של "מיהו יהודי" כמדובר כמ"פ, היא שאלה שנוגעת לקיום ושלימות עם ישראל בכל מקום שהוא, וזה נוגע לשלימות של "דבר ה' זו הלכה", ובראותי שכל אלו שמלעיגים על ענינים אחרים של יהדות, הם מלעיגים ג"כ על המלחמה שמתנהלת בנוגע לשינוי החוק המבהיל של "מיהו יהודי", זה עוד יותר חיזק את הוודאות שישנה בלאו הכי, שזהו חוק שרח"ל מתנקל ומתנקש לבטחון של עם ישראל ברוחניות בכל מקום, לשלימות של עם ישראל בכל מקום וכו' וכו'.

וכאמור לעיל עמדה כאן השאלה: שהרי זה גורם מיעוט בעבודה שפועלים בהפצת היהדות והפצת המעיינות, והפצת התורה והמצוה בכלל, שכשיש פחות כסף, מוכרחים לצמצם עכ"פ במקצת מן המקצת בעבודה בזה, שלולי שהיו שותקים ומתנהגים כמו אלו שאומרים "שישו בני מעיי" אני את נפשי הצלתי", והוא יכול לשתוק גם היום וגם מחר בדיוק כמו שהוא שתק אתמול ושלשום, היו מקבלים כסף ואמצעים ואפשרויות להוסיף יותר בהפצת היהדות?

הנה, ידוע ע"ז הסיפור מר' נחום מצ'רנוביל.. שכשהביאו לו סכום גדול בשביל פדיון, ומכיון שהוא ראה שישנה כלה עני' שהיא צריכה את זה, הוא החליט שהוא יתן את זה מיד לכלה עני' או להורי',

ומיד נפלה לו מחשבה שאיזה סדר זה להנות בסכום אחד גדול, לעני אחד, כשיכול לחלק את הסכום לכמה וכמה, וגם לקחת קצת להוצאת הבית (שהי' אז רעב בביתו)! ואז נעשה אצלו ספק (כפי שנדפס ונכתב בארוכה) איזו טענה וסברה לקבל,

אח"כ הוא תפס שהבחינה בזה היא: מתי נפלה לו הסברה, הרי הסברה לחלק את הסכום הגדול בין כו"כ עניים לא נפלה לו מלכתחילה, קודם הי' את הסברה שהביאו לו את הפדיון, והכסף שייך אליו, והוא צריך לתת את זה למי שהוא מחוייב ב"שארה כסותה ועונתה", מחוייב לזונה ואת בני ביתו.

אח"כ כשנפל בדעתו שיתן את זה לכלה עני', אז פתאום הגיע הטענה שיחלק לכמה עניים. אם זה מגיע מהיצ"ט, הוא הי' צריך מיד להתחיל ברעיון זה, וזהו הוכחה שהסברה הגיע ממקום שלא יכול לסבול שיעשו מצוה גדולה של הכנסת כלה! אלא שאם יאמר את ההסבר שהוא לא יכול לסבול שום מצוה, לא יקבלו ממנו, ולכן זה התלבש בטענה של יראת שמים, לחלק לכמה עניים וגם עניי ביתך קודמין,

ועד"ז גם בענינו: אם יתחילו לשתוק, אז זה שיתנו כסף להפצת היהדות זהו גם ספק, יתחילו לשתוק כשיפחדו שמא לא ישאו חן בעיני פלוני בן פלוני, ואח"כ כשירעישו היתכן, יהי' כאלו שיטענו "מדשתיק ש"מ אודי לי", ואז יחפשו הסברה מצד יראת שמים.

שתיקה תמורת תמיכה לישיבות - מצוה הבאה בעבירה

ואח"כ חושבים מנהיגי ישיבות שממנו תבוא הישועה בתומ"צ, הוא נותן כמה לירות לישיבה, אז שותקים, הוא נותן עוד כמה לירות, אז מספרים בשבח.

כזו הנהגה לא יכול לצמוח טובה בעניין של תומ"צ, הרי"ז מצוה הבאה בעבירה, שזה אמור אפי' לגבי כל עבירה, עאכו"כ בנוגע למיהו יהודי, שיש בזה ע"ז וגילוי עריות ושפיכת דמים.

(משיחת ש"פ חוקת בלק תשל"ה)

גם כשלא נראה שיצליחו לפעול

..מתחילים לטעון היכן רואים בדרך הטבע שיצליחו פעם לתקן את הענין של "מיהו יהודי", כשהם קשורים ל"כסאות" שלהם, ולא ירצו בשום אופן ... וא"כ בשביל מה צריכים להוציא ע"ז זמן ובריאות, ועדיף להתעסק בענינים שיצליחו בהם.

אלא שכמדובר בשבת בארוכה: היתה ממשלה ששלטה על 180 מליון גוים, שגוי בטבעו "הלכה רווחת שעשוי שונא לישראל", ואותה ממשלה הוציאה חוק ואמרה שזה נוגע לעצם הקיום, ומי שלא יציית יחשב "מהפכן", שאסור להרביץ תורה, ונמצא יהודי אחד ויחיד ואמר שמש"נ הכוונה "כך ולא אחרת", ומה הכוונה "כך"? "כך" הכוונה למה שכתוב בשו"ע, ובשו"ע כתוב שצריך להרביץ תורה, ולכן הוא ירביץ תורה, וכך עשה.

והגיעו אליו בטענה, היתכן? איך הוא יוכל להצליח, ואדרבה, הוא מעמיד בסכנה את העבודות האחרות שהוא עושה, אם זה מקואות, או שחיטה, אם זה כל עיני יהדות, ואם לא הוא, אז מי יעמוד בראש ומי ידגיל? יכולים להתעסק בענינים אחרים, ובשביל מה הוא מעמיד את עצמו בסכנה בשביל ענין של הרבצת תורה, שלא נראה מקום בטבע שיהי' לזה קיום.

והמענה הי', שיהודי צריך לפעול, ואם הוא יצליח, אשריו ואשרי חלקו, ואם רח"ל הוא לא יצליח, אבל הוא עשה את מה שבשביל זה הקב"ה ברא אותו, "אני נבראתי לשמש את קוני".

(משיחת י"ג תמוז תשל"ה)

ההצדקה שנתנים שוחד לקב"ה בתמיכה לישיבות

... ואח"כ יש לו הצדקה: הוא נתן שוחד לקב"ה - הוא השיג כך וכך כסף לישיבה וכיו"ב, במילא הקב"ה יהי' מרוצה שהניחו בצד את הענין של גיור שלא כהלכה אע"פ שאפי' כשגוי אחד ויחיד מתערב בין יהודים, נעשה מזה צרה עד סוף כל הדורות כמדובר כמ"פ.

... וכפי שאכן אמרו לו: מה הוא "מתלהב" בחינוך ע"פ התורה - בשעה שבחינוך ע"פ התורה כדבעי ילמדו שגיור שלא כהלכה הוא שלא ע"פ תורה - הוא מחנך בני אדם נגדו!

(משיחת מוצאי ש"פ חיי שרה תשל"ט)

קרירות עמלק מפעילות בעניין

ע"ז נאמר "זכור את אשר עשה לך עמלק", שענינו של עמלק הוא "אשר קרך" הוא מקרר, אומרים לו "מיהו יהודי", הוא עונה שישנם ענינים אחרים שהם יותר חשובים, איי באותם ענינים אתה גם לא פועל, זהו ענינו של עמלק לקרר.

(משיחת אחרון של פסח תשל"ה)

אין וודאות שהצעקה לא תעזור

וכולם עומדים מן הצד ושותקים, ומה שטוענים שזה לא יעזור, הרי הגמ' (שבת נד,א) אומרת "אם לפניך גלוי, לפניהם מי גלוי", שאין וודאות שהצעקה והמחאה לא תעזור.

(משיחת שבועות תשל"ה)

קבלת תמיכה לחיידרים וישיבות על חשבון פקוח נפש והתבוללות

... לא מאפשרים לזה להעלות על השולחן, ומלבישים את זה בעניין שעי"ז יקבלו עוד כמה לירות לישיבה, ויקבלו עוד כמה לירות לחיידר, וזהו על חשבון של **פיקוח נפש**, ועל חשבון של **התבוללות** רח"ל היל"ת!

שכל זה מגיע מההנחה הפסולה של "ונהי בעינינו כחגבים", שמה יוכל לפעול יהודי שיצחק בשם השו"ע שכך הוא הפס"ד - כש"אכשור דרא בתמי", ובלשון הידוע ש"אין בידינו להעמיד הדת על תילה".

שכל אלו טעמים שהובאו להלכה, בשעה **שלא** מדובר אודות פקוח נפש ממש, **ולא** מדובר אודות התבוללות ממש, ולא מדובר אודות [בלשון הרוגוצ'ובי] פעולה נמשכת, כפי שהרוגוצ'ובי מסביר בארוכה גם בליקוטים לפ' פנחס ש"הבא על הנכרית" זוהי פעולה נמשכת, וזהו מהרס רח"ל את עם ישראל כפי שהוא מאריך, ומביא גם מהרמב"ם בנוגע לענין של "בעל בת אל נכר".

ש"נכרית" זה כולל גם ענין הגיור שלא כהלכה, ואדרבה ומכ"ש וק"ו: כשלא הי' גיור שלא כהלכה, עדיין ישנה אולי התקווה שייתכן שבמשך הזמן הם ייפרדו, או שהיא תתגייר עכ"פ בגיור שכשר בדיעבד.

משא"כ כשישנו גיור שלא כהלכה, מכיון ש"ונהי בעינינו כחגבים", עומדים מסביב ושותקים בהסברות שונות ומשונות, - ונעשה אז פעולה נמשכת רח"ל ...

(משיחת י"ג תמוז תשל"ט)

על כל אחד מוטלת החובה והזכות להשתדל בביטול הגזירה

והנה ה"גירות" דבני ישראל והכנסתם תחת כנפי השכינה, הותחלה בעת יצי"מ ונגמרה בעת מ"ת. ולכאורה, למה הטריח אותם הקב"ה משך זמן כזה ולא גייר אותם ברגע אחד? ובפרט דיצי"מ "לקחת לו גוי מקרב גוי" היתה "במסות באותות ובמופתים".

אלא שמזה מוכח שגם הקב"ה אינו יכול (כביכול) לעשות שינוי בזה מגוי ליהודי, שהוא שינוי מן הקצה אל הקצה, כ"א ע"י גיור **כהלכה**.

ואם בנוגע **להקב"ה** כן, ובנוגע לבנ"י שגם לפני יצ"מ היו **בני אברהם יצחק ויעקב** - בנוגע לבן **אדם** ובנוגע לנכרים **שאינם** מבני אברהם יצחק ויעקב - על אחת כמה וכמה.

ומכאן תשובה לאלו הטוענים שצריך לעשות "קולות" בגיור ושהדרישה לגיור כהלכה באה מצד אכזריות (ח"ו) - שהרי מובן בפשטות, שזה מה שהגיור דבנ"י שהי' ע"י הקב"ה נגמר רק בעת מ"ת, הוא **לא** מצד אכזריות ח"ו נוסף למה שענין כזה לא שייך כלל אצל הקב"ה, שהוא עצם הטוב, הרי האופן ד"לקחת לו גוי מקרב גוי" הי' במסות באותות ובמופתים גו" -

כי אם לפי שאין אפשרות אחרת לשנות מנכרי ליהודי כ"א גיור כהלכה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר באריכות ע"ד הגזירה האיומה ד"מיהו יהודי" ואמר שעל כל אחד ואחת מוטלת החובה (והזכות) להשתדל בכל המיני השתדלות להביא את ביטולה בקרוב ממש.

(משיחת ש"פ שמיני תשל"ב - מוגה - לקו"ש חלק ז ע' 2-301)

הכל כדאי כדי למנוע מלרמות גוי אחד שיירשם כיהודי וכך דורי דורות של גויים לא יתערבו ביהודים

גם אם ישנו חשש שאפילו אם יוסיפו את המלה "כהלכה", אין זה מאה אחוז שכך אכן ינהגו, אבל אם כתוצאה מזה יימנעו אפילו מגוי אחד שלא ירמוהו שיחשוב שהוא יהודי כשבאמת הוא גוי, וימנעו את התקלה שתצא מכך, ימנעו **שדורי דורות** של גויים לא יתערבו בין יהודים, בשביל זה הכל כדאי!

וכשמישהו מפריע לכך, או יתירה מזו, יש בידו למחות ואינו מוחה, עליו לדעת שמוטלת עליו האחריות והקולר תלוי בצוארו, על כל גוי שנרשם, ושירשמוהו בארץ הקדש ובכל מקום ושנתנו לו ושיתנו לו תעודה שהוא יהודי!

והוא לוקח על עצמו את האחריות של גלוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה שמגיעים כתוצאה מכך!!

כמדובר כמ"פ, שנדפס בעתונות, שאצל אחת הגויות שנרשמה שהיא "יהודיה" שלא כהלכה, נמצאו (במקום פלוני ובבית פלוני, ויודעים את שם הרחוב) "צלמים" של נצרות, שנצרות היא ע"ז ממש כפס"ד הרמב"ם ולכל הדעות.

...והרב שלא נותן שיתוסף תיבת "כהלכה" או שאינו מוחה ע"כ, לוקח על עצמו את האחריות של רח"ל מאות גויים שנרשמו בתור "יהודים" שלא כהלכה, [אינני רוצה לומר אלפים, למרות שקרוב לודאי שכבר ישנם אלפים, ודי גם אלף אחד של גויים],

ואין לדעת אם נכדו ייכשל עם נכדה גויה!! או שנכדתו תיכשל עם שייגעץ!!

(משיחת אחרון של פסח תשמ"א)

איני מתפעל מחרפות וגידופים

ישנם כאלו שאין נוגע להם הסכנה של עם ישראל, ומוכנים לומר שקר, שעל ידי "נייר" נעשה מגוי יהודי, העיקר שהוא נשאר "חרטומי מצרים".

ואחר כך כשבאים אליהם בטענות ואין להם מה לענות, שכן הקושיא היא קושיא אמיתית, הרי כדברי הגמרא "טענו חיטים והודה לו בשעורים".

ומה שהם מחרפים ומגדפים אותי - זה לא יעזור להם, ולא בגלל זה אפסיק לדבר על כך. אין זו הפעם הראשונה שמגדפים אותי.

נולדתי במדינה קומוניסטית, אבי היה הרב הראשי בעיר יקטרינוסלב, ולהיותי הבכור במשפחה ודיברתי רוסית, היו שולחים אותי אל היבסקציה והיו שואלים אותי על ענייני דת, והיו מחרפים ומגדפים וכו'.

ולכן, ככל שהמחרפים הללו ישתדלו, הם לא יתחילו ולא ישיגו את ההמצאות של יהודי היבסקציה, ובמילא אינני מתפעל מהחרפות וגידופים שלהם (לומר שזה לא מפריע לי - איני יכול לומר זאת, שכן זה במפורש כן מפריע לי, אך עם זאת) בנוגע לפועל, כיוון שמדובר בנושא הנוגע לקיום עם ישראל וכו' - במפורש לא אפסיק.

(משיחת ש"פ מקץ תשל"ב)

רציניות העניין מחייבת את כל אחד לפרסם דעתו באותיות בולטות

לאחרי בקשת סליחת מר על הבא להלן, הרי לדעתי אין ברירה בידי כי אם לכתוב את זה, והעניין:

הן ידוע למר פרטי הבעי' בקשר עם החוק ד"מיהו יהודי", והשתלשלות הענינים. וגודל רציניות הענין בודאי לדכוותי' דמר אין צורך באריכות, ובפרט בהמצב דעתה. שלכן רציניות המצב מחייבת את כל אחד ואחד, אפילו החלש יאמר גבור אני, ועל אחת כמה וכמה הגבור וביוחד הגבור בהשפעה על אחרים, לפרסם דעתו ובאותיות בולטות המתארות את הענין בכל החומרה והרציניות והחיוניות שלו. ובדורנו, דור יתום ועקבתא דמשיחא, שהחושך כפול ומכופל, מוכרח שתיכף לתיאור - תבוא המסקנה, שאי אפשר שהענין יבוא על תיקונו אלא אם כן יוגדר במפורש ובהדגשה בניסוח החוק שיהי' על פי ההלכה; שהרי מפורסם לכל שהי' דין ודברים בנוגע להכנסת תיבה זו ושללו אותה בכדי שלא תהי' "דיקטטורה" כביכול של ההלכה, וק"ל.

דברתי על דבר זה בכמה הזדמנויות, ותקותי שגם למר הגיעו על כל פנים הדים מדברים אלו. ואף שכאמור שלדכוותי' - אין צורך בהסברה, אבל במלים קצרות סיכום הענין הוא שניסוח החוק כמו שהוא עכשו פותח פתח פרץ רחב וללא כל הגבלות שמשמעו - ר"ל והי' לא תהי' - הכרזה פומבית בשם עמנו ישראל היושב בארץ ישראל, שמכאן ולהבא מפקירין ונותנין ח"ו את ארץ ישראל לכל עמי הארץ הרוצים לבא ולקחתה, היפך תורת ישראל!

תקותי חזקה, אשר באם כבר אמר מר מלתו בענין, לא יסתפק בזה, אלא יקיים דברי חכמינו ז"ל "הוכח תוכיח - אפילו מאה פעמים", מאה לא בדרך גוזמא; וכהדגשה בכמה מקומות שתורתנו תורת אמת מלמדת אותנו דעה בזה אשר אפילו כשהוכיח 99 פעמים ממש, וח"ו לא הועיל, עדין המצוה בתקפה עומדת - שעליו להוכיח ובאותו התוקף פעם המאה. ובפרט אשר סוף סוף לב ישראל ער הוא, ובודאי לא יצטרכו ח"ו להוכחה כמה וכמה פעמים, ובלבד שישמעו דברי ההוכחה מהראוי להשמיע דברים כאלו ובתוקף המתאים, ולא להישמע לדעת המפתים המסיתים ומדיחים שגם האמור הוא בגדר דתפסת מרובה לא תפסת.

(ממכתב כ"ה ניסן תש"ל)

..אתו רוב הסליחה שלא אישרתי קבלת מכתבו בעתו. ובודאי לא יחשדני במה שאין בי, כי אם אך ורק בסיבת רב הטרדות, ובעיקר אשר לעתים קרובות אינן טרדות של שמחה אלא אדרבה. והנה נתוספה טרדה עיקרית והכי רצינית בחדשים האחרונים, וכדלהלן.

..כוונתי בטרדה רצינית הנ"ל הרי היא בקשר עם השתלשלות הענינים מסביב לפרשה מי הוא יהודי, ניסוח החוק וכולי. ובודאי לכדוותי דמר אין צורך באריכות בנוגע לגודל רציניות הענינים והמצב, שזה מחייב את כל אחד ואחד..

(ממכתב כ"ה ניסן תש"ל)

מוטל על כל אחד לעשות בזה במרץ

בטח קבל מכתבי הקודם בעתו ובזמנו, ועתה באתי בנקודה שבמכתבי הקודם, בשאלת מיהו יהודי, ואתו רב הסליחה שעד שקבלתי אישור ומענה כותבני עוד הפעם. אלא שגודל רציניות הענין מאלצני, ובפרט שעל יסוד ההיכרות שלנו בטוחני שמה שלא ענה עדין הוא רק מסיבות צדדיות ואין ספק שגם כ' רואה גודל רציניות הדבר ושצריך לעשות בזה וכו'. וכיון שהורנו חכמינו ז"ל אין מזרזין אלא למזרזין, רצוני לעורר עוד הפעם, שהרי רואים גודל המבוכה שהמצב הביא בארץ הקדש ובפרט בחו"ל, ובודאי אין צורך לחזור על הטעמים והנימוקים שגם במכתב הקודם מיותרים היו כי ידועים לכ'. שלכן מוכרח לדעתי ומוטל על כאו"א לעשות בזה ובמרץ ויפה שעה אחת קודם.

ויהי רצון שימים אלו שייחפכו לששון ולשמחה, ייהפכו גם בענין זה לששון ולשמחה, שמחה גלוי' שתאחד כל חוגי עמנו בני ישראל. וכיון שלב ישראל ער הוא, ואפילו מי שחטא ישראל הוא, בטוחני אשר גם יוזמי הגזרה האיומה יהיו שבעי רצון מהשנוי לטוב, ועל ידי ההפיכה לששון ולשמחה בכמה וכמה ענינים תבוא הגאולה האמתית והשלימה לכלל בני ישראל מגלות הפנימי וגלות החיצוני, ועד שייחפכו ימים אלו לששון ולשמחה כפשוטו של מקרא.

בכבוד ובהוקרה המצפה לבשורות טובות בהנ"ל ובנוגע לב"ב שי'

נב. עוד מהסיבות שעוררו אותי לכתוב למר עוה"פ בלי לחכות לאישור מכתבי הקודם הוא שהגיעני שמועה אשר יוזמי הגזרה האמורה נפלו על המציאה להשתיק דעת הקהל על ידי שתיקה כללית בבעי' זו, ז"א להשפיע על העתונים שיפסיקו הדיון בהאמור ושלא לענות על פניות ושאלות בזה וכולי, ובפרט שעתה ימי הקיץ וימי החופש ומנוחה מכל דבר רציני. ולאחרי הקיץ הרי כבר יהי' הענין בבחינת ישן נושן, והנסיין בעבר הוכיח שהסרת ענין מסדר היום הצליח להשתיק התגובה, והי' לא תהי' בענין איום זה ח"ו.

ויהי רצון שמכאן ולהבא אך טוב יבשר איש לרעהו.

(ממכתב ר"ח מנחם אב תש"ל)

לנצל את הכשרונות וההשפעה שיש לו בכ"מ שידו מגעת

..הנני מוצא חובה לעצמי לא להחמיץ הזדמנות זו בנוגע ענין הבא להלן, כיון שלדעתי הוא ענין חיוני ונוגע לקיום עמנו בני ישראל בכל מקום שהם, בארץ הקודש ובתפוצות, כוונתי לפרשה האיומה דמיהו יהודי.

ולפלא שלא שמעתי עד עתה מחאת מר בענין זה, מחאה בסגנונו החריף והמודגש והקולע אל הנקודה. שהרי אין לי ספק כלל יחסו של מר לענין זה.

..מובן שאין כוונתי בזה להתאונן ולצעוק על העבר, כי אם בתקוה שינצל מר את הכשרונות שחונן בהם וההשפעה שיש לו בחוגים ובכל מקום שידו מגעת, להגיב על החוק המשונה האמור, המחבל ומזיק ומתנכר לעצם קיום עמנו בני ישראל בכל מקום שהם.

אומרים בשם היטלער י"ש שהי' רגיל לומר אשר שקר קטן סופו להתבטל ודוקא שקר גדול ומוחלט אפשר שהי' לו קיום לשנים ולדורות. ואין צורך להאריך בדבר שהוא נגד אמונת ישראל בבורא עולם ומנהיגו, ולא עוד אלא נגד האמונה בעם ישראל, אשר סוף סוף יתנערו מכבלי המפלגתיות וינצלו החוש הבריא בו חונן "עם חכם ונבון", ויבטלו חוק זה מעיקרו עם כמה חוקים הדומים לו.

אשמח לשמוע מכ' בכל האמור לעיל ות"ח מראש.

בכבוד ובברכה.

(ממכתב כ"ז חשון תשל"ב)

מעולם לא נושע עם ישראל מהקמים עליו ע"י שתיקה אפי' מוצדקת

..ופותחין בבקשת סליחה רבה על העדר מכתבי - מענה שלי אל מר עד עתה, והוא מפני רוב הטרדות, ובעיקר טרדות המהולות בצער, וכמו הגזרה האיומה (שמרוב הטשטוש והבלבול קראו לה - חוק) "מיהו יהודי".

והנני מודה למר עבור שימת לבבו להודיעני מפעולותיו לביטול גזרה מבהילה זו. ותקותי חזקה שלא יסתפק **כלל וכלל** בפעולות דעד עתה, כי אם - ובהמשך לשיחתנו בזה בעת שהותו כאן, יוסיף בזה כהנה וכהנה עד לביטול הגזרה מעיקרה. ואם בכמה ענינים אמרו "זריזים מקדימים", על אחת כמה וכמה בנידון האמור, עליו יש בצדק לומר "יפה שעה אחת קודם" (לא במובן של 60 דקות, אלא כפשוטו רגע קט), ומבלי הפוגות.

ועל כגון דא אמרו רבותינו ז"ל "אני ישנה בגלותא ולבי ער לתורתו ולמצוותיו", ואמרו זה על הנמצאים בגלות רוחני, חושך כפול ומכופל, ועד כדי חקיקת חוק כהאמור, שגם הם בינם לבין עצמם יודעים אשר זוהי חתירה תחת קיום כל עמנו בתפוצות ובא"י, שהרי עם אחד הוא, וטענתם היחידה היא - איך יכולים להתחיל בתיקון הדבר בה בשעה שבאי - כח דתיים האומרים שהם מייצגים דת משה וישראל ממשיכים לישב בממשלה, ולא עוד אלא שהם המבצעים חוק זה בפועל.

ונוסף על האמור הרי זה חילול ה' בפרהסיא שאין כמוהו, כיון שהכריזו כמה וכמה פעמים בשם המפלגה ובשם הממשלה, אשר הרבנות הראשית הם הרבנים שלהם הקובעים בהנוגע להלכה, והרבנות הראשית, פסקה ברור בישיבת הרבנות הראשית דיום ה' ער"ח סיון תשל"ל, וז"ל:

כל גיור שנעשה, בין בארץ ובין בחוץ-לארץ, שלא כדין וכהלכה הקבועה ועומדת למן סיני ועד הנה - איננו גיור. ואין לא - יהודי נעשה ליהודי אלא על ידי גיור כהלכה.

ובנוגע להישארות בממשלה, פסקה הרבנות הראשית לישראל באותו מעמד, וז"ל:

אם ח"ו לא יתוקן החוק כנ"ל, על הנציגים הדתיים לעזוב את הממשלה, כי לא יתכן להשתתף באחריות הענין כחברי הממשלה.

והרי מאז עברו כשנה וחצי, ואין לומר שהמצב בלי שינוי, שהרי נשתנה לגרועותא וכו'. ואין להאריך בדבר המבהיל.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור שעה אחת קודם. והרי מתקרבים אנו לימי חנוכה, נצחון מתתיהו חשמונאי כהן גדול על המתיונים, מעטים כנגד רבים וכו'.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בהנ"ל ובפ"ש חבריו שי' (שכמובן לכאו"א מהם מופנה הכתוב לעיל. ואשרי הזוכה,

מ. שניאורסאהן

נב. מטובו - ות"ח מראש על הטירחא - למסור פ"ש גם לאחותו תחי', ולאחרי בקשת סליחתה - גם הבעת תמהוני הכי גדול, שבשעה שהיתה זקוקה למס"נ בפועל - פעלה מבלי חת בכמה שטחים שראתה בהם הגנה על קיום קיבוץ בני"י במושב אחד או בעיר אחת וכו', ועתה מתוך הרחבה, כשאין כל סכנה צפויה ומאידך גיסא המדובר הוא בקיום כל עמנו בכל מקום שהם, אינה משמיעה קולה לא באסיפות ולא בשיחות, ומונעת פרי עטה בעתונים ובמכ"ע וכו' בחוברות וכו'. והרי ההשגחה חננה אותה בכשרון מיוחד בנוגע לדיבור, לאזעקה ולכתיבה.

ויש עוד להוסיף בזה, אבל הרי כוונתי לא להטפת מוסר כי אם לפעולות ובמרץ הדרוש לביטול הגזירה. וממ"נ, באם תרצה, גם הכתוב לעיל יספיק, ובאם אינה מוכנה לזה מאיזה טעם שיהי', הרי מה התועלת באריכות דברים בזה?

בודאי יש כמה ביאורים לשתיקה - אבל מעולם לא נושע עם ישראל מהקמים עליו ע"י שתיקה אפילו מוצדקת.

(אגרות קודש חכ"ז, אגרת י' רפב)

הקשר בין יהודי התפוצות לארץ הקדש

הדבר מובן שלכל יהודי, בלי להתחשב במקום מגוריו, יש לו חלק ונחלה בארץ ישראל, של אמה על אמה, לפחות.

כפי שדובר מספר פעמים יש לכל דבר ביטוי בהלכה, אף כאן: לגבי פרזבול נאמר בפסקי הגאונים שכל יהודי רשאי לכתוב פרזבול, למרות שלשם פרזבול יש צורך בבעלות על קרקע, שכן לכל יהודי יש קרקע בארץ ישראל.

כן מובן מזה שכל ענין הנעשה בארץ ישראל - לא זו בלבד שהוא ענין של כלל ישראל, אלא שיש לכלל ישראל לחוות דעה עליו, בין אם מתחשבים בדעה זו ובין אם לא. כיון שהיא נחלת עולם מאלקי עולם לעם ישראל, בני אברהם יצחק ויעקב, אין מי שיכול לקחת אותה מהם, ואפילו הם עצמם אינם יכולים לוותר עליה. כל המתנה על מה שכתוב בתורה (ולא חשוב מי הוא המתנה) תנאו בטל.

ממבט ראשון נראה לכאורה שיהודי רשאי לחוות דעה רק על נחלתו הוא, שהיא, כאמור, בגודל אמה על אמה. אבל אין הדבר כן, משום שיש ענינים בארץ ישראל כפי שהיא מהווה נקודה אחת ואחידה. לפיכך ישנם דברים הקשורים בארץ ישראל כשהיא בשלימותה "וכל יושביה עליה", כגון מצות היובל, שהיא ענין החרות, נוהגת רק כאשר כל יושביה עליה, ולכיבוש יחיד בסוריא יש דין כיבוש רבים רק כאשר ארץ ישראל בשלימותה.

זכותו של יהודי לחוו"ד בא"י

ברור, איפוא, שאין להתפלג על יהודי המחווה דעה על מה שצריך להיות בארץ ישראל למרות שיש לו בה רק אמה על אמה, וגם אם אין מציייתים לו. לא זו בלבד שהוא זכאי לחוות דעה, אלא, אדרבה, אם הוא שותק הרי הוא נושא באחריות על כל הדברים הנעשים שם וידועים לו מבלי שגיב עליהם.

הדברים אמורים גם בכזה היודע את רבוננו ומתכוין למרוד בו ר"ל, והוא מורד בשייכותה של ארץ ישראל לעם ישראל (שמקורה ב"לקחה מהם ונתנה לנו") וכפי שכותב הרמב"ם ב"אגרת תימן" ובאגרת השמד, שירבעם בן נבט נענש על שהעמיד עגלי זהב בבית אל ובדן, ובד בבד הוא נענש גם על שלא קיים עירוב תבשילין, שכן גם היודע את רבוננו ומתכוין למרוד בו ר"ל כירבעם בן נבט אינו פטור מקיום מצוה כגון עירוב תבשילין, כך גם מי ששייך ל"אל פאתאח" וכיצא בזה - אם אין הוא מחוה דעה ישרה על הטעון תיקון בארץ ישראל, הרי נוסף על כך שיענש על שהוא פוגע בארץ ישראל בסיועו ל"אל פאתאח" - ייענש גם על כך שלא עמד על כך שבא"י יתוקן הטעון תיקון ...

כן אמורים הדברים גם כאשר היהודי יודע שיתכן שלא ישמעו אליו, וכפי שאומר התלמוד במסכת שבת: "אם לפניך גלוי - להם מי גלוי?" גם כאשר נעשו נסיונות להוכיח ולא הועילו, הרי פסוקה ההלכה: "הוכח תוכיח את עמיתך - אפילו מאה פעמים", ופירוש הדבר שלאחר שהוכיח תשעים ותשע פעמים, ועשה זאת בכל הפרטים הנדרשים על ידי התורה, ולא הועיל דבר, הרי אם אינו מוכיח גם בפעם המאה עובר הוא בזה על מצות עשה שמן התורה: הוכח תוכיח את עמיתך. מה לנו הוכחה גדולה יותר שעל פי התורה על היהודי לעשות את שלו, מבלי להתחשב במדת התועלת שבכך?!

מזה מובן גם שבין אם דרכו של יהודי בכך ובין אם אין דרכו בכך - הרי אם קיים חשש ששתיקתו תתפרש שלא כראוי, אין לו ברירה, ובין אם זו דרך נועם אם לאו - חייב הוא לומר דברו, לפחות בקצרה.

(משיחת פורים תש"ל - מונה - לקו"ש חלק כ"א ע' 404-5)

הטענה שלא יקבלו - אין לה מקום בתקופתנו

... בעתו קבלתי מכתבו מענה על מכתבי שלי. ולאחרי בקשת סליחתו רבה - מוכרחני לומר אשר לא למענה זה קויתי וצפיתי. שהרי אפילו אם תמצא לומר אשר צדק מר בנימוקיו וטעמיו על המנעו מלכתוב ולהתריע בקול צעקה גדולה בענין החוק "מיהו יהודי", וכתוכן מכתבו אשר אין שומע וכו' וכו', הרי מה שודאי הוא - שעל ידי שתיקה והעברה בדומי, אפילו כשהדומי היא מתוך צער רב ויגון, נשאר זה בתחומו של היחיד המצטער ואין לזה השפעה מחוצה לו. מה שאין כן כשמגיבים ובפרט תגובה בסגנונו של מר בניצול הכשרונות שניתנו לו וההשפעה שיש לו, יש לקוות להשפעה הכי עמוקה בשעת מעשה וגם לאחר זמן. שהרי דבר הנ[ד]פס - יש לו השפעה לאו דוקא בשעת הנ[ד]פיסה ובפעם הראשונה.

ומוכרחני להוסיף עוד טעם, שלדעתי הוא העקרי, אשר הטענה האמורה ובסגנון חכמינו ז"ל גלוי וידוע שאם מיחוץ בהם לא יקבלו – אין לה מקום בתקופתנו זו, תקופה בה תערובת אור וחושך מר ומתוק ועד – מן הקצה אל הקצה. ואם יהי' מי שישתדל לשכנע אותם, אפילו בדברים הכי פשוטים ומובנים, הרי בודאי ובודאי שיש כאלה שהיו מקבלים שיכנוע ולא עוד אלא ששמחים לשכנוע צודק וטוב, ויתרה מזו – מצפים לו, מצפים שישכנעו אותם.

ואם בכל בעי' הדברים האמורים בתקפם, על אחת כמה וכמה בענין הנוגע לעצם קיומו של עמנו בני ישראל בכל מקום שהם, בארץ הקדש ובחוץ לארץ.

כמדומה שכבר העירותי למר על דברי חכמינו (ב"מ לא, א) שסגנונם מדויק בתכלית, והרי הוראתם ברורה: הוכח תוכיח – אפילו מאה פעמים. זאת אומרת שאפילו אם הוכיח מוכיח הראוי לשמו וידוע אומנתו תשעים ותשע פעמים ולא הועיל, מצווה הוא בתורתנו תורת חיים להוכיח בפעם המאה, ולא עוד אלא שהציווי בפעם המאה נכלל ביחד עם הציווי להוכיח בפעם הראשונה, היינו באותו התוקף ובאותו החיות ובאותו הבטחון, אשר אפילו בתקופה בה האמת נעדרת וכו' סוף סוף אמת מארץ תצמח.

אין רצוני להאריך עוד בזה, שהרי בודאי ובודאי אשר הכתוב לעיל לא חדש הוא בעיני מר, ולא באתי אלא לעורר ולחזק את מחשבת מר בזה מיוסד על האמור דמזרזין למזרזין. ולסיים במה ששמעתי אומרים למה נקרא שמו של אביו זקנו "שרף" (כמדומה שאמר לי מר שהוא אביו זקנו) – כי הי' נשרף בתפילתו. והרי בכל זה בא לתפלה שלאחרי' ועוה"פ באותה ההתלהבות כמו בתפלה שלפני זו, ואולי עוד יותר.

ויהי רצון שבסגנונו של מר שלפעמים כותב באש על גבי אש, שיצליח לשרוף כל ענין בלתי רצוי ולאחר זה להלהיב את הקוראים באש ההתלהבות לכל דבר טוב וקדוש, ובנקודת תוכן מכתב זה – להכריז גלוי לכל העמים, כולל גם, להבדיל, עמנו בני ישראל, אשר יהודי הוא הכופר בעבודה זרה (מגילה יג, א), עבודה (וענין) שהוא זר לו, זרה לתורת עם ישראל ולתרי"ג מצוותי', ועל אחת כמה וכמה כפשוטו – עבודה זרה, ובפרט עבודה זרה דתקופתנו זו, שעבוד ובטול לפני עובדי עבודה זרה, אומות העולם.

תקותי אשר ראה מר מה שפורסם מהמדובר כאן בכמה הזדמנויות בבעי' האמורה, על כל פנים מה שנדפס בזה בארץ ישראל.

(ממכתב ערב ראש השנה תשל"א)

שעת חירום - בכל יום נעשים גיורים שלא כהלכה

יש להאריך עוד בהנ"ל ובעוד נקודות במכתב מר, אבל כמדומה שכבר דייקתי גישת היסוד שלי בכל הבעי', והיא שבכל יום ויום נעשים גיורים שלא כהלכה, הן בארץ ישראל והן מחוצה לה, ולאחרי זמן קצר חוששני שאי אפשר יהי' לברר באיזה אופן נתגיירו, שהרי כל התעודות שוות הן. ובשעת חירום כזו צריך לעשות כל התלוי בכל אחד ואחד לבטל הגזרה באופן הכי זריז, ולאחרי זה לנסות על כל פנים לבטל שאר נקודות התורפה, והלואי שתקופה זה דלאחרי זה תבוא בהקדם.

בכבוד ובברכה,

(ממכתב ה' מרחשון תשל"א)

המצב מבהיל ועוד יותר שאין פוצה פה ומצפצף

באיחור רב נתקבל מכתבו מט"ז באייר, עם המצורף אליו. ות"ח על שימת לבבו לשלחו אלי.

ואחר בקשת סליחתו, תמהתי לתוכנו, כאילו מגזימים בהענין וכו', בה בשעה שבודאי ידוע למר אשר המצב מבהיל הרבה יותר מהכתוב בעתונות, ומה שמבהיל עוד יותר הוא שאין פוצה פה ומצפצף וכו' וד"ל.

... וחבל על דורנו דור יתום שתמורת זה שהיתה בידו האפשריות להרשם בספרי דברי ימי ישראל כבעל השגים דתיים יוצאים מן הכלל, יוחקק ח"ו ור"ל לדראון עולם שזוהי הפעם הראשונה שרשמו בתור ב"כ מיליוני בני – את מרת שליט ושני ילידי' "יהודים" ועתה מתנכלים לקיום כל עם ישראל בכל מקום שנמצא על ידי ביטול המחיצה וההבדלה שבין ישראל לעמים בטעמים שונים ומשונים,

(ממכתב כ"ח סיון תשל"א)

זכות ההשתדלות יעמוד לו בכל המצטרך

וזכות השתדלותו בכל התוקף

לבטל התקלה **האיזמה** שהשמיטו התיבה "כהלכה" בנוגע לגיור -

איזמה לבני שבגולה ושבאה"ק גם יחד -

... יעשה בזה **ככל יכלתו ויותר** יעמוד לו בכל המצטרך.

(ממענה תשל"ל, לקו"ש חלק ט"ל ע' 255)

פרק ו

המבדיל בין ישראל לעמים

המבדיל בין ישראל לעמים

הקב"ה בורא העולם והאדם ומנהיגם, ברא את בני האדם בעולם באופן של חילוק והבדלה בין אומות העולם לבני ישראל, ובלשון הכתוב - "יצב גבולות עמים" שבעים אומות ("למספר בני ישראל", "למספר שבעים נפש של בני ישראל" שירדו למצרים הציב גבולות עמים שבעים לשון) ו"חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו". וקבע את תפקידם בעולם - שבני ישראל יקיימו כל מצוות התורה, ואוה"ע יקיימו מצוות בני נח (כולל גם - עזר וסיוע לבני ישראל במילוי תפקידם, שהוא מעין ודוגמת היעוד דלעת"ל "ועמדו זרים ורעו צאנכם גו").

הבדלה זו שנקבעה ע"י הקב"ה לא יוכל אף א' לשנותה, (ובלשון חז"ל (תנחומא קרח,ה. פרש"י שם טז,ה) - "גבולות קבע הקב"ה בעולמו, יכולים אתם להפוך בוקר לערב (בתמי") אלא שהקב"ה (בורא האדם ומנהיגו) בעצמו קבע בתורתו שיש דרך **אחת ויחידה** שגוי יכול להעשות יהודי - ע"י **גיוור כהלכה**, גיוור שנעשה ע"פ הלכות התורה, תורתו של הקב"ה.

"גיוור", היינו, שגוי בטל מלהיות גוי, נעשית מציאות ובריאה חדשה ע"י הלכות התורה. כלומר, "גיוור" ו"שלא כהלכה" - הם תרתי דסתרי, כי, "גיוור" הוא מושג **הלכתי**, וללא הלכה **לא קיים** כל המושג של גיוור.

ולכן, גוי שעבר תהליך של גיוור שלא כהלכה - הרי **המציאות בפועל** היא שלא נעשה בו שום שינוי, ונשאר גוי כמו שהי' תחילה, ואם ישנו מי שאומר וטוען שהגוי נעשה יהודי - ה"ז אינו במציאות, **היפך המציאות בפועל**.

(משיחת ש"פ וישלח תשמ"ט - מוגה -)

דרישת קרח לאחדות גרמה למחלוקת

טענת קרח היתה: "כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'".

כלומר, הוא רצה שלא יהיו הבדלים בין יהודים, ולא יתנשא יהודי אחד על אחרים. כך, לפי דעתו, צריכה להיות האחדות בין ישראל.

והתורה אומרת, שטענתו והתנהגותו של קרח היתה להיפך מן האחדות - מחלוקת, כפי שמתורגמת בתרגום אונקלוס המילה "**ויקח** קרח" - "ואתפלג": עד שמכאן נלקחת דוגמא **לכלל** ענין המחלוקת - "**כל** המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר ולא יהיה כקרח וכעתו".

ולכאורה, כיצד ייתכן שדרישתו **לאחדות** גרמה **למחלוקת**, ומחלוקת חמורה כל כך עד אשר כל מחלוקת בין יהודים קשורה למחלוקת קרח?

לכל נברא תפקיד משלו

ההסבר לכך נרמז בתשובת משה רבינו **"בקר** וידע ה'", כפי שמוסבר במדרש, ורש"י מצטט זאת בפירושו על התורה: "אמר להם משה: גבולות חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו, יכולין אתם לערב יום בלילה? זהו שאמר הכתוב בתחילה: ויהי ערב ויהי בקר ויבדל אלקים בין האור ובין החושך... וכך הבדיל את ישראל מן העכו"ם... וכך הבדיל אהרן, שנאמר: ויבדל אהרן להקדישו בקדש הקדשים. אם יכולין אתם לעכב אותה הבדלה שהבדיל הקדוש ברוך הוא בין היום ובין הלילה, כך תוכלו לבטל את זו".

ההסבר לכך הוא: "בעשרה מאמרות נברא העולם", ולא "במאמר אחד", ולכן הבריאה היא באופן של "גבולות חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו" - יש דרגות שונות בין הנבראים. לכל נברא יש תכונה שבה הוא נבדל מן האחרים.

בדיוק כשם שיש "גבולות" בזמנים של "ערב ובקר" שלכל זמן יש תפקיד המיוחד דוקא לו. וכאשר כל אחד נפרד ממלא את התפקיד בהתאם להגדרתו והגבלתו, הם משלימים זה את זה ביחד ל"יום אחד".

כך הוא גם לגבי עבודתו ותפקידו של כל נברא, שלימות הבריאה היא כאשר כל נברא מבצע את התפקיד שלמענו הוא נברא, בהתאם להגדרתו והגבלתו.

כאשר נברא איננו מבצע את תפקידו המיוחד, אלא מבצע עבודה שיועדה לנברא אחר, הוא גורם לבלבול סדרי בראשית. (וראה שם בגוף השיחה אריכות גדולה בעניין זה)

ההוראה: אין לבטל המחיצות שקבע ה'

... מכל האמור נובעת הוראה לכל הזמנים ובמיוחד לתקופתנו שלנו:

יש הטוענים, שלמען שלום וקירוב לבבות אין צורך להקפיד על המחיצות וההבדלים שקבע הקדוש ברוך הוא בעולם - החל מהשמטת המחיצה בין גברים לנשים, עדות בגט וקידושין, צירוף למנין וכדומה, נסיון לערב בדת ובאמונה בין יהודים לבין, להבדיל, גויים, פרצה במחיצה המבדלת בין ישראל לעמים, היל"ת, על ידי "גיור" שלא כהלכה, וכדומה.

וממעשה קורח נלמדת ההוראה:

כאשר מבטלים גבולות ש"חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו", הרי בנוסף לעיקר - שזה להיפך מתורת משה שהיא תורת ה', נחלקו על הקדוש ברוך הוא - גם אין מביאים בכך שלום, אלא, להיפך: פירוד לבבות.

בדברים שהם שונים או הפוכים זה מזה, לא ייתכן חיבור, אלא על ידי מחיצה ביניהם. לדוגמא: קשר בין "מים" לבין "אש" אפשרי רק כאשר יש מחיצה (קדרת המים וכדומה) ולא, אין תועלת בחיבור, והוא אף גורם להתבטלות של המציאות האחרת.

רק כאשר מחזקים את המחיצות והגבולות ש"חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו" וכאשר כל אחד ואחד מתנהגים בהתאם לתפקיד שלשמו ברא הקדוש ברוך הוא **אותם**, אז נוצר שלום, שצריך לשרור, בין הסוגים השונים, כי זהו שלום הבנוי על התורה, אשר "כל נתיבותיה שלום".

על ידי כך זוכים לתקופה, אשר "לא יהיה שם... מלחמה ולא קנאה ותחרות", יבוא משיח שהוא מזרע דוד ושלמה, שעל שלמה נאמר "הוא יהיה איש מנוחה... ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו", ולמרות שגם אז יהיו ישראל נבדלים מאומות העולם כנאמר "ועמדו זרים", הרי "ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד".

(תרגום משיחה מונוגהת בלקוטי שיחות חלק יח - קרח,ג)

לכל אבר בגוף התפקיד שלו

שאלה: מה דעת החסידות על ענין הגירות?

מענה: דעת החסידות היא כדעת היהדות בכלל, מעולם לא התלהבו בני ישראל ההולכים בדרך התורה מגיורם של אינם - יהודים, ובפרט בפרסום. יהודי צריך להיות יהודי טוב, וגוי - להבדיל - צריך להיות גוי טוב. יש לנו די והותר מלאכה לדאוג לכך שיהודים יהיו יהודים טובים, דהיינו, לשפר את מצבם הרוחני של אלו שהם כבר יהודים.

כל גוף מורכב מאברים רבים. לכל אבר בגוף ישנו התפקיד והחלק המיוחד לו, וכל אבר עושה את המלאכה שהוא מתאים לעשייתה. ומוכן מאליו, שאיש לא יעלה על דעתו לשנות זאת, ולדרוש שאבר אחד יעשה את מלאכתו של אבר אחר. וכן הוא גם בכללות הבריאה, לכל דבר נברא ישנו תפקיד ומטרה מיוחדים, שלשמן נברא. ועל פי זה מובן, שליהודי יש תפקיד משלו, ולגוי - להבדיל - יש תפקיד משלו.

(מדברי הרבי ביחידות לסטונדנטיים מארגון "הלל", ח' אדר תש"כ, שליחות כהלכתה עמ' 151)

שלום אמיתי הוא דוקא כשאין משנים מעשה הבורא

...אם ישנו הבדל כזה בין הסוגים השונים בתוך בני ישראל עצמם (שעליהם נאמר באופן כללי **על כולם**), ואתם תהיו לי ממלכת **כהנים**..."), שאפילו עבודות שיש לבני ישראל קשר אליהן, אלא שהן "צרכי המקדש" **שלהם** בכל זאת חל עליהם ציווי חמור של "והזר הקרב יומת" - לא רק שאין הדבר גורם לתוספת קדושה, אלא להיפך, הוא גורם לענין ההעדר של עצם מציאותם ("יומת").

בודאי ובודאי וכל שכן כאשר מדובר על המחיצה וההפרדה שבין ישראל לעמים, שכאשר רוצים "לערב" (שלא באמצעות גיור כהלכה) "זר" אמיתי, זר באמת, אחד מן ה"עמים", בתוך עם ישראל, תוך חישוב מוטעה, שאמנם יש כאן סכנה גדולה לעם ישראל, אך נעשית כאן טובה לגוי - הרי האמת היא בדיוק להפך: גם בשבילו זהו נזק עצום, הוא הופך לתקלה גדולה לכולם, עד להיפך ממציאיותו.

רק כאשר אין משנים את מעשיו של בורא העולם ונותן התורה, **המבדיל** בין ישראל לעמים, ניתן להגיע לשלום האמיתי ולטוב בעולם, לכל באי עולם.

(משיחת ש"פ במדבר תשל"ד - מונוגה - לקו"ש חלק י"ח ע' 5)

הדרך לשלום אמיתי רק ע"י התורה

... וכאמור לעיל, שאין זה מעורר שנהא בין הגויים, מכיון שבדיוק כשם שבהבדלה בין אור לחושך, צריכים גם "חושך" בשביל בריאות הגוף, וצריכים את ה"חול", כדי שיהי "טרח בערב שבת יאכל בשבת".

עד"ז צריכים גם מצד ישו בו של עולם שיהי עמים ויהי ישראל, אבל כל אחד מהם יש לו את השטחים שלו עם הגבולות שלו עם הענינים שלו שהוא צריך לעשות, ואם רוצים לעשות טובה אמיתית ליהודים, ואם רוצים לעשות טובה אמיתית לגויים, ואם רוצים לעשות טובה אמיתית של שלום בכלל - "ונתתי שלום בארץ", אין דרך אחרת מדרך התורה - ש"ניתנה לעשות שלום בעולם".

(משיחת מוצ"ש בשלח תשל"א)

עזרא ראה שזה סכנה וכל שכן כיום

... איך גוי מגיע לתורה?! מתן תורה ניתקה את הגויים מהתורה, שלא תהי' להם שייכות לתורה, לפני מ"ת הקב"ה שאל את כל האומות אם הם רוצים לקבל את התורה, והם אמרו שאינם רוצים והקב"ה הסכים, שהי' יכול להיות "כפה עליהם הר כנגיית", שהקב"ה יכל להכריחם, אבל מאיזה סיבה שתהי', הקב"ה לא רצה, והוא נתן את התורה דוקא ליהודים, והגויים מרוצים מזה, הם לא רוצים את התורה, ומרוצים שניתנה ליהודים ולא להם.

... והם מרוצים מכך שהתורה אומרת "לא תתחתן במ בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך", מכיון שאינם רוצים להתנתק ממשפחותיהם, ודוקא עי"ז נעשה שלום אצל היהודים, ושלום אצל הגויים, ושלום בין ישראל לעמים.

... ואדרבה, אם הם לומדים תורה, זה אצלם ענין של היפך החיים, וכפי שהגמ' (סנהדרין נט, ע"א) שואלת על כך ש"עכו"ם ועוסק בתורה ה"ה ככהן גדול" כיצד זה יתכן, והרי הוא חייב מיתה? ועונה שהכוונה היא רק "בשבע מצות דידהו", אבל חוץ מזה אין להם שייכות עם תורה.

... שלכן נאמר שהיום שהתורה תורגמה ליונית "הי' אותו היום קשה לישראל כיום שנעשה העגל", מכיון שע"ז ניתנה אפשרות לגויים שתהי' להם שייכות ללימוד התורה, שזהו ענין בלתי רצוי גם לגוי, מכיון שא"צ להיות לו שייכות עם תורה, ואין זה ענין שהוא לא דמוקרטי, והיפך הצדק והיושר, מכיון שדבר שהוא ע"פ תורה, זהו צדק ויושר, התורה "דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום", וזהו ענין של צדק ושלום, מכיון שזהו טובה לגויים ועי"ז יש שלום עם הגויים.

... וכפי שיש בארץ ישראל שבט שנקראים דרוזים, שהם מלומדים במלחמה, ועומדים על הגבולות של ארץ ישראל ומגינים על היהודים, שזה כבר 22 שנה שהם עומדים ומגינים על היהודים, והרבה מהם נהרגו בשביל זה, ומה כבר יכול להיות יותר נעלה מזה, ואעפ"כ לא עלה בדעת אף אחד שיהי' יהודים, והם גם לא רוצים להיות יהודים, אעפ"כ שהם מגינים על ארץ ישראל, אז תתן להם מדלי', ... אבל מחשיבים אותם כגויים ולכן לא סובלים מהם צרות.

עד שהגיע מישהו והחליט שהוא יהפוך את העולם ויאמר על גויים שהם יהודים שבשעת מעשה הגוי מסכים, אבל אח"כ הוא יתחרט מזה, מכיון שזה ענין שבאמת אינו רוצה.

מה אתה צריך להכניס "גייס חמישי"?! מזה מגיעים כל הצרות, והלואי שיצאו י"ח במה שהי' עד אתמול והיום! טוענים שמכיון שיש שטחים ריקים, וצריך ששם יגיעו אנשים להתיישב, לכן צריך לומר שהם יהודים, אבל בשביל זה תעמיד בסכנה את האחיון שלך שעומד על גבולי ישראל?

אפילו בימי עזרא שהוא הי' נביא גדול, הוא אמר שזה סכנה, וכל שכן בדור יתום כמו עכשיו.

...ומה שאתה טוען שצ"ל דמוקרטי, וצריך לרחם על גויים, זהו ענין של רחמנות לרשעים סופו אכזריות לצדיקים, ואין זה ענין שמגיע בדרך סגולה, אלא אותו ענין של רחמנות לרשעים, סופו, אותו ענין נעשה אח"כ אכזריות לצדיקים!

יהודים אינם זקוקים לאף אחד מהאומות, כדברי המכילתא עה"פ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, שליהודים יש את כל הענינים, אם צריכים מלך, יש להם מלך, אם צריכים שר, יש להם שר, ואם צריכים שופט, יש להם שופט, ובדיוק כמו ש"המבדיל בין אור לחושך", כך גם "המבדיל בין ישראל לעמים", שיהודים מובדלים מהגויים, והעמים צריכים להתנהג כפי הנהגת העמים, ויהודים צריכים להתנהג כפי הנהגת היהודים, ואלו שרוצים לומר על גויים שהם יהודים, זהו שקר גמור, והאמת היא שהיהודים הם לעצמם, וגויים הם לעצמם, וסוכ"ס האמת תנצח, "אמת ראה ונפל על פניו", וצריכים רק לקוות שזה יהי' בחסד וברחמים.

(משיחת ש"פ במדבר תש"ל)

הבלבול שרוצים לבטל המחיצה - מופרך לגמרי והיפך רצון ה'

צריכים לדעת שישנו "המבדיל בין קדש לחול" ו"המבדיל בין אור לחושך" ו"המבדיל בין ישראל לעמים", נמצאים באותו עולם ש"מלא כל הארץ כבודו", אבל ישנם בעולם אלו שנקראים בשם "ישראל", וישנם בעולם אלו שנקראים בשם "עמים", וגם לעתיד לבוא כשיהי' "אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד", גם אז יהי' "עמים", ויהודים יהי' "חלק ה' עמו", וכל השאר "יצב גבולות עמים" זהו רק "למספר בני ישראל".

שזהו כמדובר כמ"פ שכל הבלבול שרוצים לבלבל, לבטל חלק מהמחיצה, עאכו"כ את כל המחיצה, הוא דבר מופרך לגמרי, מכיון שזהו היפך המציאות, היפך הצדק, היפך היושר, והעיקר זהו היפך רצון ה', שהוא הבעה"ב היחידי על כל העולם כולו.

שלכן חייב להתבטל לגמרי ענין הנ"ל שנקרא "חוק", שזה לא יכול להיות "חוק", חוק הוא דבר שיש לו מציאות, וכאן זהו ענין שהוא רק כדי "להכעיס", וכמדובר קודם, שהי' דור ש"שפט את שופטיו", שנאמר ע"ז בתנ"ך ש"איש כל הישר בעיניו יעשה", שהי' נראה לו שזה "ישר", אבל כעת נוסף דבר חדש ש"לא שערם אבותינו", הוא בעצמו יודע שזה דבר מעוות, הוא בעצמו יודע שזה היזק, הוא בעצמו יודע שזה חורבן, ואעפ"כ אומר שיעשה את זה.

(משיחת מוצאי ש"פ בראשית תשל"ב)

בהמשך לביאור מאמר הזהר פ' האזינו (רחצב) על הפסוק "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", "דלא יהב להו לרבבא ולא למלאכא ולא לממנא אחרא וכו'", אמר ש"בנוגע לענין ד"ולא לממנא אחרא", דהיינו שבנוגע למציאותם של היהודים אומרים שכל ההשפעה אליהם נמשכת ישירות מהקב"ה, משא"כ ההשפעה לאוה"ע שאופן קבלת השפעתם מלמעלה הוא ע"י ממוצעים ושרים, זה נוגע גם להנהגת היהודי, שהוא צריך לדעת שמבלי הבט על כך שאמנם יש מציאות של עולם "בראשית ברא", "חוקות שמים וארץ..שמותי", שנברא ע"י הקב"ה, שממנו רואים גדלות הקב"ה, "מה רבו מעשיך ה'" ו"מה גדלו מעשיך ה'", ועד"ז יש גם מציאות של גויים שלכן "מפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל", אבל יהודי צריך לדעת ש"ולא לממנא אחרא", שיהודי עומד למעלה מכולם, ובין היהודי לגוי ישנה הבדלה גדולה.

שזהו בנוגע לכך שמגיעים כעת יהודים ואומרים שאין הבדלה בין יהודי לגוי, ורוצים לבטל את ההבדלה, ולזה צריכים לדעת שזהו ההיפך מ"חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו", "דלא יהב להו לרבבא ולא למלאכא ולא לממנא אחרא".

(משיחת ש"פ האזינו תשל"ב)

הגורם לזה - אי הכרה במעלת ישראל

ויה"ר שיתקיים "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", שהפירוש הוא לא רק שיוצאים "ביד רמה" מפרעה מלך מצרים, מהגלות של הגויים, אלא שהדרך לצאת "ביד רמה" מהגלות של הגויים, הוא כשיוצאים ביד רמה מהגלות של **עצמם**, מהגלות של יהודים שהם נחותים בעיני עצמם, ואין אצלם שום נקודה של גאון ישראל, והם מסתובבים עד היום עם הרגשה שיהודי הוא נחות מגוי, וחושבים שכשיכולים לפעול על גוי או להכריח אותו שיהי' יהודי, גורמים בכך "אושר" לכל העם היהודי, שהרי הוא מבחר הנבראים, הוא גוי, ופעלו עליו שלא יתבייש לקבל תעודה שהוא יהודי, וזהו הדבר שיגרום לו להיות גאה בכך שהוא יהודי.

וכאמור: אין זה דבר שמתביישים בו, אלא מתגאים בזה, ומתפארים בזה, היות שישנם כל כך הרבה גויים והוא יודע ש"אתם המעט מכל העמים", ולכן הוא נחות בעיני עצמו, ולכן הוא מוסר שטחים, ומוותר על כל העניינים.

זה עדיין לא מספיק: כשזה מגיע לדתו ואמונתו, הוא מוותר גם על זה, העיקר שיוכל לפעול על גוי שהוא יקבל יחזיק תעודת זהות שיירשם שם שהוא "יהודי".

שזוהי הנקודה שממנה מגיעים כל הצרות, שיש לו תסביך של רגשי נחיתות, שחושב שמי יכול להיות גאה בעצמו, זה שנולד גוי, והוא המסכן שנולד יהודי, ומרגיש את עצמו נחות, וע"י שיפעל על הגוי שהוא ג"כ יירשם בין העם היהודי, יגרום אושר לעם ישראל, על כל הדורות כולם.

(משיחת מוצ"ש בשלח תשל"א)

הרגש הנחיתות כלפי הגוי

בהמשך לביאור דברי הזהר פ' שלח (קסא,א) שם נאמר "זכאין אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא, דקוב"ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו כו'", ומ"ש במס' אבות (פ"ג מי"ד) "חביבין ישראל שנקראו בנים למקום", אמר, "כאן המקום להזכיר אודות הענין המבהיל שלא רוצים להכיר במ"ש בזהר 'זכאין אינון ישראל מעלמין' "

ולא רוצים להכיר במ"ש בפרקי אבות ש'חביבין ישראל', אלא רוצים לסחוב את הגוי לענין זה, ואומרים שאסור לבייש את הגוי, שמכיון שהוא החליט שהוא רוצה להיות יהודי, והוא אוחז שהוא כבר יהודי, אסור לביישו ולומר לו שבינתיים הוא נשאר גוי כמקודם, מכיון שצ"ל גיור כהלכה דוקא!

שזה מגיע מכך שהוא מרגיש בעצמו נחות בפני הגוי, שלכן הוא רודף אחריו שיירשם בתור יהודי, וזה מגיע מכך שהוא מרגיש בעצמו נחות מה"א-ל זר אשר בקרבך", מהגוי'שקייט שבו, ועושה הכל כדי שיהי' לו כסא וכבוד המדומה וכו'".

(משיחת ש"פ שלח תשל"ז)

מגיע מהשיטה ש"ככל העמים בית ישראל"

כל הצרה התחילה מכך שהולכים בשיטה ש"ככל העמים בית ישראל", שצריכים להתנהג כפי שנראה מחוץ למחנה ישראל.

שבמחנה ישראל הרי צריכים להתנהג באופן של "והי' מחניך קדוש", וצ"ל "חלוני שקופים אטומים" ש"משם אורה יוצאה לעולם", שיהי' גם "לאור גויים", להאיר את העולם ע"י שבע מצוות בני נח עם כל הסעיפים והענינים שקשורים לזה.

ותמורת זה נעשה סדר הפוך - שכל ענין של גוי'שקייט שרואים אצל הגוי, משתדלים לחקות את הגוי ולרוץ אחריו וכו', החל מהענין של גיור שלא כהלכה, שסוחבים את הגוי ונותנים לו אלפי דולרים, העיקר שיסכים שיכתבו עליו שהוא יהודי, אע"פ שחוץ מהכתיבה אין לו שום שייכות עם יהודי.

שזה מגיע מכך שכך מתנהג גם בנוגע לעצמו, שסוחב את הגוי'שקייט שמחוץ לפנימיות הנפש, וסוחב אותו לביתו פנימה, עד שזה נוגע לטהרת הנפש שלו.

(משיחת י"ב תמוז תשל"ז)

סכנה לעצם קיום אומתנו

לכבוד הרב הראשי

הרב אונטרמן שליט"א

רחוב קרן היסוד 25, ירושלים.

שלום וברכה!

במענה למכתב כבוד הדר"ג, דעתי בהענינים מבוארת בדברי פורים ובל"ג בעומר, ומאז החששות וכו' נתבססו ביותר.

הניסוח הקיים דחוקים אלו מתפרש ע"י רבים, ובפרט הנוער, לאמיתתו - היינו: כביטול, ר"ל, ולא רק במציאות אלא באופן רשמי וחוקי דהבדלת ה' יתברך בתורתנו הקדושה בין ישראל לעמים, והיא סכנה היל"ת לעצם קיום אומתנו בתפוצות ובארץ.

כל בא-כח דתינו היושב עתה בממשלה מוסיף עוד לכל זה גושפנקא דתית - היפך דין תורת אמת! ואי אפשר לחזק הביטחון והמוראל דעם ישראל ע"י היפך האמת, ואדרבא.

ויהי רצון מאלקי הצבאות שהצבא המגין במסירת נפש ממש על ארצנו הקדושה והעם היושב בה **ינצח ובקרוב ובנצחון גמור ובלי קרבנות ח"ו, ויבוא השלום בארץ** "ושכבתם ואין מחריד".

והצבא דהעסקנים הדתיים שעליו לשמור על קדשי עמנו והרבנים בראשו יאמרו דעתם גלוי' וברורה בחוקים הנ"ל עם כל המסקנות מזה.

וסוף סוף גם אלה שאינם מכירים לעת עתה בסכנה האיומה שבהחוקים, יצטרפו אליהם ויתקנו הפרצה, כי לב כל אחד ואחת בישראל ער הוא להשם ולתורתו אמת.

בכבוד ובאיחול לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות, המצפה לבשורות טובות,

מנחם שניאורסאהן

(מכתב ער"ח סיון תש"ל)

פרק ז

היפך הצדק והיושר

גיוור שלא כהלכה הוא היפך הצדק והיושר האנושי

גוי שנתגייר שלא כהלכה - חי בטעות, טעות יסודית, שנעשה יהודי, בה בשעה שהוא גוי כמקודם, ובמילא, אינו ממלא תפקידו בעולם: לא כיהודי - מכיון שהוא גוי, ולא כגוי - מכיון שנדמה לו שהוא יהודי. ובסופו של דבר - יתברר לו שחי בטעות, ואז יבוא בטענה: היתכן שרימוהו (ובפרט) בענין הכי עיקרי הנוגע לכללות חייו - שאמרו לו שנעשה יהודי, בה בשעה שהמציאות היא שהוא גוי כמקודם?! הנהגה כזו - יצעק ככרוכיא - היא היפך הצדק והיושר והאנושיות לגמרי!

זאת ועוד: הנזק הנגרם לו בגלל שרימוהו שנעשה יהודי, הוא, לא רק בנוגע למילוי תפקידו בעולם, ענין שנוגע לנשמה כו', אלא גם נזק הנראה בגלוי בעיני בשר - כיזוע כו"כ מקרים של גיוור שלא כהלכה, הן באה"ק והן בחו"ל, שלאחרי זמן, כשבאו להנשא או להשיא את בניהם ובנותיהם, נתברר להם שאינם יהודים, ובמילא, אינם יכולים לבוא בקשרי נישואין עם יהודים, וגרמו להם צרות צרורות וסבל בל ישוער וגם בגשמיות כפשוטו! כלומר, נוסף על הירוס המחיצה שבין ישראל לעמים, רחמנא ליצלן, היפך הסדר שקבע הקב"ה בעולמו, והיפך ישובו של עולם התלוי בכך שכל א' ממלא תפקידו שלו (כנ"ל) - גורמים נזק והרס הנראה בגלוי לעיני בשר, לכל אלו הנוגעים בדבר, הן ליהודים שחושבים שע"י הגיוור שלא כהלכה נעשה פלוני יהודי, ומתחתנים עמו כו', והן לגוים שנתגיירו שלא כהלכה, כנ"ל.

עובדה זו - ידועה לכל כפי שנתפרסמו כו"כ מקרים בעיתונים, גם בעיתונים שאינם שייכים לחוגים דתיים, ומכיון שהכל מודים שהנהגה כזו - לרמות אדם, ולגרם לו נזק וסבל חמורים ביותר - היא היפך הצדק והיושר והיפך האנושיות לגמרי, הרי בודאי שצריכים למנוע זאת מלכתחילה, ובזה - ע"י תיקון החוק באופן שיהי ברור וידוע לכל שגיוור שלא נעשה כהלכה אינו גיוור.

(משיחת ש"פ וישלח תשמ"ט - מוגה -)

טובת הגוי הוא שיישאר גוי

יש להצהיר בבירור ובגלוי שהכרח לדעת שיהודי הוא רק מי שהקב"ה כתב עליו בתורתו שהוא יהודי, ולא - הוא נמנה על שבעים האומות. טובתם של בני שבעים האומות היא שיישאר בני שבעים אומות העולם (אין כל מצוה להשתדל להוסיף גרים, ואף יש לדחות), ואין עושים חסד לאחד משבעים האומות כאשר רוצים לעשותו ליהודי שלא על פי התורה. יש אמנם, לחיות אתו בשלום, "מפרנסים עניי עכו"ם עם עניי ישראל", יש לספק לו צרכיו, אך אין להביאו לידי צרה. גם לאחר הגאולה האמתית והשלמה ימשיכו העמים להתקיים ויחיו אתם

שלום ככתוב "ועמדו זרים" וגו', אך על ידי שקר והטעיית יהודים וגויים אי אפשר לבנות שלום ואי אפשר לבנות חיים משותפים טובים בני קיום.

(משיחת לג בעומר תש"ל - מוגה - לקוטי שיחות ט"ל ע' 260)

מעולם לא הי' חוצפה להכריז שצריך ללכת בדרך השקר

צריכים לדעת שבדיוק כמו ש"המבדיל בין קודש לחול" - שכמו שכולם יודעים שצריכה להיות הבדלה בין קודש לחול, כך מוכרחת להיות הבדלה "בין ישראל לעמים", ובשביל זה צריכים לדעת שיהודי הוא יהודי, ואלו ששייכים לעמים - לשבעים אומות - אסור להכריחם להיות יהודים, ובודאי שאסור לרמותם שנעשו יהודים, כשיודעים שהקב"ה אומר בתורה שהם אינם יהודים, אלא נשארו אומות העולם,

צריך לומר להם את כל האמת, שהקב"ה עצמו לא דורש מהם להיות יהודים, לכל אחד יש את השליחות שלו והתפקיד שלו, ליהודים יש את השליחות שלהם בעולם שהם צריכים למלא, ו-המבדיל בין ישראל לעמים - לאומות יש את השליחות שלהם שהם צריכים למלא, באופן שלהם, ע"י שבע מצות בני נח, שניתנו להם.

ורמאות היא לא רק דבר נגד התורה, ולא רק נגד הנהגת היהדות, אלא נגד המוסריות של כל העמים, ואלו שרוצים ללכת בדרך זו, הם הולכים לא רק נגד יהדות ונגד יהודים, אלא עי"ז מחרחרים מלחמה עם אומות העולם, עם המובחרים והטובים שבשבעים אומות שיודעים ששקר הוא שקר ואמת הוא אמת, אפי' בדברים קטנים, ובפרט בכזה דבר שכולל את כל החיים, אם הוא שייך לעם זה או לעם אחר, אם הוא קשור להוריו וזקניו, או שמרמים אותו ואומרים לו שהוא התנתק מאבותיו ואבות אבותיו.

אין זה אמצעי שעל ידו רוכשים ידיד, ואין זה דבר שעל ידו נוסף חוזק לעם היהודי, - זהו רח"ל הדרך שלאחר שיעבור זמן קצר, יגיעו הטובים שבין השבעים אומות [שמקווים שירצו לעזור ליהודים שיישארו בשלימות, לא רק בתור עם, אלא כל אחד מהם] בטענה: מדוע אתם מוליכים אותנו בדרך מזויפת? מדוע אתם מרמים אותנו ואומרים שאנחנו לא קשורים לאבותינו ואבות אבותינו, כשאתם בעצמכם יודעים שזהו שקר ואתם בעצמכם יודעים שהילדים שלנו ידעו שזה שקר?!

מעולם לא הי', עד החודשים האחרונים, שיהי' חוצפה לצאת לעולם ולהכריז, שצריכים ללכת בדרך של שקר, ולומר על גוי, על זה ששייך לשבעים אומות, שמנתקים אותו מאבותיו ואבות אבותיו, וזורקים אותו, ברמאות, לעם ש"המבדיל בין ישראל לעמים" - שהקב"ה הבדיל אותם, וכאן הולכים נגד הקב"ה, ונגד היהודים, ונגד כל השבעים אומות - ע"י שמטעים אותם ורוצים לרמות אותם.

(תרגום משיחה מוגהת - כ"ה אייר תש"ל - לקו"ש חלק ח ע' 227 ואילך)

בסוף השקר לא יוכל להתקיים

כשאומרים לגוי שהוא יהודי, עושים חורבן להיכן שאליו מכניסים את הגוי, ליהודים, וחורבן לגוי, מכיון שלא מכניסים אותו למקום שהוא שייך, ולכן לא יכול להיות שיהי' לו טובה מזה לא רק בעוה"ב, אלא גם בעוה"ז, ומכיון שסוכ"ס הגוי מרגיש שעשו לו צרה, וסוכ"ס היהודי מרגיש שעשו לו צרה, אז לא יכול להיות שהשלום שביניהם יחזיק.

אבל כמ"ש "אמת מארץ תצמח", אפשר להחביא את האמת רק לזמן מוגבל, ובפרט לומר שקר שכולם יודעים שזה שקר, ובכ"ז הוא צועק שזה אמת, מכיון שחושב שבכך שיצעק הרבה, יפסיקו ללחום עמו, והשקר ימשיך להתקיים, אבל הרי זה שקר! ובסוף זה לא יוכל להשאר כך.

שהרי אותם גוים - שחושבים שעשו להם טובה בכך שהכניסו לבני - בסופו של דבר ירגישו שעשו להם צרה צרורה עד סוף כל הדורות, ולכן ירצו רח"ל להתנקם באלו שהכניסו לצרה, ובסביבה שהכניסו אותם לשם, שהרי מכיון שמכריחים אותם לחיות בסביבה שלא ירגישו בה נוח, ולא יחיו בה נורמלי, בסופו של דבר יוכרחו להילחם בזה,

והטענה שאם לא יאמרו לגוי שהוא יהודי, יהיו ממנו קשיים, היא שקרית, שהרי הוא כלל אינו רוצה שיעשוהו ליהודי, וצריכים לשכנעו ולהבטיח לו דברים כדי שיסכים שירמו אותו ואת אשתו וילדיהם וכל העולם, והגוי עצמו כל זמן שלא יתנו לו שוחד כדי שיסכים שירשמוהו בתור יהודי, הוא יכריז שיש לו בכיס את ה"צלם", ויש לו את זה באה"ק ואינו מתבייש להראות זאת,

וזה שרואה את זה אצלו, אינו מתבייש לומר לו שהוא ירשום אותו בתור יהודי, בידעו שיש לו את ה"צלם",

(משיחת ו תשרי תשל"ח)

ע"פ התורה אסור להזיק לגוי

.. שום דבר לא יוכל לשנות זאת, כיון שכך קבע בורא העולם ומנהיג העולם, מי שהוא עצם הטוב, והוא רוצה לעשות טוב גם ליהודים, וגם לאינם יהודים, כל אחד בדרכו, ושינוי בזה, - ח"ו ר"ל, הוא היפך הטוב והחיים לאלו שרוצים לסחוב אותם לגירות שהיא היפך הוראת התורה, ואפי' שהם אינם יהודים, אסור להזיק גם אותם ולהכניס אותם לצרה וסכנה ח"ו, שזהו ג"כ ציווי התורה,

(משיחת כ"ד אלול תשל"א)

עושים מהגוי תקלה ליהודים

זהו ענין בלתי רצוי עבור הגוי עצמו, כמו שהגמ' (סנהדרין, נד במשנה) אומרת עה"פ "ואת הבהמה תהרוגו" לפי שבהא לאדם תקלה על ידה לפיכך אמר הכתוב תיסקל", עד"ז בנדו"ד מכיון שע"י הגוי באה תקלה ליהודי, הוא עצמו מתחייב מיתה, שכל זה נעשה ע"י שמכניסים גוים בין יהודים!

(משיחת ש"פ נשא תשל"ל)

וכשנותנים לו תעודת נייר באותיות מרובעות לכזה שנתגייר שלא כהלכה שהוא יהודי - כשבאמת נשאר גוי - לא רק שע"י זה מונעים ממנו להיות גר אמיתי, אלא שעושים ממנו תקלה לכל כלל ישראל. אם לא הי' נותנים לו את התעודת נייר - אז אפילו אם הוא לא הי' רוצה להתגייר, הוא הי' נשאר מחסידי או"ה, ואפילו אם הוא לא הי' מהחסידיים שבהם, הוא הי' לפחות נשאר סתם גוי, אבל עי"ז שנותנים לו תעודת נייר שהוא יהודי - עושים ממנו תקלה ומזיק לכל כלל ישראל.

(משיחת ש"פ שלח תשל"ה)

זריקת גוי בין היהודים בדוגמת הכנסת חתיכת בשר ממקום זר לתוך הלב

... ע"פ האמור שהיהודים הם בדוגמת "לב" של העולם כולו, מכיון שהעולם הוא בדוגמת גוף גדול, ומהם נמשך החיות לכל העולם, מובן, שכמו שבגוף האדם כפשוטו, אם יחתכו חלק מבשר הגוף ממקום אחר ויכניסוהו לתוך הלב, עי"ז מנתקים את חלק הבשר ממקור חיותו, ומסכנים את הלב, ומסכנים את כל הגוף, וכמוכן בפשטות שכשמכניסים בלב חתיכת בשר ממקום זר, זוהי הסכנה הגדולה שרק יכולה להיות.

ויתרה מזו: הלב עצמו ידחה את החתיכת בשר, מכיון שאינו מסוגל לזה.

... ועד"ז מובן בענייננו: כשאומרים על גוי שהוא יהודי, ורוצים להכניס אותו בין היהודים, מנתקים את הגוי ממקור חיותו, ומסכנים עי"ז 18 מליון יהודים, אמנם ישנו עולם גדול, גוף גדול, אבל מתי הגוף יכול להיות גוף בריא, כשכל אבר נמצא במקומו, אבל כשלוקחים גוי וזורקים אותו בין היהודים, אז לא רק שמנתקים אותו מחיותו, אלא שעושים ממנו דבר המזיק, עושים ממנו מכשול שמעמיד בסכנה את כל היהודים, ומעמיד בסכנה את כל העולם כולו.

אמנם "א-ל אחד בראנו", זהו פסוק בתורה (מלאכי ב, י), ווודאי צ"ל שלום בין יהודים לגויים, וכמו שהרמב"ם פוסק ש"כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם", שלכן הדין הוא ש"מפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל", אבל מתי כל זה יכול להיות, כשכל אחד נמצא במקומו, שאז זה גוף בריא, אבל כשרוצים להכניס גויים בין יהודים זוהי סכנה לגויים, וסכנה להבדיל ליהודים, וסכנה לכל העולם.

(משיחת ש"פ שלח תשל"א)

הצרה מתחילה מהחלטה שא"צ לומר האמת

ישנו במדרש אריכות סיפור המעשה, שאחד שרצה לחזור בתשובה ורצה תשובה קלה, אמרו לו שיקח על עצמו קיום מצוה אחת, אבל במלואה, וזה יהי' תיקון על כל העניינים, הוא שאל - איזו מצוה זו? ואמרו לו שיקבל על עצמו בהחלטה גמורה שהוא יאמר רק אמת. הוא 'חטף' את התשובה הקלה ומיד קיבלה על עצמו, וכשנזדמן לו שהי' מונח משהו בגלוי, ומכיון שהי' רגיל בגניבה הוא רצה לגנוב, אבל מיד הוא תפס שיכול להיות שבצאתו ישאלו אותו מה יש לך בכיס, והוא יצטרך לומר את האמת - שהוא גנב, אז הוא נמנע מלגנוב.

אח"כ כשנזדמן לו ענין של גילוי עריות, הוא חשב, שעד עכשיו הוא נכשל בזה, ומדוע כעת ימנע מזה, והרי זה לא נכנס בתשובה שלו, אבל אח"כ הוא תפס שאח"כ כשיפגוש את בעל האשה, והוא ישאל אותו וכו' וכו', הוא יצטרך לומר את האמת מכיון שכך קיבל על עצמו, אז הוא נמנע מגילוי עריות, ועד"ז בכל המצוות כולם.

הצרה בכל העניינים מתחילה מכך שישנה החלטה שלומר אמת הוא לאו דוקא. הוא בעצמו יודע שבגיוור שלא כהלכה הגוי נשאר גוי, ויודע שהשני יודע שהוא יודע, ואעפ"כ הוא הולך להצביע ההיפך. האמת היא שהוא נשאר גוי, אבל היכן כתוב שבתעודת זהות צריך להיכתב האמת? אמנם הוא עצמו יודע שזה שמגייר בקליפורני' אינו ראוי לאיצטל של כל ענין, של כל פעולה, ובכ"ז הוציא "פתק" של "יהודי", שהוא גייר אותו, ועל יסוד זה, הוא הולך לחתום שהוא יהודי, והגם שזו הרי שקר, הוא לא מתפעל משקר, ועד"ז בכוכ' עניינים.

... מה שנתוסף בדורנו, שאין כלל נפק"מ אם זה עניין של משרד החוץ, משרד האוצר, משרד הסעד, וכיו"ב, אינו מחוייב לומר את האמת, והעולה על כולנה הוא משרד הדתות שהרי הוא צריך לאשר שזהו יהודי ולא גוי, הוא גם לא מחוייב לומר את האמת! כשישאלוהו - מה יהי' עם הנכד שלך, עם הבת שלך, עם הבן שלך, הוא מזדעזע, ואעפ"כ הוא מצווה שיתנו תעודה שיירשם בתור "יהודי" בידעו שהוא גוי.

וכאמור: זהו דבר שלא התחיל מהיום, ומה שמרעישים כ"כ אודות מיהו יהודי, זהו משום שכלו כל הקיצין, מקודם הי' מדובר אודות שבת, ש"שקולה שבת כנגד כל המצוות", ניתוחי מתים, שזה קשור לכבוד החיים וכבוד המתים, שהם כולם ענינים עיקרים, אבל לא לגמרי, שהרי בנוסף לשבת ישנם עוד ענינים וכו', אבל "מיהו יהודי" זהו ענין עיקרי שכולל הכל, וגם בזה לא נעצרו.

(משיחת מוצ"ש בשלח תשל"א)

יהודי רוסי' אינם מעוניינים שירמו אותם

העלו טענה מה יעשו כאשר יעלו היהודים מרוסיה, ששם מצד עניינים שבלתי תלויים בהם, עניינים של אונס וכו', נערכו נשואי תערובת, במילא צריכים לדאוג לכך שיוכלו לעלות בשלמותם וכו' -

הנה כבר עתה התעוררה התביעה והדרישה מיהודי רוסיה שעלו לארץ הקודש, שהם מבקשים שלא לגרום בקרבם שום בלבולים, אלא יודאו שהגוי יישאר גוי, ולא יאמרו להם שניתן לרשום על גוי שהוא יהודי.

והתקווה היא שמסתמא יפרסמו זאת, שאלו שכבר קיבלו את הפנייה הזו בארץ הקודש, יפרסמו זאת ויורידו את הפיתוי הנוכחי, את השטות האחרונה של היצר הרע הרוצה לרמות אותם שזו טובה עבור היהודים שבאים מרוסיה - אלא יבהירו ויפרסמו שהיהודי אומר ודורש שאינו חפץ בכך, וכי רישום מוטעה זה מהווה צרה עבור היהודי עצמו, וזו צרה גם עבור הגוי וגם צרה לילדים.

בעצם, יכלו לשער זאת כבר מבעוד מועד, היינו שגם אם היהודי איננו אומר שבדעתו להתגרש מהגוי או מהגויה, כלומר שנשואי תערובת אינם מפריעים לו, עדיין מפריע לו זה שיעשו עמו שקר, והוא לא מעוניין שירמו אותו ויאמרו לו שהכול בסדר ויש לו עסק עם יהודי, כביכול, בשעה שלאמיתו של דבר יש לו עסק עם גוי.

יהודי ש"בשם ישראל יכונה" ונכשל ר"ל בנשואי תערובת, הנה כאשר בהיותו במיצר ובשביה הגיעה אליו ידיעה שכזו, שמבטיחים לו שכאשר יעלה לארץ לא יעכבו אותו בשל כך, ויקלו עמו ככל האפשר, ויתירה מזו, גם באופן בלתי אפשרי, היפך תורת אמת, וירשמו אותו שהוא יהודי - צועק היהודי שגם אם לא יוכל לעמוד בניסיון ויכשל בנישואי תערובת (שכן לו נראה כך וכך) מכל מקום הדרישה היחידה שלו היא שלא יאמרו על השקר שזהו אמת. הוא לא רוצה שיאמרו על גוי שהוא יהודי.

וכמדובר כמה פעמים, צריכה להיות אמונה בתורת אמת, ובוודאי שצריך להאמין באלוקי אמת, ומזה נשתלשל שצריך גם להאמין במאמינים בני מאמינים, והכוונה לכל יהודי. זאת, למרות שישנם כאלו שלא מאמינים שאותו יהודי שכבר נכשל בכמה עניינים, יפריע לו שיכתבו דבר שקר, שכן כיצד הדבר אפשרי? יהודי זה הלא נכשל בכמה עניינים, ומדוע יפריע לו שיכתבו לו דבר שקר?

אבל האמת היא שגם אותו יהודי לא מסכים למצב שבו מעניקים את התואר "יהודי" בצורה כזו, כשהוא עצמו מודע לכך שהוא לא ראוי לתואר זה, ולא זו בלבד שהוא לא ראוי לתואר "יהודי", אלא, שכאשר העניקו לו תואר

זה נעשה ממנו אדם שמזיק את הרבים ואת כלל ישראל, במעשים אלו פותחים פירצה, שלאחריה יבוא גוי ויגייר גוי, והגוי יוכל בעצמו להעניק תעודות יהדות, ולאחר מכן השני יעניק לו תעודה שהוא יהודי. ומבחינתם זהו 'תענוג', שכן רצונם נפעל, ואין להם צורך באף יהודי כדי להשיג זאת, ואפילו יהודי ש"בשם ישראל יכונה" בלבד - גם ליהודי כזה אינם זקוקים כדי להשיג זאת,

שכן כשאדם מגיע מחוץ לארץ ומראה תעודה שכזו, הנה מי חתום עליה? התעודה חתומה על ידי מי שאתמול נעשה כביכול ליהודי, וכיום, אדם זה עושה אותו ליהודי. הלא היכן כתוב שמי שמגייר צריך להיות יהודי, הלא זה כתוב בשולחן ערוך בלבד, אבל כאשר לא מתחשבים בהלכה, יכול גם גוי לעשות מגוי יהודי. מדוע לא?

אכן צריכים שיתווספו נפשות נוספות לארץ הקודש. ישנם חסידי אומות העולם שגם הם סבורים כך, והם לוקחים גויים, מנפיקים להם תעודות שהם יהודים, ושולחים אותם לארץ הקודש. מדוע לא?

הקושיה היחידה היא, שההלכה תובעת שגירות תיעשה רק על ידי יהודי, ובאופן מסוים, אך במה הדברים אמורים, כאשר זהו אכן קשור עם ההלכה.

וכאמור, אלו שעושים זאת מדמים לחשוב שבכך הם מגינים על כבודם של יהודי רוסיה. אבל יהודי רוסיה עצמו לא מעוניינים שירמו אותם, שירמו את עם ישראל, וירמו את שבעים אומות העולם.

ותמורת זה, כבר ישנם ידיעות ובקשות ודרישות מהיהודים שברוסיה על כך שפונים אליהם ומבקשים מהם להפסיק להרעיש עם נישואי התערובת, כי ברגע שהם יעברו את הגבולות, ימתינו להם פלוני ופלוני במקום מסוים וינפיקו להם נייר שהוא "יהודי", ולאחר מכן יוכל לנסוע כאחד שבטי ישראל...

(משיחת י"ב תמוז תש"ל)

עתה נוסף מעשה מבהיל:

שולחים שלוחים מארץ ישראל לרוסיה לשכנע את היהודים שם שהם יכולים להישאר עם הנשים הנכריות שלהם, ולעלות כך לארץ ישראל, או שבאים אל היהודים שעוד לא נישאו, ואומרים להם שלא יחששו מלהתחתן עם גויה, כי הם לא יצטרכו כל גיור, והרי זה מעשה מבהיל!

אותו יהודי מסר את נפשו שנים רבות שלא להתחתן עם גויה, והידע שלו על האיסור איננו בגלל שהוא למד בחיידר שאסור להתחתן עם אינו יהודי, שכן הוא כלל לא למד בחיידר, רק שהם יודעים שבכך תלוי כל יהדותם ובכך מתבטאת עובדת היותם יהודים, ולכן הם מסרו את נפשם על כך יותר מחמישים שנה.

ועתה באים מארץ ישראל ואומרים להם: מה אתם צריכים את כל הקשיים? אתם יכולים להישאר עם הגוי, ויאפשרו לכם לעלות לישראל כיהודים!

והכסף שנותנים עבור נסיעות השליח לשם מגיע מממון של ציבור!

וכששואלים אותם: הייתכן וכו' וכו'? - עונים שלא מעין הטענה כלל. פעם עונים בעניין דטענו חטים והודה לו בשעורים, וכאן עונים עורבא פרח, לגמרי שלא בגדר אנושי כלל. חטים ושעורים הם על כל פנים מין דגן, אבל עורבא פרח זהו לגמרי שלא ממין הטענה.

(משיחת ש"פ ויצא תשל"ב)

פרק ח

אין לנושא ה"גיוור" שייכות ל"כנסת"

אין לגויים ב"כנסת" לחוות דעה בזה

...רצוני להוסיף נקודה, שכפי ידיעותי מקובלת היא בכל בתי משפט ובכל המדינות ואצל כל העמים, אשר בטרם ניגש שופט לדון בבעי' איזו שהיא ולהוציא דין ומשפט, עליו לבחון בעצמו האם הענין בסמכות שלו, והאם אינו משוחד בבעי' האמורה, וכו' וכו'. על פי האמור, לכאורה קשה הוא, אשר כשבא הדיון בחוק האמור לפני הכנסת, ראוי ה' לחברי הכנסת הנוצרים והמוסלמים וכל אלו שאינם מאמינים בקיומו ויעודו של העם היהודי להמנע מהצבעה והשתתפות בויכוח בנושא זה, ולא עוד אלא גם להודיע הטעם בזה, שכשהמדובר הוא בנוגע ליהודי אין לנוצרי ולמוסלמי לחוות דעה בזה, ואין לאלו שהם מנגדים לעצם קיומו של העם ועל אחת כמה ליחודו לחוות דעה, והוא הדבר לעוד כמה מסוג זה בין חברי הכנסת, לאחר בקשת הסליחה, וכבודם במקומו מונח.

ועל דרך זה בנוגע לשופטים, המכריזים אשר חוקי תורת ישראל הם חוקים נאציים ואכזרים, עליהם להודיע שאין הם המתאימים לדון בדבר, ועל אחת כמה וכמה שאין הם המתאימים להשתתף בכינוס בין לאומי להגן על דת ישראל והרדיפות עלי'.

לצערנו לא רק שלא נהגו כך, אלא שלא מצאתי באיזה מקום שהוא, עתון או חוברת או פריטכל וכו' שמישהו יעורר השאלה האמורה, האם פלוני רשאי ה' – מנקודה מוסרית, מצפונית, ואפילו חוקית – להשתתף ולהצביע בדיון מעין זה.

מובן שאפשר לנקוט בגישה בסגנון הידוע – "על יסוד הדמוקרטי", והרי דמוקרטי' היא בניגוד להפלי' איזו שתהי'; אלא שאז אין מקום לעשות חצי דבר, כי אם צריכים לבטל ההפלי' למי יש חלק בשטח הנקרא ארץ ישראל ולמי אין חלק בו, וכן לבטל ההפלי' שהמגייר צריך להיות דוקא בן ישראל, שהרי מה שנוגע הוא שכוונת ה"מתגייר" כנה היא להיות יהודי וזה מספיק, שלזה מתאים יותר שהמגייר יהי' פסיכולוג מאיזו אומה ודת שיהי' ובלבד שיהי' איש נאמן ובר סמכא במקצועו שלאחרי שיחה של כמה רגעים עם הרוצה לקבל פסת הנייר שהוא יהודי, יווכח בכח חכמתו השכוונה אמיתית ורחמנא לבא בעי ודי ומספיק בזה לתת לו תעודה – תעודת פסיכולוג מוסמך – שהוא יהודי!

קשה לי להאריך בנידון זה, ובפרט בימים שבהם מלמדים זכות על כל אחד ואחת מבני ישראל. וגם זה שכתבתי לעיל הוא על פי המובא בנוגע לימים אלו, ש"כשיש דין למטה אין דין למעלה", ולמטה הרי די ומספיק דין ודברים, ויהי רצון שאצא ידי חובתי בכתיבה זו, ונזכה לנצחון האמת ולביטול השקר, ובפרט שקר בולט כזה, שמרמים את הגוי ואומרים לו שנעשה יהודי ו"אחינו אתה", מרמים את הסביבה והצבור שיש כאן "הישג" בה בשעה שזהו חורבן והרס, וסוף סוף מרמים גם את עצמו, בסגנון חכמינו ז"ל שישו בני מעי, שהדמוקרטי' נצחה

ובטלה ההפלי' ונתקרבו הלבבות ובטלה המחיצה בין ישראל לעמים ונפרצו כל החומות שהגינו על עמנו בני ישראל במשך כמה אלפים שנה, עשו שונאי ישראל להפקר לחיות השדה וכו'.

ומסיימים בטוב, בנוסח תפלת ראש השנה: ובכן תן כבוד הוי' לעמך כו' שמחה לארצך וששון לעירך (וטיכך לזה) עריכת נר לבן ישי משיחך, יבוא ויגאל כל אחד ואחת מבני ישראל בכל מקום שהם מגלות הפנימי (של היצר) ומהגלות כפשוטו. ויהי רצון שיהי' זה בעגלא דידין.

(ממכתב ערב ר"ה תשל"א)

"גיוור" הוא מושג הלכתי ואינו שייך ל"כנסת"

... זהו ענין שאינו שייך לכנסת, ואפילו אם כל אלו שיושבים בכנסת יאמרו פה אחד שיהודים צריכים להתערב עם גויים, הם לא יוכלו לשנות את המציאות שיהודים אינם מתערבים עם גויים!

וזהו ענין שבכלל אין לו שייכות אליהם, זה לא ענינם לפסוק מי יכול להיות יהודי, ה"כנסת" היא ענין של חול, ואין זה בידיהם לומר מי הוא יהודי, זהו ענין שקשור לשו"ע.

אמרת למישהו שכשאדם צריך לעבור ניתוח הוא שואל את הרופא אם הוא צריך את הניתוח או לא, אבל מי שהוא אינו רופא, אין לו בכלל שייכות להביע דעתו בענין, האם ה"כנסת" יכולה לפסוק על מישהו חולה, אם צריך לעבור ניתוח או לא? אין להם כלל שייכות לכל הענין ואינם יכולים לפסוק בזה, זה ענין ששייך לרופא, יכול להיות חילוקי דעות בין שני רופאים, אבל מי שהוא לא רופא, אם הוא אדם ישר, הוא יאמר בעצמו שאינו יכול לומר כלום בזה מכיון שאינו רופא.

האם ה"כנסת" יכולה לפסוק כיצד להטיס "פאנטום", או כיצד לירות ברובה! יעמידו אותם למשפט צבאי מדוע הם מסכנים את הבטחון של שנים וחצי מליון יהודים, מכיון שאין זה ענינם בכלל לפסוק שאלה ע"ז.

וכך הוא גם בנוגע לגיוור, "גיוור" הוא מושג הלכתי, המושג גיוור אינו בשום ענין אחר, ישנו הענין של "קאנווערזשאן", להבדיל, אבל זהו ענין בפ"ע ואין זה כלל המושג של גיוור.

מזה מובן שמי יכול לומר דעה אודות זה, דוקא אלו שהם קשורים עם שו"ע והלכה, ו"הכנסת" היא לא ענין שקשור עם שו"ע והלכה, אלא ענין של חול שאין לה כל שייכות לשו"ע והלכה, ולכן אין להם מה לומר דעה בגיוור ובמה מתבטאת גיוור, זה לא הענין שלהם.

ובפרט שבין ה-120 אנשים שיושבים ב"כנסת", יש 4 או 5 גויים, שיש להם בדיוק אותו דעה כמו "רב" (אם הי' "רב" ב"כנסת")! וגויים אלו יש להם דעה לפסוק מי הוא יהודי, ואת מי אפשר להכניס לכלל ישראל!

שאחד מהם הוא מוסלמי שמתנהג לפי הדת של מוחמד ולפי ה"קוראן", ועוד אחר הוא נוצרי שמתנהג לפי "אותו האיש", ואצל גויים אלו שואלים מי יכול להיכנס לכלל ישראל! שזהו הרי לגמרי היפך ענינם - מכיון שלוקחים מישהו מהדת שלהם ומכניסים אותו בין יהודים, והם עצמם אינם רוצים זאת, ואעפ"כ מזמינים גויים אלו שגם הם יאמרו דעה בזה.

... והכאב לב שבזה עוד יותר גדול: לאף אחד לא עולה בדעתו ללכת לשנות מנהגים שישנם בדתות אחרות בנוגע לאיך צ"ל ה"קאנווערזשאן" שלהם. שכדי להיות נוצרי יש הרבה יותר חומרות מאשר בגיוור לדת ישראל

לפי חוק הנ"ל, ואעפ"כ לא עולה בדעת אף אחד לומר שזה לא דמוקרטי וזו כפי' דתית, ולכן צריכים לשנות את המנהגים שלהם - שאם מישהו רוצה להיות נוצרי, הוא לא צריך לקיים את כל המנהגים, להתיר מי הטומאה עם כל הענינים האחרים, אלא אם הוא רק אומר שהוא רוצה להיות נוצרי בלי זה - צריך לוותר לו! אף אחד אינו מעלה בדעתו שה"כנסת" תלך לשנות מנהגים שישנם אצל הגויים בגלל שאין זה דמוקרטי' או מצד כפי' דתית.

מדוע זה לא עולה בדעתו של אף אחד? זה מובן בפשטות, מכיון שאין זה ענינם. מהי השייכות של ה"כנסת" לפסוק איך צ"ל ה"קאנווערזשאן" אצל הגויים?! ואם יאמרו לגויים שיושבים בכנסת שעומדים כעת לפסוק שאלה בנוגע לדת שלהם, הם לא יאפשרו את זה, מכיון שזה לא שייך לכנסת.

ומפחדים להסתכסך עם הגוי שיושב ברומי, מה אתה מפחד ממנו? הרי אין לו צבא! אלא מכיון שיש מתחתיו מליוני גויים, מפחדים ממנו, - ממנו יש לך מורא, אבל מהיושב בשמים אין לך מורא!?

וכשמגיעים לענין הגיור בדת ישראל, מתחילים כל ההמצאות שזה לא דמוקרטי, ובמילא צריכים לתקן שלא צריך להיות גיור כהלכה, מכיון שצריכים להתחשב במצפון (עם כל המילים היפות שמשמשים שם) של בני אדם, ולכן הולכים ושואלים אצל הגוי מי יכול להיכנס לארץ ישראל!

זהו חרפה ובזיון וחילול שם ישראל - ששואלים אצל גוי מי הוא יהודי! והבזיון יותר גדול שאין פוצה פה ומצפצף! (משיחת ש"פ בהעלותך תש"ל)

...מכיון שצריכים לדאוג שיתוספו יהודים, ומכיון שאי אפשר לעשות מאינו יהודי, יהודי, ש"גבולות קבע הקב"ה", החליטו להעמיד את זה להצבעה.

מהי השייכות להצבעה? האם כשצריכים לעשות ניתוח רפואי, יתנו זאת לשיקול דעתו של אדריכל? אדריכל יכול להיות חכם גדול, אבל הוא לא מבין כלום בחכמת הרפואה.

ולכן כשצריכים לדעת באיזו תרופה להשתמש, ואיך אדם יוכל להחזיק את בריאותו, או להיפך רח"ל, שלא יהי' היפך החיים, לא יכנסו את כל האדריכלים הגדולים להעמיד את זה בפניהם להצבעה, ולא בגלל שאינם אנשים חשובים, אלא בגלל שבחכמת הרפואה אינם מבינים כלום, בחכמת הבריאות אינם מבינים כלום, ואין לבוא אליהם בטענות, מכיון שהם לא עסקו בלימוד זה.

אבל אכן ישנו טענה, מכיון שאתה יודע שאינך רב, איך אתה מגיע להצביע מיהו יהודי ומיהו גוי? מכיון שאתה יודע שאתה נוצרי, מהי השייכות שלך להחליט מיהו יהודי?! בנוגע לנוצרים אתה יכול להגיד דעה, אבל מה אתה אומר דעה בנוגע ליהודים? וכן אם אתה מוסלמי, אל תתערב בהחלטה שיש לה שייכות ליהודים!

(משיחת מוצ"ש בשלח תשל"א)

ענין של "שטות" לומר שבשר ודם יפסוק למי הקב"ה יתן כחות שלמעלה מהטבע

... מובן בפשטות שמכיון שאלו הם כחות שאין להם שייכות כלל לטבע, והם למעלה מהטבע, למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, זוהי שטות שאין כמוה לומר שטבע יכול להכניס מישהו לסוג זה שמלכתחילה הוא אינו באותו סוג.

במילים אחרות, כשמתאספים ביחד 2-3 ערבים ו-2 נוצרים ו-2 קומוניסטים ואליהם מצטרפים עוד 110 יהודים, ועושים הצבעה ומחליטים שפלוני בן פלוני שהוא גוי מכיון שאמו גוי', יש לו את הכחות של "מראש צורים" ו"מגבעות", זהו לא רק ענין של היפך הדעת והיפך האמונה, אלא זה פשוט ענין של שטות ודברים בטלים, מכיון שרוצים להנהיג בעלות בענין שלא שייך שם בעלות של בשר ודם.

בשר ודם יכול לעשות ענינים שקשורים לבשר ודם, אבל בשר ודם לא יכול לומר שהוא פוסק שזה שיכול לתת כחות למעלה מן הטבע, למעלה מן הזמן, הוא פוסק שכוחות אלו יעברו לגוי שנולד גוי, הוא עכשיו גוי, והוא ישאר גוי ואף אחד לא יכול לשנות את זה.

... כמו שלא שייך לומר שגוי יכול להחליט אם יהודי יניח תפילין או לא ח"ו שהרי מה יש לגוי לומר בענין זה, זהו לגמרי לא השטח שלו, ובדוגמת מהנדס שלא שייך לומר שבגלל שהוא חכם גדול בבניית בנינים הוא יפסק אם לעשות ניתוח לחולה מסוכן, ולא רק שאין לו רשות לומר בזה דעה, אלא שאם הוא יאמר בזה דעה, הוא שופך דמים...

וכמדובר כמ"פ עד כמה הקב"ה מקל את הנסיון: שהתפרסם מכתב שכתב שר אחד לשני, שהוא כותב שבנוגע למסירת שטחים מחברון ושומרון ויהודה לא יכולים לעשות "משאל עם", מכיון שזוהי שאלה יהודית, ולכן נוצרי או מוסלמי לא יכול לומר בזה דעה.

ששם מדובר אודות החזרת שטח אדמה שעד לפני 3 או 5 שנים הי' אצל הערבים, אמנם בתורת גזילה אבל בכל אופן הי' אצלם, והוא כותב וחותרם ושולח ואח"כ זה מתפרסם שהיתכן ששאלה של החזרת שטחים מארץ ישראל לגויים, ישאלו את דעתם של הגויים.

וכאן כשמדובר איך לעשות מגוי יהודי, שואלים אצל הגוי איך לדעתו אפשר לעשות מגוי יהודי, ויושבים שם 110 יהודים ורואים ענין זה, שזהו "שומו שמים" ששואלים אצל גוי איך אפשר לגייר גוי שיהי' יהודי.

הייתכן שיאמרו שמכיון שזוהי מדינה דמוקרטית וחיים בה מליון או מליון וחצי ערבים וביניהם עשרות אלפי נוצרים, ומכיון שחייבים לדון בענינים שבמצפון הנפש וכו', לכאורה עומדת שאלה על סדר היום שכיון שישנם ערבים שרוצים להיות נוצרים, ונוצרים שרוצים להיות מוסלמים, אז לכן יעמידו להצבעה ויחליטו איך נוצרי יכול להיות מוסלמי ואיך מוסלמי יכול להיות נוצרי, לאף אחד לא עולה בדעתו להעמיד את זה על סדר היום.

אבל כשזה מגיע לאמונה היהודית להבדיל, לתורת אבותינו, מעיזים להעמיד את זה להצבעה 120 אנשים וביניהם יש נוצרים ומוסלמים שהם יכריעו ויפסקו איך גוי יכול להיות יהודי.

(משיחת י"ג תמוז תשל"ב)

הצבעה בנושא מיהו יהודי - בכלל אינה שייכת לגויים:

בימים האחרונים היו נסיונות למנוע את תיקון החוק ע"י התערבותם של **גויים**, תוך כדי איום ולחץ של הפסקת תמיכה וסיוע כו'. היתכן **שגויים** יחליטו ויקבעו בנושא "**מיהו יהודי**"?

גוי שמתערב בנושא זה - ה"ז היפך השכל דכל אומות העולם!

ולהוסיף שגם דרך הפעולה - איום ולחץ על הפסקת תמיכה וסיוע לנצרכים - היא היפך הצדק והיושר האנושי!

(משיחת ש"פ וישלח תשמ"ט - מוגה)

פרק ט

בעניין תיקון חוק השבות

...הענין דלהלן אינו נושא להצהרות והכרזות פומביות, אך מאחר שנוצר מצב בו רוצים לטשטש דברים, כך שאם לא יאמרו הדברים תתפרש השתיקה כהודאה - הנני מוכרח, בקצרה לפחות, לצאת מגדרי ולדבר על כך, למרות שכבר דשו בו רבים.

לכאורה פשוט הדבר עד כדי כך שתמוה לשם מה היה צורך להרחיב עליו את הדבור. למרות זאת הרי גם לאחר הרחבת הדיבור רוצים גם בענין פשוט כל כך להכניס ספיקות ופירושים ולעוות ולסלף אותו, אם כי ברור לעין כל לאן עלול הדבר להביא ר"ל אם לא יחול בזה שינוי יסודי מן הקצה אל הקצה.

לשאלת הנשים הנכריות מימי עזרא הסופר ועד עתה

...הנידון הוא השאלה הידועה שהתלקחה פעם שניה. בפעם הראשונה היתה מדה מספקת של עגמת נפש, אך שוב העלו את השאלה על סדר היום בסערה גדולה, וכמובן בצורה של "יקוב הדין את ההר", "יהרג ואל יעבור", ומזה נוצרה המהומה הרבה.

היה זה דבר אחד בשני שלבים, אם כי יש הרוצים להשלות את עצמם שהדבר הגיע לתיקון כביר.

בשלב הראשון התאספו תשעה יהודים, שעם כל הכבוד להם אינם אלא תשעה, לא עשרה ולא יותר, ועל אחת כמה וכמה שאינם כלל ישראל. כאשר נשאלו מה דינה של פלונית בת פלונית היו ארבעה מתוך התשעה שאמרו כפי שנאמר בעליית עזרא הסופר על הוצאת הנשים הנכריות.

עזרא רצה מאד שיהודים יעלו לארץ ישראל, ושתהיה עליה גדולה. הדברים הגיעו לידי כך שכאשר **לא עלו הלויים לארץ ישראל קנס אותם עזרא** בכך שהורה לא לתת להם מעשר, שהגיע להם על פי התורה, למרות שעזרא היה יהודי ירא שמים, מנהיג בישראל, יודע הלכה ומעריך של שבט לוי, בהיותו הוא עצמו כהן, ולמרות שהציווי לתת מעשר ללויים מפורש בתורה שבכתב ושבועל פה.

מה היה העוול שלהם? הרי לא מעצמם ירדו לבבל, **כי אם הקב"ה הוא שהגלם בבבל**. הם לא עלו עם עזרא כיון שסברו שעדיין לא הגיעה השעה. אך עזרא אמר שמאחר שיש לו הוראה מן הקב"ה שהגיעה עת סיום שבעים שנות הגלות - יש לעלות לארץ ישראל, ולכן אין לפניו ברירה ועליו לקנוס את בני לוי שלא עלו.

עם כל זאת הרי כאשר התברר שישנן נשים כנעניות, חתיות, מצריות וכו' הנשואות ליהודים והן תושבות ארץ ישראל - כך שלכאורה היתה כאן עובדה מוגמרת והיה עליו לחפש עצה, שהרי עזרא היה תנא, ולמעלה מזה, עד כדי כך שהגמרא אומרת: "ראויה היתה תורה לינתן על ידי עזרא" - לא התמקח עזרא עם הדין המפורש בתורה, ואיש לא התמקח עם עזרא, ואף הנשים הנכריות לא התמקחו וכאשר נאמר להוציאן - יצאו.

הרי מדובר ביהודי שהיה כהן, מתלמידיו של אהרן הכהן - אוהב את הבריות ומקרבן, ואם כן מדוע התנהג בדרך היכולה להיקרא בסגנון השולט כעת בשם "אכזריות"? - אך לא היה זה כלל ענין של אכזריות: עזרא ראה שאין הדבר טוב לארץ ישראל, לא לבעלים ואף לא לנשים הנכריות. אין טובה לנשים אלה בהשאתן בארץ ישראל כדי "לכם ולנו לבנות בית לאלקינו", כי אם רעה להן.

לכאורה היה מקום להקשות קושיא: הרי רצונך בעליה לארץ, וכל העליה הסתכמה אז בקצת למעלה מארבע רבוא איש - וכאן עומדת שאלת הישארותן של כאלה שכבר הגיעו לארץ ישראל. ברם, עזרא ידע שאין דבר זה טוב לא לנשים, לא לבעליהן ולא לילדים, ויש בו הרס וחורבן לארץ - הכריז לכן בפשטות על הצורך בהוצאת הנשים, וכך נעשה. אז נבנתה ארץ ישראל, והיתה בידינו עד ששוב הגיע מצב של "מפני חטאינו".

סיפורים מפורשים בתנ"ך ולקחיהם

כפי שהוסבר פעמים מספר יודע הקב"ה שדורנו דור יתום וקבע לכן את ההלכות הללו לא בדרך נסתרת, במדה שיהא צורך לחפש אותן ב"שאלה ותשובה" נעלמת וגם אז להתמקח ולחשוב שזה רק מצד התורה, אלא שיש להתחשב בעיני העולם ובמה שיאמרו הגויים, ובמה שיאמרו הנשים והילדים והדורות הבאים וכו' - משום כך נאמר בתנ"ך באופן מפורש הסיפור בשלמותו. כשם שכך הדבר במלחמת ששת הימים, כפי שהוסבר בשעתו:

בימי אחאב היתה מלחמה שארכה ששה ימים וביום השביעי היה נצחון עצום. הגויים התייאשו כבר תחלה מתוך הנחה שפירות הנצחון יהיו בידי ישראל, אלא שהיתה כאן התחכמות, מבוססת על היות בני ישראל רחמנים, וכתוצאה מכך נאמר לשליח הגויים אחי אתה והושיבוהו בראש השלחן (לא מסופר אם היה זה שלחן עגול או שלחן מרובע...). בסופו של דבר היו צרות צרורות.

סיפור זה חזר על עצמו לפני שלש שנים. שוב היתה מלחמה של ששת הימים, שוב היה נצחון עצום, ונסיגה בהולה של האויב, תוך השלכת נשק רב, למרחק גדול, כידוע. אך אין מעיינים בפסוקים על המשך הדברים שאירעו לפני אלפי שנים, ושוב רוצים להוכיח רחמנות, וישנן צרות צרורות ר"ל עד היום הזה, ולואי שיצאנו ידי חובתנו במה שהתרחש עד עתה.

אף בנושא הנידון היתה חזרה על ענין המסופר בתנ"ך. לא היתה זו עליה על ידי עזרא, שכן כפי שהוסבר פעמים מספר קיימת גלות מרה וחושך כפול ומכופל ההולך וגדל ונהיה גרוע מיום ליום. הוכחה לכך היא בזה שלפני שלש שנים לא היו מעיזים להעלות את השאלה על סדר היום, ואילו עתה העיזו לא רק להעלותה, כי אם גם לפסוק להיפך מן ההלכה הברורה, כפי שיתבאר. ברור, אם כן, שהחושך גדול יותר ממה שהיה לפני ג' שנים. מצד שני יש כאן הצלה של יהודים רבים, כן ירבו. כאשר דנים איפוא בטובתה של ארץ ישראל, אשר איש לא ישלול שהיא הארץ הקדושה - הרי יש לדעת שאת הארץ הקדושה רוצה הקב"ה שיבנו כפי שהורה בתורתו הקדושה. ההוראה היא ברורה בקל וחומר מן העליה שעל ידי עזרא, שהיתה על פי הנבואה, כמסופר בתנ"ך, עד שכורש הכריז עליה כעל הודעה מאלקי השמים ל"ויעל". אז שרר מצב כזה שעלו גם נשים נכריות שכבר השתקעו עם בעליהן בארץ ישראל, ועזרא, שהיה כהן, מתלמידיו של אהרן, אוהב את הבריות וכו' - קבע שלטובת ארץ ישראל, לטובת "לכם ולנו", לטובת "לבנות בית לאלקינו", לטובת הגברים ואף לטובת אותן נשים - יש להוציאן.

השלב הראשון בתהליך

עתה כאשר חזרה התופעה והדבר הגיע אל תשעת היהודים, הרי ארבעה מהם השיבו בהחלטיות שיש לנהוג "להוציא את הנשים".

לא היה להם ההעזה לומר זאת בפירוש, ורק הסבירו שישנם כאן סוגים שונים וכו'. כל הצרות נובעות מאמירת מחצית האמת, שאז איננה מתקבלת. כאשר נאמרת האמת כולה הרי "אמת ראה ויקוד ארצה", ואם על משה רבינו נאמר שבראותו את מדת האמת נפל על פניו - כל שכן שבעולם שלנו אין דרך אחרת מאשר לומר את האמת כולה, ואז היא מתקבלת.

ברם, כאן אמרו רק מחצית אמת ואמת חבויה, כך שהקביעה היתה שהרישום צריך להיערך באופן כזה - אף חמשת הנותרים הרי מאיזו סיבה שתהיה הדגישו שאין הם פוסקים עתה בשאלת "מיהו יהודי", כי אם בשאלת הרישום בתעודה וכו', שלא הפקיד יהא הקובע בשאלה זו שכן עליו לקבל בתום לב ההצהרה שתניתן לו. אין בדבר זה כל הגיון, שכן הוא יודע שההצהרה היא שקר ואף זה עצמו שבא לרשום יודע שזה שקר, אך אין מקשין על רצונו של אדם לפסוק כן, תוך הבאת נימוקים, כפי שנדפסו כבר. בכל אופן הם עצמם הבהירו שאין זו דעת הכל, כי אם דעת רוב של חמשה נגד ארבעה, רוב של קול אחד וכי כל השאלה של: "מיהו יהודי" אינה עומדת לדיון.

גם כך לא ניתנה כלל תרופה לצרה הנובעת מכך לכל התפוצות, כולל התפוצות שבארץ ישראל, שכן הדור הנוכחי הוא כזה הנתלה בקולא ולא בחומרא. איש לא ילך לשאול את חמשת היהודים מה היה נימוקם ומה היתה כוונתם, וכשיש מיסמך רשמי של הממשלה המאשרת שפלוגית בת פלוגית היא יהודיה אין הבדל מה הם הנימוקים לכך.

התעוררה סערה, אך שוב היתה זו הגישה האמורה שלפיה אין הדור מסוגל לסבול את האמת כולה ולכן יש לומר את האמת רק למחצה ולשליש ולרביע, קצת להשתיק וקצת לומר בנוסח פושר. לא אמרו כפי שאמר עזרא ופחדו אפילו לחזור על פסוקים מפורשים בתנ"ך, אף מבלי להסתכן באמירת דברים משל עצמם.

השלב השני החמור יותר

אז צץ הרעיון שבמקום שיהא לדבר אישור של חמשה יהודים בלבד, אשר כנגדם עומדים ארבעה ואומרים להיפך והם מהווים מיעוט שאינו בטל - הובא הדבר למקום בו יושבים מאה ועשרים (יהודים וגוים) ושם הוצגה השאלה בפירוש "מיהו יהודי", לא כשאלה של רישום פורמלי, ונתקבלה שם החלטה של רוב גדול אשר מספיקה תעודת גיור. כשהוצע להוסיף תיבת "כהלכה" - לא ניתן הדבר, והטעם מובן. לאחר מכן באה תוספת בעל פה שתעודת הגיור מתקבלת מכל מדינה ומדינה ועיר ועיר בהתאם לגיור הנהוג באותו מקום. ואם לא די בכך ניתן רבבים הפירוש, באופן שאין מקום לספק, שבכלל זה גם הגיור של הנקראים "ריפורמים".

פירושו של המושג "ריפורמה" - הוא: שינוי. מספיק איפוא המושג לכשעצמו ללמדנו את טיב הדבר. אך כשנשים לב למעשה נראה שאין צורך כלל להתעמק במשמעות הגיור של הריפורמים, כיון שהללו עוסקים בכך שנים רבות וידוע איך נראה הדבר: כיון שהכל מעשה ידי אדם - עושה כל אחד כפי העולה על רוחו. "מדינה ומדינה ככתבה ועם ועם כלשונו"... ובתוך כל עיר ועיר ישנם כמה סוגים. כך ישנם ריפורמים המכריזים בגלוי

ש"אין בעל הבית לבירה", אין כביכול, אלוקים. איני יודע אם גם אלה עוסקים בגיור, אך ידוע איך הוא הגיור של אלה מביניהם האומרים שיש בעל הבית לבירה זו: גיורם הוא פחות מגיורה של פלונית בת פלונית שהגישה את התביעה בארץ ישראל! לדידם - כאשר מישהו נותן הצהרה שהוא יהודי - הוא נעשה יהודי, כעבור שלשים יום הוא מתחרט - והריהו גוי, שוב עוברים שלשים ימים והוא הופך ליהודי - ואז הוא יהודי! כך נוהגים: לומדים במשך מספר שבועות ענינים הנקראים אצלם "יהדות", ולאחר מכן מוציאים תעודה שפלוני התגייר, והוא יהודי...

מאחר שנפסק שלפי הצדק והיושר יש לקבל גיור שאינו לפי ההלכה - שהרי היה מאבק על הכללת התוספת "כהלכה" והדבר לא נתקבל (גם הענין של ריפורמי לא נכלל בפירוש אך הוא מופיע בתוספת שבעל פה לפיה נקבע שהבא ממקום בו הרבנים הם שומרי תורה ומצוות צריך להיות הגיור אצלם ואילו בקהלה בה הראבאיי הוא ריפורמי ועוסק בגיור יתקבל הגיור שלו, וטיבו של גיור זה ידוע) - הרי שעל מי שהחמשה לא אמרו שהוא יהודי - פסקו המאה ועשרים שהוא יהודי. בשלב הראשון היה רק מקום לחשוש מכאלה המחפשים "הקלות" שיעטו על המציאה ולא ישימו לב לכך שאין כאן פסק דין "מיהו יהודי" אלא בקשר לרישום פורמלי גרידא, ואילו כאן, בשלב השני, נפסקה במפורש שאלת "מיהו יהודי" ובאה התוספת שתוכר תעודת גיור של ראבאיי ריפורמי אשר כאמור לעיל ידוע ומפורסם טיבה.

"המצאה"

לאחר מכן צצה "המצאה": כשירצו אלה להינשא, או להתגרש, בארץ ישראל - יהיה לרבנים בארץ הכח למנוע מאתם נישואין או גירושין.

ברם אין כל הכרח להינשא בא"י, ובכלל אין נידונית כאן שאלת נישואין וגירושין כי אם שאלת "מיהו יהודי". יתר על כן: דבר זה עצמו לא יוכל להתקיים לאורך ימים. אם לכל דבר נחשב פלוני ליהודי - איך איננו יהודי לגבי נישואין וגירושין?! - אם לא הצליחו לשמור על משמעות "מיהו יהודי" שבהתאם לחזקת שלשת אלפי שנים בתולדות ישראל - ודאי שלא תהיה אפשרות לשמור על "הישג" שאין לו שחר ואין לו הגיון, קביעה על אדם שהוא יהודי לכל דבריו פרט לנישואין וגירושין, איך יוסבר דבר זה? בתשובה ש"כך עלה ברצונם"? אם הוא יהודי מדוע אי אפשר לתת לו נישואין וגירושין, ואם אסור לתת לו נישואין וגירושין, משום שאינו יהודי - מדוע הוא נחשב כיהודי לגבי דברים אחרים?

ועוד: הרי הדבר התפרסם והגיע לכל תפוצות ישראל, והלואי יתקבלו החומרות כפי שמתקבלות הקולות, וכבר עטו על המציאה בטענה שלשם מה דרושים כל הקשיים, הנעשים ע"י השלחן ערוך, הרי אפשר לשנות את השלחן ערוך כפי שעושים הריפורמים עשרות שנים. ובחוץ לארץ ודאי שיתנו לו חופה וקידושין, ובפרט אם יביא את המיסמך המאשר את יהדותו.

התוצאות העלולות להיות

אין צורך להסביר את תוצאות הדבר הן בתפוצות ישראל והן בארץ ישראל. אם לא יחול ח"ו שינוי בזה תוצף ארץ ישראל בכאלה ותהא המדינה מורכבת מיהודים, צידונים, אשדודים, עמונים ומואבים בשמותיהם הנוכחיים.

איש אינו משלה עצמו שהאדם שנתן הצהרה שמהיום והלאה רצונו להירשם כיהודי - שכח את פולניה, וכאשר תיווצר התנגשות אינטרסים בין פולניה לבין ארץ ישראל יוותר על פולניה ויעשה למען א"י. אשה שגדלה בפולניה והיא פולנית וחיוכה את ילדיה כפולנים - הרי מהווה היא גייס חמישי אשר יפעל בשעת התנגשות בין פולניה, או רוסיה המועצתית או רומניה לבין ארץ ישראל.

זו ה"טובה" לבנין הארץ. ומה בדבר ה"טובה" לנשים עצמן? - יש בזה רעה להן עצמן: לעולם לא תחושנה עצמן חפשיות, לעולם לא תרגשנה שהן מקובלות כיהודיות וכך ייווצר אצלן פיצול נפשי. בנפשן פנימה הן פולניות, רוסיות או רומניות ואילו בעיניהם מסויימים עליהן להתנהג כיהודיות.

לאחר מכן, לגבי הילדים, שוב באה צרה של פיצול וכו'. בסופו של דבר יתפוצץ הענין ומהן עצמן יצא קול צעקה: "מדוע מכריחים אותנו לחיות חיים כפולים, חיי סתירה?" תהיינה מהן צרות על שרשמו אותן כיהודים.

על ה"קושיא הידועה"

כאן הופיעה ה"קושיא" הידועה: אם נקבע כפי שהקב"ה רוצה, כפי שהתורה והשלחן ערוך רוצים שיהודי נחשב מי שנולד לאם יהודיה או התגייר לפי ההלכה - ייווצר מצב שמי ששימש כמנהיג לחבלנים לפעולות הרס ורציחת יהודים, אלא שאמו יהודיה, ייחשב כיהודי לפי ההלכה, ואילו מי שנלחם על תעלת סואץ או במקום אחר ושפך דמו להגנת ישראל, אלא שאמו גויה, יירשם כגוי.

היתה זו קושיא "כבירה" אשר נועדה לסתום את הפיות כי יפחדו להשיב עליה. לאמיתו של דבר ידוע "פלא" זה לילד קטן, "בן חמש למקרא", כיון שישנה הלכה מפורשת בתורה שבכתב האומרת שיהודי שרצח ר"ל יהודי - חייב מיתה, ועם זאת אסור לפגוע בגוי (אם לא הרג יהודי) גם כשלא הגין על יהודי. יתר על כן: "בן סורר ומורה" שנולד לאב יהודי ולאם יהודיה אלא שהוא סורר ומורה (בהתאם לפרטי הגדרה זו בהלכה) - מגיע לו עונש מוות, המיתה החמורה ביותר מתוך ד' מיתות העונשים - סקילה דוקא משום היותו יהודי, ואילו בן סורר ומורה של גויים אינו חייב מיתה. איש אינו שואל - גם "בן חמש למקרא" אינו שואל: היתכן שהיהודי חייב סקילה במקרה זה ואילו בגוי אין לנגוע?! הדבר מובן וברור: לפנינו סוגים שונים. עצם היותו יהודי - מחייב אותו הגבלות מסוימות. ברם, יש יהודי טוב וצדיק גמור שמגיע לו גם העולם הזה וגם העולם הבא, ומצד שני - הרי נאמר: "נתתי לפניך את החיים ואת הטוב", ואת ההיפך, הקב"ה נתן אפשרות בחירה חפשית לכל יהודי, והוא מתחנן: "ובחרת בחיים", אלא שישנם בכל דור ודור וגם בדורנו, אנשי "להכעיס" כי רוצים דוקא לנהל מלחמה עם אמום, סבתם או סבם, אם מלחמה ברוחניות - בכך שהם רוצים להרוס, ודוקא בארץ הקדש, דברים שסבא וסבתא מסרו נפשם למענם על קידוש השם, אם מלחמה בגשמיות. אחד כזה, הרוצה להלחם בגשמיות עם סבתו וסבו, נרשם ל"אל פאתאח", וכיון שיש לו "ראש יהודי" הריהו מתמנה למנהיג, כך שהוא עושה צרות יותר גדולות. לפי התורה מגיע לזה דאל פאתאח עונש מוות, ואילו את הגוי המגין על הארץ, יש להושיב בכבודו של עולם וכו'.

סמכותו של רב

כבר היה מעשה, המסופר בגמרא, במסכת שבת, בגוי שבא לפני הלל הזקן ואמר לו: "גייירני ע"מ שאהי' כהן גדול". חז"ל אומרים שהתורה הזהירה ל"ו פעמים מפגיעה בגר (ולגירסא אחרת: מ"ו), ועוד - בתורה שבעל

פה. אין מדובר כאן באדם שאינו מן הישוב "בשופטני לא עסקינן" (איננו עוסקים בשוטים). היתה לו לגוי סברה פשוטה: הרי לפנינו אפשרות של הוספת בן לעם ישראל, והרי התורה הזהירה 46 פעמים לא לפגוע בגר, ואם כן יש להראות לו חיבה ואותות קירוב ולעשותו לכהן. ברם הלל השיב בפשטות שאמנם בכחו ובסמכותו לגייר אבל אין לו אפשרות לעשותו לכהן גדול, או כהן סגן או אף כהן סתם. מדוע לא ויתר לו הלל? - משום שאין הדבר תלוי בהלל, ואילו היה רוצה הלל לעשותו לכהן לא היה נעשה כהן, למרות שהלל היה מגדולי התנאים.

אף כאן: רב הרוצה לגייר שלא כפי הנפסק בשלחן ערוך - אין הגיור תופס כלל. כאן אין חילוקי דעות אם "מילתא דאמר רחמנא לא תעביד - אי עביד מהני או לא", לכל הדעות אין בסמכותו של הרב אלא בהתאם לאמור בשולחן ערוך. ענינו של הרב מתבטא בכך שבשעה שישנם כאלה שאינם מתמצאים "באותיות הקטנות" או שאינם קוראים בלי נקודות או שאינם מבינים פירוש מסוים - הרי הוא, הרב יודע כל זה, אך אם יעשה "ריפורמה" - יחדל מלהיות רב. אין פירוש הדבר שהוא רב ריפורמי, אין הוא רב כלל ולכן אין גיורו גיור ואין פסק דינו פסק.

ישנה הלכה האומרת: "כל יתר - כנטול דמיו" (לגבי טריפות). אין פירוש הדבר שהאבר המיותר נחשב כנטול וחסר, שכן אז לא היה זה טריפה, כי אם שגם הגוף הבריא נחשב כפגום בגלל היתור. גם כאן - כאשר באה תוספת שאין השלחן ערוך מקבלה, הרי "כל יתר כנטול דמיו".

זכותנו על ארץ ישראל

מה פירוש "אין השלחן ערוך מקבלה"? - ה"שלחן ערוך" אינו ספר מעצמו. "שלחן ערוך" מבוסס על המשנה, הגמרא, הראשונים והאחרונים, והם מבוססים - כביטוי הגמרא: "מנא הני מילי? אמר קרא" - על התורה שבכתב, משה קבל תורה מסיני. אלה גם מהווים את הבסיס היחיד לזכות עם ישראל על ארץ ישראל. זכות זו אינה משום כך שלפני שבעים שנה הגיעו יהודים לארץ ישראל: אז היו בה תושבים אחרים שהקרקע היתה ברשותם כמה מאות שנה. הביסוס לזכות זו הוא, כפי שנאמר מספר פעמים, קיומה של "ברית בין הבתרים" בה הבטיח הקב"ה את הארץ לבני ישראל. זו ה"חזקה", זו הבעלות וזה הביסוס לזכות עם ישראל על הארץ, "להם ניתנה הארץ". כאשר משמיטים את השלחן ערוך, את התורה שבעל פה ואת התורה שבכתב ומחליטים להתחיל לבנות מהיום והלאה מחדש - משמיטים בזה את הביסוס לשייכותינו אל ארץ ישראל.

נכון אמנם שכבשנו אותה, אבל, כפי שרש"י אומר "אומות העולם אומרים: ליסטים אתם שכבשתם ארץ שבע אומות". תוקפה של טענת היהודים לזכות על ארץ ישראל, הוא - היותה "ארץ אבותינו". המושג "אבותינו" אינו מתכוון לבני דור קודם, כי אם לאבות האומה, אברהם יצחק ויעקב וכו', והרי חלה בינתיים הפסקה של אלף וכמה מאות שנה!?

אם משום שזו ארצנו אשר נגזלה מאתנו ע"י זרים שגירשונו מארצנו, ולכן מגיעה לנו הארץ - הרי לפי זה אפשר גם לגרש את נשיא ארצות הברית מווישינגטון ולהושיב שם אינדיאני, שלו היתה שייכת וושינגטון?! ברם, למרות שכבר באו אינדיאנים לטעון תביעה זו - אין עולה כלל על הדעת להתחשב בזה. ההבדל הוא, איפוא, בזה שכאן ישנה "ברית בין הבתרים", לפיה שייכת ארץ הקודש לעם קדוש.

כאשר משמיטים את השלחן ערוך ואומרים שזה שייך לסוג מסוים של יהודים המהווים מיעוט ולא המה הקובעים את סדרי ארץ הקודש שכן אין זו מדינת הלכה - והלכה פירושה: תמצית התורה שבכתב והתורה שבעל פה - כאשר אין קשורים ר"ל אל התורה שבכתב והתורה שבעל פה, אין כל מקום לתביעה ולבעלות על ארץ הקדש בכלל. היא שייכת, אם כן, לעמים אחרים שהיו בה עד לפני מאה שנה או שבעים שנה (ואלה שהגיעו אז לארץ היו אנשי הלכה, שומרי תורה ומצוות).

הפחד בהישארות באופוזיציה

כאב הלב גדול יותר - עתה מותר הרי לגלות את סיפור המעשה - שכן היה אפשר להשיג שיהיה כתוב "גִּיּוּר כהלכה". אלא שלשם כך היתה דרושה טפיחה על השלחן והכרזה שאין זה נושא למיקוח - לא משום שזה או פלוני הם עקשנים הרוצים לכפות דעתם, אלא משום שאין להם סמכות לשנות דבר שאינו ברשותם, ואז היו מסכימים לכתוב "גִּיּוּר כהלכה". אך לשם כך היה צורך להשמיע את כל האמת: "איננו יכולים לוותר על זה, ואם אינכם מסכימים - נמשיך להיות יידיים אך אנו נשב באופוזיציה ואתם תישארו בפנים".

מה כאן האסון אם נשארים באופוזיציה שלשה, ארבעה, חמשה ימים? לאחר מכן היו מוזמנים חזרה, ואף אם אכן לא היו מוזמנים - הרי סוף סוף יש לכל דבר גבול, עד כאן ותו לא, אלא אם כן ישנה החלטה לוותר על הכל ובלבד לא להיות באופוזיציה. כאן היה המצב, כאמור, שהיה צורך להתאפק חמש דקות ובמשך חמש הדקות לומר, בלי צעקות ואפילו בלי דפיקות על השלחן, שכל הענין אינו בסמכותו של מישהו ואין ברירה. לא שיש כאן לחץ מצד רב מסוים או יהודי בעל הבית מסוים, אלא **שכן נאמר בתרה וכך נפסק בשלחן ערוך** ואינני יכול לשנות את השלחן ערוך. יכול אדם לקיים את השלחן ערוך או לעשות להיפך, אך אינו יכול לשנותו. אלה דברים ברורים ופשוטים הידועים ל"שמאלים", אלא שהם מצפים שה"ימניים" - הנקראים בשם ימניים - יאמרו אותם בתוקף.

אלא שהורו באצבע: הרי יצאת פעם לאופוזיציה והיתה זו בחינת "בכיה לדורות", זמן רב עבר עד שנכנסת חזרה, ודבר זה עלול להישנות! אז נבהלו ולא אמרו את הצריך להיאמר, ונעשה טלאי, ולאחר מכן נוסף לטלאי תיקון בעל פה, "ויצא העגל הזה".

כאמור לעיל, לא רק שאין בזה שום תיקון לעומת פסק הקודם, אלא שזו הפירצה הגדולה ביותר: זו החלטה של 120 יהודים - בישיבה נכחו פחות מזה אך הם מדברים בשם 120 - האומרים שהם מייצגים שנים וחצי מיליון יהודים האומרים "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". אף אם לא הכל מקבלים גירסא זו, הרי ישנם רבים ששישנו לנצל את הדבר, ויגרום הרס ר"ל בתפוצות ישראל, בין יהודי חו"ל, וגם הרס ארץ ישראל על ידי הכנסת גייס חמישי לארץ.

טבע ולמעלה מן הטבע

ישנה קושיא ידועה: אם סוברים שבאמצעות גיור ריפורמי לא ישתנה הטבע - איך יתכן שע"י טבילה במקוה ישתנה הטבע?

- אילו היתה ארץ ישראל מתקיימת על הטבע, אילו היתה לארץ ישראל זכות קיום לפי חוקי המרקסיזם והסוציאליזם וכו' - היה מקום לחישובים שעל פי טבע. ברם, לפי המרקסיזם והסוציאליזם ושאר כל התיאוריות אין אפשרות קיום בארץ ישראל כשבשטח שבו היא נמצאת מתנגשים האינטרסים של ארצות הברית, של רוסיה המועצתית, של צרפת, של אנגליה ושל כל המדינות הערביות השונות. אל שטח זה, ת' פרסה על ת' פרסה לטושות עיני כולם. אין ארה"ב מסכימה להקמת גוף שיהא אדון לעצמו ולא יהא כפוף לבעלותה, כך גם רוסיה, כך גם צרפת, כך גם אנגליה וכך גם הערבים.

ובכל זאת, הרי זה למעלה מדרך הטבע לגמרי, כשם שהיה הנצחון לאחר מלחמת ששת הימים. נכון אמנם שהיו אירונים וכי היתה הפתעה וכו' וכו', כפי כל ההסברים שכל אחד היה מסוגל למצוא **לאחר המעשה**. אבל הכל יודעים מה היו החישובים לפני המעשה. להיפך!

כך גם בנידון: נכון, אמנם, שגם לאחר טבילתה במקוה היא נשאת קשורה לטבע, וקיימים קשרי משפחה עם סקוטלנד או עם פולניה וכו', אבל אז אפשר לבוא בתביעה כלפי הקב"ה: נתת לנו את א"י שהיתה שייכת תחלה לז' אומות, לל"א מלכים, ולעומתם יצא מלך אחד ויחיד, יהושע, וניצחם, ואתה צייתת עלינו שהטובלת במקוה באה בקהל ה'. כך אנו בטוחים מכל הצדדים.

אבל עתה, אם יארע משהו ח"ו - האם יהיה אפשר לבוא אל 120 היהודים ולצעוק? הם לא יהיו אז בכנסת, הם לא יקשיבו לטענות, הם לא יוכלו לתקן דבר, כיון שהם בשר ודם כמוני וכאחרים.

בלכל, כאמור לעיל, אין אומרים שעלינו להיות להוטים אחרי גרים, ואין נידונית כאן שאלת כפייתת של פלונית להתגייר. כאן נידונה שאלת ההבהרה והידיעה שיהודי הוא יהודי וגוי הוא גוי. אסור לפגוע בגוי ו"מפרנסין עניי נכרים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום" וכו'. אם הוא נוסף לכך מחסידי אומות העולם הרי, כפי שאומר הרמב"ם, יש לו חלק בעולם הבא, וזאת מלבד הגמול בעולם הזה. ברם, גם חסיד אומות העולם אינו יהודי, ולכן - לא לגבי נישואין וגירושין ולא לגבי שאר הענינים הקשורים ביהדות אין הוא יהודי, ואף אינו נדרש ואינו מתבקש להיות יהודי. אין כל מצוה לגייר גוי - יש רק מצוה להמנע מלהזיק לגוי - ואדרבה: גוי הרוצה להתגייר יש להשפיע עליו להימנע מזאת.

שעת הכושר שהיתה לפני מספר שבועות, אילו עמדו בתוקף עוד חמש דקות, להוספת המלים "גיר כהלכה" - חלפה כבר, כאמור, אך יחד עם זאת, לפנינו דבר שהוא מעשה ידי אדם, וכבר היה לעולמים שתחלה היה רוב לכך ולאחר מכן היה הרוב להיפך והחוק שונה. גם עתה יכול להיות כך, אבל הדבר לא יושג אם ילכו, כפי שהיו אומרים פעם, "צעד אחד קדימה ושני צעדים אחורה" - מתוך פחד שמא יורו באצבע גדולה או קטנה: אתה עלול להפסיד משרה או אימון העם, או עלולים לומר עליך שאתה אכזרי, ולכן עליך לוותר על השולחן ערוך.

משמעויות נוספות של ה"תיקון"

יש לדעת את כל האמור, לפחות מהערב, ממחר בבקר, ולהבא, וללמוד מזה שאם רוצים להשיג דבר אמיתי הכתוב בתורת אמת אין להתבייש ממסירת הדברים כפי שהם בתורת אמת, אדרבה: אילו היו עומדים בתוקף היה הדבר נקבע אחת ולתמיד. ניתוח קשה - אך עשוי. במקום זה נעשתה פשרה, אשר ככל פשרה - שני הצדדים אינם מרוצים ממנה, כך שמחר ומחרתיים וכעבור זמן תתחדש שוב המלחמה, אלא שאז יהיה המצב

קשה ותוקף הטענות יהיה חלש יותר שכן אם ויתרתם מעט מדוע לא תוותרו פעמיים "מעט" ומחרתיים - שלש פעמים מעט. ויהיה ענין של פירוד הלבבות מדי שבוע בשבוע וכו' וכו'.

כאמור הרי לאשרנו עדיין לא מאוחר מדי לא רק משום שכעת הדבר קל יותר, שהרי סוף סוף אין לנו ברירה, כי דבר ה' יקום, אי אפשר הדבר שחס ושלום קיומם של בני ישראל יופסק, שזה יכול להיות בשני אופנים או על ידי כליון גשמי או על ידי כליון רוחני, או באופן שלישי, שיכניסו לשם מאות מאות משפחות אשדודיות, צידוניות ומואביות וכו', וממילא לא ייראה היהודי.

ואין זה כמו שדובר לפני 21 שנים, שזה קשור ב**שחרור**, כעת זהו ענין של **מלחמת הקיום**, כשם שאז היה זה משום שחרור ביחס לערבים שמסביב, ולא שאלה של קיום, ואילו כיום הערבים עצמם מכריזים שזהו מלחמת הקיום, או לזרוק ר"ל לים, או שמוכרחים להלחם אתם, על דרך אחרת אין הם יכולים להסכים, וכך גם ברוחניות, לא עומדת כעת השאלה אם תתוסף משפחה שתגיייר כהלכה או שלא כהלכה, השאלה היא אם בעוד מספר שנים ישארו יהודים בתור עם יהודי, או שיהיה זה צירוף של המון גוים רבים, רק זאת, פלוני נרשם כיהודי למשך שלשים יום, פלוני נרשם כיהודי למשך ששים יום ושלישי - לתשעים יום, ולאחר מכן הוא התחרט, ולאחר מכן שוב נרשם כיהודי, אחרי זאת יש לו נכדים או שאין לו נכדים וכו' וכו' ר"ל, הרי זה ענין של מחיית זכרם של שונאי ישראל.

הוכחה נוספת

הנה ישנם ראבאיים ריפורמים שעלו על דרך "טובה" יותר: לשם מה להביא את הגוי אל היהודים ולעשותו ליהודי, אפשר הרי לקחת יהודים ולהכניסם ר"ל לכנסיה, ולאחר מכן להכניס את "אותו האיש" בתפלותיו, וזה יהיה הקאנגרעגיישן שלו, ואין זה דבר שצריכים לפחד ממנו בעוד שנה או שנתיים, זה כבר אירע לפני שנה, לפני שנתיים ולפני שלש שנים, ששלחו ילדים לטמפל ריפורמי, ובא הראבאיי ואמר לעצמו לשם מה עליו לומר דרשה שאין לו טעם בה ואין להם טעם בה, ולקח את הילדים, המדובר בתינוקות של בית רבן, ילדים בני 10, 13, והעביר אותם לכנסיה שהיתה בשכונתו, ובחר ביום ראשון בשבוע, ביום בו נערכות שם התפלות שלהם וכדי שהילדים לא ירגישו עצמם כזרים ועומדים בחוץ, שידל אותם להשתתף בשירה של מקהלת הכנסיה. זה אירע אשתקד בניו יורק, וידוע שמו של הראבאיי, שם הקאנגרעגיישן, הקיים עד היום הזה, הראבאיי מקבל את משכורתו עד היום הזה, וזו עוד נקראת קהלה יהודית והנמצאים בגיל חינוך מתחנכים בצורה הזאת, הראבאיי מתיצב בראשם ומוליכם לכנסיה, ושם הוא משתפם במקלה. בדרום ארצות הברית הוחגה חגיגת בר מצוה עם הכמרים, ראבאיי זה אף נקרא בשם "כהן" וכיון שהוא גם כהן וגם ראבאיי מי יאמר לו מה תעשה, במיוחד כאשר הוא גם זוכה לפרסומת.

הגיוור של ראבאיי"ס אלה יתקבל לפי ה"תיקון", גיוור שמשמעותו - לא הפיכת גויים ליהודים כי אם הפיכת היהודים לגויים.

מהותו של יהודי

ויהי רצון, כמו שמובא ב"תורה אור" - צריכים הרי לסיים בדבר טוב - הטעם מדוע נקראים בני ישראל במגילת אסתר בשם יהודים בלבד ולא - כפי שהם נקראים בתנ"ך כולו - בשמות ישראל, בני ישראל, יעקב, ישורון,

עברים, במגילה הם נקראים רק בשם "יהודים". ומסביר רבנו הזקן, שזהו מה שהגמרא אומרת שכל הכופר בעבודה זרה נקרא בשם יהודי. מה היה ענינו של המן? הוא לא רצה להשמיד את הגוף, הוא רצה "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים", היינו כל אלה שהם כופרים בעבודה זרה, ואילו עלתה ר"ל וח"ו מחשבת חוץ לכפור לרגע, לא היתה נגזרת עליהם גזירת המן.

קוראים שוב את סיפור המגילה - מגילת אסתר - בשנת תש"ל - הרי לדעת: הנה היה ההמן שבדורנו, היטלר, והוא רצה להשמיד להרוג ולאבד את היהודים, את אלה שכופרים בעבודה זרה, ולכן אלה שרוצים להלחם בהיטלר ענינם הוא לכפור בעבודה זרה. מהו ענינו של עבודה זרה? עבודה זרה אין זה לא לשון, לא לבוש, לא תרבות ולא אכילה ושתייה, עבודה זרה הוא ההיפך מאמונה. גם היטלר גם המן אמרו והבהירו מה זו אמונה, לא יכרע ולא ישתחוה לאלקים אחרים עדיין לא מספיק, אלא הוא פירש שהכוונה למפוזר ומפורד בין העמים ודתיים שונות מכל עם - זהו ענינו של יהודי, לא שהוא מזדנב אחרי כל הגוים ורוצה שיחשיבו אותו לא גרוע מהגוי, והא ראייה - הוא מתנהג כמו הגוי, יש לו אותם חוקים, אותם מנהגים ואותן מדות הצדק והיושר, בא המן וטען שדתיים שונות ומרדכי ואסתר לא הפריכו טענתו זו שהרי הם לא טענו שזה לא נכון, אסתר רק טענה שהם מוכנים להימכר לעבדים ולשפחות אך לא הכחישה את עצם העובדה, אכן אמת הדבר, אם רוצים שיהיו יהודים היפך דעתו ורצונו של המן או של היטלר ויורשיו, אין עצה אחרת, אלא - דתיים שונות מכל עם. רק על ידי כך יש קיום לעם היהודי, נלחמים בהמן ובהיטלר ונלחמים עם הערבים שלא יבצעו את אשר זוממים וכן לא יבצע "אל זר אשר בקרבך" - היצר הרע את אשר הוא זומם.

זו הדרך

ואז ישנה ההבטחה, שאם יהודי עומד בתוקף שלא יכרע ולא ישתחוה גם כשאומרים לו שכן צוה לו המלך, כי יש לו צו מאת מלך מלכי המלכים מלכו של עולם, הדבר בטוח אז שלא יגעו בו לרעה. כי אם ונהפוך הוא שנפל פחד היהודים עליהם, עד שמרדכי מתמנה למשנה למלך כל זמן שנמצאים בגלות ויש בכך משום הכנה קרובה ומשום כלי להמשכת ברכת ה', להקמת מלכות ישראל, על ידי הקביעה של הוי' ימלוך לעולם ועד והיתה לה' המלוכה, שזה יהיה כשיהיה עלו מושיעים בהר ציון - כפירוש רש"י בפשטות ובפשטיות ובהחלטיות שזה מכון על מלך המשיח שהוא יהיה המושיעים בהר ציון ואז יהיה והיתה לה' המלוכה, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו בקרוב ממש מתוך שמחה וטוב לבב, ונלך בנערינו ובזקננו בבנינו ובבנותינו.

אמנם יהיו גם גויים כפי המובא בתנ"ך ועמדו זרים ורעו צאנם, הם לא רוצים להתגייר, אין צורך להכריחם להתגייר וגם אין צורך לרצות בגיורם. ענינם הוא להשאר זרים ועל ידי כך הם ממלאים תפקידם בעולם, ואילו יהודי ממלא את תפקידו בעולם על ידי שהוא נעשה למקור להפצת תורת אמת ומצוותיה, שהן מצוות אמת ומשום כך אין כאן מקום לפשרות. בכל מקום שהיתה עמידה תקיפה הושגו הדברים, לא רק בין גויים, כי אם גם בין יהודים. "כן תהיה לנו", אם החל ממחר תהיה עמידה תקיפה של יהודי מול יהודי אחר שיאמר לו את האמת: "זו הלכה של תורת אמת, שהיא תורת חיים, ומאחר שברצוננו שיהא עם ישראל חי - יש להחזיק בתורת חיים. אין לי סמכות לשנות את הדבר, ויכול אתה לעשות אתי כל מה שתמצא לנכון הדבר ישאר כך, כיון שלא אני האדון לדבר". אז יושג הדבר אצל היהודים, וכל שכן שיושג אצל הגויים.

אין זה כפי שחוששים שבצורה כזו יהיו מחלוקות וצרות ופירוד הלבבות. זו דרך קצרה הכרוכה בקשיים בתחלתה, אך בסופה - מתוקה, כיון שיימנעו כל הצרות שלאחר זה. לא כן כאשר ישנה בריחה מן האמת ויש רצון להתפשר, ויתור על שלשה רבעים כדי להחזיק ברבע, זו דרך המוליכה למחלוקת תמידית ולויתור תמידי צעד אחר צעד עד שסוף סוף יהא הכרח להיעצר מבלי יכולת להיענות לכל הדרישות שתבאנה. אם כן מוטב לעשות זאת מתוך שמחה וטוב לבב מאשר מתוך דוחק וצרה ולאחר נפילת ר"ל חללים במובן הרוחני בתפוצות ישראל ובארץ ישראל, משום הויתור שלא במקומו בגלל הריצה אחר שלום שאינו אלא שלום של שקר המביא מלחמה לאחריה. הדרך היא כמסופר במגילה, עמידה חזקה על הנפש במשך כל השנה כפי שמוסבר ב"תורה אור", שהביאה לאחר מכן לנצחון גמור עד שנפל פחד היהודים עליהם, כאשר גם הגויים הכירו שיש להרים את היהודים ולעזור להם עד שיהא "שמעו הולך בכל המדינות" שאז נעשה "דורש שלום", השלום האמתי, ולאחריה סמיכת גאולה לגאולה פורים כש"אכתי עבדי דאחשורוש אנן" לגאולת פסח בחדש ניסן, כאשר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" בגאולה האמתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(משיחת פורים תש"ל - תרגום חפשי נדפס בלקוטי שיחות חלק כ"א ע' 404 ואילך)

תיקון החוק - צורך והכרח של כל עם ישראל וגם טובת אומות העולם מצד צדק ויושר אנושי

ועוד וג"ז עיקר - שביחד עם הדגשת **פעולת ההשפעה** על אוה"ע לקיים מצוות דידהו, יש להדגיש גם את **ההבדלה** שבין ישראל לעמים.

ובהמשך לזה - יש לעורר אודות גודל ההכרח והנחיצות שבהקדם הכי אפשרי יתוקן חוק "מיהו יהודי", שיחודי הוא מי שנולד לאם יהודי או שנתגייר כהלכה, גיור כהלכה דוקא.

ובהקדמה - שלאמיתו של דבר לא הי' מקום לדון ב"כנסת" בנושא הגיור, כי, "גיור" הוא נושא תורני הלכתי טהור, ורק ההלכה היא שקובעת מהות ואופן הגיור, אבל, מכיון שלפועל דנו והחליטו כבר על זה בכנסת באופן שגרמו לקלקול ועיוות הכי גדול, מוכרחים לתקן את המעוות ע"י תיקון החוק בכנסת.

ויש להוסיף ולהבהיר, שהצורך בתיקון החוק אינו (בגלל) תביעה של חוג מסויים ביהדות, ולא רק תביעתה של היהדות החרדית כולה, אלא צורך והכרח של עם ישראל כולו, וגם לטובתם של אוה"ע, צורך הכי חיוני המתחייב גם מצד **צדק ויושר אנושי**.

תיקון החוק - כמשל "רואה חשבון" שמעמיד את "בעל העסק" על טעותו

ישנם כאלו שהסיבה האמיתית להתנגדותם לתיקון החוק היא - שלא מתאים להם לקבל דעה אחרת מזו שהחזיקו בה עד עתה.

משל למה הדבר דומה - בשטח שהוא קל שבקל לגבי חומר וחיונית ענינו: ל"רואה חשבון" שגילה טעות חמורה בניהול עסק, טעות שעלולה לגרום (או שכבר גרמה) להפסד הכי גדול וכי"ב, ו"בעל העסק" יראה זאת כ"פגיעה בכבודו", ומשום כך יסרב "לקבל את דעתו" של ה"רואה חשבון" ...

יתכן שבעל העסק הוא עשיר גדול, והרואה חשבון קבצן מופלג, ואעפ"כ, אין זו פגיעה בכבודו של בעל העסק שמקבל דעתו של הרואה חשבון, להיותו **מומחה** בניהול חשבונות, בה בשעה שהוא - בעל העסק, ה"מליונר", ביחד עם כל שאר מעלותיו - לא למד ניהול חשבונות!

ופשוט, שגם אם יתעקש שלא לקבל חוות דעתו של הרואה חשבון - לא תשתנה הטעות בניהול העסק וההיזק הגדול. וכשמדובר בעסק ציבורי, וה"יושב ראש" יסרב לקבל חוות דעתו של הרואה חשבון - הרי תיכף ומיד יפטר והו חבריו מתפקידו!

ועד"ז בנמשל:

הדעה המוטעית בנושא של חוק מיהו יהודי, היא, בגלל **העדר הגמור בדיעה** ע"ד תוכנו של גיור, ואף שזה - שלא באשמתו, אלא מפני שמעולם לא לימדוהו מהו גיור וכיו"ב. בעל עסק מקבל בפשטות חוות דעתו של הרואה חשבון, ה**מומחה** בניהול חשבונות, ובנדו"ד - **מומחיותם וסמכותם של בעלי ההלכה**.

ויה"ר שתיקון חוק זה יהי' באופן ד"פדה בשלום" - שלא יהי' צורך בענין של "קרב", כי כולם יסכימו לכך, כפי המתחייב ע"פ שכל, צדק ויושר אנושיים **שאינ מציאות לגיור** כי אם לגיור כהלכה.

(משיחת ש"פ וישלח תשמ"ט - מוגה-)

יהודי חוץ לארץ

הי' אצלי יהודי וטען שאין מה לדאוג, שהרי כתוב "גיור" סתם - לא כתוב "גיור שלא כהלכה" - ויכולים לפרש זאת בשני אופנים, ובכן, בשעה שיימצאו גוי' או גוי שיתגיירו שלא כהלכה, זה יגיע לבית המשפט שידונו בזה, ואם, ח"ו, יאמרו אז שזהו גיור, אז יגישו התפטר.

וטענה שני', שליהודי חו"ל אין לזה כלל שייכות!

הנה, כשמחלקים את היהודים לשני עמים, שעם אחד נמצא בארץ ישראל עם תורה אחת, ועם שני נמצא בחו"ל עם תורה שני', - מזה מגיע הצרה שמכניסים גוים בין יהודים! שאומרים שישנו גבול - ויהודי מצדו האחד של הגבול הוא סוג אחד של יהודי, והיהודי השני מצדו השני של הגבול הוא סוג שני של יהודי!

זהו מה שטען פומפידו: מדוע אתם עושים מיהודי שיושב בחו"ל ומיהודי שיושב בארץ ישראל עם אחד, הם שני עמים נפרדים!

ולטענה הראשונה, מדוע **שאי** כן יתפטר? אם הוא מודה שאם גוי מקבל כזה נייר **בחוף לארץ**, אין לו שייכות לזה, והוא יכול לעשות איתו כל הענינים, - אין שום מקום בשכל שליהודים בארץ ישראל יהי' חוק אחר, זה לא מתקבל בשכל, ואי אפשר להסביר את זה, לא ליהודים ולא לגוים.

..בנוגע לענינים שקשורים עם תורה, וענינים שקשורים עם יהודים, - בדיוק כמו שרואים במוחש שיהודים הם בכל מקום עם אחד, שזה רואים כשרוצים לקנות נשק בארץ ישראל, צריכים כסף מיהודים שנמצאים בארה"ב, זהו גופא הוכחה שהדינים והחוקים להיות בשביל יהודים בארץ ישראל, היא אותה תורה ואותו ש"ע בשביל יהודים שבחו"ל.

כשאומר שאין זה נוגע אליו... הוא פותח פירצה גם בארה"ב ובכל מקום שיהודים נמצאים בתפוצות, עי"ז שמאשרים שם "גיור" וקובעים זאת בחוק השבות שנותנים לו את כל הזכויות לא בגלל שחייבים לפרנס עניי עכו"ם עם עניי ישראל, שגם זה דין בתורה, ויכלו לקבוע זאת בחוק השבות, אלא נותנים לו בגלל שהוא "יהודי".

(משיחת ל"ג בעומר תש"ל)

הכרה בגיור רפורמי בחו"ל

... בזה הי' "עיסקת חבילה", מהו הפי' "עיסקת חבילה"? סוחרים מדברים ביניהם, שהוא מוותר על ענינים מסויימים, וגם השני צריך לוותר על ענינים מסויימים, וכמנהג התגרים "גמול לי ואגמול לך" שמוכרים דבר אחד בשביל דבר שני.

גם כאן עשו מסחר, הם אמרו שהם מוכנים לוותר על גיור של ראביי רפורמי בחו"ל, בתנאי שלא יוותרו על גיור של ראביי רפורמי בארץ ישראל, עשו מכך עיסקה, וכמנהג התגרים שאחרי שעושים את ה"עיסקת חבילה" לא עומדים בדיבורם, לכן הגיעו עכשיו בטענה, היתכן! איך אתם יכולים להרשות כזה גיור, והרי זה לא כפי שסוכם?!

הטענה לא היתה שזהו היפך התורה, אלא שסוכם שאתם תוותרו על גיור של ראביי רפורמי בארץ ישראל, ואנחנו נוותר על גיור של רפורמי בחו"ל, וכעת אינכם עומדים בדיבורכם!

כשהדבר הגיע לבית משפט, לא נעמדו ואמרו שאינם מניחים לזה, מכיון שזהו היפך ההלכה, היפך תורת משה, אלא עשו מזה ענין שקשור עם מפלגות, שהיות שסוכם שלא יתערבו בגיור רפורמי בחו"ל, ולכן לא יתנו גיור רפורמי בארץ ישראל, ומדוע אינם עומדים בדיבורם?!

הם אומרים בעצמם שמוותרים על גיור רפורמי בחו"ל, שזהו היפך תורת משה ותורת ה'! ורק על גיור רפורמי בא"י הם אומרים שלא יניחו, בגלל כבוד הרבנות הראשית בא"י! - והרי הטעם לזה, הי' צ"ל מכיון שזהו היפך התורה!

וזה הם בעצמם גילו כעת, מקודם אני לא רציתי לגלות זאת, אבל כעת הם בעצמם זעקו והדפיסו בעיתונים שלהם שעשו מכך "עיסקת חבילה", ועכשיו יש להם טענות, לא מדוע עושים דבר שהוא היפך תורת משה, והיפך הדת, אלא רק מדוע לא עומדים בסיכומם.

הרי שמכריזים בגלוי ש"מכרו" את כל היהודים שבחו"ל, ששם נמצאים רוב בנין ורוב מנין של היהודים, וגם בנוגע לממון, רוב הבנין הוא בחו"ל, והכריזו בגלוי ש"מכרו" את כל העשר מליון יהודים כן ירבו שבחו"ל (ויש שאומרים שישנם יותר יהודים 12 מליון או 13), אבל אפילו מנין יהודים או יהודי אחד, זה גם נוגע, וכאן "מכרו" את כל 12 מליון יהודים שבחו"ל, בשביל 2 וחצי מליון שבא"י.

ואת זה עשו אלו שקוראים לעצמם "דתיים", ולא אלו שקוראים לעצמם "בלתי דתיים", ואני מדגיש לומר, אלו שקוראים לעצמם, מכיון שכל היהודים הם דתיים, ולפעמים ישנם דתיים אצל אלו שקוראים לעצמם בלתי דתיים יותר מאצל הדתיים,

והם אלו שחתכו את היהודים לשנים, ואמרו שעל גיור רפורמי בחו"ל הם מסכימים, דהיינו שע"י פתק מראביי רפורמי נעשים "יהודי", אבל לא על גיור רפורמי בא"י, ולכן הטענה היחידה שיש להם כעת, היא לא איך מאפשרים זאת והרי זהו היפך תורת ה', אלא מדוע אתם אומרים שקר ולא עומדים כדיבורכם!

ובכך "זרקו" את כל היהודים שנמצאים בחו"ל, וכמו שכשנוסעים באני' וצריכים לזרוק משהו, שהדבר הראשון זורקים את ה.. (אני לא רוצה להזכיר זאת, ובפרט בשבת), ואינם מוכנים לומר שאינם מניחים לזאת מפני שזה היפך התורה.

(משיחת ש"פ בחוקותי תש"ל)

בהמשך למכתבי הקודם, אבוא בזה, על כל פנים בקיצור, בהערות לאיזו נקודות שבמכתב מר, והן:

מבאר מר במכתביו בטוב טעם אשר התחלת התקלה היתה בחוקים שלפני זה, שהניסוח בהם ה' בלתי מתאים וכו'.

והנה לפי ידיעותי זוהי הפעם הראשונה אשר החוק מנסה לבאר המונח "יהודי", אשר אפילו באם ה' הפתרון כדבעי, הרי עצם האפשריות לספק בדבר, ועד שהיו מוכרחים להצביע בזה, מראה על המצב הכי ירוד וכו'. על אחת כמה וכמה שקרה מה שקרה ופיתרו את הענין בהגדרה להשמיט "על פי ההלכה".

ואפילו אם תמצא לומר שהתקלה יסודה בחוק שלפני זה, הרי אין זה מתקן את התקלה אלא מבאר סדר ההשתלשלות שלה.

כנראה כוונת מר שאילו היו מתקנים החוק שקדמו, וכמו שמציע להשמיט פריטי הרישום של דת ולאום וכו' במילא לא ה' מקום לכל התקלה האמורה. אבל עתה הרי אי אפשר כבר להחזיר הענינים כמו שהיו מאז. ומוכן וגם פשוט שהנסיון לבטל פריטי הרישום של דת ולאום יהי' קשור במאבק עם המפלגות, ועוד ועיקר, שכיון שתשאר באיזה חוק שיהי' ההגדרה של מיהו יהודי כמו שהיא עתה, הרי התקלה בעינה עומדת.

(ב) לכתבו של מר אשר פלוני הציע הנוסח והוא האשם וכו', הרי גם זה אי אפשר לשנות עתה.

(ג) כמובן מסכים אני עם מר שאפילו אם יתקנו ענין הגירות בחוק האמור על ידי הוספת המלה "כהלכה" אין זה מבטיח במאה אחוז שכל הענינים יסתדרו בסדר גמור, אבל כל ניסוח אחר עוד גרוע מזה. ולדוגמה ההצעה לכתוב "על פי הרבנות הראשית", שנוסף על העיקר שאין למושג זה מקור בתורה (שהרי על פי תורה כל הרבנים תקפם שוה – באם שוים הם ביראת שמים וכו'), הרי על פי ההתדרדרות בשטח זה גם בארצנו הק' אפשר לשער שההרכב של הרבנות הראשית בעתיד מוטל בספק, וכידוע הטענה בשם הדימוקרט'י, שכיון שישנם טעמפלים של רפורמים ושמרנים וכו' בודאי שזכאים גם הם לביאכח מתוך הראבייס שלהם וכו' וכו' ומי יודע אולי גם הקראים יש לצרף תחת דגל אהבת ישראל וקירוב הלבבות ועוד כיו"ב.

נקודת התורפה בכל הענין, אבל גם לזה לא מצאתי מוצא במצב ההוה, הוא עצם המצב – שגוף הנבחר על ידי כל אחד ואחת הדרים בארץ ישראל, בלי הבדל דת או אפילו הלוחמים נגד הדת, בידו להחליט בשאלה כזו. בלשון אחר, המונח יהודי הוא מונח בהלכה ובדת, זאת אומרת שאין כל מקום לחוות דעת של אלה שאינם מומחים בעניני דת והלכה ולא מזדהים עמה, ועל אחת כמה וכמה – להצביע ולהחליט בזה. אלא כיון שכמדובר המצב בהוה הוא ששנים וחצי מיליון בני ישראל חקקו בשבילם חוק שהוא שקר ענקי – לומר

שאפשר גיור גם שלא על פי ההלכה, ניגוד מני' ובי', הרי צריך למצוא עצה לבטל החוק בהקדם הכי אפשרי. ואם לערוך מלחמה להוכיח שגיור זהו מונח בהלכה, וכן יהודי זהו מונח בהלכה וכו' וכו' נגד אלה שלא תועיל להם כל הוכחה בראיות ובמקורות, כי אם הוכחה אחת מכרעת לגבם והיא איזו מפלגה חזקה יותר, ומי מבעלי מפלגה פלונית יש לו קשרים יותר וכו' הרי מלחמה זו תאריך ימים ושנים ואי אפשר לדעת כלל התוצאות. מה שאין כן הדרישה לכתוב "גיור כהלכה" שאין זו אלא דרישה של סטאטוס קוו, שלא כסגנון העתונים והמתפלספים בזה שהיא דרישה חדשה וכו'. ואדרבה, עד ענין שליטי ה' מובן בפשטות מיהו יהודי ומהו גיור, ובפרט לאחר המשאל שערך... ופשוט כל כך אשר תיכף ומיד הוציא כל הבעי' מסדר היום. ואלה שחידשו הדבר, הנה חלק מהם ה' זה בשביל חשבונות בין מפלגתיים, או מטעמים ונימוקים כאלה שאין להם כל שייכות לגוף הבעי'. ולדוגמה הטענה שהצביעו עלי' כמה פעמים ובתרועות וחוצרות שופר, שאיפה הצדק והיושר אשר איש ששפך דמיו להגנת המולדת לא ירשמו אותו שהוא יהודי? וכששאלתי מהי השייכות דשני הענינים, כי מובן שמי ששפך דמו יש כאן מקום לתת לו שכר מכל הסוגים וכו', אבל אין זה משנה ענינים התלויים בתולדה ובמבנה הגוף או הנשמה וכו', וכדוגמת כמה ענינים התלויים בתנאים מיוחדים, ולא נשמע בשום עם ולשון שתהי' דרישה כזו, והרי הדרוזים שומרים על הגבולות זה עשרים שנה ואף על פי כן לא נמנה אף אחד מהם לכהונה גדולה, ואפילו לא לכהונה סתם, ואפילו לא להקרא יהודי.

יש להאריך עוד בהנ"ל ובעוד נקודות במכתב מר, אבל כמדומה שכבר דייקתי גישת היסוד שלי בכל הבעי', והיא שבכל יום ויום נעשים גיורים שלא כהלכה, הן בארץ ישראל והן מחוצה לה, ולאחרי זמן קצר חוששני שאי אפשר יהי' לברר באיזה אופן נתגיירו, שהרי כל התעודות שוות הן. ובשעת חירום כזו צריך לעשות כל התלוי בכל אחד ואחד לבטל הגזרה באופן הכי זריז, ולאחרי זה לנסות על כל פנים לבטל שאר נקודות התורפה, והלואי שתקופה זה דלאחרי זה תבוא בהקדם.

בכבוד ובברכה,

(ממכתב ה' מרחשון תשל"א)

הגיוור בהלכה, הרפורמה והליכי גיוור שלא כדין

**על הרפורמה בהלכה - גיורים שלא כדין – גיורי צה"ל - וועדת נאמן וגיוור
אורתודוקסי בשיתוף רפורמים - חוק השבות וסעיף הנכד שבו**

פתח דבר

בשנים האחרונות התפתחה לנגד עיננו בעיית גיוור חמורה - גיוור המוני ללא קבלת מצוות אמיתית. במשך שנים היהדות הנאמנה התמקדה במאבק בגיוור הרפורמי, והנה למרבה התדהמה חדרה תופעה חמורה של גיוור אורתודוקסי שלא כדין ורפורמה בהלכה.

קבוצת רבנים מקדמת שיטת גיוור ללא קבלת מצוות מלאה, גיוור ע"מ לנהוג כמסורתי, כגון להסתפק בהדלקת נרות ובקידוש בשבת, או לא ללכת לעבודה בשבת. לדעת ממציאי השיטה, קבלת עול מצוות, אינה מעכבת את הגרות.

בהצלחה לא מבוטלת, ולאחר תעמולה רבת שנים, מתפתחת שיטת גיוור המנוגדת להלכה, ומתבססת בשטח. בתי דין חדשים, מוקמים וגופים רבניים ליברליים מאמצים את השיטה, וכבר גוירו אלפים רבים המתבוללים בתוכנו.

במטרה לפקוח עיני רבנים שבתמימות נופלים ברשת התעמולה המסיבית שפרשו לרגליהם, נציג בפרקים הבאים, ראשית, את מקורות ההלכה על קבלת מצוות, ובהמשך נציג, נענה לטיעונים המוטעים שהמחדשים מפיצים, ונראה שכל דבריהם עיוות דברי הראשונים.

את השיטה החדשה מובילים רבני 'גיוור כהלכה', ביניהם חה"כ לשעבר ר' אמסלם, שפרסם ספר בשם 'זרע ישראל', שכולו עיוותים והטעויות ומהווה בסיס לשיטתם החדשה. באחד הפרקים נחשוף את הסילופים, מצגי השוא וההטעויות שיש ב'זרע ישראל'.

הגר"ע יוסף זצ"ל הוציא מכתב חריף נגד השיטה הנ"ל, וכתב על דברי אמסלם: "סילף הלכות גיוור, וגילה פנים בתורה שלא כהלכה".

ההמצאות ההלכתיות החדשות של 'גיור כהלכה' חדרו לתוך מערכת הגיור הממלכתי, בעיקר בגיורי צה"ל. בשל כך נציג באחד הפרקים את הכשלים בהליך הגיור בצה"ל. כמו כן נציג את המטרות של 'רפורמת הגיור' ושל העומדים מאחוריה.

פרק א

מהות הגיוור - כניסה לברית בקבלת המצוות

מהות הגיוור, כניסה לברית כמו במעמד הר סיני

מהותה של הגירות היא כניסה לברית עם הקב"ה, כמו הברית במעמד הר סיני.

במעמד מתן תורה כרת ה' ברית עם בני ישראל ועם ישראל נהיה ל"ממלכת כהנים וגוי קדוש". ומעמד הר סיני הוא מעשה הגיוור של כלל ישראל.

הליך הגיוור של כלל ישראל במעמד הר סיני, מתואר ומפורט בתורה, פרשת יתרו (שמות יט ג): "ומשה עלה אל האלהים, ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר, כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי. ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמתם את בריתי, והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל. ונבא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוהו ה'. ויענו כל העם יחדו ויאמרו, כל אשר דבר ה' נעשה, וישב משה את דברי העם אל ה'".

ובפרשת משפטים נאמר (שם כד ג): "ונבא משה ויספר לעם את כל דברי ואת כל המשפטים, ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה". ונאמר (שם ז): ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע".

וכתב הרמב"ן (ע"ת ריש תחומה) "כאשר דיבר השם עם ישראל פנים בפנים עשרת הדברות, וציוה אותם על ידי משה קצת מצוות שהם כמו אבות למצוותיה של תורה, כאשר הנהיגו רבותינו עם הגרים שבאים להתייחד, וישראל קבלו עליהם לעשות כל מה שיצום על ידו של משה, וכתר עימהם ברית על כל זה, מעתה הנה הם לו לעם והוא להם לאלוהים כאשר התנה עימהם מתחלה: "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמתם את בריתי והייתם לי סגולה", ואמר: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", והנה הם קדושים ראויים שיהיה בהם מקדש להשרות שכנתו ביניהם".

וכן לדורות

כשם שבמעמד הר סיני עם ישראל היה ל"ממלכת כהנים וגוי קדוש" ע"י קבלת המצוות, באמרום: "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע", כך גם לדורות,

הבא להתגייר צריך לעבור את אותו תהליך, שנאמר (במדבר טו יד): "וכי יגור אתכם גר או אשר בתוכם לדרתיכם, ועשה אשה רים ניחח לה, כאשר תעשו כן יעשה. הקהל חקה אחת לכם ולגר הגר, חקת עולם לדרתיכם ככם כגר יהיה לפני ה'. תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם".

ואמרו בגמרא כריתות (נ): "כתיב **"כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵן יַעֲשֶׂה' מִה אַתֶּם... אִף גַּר..."**, למדו מכתוב זה שהבא להתגייר עליו לעבור הליך גיור, כמו שעשו אבותינו.

ועוד אמרו שם (ט) "רבי אומר **"כָּכֶם כְּגַר", ככם - כאבותיכם**, מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם' אף אתם". כלומר, הבא להתגייר צריך לעבור את ההליך שאבותינו עברו במעמד הר סיני.

הרמב"ם (איסורי ביאה יג ד) מביא דברי הגמ' בכריתות ז"ל **"וכן לדורות, כשירצה העכו"ם להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה, ויקבל עליו עול תורה"** צריך מילה, וטבילה והרצאת קרבן... שנאמר **"כָּכֶם כְּגַר"**, מה אתם במילה וטבילה והרצאת קרבן, אף הגר לדורות במילה, וטבילה והרצאת קרבן".

וכן בגמ' יבמות (מו ע"א וע"ב) למדו דיני גרות ממעמד הר סיני, אמרו שם: **"שכן מצינו באבותינו", "שכן מצינו באמהות", "רבי אליעזר יליף מאבות, ורבי יהושע באבות נמי טבילה הוה..."**.

ובתורת כהנים למדו דין זה מהכתוב (ויקרא יט לה) **"כְּאֶזְרַח מִכֶּם יִהְיֶה לְכֶם הַגֵּר הַגֵּר אִתְּכֶם"**, ואמרו: **"כאזרח, מה האזרח שקיבל את כל דברי התורה, אף גר שקיבל עליו כל דברי התורה, מכאן אמרו גר שקיבל עליו כל דברי התורה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו"**.

וכן אמרו בתוספתא דמאי (ב' ו) ³, וכן בגמ' בכורות (דף ל:) הביאו ברייתא זו שבת"כ. וגרסת הסמ"ג (לאוין סימן קע"ב-קע"ג) **"בזמן שקיבל כל התורה כולה כאחד מכם, לא תונו אותו"**.

ועוד נאמר (שמות יב מט): **"תורה אחת יִהְיֶה לְאֶזְרַח וְלִגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם"**. ואמרו במכילתא דרבי שמעון בר יוחאי: **"מה אזרח שקיבל עליו כל דברי תורה, אף הגר שקיבל עליו כל דברי תורה, מכאן אמרו: גר שקיבל עליו כל דברי תורה חוץ מדבר אחד, אין מקבלין אותו"**.

ועוד נאמר (ויקרא כד כב) **"משפט אחד יִהְיֶה לְכֶם, כְּגַר כְּאֶזְרַח יִהְיֶה כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"**. ונאמר (במדבר טו טז) **תורה אחת ומשפט אחד יִהְיֶה לְכֶם וְלִגֵּר הַגֵּר אִתְּכֶם"**. ואמרו בגמ' יבמות (מ"ו:) וקידושין (ס"ב:) **"אמר רבי יוחנן, גר צריך ג' 'משפט' כתיב ביה"**. כלומר, כתוב זה על מעשה הגירות מדבר "לכם ולגר", וכשם שהגרות היתה בקבלת התורה, כך הגר מקבל את המצוות בפניו של שלושה.

וכן אמרה רות המואביה (רות א טז): **"עַמִּן עִמִּי וְאֱלֹהֵי אֱלֹהֵי"**, וכן אמר בועז (רות ב יב): **"ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאת לְחַסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו"**. שכן מהות הגיור היא **אלוהיך אלוהי' באת לחסות תחת כנפיו"**. אלהיך אלוהי' זו קבלת אדנותו ואלוהותו, היינו לשמוע בקולו ולקיים דבריו⁵, וכולל את עיקרי הדת והאמונה, ואת ההכרה שהיא נמצאת תחת כנפי השכינה.

1 הטעם שבגמ' כריתות לא הזכירו קבלת מצוות, ראה בהערה הבאה.

2 הרמב"ם הזכיר את הרצון להתגייר כחלק מהרצון לקבל מצוות **כשירצה** העכו"ם להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה, וטבילה, הרצון להתגייר הוא הרצון לקבל מצוות, "הרוצה להתגייר" פירושו "רוצה לשמוע בקול ה'". ללא קבלת מצוות - אין רצון להתגייר, אם אינו רוצה לשמור מצוות, הרי שאינו רוצה להתגייר, לבא תחת כנפי השכינה פירושו לשמור מצוותיו, גיור וקיום מצוות הם מושג אחד.

3 בגמ' (יבמות מו) משמע שדיני גרות באמת לא צריך קרא, אלא ניתן **ללמוד** מסברא 'כאבותיכם'. כי הגיור הוא כניסה לברית והיא בקבלה ב'נעשה ונשמע', והדרשות באו על פרטי הדינים כמו מילה וטבילה והרצאת דמים ו'חוץ מדבר אחד'.

4 בפרשת קדושים נאמר: 'וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אתו. כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם'. ומשמע שאם לא קיבל דבר אחד, מותר להונותו, מכאן שאינו יהודי.

5 קבלת אלוהות היינו לשמוע בקולו, ואמרו בגמ' (ב"מ עא) "תניא... מלוי ברביית... מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין וחותמין פלוני זה כפר באלהי ישראל". ועוד, נאמר (שמות יב מג) "זאת חֲקֵת הַפֶּסַח כָּל בֶּן נָכַר לֹא יֵאָכֵל בו", ואמרו במכילתא "כל בן נכר, שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים" (הובא ברש"י). יהודי שהתנכרו מעשיו הוא 'בן נכר',

וכן אמרו בגמ' יבמות (מ"ז): **"מתפקדין שש מאות וי"ג מצות - עֵמֶךְ עִמִּי", אסיר לן עבודת כוכבים - וְאַלְהֵיךְ אֱלֹהֵי."**

וכן מפורש בישיעהו (נו ג): **"וְאַל יֹאמַר בֶּן הַנֶּכֶד הַנְּלוֹה אֶל ה' לֵאמֹר הַבְּדֵל יַבְדִּילֵנִי ה' מֵעַל עַמּוֹ... וּבְנֵי הַנֶּכֶד הַנְּלוֹיִם עַל ה' לְשָׂרְתוֹ וְלֹאֲהַבָּה אֶת שֵׁם ה' לְהִיּוֹת לוֹ לְעִבְדִּים כָּל שְׁמֵר שַׁבַּת מַחֲלָלוֹ וּמַחְזִיקִים בְּבְרִיתִי."**

על הליך גיור הכתוב מדבר, שצריך להחזיק בברית ה', ולשמור שבת מחללו. הברית היא הברית של מעמד הר סיני כמו שנאמר: **"וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְקִלִּי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי, וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ. וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְתַּת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ, אֵלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** (יתרו יט ה).

למדנו, שדיני גרות מפורשים בתורה, וצריך קבלת עול מצוות ב"נעשה ונשמע", כבמעמד הר סיני וקבלת המצוות מעכבת.⁶

וכבר הודיענו **רב סעדיה גאון** בדבריו המפורסמים⁷ **"לפי שאומתינו בני ישראל אינה אומה אלא בתורתיה"**, ואם כן אי אפשר להצטרף לאומה הישראלית ללא קבלת תורתיה.

ולא יתכן להתגייר ע"מ שיהיה 'בן נכר'.

⁶ פ"ג מא"ב), ואיתא במכילתא דרבי ישומאל (בא) "העובר על המצוות פורק עול ומפר ברית", לא יתכן גיור ללא קבלת מצוות, הרי זה ככריתת ברית ע"מ להפר אותה. כאמור קבלת המצוות היא מהות הגרות, ובי"ד מעכב בהם, אבל הטבילה והמילה אינם ממהות הגרות, אלא מעשה להשלמה וקיום הגיור, כחתימה על חוזה, שהיא מקיימת את העסקה, אבל גמירות דעת היא המהות. לכן לדעת התוס' ודעימיה אין בי"ד מעכב בהם, אבל לדעת הרמב"ם מעכב.

⁷ הרס"ג למד זאת מהנאמר במעמד הר סיני, וכמו שהתבאר, לכן לא הביא מקור כי היא כתובה בתורה, (דברי הרס"ג ב'האמונות והדעות' מאמר שלישי, בתרגום הרב קאפח).

פרק ב

דברי הרמב"ם ושאר הראשונים והשו"ע בגדר קבלת המצוות

הרמב"ם פסק במקומות רבים שמהות הגרות היא קבלת מצוות, ואין גרות ללא קבלתן:⁸

וז"ל **הרמב"ם** (אי"ב יב ז'): "כל העכו"ם כולם כשיתגיירו ויקבלו עליהן כל המצוות שבתורה, והעבדים כשיתחררו **הרי הן כישראל לכל דבר**, שנאמר: "הקהל חוקה אחת יהיה לכם", ומותרין להכנס בקהל ה' מיד".

וכ"כ **הרמב"ם** (שם יד ד): "וכן לדורות, כשירצה הגוי להיכנס לברית, ולהסתופף תחת כנפי השכינה, ויקבל עליו **עול תורה** צריך מילה, וטבילה, והרצאת קרבן; ואם נקבה היא, טבילה וקרבן: שנאמר 'ככם כגר'".

וכ"כ **הרמב"ם** (שם יג ט): "העבד הנלקח מן הגויים... אומרים לו, רצונך שתיכנס בכלל עבדי ישראל ותהיה מן הכשרים או לא. אם רצה, מודיעין אותו עיקרי הדת ומקצת מצוות קלות וחמורות ועונשן ושכרן כמו שמודיעין את הגר ומטבילין אותו כגר, ומודיעין אותו כשהוא במים. ואם לא רצה לקבל, מגלגלין עימו כל שנים עשר חודש, ומוכרו לגויים".

ועוד כתב **הרמב"ם** (שם הי"ב): "כשיתחרר העבד, צריך טבילה אחרת בפני שלושה ביום, שבה תיגמר גירותו, ויהיה כישראל; ואין צריך לקבל עליו מצוות, ולהודיעו עיקרי הדת, שכבר הודיעוהו, כשטבל לשם עבדות".

וכן כתב **הרמב"ם** (שם יד ב - ה): "ומודיעין אותו עיקרי הדת, שהוא ייחוד השם ואיסור עבודה זרה; ומאריכין בדבר זה. ומודיעין אותו מקצת מצוות קלות, ומקצת מצוות חמורות... ומודיעין אותו שבעשיית מצוות אלו, יזכה לחיי העולם הבא... ומאריכין בדבר הזה כדי לחבבן, אם חזר בו ולא רצה לקבל הולך לדרכו, ואם קיבל אין משהין אותו אלא מלין אותו מיד".

וכ"כ **הרמב"ם** בהל' רוצח (פ"ב ה"ז): "ההורג עבד כנעני הרי זה נהרג עליו שהעבד כבר קיבל עליו מצוות ונוסף על נחלת ה'".

וכך כתב **הרמב"ם** (מלכים פ"ח ה"ה) לגבי גר תושב: "וכן צוה משה רבינו מפי הגבורה לכופ את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח. וכל מי שלא יקבל יהרג. והמקבל אותם הוא הנקרא גר תושב בכל מקום וצריך לקבל עליו בפני שלושה חברים".

ועוד כתב **הרמב"ם** (שם הי"א): "כל המקבל שבע מצוות, ונזהר לעשותן - הרי זה מחסידי אומות העולם, ויש לו חלק לעולם הבא והוא שיקבל אותן ויעשה אותן, מפני שציווה בהן הקדוש ברוך הוא בתורה, והודיענו על ידי

8 הבאנו דברי הרמב"ם במקומות רבים, להוציא מלבם של העושים זיוקים מופרכים בדבריו לבטל קבלת מצוות.

משה רבנו, שבני נוח מקודם נצטוו בהן. אבל אם עשאן מפני הכרע הדעת - אין זה גר תושב, ואינו מחסידי אומות העולם אלא מחכמיהם".

הגע עצמך, גר תושב אם אינו מאמין בתורת משה שניתנה מאת ה', אינו גר תושב, כ"ש שאינו גר צדק אם אינו מאמין בתורה משמים, וכ"כ בחזו"א יו"ד קי"ט.

למדנו מדברי הרמב"ם, שמהות וגוף הגרות הוא קבלת המצוות. וללא קבלת מצוות - אין גרות.

וכך כתבו כל הראשונים להלכה, שקבלת המצוות מעכבת, וכן פסק הטור והשולחן ערוך (יו"ד רסח ג): "כל ענייני הגר, בין להודיעו המצוות לקבלם, בין המילה, בין הטבילה צריך שיהיו בג' הכשרים לדון, וביום וכו' חוץ מקבלת המצוות שמעכבת אם אינה ביום ובשלושה". וכן פסק השו"ע ("או"ח סימן ד"ש) לגבי עבד, וכמו שביאר ביאור הלכה עיי"ש. והט"ז (יו"ד שם ס"ק ט) ביאר את טעם חומר קבלת המצוות שמעכבת "שזהו גוף הדבר והתחלתו".

וראוי להביא כאן דבריו הבהירים של הרה"ג אברהם חיים שרמן שליט"א בספרו "הגרות כהלכה": "עצם העובדה, שתהליך הגיוור חייב להתבצע לכל אורכו תחת עינם הבוחנת של דיינים, מבהירה, כי אין הם משמים חותמת גומי, אלא עליהם להפעיל שיקול דעת. אלמלא כן, די היה בעד רגיל, אדם מן הישוב, כדי לאשר כי המתגייר אמנם טבל, וספק אם נחוץ היה לכנס הרכב של שלושה דיינים במעמד קבלת המצוות. לשיקול הדעת הזה, שהוא הטעם העיקרי למעורבתו של בית הדין בגיוור, תכלית ברורה אחת: לוודא שפיו ולבו של המועמד שווים, ושאמנם עבר גיוור כהלכה במקום היחיד שבו ייתכן שינוי כזה - בתוככי נפשו.

קבלה זו מצד המועמד לגיוור, חייבת להיות ברורה והחלטית, כשלבית הדין יש יסוד להניח, שהמועמד אכן מאמין באמונה שלימה באלוקי ישראל ובתורת ישראל, ובלב שלם חפץ הוא לקיים את המצוות בפועל, בכל אורחות חייו.

אולם, אם נקודה זו אינה ברורה די צרכה בשעת הגיוור, אם בית הדין מטיל ספק בטוהר כוונותיו של המועמד לגיוור, אם מועמד זה יודע בלבו פנימה שהוא משקר שעה שהוא מצהיר אמונים לדתו החדשה, אזי אין לגיוור תוקף מעשי. בית הדין נדרש אפוא לברר את כוונת המתגייר ולהחליט אם העם היהודי יכול לקבלו בזרועות פתוחות. ההחלטה הזו אינה בעלת תוקף מוחלט, ואינה יוצרת מציאות חדשה. מתגייר המרמה את בית הדין ומצהיר על נכונותו לשמור את המצוות בעוד שכוונתו היחידה היא לזכות באזרחות ישראלית או לשאת אשה יהודייה, איננו יהודי גם אם בית הדין יכיר בו ככזה. פסילתו של גיוור כזה אינה מבטלת זהות יהודית שכבר התקבעה, אלא מודה בדיעבד בטעותו של בית הדין.

כדי לברר נקודה זו של קבלת עול תורה מצד המתגייר, כדי להיות בטוח שהגוי המצהיר על כוונתו לבוא ולחסות תחת כנפי השכינה רוצה בכך באמת ובתמים, קובעים חז"ל, שבשלב הראשון דוחים את בקשתו, למרות הצהרת הכוונות שלו להתגייר ולהסתפח אל העם היהודי!

כך נפסק בשולחן ערוך יורה דעה, הלכות גרים, סימן רסח סעיף ב:

"כשבא להתגייר אומרים לו: מה ראית שבאת להתגייר? אי אתה יודע שישאל בזמן הזה דחופים סחופים ומטרופים, ויסורים באים עליהם? אם אמר: יודע אני ואיני כדאי להתחבר עמהם [והלוואי והייתי זוכה לכך],

מקבלין אותו מיד [לתחילת תהליך הגירות]. ומודיעים אותו עיקרי הדת, שהוא יחוד ה', ואיסור עבודת כוכבים ומאריכין עמו בדבר זה. ומודיעים אותו מקצת מצוות קלות [מצוות שהם מסדר יומו של היהודי, ומצוות בענייני לבוש, כפי שמבאר המאירי: 'הטעם בקלות, מפני שעובדי האלילים אין להם בדרכי דתיהם ועבודת אליליהם מצוות יתירות, וכשישמע מצוות יתירות שלנו, והקלות שבהם, יאמר בליבו: 'כמה דקדוקין הם מדקדקים ללא צורך! ויחזור בו], ומקצת מצוות חמורות [כדי שלא יאמר לאחר מאכן "אילו הייתי יודע [מהמצוות החמורות] לא הייתי מתגייר' - בית יוסף בשם סמ"ג].

ומודיעים אותו מקצת עונשין של מצוות, שאומרים לו "קודם שבאת למידה זו, אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, חיללת שבת אי אתה חייב סקילה, ועכשיו - אכלת חלב אתה ענוש כרת, חיללת שבת אתה חייב סקילה". ואין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו [דשמא כוונתו לשמים, וכשנדקדק יותר מדי יירתע שלא לצורך]. וכשם שמודיעין אותו ענשן של מצוות, כך מודיעין אותו שכן של מצוות, ומודיעים אותו שבעשיית מצוות אלו יזכה לחיי העוה"ב... אם קיבל, מלין אותו מיד וממתינים לו עד שיתרפא רפואה שלימה, ואח"כ מטבילין אותו...".

מקור דברי השולחן ערוך, הם דברי הברייתא במסכת יבמות (דף מז, א-ב).

פירוש ה"קבלה" שלאחריה מלים את הגר, היא קבלת מצוות, כפי שביאר הרשב"א (חידושי הרשב"א עבודה זרה נז, א): "שהרי מודיעין אותו מקצת מצוות קלות וחמורות, ומקבל עליו לקיים כל המצוות". כך פירש גם המאירי (בית הבחירה יבמות מז, ב): "ומכיון שקבל עליו עול מצות, מלין אותו מיד, דשהוי מצוה לא משהנין".

כך מתבאר גם מדברי האבודרהם (מילה וברכותיה): "וכשיבא הגר להתגייר הולכין אצלו ג' ת"ח, ומודיעין אותו קצת מצות קלות וחמורות ועונש המצוות, **ולאחר שידיעוהו ויקבלם עליו**, מלין אותו".

...לסיכום:

שלבי הגיור כוללים: הפחדה, הרתעה והסכמה, הודעת וקבלת המצוות, מילה, הודעת המצוות וטבילה. מהרגע הראשון בו הביע הגר את רצונו להתגייר, לפני ברית המילה, לאחר הברית וממש רגע לפני הטבילה, למרות שכבר עבר את תהליך הברית. למדנו אם כן, שעיקר הגרות הוא המצוות, וללא מצוות אין כאן גרות כלל. יהדות היא דרך חיים, המבוססת כולה על אמונה בה' ועבודת ה'!

יש לדעת, שאין בנסיון הדחייה בתחילת דרכו של הגר, כמו בשאר הקשיים הנערמים על דרכו בהמשך, משום שנאת הגר חלילה, אדרבה! אהבת הגר הינה אחת המצוות עליהם חוזרת התורה מספר רב של פעמים! אולם, מצווה זו קיימת רק כלפי גרים, שהוכחה רצינותם, והתברר לבית הדין טוהר כוונתם לבוא ולהסתפח אל עם ישראל, ובעיקר אל תורת ישראל!

על כן מחייבת דווקא רצינות מעמד הגיור, את דחיית המועמדים בשלב הראשון. הקשיים הנערמים על דרכם אל העם היהודי, מעמידה כאמור במבחן את רצינות שאיפתם. קשיים אלו מועילים גם לגרים עצמם!

תהליכי הגיור כשהם נעשים ביסודיות ובצורה מכובדת ונאה, מצמיחים בליבם יחס רציני ומכובד כלפי אמונת ישראל, דווקא למראה הקושי הקיים בקבלת עול תורה ומצוות, ודווקא למראה הרצינות וכובד הראש שבית הדין מעניק לרצונם להתגייר.

בדיקה נוספת שנעשית לבאים להתגייר, נפסקה ברמב"ם בפרק יג מהלכות איסורי ביאה הלכה יד: "המצווה הנכונה, כשיבא הגר או הגיורת להתגייר, בודקין אחריו, שמה בגלל ממון שייטול, או בשביל שררה שיזכה לה, או מפני הפחד בא להיכנס לדת, ואם איש הוא, בודקין אחריו שמה עיניו נתן באשה יהודית, ואם אשה היא, בודקין שמה עיניה נתנה בבחור מבחורי ישראל, אם לא נמצא להם עילה, מודיעין אותן כובד עול התורה, וטורח שיש בעשייתה על עמי הארצות, כדי שיפרשו, אם קבלו ולא פירשו, וראו אותן שחזרו מאהבה, מקבלים אותן, שנאמר (רות א, יח): "ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה". גם מבדיקה זו מוכח, עד כמה חשובה רצינותו של המתגייר בדביקותו בעול התורה!

דברי מרן הגאון ר' משה פיינשטיין על ההכרח שבקבלת המצוות

כך כתב מרן הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן קנז): "במה שנסתפק כבוד תורתו הרמה, אם גר שלא קבל עליו מצוות אם נחשב גר, פשוט וברור שאינו גר כלל אף בדיעבד, וכן הורה אבא מארי הגאון זצלה"ה הלכה למעשה בסטראבין בעובדא כזו, שאינו גר כלל בין לקולא בין לחומרא, שקבלת מצוות בגר מעכב, כדאיתא ביו"ד סי' רס"ח סעי' ג'. ואף אם אמר בפיו שמקבל מצות, אם אנו סהדי שאינו מקבל עליו באמת, אינו כלום. וגר שמהני לשם אישות בדיעבד, איירי שבשביל האישות קבל עליו מצוות באמת, והוא ברור ופשוט. וכל זה אמר אבא מארי הגאון בפירוש אז כשהורה". ע"כ מהספר "הגרות כהלכה".

בא וראה, כתבו הראשונים שביטלו גרות הכותים, מפני שלא קיבלו את המצוות **'בלב שלם'**, כמפורש בתוס' יבמות (כ"ד:) ובתוס' חולין (ג'): "למ"ד כותים גרי אמת הם, קסבר **דשוב נתגיירו לגמרי**", היינו שהגיוור הראשון בטל, וכ"כ **הרשב"א** (שם).

וכ"כ **הריטב"א** (יבמות שם, ובקידושין עה) וז"ל: "הכותים... לומר **שלא נתגיירו בלב שלם מעולם ולא קיבלו עליהם**, ומאן דמכשר סבר דנתגיירו בלב שלם וחזרו לסורם".

וכן פסקו כל הפוסקים עד אחרוני דורנו.

9 וכן פסקו כל האחרונים, הלבוש (יו"ד רסח ג), הב"ח הש"ך הט"ז, דגול מרובה, חמדת שלמה (יו"ד כ"ט ד"ה ע"כ), בית מאיר (יו"ד רס"ח), כונת פסים (על הג"ר) לרבי יעקב מאיר פאדווא, הפתחי תשובה (יורה דעה שם), רבי שלמה קלוגר בהגהות חכמת שלמה על שו"ע, מנחת חינוך (מצוה ב'), שו"ת בית יצחק (יו"ד ח"ב סי' ק'), שפת אמת (יו"ד שם), שו"ת בית שער (חלק יורה דעה סימן שס"ב), יד דוד לרבי דוד פרידמן, הוא רבי דוד קרליני (אישות ס"ק ק"ס), שו"ת אחיעזר (חלק ג' סימן כ"ז אות ד'), החזון אי"ש (חיד"ד סימן ק"ט), שו"ת צבי (יורה דעה סימן רכ"ב), שו"ת שרידי אש (חלק ב' סימן ע"ה), שו"ת חלקת יעקב (חיד"ד סימן ק"ג, ה'), שו"ת דברי יציב (חלק אבן העזר סימן ק"ב, ד'), שו"ת אגרות משה (יורה דעה חלק א' סימן קנ"ט), שו"ת מנחת יצחק (חלק א' סימן קכ"א, א'), רבי שלמה שמשון קרליץ אב"ד פ"ת (במכתבו המופיע בספר שערויית הגיורים המזוייפים, בבספח), שו"ת ציץ אחיעזר (חלק ט"ז סימן ס"ז אות ה').

וכן פסקו עוד הרבנים הגאונים הגדולים מאחרוני דורנו: הרב יוסף שלום אלישיב, הרב נסים קרליץ הרב מיכל יהודה ליפקוביץ, הרב שמואל הלוי ואזנר, (אייר התשס"ח). יביע אמור (חלק י' - יור"ג כ"ו), שבת הלוי (חלק י' סימן רכ"ז), חשוקי חמד (ב"ב קמ"ט א'), תשובות והנהגות (כרך ב' סימן תרצ"א) הגר"נ גולדברג (במכתבו), הרשל"צ רבי אליהו בקשי דורון בבנין אב (חלק ד' סימן נ"ח), הרב שלמה משה עמר 'שמע שלמה' (יו"ד חלק ו' סימן י"ג), הרב יצחק יוסף (במכתב מיום ט"ז אדר א' התשע"א), הגר"מ מאוזו שליט"א במכתב (ו' באדר התשע"ה) "לכל מאן דבעי. מה שאומרים בשמי שאני מיקל בענייני גיור - הכל שקר וכזב. גיור בר תקוף הוא אך ורק בקבלת כל המצוות בכנות כדי לקיימן".

וכן פסקו גדולי הרבנים מהציונות הדתית: שו"ת דעת כהן (סימן קנ"ד ועוד), שו"ת היכל יצחק (אבן העזר א' סימן י"ג אות ט"ז, ובה' תשובות) להגרי"ה הרצוג, שו"ת קול מבשר (חלק ב' סימן ח') לרבי משולם ראטה, רבי איסר יהודה אונטרמן שבט מיהודה (עמ' שע"ח), רבי יוסף דב סולובייצ'יק (בוסטון) (עמודו של עולם' (לך לך עמ' 65)), הרב שאול ישראלי, הרב צבי (הרשל) שכטר, (ראש ישיבה בישיבה יוניברסיטי בניו יורק, וראש בית הדין ה'OU), הרב מרדכי אליהו והרב אברהם אלקנה ספירא, (כ"ח טבת התשנ"ח), הרב דב לייאור במכתב תשובה (י"א סין התשע"א, ושו"ת דבר חבון), הרב שלמה אבינר ("סרוגים" ט"ז אלול התשע"ה). וראה הרב משה ליכטנשטיין (ראש ישיבת הר עציון, דף קשר 1145).

פרק ג

חוץ מדבר אחד אינו גר

גמ' בכורות (ל): **"עובד כוכבים שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו"**, והוא מהתוספתא (דמאי ב ה), וכן אמרו במכילתא דרבי שמעון בר יוחאי (י"ב מ"ט), וכן בתורת כהנים (קדושים פרשה ג') (הובאו למעלה), וכן הובא בילקוט שמעוני (פרשת קדושים רמז תר"ז), והביאו הראשונים דין זה להלכה.

לשון **'אין מקבלים אותו'**, היינו שגם בדיעבד אינו גר, דבר זה מוסכם בראשונים ובאחרונים, וכך מפורש בפסיקתא זוטרתא (הוא מדרש לקח טוב לרבי טוביה בר אליעזר (מובא הרבה בפירוש רש"י עה"ת). ויקרא פרשת קדושים י"ט), וז"ל: **"כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם. כאזרח - מה אזרח שקיבל את 'כלי' דברי התורה, אף גר שקיבל עליו 'כלי' דברי התורה, שאם קיבל עליו כל דברי התורה חוץ מדבר אחד, אינו גר"**.¹⁰ וכ"כ בספר ערכי התנאים (ח"ב עמ' תקמ"ז) **לרבינו יהודה ב"ר קלונימוס** (מבעלי התוספות, רבו של בעל הרוקח ר"א מגרמיזא) וז"ל: **"הרי לעולם אינו גר אם לא יקבל כל התורה כולה, ואפילו דקדוק אחד"**.

וכן משמע בסמ"ג (לאוין סימן קע"ב-קע"ג) הביא לשון הגמ' בבכורות (ל): **"בזמן שקיבל כל התורה כולה כאחד מכם, לא תונו אותו"**¹¹, משמע שאם לא קיבל כל התורה כולה, מותר להונותו ואינו כאזרח מכם.

ועוד, כידוע בדין דאורייתא אין הבדל בין לכתחלה לדיעבד (מלבד במקום שדרשו), ואם חייב לכתחלה, מעכב בדיעבד. כמש"כ התוס' גיט' (ג); מנחות (לח), והריטב"א סוכה (יא), מגילה (כ).

וכן פסקו כל האחרונים¹² שאין מקבלין אותו וגם בדיעבד אינו גר.¹³ הבית יצחק הביא ראייה מגמ' ע"ז (סד) **"איזהו גר תושב שקיבל כה"ת חוץ מאיסור נבלות וטרפות"** הרי שאינו גר חוץ מדבר אחד.¹⁴ והאחיעזר כתב דסברא הוא שמעכב, ובא"מ הביא ראייה מלשון הרמב"ם (אי"ב פי"ב) שכתב 'כל'.

וז"ל הגאון רבי דוד קרלינר ז"ל ביד דוד (אישות ס"ק ק"ס): **"א"ה, הודעת המצוות אין זה קבלת המצוות, דקבלת המצוות ר"ל שאומר שמקבל עליו להיכנס בדת ישראל ולקיים כל מצוות שישראלים מחוייבים בהם, וזה**

10 ואפשר שגרס בגמ' 'אינו גר'.

11 בפרשת קדושים נאמר: 'זכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אתו. כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם'.

12 בית יצחק (יו"ד ח"ב סימן ק' אות י'), בית שער (אור"ח רמ"א), יד דוד לרבי דוד קרלינר (אישות ס"ק ק"ס), עמק ברכה החדש (עמוד ק"ד) בשם הגר"ח סולובייצ'יק מבריסק, אחיעזר (ח"ג כ"ו אות ד'), רבי אברהם הלוי הורוביץ, צור יעקב (סימן ק"ז), שרידי אש (חלק ב' סימן ע' עמוד תקמ"י), הרב הרצוג בהיכל יצחק (אבה"ע א' י"ט), א"מ (יו"ד א' סימן ק"ס), מנחת יצחק (חלק ו' סימן ק"ז), שו"ת דברי יציב (חלק אבה"ע סימן ק"ב, ב'), שו"ת שבת הלוי (חלק ו' סימן רכ"ז), שו"ת מנחת אשר (שבת סימן ל"ד סוף אות א').

13 ויש להביא ראייה מהא דאמרו במכילתא (בשלח) **"ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי"**, נזכר לדוד באותה שעה מה שנאמר למשה רבנו, אם יבא מכל האומות להתגייר שיקבלוהו, ומביתו (של עמלק) שלא יקבלוהו, מיד **"ויאמר אליו דוד, דמך על ראשך כי פיך ענה בך"**, משמע שהרגו מפני שאמרו 'אין מקבלין' ואינו גר למרות שהתגייר (בפשוטות נחייב מיתה על הריגת שאול, מ"מ אם לא היה עמלקי לא היה נהרג אלא בב"ד. לדעת הרמב"ם עמלק שקיבל ד' מצוות אין להרוגו, וכאן משמע כדעת רש"י שמצווה, ועי' לח"מ ריש פ"ו מהל' מלכים).

14 האחיעזר דחה ראייה זו, דאפשר שאינו גר מפני שלא טבל. וקש' דמ"מ בגמ' משמע שאינו גר רק בגלל שלא קיבל איסור נבלות, ולא מפני שלא טבל. עכ"פ גם האחיעזר מודה שחוץ מדבר אינו גר. (האחרונים דנו בזה כי לא היה בפניהם הפסיקתא זוטרתא והערכי תנאים).

מעכב לכו"ע, דבלא זה אינו גר כלל, שאפילו יקבל עליו כל התורה **חוץ מדבר אחד אינו גר כלל**, כדאיתא בבכורות (דף ל.), והודעת המצוות הוא להודיעו דיני איזה מצוות, וזה הרבנותא שהביא הנ"י שאינה מעכבת וכו". הרי שלא מצא דעת יחיד שקבלת כל מצוות אינה מעכבת, ומי יבוא אחר המלך¹⁵.

וכ"כ הגראי"ה הרצוג זצ"ל בשו"ת היכל יצחק (אבן העזר א סימן יט): "ונראה פשוט, שכל שאינו מקבל עליו מצוה אחת דאורייתא אינו גר, שצריך שיקבל עליו כל המצוות, ואין יהדות למחצה".

לכן, צריכים הדיינים לוודא, שלמתגייר יש את התנאים שיאפשרו לו לשמור מצוות כדין, כפי שכתב הגאון ר' נתן גשטטנר זצ"ל: (שו"ת להורות נתן חלק ג סימן פה) "ובלבד שיהא ברור כשמש, שהגר מקבל על עצמו לשמור את כל המצוות כראוי, וידור בין שומרי תורה במקום שאפשר לשמור על המצוות. אבל היכי שאין הדבר ברור שיקיים כל המצוות באמת, נמצא שאין קבלתו כולם ואין זו גירות כלל, והקולר תלוי במגייר שהכניס נכרית בבית ישראל".

15 ובאמת סברא היא שמעכב, שהרי גרות בעי' כקבלת התורה במעמד הר סיני ושם קיבלו בנעשה ונשמע כל התורה על דקדוקיה וחדושיה כמש"כ הרמב"ן (דברים כו ז') "את ה' האמת היום... קבלתם עליכם כל התורה בפירושה ודקדוקיה ובחידושיה... וללכת בדרכיו - שתעשו הטוב והישר ותגמלו חסד איש את רעהו. ולשמור חוקיו ומצותיו ומשפטיו, יזכיר בפרט החוקים והמשפטים... ויכלול במצותיו - כל המצוות, עשה ולא תעשה, ולשמוע בקולו, ככל אשר יצוה לכם משאר המעשים על ידי או על ידי שאר הנביאים".

והשווה דברי רבינו יונה (שערי תשובה א ו) "כי אם אמר יאמר העבד לכונו, כל אשר תאמר אלי אעשה זולתי דבר אחד - כבד שבר על אדוניו מעליו, והלשר בעניו יעשה. ועל הענין הזה נאמר (דברים כ"ז: כ"ו) ארו אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם.

פרק ד

טעויות נפוצות בהבנת דברי הרמב"ם והריטב"א

ישנם כאלו שרצו להתלות בלשונות הראשונים שכיכול אין קבלת המצוות מעכבת. עוד נתלו בדין 'דברים שבלב', ומדין 'חזרו לסורם', ובשעת הדחק. בפרקים הבאים נראה שכל דבריהם אין בהם ממש.

דברי הרמב"ם 'לא הודיעוהו המצוות'

למעלה הבאנו דברי הרמב"ם במקומות רבים שעיקר הגרות הוא קבלת המצוות עיי"ש. והנה ישנם הניתלים במה שכתב **הרמב"ם** (א"ב יג' ח'): "גר שלא בדקו אחריו, או **שלא הודיעוהו המצוות ועונשן**, ומל וטבל בפני שלושה הדיוטות - הרי זה גר... הואיל ומל וטבל יצא מכלל העכו"ם, וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו". ומכך רצו להוכיח שלדעת הרמב"ם אין קבלת מצוות מעכבת.

אמנם כבר ביארו כל האחרונים ובראשם **החמדת שלמה** (ח"ג סכ"ט ד"ה ע"כ נראה), שע"פ דברי הרמב"ם עצמו כנ"ל ברור שיש הבדל מהותי בין 'קבלה' ל'הודעה'. ההודעה אינה מעכבת, אבל ה'קבלה' מעכבת, וכיוון שקיבל על עצמו את היהדות ומצוותיה, הרי זה גר, גם אם אינו יודע מה הן המצוות¹⁶. ודברי הרמב"ם הם כפשוטם שאם 'לא הודיעוהו המצוות... הרי זה גר', דהיינו שהוא אינו יודע מה הן המצוות אבל מקבלם, כדרך שקיבלו ישראל עליהם את התורה במעמד הר סיני, ב'נעשה ונשמע', שקיבלו עליהם לפני ששמעו מה הן פרטי כל המצוות¹⁷.

והב" בשו"ע כשהביא דברי הרמב"ם, פירש 'שלא הודיעוהו המצוות' היינו "שלא הודיעוהו שכר המצוות ועונשן", כלומר שלא הודיעו לו שכר המצוות ועונשן, אבל הודיעוהו המצוות - וקיבל¹⁸.

ולהוסיף, שגם אם נאמר בדעת הרמב"ם שכוונתו שהגר לא אמר הריני מקבל עלי מצוות, מ"מ קיבל על עצמו הדת היהודית והכרוך בה, ובזה יש קבלת המצוות, וגם אם אינו יודע מה הן אפשר שהוא גר. אבל אם ידע מהמצוות ואין ברצונו לקבלם, וודאי אינו גר, שהרי הרמב"ם לא הקל אלא **כשלא הודיעוהו** המצוות, אבל ידע המצוות ולא קבלם בלבו אינו גר, דאל"ה טפי הול"ל 'הודיעוהו המצוות ולא קיבל וטבל ה"ז גר' (וראה ביתר ביאור בהערה¹⁹). ולפ"ז גם שלא לפי החמדת"ש, אם יודע על המצוות ואינו מתכוון לשמור אינו גר.

16 כפי שאדם מתקבל למקום עבודה, ומקבל על עצמו כל עבודה שיאמרו לו.

17 ראה למעלה הבאנו ד' לשונות של הרמב"ם על קבלת מצוות, ולעולם הרמב"ם מזכיר לשון 'קבלה', ורק כאן הזכיר לשון 'הודעה' לבדה, מוכח כדברי החמדת"ש, שקיבל המצוות אלא שלא הודיעוהו מהן.

18 האחרונים נקטו כדברי החמדת שלמה לחלק בין הודעה לקבלה (רשימה חלקית) פתחי תשובה (רסח אות ד') כתונת פסים (על הנ"י, ביבמות הגהות חכמת שלמה יו"ד רסח ב') יד שאול לרבי יוסף שאול הלוי יו"ד שם אות י'), שפת אמת (שם ד"ה בבא להתיגרי), אחיעזר (ח"ג כ"ו), שרידי אש (חלק ב' סימן ע"ה) שבט מיהודה (עמ' שע"ח) להרב איסר יהודה אונטרמן, חלקת יעקב (יו"ד ק"נ, ה') אגרות משה (יו"ד ח"א קנ"ט), מנחת יצחק (ח"א קכ"א), שו"ת ציץ אליעזר (חט"ז סו אות ה'), לקוטי שיחות להאדמו"ר מליובאוויטש (חל"ג ע' 92 הע' 44), שו"ת להורות נתן (ח"ה ס"ה) ועוד.

19 מהלך זה בא להציע שגם אם לא נחלק בין 'הודעה' ל'קבלה' ולא קיבל בפני את המצוות, ואינו יודע מהמצוות, הוא גר כשיתברר צדקותו, כי ברגע שקיבל עליו את דת היהודית והכרוך בה, והיהדות כוללת בתוכה מצוות, יש בזה קבלת הדת ומצוותיה, ודווקא כשאין לו התנגדות או מחשבה שלילית על שמירת מצוות. והטעם בזה כי כל בר דעת מבין שדת כוללת בתוכה חובות כלשהם, ובקבלת הדת מקבלם, וכשיתברר צדקותו הוא גר. אבל אם במחשבתו להדיא שאין חובות ואין מצוות ביהדות, יש במחשבה זו התנגדות למצוות, ואינו גר.

ועל כן גם לדעתם המוטעית, שקבלת המצוות אינה מעכבת, לא יועיל להם להקל בגיורים שבימינו, שהרי כאמור, גם לדעתם הרמב"ם לא הקל אלא **כשלא ידע** מהמצוות ועקב כך לא קיבל מצוות, אבל **אם ידע** המצוות ולא קיבלם בלבד, ודאי אינו גר, דאל"ה טפי הול"ל 'הודיעוהו המצוות ולא קיבל וטבל ה"ז גר'.

לכן גם לשיטתם (המוטעית) שאין קבלת מצוות מעכבת, לכל היותר יוכלו להעמיס ברמב"ם על גר שלא ידע כלום על המצוות (גר שנתגייר בין הגויים). לגבי המצוות הוא נמצא במצב פסיבי לגמרי, אינו יודע ואינו מודע כלל על המצוות, כי 'לא הודיעוהו' ולכן לא קיבלם. אבל גר היודע מהמצוות ואינו מתכוון לשמרם, הרי הוא נמצא במצב מחשבתי אקטיבי ובמודעות שלא לשמור מצוות.

מתגיירי ימינו אינם במצב פסיבי של אי ידיעה של המצוות, אלא יודעים הם על המצוות ובכוונתם לא לשמור, הם במחשבה אקטיבית של התנגדות, ובמצב כזה אין מקום גם לשיטתם להקל.

יש לציין, כי בלא הודיעוהו המצוות, והתגייר "יצא מכלל הגויים" אבל אינו יהודי עד שתתברר צדקתו, וכמש"כ הרמב"ם "וחוששין לו עד שתתברר צדקתו", ודינו שהוא ספק גר עד שתתברר צדקתו, אם הוצדק בדרכיו - הוא גר, ואם לאו - אינו גר (וראה הערה²⁰).

העולה מכל זה, כי כל הסבר שרק נעלה על דעתנו ונעמיס בדברי הרמב"ם, לעולם לא נוכל להקל בגיורי ימינו, כי כאמור הרמב"ם לא הקל אלא **בלא הודיעוהו**, אבל אלו היודעים מהמצוות ואין בכוונתם לשמור - אינם גרים.

ובכן, גם לשיטתם לא הועילו כלום!

דברי הרמב"ם על הודעת מקצת מצוות

כתב הרמב"ם (פ"ד ה"ב): "ומודיעין אותו מקצת מצוות קלות ומקצת מצוות חמורות ואין מאריכין בדבר זה... ואין מרבין עליו, ואין מדקדקין עליו, שמא יגרום לטרדו ולהטותו מדרך טובה לדרך רעה, שבתחילה אין מושכין את האדם אלא בדברי רצון ורכים, וכן הוא אומר "בחבלי אדם אמשכם", ואח"כ בעבותות אבהה".

המקילים החדשים רצו ללמוד מכאן שדי בקבלת מקצת מצוות. אבל כמובן אלו דברי הבל, כי מודיעין מקצת מצוות, אבל מקבל כל המצוות ע"מ לקיימם. והטעם שמודיעין רק מקצת ולא מרבין עליו, שמא ירתע, אבל מקבל הכל, כמו במעמד הר סיני שקיבלו ב'נעשה ונשמע' וקיבלו מה שלא שמעו, וכמו שביאר הרמב"ן (ע"ה"ת

(ויש לדון מה הדין אם אינו מודע כלל שיש חובות ביהדות, ולא העלה על דעתו שיש חובות ומחשבתו הייתה פסיבית ומתעלמת מהנושא. אפשר שבכה"ג אינו גר, כי כל שלא העלה בדעתו שיש חובות ביהדות אין כאן קבלת מצוות (ודעתו לענין לאומי גרידא). אמנם יש מקום לומר שכיוון שקיבל את היהדות ללא מחשבת התנגדות, הוא קבלה (כעין יאוש שלא מדעת) ודינו שהוא ספק גר, חוששין לו עד שתתברר צדקתו, שקבלת היהדות שלו שלמה ואם כשיוודע לו על המצוות ישמור, אמר' התברר מילתא למפרע שהקבלה כללה גם מצוות וצ"ע).

ויש לדון בקבלת מצוות במשמע, כגון שהיה מדבר על הגרות, ולאח"מ אמר אני מקבל על עצמי, או שטבל לשם יהדות, הרי זה קבלת מצוות במשמע, דומה למש"כ הרמב"ם (אישות ג ח) "יהיה מדבר עם האשה על עסקי הקדושים ורצתה ועמד וקדש ולא פרש ולא אמר לה כלום אלא נתן בידה או בעל הואיל והן עסוקין בענין דיו ואינו צריך לפרש", ה"ה הכא.

אך כאמור, כל הדין הזה אינו קשור לגיורי זמננו, שהבאים להתגייר יודעים ממצוות התורה, ואינם מתכוונים לשמור, וא"כ לא רק שאין קבלה, אלא אדרבה, יש כאן התנגדות לקבלת המצוות ושמירתן, ואינם גרים.

20 מה שכתב הרמב"ם 'וחוששין לו עד שתתברר צדקתו', יש לדון האם כוונתו שהוא ספק גר מן התורה, או שרובן החמירו בו. ולכאן' לדעת החסד"ש ודעמיה שקיבל מצוות רק לא הודיעוהו, י"ל שהוא מדרבנן, שהרי קיבל המצוות כדין. אבל באמת כבר כתב האחיזרז להדיא דרך כשיש אומדנא שקיבל בלב שלם הוא גר ודאי (כמבואר בהמסך), וא"כ אפשר שכיוון שלא ידע מהמצוות אין לנו אומדנא שקיבל בלב שלם 'וחוששין לו' הוא ספק גר מהתורה,

ולפי המהלך השני (בהערה הקודמת) שהגר קיבל את היהדות אבל אינו מודע כלל למצוות ולכן אין בלבו התנגדות אליהם, וודאי 'חוששין' הכוונה שהוא ספק גר מן התורה, כיוון שאיננו יודעים מה המשמעות של קבלת היהדות אצלו, לכן ממתנים עד שתתברר צדקתו.

ריש תרומה, הובא בפרק א). ואחר הגיור ילמד שאר המצוות, ואפי' קיבל הכל חוץ מדבר אחד אינו גר וכמו שהתבאר²¹.

נשות שלמה

כתב הרמב"ם (אי"ב י"ג, ט"ז י"ז): **"ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן, ואף על פי שנגלה סודן"**. והנה ישנם כאלו שרצו לטעון ש'נתגלה סודן', הכוונה שהתגלה שלא קיבלו מצוות אלא מהשפה ולחוץ, ואעפ"כ הם גרים²².

ואינו נכון, שכבר פירשו הראשונים רבנו **אברהם מן ההר והסמ"ג**, שהסוד היה שלא התגיירו לש"ש אלא לשם דבר, 'שלא חזרו אלא בשביל דבר' לשם אישות או שלחן מלכים וכדו'. ואין כוונת הרמב"ם שהתגלה הסוד שלא קיבלו בלבם, אלא וודאי הקבלה היתה רצינית אלא שלא היה לש"ש ומ"מ הם גרים, כמו שאמרו בגמ'²³.

נשות שלמה באו שלא לש"ש, מ"מ קבלו המצוות בכנות. שהרי כנשות המלך לא העלו על דעתן שיוכלו להמרות פי המלך בביתו, וע"כ קיבלו המצוות בגמירות דעת, ובוודאי שבשנים הראשונות נהגו כהלכה, אלא שעם הזמן התדרדרו וחזרו לגילולי אבותם, ומה"ט קיימו שמשון ושלמה נשותיהן. ובאמת מפורש כך בקרא, שרק לעת זקנתו חזרו נשותיו לעבוד ע"ז שנאמר (מלכים א יא ז) **"וַיְהִי לְעֵת זְקֵנָתָא שְׁלֹמֹה נָשְׂיוּ הַטּוֹ אֶת לְבָבוֹ וְגו'**.

ומפורש **בריטב"א** (יבמות כ"ד) שבא לשם דבר הוי גר רק משום **"דאגב אונסיהו גמרו וקיבלו"**, (וראה בהמשך עוד מדברי הריטב"א), הרי שגמירות דעת מעכבת בקבלת המצוות, ולא סגי באמירה מן השפה ולחוץ. וכך נקטו כל האחרונים, וכ"כ בבית יצחק, באחיעזר ובאג"מ, וכ"כ ביביע אומר (ח"ה מילואים י"ג אות ב)²⁴ (ועי' ביכנר כאזרח' י"ז). (ועיי' להלן בפרק על דברים שבלב).

בדעת הב"ח.

ישנם שטעו לומר שהב"ח למד בשיטת הרמב"ם שקבלת המצוות אינה מעכבת את הגיור, ורצו להתלות בזה. ואין בזה ממש, כפי שכבר ביארנו למעלה, כי כל הדיון בדברי הרמב"ם יכול להיות רלוונטי רק כשלא הודיעוהו, אבל הודיעוהו ולא קיבל, וודאי אינו גר, ולכן גם אם נאמר כטעותם שהב"ח אכן הבין ברמב"ם שאין הקבלה מעכבת, לא יועיל לגבי מתגיירי ימינו ולמי שכבר יודע שיש מצוות ולא מקבלם, כמו שהתבאר למעלה.

ואמנם בפשטות כוונת הב"ח, הוא שהבין ברמב"ם שלא היתה 'טקס' של קבלת המצוות באמירה בפה בשעת הטבילה, שבעניין זה דן שם הב"ח, אבל אם כשמתגייר, אין בלבו כלל לקיים את המצוות, מאן דכר שמיה ובוודאי מעכב.

ויש להוסיף, שלהלכה הב"ח דחה דעה זו, וכתב שההלכה המוסכמת בין הראשונים שקבלת המצוות גם באמירה בפה מעכבת.

ולהעיר עוד שלשון הב"ח הוא 'לשם' (בקמ"ץ) כלומר, שברגע זה של שעת הטבילה לא היתה קבלה, אבל לפני כן קיבל. וכן חשוב לציין שהב"ח, לא נכנס כלל לדון במקחו של הרמב"ם, והיות דחה דעה זו לגמרי מההלכה,

21 ועוד שבמקצת מצוות אמרו בגמ' והביאם הרמב"ם מודיעין אותו "אם חללת שבת אתה ענוש סקילה" ומתגיירי ימינו אינם שומרים שבת.

22 כמובן שזה נוגד כל הגיון לומר שקבלת מצוות הינה מלמול בפה כמעשה קוף.

23 בגמ' (יבמות) אמרו "כולם גרים הם", ומשם למד הרמב"ם דבר זה.

24 זו"ל: "מש"כ הרמב"ם, היינו דוקא שנתקופה מסוימת התנהגו בדת ישראל"

לא דן בדבריו, וקיצר מאוד וכתב שאינו להלכה. אך ברור לכל בר דעת, שאילו היה מעלה בדעתו שיסתמכו על דבר זה להקל, היה נכנס לברר מקחו של הרמב"ם. וכנ"ל כל הפוסקים הבינו ברמב"ם וכך נפסק בטור ושו"ע לחלק בין 'הודעה' ל'קבלה', והקבלה מעכבת.

אבל כאמור כל זה אינו רלוונטי אלא למי לא ידע על המצוות, אבל ידע על המצוות ולא קבלם כגיורי זמננו, גם לדעתם אינו גר. וראה באריכות יותר ובפרטיות בדברי ה"ב"ח בדעת הרמב"ם במאמר הגר"ד יצחקי שבהוספות לספר זה, ובקובץ 'ככם כגר' להר" שמואל זאיאנץ ובספר 'כגר כאזרח' להר" מרדכי אלתר.

תשובת הרמב"ם

והנה ישנם הנתלים בדברי הרמב"ם בתשובה, שכביכול כתב שם שיש להקל לגייר את המתבוללים. אבל כל המתבונן בדברי הרמב"ם, רואה שלא דיבר כלל להקל בגוף הגרות, אלא בדין דרבנן של 'הנטען על השפחה', אבל לגבי עצם קבלת המצוות בגרות לא דיבר ולא הזכיר כלל.

האחיעזר (ח"ג כח אות ד), מביא את תשובת הרמב"ם וז"ל: "תשובת הרמב"ם פאר הדור (סי' קלב), נשאל בבחור אחד שקנה שפחה והיא יושבת בביתו, אם חייבים בי"ד להוציאה מביתו... והשיב על זה הרמב"ם, וז"ל: "ודאי מדין תורה צריך לגרשה משם ואפי' בגייתה... ולכן מחויבין בי"ד אחר שמועה זו אשר לא טובה שישתדלו בכל עז ותעצומות לגרש האמה הזאת או שישחררה וישאנה, ואף כי הנטען על השפחה ונשתחררה אינו יכול לישאנה לכתחלה, אכן כאשר פסקנו בדברים כאלו שיגרש וישא, ופסקנו כך מפני תקנת השבים, ואמרנו מוטב שיאכל רוטב ולא שומן עצמו, וסמכנו על אמרם "עת לעשות לה' הפרו תורתך", ויכול לישאנה, והא' ברחמיו יכפר עוונותיו כאשר דבר לנו, ואסירה כל בדיליך, עכ"ל הטהור... עכ"פ מפורש בדברי הרמב"ם הוראת הגאון מוהר"ש קלוגר, שמדמה דין שפחה לדין הרמ"א (בסי' קע"ז ס"ה) בפניה, וכל דאיכא תקנת השבים וחשש שלא תצא לתרבות רעה, יש להתיר, וכל זה לענין דין הנטען על השפחה מצד דין איסור דלזות שפתים".

הרמב"ם אינו דן בגוף הגרות לגבי קבלת המצוות, אלא על דין הנטען על השפחה, דין דרבנן מצד דין ד"לזות שפתים" שאינו יכול לישאנה לכתחלה, וע"ז כתב הרמב"ם שמפני תקנת השבים יש מקום להקל, ומוטב שיאכל רוטב ולא שומן עצמו. אבל על גוף הגרות, לא דיבר שם הרמב"ם כלום, ובוודאי צריכה לקבל כל המצוות כמבואר למעלה. וגם מוהר"ש קלוגר, לא הקל אלא בדין הנטען על השפחה, ולא לגבי גוף הגרות. (וראה עוד בנדון זה דתשובת הרמב"ם בשו"ת משנה הלכות ח"ה סי' רמ"ה שחלקה הועתקה בתחילת הקובץ שאדרבה ע"פ תשובת הרמב"ם יוצא שבגיורי ימינו אדרבה, הרוטב הוא שלא תתגיר עיי"ש בארוכה).

דברי הריטב"א אם לא הודיעוהו המצוות

כתב הריטב"א (בימות דף מ"ז): "וסברא דרבוואתא, אם לא הודיעוהו אינו מעכב והכי משמע בפרק כלל גדול", וישנם שרצו להעמיס בדבריו שקבלת המצוות אינה מעכבת. זה אינו, כי הריטב"א על 'ההודעה' מדבר, ולא על 'הקבלה', וכפי שהתבאר למעלה בדברי הרמב"ם.

ועל כרחק מה שכתב הריטב"א "אם לא הודיעוהו אינו מעכב" על ההודעה מדבר, אבל הקבלה מעכבת: ראשית, דהא הריטב"א כתב להדיא בכמה מקומות שצריך 'לב שלם' וגמירות דעת.

כתב הריטב"א על הגמ' ביבמות (כד ב) בא לשם דבר "כולם גרים הם" וז"ל: **"כיוון דנתגיירו וקבלו עליהם חזקה, דאגב אונסיה גמרו וקבלו"**.

ועוד כתב (שם) על הכותים למ"ד גרי אריות הם **"שלא נתגיירו בלב שלם מעולם ולא קבלו עליהם"**.

ועוד כתב הריטב"א (קידושין עה א) "כותים גירי אריות הם, פי' והוה להו עכו"ם גמורים... דלא נשתקע שם ע"ז מפיהם לעולם אפי' אחר גרות... והוי גירותם באונס לעולם".

מפורש בדבריו שצריך **'לב שלם', 'גמר וקיבל', 'אגב אונסיה גמרו וקבלו'**, אבל לא גמרו בלבם ולא קיבל בלב שלם, אינו גר, והוא כמו הכותים **שלא נתגיירו בלב שלם** ואינם גרים. וע"כ מה שכתב "אם לא הודיעוהו אינו מעכב", היינו **שלא הודיעוהו**, אבל מ"מ קיבל המצוות.

גם אם יתקשו שלא לחלק בין 'קבלה' ל'הודעה' אלא לא הודיעוהו ולא קיבל, מ"מ קיבל על עצמו את הדת היהודית ואת הכרוך בה²⁵, ולמרות שאינו יודע מה הן המצוות, אפשר שהוא גר. אבל אם ידע על המצוות ובלבו שלא לשמרם, אינו גר.

ועוד, אם הקבלה אינה מעכבת, מדוע כתב הריטב"א **'לא הודיעוהו'**, טפי הול"ל **'הודיעוהו ולא קיבל'**. אלא ע"כ רק ההודעה אינה מעכבת, אבל הקבלה מעכבת וכמו שהתבאר למעלה בדעת הרמב"ם²⁶,

גם לשיטתם (המוטעית) שאין קבלת מצוות מעכבת, לא יוכלו להשתמש בדברי הריטב"א לגבי **מתגיירי ימינו**, כי לכל היותר יוכלו להעמיס בריטב"א בנדון של גר שלא ידע כלום על המצוות, והוא במצב פסיבי ונעלם ממחשבותיו ענין המצוות לגמרי, כי 'לא הודיעוהו', אבל יודע מהמצוות ואינו מתכוון לשמרם, הרי הוא במצב מחשבותי אקטיבי ובמודעות שלא לשמור. מתגיירי ימינו אינם במצב פסיבי של אי ידיעה של המצוות, הם במודעות ומחשבה אקטיבית של התנגדות למצוות, יודעים הם על המצוות ובכוונתם לא לשמור, ובמצב כזה אין אפשרות להקל גם לשיטתם.

העולה מכך כי כל הסבר שרק נעלה על דעתנו ונעמיס בדברי הריטב"א, לעולם לא נוכל להקל בגיורי ימינו, כי כאמור הריטב"א לא הקל אלא בלא הודיעוהו, אבל אלו יודעים מהמצוות ואין בכוונתם לשמור - אינם גרים. ובכן, גם לשיטתם לא הועילו כלום!

דברי הריטב"א בענין גר שנתגייר בין הגויים וגר קטן

הריטב"א למד שאין ההודעה מעכבת מדין מהא שאמרו בפרק כלל גדול על 'גר שנתגייר בין הגויים' שהוא גר. וכמו שהתבאר גר שנתגייר בין הגויים קיבל המצוות, או קיבל הדת וכל הכרוך בה, אבל עדיין לא הודיעוהו המצוות. וע"ז כתב הריטב"א לגבי 'גר קטן' שהודעת המצוות אינה מעכבת..

25 ראה למעלה מה שביארנו בדעת הרמב"ם, וכל הנאמר שם מבארים גם את דברי הריטב"א, ושניהם לדבר אחד כיוונו, אלא שבריטב"א הדברים נחרצים יותר, כי דרש להדיא 'לב שלם' 'גמר וקבל'.

26 יש לדון האם צריך קבלה באמירה או שדי בקבלה בלב, כגון שהודיעוהו המצוות ואמר בפני ב"ד 'הריני טובל', וטבל ע"ד זה, א"כ הטבילה אחר ההודעה משמעותה אמירת 'הן' על קבלת המצוות. ולכאורה י"ל שדבר זה דומה לכל קנין שאינו צריך לומר בפה הריני קונה דירה, אלא עצם החתימה מבטאת גמירות דעת ומקיימת את הכתוב בחוזה. ה"ה, הטבילה היא כחתימה על המצוות, וכן משמע ברמב"ם. כמו"כ י"ל שדומה להא דאמרי' "היה מדבר עמה על עסקי קידושיה ונתן לה קידושיה ולא פירש דין, והוא שעסקין באותו ענין" (קידושין ו) ה"ה הכא ובתוס' בטור וש"ע משמע דבעי' אמירה.

שאלה זו היא על ימים מתוקנים, אבל בימינו אפילו אמירה ברורה בדר"כ אינה אלא מהשפה ולחוץ, הודיעוהו וטבל ללא אמירה אין זה קבלה.

והנה לכאור' קטן הרי אינו יכול לקבל המצוות, וא"א לחלק בין ההודעה לקבלה שהרי את שניהם אינו יכול. ובאמת בקטן יש כעין קבלת מצוות מפני שבי"ד מגדלים ומחנכים אותו ליהדות לתורה ולמצוות, וכמו שכתב רש"י (כתובות יא) "על דעת בי"ד והן נעשין לו אב", וכן כתב הריטב"א "מתחנך מקטנותו ומורגל בתורת ישראל הקדושה ומסתמא לא יסיר ממנה, ומילתא דלא שכיח שיסיר מהתורה". וכ"כ המאירי כתב "ומגירין אותו... שיהא ענינו מסור להם, כדרך שעניין הבן מסור לאב להכניסו לברית ולקדושת אמונה". וכשמגיע לי"ג כתב הריטב"א (שם) שאינו גר אלא אם "ניכרין מעשיו שהם מעשה יהודית", ומש"ה יש כאן כעין קבלת מצוות, ורק על הודעה הוקשה לו, וע"ז כתב שאינה מעכבת. (וראה באורך בפרק על גר קטן, ושם יבואר).

פרק ה

דברים שבלב - האמונה

קבלת המצוות, היא קבלה בלב ולא מן השפה ולחוץ. מקבל על עצמו לקיים את תרי"ג המצוות ללא יוצא מן הכלל, עליו להתנתק מעברו, לכפור בע"ז, להאמין בייחוד הא-ליתברך.

עיקר הקבלה היא האמונה

רות המואביה אמרה (רות א טז): "עֲמֹךָ עָמִי וְאֵלֶיךָ אֶלְהִי", וכן אמר בועז (רות ב יב): "ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאתְךָ לְחַסֹּת תַּחַת כְּנָפָיו" "אלהיך אלוהי" זו קבלת אדנותו ואלוהותו, היינו להאמין בו לשמוע בקולו ולקיים דבריו, וכולל את עיקרי הדת את האמונה, ואת ההכרה שהיא נמצאת תחת כנפי השכינה.

ואמרו ביבמות (טז): "מפקדין תרי"ג מצוות עמ"י, אסיר לן עבודת כוכבים ואלהיך אלהי".

וכן מפורש בישיעהו (נו ג): "וּבְנֵי הַנֶּזֶר הַנְּזָלִים עַל ה' לְשָׂרְתוֹ וְלֹאֲהַבָּהּ אֶת שֵׁם ה' לְהִיּוֹת לוֹ לְעֵבְדִים כָּל שְׁמֵר שְׁבֹת מִחֻלְלוֹ וּמִחֻזְקִים בְּבְרִיתִי".

כתב הרמב"ם (איסורי ביאה יד א) "מודיעין אותו עקרי הדת שהוא יחוד השם ואסור עכו"ם. ומאריכין בדבר הזה". ובמ"מ "הדבר פשוט שכיון שאלו הם עיקרי הדת והאמונה צריך להאמינם בברור ולהודיעם ולהאריך עמם בזה שהוא עיקר היהדות והדת והגירות".

וכבר התבאר למעלה, 'וכן לדורות' שהגרות נעשית כבמעמד הר סיני, קבלה ב'נעשה ונשמע'. והעיקר בקבלת התורה היא האמונה כמו שנאמר (שמות יט ז) "וגם בך יאמינו לעולם", וכתב הרמב"ן "ואז הגיד לפניו ואמר, רבוננו של עולם בניך מאמינים הם ומקבלים עליהם כל אשר תדבר", מפורש שהעיקר היא האמונה והקבלה בלב?²⁷

הרמב"ן (פרשת כי תבוא) מבאר מהותה של הקבלה, שהעיקר היא האמונה והקבלה בלב: **"כי הקבלה הזאת שיודה במצוות בלבנו, ויהיו בעיניו אמת, ויאמין** שהעושה אותן יהיה לו שכר וטובה, והעובר עליהן יענש, ואם יכפור באחת מהן או תהיה בעיניו בטלה לעולם, הנה הוא ארור",

ונצטט עוד ממה שכתב והביא בספר "הגרות כהלכה" להרה"ג אברהם חיים שרמן שליט"א "קבלת המצוות חייבת להיות מתוך אמונה בתורה מן השמים,...

מֵרַן הַגָּאוֹן ר' מִשֵׁה פִּינְשֵׁטִין זצ"ל (ש"ת אגרות משה יורה דעה חלק ה סימן מ) מרחיב בביאור עיקרון זה: "כל ענין קבלת מצות דגירות, הוא לעשות כל מה שציווה השי"ת לעשות, בין חיובין בין איסורין, שלכן הוא קבלת מצות המועילה אף לגר שנתגיר שלא ידע כלום, דהא לא ידע אף מאיסור ע"ז, כדתניא בשבת דף ס"ח ע"ב וחייב על הדם

²⁷ ועוד כתב הרמב"ן (דברים כו ז) "את ה' האמרת היום... קבלתם עליכם כל התורה בפירושה ודקדוקיה ובחידושיה... וללכת בדרכיו - שתעשו הטוב והישר ותגמלו חסד איש את רעהו. ולשמור חוקיו ומצוותיו ומשפטיו - יזכר בפרט החוקים והמשפטים... ויכלול במצוותיו - כל המצות, עשה ולא תעשה, ולשמעו בקולו - ככל אשר יצוה לכם משאר המעשים על ידי או על ידי שאר הנביאים".

אחת ועל החלב אחת ועל ע"ז אחת, והוא משום דעכ"פ הא קבל לקיים כל מה שצווה השי"ת, אם אך ידע מה צווה, וזהו הקבלה שצריך! לא קבלה על פרטי המצוות, אלא קבלה כללית, שמקבל לעשות מה שצווה השי"ת, שזה שייך לקבל אף כשלא ידע מאומה... נמצא כשיודע איזה מצוות או כולן, ואומר על איזו מצוות ואף רק על מצווה אחת שאינו רוצה לקבלם, אף שידע שהשי"ת צווה זה בתורתו לישראל, הרי נמצא שאינו מקבל כלל ענין הקבלה שהצריכה תורה לגר לקבל, שהרי אינו מקבל מחמת ציווי השי"ת בתורתו, אלא מחמת בחירתו, בין אם הוא מחמת שמבין טעמן בין אם הוא מחמת שקל לפניו לקיימן, ואף שעכ"פ אי לאו ציווי השי"ת לא היה מקבלן לעשות, שנמצא שעכ"פ קבלתו הוא מצד ציווי השי"ת, אין להחשיב זה קבלה לקיים מה שצווה השי"ת, אלא הוא רק כשמע מאחד דבר שטוב לבריאותו, או שדבר מאכל זה הוא בטעם טוב וייהנה מזה, שלכן קבלו, שנמצא שלא קבלו כלל מצד הציווי, אלא משום שמהציווי נודע שהוא דבר טוב לבריאותו או להנאתו וכדומה, והקבלה שהצריכה תורה הוא לקבלת עול מלכות השי"ת, דכן הוא החיוב בקיום המצוות, לעשות מחמת שצווה כן השי"ת בתורה, לא לשום טעם, אף באלו הדברים שהטעמים ידועין לאינשי".

...שקבלת קיום מצוות אצל המתגייר כתנאי לחלות הגיוור חייבת להיות מכוח קבלת עול מלכות ה' וקיום מצוותיו, מדויקת בלשון הרמב"ם (הלכות אסורי ביאה פ"ג ה"ד): "וכן לדורות כשירצה הגוי להיכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה".

מדברי הרמב"ם "יקבל עליו עול תורה", יש משמעות מפורשת, שקבלת המצוות חייבת להיות מצד עול חיוב התורה שציוותה על כך בדבר ה'!

כך אמרה רות לנעמי (יבמות מז, ב): "מפקדינן [אנו מצווים! לשמור] שש מאות וי"ג מצות!"

דין זה קיים לא רק בגר צדק המתגייר כדי לשמור את כל התורה אלא אפילו בגר תושב המקבל עליו שבע מצוות בלבד, כפי שפסק הרמב"ם בהלכות מלכים פרק ח' (הלכות י - יא): "משה רבנו לא הנחיל התורה והמצוות אלא לישראל, שנאמר "מורשה, קהילת יעקב" (דברים לג, ז), ולכל הרוצה להתגייר משאר האומות, שנאמר "ככם כגר" (במדבר טו, טו).

אבל מי שלא רצה, אין כופין אותו לקבל תורה ומצוות. וכן ציווה משה רבנו מפי הגבורה, לכופך את כל באי העולם לקבל כל מצוות שנצטווה נוח, וכל מי שלא קיבל, ייהרג. והמקבל אותם, הוא הנקרא גר תושב בכל מקום, וצריך לקבל עליו בפני שלושה חברים... כל המקבל שבע מצוות, ונזהר לעשותן, הרי זה מחסידי אומות העולם, ויש לו חלק לעולם הבא: והוא שיקבל אותן ויעשה אותן, מפני שציווה בהן הקדוש ברוך הוא בתורה, והודיענו על ידי משה רבנו, שבני נוח מקודם נצטוו בהן. אבל אם עשאן מפני הכרע הדעת, אין זה גר תושב, ואינו מחסידי אומות העולם אלא מחכמיהם". ע"כ מהספר "הגרות כהלכה".

דברים שבלב

המקילים רצו להכשיר הגיורים בטענה **שדברים שבלב אינם דברים**, וגם אם לא קיבל המצוות בלב, אלא מן השפה ולחוץ, הוא גר, ואינו נכון.

בלשונות הראשונים קבלת מצוות היא גמירות דעת בלב שלם. לשון **הריטב"א** (יבמו' כ"ד) **'אמר וקיבלי' בלב שלם**, לשון פסקי הרי"ד (קידושין ע"ה) **'בכל לב'**. והכותים שלא קיבלו בלב שלם אינם גרים וכדלהלן.

מפורש בראב"ן (נדרים כ"ח) ובמאירי (קידושין נ') שבדברים שבין אדם למקום, **דברים שלבב הווי דברים**, וגירות היא ברית בין הגר להשם יתברך, וה' יראה ללבב. וכן כתבו הריטב"א והרי"ד שבעינין "**בלב שלם**" "**בכל לב**", ובלא זה אינו גר. וכ"כ בשו"ת רבי עקיבא איגר (סכ"ג), וכך פסק בבית יצחק (יו"ד סי' ק' אות ט'–י"א), וכ"כ באחיעזר (ח"ג סכ"ו), ע"ש²⁸.

בא וראה, ביטלו גרות הכותים, כי לא קיבלו המצוות 'בלב שלם', למרות שקיבלו בפה. כמו שכתב הריטב"א (יבמות שם) על הכותים וז"ל "לומר שלא נתגיירו בלב שלם מעולם ולא קיבלו עליהם, ומאן דמכשר סבר דנתגיירו בלב שלם וחזרו לסורם". וכ"כ תוס' ביבמות (כד:), ובחולין (ג:): "למ"ד כותים גרי אמת הם, קסבר דשוב נתגיירו לגמרי", היינו שהגיור הראשון בטל, וכ"כ הרשב"א (יבמות שם). וכ"כ בפסקי הרי"ד (קידוש' עה:): "כותים הראשונים מפני פחד האריות נתגיירו, ולא בכל לב, וגוים גמורים היו".

וכ"כ הבית יצחק (יו"ד ח"ב ק אות יא) "ודאי בעי קבלה בלב זולת זה לא הוי גר כלל, ולא אמרי' בזה דברים שלבב אינם דברים, דוודאי גם הכותים אמרו בפיהם שמקבלין עול מצוות ומ"מ לא מהני הגיור".

העולה מכל זה, מפורש שהכל הולך אחר הלב, ואם אין לבו שלם לקבל על עצמו עול מצוות, אינו גר, ודברים שלבב הווי דברים.

דברי הריטב"א 'דאגב אונסיה גמר וקיבל' לא קיים בימינו

כתב הריטב"א (יבמות כד) שהטעם בבא לשם דבר "כולם גרים" משום "**דאגב אונסיה גמר וקיבל**", ועוד כתב דבעינן "**לב שלם**". ולפ"ז טעם זה לא שייך אלא בזמנם, שהיו כופין על המצוות, אבל בימינו שאין כפייה, אין אומדנא דאגב אונסיה גמר וקיבל. כ"כ בדבר אברהם ז"ל "ועכשיו שגם האשה הזו וגם חלק גדול מהסביבה אינם נוהגים ביהדות, וגם אחר הגרות לא היא אנוס כלל משום צד לקיים מצוות התורה, לא שייך לומר 'אגב אונסיה גמר ומקבל' כיוון דבלאו הכי נמי ישיג מאווייו". וכעין זה כתב באחיעזר (שם).

וכ"כ הרב הרצוג בהיכל יצחק (בה' תשובות, אבה"ע כ"א, ועוד) וז"ל "ואני חוכך בגירות של ימינו, דבימי חז"ל הפוסקים כמעט ולא היה מקום בעדת ישראל ליהודי עברין, והנכרי שהתגייר, אע"פ שהיו לו פניות חמורות, היינו יכולים לקבל ברצינות את הסכמתו לשמור מצוות. אבל בימינו שלדאבוננו המצב כל כך פרוע, שיהודים שעל פי דין הם פושעי ישראל, הרבה מהם מנהיגי קהילות ואף מנהיגי האומה. מה נחשב לנכרי או לנכרית לומר בפה שמקבלים יהדות, ולמה ישמרו כשהרבה יהודים אינם שומרים, ואפשר שיש אומדנא שהקבלה מסופקת".

עוד כתב "בימי התנאים היה העברין נבזה ונרדף בעמו, לכן בדיעבד כולם גרים, משא"כ בימינו שיש כ"כ הרבה 'חופשיים' ועוד שהם עומדים בראש האומה והקהילות, יש לחוש שאינו מקבל באמת את המצוות, ולמה לו לקבל ולגמור בדעתו לשמור באמת, וז"ל".

באומדנא דמוכח

גם אם את"ל שבגרות דברים שלבב אינם דברים, מ"מ באומדנא דמוכח שלא קיבל בכנות, לכו"ע הווי דברים, כמבואר בכמה סוגיות בש"ס ובראשונים, כמו שכתב בקצות החושן (סי"ב סק"א) וכ"ש בגירות²⁹, וכ"כ בבית יצחק

²⁸ ועי' לקמן שביארנו באריכות דעת האחיעזר. ועי' ביכנר כאזרח' ט"ז.

²⁹ ולכאוי' לא בעינן אומדנא דמוכח, דגרות הוא כמתנה ולא כמכירה, ומבואר בשו"ע חו"מ (רו"ד ד') דבמתנה לא בעי' אומדנא דמוכח, וא"כ אינו גר.

ו"ד ק), וכ"כ באחיעזר³⁰ (ח"ג כ"ו) (ועי' בהערה)³¹. וכ"כ באג"מ (ו"ד קנ"ז) וז"ל "ואפי' אמר בפיו שהוא מקבל מצוות, אם אנן סהדי שלא קיבל עליו מצוות באמת, אינו גר" (נראה בהמשך עוד מדבריו). וכ"כ בשו"ת **יביע אומר** (ח"י י"ד כ"ו) וז"ל: "אם נראה בעליל שמעולם לא קיבל עליו מצוות ולנהוג כדת ישראל, וכל מה שעשה הוא רק כדי לבצע את זממו לישא לו בת ישראל וכל כיוצא בו, **אין שום ערך לגיוור**, וכ"כ האגר"מ".

בימינו, איכא אומדנא דמוכח שהמתגייר אינו מקבל ברצינות את המצוות. ע"פ בדיקות עדויות ומחקרים מתברר שמעל 95% מהמתגיירים אינם שומרים מצוות³², לפ"ז יש כאן אומדנא דמוכח שלא קיבלו מצוות בכנות, המתגייר הוא חלק מהתרבות שרובם מגיעים ומסתמא הוא כמותם ופרש מהם³³ ולא קיבל מצוות בכנות.

ספק אומדנא דמוכח

ואפי' את"ל שאין כאן אומדנא דמוכח, מ"מ לפחות זה בגדר ספק אומדנא דמוכח, וא"כ הוא ספק גר ואסור לבא בקהל וכ"כ באגר"מ (ו"ד ח"ג ק"ז): "מסתבר דכשיש טעם ברור להסתפק הוא כאנן סהדי שיש ספק שלכן חוששין לו להחזיקו רק בספק גר, עד שתתברר צדקתו ויעשה בדיון גר ודאי". וכ"כ בהיכל יצחק, דבכה"ג יש אומדנא דמוכח שהקבלה מסופקת. וכן כתב **האחיעזר** (ח"ג כו) שאם אין אומדנא שקיבל 'בלב שלם' הוא ספק גר, כשבי"ד אינו יודע כוונתו, ויבואר לקמן באריכות. (ועיין 'כנר כאזרח' פרק ל"א).

30 באחיעזר (ח"ג, כ"ו) כתב שאם אין אומדנא שקיבל 'בלב שלם' הוא ספק גר, ובי"ד שאינו יודע כוונתו, הוא ספק גר. אבל הגר עצמו וכן כל היודע מה היה בלבו, אינו גר. מה שקובע זה הכוונה בלב, אלא כשבי"ד מסתפק בזה הרי הוא ספק גר.

31 ועוד, המתגיירים עצמם מודעים היטב לעובדה שרוב המתגיירים שעברו את הליך הגיוור לפניהם אינם שומרים מצוות, וזה מחזק את האומדנא שלא קבלו.

32 ראה מחקרים בדיקות ועדויות בהמשך.

33 וכעין זה איתא בתוס' ורא"ש ביבמות (כ"ה), וכן בשו"ע אבה"ע (קע"ח, ד') שאם הרוב משקרות אין מאמינים להן.

פרק ו

דעת האחיעזר והאגרות משה בדינם של גיורי זמננו

כתב האחיעזר (ח"ג כ"ד ה"ע"ז) וז"ל: "ועל דבר הגירות בכלל שנהגו לגייר הנכריות שנשאו לישראל... אולם דא עקא שאין קבלת מצוות אחרי שהוא אומדנא דמוכח שליבם בל עמם ויתנהגו בחילול שבת ואיסור נידה, נבלות וטרפות". יש כאן קביעה שסתם גירות שבזמנו יש אומדנא דמוכח שלא קבלו מצוות בכנות ואינם גרים, או הם ספק גרים.³⁴

גם האג"מ כתב על רוב גיורי זמנו שאינם גרים, או הם ספק גרים, וז"ל (ו"ד ח"א קנ"ט) "כמעט ברור כאן שהדי שלא מקבלת המצוות ורק בפיה אומרת שמקבלת... וכרוב הגרות שבמדינה זו שבשביל אישות אין מקבלין המצוות, אף שאומרין בפיהן שמקבלין, דהוא כנודע שמרמיין".

וכ"כ באג"מ (ו"ד א קצ"ז): "אבל הגיורת הזאת שמסתמא היא כרוב גירות שבמדינה זו, שרק בפיהן אמרו שקיבלו המצוות, אבל האמת שרוב המצוות ואולי כל המצוות לא קיבלו כמו שרואין שתיכף מחללות שבת ואין שומרות איסור נדה, כי גם בעליהן היהודים בעוה"ר הם מופקרים לעבור כל מצוות התורה, שלע"ד יותר נוטה שאינן גירות כלל ועדיין הן נכריות כגר שלא קבל מצוות, ואף רק מצוה אחת אינו גר".

וכ"כ באג"מ (ו"ד ח"ג ק"ז): "וברוב הפעמים, ואולי גם בכל הפעמים הבן זוג אינו שומר תורה בעצמו... שהוי כאן שהדי שאין מקבלין המצוות".

וכ"כ באג"מ (ו"ד ח"א קנ"ז): "ואפי' אמר בפיו שהוא מקבל מצוות, אם אן שהדי שלא קיבל עליו מצוות באמת אינו גר. וגם אם התגייר אצל רב ידוע בדיני גרות, עדיין הוא רק ספק".

וכ"כ באג"מ (ו"ד א' ק"ט): "יתגיירו אצל רב היודע בדיני גרות ועושה כדון, אף שגם הם ספק אם נחשבו גרים כדלעיל".

וכ"כ באג"מ (ו"ד ח"ג ק"ז): "מסתבר דכשיש טעם ברור להסתפק הוא כאן שהדי שיש ספק שלכן חוששין לו להחזיקו רק בספק גר עד שתתברר צדקתו ויעשה בדין גר ודאי".

מפורש באחיעזר ובאג"מ על סתם גיורים שבזמנם, שבאו לא לש"ש, או שאינם גרים (ח"א קצ"ד וקנ"ט), או שהם ספק גרים, כמו שכתב האגר"מ ביו"ד (ח"א ק"ט) וביו"ד (ח"ג ק"ז): "מסתבר דכשיש טעם ברור להסתפק הוא כאן שהדי שיש ספק שלכן חוששין לו להחזיקו רק בספק גר, עד שתתברר צדקתו ויעשה בדין גר ודאי". וכ"כ בדבר אברהם (ח"ג כ"ח).

³⁴ ראה באריכות בביאור דברי האחיעזר בפרק הבא.

האחיעזר כתב את תשובתו וכן האג"מ כתב חלק מהתשובות באירופה לפני המלחמה, כשהיו ישראל דוויים ונרדפים, ומעטים התגיירו, ואעפ"כ פסלו גיורי זמנם, כ"ש גיורים שבימינו כשיד ישראל תקיפה ובאים לשולחן מלכים ולשם אשה.

עוד בדברי האגר"מ

והנה האג"מ (י"ד א', ק"ס) מלמד זכות קצת על הרבנים המגיירים שלא יהיו גריעי מהדיוטות, וז"ל: "הנה פשוט שהגרות אינה כלום, דהא קבלת מצוות מעכב הגרות ואפילו קיבל כל דיני התורה חוץ מדבר אחד מעכב, כדאיתא בבכורות דף ל':... ולכן בעצם יש לפקפק על הגרות שיש רבנים שמקבלין, הא אנו סהדי ברובן שאין מקבלות המצוות כדהוכיח סופן, וגם שלא תהא עדיפא מבעלה היהודי שנתגיירה בשבילו, שהיא רואה שגם הוא מחלל שבת ומופקר להרבה איסורין.

אך עכ"ז יש מקום לומר שהוא גרות בדיעבד... אף שלדידי לא מסתבר והוא לימוד זכות קצת על הרבנים שלא יחשבו עוד גריעי מהדיוטות", ובהמשך (ד"ה אר א"מ): "ולהבא ודאי טוב שיפעל כתר"ה שיתגיירו אצל רב היודע בדיני גרות ועושה כדון, אף שגם הם ספק אם נחשבו גרים וכדלעיל, וטוב להרחיק מהם את שומרי תורה", עכ"ל.

ובאמת האג"מ עצמו חולק על הטעמים הללו, ועוד, הלימוד זכות אינו אלא שלכל היותר יהיו ספק גרים, ועוד כאמור הלימוד זכות אינו רלוונטי למתגיירי זמננו וכדלהלן.

מדבריו עולה שהטעמים שהביא לא באו להכשיר, אלא כל דבריו באו לדון במרחב שבין ביטול גיור לבין ספק גר, ודן שמא דינם כספק. על לימוד זכות הראשון של דברים שבלב, דעתו ברורה "**אבל לדידי לא מסתבר דבשביל איזו יחידות לסלק האגן סהדי**", הוא חולק לגמרי על הטעם הזה.

ועל לימוד זכות השני, שחשבה בלבה בטעות ששמירת שבת היא הידור בעלמא, ודינה כגר שנתגייר בין הגויים, וכתב "והוא לימוד זכות קצת על הרבנים המקבלים שלא יחשבו גריעי מהדיוטות", להדיא בא ללמד קצת זכות שאולי דינם כהדיוטות ואין לבטל הגיור לגמרי, ויש להעמיד הגר כספק. אבל אינו מקבל ואינו מסכים להכשיר, אלא כלימוד זכות קצת, ולהדיא כתב שם בהמשך התשובה, שטעמים הללו אין בהם להעמידם אלא כספק גרים, וז"ל: "ולהבא ודאי טוב שיפעול כתר"ה, שיתגיירו אצל רב היודע בדיני גרות ועושה כדון, אף שגם הם **ספק אם נחשבו גרים כדלעיל**". הרי ששפתיו ברור מללו, שהטעמים דלעיל עושה אותם לכל היותר ספק גרים, ולהדיא שגם אצל רב הידוע שעושה כדון, לכל היותר הוא ספק גר, וכ"ש הרבנים שאינם ידועים שעושים כדון, לכל היותר הם ספק גרים.

ועוד גם לפי לימוד קצת זכות של הטעם השני, אי אפשר להכשיר גיורי זמננו, שהרי אין בידינו חזקה שמה שאינם שומרים שבת, זה בגלל שחושבים ששבת זה הידור בעלמא, כי היום יודעים הכל על המצוות ועל חומרתם, ועל כרחך לכל היותר הם רק בגדר ספק גרים. והרי אפי' על זו שידועים בוודאות שכך חשבה, לא הכשיר, כ"ש גיורי זמננו שידועים על המצוות.

וכך נוקט האגר"מ להלכה בכל תשובותיו המאוחרות מתשובה זו שהובאו למעלה, בחלקם נוקט שאינם גרים כלל, ובחלקם נוקט שלכל היותר הם ספק גרים.

וזאת לדעת, כי גיורי זמננו גרועים הם מהמצב המתואר שם, היום, המתגיירים מודעים למצוות ועל חומרתן ובפרט הלכות שבת, ובפרט אלו הלומדים באולפני גיור יודעים את הכתוב "מחלליה מות יומת" וכו'. כך שטעם זה אינו רלוונטי כיום בארץ.

העולה מכל זה, האג"מ עצמו חולק על הטעמים הללו, ועוד הלימוד זכות אינו אלא שלכל היותר יהיו ספק גרים, ועוד כאמור הלימוד זכות אינו רלוונטי למתגיירי זמננו.

פרק ז

דברי האחיעזר בחשב לעבור לתאבון

המקילים החדשים רוצים להכשיר את המתגיירים שאינם שומרים מצוות, בטענה שעוברים לתאבון, וכמש"כ האחיעזר, שאם חשב בשעת גרות לעבור על המצוות לתאבון, אין בזה מניעה לקבלת המצוות.

והנה כשמעיינים היטב בכל התשובה, עולה תמונה שונה לחלוטין. האחיעזר לא הקל אלא בבא לש"ש, ויש חזקה שקיבל 'בלב שלם', ולא הקל אלא במצוות קלות ולא במצוות חמורות כגון שבת טרפות נדה ועריות. ודווקא כשיש לבי"ד אומדנא שלא יעבור שלא לתיאבון. אבל בא לשם דבר, או שאין אומדנא שלא יעבור לא לתיאבון, לכל היותר דינו ספק גר. ולהדיא כתב האחיעזר על רוב הגיורים בימיו שאינם תקפים, ולא הקל אלא בתנאים אלו וכדלהלן.

וז"ל האחיעזר (ח"ג ס"י כ"ו אות ד' ד"ה ומה"ט): "אפ"ל דאין לחוש לזה כיון דמקבל עליו כל המצוות, אף שחושב לעבור על איזה מהמצוות אח"כ לתאבון, מ"מ אין זה מניעה לקבלת המצוות" עכ"ל³⁵.

הנה ב"ד אינו יודע מה בלבו אם חשב לעבור רק לתיאבון, או שחשב חשב לעבור מפני שאינו מאמין בתורה מן השמים, או מפני הזלזול. ואדרבה מסתבר שעובר מפני שאינו מאמין בתורה, כי בדרכי המאמין בתורה משמים אינו מעז לחלל שבת.

תמיהה זו מתבררת בדבריו, דמירי שיש אומדנא דמוכח שגמר וקיבל **'בלב שלם'**, ויש אומדנא שגם אם יעבור - לא יעבור אלא לתאבון. אבל כשבי"ד מסתפק בזה וחושש שמא חשב לעבור גם שלא לתיאבון מפני הזלזול או מפני שאינו מאמין לא הקל, וזה מפורש בדבריו (אות ג'): "והנה להלכה דקיי"ל דכולם גרים הם, מבואר בראשונים ובריטב"א בשם הרמב"ן דטעם הדבר, דכיון דנתגיירו וקיבלו עליהם, חזקה דאגב אונסייהו גמרי וקבלי, ובפשוטו נראה, דאע"פ דאומדנא דמוכח דכוונתו לשם אישות, מ"מ משום אונס הרצון גמר וקיבל הגרות בלב שלם, **ואיכא אומדנא שגמר ומקבל בלב שלם**" ... "אלא ע"כ צ"ל, **דלגירות בעינן לכו"ע לב שלם ולא אמרינן בזה דברים שבלב אינם דברים, ולפיכך אם באמת לא נתגיירה בלב שלם, לא היו גר**, דרק מצד הדין אמרינן דלהלכה כולם גרים הם, ואמרינן דאגב אונסא גמרו בלב שלם" ... **"אבל אם באמת לא נתגייר בלב שלם לא היו גירות"**³⁷ ... "ולפ"ז לר' נחמיה היכא דהוי ספק לשם אישות, בדיעבד ג"כ **לא היו גר ודאי והוה ספק גר, וה"ה לדידן שחוששין עד שתתברר צדקתו**".

35 בפשטות דברי האחיעזר רק עם בדרך אפשר, שכתב "אפ"ל דהיינו כמסתפק או כמצדד בדבר ללא הכרעה. ומ"מ גם אם ננקוט שדבריו הם הלכה למעשה והלכה כמותו, מ"מ היינו דווקא בבא לש"ש ובתנאים שהתבאר למעלה.

36 יש לדון אם חידושו של האחיעזר התקבל בין הפוסקים. הדבר אברהם חלק עליו, ובאג"מ (יו"ד ח"ג ק"ח) לא הקל אלא במקרה מיוחד חד פעמי ובאונס גדול ע"ש, משמע דלא ס"ל טעמא דלתיאבון. וב'קובץ תשובות' להגר"ש אלישיב נשאר בצ"ע. וכן ראה מ"ש בזה בשו"ת מגדל צופים.

37 כלומר לא קיבל בלב שלם אינו גר, וכל היודע שלא קיבל בלב שלם בעיניו הוא גוי. ובעיני בי"ד שאינו יודע מה בלבו ומסתפק אם באמת נתגייר בלב שלם, הוא ספק גר.

שפתיו ברור מללו, דבגרות **דברים שלב היו דברים**, והבא לשם אישות הוא גר רק מפני שיש חזקה ואומדנא דאגב אונסיה קיבל '**בלב שלם**', לקיים את המצוות. אבל בלא זה, הוא ספק גר. וע"כ לא הקל לתיאבון אלא כשיש חזקה או אומדנא שאם יעבור על איזה מהמצוות - יעבור רק לתיאבון.

וכ"כ בתוכן העניינים (האחיעזר עצמו כתב את תוכן העניינים): "מברר מדברי הראשונים דבגירות בעינן לב שלם וחוששין גם לדברים שלב".

וכן כתב להדיא על הגרים בימיו שבאים לשם דבר שאין עליהם חזקה שקיבלו בלב שלם ואינם גרים וז"ל (סי' כ"ח ד"ה וע"ד): "וע"ד הגרות בכלל, שנהגו לגייר הנכריות שנשארו לישראל... **אולם דא עקא שאין קבלת מצוות, מאחר שהוא אומדנא דמוכח שליבם בל עמם ויתנהגו בחילול שבת, ואיסור נידה, נבלות וטריפות**".

מפורש בדבריו שפסל את גיורי זמנו בצורה גורפת כשבאו לשם אישות, ולא העלה כלל את האפשרות להקל מפני 'לתיאבון', והטעם כאמור כשלא באו לש"ש, אין חזקה ואומדנא שקיבלו בלב שלם (עוד טעמים יבוארו בהמשך), ואדרבה חוששים שחשב לעבור גם שלא לתיאבון, ולכן אינו גר, או שהוא ספק גר. המתגיירים בימיו שבאים לשם דבר, אינם עדיפים על הגיורים בימיו ודינם שווה.

ומה שהכשיר שם בתשובה, מפני שבאה לשם שמים, היא אומרת שבאה לש"ש, ובי"ד משוכנע שכוונתה לש"ש, וכמ"ש שם (אות ז) וז"ל "וכיון שאם היה רוצה היה משתמד, ונראה מזה **דכוונתם לש"ש**... כיון דגם אם לא תתגייר הרי תשאר אצלו בגייתה, א"כ **אין כאן לשם אישות**... ע"כ נראה דלפי ראות עיני בי"ד יש מקום להקל...". מפורש בדבריו שהכשיר רק כשב"ד ישתכנע שבאה לש"ש. ועל כגון זה כשמבינים שבאה לש"ש, כתב שאפ"ל שגם אם חוששים שתעבור על איזה מהמצוות, יש אומדנא - לפי ראות עיני הב"ד - שתעבור רק לתאבון, ואין זה פוגם בקבלת המצוות.

בגדרי לתיאבון

מפורש בדבריו דההיתר ד'לתיאבון' מוגבל בדברים אלו:

חשב לעבור לתאבון רק על 'איזה מהמצוות', דהיינו רק מקצת מצוות, ורק על מצוות קלות, אבל במצוות חמורות כחילול שבת, נידה, וטרפות אינו גר, וכמו שכתב (אות ד): "כיוון דמקבל כל המצוות, אף שחושב לעבור **על איזה** מהמצוות אח"כ לתאבון... אולם היכא שברור הדבר שבוודאי יעבור³⁸ אחרי כן על איסורי תורה, חילול שבת ואכילת טרפות, ואנו יודעים שלבו בל עמו, הרי אומדנא דמוכח שמה שאומר שמקבל עליו המצוות לאו כלום הוא, א"כ זהו חסרון בקבלת המצוות דמעכב" (ובסי' כ"ח כתב גם 'נידה'). מפורש שלא הקל לתאבון באיסור חמור כחילול שבת, נדה, טרפות וכדו'. וכן לא הקל אלא על איזה מהמצוות, ולא על הרבה מצוות. וטעם הדבר כי זה שחשב לעבור על רוב המצוות לתיאבון, בוודאי לא נוכל להיתמם שעובר רק מפני התיאבון, ואדרבה יותר מסתבר שהסיבה לכך הוא מפני שאינו מאמין בתורה משמים.³⁹

38 מה שכתב שאם ברור ובוודאי יעבור על חילול שבת, אינו גר, ורק בכה"ג אינו גר, הטעם בזה שכשאין הדבר ברור ואנו מסתפקים אם יעבור, דינו שהוא ספק גר וכמו שבארנו. 39 ועוד נראה בטעמו לחלק בין מצוות קלות לחמורות, כי המתכוון לעבור על רוב המצוות לתאבון, א"א להגדירו שקיבל עול מצוות, ועוד נראה בטעמו כי בדברים המפורסמים כחמורים ביהדות, אם חושב לעבור עליהם כבר מראש אפילו לתיאבון, אין כאן קבלה. ובדברים שאינם מפורסמים כחמורים, ודומה לעושה חוזה על קנית דירה, ודעתו להפר פרטים שוליים, אפשר עדיין לומר שבעיקרון הוא רציני בחוזה. אבל מי שכוונתו לכתחילה להפר דברים עיקריים בחוזה, כגון שאין דעתו לשלם, או שהתחייב ל 4 חדרים, ונתן 3 חדרים, הרי שאינו באמת רציני בעסקה, ועיקר החוזה בטל מעיקרא.

בחילול שבת בפרהסיה אין קולא דלתאבון, שהמחלל שבת בפרהסיה הוא כגוי לכל דבריו, וכמ"ש הרמב"ם בהלכות שבת (פ"ל הט"ז): "אבל מחלל שבת בפרהסיה, הרי הוא כעובד ע"ז ושניהם כגויים, לכל דבריהם". וכן פסק בשו"ע (יו"ד סי' ב' ס"ה): "מומר לעכו"ם (משומד לע"ז) או לחלל שבת בפרהסיה, דינו כעכו"ם (כגויים גמורים)". והרי ברור שהמתגייר ע"מ שיהיה כגוי - אין כאן גרות.

היתר דלתאבון אינו אלא כשמאמין ומודה בתורה שהיא אמת ומן השמים, ואם אינו מאמין בזה הוא מין וכמש"כ הרמב"ם (ממרים פ"ג) "האומרין אין תורה מן השמים והמוסרים והמשומדים כל אלו אינן בכלל ישראל". וכעין מה שכתב הרמב"ם עה"ת בדברים (כ"ז): "כי הקבלה הזאת, שיודה במצוות בלבו ויהיו בעיניו אמת, ויאמין שהעושה אותן יהיה לו שכר וטובה והעובר עליהן יענש, ואם יכפור באחת מהן או תהיה בעיניו בטלה, לעולם הנה הוא ארור. אבל אם עבר על אחת מהן, כגון שאכל החזיר והשקץ לתאותו, או שלא עשה סוכה ולולב לעצלה, איננו בחרם הזה".

שביק היתרא ואכיל איסורא, אינו בכלל לתיאבון, וכל שעובר על המצוות שלא לתיאבון הרי הוא בגדר להכעיס, וכמו שכתב הרמ"א (יו"ד סי' ב', ס"ה) "אוכל נבלות בלא תיאבון, אע"פ שאינו עושה להכעיס, דינו כמומר להכעיס", שכל שלא איכפת ליה נקרא להכעיס.

'לתיאבון' פירושו כשעובר לעיתים ואינו עומד ברשעו תמיד, רק כשגובר עליו יצרו עובר, אך כשלא גובר עליו יצרו - מקיים המצוות, וכמו שכתב הרמב"ם (רוצח ד', יב וע"ב בכ"מ).

המתגיירים בימינו אינם עומדים באף אחד מהתנאים הללו, רובם אינם מאמינים בתורה משמים, מחללים שבת גם בפרהסיה, ועוברים על המצוות תמיד, גם שלא לתיאבון, גם כשאין יצרם גובר עליהם.⁴⁰

עוד הכרעות של האחיעזר בדיני גרות

דברים שבלב הוו דברים בגרות, כך הוכיח האחיעזר (אות ג'): וז"ל "אלא ע"כ צ"ל דלגירות בעינן לכו"ע לב שלם, ולא אמרינן בזה דברים שבלב אינם דברים". וכ"כ גם בתוכן העניינים: "מברר מדברי הראשונים דבגירות בעינן לב שלם וחוששין גם לדברים שבלב".

האחיעזר קובע, כי בגרות דברים שבלב הווי דברים, וכל שאין אומדנא שקיבל על עצמו מצוות בלב שלם, כגון אגב אונסיה - ויש לבי"ד חשש שלא קיבל באמת בלב שלם, הרי הוא ספק גר. והטעם בזה כמבואר למעלה (פרק ה') כדברי המאירי (קידושין ב'), והראב"ן (נדרים כ"ח), כי בדברים שבין אדם למקום דברים שבלב הוו דברים, וגירות היא ברית בין הגר להשם יתברך, וה' יראה ללבב עיי"ש.

לפ"ז, גם אם בשעת הגרות היה לבי"ד אומדנא שקבלתו רצינית, ואחרי תקופה רואים שאינו שומר מצוות, ועתה אומדים שכבר בשעת הגיור לא התכוון ברצינות אינו גר, כי התברר מה היה בלבו.

40 כאמור האחיעזר כתב לשון אפ"ל ולא ברור אם רק צידד בדבר או שהכריע כך, ולא הביא ראיה, אפשר שאין הדבר מוחלט אצלו, ולמעשה לא ברור אם אפשר להקל וצ"ע. וראה מה שהסתפק בזה הגרי"ש אלישיב, וכן מ"ש בזה בשו"ת מגדל צופים.

חוץ מדבר אחד אינו גר

כתב האחיעזר שם (אות ה'): "נראה דכיון דקבלת מצוות מעכב, בוודאי בעינן שיקבל עליו כל המצוות". והסתפק מה הדין אם קיבל עליו כל המצוות חוץ מדבר אחד מדרבנן וכתב: "ואולי כיון דמילי דרבנן אתנייהו ב"לא תסור" הוי כמתנה על דברי תורה".

כללו של דבר, היתר דלתאבון הוא רק בבא לשם שמים וקיבל עליו כל המצוות 'בלב שלם', ויש אומדנא שלא יעבור על המצוות שלא לתיאבון, ואם יעבור, יעבור רק על מקצת מצוות קלות לתיאבון, וגם זה רק לעיתים כשגובר עליו יצרו. והוא מאמין בתורה משמים. בלא תנאים הללו אינו בגדר לתיאבון.

פרק ח

חזרו לסורם

האם 'חזרו לסורם' או שמראש לא קבלו בלב

המקילים רצו לטעון שבשעת הגיור קיבלו בכנות, אלא שהתדרדרו וחזרו לסורם לאחר הגיור, ודינם כישראל מומר וכמו שאמרו בגמ' יבמות.

על טענה זו השיב **בבהירות הרב משה ליכטנשטיין ראש ישיבת הר עציון:**

"לו היה מדובר באדם בעל תפיסת עולם דתית, והיה מגיע לבית הדין כאדם מאמין, היה בהחלט סביר לראות את קבלת המצוות ככנה, ואת מעשיו בהמשך להחשיב כתוהה על הראשונות, אולם אדם הבא מחברה בעלת אוריינטציה חילונית חזקה שלתוכה הוא נולד ובה גדל, המעוניין להתגייר לשם רווח אישי, ואיננו ידוע כאדם מאמין ובעל נטייה ליהדות טרם היכנסו למסלול הגיור, וידוע שחדל לשמור מצוות לאחר הגיור, האם נוכל לומר שכאשר קיבל מצוות בפני בית הדין, אכן היה כן? במילים אחרות, האם עלינו להניח שעומד לפנינו אדם שפעמיים שינה את תפיסת עולמו, או שעלינו לראות לפנינו אדם עקבי שקישר מחבר בין העולם שלו לפני הגיור ולאחריו, ורק ההתחייבות בפני בית הדין נתפסת בעיניו כחסרת משמעות. למותר לציין שקבלת מצוות איננה נוסח או דקלום טקסט, אלא הצהרה המבטאת את השכנוע הפנימי שבלבו של אדם, ובלעדיו לא תועיל הצהרה בפני בית הדין". ע"כ.

ועוד, אם היה זה קורה אצל יחיד ניתן לומר שחזר בו לאחר הגיור וחזר לסורו. אבל כשמדובר בתופעה רחבה, רבבות מתגיירים פורקים מעליהם עול מצוות מיד לאחר הגיור, ברור שמראש לא קיבלו על עצמם שמירת מצוות בכנות.

הגרות היא כמו 'חזרה בתשובה', ויש לתמוה האם רבבות גויים באמת חוזרים בתשובה? רבבות צעירים עוזבים את העולם חילוני על כל המשתמע מכך, ומקבלים על עצמם עול תורה ומצוות? מי הפתי ויאמין לכך? הסמינרים לחזרה בתשובה, עם יכולות יוצאות דופן והשקעה אדירה, מרצים מקצועיים, אינם מצליחים להתחרות ב"הישג העצום" של אולפני הגיור!.

האמונה היא עיקר הגרות, האמונה בתורה משמים ובשאר עיקרי הדת. רכישת האמונה היא הליך מתמשך, המצריך שיקול דעת ורצינות, אך לאחר שנרכשה, היא אינה אובדת מהיום למחר! זה שהשתכנע בעיקרי הדת ומאמין בתורה משמים, לא אמור לחלל שבת לאחר הגרות, האם רבבות המתגיירים מאבדים לפתע מהיום למחר את אמונתם היתכן?

נאמר על הגויים **"אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר"**, ובגמ' (ב"ב מ"ה) אמרו שמוציאים ממון ע"פ סברא זו, ולפ"ז כשיש ספק אם זרו חזרו לסורם, יש לכאוף להעמידם על חזקה זו שמשקרים.

גם לשיטתם שחזרו לסורם, מ"מ יודו שלכל היותר ספק, שמא דינם כחזרו לסורם ושמא שיקרו, וא"כ אינם אלא ספק גר⁴¹. וגם לשיטתם לא הועילו כלום.

וכבר התריע על כך הבית יצחק (ח"ב יו"ד סימן ק' אות י"א) וז"ל "יש להיזהר מאוד שלא לגייר אלה שמוחזקים שאח"כ יעברו וכו', מ"מ הרי מכשיל לאחרים שחושבין שהוא ישראל ומשיאין לו בתו והוא באמת אינו גר ודינו כנכרי".

---

41 ספק יהודי ספק גוי הולכים עמו לחומרא עד שיטבול שוב לשם יהדות, עם קבלת מצוות כדין, כפי שכתב הרמב"ם (פירוש המשנה, מכשירין פ"ב) "אבל לשאר הדברים הרי הוא ספק בכל שלשת האופנים ודין בו להחמיר, ההורגו אינו נהרג, ואם קדש אשה הרי היא אשת איש וצריכה גט מספק, ואם בא עליה פסלה לכהונה. ולא יהיה כישאל לכל דבר להקל ולהחמיר עד שיטבול לשם גרות". וכן פירש שם ר"ע מברטנורא.
וראה עוד בחידושי הרמב"ן על מסכת יבמות (דף כ"ד:), שספק גירות נשאר בחזקת גויה עד שיוכח אחרת, וז"ל "דאי ס"ד ספק גירות היא אף על פי שכנס יוציא דאוקמה אחזקתה וגויה היא עד שידוע לך במה נתיירה".

פרק ט

שמירת שבת

חובת קבלת שמירת שבת

שבת שקולה כנגד כל המצוות, ומי שאינו שומר שבת הוא מומר לכל התורה כולה והוא **כגוי לכל דבריו**.

בגמ' יבמות (מ.ז.ז): אמרו "אומרים לו: הוי יודע, שעד שלא באת למידה זו, אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, **חללת שבת אי אתה ענוש סקילה**, ועכשיו, אכלת חלב ענוש כרת, **חללת שבת ענוש סקילה**". דברי הגמרא העתיקו להלכה כל הראשונים, וכן פסק בטור ובשו"ע (יו"ד רסח"ב) "חללת שבת, אתה חייב סקילה", ואין להסתפק בקידוש והדלקת נרות, אלא קבלה רצינית לאי חילול שבת.

ואמרו בגמ' חולין (דף ה'): "**מומר לחלל שבת, מומר לכל התורה כולה**" ופירש"י "והמחלל שבת כופר במעשיו, ומעיד שקר שלא שבת הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית".

וכ"כ הרמב"ם בהלכות שבת (פרק ל, ועפ"י הירוש' נדרים פ"ג ה"ט), שמחלל השבת כגוי וז"ל: "**השבת ועבודה זרה כל אחת משתיהן שקולה כנגד שאר כל מצוות התורה**, והשבת היא האות שבין הקדוש ברוך הוא ובינינו לעולם, לפיכך, כל העובר על שאר המצוות הרי הוא בכלל רשעי ישראל, **אבל מחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעובד ע"ז ושניהם כגוים לכל דבריהם**".

מפורש בגמ' וברמב"ם, שהמחלל שבת הוא מומר וכגוי לכל דבר. הגע עצמך, יהודי שאינו שומר שבת הוא כגוי, היאך יחול גיוור שבכוונתו לא לשמור שבת? הרי זה מתגייר על מנת להיות גוי! הוא מתגייר ע"מ להיות מומר ומשומד, וכי יעלה על דעת שיעיל? וכי יעלה על הדעת שאם בכוונתו לאמץ את האמונה הנוצרית, הוא גר?

זה שהוא עושה קידוש בשבת, אינו מלמד על אמונה, אלא מדובר באימוץ תרבות עממית, מבחן האמונה נמצא ב'לא תעשה כל מלאכה' ו'מחלליה מות יומת', המאמין בתורה לא יעז לחלל שבת!

עצם הרעיון שניתן לגייר ללא שמירת שבת, יש בה עקירת כל התורה כולה!

פרק י

דעת הרב קוק זצ"ל והרבנים הראשיים לדורותיהם

ז"ל **הראי"ה קוק זצ"ל ב'דעת כהן'** (סימון קנ"ד עמ' ר"פ): "ואע"ג דקיי"ל כמ"ד כולם גרים הם... דהיינו דוקא כשהגירות היתה שלמה בקיום המצוות, אבל כשלא נתגיירו לגמרי, **דהיינו בלא קיום המצוות ושמירתן, וגם הכוונה היתה בלתי הוגנת, אז הם גרועים מסתם גרי אריות**, דחשיב התם בברייתא, דאיכא למ"ד דכולם גרים הם, אלא שהם כותים, **שלמ"ד גרי אריות הם נחשבים מן הדין כגויים לכל דבריהם**, והיינו **משום דאיכא תרתי, הגירות שלא לש"ש, וקיום מצוות בשלימות ג"כ אין כאן**, דעכ"פ עבדו ע"ז בשיתוף, כדאמרינן שם בתוס' מקרא ד"ואת אלהיהם היו עובדים". ובלשון התוס' דחולין שם שלא נתגיירו לגמרי, ומשמע דלאו דוקא ע"ז, **אלא כל שלא מקיימים מצוות, וגם המחשבה היתה שלא כראוי, אז אין כאן גירות כלל**. ולשון הרמב"ם והשו"ע בס' רס"ח בנתגייר בשביל דבר "וחוששים לו עד שתתברר צדקותו", מבואר, **שאם רואין שאינו מתנהג בדת ישראל, והגירות היתה בשביל איזה דבר אין זו גירות גמורה"**.

ועוד כתב **בדעת כהן** (סימון קמ"ז) ז"ל: "דבאמת **הלא קבלת המצוות היא עיקר של הגירות**, שהרי היא מעכבת." "ודאי צריך עכ"פ **שאביו או אמו ימסרו אותו על דעת קבלת מצוות**, אבל בענין שהדבר מתברר, שאין דעתם כלל לקיים ולהזהר מאיסורי תורה, מאי מהני מה שהם מוסרים אותו לגירות ע"ד בי"ד, דפשיטא דלא עדיפא מסירתם מאילו מסר את עצמו לגירות במילה וטבילה, **שכיוון שחסרה קבלת מצוות אין זו גרות כלל**, וה"נ מדין ק"ו".

ועוד כתב **בדעת כהן** (סימון קנ"ה ד"ה שוב ראיתי) ז"ל: "ובאמת נראה מדברי הרמב"ם, **שאם הדבר ברור שהגרות שלה אינה לש"ש אינה גירות... אבל אם היה ברור שנשארה שלא לשמה הרי היא נכרית"**.

(וראוי לציין שדברי הרב קוק זצ"ל ברוחים וחדים כתער, אך אמסלם לא הביא דברים נוקבים אלו בספר 'זרע ישראל', אלא רק את מה שכתב הראי"ה בסימנים קנ"ב וקנ"ג. כך גם בספרו 'מקור ישראל' צילם אמסלם רק את הסימנים קנ"ב וקנ"ג, ואילו את סימנים: קמ"ז, קנ"ד וקנ"ה לא הזכיר כלל).

דעתו של הרב קוק זצ"ל הלכה למעשה ברורה, כמו שכתב בסימנים קמ"ז וקנ"ד: **"אין דעתם כלל לקיים ולהזהר מאיסורי תורה... שכיוון שחסרה קבלת מצוות אין זו גרות כלל"**. **"אלא כל שלא מקיימים מצוות, וגם המחשבה היתה שלא כראוי, אז אין כאן גירות כלל... שאם רואין שאינו מתנהג בדת ישראל, והגירות היתה בשביל איזה דבר אין זו גירות גמורה"**.

והנה המקילים החדשים מצביעים על תשובה קנ"ג שרואים שם שכביכול הרב קוק מקל, אבל אינו נכון. השאלה שם על ישמעאלי שבא להתגייר לשם אשה והתגייר גיור תקין, ואח"כ הכריז שלא קיבל באמת דת יהודית וקלקל מעשיו. הוא סרב לתת גט לאשה, ודנו באיסור אשת איש, להתירה ללא גט. הגראי"ה התנגד לבטל גיורו ולהתיר את האשה, ולא רצה להקל באיסור א"א. והטעם כיוון שהגוי קיבל עליו את כל המצוות כדין

בשעת הגיוור, ובלשונו "לא מצאתי שגילה דעתו שמכוין לרמות, ובאמת אינו רוצה לקבל עליו דת ישראל", כלו' הרב קוק טוען שלא היה שם אומדנא שקיבל רק מהשפה ולחוץ, ולכן אין אפשרות לבטל הגרות (כעין מ"ש האחייעזר).

וחשוב להבהיר שהמעין שם בתשובה רואה שכל דבריו הם רק לחומרא, לאורך כל התשובה כתב לשון י"ל' דהיינו לחומרא. והרי כתב להדיא ב'דעת כהן' (סימן קנ"ה) "שאם הדבר ברור שהגרות שלה אינה לש"ש אינה גירות" (כדעת האחרונים ובראשם 'הבית יצחק' והובא באחייעזר, דבכה"ג דברים שבלב הוו דברים). ולכן לא כתב שהוא וודאי גר ומותר לבוא בקהל, אלא שמפני חומרת איסור א"א כתב ש"ל שהגרות תקפה לענין שלא להתירה ללא גט אם יש לנו אפי' ספק קל שמא אכן קיבל בלבו.

וראוי להעיר שאת התשובה בסימן קנ"ג כתבה בשנת התר"ע וכתב "ובהיותי יושב בקרית חוצות במושבה רחובות ת"ו, וספרי אין עמדי במחיצתי, מוכרחני לקצר, נוסף על משא הטרדא אשר עליי, לכן לא האריך בהלכות גרות בענין האומדנא. ואילו את סימן קמ"ז כתב בשנת תרע"ח, וסימן קנ"ד בשנת תרפ"ח, כשמונה עשרה שנים מאוחר יותר, בהיותו על ממלכתו כרבה הראשי של ארץ ישראל, וספריו היו עמו, ושם ביאר את דעתו. וכנ"ל שבסימנים קמ"ז וקנ"ד אינו מקל כלל.

וגם אם יתעקש המתעקש שבסימן קנ"ג הקל, ע"כ חזר בו בתשובותיו המאוחרות בקמ"ז, בקנ"ד ובקנ"ה. עכ"פ לעשות שימוש בתשובה זו לקולא לגייר לכתחילה ולהתיר לבוא בקהל ע"פ גרות כזו, זו הטעיה חמורה.

דעתם של הרבנים הראשיים לדורותיהם

לאחר שהבאנו את דברי **הגראי"ה קוק** זצ"ל, נראה שכך הייתה דעתם של הרבנים הראשיים לדורותיהם שקבעו חד משמעית, שקבלת כל המצוות בכנות מעכבת את הגרות.

הגריא"ה הרצוג זצ"ל כותב בהיכל יצחק (אבן העזר א' סימן י"ט) וז"ל: **"ונראה פשוט שכל שאינו מקבל עליו מצוה אחת דאורייתא אינו גר, שצריך שיקבל עליו כל המצוות ואין יהדות למחצה"**.

ועוד כתב בהיכל יצחק (שם בס"י כ'): "בימינו, לדאבונינו, שהמצב כ"כ פרוע, שיהודים עפ"י הדין הם בכלל פושעי ישראל, הרבה מהם הם מנהיגים של קהילות, ואף מנהיגי האומה, **מה נחשב זה לנכרי זה, או לנכרית זו, לומר בפה שמקבלים יהדות**, ולמה לשמור מצוות כשכל כך הרבה יהודים אינם שומרים, **באופן שיש אומדנא שהקבלה מסופקת, כשסיבת הגירות היא חיצונית**". וכ"כ בפסקים (אבהע"ז כ"ח): "בימינו י"ל שאגב אונסו אומר מה שאומר, אבל למה לו לגמור בדעתו לשמור באמת, וד"ל.... ולפי"ז יאה צריך בכל אופן להזהירה שלא יעשו לה נישואין בישראל עד שתתברר צדקתה, והיינו שהבי"ד יזהירו אותה **שלא יכירו בגרות לענין עשיית נישואין**, אלא א"כ יווכחו שבאמת היא מקבלת עליה **לשמור שבת נידה וכשרות** וכו".

וכ"כ בשו"ת יביע אומר (ח"י י"ד כ"ו), וז"ל: **"אם נראה בעליל שמעולם לא קיבל עליו מצוות ולנהוג כדת ישראל, וכל מה שעשה הוא רק כדי לבצע את זממו ליש לו בת ישראל וכל כיוצא בו, אין שום ערך לגיוור, וכמש"כ הגר"מ פיינשטיין בשו"ת אגרי"מ"**.

וכ"כ הגאון בעל "שרידי אש" (ח"ב ע"ה): "ועי' בתוס' שבת שכתבו אם לא הודיעו לו את המצוות הוה גר, וכ"כ הרמב"ם.. שאם לא הודיעוהו המצוות ועונשן הוא גר, ונראה שצריך לחלק בין הודעת המצוות לבין קבלת המצוות. שקבלת המצוות היא, שהוא מקבל על עצמו את כל המצוות המחייבות כישראל וזהו עיקר הגירות".

וכך גם קובע נחרצות הגאון **ר' י. ב. סאלוויציק** ז"ל מבוססו, כפי שמעיד תלמידו ר' הרשל שכטר שליט"א: "ר' מ. א. הדפיס מאמר על זה לפני 30 שנה ב'מסורת', שבו הוא כותב כי דעת הרמב"ם היא, כי קבלת מצוות לא מעכב!! אחד הרבנים בישיבה הראה את זה לרב סולובייצ'יק **והוא זעם**. הוא אמר: **"זה מגוחך. כמוכן שקבלת עול המצוות מעכב...."** כאשר הרמב"ם אומר שקבלת המצוות לא מעכב, זה מדבר על **הקבלה הדרמטית** של עול המצוות, כשהגר בתוך המים עד צווארו, רגעים לפני שהוא נהיה גר. הדרמה ההיא לא מעכבת, **אבל אם אדם לא מקבל עול מצוות - ברור שזה מעכב והוא אינו יהודי**".

וכך כותב חבר בית הדין הרבני הגדול, הגאון הגדול רבי **זלמן נחמיה גולדברג** שליט"א, במכתב לאמסלם מהתאריך כ"ו כסלו התש"ע, וז"ל: "הנני בבקשה מכבוד תורתו, היות ונתתי הסכמה לספרים שחיבר בשם "זרע ישראל", **"אח"כ נודע שכת"ר מסיק בקונטרסים שניתן לגייר גם באם אינו מקבל כל המצוות, ולבבי לא כן ידמה, שזה נגד הלכה פסוקה שאין מקבלין גר אם אומר שאינו מקבל עליו דקדוק קל מדברי סופרים, ובמיוחד שזה עניין שיכול לגרום לדורות פסולי קהל**, שאם גיורה של הגירות לא היה כדין, הרי כל צאצאיה עד סוף כל הדורות גויים, **ולכן מבקש מכת"ר לא להדפיס הסכמתי, שלא אצטרך להודיע ברבים דעתי**".

גם הגאון הרב **שלמה דיכונבסקי** שליט"א, חבר בית הדין הרבני הגדול, ביקש גם הוא להסיר את הסכמתו מ'זרע ישראל'. בתאריך כ' טבת התש"ע כתב הרב, וז"ל: "מכתב ההסכמה התייחס לאוסף הגדול של מקורות הלכתיים, שהושקעה בו עבודה רבה, אולם לא למסקנות ופסיקות הלכתיות, המסורות ליושבי על מדין בלבד. לאחרונה הראו לי מסקנות ופסיקות הלכתיות שלו בעניין הגיור - **מסקנות שאינן מקובלות על חכמי דורנו, וגם אינן מקובלות עלי**. שוחחתי גם עם כבוד הגרז"נ גולדברג שליט"א, שאמר לי שגם הוא הסיר את הסכמתו בעקבות המסקנות הללו. למרות זאת, פורסם כאילו אני מסכים לספרו הנ"ל. **כאמור הדברים אינם נכונים, והפרסום נעשה למרות הודעתי המפורשת בנידון**. אני מתפלא מאוד על הפרסום שנעשה בניגוד לדעתי, וחרף מכתבי הנ"ל אליו".

גם הגאון הרב **דב ליאור** שליט"א, רב העיר וראש הישיבה קרית ארבע, במכתב מתאריך י"א סיון התשע"א, קובע שקבלת מצוות מעכבת, ובשל כך משך את הסכמתו ל'זרע ישראל', ובמכתבו הוא כותב, וז"ל: "לאחר שהראו לי כמה מסקנות מספרו שאיני מסכים להם, הנני מבהיר בזה שהסכמתי היא כללית, אך אין בה הסכמה לכל המסקנות הנובעות למעשה ממנו. במיוחד בעניין התנאי **שהגר צריך לקבל עליו עול מצוות בשלימות**, נראה לענ"ד **שהעיקר הוא שקבלת מצוות מעכבת בדיעבד**. כן פסקו כבר גדולי הדור הקודם וכו'".

ראה **דבריו הבהירים** של ראש ישיבת ההסדר הר עציזון באלון שבות, **הרב משה ליכטנשטיין** שליט"א ראש ישיבת הר עציזון: "לו היה מדובר באדם בעל תפיסת עולם דתית, והיה מגיע לבית הדין כאדם מאמין, היה בהחלט סביר לראות את קבלת המצוות ככנה, ואת מעשיו בהמשך להחשיב כתוהו על הראשונות, אולם אדם הבא מחברה בעלת אוריינטציה חילונית חזקה שלתוכה הוא נולד ובה גדל, המעוניין להתגייר לשם רווח אישי, ואיננו ידוע כאדם מאמין ובעל נטייה ליהדות טרם היכנסו למסלול הגיור, וידוע שחדל לשמור מצוות לאחר

הגיוור, האם נוכל לומר שכאשר קיבל מצוות בפני בית הדין, אכן היה כן? במילים אחרות, האם עלינו להניח שעומד לפנינו אדם שפעמיים שינה את תפיסת עולמו, או שעלינו לראות לפנינו אדם עקבי שקו ישר מחבר בין העולם שלו לפני הגיוור ולאחריו, ורק ההתחייבות בפני בית הדין נתפסת בעיניו כחסרת משמעות. למותר לציין שקבלת מצוות איננה נוסח או דקלום טקסט, אלא הצהרה המבטאת את השכנוע הפנימי שבלבו של אדם, ובלעדיו לא תועיל הצהרה בפני בית הדין".

כשרות הדיינים ובתי הדין לגיוור

יש לציין שבכל בתי הדין לגיוור, המתגיירים אומרים בפה כי הם מקבלים עליהם המצוות. הבעיה היא בשאלת הכנות, האם הקבלה כנה, או שהיא מן השפה ולחוץ.

והנה לאור הנתונים המזעזעים שרוב ככול הגרים אינו שומר מצוות (יובאו בהמשך), יש לשאול, האם הדיינים שמקבלים את הגרים בבית הדין, אינם מודעים לתוצאות הללו? ואכן יש לדון על דיינים שמגיירים שלא כדין האם הם פסולים, אם רואים ומודעים לתוצאות הגיוור ומתעלמים מכך, הרי שפעלו שלא כדין ואינם ראוים לדון. ואם אינם מודעים למצב החמור, יש לדון האם ראוים לגייר, כדין דיין שמונתק מהמציאות ואינו יודע לבחון את אשר בפניו (עיין עוד באור ישראל ס"ז עמ' ע"ב אות ב' ו' ט'). על גרות נאמר בתורה 'משפט', וכל סמכות הדיינים נובעת מ'שליחותיהו דקמאי עבדינך' (תוס' יבמות מז, גיטין פח), וברור שקמאי לא שלחו אף אחד לגייר שלא כדין.

וכ"כ הגר"מ שטרנבוך שליט"א ב'תשובות והנהגות' (כרך א' תר"י) ז"ל: "ונראה שדברי האחרונים שהעלו שאם יש אומדנא שאין מתכוונים לקיים המצוות לא חל הגירות אף שמלו וטבלו, היינו שמלבד שחסר בזה "קבלת המצוות" (שהוא עיקר הגירות) שמעכב לכו"ע, עוד חסר בזה בדין 'בית דין' הנצרך לקבלת הגר, דכיון שמורים שלא כדין חסר בשם בית דין, ובגירות בעיני בית דין, דמשפט כתיב ביה. ונ"מ שאם קיבל המצוות בפני ב"ד, אבל לא בדקו אחריו לידע שהחלטתו לקיים המצוות תהא תמידית לעולם ולא יחזור לסורו, שהדבר תלוי דאם הבית דין יודעים שלא יעמדו בקבלת המצוות ולאחר זמן יחזרו לסורם, וא"כ על פי דין תורה אין לקבלם, לכן אף שקיבלום לא חל, דלא חשיבי כ"בית דין", שהמשפט מעוות... אבל בת"ח שמגיירים בזדון מפני לחץ או למצוא חן כמו בזמנינו בעו"ה, לא מורים כמשפט והם בזה רשעים ואין תורת בית דין עליהם, ולכן הגירות לא חלה וכו'. ומדברינו נראה שאפילו הגירות שלפנינו כדין, שמתכוונים באמת לש"ש, הלוא הבית דין שמגיירים פוסקים תמיד שלא כדין, והם בזה רשעים, ולכן גירותן לא חל גם באופן המועיל, שאין בהם שם בית דין כלל וכו'. ועיין נתה"מ (ח"מ סימן א'), נראה שלא עבדי שלוחין לבית דין שלא כהוגן, ומהאי טעמא גופא הם לא בית דין לשום גירות, ומצב הגירות פרוץ מאד היום בעו"ה, וצריך בית דין שנוהגין כמשפט, לבדוק אם כוונתו לקיים כל התורה".

וכ"כ הגאון רבי דויד יצחקי שליט"א ז"ל: "הנה בית דין שמעשיהם מוכיחים שאינם בקיאים בהלכות גיטין, גט הנעשה על ידיהם פסול, גם אם לא ראינו בו שום ריעותא, כי בכה"ג חיישינן לבית דין טועים. ופשוט שהוא הדין בבית דין שמעשיהם מוכיחים שאינם בקיאים בגרות, מכיון שיש כמה מיני פסול, כגון במילה, מקוה כשר, חציצה, קבלת מצות, בקיאות במציאות, כשרות בית דין. ומצינו בהדיא גבי גרות, שבית דין דייקי בתר בית דין שלפניהם.

[ע'י' אה"ע סי' קנ"ד בראש סדר הגט בהגה, סי' קמ"א ס"ל, קמב ס"ט ע"פ ב"י קרוב לסוסי' קמא (ד"ה לשון מינוי שליחות, [ד"ה מצאתי כתוב]) מתשובת הר"ן (הועתקה בריב"ש סוסי' ש"צ) והריב"ש סי' שפ"ח והר"א מזרחי סי' ל"ה. וזה לשון הר"ן שם: "ואני לא אתיר אשה ע"פ מעשה ב"ד כזה - שהיאך אסמוך על בני אדם שאין יודעין בטיב גטין, מפני שהן כותבים שנתברר (לה) [להם] שכל עניני הגרושין נעשו כהוגן וכתקון חכמים - להתיר אשה העומדת בחזקת אסור. ואנחנו היודעים ועדים, שאין כדאי שיהו הענינים הצריכין בגט מתבררין להן". ולא רק לענין גטין וקידושין החמורים ביותר, בעינין בקיאים בדבר, אלא הוא הדין לענין חליצה (ראב"ן יבמות פרק מצות חליצה (סי' תקט"ו); רמ"א יו"ד סי' רמ"ב סי"ד וביאור הגר"א סקל"ב). ובשבות יעקב ח"ג סי' קכ"א כתב שהוא הדין שאר דברים גדולים. ובוודאי גיור הוא מכללם, דהרבה עניינים חמורים תלויים בו בין הנוגעים לפרט, ובין הנוגעים לכלל כגון אם אשתו זקוקה לגט, ואשת אחיו זקוקה לחליצה, ואם בניהם כשרים לעדות גיטין וקידושין וכו' - ובכלל הכשר לבוא בקהל לאו מילתא זוטרתא היא].

ועוד יש בזה משום פסול ב"ד עכ"פ מדרבנן, משום שעברו על "לפני עיור", ומכשיל את הרבים על ידי שמכניס גוים לכרם בית ישראל. גם דברים אלו הם סיבה לפסול אותו להיות דיין. (ע'י' יו"ד שלד סמ"ב). בית דין שטועה כסדר לגייר שלא כדין - וכ"ש אם עושים במזיד כמו שהעידו עליו - נעשו בית דין פסול (תשב"ץ ח"ב סוסי' ט', הובא בקצרה בפ"ת חו"מ סי' כ"ה סק"א) ובחו"מ סי' מ"ו סכ"ה ברמ"א ובסמ"ע וש"ך, שם מבואר שבית דין שעושה שלא כדין נעשים רשעים. ובודאי בית דין שמגיירים בלי שהמתגייר מקבל מצוות בכנות, ועוד נותנים בידו תעודת גיור המעידה שכביכול נתגייר כדין ומותר לבוא בקהל, הרי הם פסולים לדין".

ולפ"ז גרים שקבלו מצוות ברצינות ובכנות, אם ידוע על הבי"ד שאינו בודק את המתגיירים האם קיבלו מצוות בכנות, לכאול' הם ספק גרים ויש להם לעבור שוב גרות, ואפשר שרבים מבתי הדין היום הורעה חזקתן.

פרק יא

גיור קטן הגדל במשפחה שאינה שומרת מצוות

בפרק זה נבאר את הסוגיה של גיור קטנים במשפחות חילוניות - מביורור הלכה זו עולה כי קטן הגדל במשפחה חילונית שעבר גיור, לדעת כל הפוסקים גיור זה עומד בניגוד להלכה, ואינו תקף ולכל היותר הוא ספק גר ואסור לבא בקהל כמו שיבואר להלן. וראה עוד בכ"ז בקונטרס "גיור קטנים כהלכה" מהרב הראל דביר שליט"א המצורף בהוספות לספר זה.

יש לעצור מגמה זו העלולה להביא עלינו חורבן, ועל כגון זה נאמר "הָלוּא תִּתְּנֶנּוּ בְּנוֹ עַד כְּלָה לְאִין שְׂאִירִית וּפְלִיטָה" (עזרא ט יד).

המקור לגיור קטנים

גיור קטנים מבוסס על מה שאמרו במסכת כתובות: "גר קטן מטבילין אותו על דעת ב"ד, דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו", ואמרו בגמ', שזכות הוא לו כי "לא טעם טעם חטא". ופי' רש"י: "על דעת ב"ד והן נעשין לו אב", וכתב הרשב"א: "לפי שזכין לאדם שלא בפניו והוא עצמו נוהג בגירותו ככל ישראל חזקה כמנהגו נוהג ושוב לא ימחה ונעשה ישראל גמור", וכתב הריטב"א: "מתחנך מקטנותו ומורגל בתורת ישראל הקדושה, ומסתמא לא יסיר ממנה, ומילתא דלא שכיח שיסיר מהתורה". והמאירי כתב "ומגירין אותו על דעתם כאלו הם אבותיו של זה שיהא ענינו מסור להם כדרך שענין הבן מסור לאב להכניסו לברית ולקדושת אמונה".

כלומר, גיור הקטן חל למרות שאינו מקבל מצוות, מפני שבי"ד נעשין לו לאב. פירוש הדבר, שעניינו מסור לבי"ד לדאוג להרגילו בתורה הקדושה ובקדושת האמונה, באופן שלא צפוי שיפרוש בעתיד משמירת התורה.

מעין 'אפוטרופסות רוחנית' זו של בית הדין על הקטן המתגייר, מהווה תחליף לקבלת המצוות, אך גם זאת דווקא כשלא טעם מעולם טעם חטא, כי אם כבר טעם טעמו של חטא, חוב הוא לו.

לפי"ז גיור קטן שאינו עומד בדרישות אלו, כשב"ד אינו נעשה לו לאב, אין מי שמרגילו אותו באמונה בעיקרי הדת ובתורה ובקדושתה, ואין מי שיוודאו שישמור מצוות כשיגדיל - אין תוקף לגיור.

משום כך, קטן הגדל במשפחה חילונית, עומד בניגוד מוחלט לדרישות אלו המפורשות בראשונים, ואין כל אפשרות לגיור.

כשכבר בקטנותו טעם טעמא דאיסורא, אין הגיור זכות

בגמ' אמרו שזכות הוא לקטן כי 'לא טעם טעם דאיסורא', אבל טעם טעמא דאיסורא, 'קיימא לן דעבד ודאי בהפקירא ניחא ליה'. מבואר שמי שעבר עברות וכבר טעם טעם חטא, אין זה זכות לו.

לפ"ז קטן זה שגדל במשפחה חילונית, וחזקה שיהיה מורגל בעברה בבגרותו, כיוון שגדל במדות הפקרות (ע"פ רש"י) ויש חזקה שימשיך במנהגי החילונים כשיגדל (ע"פ הרשב"א). ובבגרותו לאחר שנה או שנתיים, יטעם טעם חטא, ויקשה עליו מאוד לשמור מצוות, הגיור חוב הוא לו.

כשאנו ידועים כמעט בוודאות שתוך שנה שנתיים יורגל בחטא ולאחר שטעם חטא בהפקרא ניחא ליה, וא"כ אין הגרות תהיה לו לזכות, אזי כבר עכשיו חוב הוא לו.

שהרי זכות או חוב, אינו מתמקד רק על ימי הקטנות, אלא שוקלים גם את ימי בגרותו, כדמשמע בגמ' שאם לא טעם טעם חטא, לכן בבגרותו יהיה נוח לו עם הגיור, וזכות היא לו. ועוד מלתא דמסתברא היא, שאם יהיה לו נוח רק למשך חצי שנה, ולאחר מכן יקשה עליו מאוד, בוודאי אין זה זכות. ומשמע בגיטין (יב ב) שבדיני זכין לוקחים בחשבון גם מקרים רחוקים, כעבד שוודאי זכות היא לו להשתחרר מעבדות לחרות, מ"מ אם יש צד שירצה לאכול תרומה, אין זה זכות.

ויש להוסיף, שמהמפורש בגמ' שהגיור זכות היא לקטן, מפני ש'לא טעם טעם חטא', ונוח לו בשמירת המצוות, עולה שאם היהדות והמצוות קשות עליו, חוב הוא לו. ומכאן שאם בקטנותו כבר טעם טעמא דאסורא, אין הגיור זכות בשבילו, ולפ"ז קטנים הגדלים במשפחה חילונית ומורגלים כבר בקטנותם בעברה וטועמים טעמא דאסורא, מורגלים בחילולי שבת וחג, כמו נסיעות וטיולים ובישולים בשבת, וכן מורגלים בשאר מנהגי החילונים וכבר בקטנותם מתרועעים בתערובת בנים ובנות, מסיבות ואירועים, רחיצה מעורבת וכדו'. וכן כבר בקטנותם שקועים ראשם ורובם ברשתות חברתיות ואמצעי תקשורת רבים ומגוונים, טלויזיה כבלים אינטרנט, וכן הורגלו ללכת לתיאטראות סרטים וכדו'. וכבר בקטנותם מורגלים הם בדברי כפירה ואפיקורסות וכו', וקשה מאוד לפרוש מהם, אין הגיור זכות להם.

ראוי לזכור שבתקופות קודמות לא היה הבדל מהותי בעניינים אלו בין קטן יהודי לקטן גוי, שניהם לא טעמו טעם חטא, אבל בימינו כבר בקטנותם הורגלו בעברה בטיולים וטלויזיה וכדו' בשבת, ברחיצה מעורבת כנ"ל, הרגלים רעים אלו שלא היו בעבר קשה מאוד לפרוש מהם, וכטעמו טעם חטא, וכבר בקטנותם בהפקרא ניחא להו, ובכה"ג עולה מהמפורש בגמ' שאין זה זכות.

קטן בימינו גדל בתרבות חילונית ורוצה לנהוג כמנהג הוריו ובני משפחתו החילונים ורצונו להמשיך בהרגליו של התרבות החילונית, לנסוע ולטייל בשבת, לצפות בטלויזיה וכו' ובכל הנ"ל. ואם כבר בקטנותו לא ניחא ליה בתרבות הדתית, ובעול חובות התורה, ואין נוח לו להתנתק ממנהגי תרבותו, ה"ז כטעם טעם חטא ואין הגיור זכות לו.

לדברי רוב הפוסקים קטן הגדל במשפחה חילונית אינו גר

רוב הפוסקים כתבו שגר קטן במשפחה שאינה שומרת מצוות, אי אפשר לגיירו, כיוון שכשיגדל לא ישמור מצוות, ולא עוד אלא שעתיד להיכנס לחיוב עונשין על שעבר על איסורי תורה החמורים, אין הגרות נחשבת לו לזכות ואינו גר.

כך כתב הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל (הובא בשו"ת מטה לוי ח"ב, נ"ה):

"באמת דזה אינו רק במי שיש לו נאמנות על דת יהודית ולכן כיון דרוצה להכניסו בכנפי השכינה שיהי' יהודי ומחזיק ביהדות כראוי בזה אמרו דהויא זכות זו וכמבואר בכתובות ד' י"א, משא"כ בנ"ד דהאב יצא מהכלל והוא כמומר לכלהתורה ע"כ בכה"ג לא מקריא זכות רק חובה".

וכ"כ בספר זכר יצחק לגאון ישראל ר' איצלה מפוניבד' (ח"א סי' ב'):

"אבל כאן שאביו ואמו או אחד מהם עבריינים הם לכל התורה והם אינם רוצים באמת להכניסו בכלל המצוות אחרי שגם הם בעצמם אינם מקיימים, אין זה כהביאו אביו להתגייר דהרי הגירות הוא קבלת כל התורה כולה, וא"כ הוי רק כמו שאנו בעצמנו מכניסין אותן, ולזה אין בדינו כח כמו שמבואר בש"ס כתובות יא ע"א דחדא מיניה בעי או כשהוא קטן בר דעת או כשאביו או אמו רוצים להכניסו. ועוד כיוון דאנו יודעים דיעבור על כל איסורין שבתורה כשיתגדל בבית כזה א"כ אין זה זכות לו כי אם חובה, ובכגון דא לא אמרו זכין לאדם, ומחויבים להודיע לו כי הבנים אינם שלו".

וכ"כ בשו"ת דעת כהן להראי"ה קוק (סימן קמ"ז):

"וכ"ז הוא רק אם הוא באופן כזה שאנו יודעין שבגדלותו יקיים את המצוות, דבאמת הלא קבלת המצוות היא עיקר של הגירות, שהרי היא מעכבת... אבל בענין שמתברר שאין דעתם כלל לקיים ולהיזהר, מאי מהני מה שמוסרים אותו לגירות ע"פ ב"ד. וכאילו גרות במילה וטבילה וחסרה קבלת מצוות, אין זו גרות כלל", ועוד כתב (שם קמ"ח) "בנ"ד שבוודאי בגדלותו ג"כ לא ישיב לב לקיום המצוות, כיוון שעיקר גידולו וחינוכו הוא בענין פריקת עול של קיום המצוות, הרי יחסר כח הקבלה של המצוות ואין כאן גרות".

וכ"כ בשו"ת חבצלת השרון (ח"א יו"ד ע"ה) לגאון ר' מנחם מאניש באבד מגדולי המשיבים בגליציה:

"צדקו בזה דברי כ"ת (הוא הגאון ר' אברהם מרדכי אשכנזי אב"ד וואריז והגליל בגליציה) דהא דמטבילין גר קטן ע"ד אביו הוא רק משום דזכות הוא לו וכאן כיוון דברור הדבר שיעבור כל התורה עפ"י החינוך שיחנכו אותו אביו ואמו א"כ אין זה זכות אלא חובה דעכשיו הוא לאו בר חיובא דנכרי הוא דהוולד כמותה, ואם יגיירוהו ויעבור על המצוות חוב גדול הוא לו. ואף די"ל ממ"נ אם כשיגדיל יתנהג ג"כ כאביו ולא ירצה לקבל עליו מצוות א"כ לאו גר הוא דהא קיי"ל שם בכתובות דהגדילו יכולין למחות, וא"כ אם כשיגדיל לא ירצה לקבל עליו מצוות א"כ לא אהני גרותו למפרע ולא בר חיובא הוא, ואם כשיגדיל ירצה באמת לקבל עליו עול תורה ומצוות א"כ שוב זכות הוא לו. אך לפימש"כ התוס' שם דבעי' זכות גמור דאל"כ ליכא זכייה לקטן מדאורייתא וכאן וודאי לאו זכות גמור הוא דקרוב הדבר יותר שלא יקיים המצוות שבוודאי יתן אותו לשטודים ובוודאי יחלל שבת שבת וכהנה וכל שאין ברור לנו דזכות גמור הוא לו אין זכין לקטן בכה"ג".

וכ"כ בנחרצות הגאון בעל שרידי אש (ח"ב סימן צ"ו):

"והעיקר, שאין בזמננו שום זכות לקטן שגיירו אותו, ובפרט מי שמתגדל בבית הורים שאינם מקיימים תורה ומצוות, והילד ג"כ לא יקיים את המצוות שנתחייב בהם ע"י גירות. וא"כ לא זו בלבד שאין הגירות זכות לו, אלא היא חוב גמור, ואסור לגרום חוב לאדם אף על פי שאינו יהודי. ולא עוד, אלא שהגירות שהיא חובה לו, היא בטלה ומבוטלה ואינו גר כלל ויבוא לידי מכשול, שיחשבוהו וגם הוא יחשוב א"ע לישראל. ואין לשער ולתאר את ריבוי המכשולים שיצאו מזה".

וכ"כ במשפטי שאול להגר"ש ישראלי (סימן ל"ח):

"ולא נשאר לנו אלא לברר את מדת הכנות של הזוג המאמץ, כי זהו שצריך בעיקר לקבוע אם הגירות היא זכות לתינוקת, שאם תתנך לעבריינות אין זה זכות כמש"כ גאוני הדור הקודם הגרי"א ספקטור, והגר"י מפוניבז' וכן הוא בדעת כהן... שיחקור היטב כוונתם לחנכה ליהדות... ואם יתברר לבית הדין כנות כוונתם וקבלת ההצהרה טבילוהו טבילת גרות כדין התורה".

וכ"כ הגר"א גולדשמיד זצ"ל והגאון ר' יוסף קאפח זצ"ל (שם):

"האם תהווה הגרות זכות לקטנה הזאת, או לא, היינו איזה הוא הבית שהמחזיקים בקטנה יבנו לה, ומה הוא החינוך שהיא תקבל בבית הזה אצלם, האם חינוך יהודי כדת וכדין, כך שהגרות זכות היא לה באמת, או לא. הדבר הוא פשוט ואינו צריך הסבר".

וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק (ג', צ"ט), וכן דעת הרי"ד סולבייצ'יק (נפש הרב עמ' רמ"ה), וכ"כ דעת הרב שלום משאש (ח"ג יו"ד ס"ב), וכן קובע הציץ אליעזר (יח, סה), בציינו לעוד פוסקים, שו"ת פרי השדה (ח"א סימן מ"ג), שו"ת דברי אהרון (יו"ד מ"א), שו"ת התעוררות תשובה (ח"ד סימן קמ"ב), וכן בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ב, תקי"ב) ועוד.

דעות הראשונים בגדר קבלת המצוות ואופן ואפשרות המחאה

כתבו התוס' (בסנהדרין סט) "אין חסרים אלא קבלת מצוות ומתוך שגדלו ולא מיחו היינו קבלה", כלומר גר קטן עדיין חסר לגיורו קבלת מצוות וכשיגדיל צריך לקבל, וכשלא מוחה יש בזה הסכמה שבשתיקה והוא כקבלה. והרשב"א כתב בדעת התוס' "ולפי דבריהם צריכין להודיעו לאחר שיגדיל", וכ"כ הריטב"א "תרצו בתוספות דאינם גרים גמורים עד שמודיעים אותן מתן שכרן ועונשם של מצוות כשהגדילו".

הרי שלגיורו המלא צריך קבלת המצוות, וצריך לגלות דעתו, ולפחות גילוי דעת שבשתיקה שמהווה תחליף לקבלה.

וכעין זה כתב הרא"ש "מיום שהגדילו וראינום מקיימי מצות שוב אין יכולים למחות", כלומר בקיום המצוות כשיגדיל נעשה גר גמור, וכן נפסק בטור ושו"ע, ובפשטות הרא"ש נקט כדעת תוס' וכן משמע ברשב"א, כמו שיבאר בהמשך.

לדעת תוס' כשמגיע ל"ג שנה דינו כגרות של גדול, וללא קבלת מצוות ולפחות הסכמה שבשתיקה, אינו גר, קטנים אלו שבגיל בר מצווה אינם רוצים במצוות, אין כאן לא קבלת מצוות ולא הסכמה שבשתיקה. וגם אם לא נהג במנהג גוי, אלא היה יושב ובטל ולא מוחה, מ"מ הרי צריך הסכמה שבשתיקה, ואין כאן.

ועוד כתבו התוס' (יבמות מח ד"ה אלא) "דאין טוב לחייבו במצוות מאחר דאין חפץ לקיימם", ואין זה זכות.

והנה איתא בגמ' (כתובות דף י"א, א) "אמר רב יוסף הגדילו יכולין למחות", ונפסק להלכה בשו"ע (יו"ד סי' רס"ח סעי' ח) ובפשטות מחאה אינה דווקא באמירה של 'איני רוצה להיות יהודי', אלא גם אם אמר 'איני רוצה לשמור מצוות' הוי מחאה. כדמשמע ממה שכתבו הרא"ש והריטב"א שאם עשה מעשה יהדות, הרי זה מהווה הסכמה וקבלת היהדות, וכן מפורש בתוספות ישנים שכשנהג מנהג גויות הוי מחאה, דתוס' ישנים (על הגליון)

כתבו על מה שאמרו בגמ' 'הגדילו יכולים למחות', "כגון שהתחילה מנהג גויות יום לפני גדולתה וכן נהגה יום או יומיים לאחר גדולתה".

לפ"ז בנדוננו אפי' את"ל שזכות הוא לו, כיוון שהגדיל ולא שמר מצוות הרי זה מחאה ואינו גר. והטעם בזה כי גוף הגרות היא כניסה לברית בקבלת התורה והמצוות, ואם כשהגדילו אינם שומרים תורה, נמצא שלא נוח להם במה שזיכו להם יהדות שמהותה שמיעה בקולו ית', שלא יתכן שיחפצו בחובה זו ולא ישמרו (ואין די בכך שהם מעוניינים שבשם יהודי יקראו) ואין לך מחאה גדולה מזו.

העקרון של התו"י מוסכם על כל הראשונים, וכן משמע בתוס' סנהדרין (סט) שכתבו "אין חסרים אלא קבלת מצות, ומתוך שגדלו ולא מיחו היינו קבלה", כלומר שבבגרותו צריך לקבל המצוות, וזה שלא מחה נחשבת הסכמה שבשתיקה, וכאלו אמר הריני מקבל עלי עול מצוות, וא"כ אם נוהג מנהג גויות, הרי לא קיבל המצוות בדעתו, וזה כעין דברי התו"י.

וכן כתבו הרשב"א והריטב"א בדעת התוס' (ד"ה אר"י הגדילו יכולים למחות) "תרצו בתו' דאינם גרים גמורים עד שמודיעים אותן מתן שכרן ועונשם של מצות כשהגדילו, וה"ק כיון שהגדילה שעה אחת גרות גמור אחר שהגדילה מודיעים להם עונשים ומתן שכרן של מצות שוב אינה יכולת למחות", ועוד כתב הריטב"א "א"נ ה"ק כיון שהגדילה לשם יהדות קאמר, כיון שעשתה מעשה יהודית אחר שגדלה וניכרים מעשי' שהם מעשה יהודית", לדבריהם צריך קבלת מצוות כמו אצל גדול, או יעשה מעשה יהודית לגלות דעתו שמקבל המצוות, וא"כ אם נוהג מנהג גויות, הרי לא קיבל המצוות בדעתו, וזה כעין דברי התו"י.

הרשב"א והריטב"א עצמם נקטו בדרך אחרת מתוס' לגבי אופן המחאה וכתבו "י"ל במוחה מתוך קטנות לאחר גדלות, שלא גדלה שעה בלא מחאה", מ"מ משמע בדבריהם שלא באו לדחות את העקרון במהות הקבלה והמחאה, אלא לדעת תוס' צריך קבלה במעשה אקטיבי, ולדעת הרשב"א והריטב"א די בהסכמה שבשתיקה, והמחאה היא מעשה אקטיבי.

גם לדעת הריטב"א בשעה שמגדיל צריך קבלה, ולפחות בעי הסכמה שהיא כעין קבלה, כמו שמשמע שם בריטב"א שהביא דעת תוס' שצריך להודיעו המצוות, כשהגדיל, וכ"כ הרשב"א בדעת תוס'. אמנם הרשב"א והריטב"א חולקים על תוס' ולא הצריכו הודעת מצוות כשהגדיל, אבל בכל זאת הרשב"א כתב להדיא שצריך להתרצות כשמגדיל. וגם הריטב"א מודה בזה ואי המחאה ה"ז כהסכמה. אילו הריטב"א חולק על העקרון ולדעתו אין צריך קבלה כל שהיא לכשיגדיל, א"כ הי"ל לריטב"א להקשות על תוס', הרי אין הודעת וקבלת מצוות מעכבת אצל קטן, ומדוע צריך לקבל שוב. מזה שלא הקשה קושיא זאת, משמע שאינו חולק על העקרון שצריך לפחות הסכמה. כל הויכוח בין הריטב"א לתוס' היא רק לגבי אי בעינן הודעה או שדי לנו בזה שלא מחה, והטענה של הריטב"א נגד תוס' היא רק "ולשון התלמוד אינו נח לפי זה, אבל יש לפרש במוחה והולכת מתוך קטנות לאחר גדלות, שלא גדלה שעה אחת בלא מחאה", כאמור מהא שלא הקשה על תוס' ממהות הדבר, משמע שאינו חולק על העקרון שצריך להתרצות ולהסכים. לפ"ז כשהגדיל ולא שמר מצוות, הרי שחסר כאן ההסכמה, וגם לריטב"א אינו גר.

ועוד, הריטב"א כתב שם "כיון שנתחייב בקטנותו והורגל בתורת ישראל הקדושה ומסתמא לא יסור ממנה, מלתא דלא שכיחי שימחה", לדבריו הגמ' מדברת על קטן שומר מצוות. וא"כ אפשר שבקטן שאינו שומר

מצוות הריטב"א יודה לתוס', שצריך קבלה. הריטב"א חולק על תוס' בקטן ששומר מצוות, וכתב שדי לנו בזה שלא מחה, אין לנו להשליך מכך גם על קטן שאינו שומר מצוות, ולפחות יצטרך קבלה שבשתיקה ונאמוד דעתו שמקבל המצוות בלב.ו.

בגדלותו, אין די במחשבה ניטרלית כגון שהיה ישן או ישב בטל, או נתעלם ממנו ענין הגרות, ואינו גר עד שיתרצה בהסכמה שבשתיקה.

מפורש ברשב"א שכתב (ד"ה והא דנקט רב הונא) "כשיגדיל ויתרצה" "ובשעה שנתרצה", מבואר שבגרותו צריך להיות מרוצה בגרותו, וא"כ כשנהג מנהג גויות הרי מוכח שאינו מתרצה.

וכן כתב הרא"ש "מיום שהגדילו וראינום מקיימי מצות שוב אין יכולים למחות", וכך נפסק בטור ובשו"ע (רסח יא) "נהג מנהג יהדות שוב אינו יכול למחות", מכאן שהכל תלוי במעשיו, ועל כרחך כשם שקיום המצוות גומר הגרות, כך נהג מנהג גויות עוצר הגרות.

ויש להוסיף בגדר אופן המחאה המבטלת הגרות, דמפורש בגמ' ובפוסקים שאין לך מחאה גדולה ממעשה, כמו שהביא בשו"ת 'איש מצליח' (ח"ב יו"ד מ"ב) "אלא כל שנהג במנהג הגויים משהגדיל אין לך מחאה גדולה מזו", והביא לשון תשו' הרשב"א (ח"ב קמ"ד)

"וה"ז כאילו התנה בית זה מכור לכם מעכשיו אם לא אחזור בי וכו' ולפיכך ראובן זה שעמד לאחר מכאן ומכר אותו בית ליהודה אין לך חזרה גדולה מזו", כלומר, המעשה מוכיח על החזרה, וגם כאן מעשה גויות מוכיח על המחאה.

ועוד הביא ראייה מגמ' פסחים (פח א)

"אמר רבא כיון ששחטו אין לך מיחיו גדול מזה", וכן פסק הרמב"ם (ב י) "שחטו לעצמן אין לך מיחיו גדול מזה". וכן אמרו בעירובין (פב ב) "אמר רבא כיון שעירבו אין לך מיחיו גדול מזה", וכן פסק הרמב"ם (ו כא) "ערבו הן לעצמן אין לך מחאה גדולה מזו", וכן אמרו בגמ' נזיר (כח ב) וברמב"ם (נזירות ב טו) "נעשה מעשה שגלה דעתו שלא רצה הוא או קרוביו בנזירות זו, הרי זה אינו נזיר".

בגמ' הללו מפורש שמעשה הוא כאמירה ברורה, וכל דבר שמועיל בו מחאה, ועשה דבר המנוגד לו מיקרי מחאה, ה"ה כאן מעשה גויות סותר את הגרות, ואין לך מחאה גדולה מזו. היות וכאמור מהות הגרות היא הברית עם ה' ית' ולשמוע בקולו, כל שנהג מנהג גוי, הרי כאילו אמר שמצדו אינו מעוניין בברית עם ה' ית' ואין לך מחאה גדולה מזו.

ועוד ראייה מהא שאמרו (גיטין מ)

"א"ר יהושע בן לוי עבד שהניח תפילין בפני רבו יצא לחירות... אמר רבה בר רב שילא כשרבו הניח לו תפילין", וברמב"ם (עבדים ח יז) "עבד שהשיאו רבו בת חורין או שהניח לו רבו תפילין בראשו או שאמר לו רבו לקרות שלשה פסוקין בס"ת בפני צבור. וכן כל כיוצא באלו הדברים שאינו חייב בהן אלא בן חורין יצא לחרות, וכופין את רבו לכתב לו גט שחרור. וכן אם נדר נדר שכופין עליו את העבדים כמו שבארנו בנדרים ואמר לו רבו מופר לך יצא לחרות, שכיון שלא כפה אותו במקום שיש לו לכפותו גלה דעתו שהפקיע שעבודו".

כל שעשה עם עבדו מצוה שאין דרך העבדים לעשות, רואים זאת כעומדת בסתירה לעבדות, ואמרינן שבמעשה זה האדון משחרר את עבדו לחרות. כ"ש קטן זה בזמן שבידו להחליט על יהדותו, ועומדת בפניו אפשרות להשתחרר מהיהדות, אם עשה מעשה גויות, הרי זה מעשה המשחרר מהיהדות.

כל הדברים שהוזכרו בגמ' הללו, הכל מבוסס על אומדן דעת וגילוי דעת, וה"ה במעשה גויות בגרות יש אומדן הדעת וגילוי דעת שאינו רוצה בדת. הכל נובע מהעקרון שהיהדות הדת והמצוות חד הם, ויש כאן גילוי דעת שאינו רוצה ביהדות.

ובאמת דברי התו"י היא מלתא דמסתברא וא"צ לראיה, שמנהג גויות, עומד בסתירה לגוף הגרות, ואין לך מחאה גדולה מזו. וכן משמע בשו"ת חבצלת השרון (ראה לשונו לקמן) שנקט בפשיטות שחלול שבת היא מחאה.

והנה לכאורה יש להקשות מהא שאמרו במסכת שבת ריש פרק כלל גדול, גר שנתגייר לבין הנכרים מביא חטאת אחת, וכתב הרמב"ם (הל' שגגות) שמדובר שנתגייר כשהיה קטן, ולאחר שנים התברר לו שהוא יהודי מביא חטאת אחת. ולכאורה הרי נהג מנהג גויות כשהגדיל וליהיו מחאה. ובדברות משה הקשה הרי אין זה זכות לו כיוון שגדל בין הנכרים ולא ישמור מצוות.

אבל באמת לא קשה כלל, כמ"ש הגרי"ש אלישיב בקובץ תשובות ח"ב שבפשוטות בשעת הגרות היה לו לזכות כי התכוונו לקחתו ולגדלו על ברכי הדת, ובשעת הגרות היה לו זכות, אלא שקרה מקרה ולא הצליחו לגדלו לתורה, ונשאר בין הנכרים. וכן גם לאחר שהגדיל או שידע על יהדותו ורוצה להיות יהודי, כל זמן שאינו יודע על המצוות, אין זה מחאה. והרי זה כנתעלם ממנו שהתגייר, שבכה"ג אין מנהג גויות מחאה, אלא כשיתברר לו שהתגייר וינהג כגוי. כמו קטן שביום שהגדיל היה ישן, וכשהתעורר מחה, דהוי מחאה, כמו שמשמע ברא"ש ובשו"ע שכתבו שאם נהג מנהג יהדות שוב אינו יכול למחות, משמע שאם לא עשה מעשה יהדות, יכול למחות אפי' לאחר זמן, ה"ה אם נתעלם ממנו שהוא יהודי, לא הוי מנהג גויות מחאה.

זכין לו רק בזכות גמורה

כתבו התוס' (ד"ה מטבילין) "אבל הכא שזכות גמור הוא לו יש לו שליחות", פי' זכיה מטעם שליחות, וזכין לקטן רק כשהוא זכות גמורה, אבל אם יש קצת חובה אין לו שליחות ואין דין זכין. וכן הביא בשטמ"ק בשם הרא"ש דבעינן זכות גמור, וכן משמע בלשון הרשב"א שכתב דמילה אינה זכות גמור, משמע דס"ל דבעי' זכות גמור, וכאן הרי יבואו לחיוב סקילה וכריתות, ובוודאי אינו זכות גמור.

לפי"ז קטן הגדל במשפחה חילונית שלא ישמור מצוות, ויכנס לחיובי סקילה וכת, יש מקצת חובה, ובוודאי אינו זכות גמור וכל שאין זכות גמור אין דין זכין.

דעות הפוסקים שזכות הוא לו

יש דעות בפוסקים דס"ל שגם אם לא ישמור מצוות הגיור תקף, דכך כתב ה'בית יצחק' (אה"ע ח"א סכ"ט) "הנה אם אביו רשע מחלל שבת ואוכל טרפות ואמו נכרית בודאי הבן ג"כ יגדיל ויתחזק בדרך זה, ולכאורה אין זכות להולד... מ"מ כבר כתבתי בספרי יו"ד סי' ק' דהוי זכות להגר, דאף שיענש מ"מ יש לו חלק לעוה"ב,

משא"כ אם ישאר נכרי... מ"מ לא היו זכות ברור כ"כ, על כן בכה"ג הגדילו יכולין למחות", והביאו האחיעזר (ח"ג כח), וכעין זה כתב באג"מ (אה"ע ח"ד סי' כו אות ג') וכן עוד פוסקים שדעתם להקל.

וקשה על דבריהם מכל הראיות והטעמים שהובאו למעלה, ונחזור עליהם בקצרה. מדברי התוס' בסנהדרין דס"ל שעדיין צריך קבלת מצוות כשיגדיל, וכשלא מיחה השתיקה כקבלה, וכאן אין הסכמה שבשתיקה, ואדרבה גילה דעתו שאינו רוצה במצוות. ועוד ברשב"א משמע דבעי 'נתרצה' וכאן לא התרצה. ועוד להרשב"א והריטב"א בדעת תוס' כשיגדיל צריך להודיעו המצוות, או צריך לגדול שעה אחת לשם יהדות ולעשות מעשה יהדות, וכן לדעת הרא"ש בשביל גמר הגרות צריך מעשה יהדות וכן נפסק בטור ושו"ע, ובנדון שלו עשה ההיפך. ועוד הרי מפורש בתוס' ישנים, שבנהג מנהג גויות הוי מחאה, וכאן נוהג מנהג גויות.

ועוד, בגמ' משמע להדיא שאין מתחשבים בעוה"ב, שאמרו טעם טעמא דאיסורא חוב הוא לו, וקשה דלעולם זכות הוא לו, כי יזכה לחלק בעוה"ב, ומדוע חלקו בין טעם איסורא או לא, וע"כ החלק לעוה"ב לבד, אין בו בכדי להכריע קושי אחר. רק כשלא טעם חטא, וירד הקושי של המצוות, תו הוי ליה זכות בגלל עוה"ב. (הגרי"ש אלישיב).

ועוד כפי שהתבאר למעלה, קטן בימינו כבר טעם טעמא דאיסורא, כבר התמכר למנהגי עברה להיות שקוע במכשירים ורשתות, והורגל במנהגי החילונים, ובגיל י' יא' יב' כבר טעם איסור, וחוב הוא לו. ועוד, הוא אינו מעונין להיות שונה ממשפחתו ותרבותו החילונית, וחוב הוא לו.

ועוד, הא בעינן זכות גמור, כמ"ש התוס', ובשטמ"ק בשם הרא"ש, וכן משמע ברשב"א שכתב שמילה אינה זכות גמור, משמע דס"ל דבעי' זכות גמור, וכאן שיבואו לחיוב סקילה וכריתות, בוודאי אינו זכות גמור.

ועוד, הרי מבואר בראשונים שב"ד נעשין לו אב ומגדלים ומחנכים אותו, כמפורש ברש"י ובמאירי שב"ד נעשין לו אב ומתחנך ומורגל בתורת ישראל הקדושה, לא שכיח שיסור מהתורה, ויש חזקה שיתנהג כיהודי, והוא מסור לב"ד להכניסו לברית ולקדושת אמונה' וכן הוא בריטב"א וברשב"א (עיי' לשונם למעלה).

ועוד קשה על דבריהם מדברי התו"י, ובוודאי הבית יצחק והאג"מ שלא ראו דברי התו"י, (כנראה לא הודפס עה"ג), אילו ראו את התו"י לא היו נוטים מדבריו המפורשים, ואנו שכבר נודע לנו התו"י פשיטא שא"א לנטות מדבריו. ובפרט שסברא היא, ועוד כבר התבאר שדבר זה מוסכם על כל הראשונים, והובאו ראיות רבות שמעשה גויות הוי מחאה.

ויש להדגיש עוד שהאג"מ לא קבע את דבריו בוודאות אלא הסתפק צידד ונטה אבל לא הכריע, וכל מה שהמליץ לגיירם זה רק כשהיה ספק גדול שמא לא ישמרו מצוות, אבל הוא לא הורה במקום שוודאי לא ישמרו מצוות.

וכמבואר שם שמדובר על ילדים שגדלים בבית חצי דתי או מסורתי, כמו שכתב (אה"ע ח"ד סימן כו אות ג') "בי"ס שנתייסד ע"י בני תורה... ונודע שהרבה תלמידים הם מנכריות שנתגיירו אצל הרעפארמער ואצל הקאנסערוואטיוון שאינו כלום... שכל פרנסתם מזה... אפשר לתקן דאת הקטנים יגיירו כי הם א"צ קבלת מצות ויגיירום ע"ד ב"ד והוא זכות להם, כי מכיון שלומדים בבי"ס דתי אצל מורים יראי שמים הרי מצוי שיתגדלו להיות שומרי תורה, שלכן אף שהוא ספק הוא זכות ודאי. וגם אף אם לא יתגדלו להיות שומרי תורה מסתבר

שהוא זכות דרשעי ישראל שיש להם קדושת ישראל ומצותן שעושין הוא מצוה, והעבירות הוא להם כשגגה, הוא ג"כ זכות מלהיות נכרים. וזה אני חושב שיסכימו הבע"ב. וגם הגדולים מבני י"ג נמי אם יאמרו להם שצריכין להתגייר, וכן הגדולות מבנות י"ב ודאי יתראו".

מעיון בדבריו עולה שהאג"מ לא הקל אלא במשפחות הקרובות לדת, בקטן שגדל במשפחה בעלת רגש דתי חזק ששולחת את ילדיה ללמוד בבי"ס דתי של "בני תורה" "אצל מורים יראי שמים", "ומצוי שיתגדל ולהיות שומרי תורה", ההורים והילדים הגדולים קרובים לדת, עד כדי כך ש"אם יאמרו להם שצריכין להתגייר, ודאי יתראו" "אני חושב שיסכימו הבע"ב".

עיננו הרואות, שדמות הקטנים שעמדו לנגד עיניו, הם אלו שמצוי שיתגדלו להיות שומרי תורה, משפחות עם הכרה דתית, ההורים מרצונם החפשי שולחים את ילדיהם לבי"ס דתי אצל מורים יר"ש, יש להן מודעות ורצון דתי. וישנו סיכוי גבוה שיגדל וישמור מצוות כדון, וגם אם לא ישמור יהיה מאמין בעיקרי הדת כאדם מסורתי, מה שלמד אצל מורים יר"ש.

אבל בנידון שלנו הקטן אינו בן להורים שיש להם רגש דתי, ושולחים לבי"ס דתי, ולא מצוי אצלם שבניהם יגדלו להיות שומרי תו"מ, ובבגרותם לא ירצו לקבל מצות, ובכה"ג לא הקל, ודברי האג"מ אינם נוגעים לענינו.

העולה מכל הנ"ל, שהיות ודעת רוב הפוסקים הוא שאינם גרים, וכיוון דהוא דין דאורייתא אי אפשר להקל כדעת יחיד, א"א להקל נגד רוב הפוסקים ואסורים לבא בקהל, ובפרט בדבר הנוגע לרבים.

ובפרט שכבר התבאר שבימינו יתכן שגם הם יודו שאינו זכות כשטעמו טעם חטא. וכן חשוב להדגיש שהמקילים לא הכריעו בוודאות אלא רק צדדו בדבר, ולא ראו דעת המחמירים, וכתבו דבריהם בקצרה מאוד. לעומת המחמירים שכתבו דעתם באופן ברור ונחרץ. ובפרט שיש ראיות רבות בגמ' ובראשונים כדעת המחמירים, ותמיהות רבות על המקילים, וא"כ בוודאי מדינא א"א בשו"א להקל בזה, ועכ"פ מכלל ספק לא יצא, ואין להתירם בקהל.

נוחות חברתית אינה נחשבת לזכות בעניין זה

יש שרצו לטעון שהיום בא"י זכות הוא להיות יהודי מסיבות חברתיות, נוח לו להיקרא יהודי בסביבה יהודית, ורצונו לא להיות שונה מהחברה החילונית, כמו כן יוכל להנשא ליהודיה.

ואינו נכון, כי אם בגלל הענין הדתי חוב הוא לו, לא יעזור שום ענין גשמי חברתי וכלכלי שיהיה בכוחו להכריע לזכות, וגם אם הענין הגשמי זכות גמור הוא, כל שהענין הדתי חוב הוא לו, אין זה זכות.

וכפי שמוכח בגמ' שאמרו שהזכות הוא ביהדות בדת ובמצוות, ולכן נפק"מ אם טעם חטא אם לאו, דהיינו שהזכות והחובה נובעות ממצוות ואיסורי התורה שיחולו עליו, בגמ' לא העלו את ההיבט הגשמי של נוחות החברתית והכלכלית, ולא מצאנו ששקלו דברים גשמיים שאינם קשורים למצוות.

ראיה לדבר, מהא שאמרו ביבמות (מז) "אומרים לו, אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים דחופים סחופים ומטורפין ויסורין באין עליהם", הרי שיהודי הוא נרדף דווי מטורף ובעל יסורין, והיאך אמרו זכות הוא לו? אלא ע"כ שלא התחשבו בענין החברתי, אלא ברווח הרוחני.

זכות וחוב בגיור הוא תוצאה מהברית עם הקב"ה ושמירת מצוותיו וחלקו בעוה"ב. מה שיש בידינו מדברי הגמ' הם רק השיקולים שאמרו בגמ' על החטא, אבל זכות וחובה שלא אמרו בגמ', אין בידינו לקבוע בו שהוא זכות. על כן קודם כל אנחנו שוקלים האם במהות הדבר זה זכות, כל שלא נוח לו במהות בברית ובקבלת עול מלכותו ית', ואינו מתחשבים בזכות ורווח צדדי. ואם מהטעם הדתי זכות הוא לו, או אז ניתן גם לשקול זכות גשמית נוחות חברתית וכלכלית, ואולי יהיה זכות גמור כמו 'ניחא ליה במאי דעביד אבוהו', אבל ללא הקומה הראשונה שהיא זכות בגלל הדת היהודית, אין לזכויות הגשמיות חלק בשיקול כמו שהתבאר.

ולהוסיף שגם לטענתם, הרי אינו ברור שבכל מקרה הוא זכות גמורה להם, וכמו שמהם טוענים לאיך גיסא שהרבה מהם שמצויים בין גויים כמותם ולא מעניין אותם כלל שייקראו יהודים, וצריך לבדוק כל מקרה לגופו גם לטענתם, ובפרט שצריך שתהא זכות גמורה כנ"ל, וגם אלו המעוניינים, הרי בהרבה מקרים מצדם מספיק שייקראו ישראלים לעניין הלאומי, ולא שייכים לחיובי הדת היהודית,

וכנ"ל שבגמ' מבואר שזכות והחוב הם תוצאה של שמירת המצוות, אם טעם חטא, חוב לו, ואם לא טעם זכות היא לו, והקטן עליו מדברת הגמ' ישמור המצוות, וכלל לא עלתה האפשרות של גיור קטן שגדל כחילוני בכפירה ללא שמירת מצוות, וברור שאין בידינו לשקול מהו זכות ומהו חוב מדעתנו במה שלא הוזכר בגמ', אלא בראיה גמורה.

ובפרט שכפי שהעיר הגרש"ז אויערבאך שכל הדין של זכיה בגרות חידוש גדול הוא שהתחדש כאן בגמ', ואינו דבר שמתקבל על הסברה שענין רוחני אפשר לזכות בו עבור אחר, ובוודאי מדעתנו איננו יכולים לחדש כדבר הזה. שהרי אין כאן חפץ או ממון שניתן לזכות בו. חדוש גדול הוא לזכות דבר רוחני עבור אחר, וכ"ש לקטן שאין בו דעת, ואין לך בו אלא חידושו. ואין בידינו אלא מה שאמרו בגמ' ובראשונים, ואין בידינו להרחיב ולהקיש לדבר אחר ללא ראיה ברורה.

ובגמ' משמע שאם טעם חטא חוב הוא לו, משמע כל שיש קושי בשמירת המצוות, איננו מתחשבים בזכויות אחרות כמו הזכות שיהיה לו חלק לעוה"ב, שאל"כ לעולם גם כשטעם חטא, זכות הוא לו, כיוון שיזכה לחלק בעוה"ב. מכאן נלמד שכפי שהזכות לעוה"ב, אין בה כדי להכריע קושי אחר, כך גם הזכות שיש לו בנוחות להיות יהודי בין יהודים בא"י כדברי הטוענים כן, אינו יכול להכריע את החוב של עונשי התורה. אבל אם לא טעם חטא, וירד הקושי של המצוות, תו הוי ליה זכות בגלל עוה"ב.

ניחא להו במאי דעביד אבוהו

אמרו בגמ' 'גר שנתגיירו בניו ובנותיו עמו ניחא להו במאי דעבד אבוהו', כלומר שהוא גר בגלל אביו וא"צ שיהיה ע"ד ב"ד. ובפשטות זה שהאב יכול לגייר עמו את בנו הוא מטעם זכין, שהמעשה הוא זכות גמור לבנו, שכרוך ונשען עליו ודואג לו, וכל מה שעושה זכות הוא לו, וא"צ לדעת ב"ד.

וכך משמע בשטמ"ק שכתב 'ניחא ליה במאי דעבדי ליה אביו ואמו ואינו צריך דעת בית דין', כלומר שלקטן אין דעת, ולגרות צריך דעת, ודעת ב"ד או דעת האב עומדים במקום דעת הקטן, וכשיש דעת אב א"צ לדעת ב"ד, ודעת האב עדיפא כי ניחא ליה לקטן במה שעושה אביו. אבל כמו שב"ד זוכה לקטן מטעם זכין, כך גם מה שהאב זוכה לבנו את הגרות הוא מטעם זכין, ובעינין זכות לו.

וכן מפורש בתשובות חת"ס (רנג) הובא בפ"ת "אם מתגיירים עמו... דהוא זכות גדול בוודאי אין יכול למחות... וסברא זו כתב מורי בהפלאה זצ"ל דהטף בנשים במלחמת מדין כיוון שהיה להם זכות גדול שלא נהרגו, אם הגדילו אינם יכולים למחות. וא"כ ה"נ כשאבותיו מתיהדים אם הוא ישאר בגיותו קשה להם להיות באגודה אחת שיעשה יין נסך... ע"כ זכות גדול הוא לו ואינו יכול למחות", הרי להדיא שגם בהתגייר עם אביו הטעם הוא מפני שזכות הוא לו, ובמקום שחוב הוא לו אינו גר.

ולפ"ז אם הגרות חוב הוא לו כשמתכוון להרגילו בחטא, ודעת האביו היא לגרות שלא ע"מ לשמור מצוות, חוב הוא לו וכמו שהתבאר למעלה. ודווקא כשהאב עושה דבר שמועיל לבן, אמר' ניחא ליה, אבל אם אביו מתעמר בבנו ומוכרו לעבד, או מטבילו לעבדות, פשיטא שחוב הוא לו ולא אמר' ניחא ליה במאי דעבד האב, ה"ה בנדוננו כשהאב מביאו לעונשי כריתות וסקילה, חוב הוא לו ואינו יכול לגייר.

והנה ישנם הטוענים דאופן הגרות כשאביו מביאו 'דניחא ליה במאי דעבד אבוא' הוא דין חדש בפני עצמו, שיש זכות לאב לעשות בבנו כרצונו, ואינו מדין זכין. וא"כ לכאורה אביו יכול לגיירו גם כשהגרות חוב הוא לו כשיעבור על המצוות.

אמנם מהא שלא מצאנו בראשונים שאמרו שזה דין חדש, משמע שהוא מדין זכין. וכן משמע מהא שכתבו רש"י ושאר הראשונים, שיכול למחות גם כשהאב מתגייר עמו, משמע שדין אחד הוא כמו כשהתגייר ע"ד ב"ד. ועכ"פ אין בידינו לחדש מה שלא הזכיר בראשונים, ובפרט שלא חלקו.

ובפרט כפי האמור למעלה שאיננו מבינים בברור את דין זכין בגרות, וכן כשאיינו יודעים בברור, מה בדיוק כוחו של האב בגיור מטעם 'ניחא ליה במאי דעבד אבוא', כמובן שאיננו יכולים לקבוע הלכה ע"פ פלפול וסברא בדבר שאיננו יודעים את מהותו ואת השלכותיו, וכל מה שיש בידנו הם דברי הגמ' והראשונים ואין בידינו להמציא רעיונות חדשים ולקבוע על פיהם הלכה, אלא אם כן יש ראיות גמורות.

ובאמת גם אם נאמר שהטעם 'דניחא ליה' אינו מדין 'זכין', אלא הוא דין חדש וא"צ לזכות, בפשטות לא יועיל להכשיר בנדון שלנו. מכיון שהגרות שהיא על דעת האב, כוונתו לגרות ללא מצוות, לנתק בין הגיור לשמירת המצוות, ורצונו שבנו יהיה חילוני כשאר החילונים, וה"ז גרות ללא מצוות.

כעין מה שאמרו (נדרים כה) "תניא כשהן משביעין אותו אומרים לו הוי יודע שלא על תנאי שבלבך אנו משביעין אותך אלא על דעתינו ועל דעת בית דין", דומיא לשבועה שהכל הולך אחר דעת ב"ד, כך גם בגרות הכל הולך אחר דעת האב, לגרות ללא מצוות. וכפי שאם האב עצמו היה בא להתגייר ללא קבלת מצוות אינו גר, כך כשמגייר את בנו הנשען עליו ותלוי בדעתו, ודעתו לגרות ללא מצוות אין כאן גרות, כמבואר למעלה, שגוף הגרות הוא קבלת עול מלכותו ית', ולשמור מצוותיו, כמפורש בשו"ע שמעכתב הגרות, והיא גוף הדבר, וכיוון שחסר העיקר אין כלום, וגיור לאומי ללא מצוות, אינו גרות. והרי האב החילוני רוצה להדיא שבנו יהיה חילוני כמותו, שלא יקשה על התנהלות הבית בשבתות וחגים וכדו', הגרות היא בשביל שיזוהה זיהוי לאומי בלבד.

יוצא שהטעם 'דניחא ליה במאי דעביד אבוא' גרוע יותר מהטעם דזכין, כי בדין זכין הגיור ע"ד ב"ד ודעתם לגרות כדון, אבל הגרות ע"ד האב הכל הולך אחר דעת האב.

וכן משמע במאירי שכתב "נתגייר אביו ונתגייר בנו קטן על ידו, שהוא נכנס לברית ולקדשת אמונה על ידו, שהרי הדבר מוכיח בזו להיות חביב להם יותר מעל מה שאחזו מעשה אבותיהם בידיהם", כלומר, ענין הגרות ע"י האב הוא שמביאו לברית ולקדושת האמונה, וכשהאב אינו שומר מצוות, אינו מביאו לקדושה ולאמונה, אלא למצג שוא. זה תואם למה שכתב רש"י "ב"ד נעשין לו אב", ולמה שכתב שם המאירי, וכפי שגיר מדין זכין מתבסס על זה שמגדלים אותו לברית ולקדושה כך גיור ע"ד האב מתבסס על קדושה ואמונה.

וכן מפורש ב'דעת כהן' (קמז הובא למעלה)

"וכ"ז הוא רק אם הוא באופן כזה שאנו יודעין שבגדלותו יקיים את המצוות, דבאמת הלא קבלת המצוות היא עיקר של הגירות, שהרי היא מעכבת... אבל בענין שמתברר שאין דעתם כלל לקיים ולהיזהר, מאי מהני מה שמוסרים אותו לגירות ע"פ ב"ד. וכאילו גרות במילה וטבילה וחסרה קבלת מצוות, אין זו גרות כלל".

מבואר בדבריו שהכל תלוי למה שמוסרים אותו אביו ואמו, ואם מוסרים אותו לגרות ללא מצוות אין כאן גרות. העולה מכל זה שגם הטעם 'דניחא ליה' צריך שיהיה בדעת אביו שישמור המצוות, בין מפני שצריך זכות, ובין מפני שהכל הולך אחד דעת האב, וא"כ קטן הגדל במשפחה חילונית אינו גר, ועכ"פ מכלל ספק לא יצא.

ויש להוסיף בזה, שמצינו דעות באחרונים שהאמור בגמ' בענין 'ניחא להו במאי דעביד אבוהון' תקף רק באב גוי שנתגיירו בניו ובנותיו עמו כהנדון בגמ', ולא באב יהודי שהבן הנולד לו אינו נחשב לזרעו, וכפי שכתב בשו"ת פרי השדה ח"א סי' מ"ג, וכן כתב הגרי"ש אלישיב בקובץ תשובות ח"ב "אפשר לומר מכיון שבאופן טבעי הוא אביו א"כ אם גייר אותו הרי זו זכות לילד משום דניחא להו במאי דעביד אבוהון, או שמא נאמר, מכיוון שבמונח המשפטי אין לו קשרי אבהות עם הילד הזה ואין בין המוליד והנולד חובות וחזיונות אחד נגד השני והרי הוא כאיש זר לו, לא נאמר לגביה הכלל של ניחא להו במאי דעביד אבוהון והרי זה כאילו אדם זר גייר אותו... "אולם הדבר מפורש בכסף משנה הלכות מלכים פ"ח ה"ח, שכתב שם הרמב"ם גבי דין יפת תואר: "נתעברה מביאה ראשונה הרי הולד גר, ואינו בנו לדבר מן הדברים מפני שהוא מן הנכרית, אלא בי"ד מטבילין אותו על דעתם". ועיי' בכסף משנה שם: "אלא בי"ד מטבילין אותו - כדאיתא פ"ק דכתובות דף י"א: "גר קטן מטבילין אותו על דעת בי"ד", ופרש"י: "אם אין לו אב, ואימו מביאתו להתגייר", והא נמי הכי הוא דאין ולד זה בן ישראל בכלל, דבנן הבא מן הנכרית אינו קרוי בנך.

וכן דעת הרבי מליובאוויטש (באג"ק ח"ג אגרת תקפו) שכ' "במענה על מכתבו בענין ישראל הדר עם הנכרית נולד להם בן והביאו האב למולו.

(א) מש"כ דמליון, מילת גר, את הקטן על דעת אביו, דלא גרע מנכרי קטן שמליון אותו ע"ד אביו הנכרי, וכפסק השו"ע יו"ד סרס"ח ס"ז.

לא נ"ל הדמיון כלל, כי הנכרי ובנו יש להם שייכות זל"ז ונקרא זרעו (יעויין יבמות סב,א ובפוסקים שם) משא"כ בבן ישראל שבא על הנכרית - וכבר תמהו אפילו על הדעה שהובאה ברמ"א בשו"ע אהע"ז סט"ו ס"י, אף שמדבר שם רק מדרבנן ולחומרא.

ונסיים פרק זה בדברי הרה"ג רבי אברהם חיים שרמן שליט"א בספרו "הגרות כהלכה"

"קובץ מיוחד של "רבני צוהר" ... שיצא לקראת חג השבועות תשע"ד, נושא את הכותרת: עמך עמי ואלוקיך אלוקי" - הגיור במדינת ישראל אתגר השעה".

חוברת זו אינה עוסקת בגיור רגיל אלא בגיור קטינים.

הצעתם היא, להקים בית דין, אשר יעסוק אך ורק בגיור קטינים, ובתוך תקופה קצרה ביותר, יגייר אלפי ילדים, מגילאי הגן ועד לגיל 13.

חלק מכותבי המאמרים בחוברת, ... אף מציע להקים בכל עיר ועיר בית דין מיוחד שיעסוק בעניין.

כותב אחר ... מציע "הקמת בתי דין בכל עיר ובכל אזור".

הצד השווה לכל הכותבים, הוא רצונם העז להטיף לפתיחת הגיור לכל דיכפין. שתי נקודות חמורות ביותר עוברות כחוט השני בין הכותבים: יצירת מושג חדש של "זרע ישראל", ונקודה נוספת שהיא לא פחות חמורה: יצירת שני סוגי גיור - גיור דתי וגיור לאומי.

התוצאה הישירה של שתי נקודות חמורות אלו: הקלות משמעותיות בכל עניני ההלכה שמתעלמות לחלוטין מפוסקי הדורות ודורנו אנו, ובסיכומו של דבר, מסע סיטואני של עריכת גיורים, שאין בינם להלכה ולא כלום.

אין צורך להכביר במילים על משמעות הדברים. כבר היום, מערך הגיור הפיקטיבי בארץ, שובר שיאים. ראשיו מודים בפה מלא, שרובם המכריע של ה"מתגיירים" במערכת הגיור האזרחי והצבאי כאחד, אינם מקבלים על עצמם שמירת עול תורה ומצוות כדן. ובכל זאת, ממשיכה הרכבת לדהור במלוא הקיטור. מה שהם רוצים עכשיו, הוא להרחיב עוד יותר את מערך הגיור לממדים מטורפים.

נושא 'גיור הקטינים' כבר עלה בשעתו על ידי רבני צוהר... כאשר עמדה על הפרק הצעת החוק למתן סמכות לרבני ערים לבצע גיורים.

בתגובה להצעת החוק, פורסמו בכלי התקשורת דבריו של מנהל אגף הגיור... שצריך להתמודד עם נושא גיור הקטינים במקרו, דהיינו בטובת הילדים. הוא אמר, שבישראל יש 80 אלף ילדים חסרי דת מתחת לגיל 18, ובהם צריכה להתמקד פעולת הגיור, וגם אם נשארו ההורים נכרים, אנחנו לא זקוקים למצב שההורים הביולוגיים יהיו שומרי תורה ומצוות.

על כך צוטטו בזמנו בתקשורת גם דבריו של ... שאמר, כי אם יעבור חוק הגיור, הוא יקים בית דין מיוחד לגיור ילדים, שיוכל לגייר אלפי ילדים בשנה. ל.. אין הכוונה להתעמת עם הדרישה לחינוך דתי, הוא נשאר עם הדרישה לחינוך דתי, אבל טוען שאלפים מבין ילדי העולים שמוגדרים חסרי דת, נשלחים ממילא לגני ילדים ולבתי ספר דתיים, ואפשר בקלות לגיירם.

בניגוד להלכה, מוכן לגייר גם ילד שאמו אינו מתגיירת.

טענתו... היא, כי בתי הדין לגיור מושפעים מהקו החרדי המחמיר, וכי רק בתי דין חדשים לקטינים יסירו את החסמים. לדבריו, אם חוק שטרן יעבור, בחופש הגדול אפשר לקחת אלפי ילדים לסמינרים ולמחנות קיץ להכנה לגיור.

להלן ציטוט מדבריו שהתפרסמו בתקשורת:

"מדובר על ילדים שהוריהם מקבלים על עצמם שהילד יחיה אורח חיים דתי, וכראיה לכך, הם שולחים את ילדיהם לבתי ספר דתיים וחרדיים, וגם מוכנים להתחייב שלאחר הגיור הם ימשיכו ללמוד במסגרות של ישיבות תיכוניות. אנו שואפים, לגיור ילדים להורים שהתחייבו למתן חינוך דתי גם אם הם אינם דתיים. אין סתירה בין הדברים, מכיוון שיש לנו ציבור גדול מאוד של בחורים ובחורות שחוזרים בתשובה, והוריהם מאפשרים להם לחיות אורח חיים כזה. ההורים האלה אי אפשר לדרוש מהם לשמור תורה ומצוות, אבל אני יכול לדרוש מהם שלא יאלצו את ילדיהם לנסוע בשבת, והם מוכנים לזה... אין לי מושג מדוע הרבנות הראשית לא מתקדמת בעניין".

בחבורת שלפנינו, כותב ... כך: "ברוב הגיורים העומדים לפתחנו בדור הזה קיים היבט נוסף, והוא היותם של המתגיירים 'מזרע ישראל', היינו שאחד מהוריהם (או מהורי-הוריהם) הוא יהודי. גדולי הפוסקים לאורך הדורות כתבו שנקודה זו משנה לחלוטין את היחס כלפי המתגיירים... היחס כלפי גרים מזרע ישראל צריך להיות חם ומחבק... דרך המלך שבה יש ללכת, והיא מוסכמת על רוב מוחלט של הפוסקים, היא הדרך של גיור קטנים בהסכמת הוריהם, כמו.

ילדים המתגיירים לפני שהגיעו לגיל מצוות אינם צריכים לקבל מצוות בעצמם, אלא בית הדין המגייר אותם מקבל בעבורם את המצוות (כתובות יא, א). ממיילא, גיור כזה קל יחסית לביצוע, ודי בכך שילדים אלו ישתדלו לשמור מצוות באופן בסיסי ויתחנכו בחינוך דתי, כדי שאפשר יהיה לגייר אותם לכתחילה".

נסכם את דבריו...:

א. היות שילדים אלו הם מזרע ישראל, עלינו להקל בהם יותר.

ב. בית דין המגייר קטנים, מקבל בעבורם את המצוות.

ג. די בכך שהקטנים נשלחים לחינוך דתי, כדי שיהיה אפשר לגייר אותם לכתחילה.

אבל, לצערנו הרב, דבריו ... מעוותים, ומופרכים מיסודם.

א. לגבי טענת זרע ישראל, הארכנו לעיל, שלהלכה אין שום אפשרות להקל בחובתם לקבל מצוות.

ב. בית דין המגייר קטנים, אינו מקבל עבורם את המצוות, אלא פועל מכוח הכלל ההלכתי של "זכין לאדם שלא בפניו", וקבלת המצוות מתקיימת בגדלות הקטן כפי שמבארים תוספות, אך אם כשהגדיל אינו מקיים מצוות, בטלה הגירות מעיקרא.

ג. אמונתנו... שהחינוך הדתי ישפיע על שמירת המצוות של המתגייר, ויגבר על התרבות החילונית שיונק בבית הוריו, אינה עומדת במבחן המציאות!

הראיה שהביא לכך, משמירת מצוות של בעל תשובה בוגר המתגורר אצל הוריו החילוניים - מופרכת לחלוטין!

בבעל תשובה, מדובר באדם בוגר, וכשהוא חוזר לבית הוריו שהם אינם שומרי מצוות, הוא אומר להם: "זו דרכי, חזרתי אל דרך שמירת המצוות מדורי דורות, אינני רוצה לעזוב את הבית, ומבקש שתאפשרו לי לנהוג כאורח חיי גם בבית".

האם ניתן להשוות לכך ילד שמגיע מהגן או מכיתה ב', שגם הוא יאמר להוריו: "אתם נוסעים עכשיו לים, אבל אני לא אסע אתכם" ... "אל תלכו לקנות אוכל ב'טיב טעם', אלא רק בחנות כשרה" ...

האם אדם רציני יעלה על דעתו שאם גוייה תישמע לילד הקטן שלה? האם ניתן לבנות על כך את כל תוקפו של הגיור?

ידוע שחינוכו של כל ילד מתבסס על שני יסודות, מקום הלימודים בו הוא מתחנך והבית בו הוא גדל, נותן את כל מרכז הכובד של החינוך לבית הספר, כאשר ברור, שהדבר המרכזי.. לילד קטן הוא מה שקורה בבית!

אפשר לחנך ילד בבית הספר לקדושת שבת, אבל כשהוא בא לביתו, ורואה את הוריו רומסים את קדושת השבת, מבשלים, נוסעים לטיולים, האם הוא יוכל לעשות משהו? האם יכול הוא להתנגד להוריו?

כך כתב הגראי"ה קוק זצ"ל בדבריו שהבאנו לעיל (שו"ת דעת כהן) ענייני יורה דעה (סימן קמח) "כיון שעיקר גידולו וחינוכו הוא בעניין פריקת עול של קיום המצות, הרי יחסר כוח הקבלה של המצות לגמרי ואין כאן גירות".

הרי שהגראי"ה מדגיש את עיקר גידולו וחינוכו של הילד, שמתבצע כמובן בבית! כך כתב במפורש רבי שלום משאש בשו"ת שמש ומגן (חלק ג יורה דעה סימן ס"ב) "אם כל מה שהוא לומד אצל המורה [בבית הספר], רואה ההיפך ממש בבית ההורים, אזי אי אפשר לו בשום אופן לקיים דברי המורה. ולכן כל זמן שהאם לא נתגיירה כראוי, אי אפשר לגייר הילדים, והרי זה כטובל ושרץ בידו".

בפרקים הבאים נתוודע לכשלים החמורים של מערכות הגיור, מציאות קשה זו היא תוצאה של הפעילות של קבוצת רבנים מהאסכולה של ראשי 'גיור כהלכה'. לדעותיהם יש השפעה על חלק ממערכות הגיור של הרה"ר, ובעיקר על הגיור בצה"ל. במשך שנים קבוצה זו החדירה קולות והמצאות ההלכתיות שלא כדין למערכות הגיור.

פרק יב

וועדת נאמן והמלצותיה - אולפני 'נתיב' ולימודי כפירה

וועדת נאמן

שיתוף הרפורמים בהליך הגיור. בשנת תשנ"ו הגישו הרפורמים עתירות לבג"ץ, בדרישה להכרה בגיוריהם. הבג"ץ פנה לכנסת בדרישה לחוקק חוק בנושא. הנציגות הדתית בכנסת הצליחה להעביר בקריאה ראשונה הצעת חוק, כי רק הגיור האורתודוקסי יוכר ע"י המדינה. עקב כך, קמה התנגדות חריפה מצד גורמים רפורמיים בארה"ב.

כדי למצוא מוצא מהסבך, הקימה הממשלה (סיון תשנ"ז 27.6.97). ועדה בראשות השר יעקב נאמן "ועדת נאמן". לאחר חודשים ארוכים, גיבשו חבריה פשרה ולפיה, הליך ההכנה לגיור יהיה בשיתוף פעולה בין שלשת הזרמים, יוקם "המכון ללימודי יהדות" בניהול שלשת הזרמים ובו יתקיימו הלימודים לקראת גיור.

ואלו המלצות הוועדה, בלשונה: "הרכב הוועדה, שבה, בין השאר חברים, נציג התנועה ליהדות מתקדמת ונציג התנועה המסורתית, משקף מגמה לשיתוף פעולה בין הזרמים ולאחדות עם ישראל, מגמה שיש לדבוק בה. ביישום המלצות הוועדה לעניין אפיונו ופועלו של המכון ללימודי היהדות, תבוא לידי ביטוי מגמה זו. המכון, שנועד להיות שלב של לימוד לקראת הליכי גיור, והנהלתו, ישקפו ייצוג של כלל האוכלוסייה היהודית בישראל, לגוניה ולזרמיה. תהיה בו מערכת לימודים מגוונת להכרת היהדות. תכנית הלימודים תדגיש את ייחודו של עם ישראל ותורתו והמאחד בעם ישראל על גונו ועל זרמיו. התכנית מיועדת להכשיר את התלמידים, ללמדם ולהכינם - אם יחפצו בכך - לקראת הליכי גיור בפני בתי דין מיוחדים לגיור".

כלומר, הלימודים לקראת הגיור יהיו בשיתוף הרפורמים והקונסרבטיבים, אך הגיור עצמו יהיה 'אורתודוקסי' ויבוצע בפני בתי דין מיוחדים לגיור.

בניסן תשנ"ח החליטה הממשלה לאמץ את המלצות 'ועדת נאמן' (4.98, החלטה מס' 3613).

התנגדות גדולי ישראל והרבנות הראשית

היהדות האורתודוקסית כולה ובראשה גדולי ישראל מכל החוגים, יצאו חוצץ נגד המלצות אלו. בכרוז מטבת תשנ"ח, שעליו חתם בין השאר מרן הגר"ע יוסף זצ"ל נכתב:

"אנו קוראים לכאן"א אשר בידו למנוע חילול ה' נורא זה של הכרה ושיתוף פעולה עם הרפורמים והקונסרבטיבים לעשות כל אשר בידו למנוע פשרה זו, וכל הנותן יד לפושעים אלו הרי הוא בכלל משנאי ד".

הגר"א שפירא זצ"ל והגר"מ אליהו זצ"ל פרסמו 'גילוי דעת' ובו התנגדות חריפה למסקנות וועדת נאמן ולהקמת 'המכון המשותף לשלשת הזרמים'. ז"ל:

"בענין החלק הראשון הקמת מקום ללמוד יהדות להכניס לקראת גיור אין להרשות בשום פנים ואופן לשום אדם שאינו שומר תורה ומצוות ואינו מאמין בתורה שהיא מן השמים שיהיה חבר בהנהלה.. היעלה על הדעת שהוא יהיה שותף בלימוד הגרים! ובזה אנו מתכוונים לרפורמים ולקונסרבטיבים".

מועצת הרבנות הראשית, פרסמה גם היא התנגדות חריפה,

למרות ההתנגדות והמחאה, החליטה הממשלה לאמץ את המלצות ועדת נאמן, כאמור לעיל.

אולפני הגיור בצה"ל בשיתוף הרפורמים

'נתיב הגיור' הוקם בשנת 1999 תחת השם 'המכון המשותף ללימודי יהדות' בהחלטת ממשלת ישראל בשיתוף עם הסוכנות היהודית ובתמיכת קרן ג'נסיס וארגון ידידי צה"ל בארה"ב. בשנת 2015 שונה שמו לנתיב. בראש הארגון פועלת הנהלה בראשות פרופסור בנימין איש שלום ובה יושבים נציגים משלושת הזרמים המרכזיים ביהדות, פרופ' בנימין איש שלום (אורתודוקסי), רבאי מיכאל בוידין (רפורמי) ורבאי ראובן המר (קונסרבטיבי). מל"י מפעילה את אולפני הגיור "נתיב" ברחבי הארץ.

בשנת 2000 האלוף במילואים ח"כ אלעזר שטרן, בעודו מכהן כקצין החינוך והנוער הראשי החליט על הקמת קורס 'נתיב' בצה"ל. המטרה - לאפשר לכל חייל או חיילת, בהתאם לרצונם ועל פי בחירתם, לחזק את זהותם היהודית-ציונית ולאפשר להם להתכונן ולעבור את תהליך הגיור במסגרת הצבא.

שלב א' - עם רפורמים

הלימודים לקראת גיור מחולקים לשני שלבים, 'קורס נתיב', ו'סמינר נתיב'.

במהלך 'קורס נתיב' התלמידים לומדים ומתגוררים במשך כחודשיים בבניי הסוכנות בארמון הנציב בירושלים, בגבעת חביבה ועוד. מערך הלימודים כולל מורים רפורמים וחילונים, ולימודי כפירה, כל זה חלק מ'קורס גיור' ב'נתיב הגיור'.⁴²

42 במקביל יש לרפורמים מערכת גיור משלהם המוכרת ע"י המדינה. הבג"ץ הכשיר את גיורי הרפורמים, והם רשומים כיהודים במרשם האוכלוסין, וכל מי שהתגייר אצל הרפורמים בחו"ל, זכאי לעלות לארץ ע"פ חוק השבות. (אף שהרבנות לא מכירה בהם ובגיוריהם).

קורס נתיב בסיסי

נתיב בסיסי עוסק בבירור וחיזוק הזהות הישראלית-יהודית-ציונית ומהווה שלב ראשוני ומשמעותי בהליך הגיור. תכנית הלימודים כוללת 6 נושאים עיקריים: היסטוריה של עם ישראל, ציונות ומדינת ישראל, זהות ותנ"ך, מחשבת ישראל ופילוסופיה יהודית, עולם המעשה ביהדות ומעגל השנה היהודי. "משך הקורס הוא 7 או 10 שבועות בהתאם לתנאי השירות" (אתר נתיב).

שלב ב' - סמינרי הגיור, הלימודים אצל מורים אורתודוקסים

המעוניינים להמשיך עוברים ל'סמינר נתיב' בכפר עציון למשך כחודש וחצי⁴³, בשלב זה כל המורים הם אורתודוקסים.

"חיילים שסיימו קורס נתיב בסיסי ומעוניינים להמשיך בתהליך גיור זכאים לגשת לשני סמינרים (א' וב') שבמסגרתם ישלימו את תכני הלימוד הנדרשים לסיום תהליך הגיור לצד פעילויות מעשיות, סיורים חווייתיים ושבתות משותפות אשר נועדו להעמיק ולהעצים את החוויה האישית. הסמינרים מתקיימים במתקנים אזרחיים בכפר עציון ורמת גן ומשך כל סמינר נע בין 3-4 שבועות בהתאם לתנאי השירות. עם סיום הסמינרים יוכלו החיילים לגשת לבית דין צבאי לגיור" (אתר נתיב).

גם הלימודים בשלב ב' - האורתודוקסי - עומדים בסימן שאלה גדול, הלימודים במקום מתנהלים באווירה חילונית, בתערובת בנים ובנות. השהות במקום היא בתנאי פנימיה, מגורי הבנים והבנות בקומות נפרדות או בבנין סמוך, ישיבה מעורבת בחדר האוכל, לימודים בכיתות מעורבות, בילוי וישיבה על הדשא בתערובת. מערכת הלימודים מאופיינת בקלות ראש, הבנות לובשות מכנסים, שפה חילונית, ניבולי פה בדיבור שגרתי, אווירה ושפה חילונית למהדרין. השיעורים עצמם, נעשים חלקם תוך קלות ראש, חלק מהמורים דתיים 'לייט', האווירה אינה תואמת כלל את היהדות. התנהגות זו נמשכת עד הגיור ממש.

קבלת המצוות בפני ב"ד, היא על דעת להמשיך את השרות בצה"ל במתכונת גילה ובאווירה החילונית כפי המתואר כאן, ואת ההתנהגות הזאת מקבלים על עצמם. (ראה להלן עדויות על הגרים בצה"ל).

הרפורמים ושותפיהם החילונים מצליחים להחדיר לחיילים בגיורי צה"ל את דעותיהם את אמונתם/כפירתם דרך 'קורס נתיב'. למרות שהגיור נעשה ע"י רבנים אורתודוקסים, המתגיירים כבר הולעטו בדברי כפירה מהרפורמים, וברור איזה ערך יש לגיור. ולא זו בלבד, ישנה שם תופעה של מורים אורתודוקסים המלמדים דברי כפירה (ראה בהמשך ובהערה). משכך, גם אם יש בודדים שאולי חפצו להתגייר כדין, הרי לאחר ששטפו את מוחם בדברי כפירה נגד תורת ישראל, הסיכוי מאוד נמוך שישתייכו אל היהדות האורתודוקסית וישמרו מצוות.

תופעה, חלק מהמורים האורתודוקסים באולפני הגיור האורתודוקסים מעבירים דברי כפירה, וכך כותב שליו ב"ד ומורה באולפן גיור:

"אשר לרות המואביה: נוהלי הגיור התגבשו במהלך הדורות. מהותו של הגיור הוא הצטרפות לעם ישראל (רק אחר כך הצטרפות לתורה ולארץ), ובתקופת התנ"ך הצהרה על השתייכות לעם הספיקה. עם הזמן התגבש

43 משך הזמן של הקורס והסמינר השתנה ומשתנה עם השנים.

הליך מסודר לגיור, והוא מחייב את מי שמקבל את סמכותם של חז"ל". "היהדות עוברת מזה אלפי שנים הליכים כאלה, של גיבוש הליכים "אווריריים" למסגרת מוצקה, לטוב ולרע.... הליך הלכתי שגיבושו הדרגתי, שבבסיסו אמונה באל אחד בורא העולם וקבלת מצוות - ברמה זו או אחרת - ובצדו האחר טבילה (ומילה לגברים)".

במסגרת נתיב התגיירו 20,000, בשאר המסגרת האזרחיות התגיירו למעלה מ-30,000. עד אוגוסט 2012 עברו את הליך הגיור בצה"ל 6,132 חיילים, מתוכם: 4,669 בנות, ו-1,463 בנים. עד 2013 התגיירו 7,172 חיילים, מאז כל שנה מתגיירים ממוצע של 750 חיילים.

על פי הוראות הצבא, הלימודים באולפני הגיור הנ"ל, מהווים שלב הכרחי בתהליך הגיור (וועדת הבדיקה של הרה"ר. הודעת 'המכון ללימודי יהדות').

א. לימודי כפירה בקורס נתיב, ע"י מורים רפורמים, קונסרבטיבים וחילונים

הלימודים בשלב א' נערכים באולפני 'המכון ללימודי יהדות' שהנהלתו משותפת לשלושת הזרמים.

חלק מן המורים הם רפורמים, קונסרבטיבים וחילונים המלמדים תנ"ך ויהדות. חומר הלימודים כולל דברי כפירה חמורים (כפירה בתורה מן השמים, התכחשות ליציאת מצרים ולנס חנוכה וכדומה), הטפה ל"פלורליזם אמוני" (לגיטימציה לריבוי אמונות), ביקורת המקרא, קצת על האמונה הנוצרית ועוד.

לימודי כפירה אלו מלמדים את המתגיירים טכניקות ושיטות "הפרכה" כביכול, נגד תורת משה.

בחלק מהאולפנים, לימודי התנ"ך מועברים על ידי מורים רפורמים בלבד. למתגיירים אין ידע מוקדם ואין בידם להתנגד לדברי המורים ה"מוסמכים". גם דברי חלק מן המורים האורתודוקסים הם על גבול הכפירה או כדי כפירה ממש. במהלך הלימודים מבקרים התלמידים ב'בית כנסת' רפורמי.

במהלך הקורס חניכי 'נתיב' מבקרים בבית כנסת רפורמי ובבית כנסת קונסרבטיבי. הם נפגשים עם רבנים של הקהילות האלה (יזהר הס - מנכ"ל התנועה המסורתית, בוועדת הקליטה 2010).

"נשות הכותל" מופיעות בפני התלמידים באולפני הגיור. בעל תפקיד חינוכי מרכזי ב"קורס נתיב" ומורה לתנ"ך באחד האולפנים, מציג את עצמו בפני תלמידי האולפן כדתל"ש (דתי לשעבר).

הרבצ"ר הרב פרץ הודה בפני מועצת הרה"ר: "קורס נתיב מציג תכני כפירה".

ב. שכנוע מתוחכם ודברי כפירה גם ע"י מורים אורתודוקסיים

בחומר הפדגוגי של אולפני הגיור 'נתיב', מודרך צוות המורים והמחנכים האורתודוקסים ליצור תעמולה להשלמת תהליך הגיור, כולל אמצעי שכנוע ועיבוד נפשי מתוחכמים, שמטרתם לרכך ולמזער את החובה של קיום המצוות.

גם הצוות האורתודוקסי מעביר למתגיירים הפוטנציאליים מסר, כי אמנם תהליך הגיור מחייב קבלה של עול מצוות, אבל בפועל, ניתן להתגמש. המתגייר העוקב אחר מערך השכנוע, מבין מהדברים, כי אין צורך להיות ממש דתי וכי אין צורך לקיים בפועל כל ימיו תורה ומצוות. מערך השכנוע פועל באמצעות מתן לגיטימציה לדרך הרפורמית ובאמצעות השמעת טיעונים הפוגעים בעיקרי האמונה. להלן דוגמאות:

על השאלה: "אני רוצה להתגייר אבל איני רוצה להיות דתי", ניתנות תשובות כדלהלן:

"קיום המצוות הוא לא "שחור לבן" וה"ערך הרוחני" של האדם לא תמיד לפי קיום כמותי אלא גם קיום איכותי. לא מצפים מאף אחד להיות יותר צדיק מהאפיפיור - כולנו "חוטאים" וכולנו מנסים להשתנות באופן תמידי".

"להתווכח עם אלוקים, עדיף על ניתוק ממנו ולפעמים מראה אמונה יותר עמוקה מאשר חוסר חשיבה".

"ההתמודדות מול האלוקים היא חלק מהדבקות בו - אברהם משה הנביאים וחז"ל התווכחו והתמודדו מולו - זה חלק מהיהדות מימים ימימה".

"הגיור האורתודוקסי הוא היחיד המוכר בארץ לצורך חוק השבות והמעמד האישי. אך גיור זה אינו שולל את המגמה של המכון ללמד כבוד לדעות שונות והיכולת ללמוד מדעות שונות".

"כמו כן הפלורליזם אמור להעביר את המסר של יהדות פתוחה ומשתנה בהתאם לעקרונות הנצחיים של התורה גם בתוך העולם האורתודוק".

"בעינינו אתם כבר חלק מהחברה היהודית בישראל אתם מגנים עלינו בגבורה ובאהבה ובזאת, בשפה הדתית, אתם כבר מקיימים מצוות חשובות ביותר".

על השאלה "למה המורים ואחרים יכולים לבחור את היהדות שלהם ואני צריך להתחייב רק ליהדות שאחרים יקבעו לי?", עונים כדלהלן:

"גם אתה יכול לבחור איזה יהודי להיות, אך נכון להיום מדינת ישראל החליטה מתוך רצון לאחדות בין כל עם ישראל כי הגיור שיוכר במדינה יהיה גיור אורתודוקסי, מאחר והוא מוכר ע"י כולם. חלק מהסדר הזה הוא שבזמן הלימודים התלמידים נחשפים לכל הזרמים".

"ההבדל בין אדם "לא דתי" שמתחבר להרבה מושגים ומעשים יהודיים, לבין אדם "דתי" שלא תמיד מקיים את הכל, הוא לא כל כך גדול".

"מעשית - קיום המצוות הינו תהליך ארוך מתמשך ומשתנה לאורך כל חיי היהודי. לא מצפים מאף אחד להיות צדיק מושלם - כולנו "חוטאים" וכולנו מנסים להשתנות באופן תמידי".

"שיעורי מחשבה' הנמסרים ע"י מורים "אורתודוקסיים" כוללים דברי כפירה ולימודי התנ"ך הם בגישת 'ביקורת המקרא' ומועברים בהם מסרים על גבול הכפירה ראה בהערה⁴⁴:

44 "ישנם שני סיפורי בריאה בחומש בראשית והם שונים מעט ולכן אני מבין שמטרת סיפור ובכלל התנ"ך היא לא ללמד היסטוריה אלא ללמד ערכים ומוסר ולכן לא איכפת לתנ"ך לשים שני סיפורים שונים כי לדעתו מכל אחד יש משהוא שחשוב שאלמד". (פרשנות: תמיכה בביקורת המקרא).

"יש הבדלים בין אנשים ביוס כלל מיני דברים בדת, נקרא להם 'אסכולות שונות' ומהם שלושת הזרמים המוכרים היום? אורתודוקסים חרדים, אורתודוקסים דתיים לאומיים, קונסרבטיבים ופרורמים "כשם שאין פרצופיהם שונים זה לזה כך אין דעתם שווה". (כלו' לגיטימציה לנזכרים).

"ביהדות הזמן קיבל משמעות משלב שיש אדם בעל יכולת רוחנית שעבר להישרדות ובעצם בעל אמונה והספירה היא מאז ואת זה מגדירים כ"יצירת האדם ביום השישי" וזהו משמעות הספירה העברית ולא דווקא גיל היסטורי".

אלוים. "ההבדל המשמעותי ביותר בין האלים לה' הוא בדרישה מהאדם. האלים הפולי' לא תובעים שינוי מוסרי אלא קרבן כלשהו בתור התחנפות - הרי האלים אינם מופת לצדק וליושר... לעומת זאת ה' דורש מהאדם קודם כל שינוי מוסרי".

"השנחה. אחת השאלות המרכזיות אם אלוים משניח על העולם אז איך מתרחשים כ"כ הרבה דברים רעים? ההשקפה היהודית לוקחת את השאלה ומפנה אותה כלפי האדם. אם נחשוב לעומק נראה שאנחנו אחראים לרוב הדברים הרעים שמתרחשים אצלנו, על ידי בחירות שגויות ותגובות לא נכונות. גם הדברים האחרים שקורים לנו שאין לנו שליטה עליהם, קורים בד"כ בגלל רוע או טפשות של אדם אחר - כמו תאונת דרכים שאיננו אשמים בה או מלחמות ולכן שאלת הרוע היא שאלה המופנית לאדם ולחברה".

מנהל אולפני הגיור (האורתודוקסי) מכריז:

"קבלת מצוות, די בלא ללכת לעבודה בשבת, כיבוד או"א" (בהרצאותיו).

"יש הבדל בין קבלת עול מצוות לבין להיות דתי".

מכלול הדברים מעביר מסר של קבלת מצוות לא רצינית ופזילה לכיוון הרפורמי⁴⁵.

"משמעות האמונה בביאת המשיח היא שבכוחו של המין האנושי לגאול ולתקן את עצמו בכוחות אותם נתן לו אלוהים. האמונה המשיחית אינה תקוה לקוסם שיגיע וישנה את המציאות, אלא אחריות שמוטלת על כל אדם להפוך את העולם למקום טוב יותר מכפי שהיה לפני שגולד. המשיח הוא מנהיגים פוליטיים שפועלים בעולם ומתקנים אותו, הוא מנהיגים שמובילים את העולם ואת העם היהודי, הוא כל מנהיג ודמות שמקדם במשהו את העולם ואת העם היהודי."
 "אמונה בתחית המתים. לפי האמונה היהודית בעתיד לאחר שיהיה שלום וישראל ישבו באדמתם בשקט, הרבה אחרי בוא המשיח, המתים יקומו לתחיה. ישנה אפשרות להביט על תחיית המתים כמשל. היכולת של אדם להתעורר מעברו לקוות בכל מצב לא להתאיש מעצמו ולעצב את גורלו לפי אמונתו, היא תחית המתים הגדולה ביותר".

45 ע"פ עדותו של ע. המורה המרכזי לתנ"ך הוא דתל"ש להט"ב.

פרק יג

מסקנות ועדת הרבנות הראשית לבדיקת גיורי צה"ל

וועדת בדיקה של מועצת הרבנות הראשית.

לאחר שהתפרסמו חלק מן השערוריות המלוות את הליך הגיור, מונתה וועדה לבדיקת אולפני הגיור 'נתיב'. בחודש שבט תשע"א פרסמה הוועדה את מסקנותיה, להלן חלק מן המסקנות (הדו"ח המלא מצורף בפרקים האחרונים של ספר 'גרים גורים').

"בקורס זה ישנם... מלמדים רפורמים וקונסרבטיבים, לדעתנו זו בעיה חמורה המטילה צל כבד על כל הגיור הצהלי" ויש לעשות כל מאמץ לבטל קורס זה ו/או לא להתנות את קיום הקורס כהקדמה לפני הגיור הצהלי". (ההדגשה לא במקור).

"הדיינים מדגישים בעיקר את נושא האווירה החוויה הרוחנית... וממעטים בברור המצוות בפועל, וכן בעניין האמונה". "לאחר קבלת ממצאים של 500 מתגיירים ניתן יהיה לבחון אם מערכת הגיור בצה"ל מוכיחה את עצמה ועומדת בגדרים ההלכתיים".

הוועדה של הרבנות קובעת שיש בעיה חמורה המטילה צל כבד על כל הגיור הצהלי, ובכל זאת בדרך לא דרך הצליחו להציג מצג שוא שהגיור כשר.

למרות הדרישה של הוועדה להפסיק את הלימודים בקורס 'נתיב', הכל ממשיך כרגיל, באותה האווירה כבימים ימימה, גם אם התבצעו שיפורים קלים, המהות לא השתנתה ולא תוקנו הליקויים.

למרות הקביעה של הוועדה, שרק אחרי בדיקה של 500 מתגיירים, ניתן יהיה לדעת אם גיורי צה"ל עומדים בגדרים ההלכתיים, הרבנות אינה מתחשבת בממצאים, לא של 5000 מתגיירים ולא של 40,000 מתגיירים שאינם שומרים מצוות, ועולם כמנהגו נוהג!

הרב הראשי לצה"ל הודה - קורס הגיור מציג תכני כפירה

במהלך דיון במועצת הרבנות הראשית (בתאריך 21/10/2010) הודה הרב הראשי לצה"ל, **הרב רפי פרץ**, בפני חברי המועצה: **"קורס הגיור בצה"ל מציג תכני כפירה חמורים"**.

הרבנות הראשית בתגובה לשערוריה הזאת, טענה שהגם שבמשך חודשיים למדו אצל הרפורמים, כיוון שהמתגיירים עוברים בשלב ב' לסמינר גיור אצל אורתודוקסים, אין בזה לעורר חששות.

טיעון זה מופרך, אחרי שספגו בקרבם לימודי הכפירה חמורים, הפנימו אותם, למדו שיטות הפרכה, יושבים ולומדים לימודי כפירה תחת השלט 'קורס גיור' והכפירה קיבלה אצלם לגיטימציה, הגיור בהחלט מפוקפק. כמו כן הרה"ר מתעלמת מאופי הלימודים ההתנהגות והאווירה בסמינר האורתודוקסי, שהם מתנהלים באווירה ובהתנהגות חילונית. ובאמת לא ייפלא שכמעט כל גיורי צה"ל אינם שומרים מצוות!

פרק יז

ממצאים מחקרים ועדויות

בדיקות ועדויות על מצב המתגיירים ועל אולפני 'גיורי צה"ל'

בדיקה פרטנית של היועץ המשפטי לשיפוט הרבני, עו"ד הרב שמעון יעקבי (לשעבר מנכ"ל בתי הדין הרבניים), מגלה כי למעלה מ-95% מהמתגיירים אינם שומרים תורה ומצוות.

בבדיקה פרטנית בעניינם של מתגיירים הוא גילה ממצאים מזעזעים, הוא בדק את מצבם הדתי של אלפי מתגיירים שבאו להתגרש בבתי הדין הרבניים, במשך 11 שנה, מתברר ש 97.2 אחוז מהמתגיירים אינם שומרים תורה ומצוות.

נתון זה לא נקבע בעקבות סקר או סטטיסטיקה בלבד, אלא במסגרת בדיקה פרטנית. וכך כתב: "להלן מסקנות ראשוניות מן הטבלה: ב-13 השנים מתחילת 1996 ועד לסוף 2008, התגרשו 118,521 זוגות, שהם 237,042 גברים ונשים. בתוכם היו 1,313 גרים (328 גברים ו-985 נשים) שיעור הגרים (כולל נשים) מתוך כלל המתגרשים היה איפוא 5.5 פרומיל. בעת הגירושין, 97.2% מתוך הגרים לא שמרו מצוות. רק 2.8% של הגרים שמרו מצוות בעת הגירושין.

לנתונים אלו יש להתייחס בזהירות. אין בהם מידע לגבי מועד הגיור ומקום הגיור. אין הם מלמדים, אם בני זוג שאחד מהם לפחות גר, נוטים להתגרש יותר או פחות מאשר בני זוג יהודים מלידה. כן אין ידוע אם קיימים מאפיינים ייחודיים למתגרשים שאחד מבני הזוג הוא גר, ואם ניתן להגדיר קבוצת אוכלוסיה ייחודית אחרת שעשויה לשמש כגורם מתאים ורלבנטי להשוואה.

עם כל זאת, הממצא בדבר השיעור הגבוה מאד - 97.2% - של אי-שמירת מצוות אצל גרים שהתגרשו, אינו נובע רק מסקר המבוסס על נוסחה אֶמְפִּירִית בלבד - שהוא כשלעצמו דרך מדעית מקובלת בעולם האקדמי. הוא נובע מבדיקה פרטנית ממוחשבת של כל תעודות "מעשה בית דין" שהופקו בישראל בשנים 1996-2008, ועל כן ממצא זה מוחלט, מדויק וחד-משמעי. לפיכך, אף שלא ניתן להסיק מן הנתונים מסקנות חד-משמעיות לגבי שמירת מצוות אצל גרים שלא התגרשו, הנתון בדבר השיעור הזעיר של 2.8% גרים שומרי מצוות בעת הגירושין..."

46 בניור האזרחי יש אחוז מסוים שגורו תקין וקובלו בלב שלם, אבל מדובר באחוז לא גבוה. על כן יש לבדוק אינדיבידואלי כל גר, וכל זמן שלא בדקו אותו, לכל היותר הוא ספק גר, ואסור לבא בקהל (אמנם יש לדון בכשרות הדינים וכמו שהתבאר למעלה). וב גיורי צה"ל המצב חמור הרבה יותר, וכמו שיבואר בהמשך.

תוצאות הבדיקה של דייני בית הדין הרבני בהם השתתפו הרב דוד שלוש זצ"ל ויבדל לחיים טובים הגרי"מ לאו שליט"א

וועדת הבדיקה הוקמה ע"י הרה"ר ונערכה לפני כ-30 שנה. וכך כותב רבי גדליהו אקסלרוד שליט"א, בשו"ת מגדל צופים (ח"ג סימן ל"ט בסופו), וז"ל: "פעם כאשר ישבתי במסיבה עם הגאון ר' ח. ג. צימבליסט שליט"א, חבר ביה"ד הגדול, ניגש אלינו הגרי"מ לאו שליט"א, מי שהיה הרב הראשי לישראל, ואמר לנו שהיה חבר בוועדת הבדיקה של הרה"ר לישראל לפני כעשרים שנה, ובדקו האם אלו שנתגיירו בבתי הדין לסוגיהם שומרים מצוות לאחר גיורם? ונתברר להם ש - 80% אינם שומרים בכלל מצוות, אפילו לא מדליקים נרות בערב שבת, והיתר רובם מהם מקיימים איזה מצוות בודדות בלבד. הבדיקה שדיבר עליה הגרי"מ לאו היתה על כל הגיורים שנעשו כאן, גם על גיורים שנערכו בבתי הדין הרבניים הרשמיים, ולא רק בבתי הדין המיוחדים לגיור, וכמובן שבבתי הדין המיוחדים לגיור המצב גרוע יותר, ובבתיה"ד של הרבנות הצבאית גרוע עוד יותר ועוד יותר". (מובא גם בספר שערויית הגרים המזוייפים עמ' 191).

לקט דברים של רבנים המשקפים נאמנה את המצב החמור של הגיור

הרב י. רוזן ז"ל מייסד מנהל הגיור הממשלתי ושימש בו כדיין⁴⁷ להלן מבחר ציטוטים מדבריו, המשקפים את הקולות שנעשים בתחום הגיור.

"25 מתוך 27 הדיינים הינם מהזרם הציוני דתי. 70% מהפונים לבתי הדין מוכרים כיהודים כבר בפעם הראשונה שהם מופיעים בפני בתי הדין, 90% הם נשים. כל הדיבורים על בדיקות כלשהן הן שקר וכזב, הגיור מבוסס על אמון, אנחנו לא מחטטים במטבח של המועמדים ולא בודקים.... אנחנו מאמינים להם. מי שהשקיעה 400 שעות בלימוד יהדות, ולא הייתה חייבת לעשות זאת כי יש לה ממילא את כל הזכויות, ואעפ"י כן מתנהגת לפי אורח חיים יהודי, אין סיבה לא להאמין לה". (מכון לנדר 09/02/09 ערוץ 7).

"ה'חידוש' בפרקטיקה ההלכתית שלנו, המוגדרת בפי כתורנית - לאומית היא, שאנחנו ממצים את כל הקולות ההלכתיות האפשריות במימוש דרישה זו של קבלת המצוות בגיור, תוך התעלמות ממבחן התוצאה הסטטיסטי של 'חוזרים לסורם'. אין מקיימים מעקב, לא לפני ולא אחרי. בית הדין לא משים עצמו 'לעומתי' אל מול הניצבת לפניו". (הצופה 28/07/08).

"דברים שבלב אינם דברים.... ההשתייכות למחנה הדתי לאומי, סרוגי הכיפה, מהווה מכנה משותף לרבנים המגייירים". (ערוץ 7 19/12/02).

"דייני הגיור נבחרו לפי גישה הלכתית המוכנה למצות הקלות עד קצה האפשרויות" (הצופה 07/01/07).

"מדובר במתיחת המושג 'קבלת המצוות' עד קצה הפרשנות המקלה" (עולם קטן, כ"ד).

"אכן, אנו משתדלים לערום קולות על גבי קולות למשמעות מימושו של מושג זה של 'קבלת מצוות'... היה מפנה והצעה להצטרף למהלך ההיסטורי, בו רבני הציונות הדתית - ומן ה'פתוחים' שבהם - מובילים את עולם

47. יש לציין, שהוא ידוע כאחד שניסה להקפיד על ההלכה ולא נייר בקלות, ובכל זאת זה הוא מודה שהלך על הקצה, ומה נלמד על אחרים שאינם מקפידים.

הגיור שלא היה כמותו מאז מתן תורה. בקריאה לקהל הנכרים בישראל: "בואו אלינו! יש גיור ידידותי בישראל".

(הצופה 07/01/07).

"בתי הדין המיוחדים מותחים עד הקצה', להבנתי, את המושג (קבלת מצוות), ואין כאן מקום לפרט מסיבות שונות... הכלל המנחה את בתי הדין אינו שכדי שגיור יהיה תקף על המתגייר להוכיח את קבלת המצוות, אלא היפוכו: **כדי שהגיור לא יהיה תקף, נדרשת הוכחה שקבלת המצוות לא הייתה כנה**". (תמוז מצב, צהר י"ד).

"נכון שאחוזים רבים, עשרות אחוזים, באמת לא עומדים במשימה שקיבלו על עצמם, אבל גר שחזר לסורו

- הגיור תקף". (ערוץ 7 14/03/11).

דברי הרב דוד סתיו

"אני זכיתי לשמש כדיין, אני ישבתי בדיונים... הכניסה בגיור לעם ישראל מורכבת משני רכיבים. היא מורכבת מהכניסה לעם, והיא מורכבת מהכניסה לדת. הזהות הדתית והלאומית לעם ישראל, הזהות הזאת במשך אלפי שנים הייתה זהות מחוברת. לא הייתה הפרדה כזו. אבל אנו חיים מאתיים שנה, שבתקופה הזאת הזהות הדתית והזהות הלאומית היא לא בהכרח אותה זהות, ולכן, השאלה שעולה היום היא, מה המשמעות של להיכנס לעם ישראל. להצטרף לגיור? יש אסכולה שאומרת הכל דתי, הכל מתחיל בקבלת עול מצוות והקפדה על קלה כבחמורה, ויש כאלה שמבקשים, אני אמרתי, יש כאלה ובצינונות הדתית יש לא מעט ואולי רבים, ואולי אפילו היה אפשר לסגור על הדבר הזה, שאפשר היה להינעל על איזו שהיא השקפה, שמקבלת בעיקרון את ההצטרפות הלאומית + האמונה באל אחד + עוד כמה עקרונות בסיסיים שאפשר היה לסגור עליהם קבלה לעם ישראל. דא עקא המדיניות של בתי הדין לגיור היא הייתה מדיניות שבגדול ביקשה לרמות את כולם - היא רימתה את עצמה, היא רימתה את הציבור ולמעשה היא יצרה מצב שבו כולם חובטים במדיניות הזאת. והם אומרים אנחנו לא אשמים - אבל בעצם כולם מרגישים שיש כאן משהו לא הגון ולא ראוי. כל בתי הדינים לגיור, רשמית טוענים שהם דורשים גיור שמשמעותו קבלת עול מצוות לכולם, וכל ההבדל בינם לבין נקרא לזה העולם החרדי הוא במידת החשדנות, במידת החקירות והדרישות אחר. אין אנחנו דורשים וחוקרים, זאת המדיניות הרשמית. דא עקא יש בעיה - רוב המתגיירים אינם שומרים תורה ומצוות. כשאתה רואה את התוצאה הזאת במבחן הסטטיסטיקה יש ויכוח אם זה 60% או 70% או 80% זה לא כל כך משנה. ובגירורים הצבאיים אני חושב ש... אני מקוה שאני לא פוגע באף אחד. אני מוכן להמר שזה לא 60% ולא 70% אלא 90% שאינם שומרים תורה ומצוות. זאת אומרת, את מי אתה מרמה? או שאתה דורש, או שאתה לא דורש. ואם אתה רואה שבמבחן התוצאה רובם אינם שומרים תורה ומצוות, זאת אומרת שכנראה או שאתה מרמה אותנו, או שאתה מרמה אותם, או שהם מרמים אותך. ואז מגיע מאמר לפני שבוע של הרב א. ל. ובצדק מבחינתו, צריך שדיינים יהיו תמימים. איך יכול להיות? ה-א. ב. של דיין זה שבן אדם לא יהיה תמים. אם דיין אין בו פקחות ו-70% - 80% מהגרים עובדים עליו - אז אחד מהשניים - או שבאמת הוא לא ראוי להיות דיין כי הוא זה, או שבאמת הוא מרמה - ואז החרדים צודקים. ואם כך הדבר, ראש מערך הגיור, אומנם צריך לדעת, זה מה שאמרתי, שכשאתה בא להתגייר, יש הבדל בין קצה אחד שבו אתה אומר "אני מצטרף להיות אדם דתי", לבין אדם שאמר "אני מצטרף לעם ישראל". מה זה עם ישראל? המושג עם ישראל, לבדו, היום יש בו הרבה הגדרות. מהם ההגדרות ההלכתיות המחייבות שמאחוריהם יש לעמוד ועליהם אין להתפשר, לא במבחן

הלפני ולא במבחן האחרי... אמר לי רב ספרדי **אם בן אדם יגיד "אני מוכן להיות מסורתי", אבל הוא באמת מוכן להיות מסורתי, אני מקבל. כמו החבר. החבר מסורתי, בא לבית הכנסת, עושה קידוש בשבת... בדיעבד גם אם לא קיבל עול מצוות בכלל, זה בסדר**". (תימלול מדבריו במכון הישראלי לדמוקרטיה כ"ב סיון התשס"ח).

הרב ד"ר יהודה ברנדס⁴⁸

במאמר שהתפרסם בכתב העת **'אקדמות'** (כ"א), כתב ד"ר הרב **יהודה ברנדס** דברים חמורים המשקפים את התפיסה (המאמר קצת חריג הוא קיצוני, אבל בכל זאת משקף היטב את הרוח) של חלק מהרבנים הליברליים שמשפיעים על מערכות הגיוור. הרב ברנדס טוען שישנה מחלוקת בנושא קבלת המצוות, וישנן שלש שיטות עיקריות וביניהן שיטה של כמה וכמה פוסקים מכובדים, גם מהדורות הקודמים שויתרו על קבלת מצוות מלאה כתנאי לגיוור. הוא הביא שם דעה שמבחינתו היא לגיטימית משום מה, דעתו של **ד"ר צבי זוהר** שהיה **קיבוצניק חילוני מראשי 'השומר הצעיר'**, שאמר **שאינן צורך כלל בקבלת מצוות כתנאי לתקפות הגיוור!!** לטענתו אין ביה"ד המגייר צריך להתעניין במניעי המתגייר, ובשאלה האם יקיים מצוות בעתיד, ובסה"כ מדובר בחידוש הלכתי מסוף המאה ה-19, שסיבתו, חרדת רבנים מן החילון באירופה.

הרב ברנדס (שם) מציין עוד שיש גישה נוספת, גישה ביניים בקבלת המצוות האומרת שאין בה דרישת קבלת מצוות מלאה, אלא חלקית בלבד. וכמובן יש את השיטה המרכזית והמקובלת הדורשת קבלת כל המצוות, ואפילו אי קבלת אחת מהמצוות מעכבת את הגרות. הרב ברנדס מבקר את מה שנקרא **'גיוור קריצה'**, שמצד אחד הבטיח דין דורשים מהמתגיירים קבלת מצוות מלאה, אך מאידך מלמדים אותם באולפני הגיוור לומר לדיינים שהם מקבלים מצוות קבלה מלאה, בזמן שהדיינים יודעים שזה מן השפה ולחוץ, וזאת למרות שיש "אומדנא דמוכח" שאמורה לפסול את גיורם. **לדעתו זהו חילול ה' וביזוי התהליך, והפתרון הוא לקבוע לכתחילה הליך גיוור ממלכתי ל"ישראליות" גרידא, הוא מציין, בעבר דרשו קבלת מצוות מלאה, מפני שהמסגרת הארגונית של עם ישראל הייתה מבוססת על קיום מצוות, אך גם אז קיום המצוות לא היה אינדיקציה להצטרפות לעם ישראל. מכיוון שכיום המצב שונה, לדעתו יש לגייר ל"ישראליות לא דתית", כלומר לראות בגיוור הליך של הצטרפות לעם ישראל במתכונת שמתאימה למסגרות הארגוניות שלו בימינו, וקיום מצוות כבר אינו המדד הנכון. הרב ברנדס ממליץ אפוא ליצור הליך גיוור שדורש קיום כמה מצוות עיקריות, שישולבו באורח חיים מסורתי. גיוור כזה יזכה ליתר פופולריות אצל העולים, ימעט את חילול ה' והרמייה שבתהליך, ויהיה הגון וישר יותר מהגיוור כמו שהוא מתנהל כיום. בסופו של דבר גם בו יהיה צירוף ראוי לעם ישראל, גם אם לא במשמעות הדתית שהייתה מקובלת בעבר. הרב ברנדס טוען שהמשך המדיניות הנוכחית, או אימוץ המדיניות החרדית, יביאו לידי התהוות כיתות נפרדות בעם ישראל שחבריהן לא יוכלו להינשא זה לזה, וכך תיווצר בעיה חברתית חמורה ביותר. הוא מסיים את דבריו באומרו שזהו מבחן לפסיקה הממלכתית של רבני הציונות הדתית, שעד עתה לא ההינו להתנגד לתכתיבים החרדיים גם בתחום זה. מכל מקום, אי שינוי המדיניות יביא לידי כליונה של הדרך הממלכתית שהתוותה המנהיגות הרבנית של הציונות הדתית בעבר (סיכום דבריו מתבסס על מאמר הנגד שכתב הרב ד"ר מיכאל אברהם ב'אקדמות' כ"ב).**

להלן לקט עדויות:

עדות חמורה של מורה לגיור באולפני הגיור האזרחי (אייר תשע"ד): "אני מרשה לעצמי להשתתף בדיון מתוך היכרות עמוקה עם הנושא, אני מורה באולפני גיור 55 שנים האחרונות, מתוך 7 כותות שהגשתי לבית הדין וכ-600 תלמידים שעברו אצלי גיור, אוכל לצערי להצהיר על כ-90% שאינם שומרים היום מצוות, (אם כי סביר שהם מחוברים למסורת הפולקלוריסטית..)

הנקודה הבעייתית באמת היא שהמסרים הללו של הרב אמסלם חלחלו עמוק עמוק גם לחלק מהדיינים בבית הדין, עומדים מול הדיינים שוב ושוב מתגיירים שאמנם מקיאים את החומר למבחן - ממש כמוו בקורס אוניברסיטה - אך ברור חד משמעית שהם לא שומרים מצוות - והם בכל זאת עוברים גיור ממש באופן סיטונאי! ומחלל שבת אחרי כך, נוצר מצב שמתגייר מחלל שבת לפני הגיור (והדיינים מקבלים הוכחות מצולמות על כך בבית הדין, ובאותו שבוע הוא טובל, הסיכוי לכך שהוא קיבל מצוות במצב זה כשהוא בתוך המים הוא קלוש).

אז מה יצא לנו מכל האג'ודה הזו? גוים שמסתובבים עם מסמכים של יהודים והבן שלי ושלך עתידים להתחתן איתם ללא יכולת להתגונן מפני זה אם זו לא התבוללות אז מה היא כן.

חרותים אצלי בכאב עוד ועוד שמות של מתגיירים שהוכשרו בכך לגיור ואני בעשר אצבעותי נתתי להם את הכלים לעבוד על הדיינים, ויותר מכך לעבוד עליך ועלי. כמורה הדילמות המצפוניות שעומדות לפתחי הן עצומות אבל אני עוד שם כי אני יודעת כמה הכוח שלי בנקודת ההכרעה הוא עצום. אבל זכרו מה שרואים מבחוץ הוא כ"כ הפוך ממה שקורה בפועל". ע"כ המכתב.

עדות של עוז גר צה"לי: "עברתי הליך גיור עם קבוצה של חמש עשרה (רובן בנות) לפני כשנה. הם כולם חילונים. רוב אלו שעברו אתי את הליך הגיור הודו בפני כי לגבי שבת לא היה בכוונתם לקיים מעבר להדלקת נרות, והשאר התחמקו מלענות. ברם לגבי איסורי עריות ונידה, ברור לי שאף אחד לא קיבל על עצמו בכנות כלום. הם רואים את עניין נדה ואיסור נגיעה כ"עניין של דוסים" (כלשונו), ואינם חושבים ואינם מעלים בדעתם לקבל זאת על עצמם. הבנות אכן לומדות מעט מהלכות טהרת המשפחה, אבל ברור שאינן מתכוונות לקיימן." "הקבוצה המאוסה ביותר על המתגיירים היא החרדים, ולכן אין הפרדה בין בנים לבנות. לימוד בהפרדה מזכיר את מנהגי החרדים וזה לא יעלה על הדעת מבחינתם".

הרב אלדד גוטל, רב משמר הגבול, מעיד: "אני מכיר למעלה ממאה גרי צה"ל ששרתו ומשרתים אצלי. **אף אחד מהם לא שינה את התנהגותו אחרי הגיור**. ממשיכים בחילול השבת, באכילות טרפות וכדומה. למעט אחת מביניהן שעושה רושם רציני".

הגר שלמה שאנן שליט"א, אב"ד ת"א מעיד: "בשנים האחרונות ערכתי כמאה גיטין לגרים **ואף אחד מהם לא היה דתי**".

הרב ישעיהו רוטר ז"ל, רב קהילה בחיפה וראש הישיבה התיכונית "יבנה" העיד: "מגיעים אלי זוגות לנישואין ששניהם או אחד מהם עבר גיור צה"לי... זו בדיחה בכל קנה מידה, חוץ מלהצטלב, אין הבדל בינם לבין גויים... אכן כן. אני מכיר את ההליך על ברוריו וזו בדיחה עצובה... אין לי אלא מה שעיני רואות. מגיעים אלי זוגות לעריכת נישואין, אני מציץ בדף המצורף ממחלקת הנישואין של הרבנות הראשית ורואה שמדובר בגיור או גיורת. מסקרנות אני מתעניין, 95% מהמקרים שאני נתקל בהם הם גיורי צה"ל (כבר אומר דרשני), אני שומע מצד

קרוב ראשוני במה מדובר. היא/הוא מדברים איתי, עם הרב, וודאי לא מנסים להמעיט מערך הגיור. אבל הם עונים לדברים שלי ואני מבין על פי היכרותי את ההלכות - זה 'סיפורי בדים' לא מחזיק מים. איזה גיור ואיזה קבלת עול מלכות שמים. מדובר בצעירים מחללי שבת מלכתחילה עוברים (כמו כל חילוני רגיל) על כל התורה כולה מלכתחילה. אז זה גיור? ...לא אתאר לך מה המצב כי אני לא הולך לפסול את מה שהרבנות הראשית כבר חתמה גם היא. אבל אני מכיר את זה מקרוב מאד. זו בדיחה בכל קנה מידה, חוץ מלהצטלב, אין הבדל בינם לבין גויים. (הרב ד"ר ישעיהו רוטר ראש ישיבה תיכונית 'בנה' בחיפה, אתר רוטר).

הרב דב פוברסקי, רב צבאי בעבר: "הכרתי בצבא את המתגיירים ולא היה הבדל בהתנהגותם בין לפני הגרות ולאחריה, לא היה כוונתם לשמור מצוות". כמו"כ רבנים צבאיים שאין להם הכשרה רבנית היו מגיירים (בראיון לרשת מורשת, חשון תשע"א).

הרב דוד מאיר דרוקמן שליט"א רבה של קרית מוצקין, מעיד: הגיור הצהל"י, שבתור רב, יודע אני מידיעה אישית, שבחלק הגדול של 'גיורים' מסוג כאלה, המדובר הוא לא יותר מאשר בדיחה עלובה, לאמור: "לא גיור יש כאן ולא נעליים", ויכול אני להביא דוגמאות לא מעטות לכך. (עיתון "שעה טובה", טבת תשע"א).

מתגיירות מדברות (מובא בספר "מגילת גרות"). הגב' ורד מור (מורה לגיור) ראינה 23 בנות שהתגיירו, ומתוכן רק מתגיירת אחת בשם ויקה הייתה רצינית. צעירה אחרת התעוררה להידבק ביהדות תקופה לאחר הגיור ועברה גיור מחדש. נשים אלו מעידות לא רק על עצמן אלא גם על חברותיהן מאולפני הגיור שעברו את הליך הגיור. בשורה התחתונה, המסר העולה מדברי כולן הוא אחד: הכל משחק והעמדת פנים. להלן מתוך עדויותיהן.

"יש כאן המון צביעות. כולנו העמדנו פנים בכיתה כדי למצוא חן בעיני המורים שלנו והעמדת הפנים נמשכה גם במשפחה שהתארחנו אצלה וגם בבית הדין. למעשה, אלה שמתכוונים ממש ברצינות הם אחדים". (אנג'לה ואלניה, עמ' 126).

דיאנה מתארת את תהליך הגיור כבעייתי במובן הזה ש'כולם משחקים' והאינטרס של התלמידים הוא אך ורק לקבל את התעודה: כל המסגרת הזאת אפשר לומר שזה משחק. זה משחק (דיאנה עמ' 126).

אני לא רוצה להתנתק מכל מה שהייתי, אני בסך הכל הדברים שיש עכשיו, לפני הגיור ואחרי הגיור תמיד הייתי אדם טוב ... הגיור לא שינה את זה אצלי. זה לא שהייתי איזה אדם רע והגיור הפך אותי למשהו אחר. לא. ממש לא. (מריה עמ' 138).

קשה להתחבר לדת. אני בן אדם שלא מאמין בכלום. אני אומרת - אם לומדים כל כך הרבה, צריך גם שהצד השני, הישראלי, המורה ירצה להתחבר עם מה שיש לנו להציע. (אלכסנדרה עמ' 129).

רובם לא דתיים כולם משחקים. נפגעתי מהאיסור על גוי לגעת בין של יהודי או בישול נכרים. כל הדברים האלה הם המצאות אנושיות ויש להם פוטנציאל גבוה לפגוע במשפחות המתגיירות (אנה, עמוד 126)

אני פוחדת שאני אקבל עונש על זה שעברתי גיור כי כוונת הגיור היתה שאני צריכה להתחיל חיים דתיים, ואני ידעתי שזה לא יקרה, וזה אכן לא קרה - וזה כנראה לא יקרה אף פעם (ג'אנה עמ' 19 ו-140)

היא שמחה מאד שעברה את תהליך הגיור, אך ציינה שלא עברה כל שינוי אישי בעקבותיו... (סבטלנה, נטליה ורוזה, עמוד 26 ו-145).

באתר האינטרנט של אולפני הגיור 'נתיב' במדור 'מתגיירים מספרים על עצמם ועל תהליך הגיור' מופיעים דבריהם של אחד עשר מתגיירים. כולם מדברים על תחושותיהם כ'יהודים'. אף לא אחד מציין או מזכיר ברמז את שמירת המצוות שלו, מה שמוכיח כי חיי תורה ומצוות כלל אינם חלק מן הגיור בעיני אותם מתגיירים.

נט. וול: "אני עומדת רגע לפני הגיור, עוד ששה ימים בעזרת השם." האם תהיי בן אדם אחר אחר כך? "לא, אני לא חושבת. אני אשאר אותו בן אדם, באותם הערכים שאני מאמינה. אני יודעת שזה נטו תהליך פורמלי שחיב להיעשות" (בראיון לטלוויזיה).

א.ג. עולה מאוקראינה בעת שירותה הצבאי הבינה כי עתידה בישראל והחליטה להתגייר: "בסופו של דבר, קורס הגיור היה חוויה מאוד חיובית", היא אומרת, "אני בטוחה שכל החיילים הלא יהודים בצה"ל היו שמחים לעבור אותו, אם הם היו יודעים עליו" (הארץ 23/11/05).

בלוג (ישראלבוג) כותבת סבטלנה: כידוע לכם (או שלא) עברתי גיור וככה גם אחותי ואמא שלי. אבא שלי יהודי. פעם חשבתי שזה משהו הכרחי לעשות כי איך אפשר להתקיים בארץ כלא יהודיה?? התהליך הזה היה מאוד קשה ומתיש. בעיקר נפשית. הרגשתי שאני עושה משהו שהוא לא אני ומשהו שאני לא שלימה איתו. באיזשהו שלב אפילו עשו לי קצת שטיפת מוח והרגשתי מאוד מחוברת לזה למרות שהייתי פשוט מנותקת נפשית כבר מכל התהליך הזה. שורה תחתונה - התגיירתי. גם בן זוגי התחיל את התהליך הזה אבל זה היה כבד עליו והוא לא אדם שמסוגל לשקר והוא לא יכל לשבת בבית דין ופשוט לשקר.... כיום כשאני מסתכלת על הכל בעיניים קצת יותר בוגרות ומבינות אני מבינה שאני גאה בו שהוא לא עשה משהו שהוא לא שלם איתו. שהוא לא עשה את מה שאני עשיתי. זה לא שאני נגד יהדות ושוללת כל דבר. ממש לא. יש מנהגים וחגים שאני מאוד מחוברת אליהם. אני מאמינה בה' ויש לי אמונה בלב בלי קשר לדת".

אנשי חב"ד ששרתו בצה"ל מעידים: "מאז ועד היום נפגשתי ברבים רבים שעברו או עוברים את תהליך הג'רות', ואפילו לא אחד מהם שמר על חיי תורה ומצוות. לא היו לי אף פעם טענות אליהם, הם אמרו את הדברים בכנות וביושר: אנחנו בישראל ורוצים להיות כמו כולם, אין לנו ענין ביהדות אלא ברישום מתאים כדי שנוכל לחיות כמו כל יתר חברינו. הדבר שזעזע אותי יותר מכל היה לראות עד כמה החיילים האלו נראים ומתנהגים כמו ישראלים לכל דבר וענין. עד כמה התהליך לא מחייב הבנתי כאשר נסחפתי לשיחה אישית עם המפקד שלי, בחור לענין שאף ידע מתי ה"נץ" כאשר חישב לנו את שעות השינה והתפילות. הוא סיפר שעבר גיור בצבא, ובאותה נשימה סיפר על עיסוקו בסופי שבוע: מוכר במעדניה ברשת טיב טעם (רשת לממכר מוצרי טריפה ו'דבר אחר'). (שרגא קרומבי, חב"ד אינפו, 28.1.2011).

עדות של י. ג. אברך מקרית מלאכי ששרת בצה"ל: בקורסים יש מסיבות פרעות ואלכוהול וכו' ומעולם במשך כל התקופה הארוכה שלי בצבא, לא ראיתי אחת ששומרת מצוות. ונהפוך הוא. מיד לאחר טקס הגיור הכל נעלם כלא היה, לא צניעות ולא שמירת מצוות. הם במפורש מתגיירים כדי להיות יהודים חילוניים, גם הלימוד מעולם לא היה באופן שהיהדות והמצוות זה משהו מחייב לקיים. אני זמן רב בצבא גם חייל חובה וגם בקבע למעלה מ-6 שנים, והייתי במגע עם הרבה מאוד חיילים שהיו בקורס הזה ועברו גיורים כך שכל פעם שאני

שומע על הגיורים הללו הדם שלי קופא ואני מתהפך בתוכי מרוב השקרים שמספרים. זה פשוט בלוף ואין כאן שום גיור (השם המלא שמור במערכת. הנ"ל מוכן לדבר אישית עם כל רב שמוכן לדעת על הנעשה, חב"ד אינפו 31.1.2011).

בכתב העת "ארץ אחרת" ראינה דנה פולבר מתגיירים, וכך היא מסכמת: את כל המרואיינים שאלתי: האם יש נסיגה, האם יש הרהורים חוזרים, והם הפגינו שורה מלוכדת של שביעות רצון ושלמות עם חלקם. הם ציינו, בדומה לאיליה, כי זהותם התעשרה, קיבלה פן נוסף ולא הוחלפה בעקבות הגיור" (דנה פולבר, כתב העת "ארץ אחרת", 31.8.2008).

עדויות של חיילי צה"ל יש להם היכרות עם ממתגיירים בגיור הצה"לי דרך השירות הצבאי:

אני מעיד כי בשרותי בצה"ל הכרתי גרים לא מעטים, ואף אחד מהם לא שמר תורה ומצוות. וגם בצבא השכל כשר, הם היו מבשלים בשר בחלב ואוכלים, והתנהגותם כמו גויים (סגן עדן גולד, במכתבו אייר תשע"א).

כששירתתי בצבא לא הכרתי אישית גרים אלו, אבל כולם ידעו בצבא שגרים אלו הם צחוק. (א. עולה מרוסיה, בדבריו לדו"ח זה).

הכרתי עשרות גרים והם לא שמרו כלום כבר אחרי הגיור וזה ידוע לכולם (סרן בחיל החינוך (צבא הקבע) א.ד. דבריו לדו"ח).

"הכרתי במהלך השירות בצה"ל ארבעה שעברו גיור ובמהלכו לא שמרו תורה ומצוות". (א.ע. במכתבו מחודש אייר תשע"א. השם שמור במערכת).

"הייתי בקורס 'נתיב' והכל שם הפקרות מוחלטת וכו' בילויים טיולים וכדו'... אני לא יודע מי השלים את ההליך ומי לא, כיון שאף אחד לא שינה את אורחותיו כלל" (א.ת. עולה מרוסיה).

"במסגרת עבודתי יצא לי להכיר מאות גרים וכולם לא שומרים תורה ומצוות". [ר' זלמן גליצינסקי עולה מרוסיה יו"ר 'הועד לבירורי יהדות']

"אני מכיר רבים מהגרים וחברי מכירים רבים, והדברים חד משמעיים. זה כמו אקסיומה: כולם לא מתכוונים לשמור תורה ומצוות. העוקב אחר ההתכתבויות באינטרנט בשפה הרוסית, של מתגיירים אלו, רואה את השקר הגדול" (ר' נפתלי שרייבר, עולה מרוסיה יו"ר 'עם לבדד').

יש לנו היכרות רבה עם המתגיירים מברית המועצות לשעבר. כל מגמתם בגיור היא לטובת הנאה וקבלת המצוות שלהם הינה מן השפה ולחוץ. ברור, למעלה מכל ספק, שפרט למקרים נדירים, כל המתגיירים לא מאמינים בה' ובתורתו ולא מתכוונים לשמור מצוות. הצהרתם בביה"ד, כל כולה שקר וכזב" (אברכים יוצאי בריה"מ לשעבר, בדבריהם לדו"ח).

גיורי נוצרים ואף מסיונרים:

"רשימה מפורטת הכוללת יותר מ-60 שמות של אנשים שהיו חברים פעילים בכתות המיסיון של היהודים המשיחיים לפני הגיור, בעת הגיור ולאח"ר הגיור - הוגשה בימים האחרונים על ידי יו"ר ארגון הפעילים יד לאחים, הרה"ג רבי שלום דב ליפשיץ לידי הרבנות הראשית... המיסיונרים ששמותיהם מופיעים ברשימה,

וכן כתובותיהם המדויקות ומספרי הזהות שלהם, הסתירו מבתי הדין שבהם התגיירו את אמונתם באותו האיש, כמו את העובדה שמעולם לא חדלו להאמין ב'ברית החדשה'. הם עברו תהליך גיור ומושוך, מילאו בהצלחה את כל מסכת המבחנים והבדיקות וכעבור תקופת זמן יצאו מבתי הדין כשחיוך גדול על פניהם ובידיהם תעודת גיור. כתוצאה מהגיור כדת משה וישראל, הם התערו בקהילות של שומרי תורה ומצוות וילדיהם אף התקבלו במוסדות חינוך דתיים" (אתר 'יד לאחים').

ילנה, נוצריה הלומדת באולפן בחולון, מספרת לאנשי 'יד לאחים': אני נוצריה ומאמינה באותו האיש, ובעלי ישראלי שרצה שאני אתגייר. הלכתי לאולפן בחולון ואני לומדת את התפילות שלהם בתור לימוד. אף אחד לא דורש ממך לשמור מצוות, אתה פשוט צריך לדעת טוב את הברית הישנה את התפילות שלהם ואת הפרקטיקה של היהדות, אף אחד לא שואל למה את רוצה לעבור גיור, איש לא שאל במה אני מאמינה, ובשביל מה אני צריכה כל זה. הרב באולפן מאוד נחמד הוא לחץ יד לי ולחברה שלי, ואמר אתן רואות אני לא כמו היהודים האורתודוקסים האלה... אתם יכולות להתחיל ללמוד... (ילנה ל'נובוסטי נידלי' (עתון ברוסית), 13/07/2000).

"שאלתי אותו בשביל מה הוא צריך את 'הגיור'? והאיש ענה: "נראה לי שטוב להיות יהודי, פה כולם יהודים...". לשאלתי הבאה, האם הוטבל לנוצרות, ענה בחיוב. המשכתי ושאלתי: האם אתה מוכן לכפור ב'אותו האיש'?. ואז הוא ענה לי: "חס וחלילה... הוטבלתי בילדות ואני נאמן לנצרות כל חיי, ומי אמר שצריך להמיר את הדת?". הסברתי לו שזוהי המשמעות של הגיור. וכאן הוא אמר לי משפט, שאז הגיע תורי להתפלא: "אני כבר חודש הולך לשיעורים באולפן 'גיור'. הסבירו לנו שעלינו ללמוד את ההסטוריה ואת התרבות של העם היהודי וכך נהפוך להיות יהודים. אף אחד לא אמר שצריך לכפור ב'אותו האיש'. איזה מזל שפגשתי בך! כף רגלי לא תדרוך יותר באותו אולפן!" (הרב נפתלי שרייבר בראיון לב. רבינוביץ).

הרב בירנבוים מ'יד לאחים': לפני כחודש סיכלנו את "גיורה" של סוולנה ז. מסיונרית פעילה ביותר. היא התגוררה כאן ללא מעמד רשמי ועם זאת הצליחה להעביר לכאן את אמה ואת סבתה. פוצצנו את הפרשה שבוע לפני הטבילה בביה"ד. "מדובר כאן במערכת שלמה מערכת האוכלת מבפנים, לאט אבל בטוח כמו סרטן - את החברה הישראלית, מחסלת את העם שלנו ואת האופי היהודי של המדינה. חלק מהמיסיונרים באים בתור עולים חדשים, חלק בתור תיירים, אבל לאחר הגיור הם הופכים לאזרחים שווה זכויות וכיהודים מן השורה, וממשיכים לאחר מכן לצוד נפשות ויגידו להם אפשר להיות בו זמנית גם יהודי וגם נוצרי" (הרב בירנבוים, נובוסטי נידלי, 13/07/2000).

מלוח לגיור מעידה: "על אף שאנו המורים, שעוברים תהליך משמעותי בן שנה עם המתגייר, מציגים בפניו ראיות שהמועמד אינו שומר שבת, או שאינו קרוב כלל לקיום מצוות - בסופו של דבר הגיור יוכשר. פעמים אנחנו נחשפים לוויכוח עמוק בין שני דיינים, אך לבסוף כמעט תמיד - המעמד מוכרע לקולא והמועמד מתגייר." "התופעה הזו כל-כך קיצונית וידועה כך שנוצר מצב שמזכירת בית הדין שבקשר רציף עימי - מטלפנת אלי בסתר כדי להזהיר אותי שאני אדע שבמבחן הקרוב יש את ההרכב המקל - אז שאני אביא רק תלמידים שממש מוכנים כדי ש"לא יהיו בעיות".

ריקודים מעורבים תחת השלט "עמך עמי ואלוקיך אלוקי" במסיבה שתחת חסות מערך הגיור במשרד ראש הממשלה.

העתונאי אבישי.ב.ח.: "הרב אירם דיין הגיור הודה בפני שהמתגיירים אינם דתיים".

העיתונאי אלישיב רייכנר: "את פרויקט המשפחות המלוות הכרתי מבית הוריי שאימצו בעבר שתי חיילות מתוכנית נתיב. זכרתי את האכזבה של אמי מכך שמייד לאחר הגיור, המתגיירות החדשות ניתקו איתם כל קשר. לפני כחצי שנה התקשרה ל'מדרשת ביחד' בירוחם חיילת תושבת העיירה המשתתפת בתוכנית נתיב - מסגרת ההכנה לגיור של צה"ל. "במסגרת התוכנית אני זקוקה למשפחה מלווה". אמרתי לחיילת שמשפחתי תאמץ אותה בשמחה, ובאותה שבת היא כבר הלכה איתנו לבית הכנסת ואכלה אצלנו את סעודות השבת. לצערי, טעיתי. יום למחרת טקס הגיור המורגש, גם החיילת שלנו נעלמה כלא הייתה" (אלישיב רייכנר, 'נקודה', 10.11.2008)

י' פולק מתאר: "לפני כמה שנים הוזמנתי (ביקשו ממני) לשאת דברים בפני חיילים עולים בשלב מתקדם של תהליך הגיור שלהם. הסכמתי. כשהגעתי לבסיס כבר חיכתה לי קבוצה מצחקקת של חיילים שנהנו מהסצנה והתגאו בידעותיהם המפליגות ביהדות. כמה חיילות אף סיפרו שהתחילו להניח תפילין לקראת הגיור. חיילתי, שיהיה. עיני חיפשו (בלוח) במהירות את ההרצאה שלי. הייתי סקרן לדעת איזה תואר קיבלתי. הכותרת היתה: "הפינגווינים - נפגוש חרדי אמיתי ונלמד על עוד רובד בחברה הישראלית"... אחד שלייתי אותו לגיור, התקשר אלי אחרי הגיור בליל שבת!" י' פולק, 'בקהילה', י"ג חשוון תשע"א).

עדותה של הגב' רון מוריה, מורה באולפני הגיור: הרוב המכריע של המתגיירים מנהל אורח חיים שאין בו ולו זיקה סמלית ליהדות, כך שתעודת הגיור שלהם היא לעג לרש. רק מישהו תמים במיוחד שאינו מחובר למציאות כלל וכלל יכול היה לצפות שהמתגיירים החדשים, שחייהם מתנהלים בתוך הגטו החברותי, החברתי והכלכלי הענק של דוברי רוסית אשר נוצר בתחילת שנות התשעים, ינהלו אורח חיים דתי ואפילו מסורתי. המתגיירת שטוענת היום בתוך עמי אנוכי יושבת, לא אמורה להיות סוללת דרכם של העולים ליהדות. המשימה הייתה מוטלת על שומרי המצוות בארץ, והם נכשלו בה כישלון חרוץ. וכמוהם, הגופים הלאומיים, שלא לדבר על שמירת מסורת, גם הזיקה של חלק גדול מהעולים לישראל כמדינה ציונית היא רפה ביותר... מאות אלפי עולים שהשתקעו בינתיים בארץ ינקו שינאה יוקדת לכל חובש כיפה. לא במיקרה 'שינוי' שאבה חלק ניכר מכוחה במיגזר של דוברי רוסית... כיצד ניתן לתבוע מהמתגיירים שישמרו מצוות כשקרובי משפחתם היהודים לא נחשפו לאורך כל הדרך למסורת? צביעות לשמה" (גב' רון מוריה, מרצה באולפני הגיור, 'מקור ראשון' - 'רוטר', 14.06.08).

מתגיירים רבים כותבים על עצמם באתר 'נתיב', ניתן להתרשם שאינם שומרים מצוות, המסר של נתיב הוא מסר מרגיע, אין דרישות מהותיות. לדוגמא, כותבת קסניה זמסקוב: "הדבר שמאוד דיבר אלי בתוך התהליך זה שאנשים לא מצפים ממך להתכחש למוצא שלך, אנשים לא מצפים ממך להיות אדם שאתה לא, אנשים מצפים שתהיה אתה. גדלתי כאן, למדתי כאן, שירתי כאן בצבא, חגגתי את החגים כמו כולם, תמיד חשבת וחלמתי על חתונה מסורתית גדולה ויפה. ולכן אין שום סיבה שבעולם שאוותר על כך ואסע להתחתן בקפריסין ולא כאן בארץ. יצאתי מנתיב יותר שקטה ויותר שלימה עם עצמי ואני אותה קסניה".

שום מילה על הדת המצוות והאמונה, היא מצהירה שנשארה אותה הקסניה!

מורה בקורס נתיב האזרחי נתן דביר כותב שעיקר עיסוקו הוא להרגיע את התלמידים שלא יבדקו אחריהם. "אני עוסק בעיקר בשאלות, בחששות ובסטיגמות של התלמידים, "האם יכנסו אלי הביתה ויבדקו את המטבח?" "שמעתי שממש עוקבים אחרינו", אז כבר שם אני מרגיע ומסביר שאני כבר 15 שנה במקצוע ולא נתקלתי בתופעות הללו. ובכלל אני מעודד את התלמידים להגיע להתנסות, בלי התחייבות ובלי כפייה ואם קיים חיבור אז ממשיכים".

גם הוא בראיון אינו מזכיר דבר על התורה המצוות והאמונה. כל דאגתו שהתלמידים יהיו רגועים, ולא יחששו שיבדקו אותם לאחר הגיור!

דין גיור ר' אמסלם (במאמר שפרסם באתר 'וויינט' חודש אדר התשע"א) שמכיר מתגיירים רבים מעיד שאין כוונתם המתגיירים לשמור מצוות: "הליטאים ממשיכים לתקוף את הכשרת גיורי צה"ל, בטענה שהגרים לא מקבלים על עצמם עול מצוות. הגיע הזמן להרמת מסך, נכון הם לא מתכוונים להיות דתיים, אבל גיורם תקף אפילו מלכתחילה. הליטאים צודקים". "הגיע הזמן להרמת מסך, הליטאים צודקים. המציאות והעובדות מראים כי המתגיירים, בכל המסגרות, ברבנות הראשית או הצבאית ואפילו בבתי הדין הפרטיים החרדיים, רובם ככולם לא מתכוונים לנהל אורח חיים חרדי למהדרין, אפילו לא חרדל"י או דתי לאומי. גם מרן הרב עובדיה וגם הרב הראשי שלמה משה עמאר יודעים את זה. השאלה היא מה הם חושבים על כך באמת, האם מתגייר המתכוון לקיים רק חלק מהמצוות יש לגיירו לכתחילה? האם במציאות חיינו, ניסיון למנוע התבוללות שהיא גרועה פי כמה, יש לקבל גרים כאלה גם לכתחילה (שהרי בדיעבד ברור ומוסכם שכולם גרים)". "מה שעושים חלק מבתי הדין לגיור, העמימות והלשון המשתמעת לכמה פנים, ודברים שהשתיקה יפה להם, כבר לא יוכלו להימשך יותר. הפחד הקמאי מהטור הליטאי מרתיע, ולא פשוט הדבר לבוא ולומר בריש גלי שכך יש לנהוג היום במערכות הגיור, ובכך בעצם להמשיך את מסורת הפסיקה מדורי דורות, ובמיוחד מימי הקמת הרבנות". ובמכתב לפרופסור צבי זוהר (בכ"ד סיון התשע"ו 30/6/16), הוא כותב: "... על גיורי צה"ל משנת תשע"ב, שברור שבפועל רובם ככולם אינם מקיימים מצוות, ובודאי לא כדרישת הרבנות לכתחילה".⁴⁹

ראש מערך הגיור לשעבר התפאר בפני ראה"מ בנימין נתניהו (בי"ז שבט התשע"א - 8/2/12) "חתמתי על כ-50 אלף תעודות גיור בשמונה השנים האחרונות". איך לא נדלקת אצלם נורה אדומה, היתכן שרבבות גויים מתנוצץ אצלם אור התורה והאמונה, הרצון לעבוד את ה' ולקבל מצוותיו?

20,000 צעירים השלימו את הליך הגיור ב'נתיב'!

49 אלו ואחרים, בראותם שאינם מצליחים להשתלט על הגיור במדינת ישראל ולהביאו לגיור המוני של כולם, הלכו והקימו לפני כמה שנים רשת בתי דין הנקראת "גיור כהלכה" בה הם מגיירים שלא כהלכה, ראה על כך בהמשך בפרק 'גיור כהלכה'.

פרק טו

'זרע ישראל' - המצאה מופרכת

המצאה חדשה מופרכת ומסוכנת המציאו אמסלם וראשי ארגון 'גיוור כהלכה', והיא שגוי שאמו נכרית ואביו יהודי, מוגדר 'זרע ישראל' ומוטל עלינו חובה ל'החזירו לצור מחצבתו' ויש להקל בקבלת המצוות שלו, ולא חלים עליו כל דיני גרות. המצאה זו מופרכת לחלוטין ואין לה שום מקור, וכפי שיבואר להלן.

רבני 'גיוור כהלכה' הפיצו את ההמצאה של 'זרע ישראל' או 'אחינו שאינם יהודים' ע"פ ההלכה או 'טעוני גיוור' וכדו', ולאט לאט תפס תאוצה באופן בלתי צפוי, ואומץ על ידי התקשורת הדתית והחילונית, והפך למטבע לשון גם בפי רבנים תמימים, שאימצו בחום את הביטוי הזר הזה, ולא שתו אל לבם שזו המצאה מופרכת לגמרי.

אחת ההשלכות החמורות מההמצאה של 'זרע ישראל' הוא העלאת 70,000 נוצרים (פלש מורה שתרנומו עוף דורס האוכל מכל הבא ליד, דהיינו שהתנצרו ואוכלים מכל הבא ליד) מאתיאופיה תחת ההגדרה המומצאת 'זרע ישראל'. מובילי הקמפיין למענם מנספנים בזה שהם 'זרע ישראל', הסבא יהודי ויש להעלות אותם לארץ. זו רק אחת התוצאות של השקר 'זרע ישראל'. 'הרבנים בעלי הגישה המקלה' טוענים, יש להעלותם הם 'זרע ישראל'!

פרק שלם הקדיש אמסלם להמצאתו זו (פרק ה' 'זרע ישראל', מעמ' רע"ז והלאה), וכתב שאינם צריכים קבלת מצוות, ואינם צריכים הסכמת בי"ד לגרותם, ואינם נקראים גרים, להלן כמה ציטוטים (עמ' רפ"ב):

"שאינ דנים במי שהוא מזרע ישראל כדיני הגוים, ואין קבלת מצוות מעכבת בהם".

וכתב עוד (עמ' רפ"ד וכן כתב בעמ' קס"ז): "לזה קורא הרדב"ז לחזור לדת ישראל, ורק בידם תלוי הדבר, ולא רק שאינו מדגיש שצריכים להתגייר, אלא אף **אינו קורא להם גרים**, רק שהם בני המומרים מהגויה ויכולים לחזור כענין מי שחוזר לצור מחצבתו וחוזר בתשובה, ולשון יכולים, משמע שתלוי הדבר בידם לגמרי ולא ע"י בי"ד אם **יסכים או לא יסכים לגיירם**, וזה עולה בקנה אחד עם הרשב"ש, הרי לנו גדולי הראשונים והפוסקים בדברים מפורשים למי שהוא מ'זרע ישראל', שגיוור אינו בגדר גיוור רגיל אלא בגדר חזרה למקור שורשו שהוא דת ישראל, שאינו מחויב בכל דקדוקי הגרות הרגילים, ודו"ק".

וכתב עוד (עמוד שי"א) "אבל אם מזרע ישראל, כגון שאביו יהודי אע"פ שאמו גויה, יש לקבלו לכתחלה, ואין מקום לדקדק עליו יותר מדי, ואפילו בידוע שלא יקיים כל המצוות, כל שכפר בע"ז ומקבל האמונה ומקצת מצוות כיהודי מסורתי מקבלים לכתחלה".

להלן צילום מ'זרע ישראל' עמ' שי"א.

שי"א

פרק ה - זרע ישראל

סיכום:

נמצאנו למדים ממה שנתבאר בדברנו באורך: שמכלל דיני הגיור, שמגיירים לכתחילה גם מי שאנחנו יודעים ומשערים שיקיים רק חלק מהמצוות, (דאם בדיעבד, אף אם לא קיבל אף מצוה, הוי גר, דאין קבלת מצוות מעכבת וכמבואר לעיל פרקים א-ב). ולפ"ז אחיזה בדת משה היא אף בקיום חלק ממצוות התורה, כל שמל וטבל וקבל המצוות בסתם. אולם אם אינו חפץ בברכה ואינו רוצה לקיים כלל שום מצוה ממצוות התורה, וכ"ש וק"ו אם אינו מאמין בהקב"ה או שמאמין גם בע"ז, ודאי שאין לגיירו.

לפיכך גוי סתם שבא להתגייר, יש לדקדק עליו ולדחותו לכתחילה, משום שאמרו חז"ל קשים גרים לישראל כספחת, ואם הוא מתאמץ להתגייר מגיירין. ואע"פ שלסברת רוב הראשונים אין קבלת מצוות מעכבת, מ"מ למעשה יש להחמיר שלא לגייר גוי כזה שאין הב"ד משתכנעים שיקיים המצוות, אמנם בדיעבד שגיירוהו, הוי גר, שאין קבלת מצוות מעכבת.

אבל אם הוא מזרע ישראל, כגון שאביו יהודי אע"פ שאמו גויה, יש לקבלו לכתחילה, ואין מקום לדקדק עליו יותר מדי, ואפילו בידוע שלא יקיים כל המצוות, כל שכופר בע"ז ומקבל האמונה ומקצת מצוות כיהודי מסורתי, מקבלים לכתחילה.

מדובר בהטעיה, עיוות וסילוף, ההמצאה מופרכת מיסודה **מי שנולד לאב יהודי אך לאם גויה - דינו כגוי גמור לכל דבר**, ואם ברצונו להתגייר, עליו לעבור את כל התהליך ככל גוי ללא הקלות.

מפורש בכתוב (עזרא פרק י) "ועתה נכרות ברית לאלוקינו להוציא כל נשים והנולד מהם בעצת ה' והחרדים ממצוות אלוקינו וכתורה יעשה", וברש"י "ולהוציא כל הבנים הנולדים מן הנשים הנכריות". ונאמר בנחמיה (ט ב) "ויבדלו זרע ישראל מכל בני נכר" ובמצודות "מנשים של הגויים ובניהם כמ"ש בעזרא". מכאן להדיא שלא נקראו בני הנכרית בשם 'זרע ישראל'.

ועוד למדנו, שעזרא ונחמיה לא הרשו ולא העלו את האפשרות לגייר את הבנים, וזה 'מצוות אלוקינו וכתורה יעשה'.

היטיב להגדיר זאת מהר"י בירב (סימן ל"ט, היה רבם של מרן הבית יוסף והמב"ט), וז"ל: "משמע בהדיא **שבן הנכרית מישאל אינו בן כלל לשום דבר והרי הוא כגוי גמור לכל דבריו, ואם נתגייר הוא גר גמור וצריך טבילה וקבלת המצוות כשאר גוים המתגיירים.** כלל העולה, כי **הבן שילדה לו לראובן אותה הנכרית הוא כגוי גמור לכל דבריו, ואין לו שום קורבה עם ראובן שהולידו ולא עם בניו. ודע, כי זה הוא דין פשוט לדעת כ"ע, אין פוצה פה ומצפצף.**"

דבריו של מהר"י בי רב ברורים וחדים כתער, ואף הדגיש **המהר"י בי רב ש"הוא דין פשוט לדעת כ"ע, אין פוצה פה ומצפצף**⁵⁰.

הלכה זו ברורה בגמ' ובראשונים וכך פסק הרמב"ם (אי"ב יב ז) "והבן מן הכותית אינו בנו שנאמר (דברים ז ד) 'כי יסיר את בנך מאחרי' מסיר אותו מלהיות אחרי ה'". וכתב המ"מ "זה מבואר בהרבה מקומות, ומהם ביבמות פרק כיצד (דף כג) שהממזר כבנו לכל דבר והבן מן הכותית אינו קרוי בנו אלא בנה". וכן נפסק בשו"ע (אבהע"ז ח). ולא מצאנו שיש לו דינים מיוחדים ואינו גוי גמור.

ומה שהביא בס' 'זרע ישראל' כמקור לדבריו את הר' צבי הירש קאלישר, הנה גם הוא לא הקל בעצם גיורם וקבלת המצוות שלהם המעכבת את הגרות, אלא הנדון בדבריו ה' בנוגע לאב יהודי שרצה למול את הבן שנולד לו מנכריה, שלדעתו זו מצוה כדי לפתוח לו פתח כשיגדיל וירצה להתגייר כדין, וחלקו עליו בתוקף כל הפוסקים, והגאון ר' עזריאל הילדסהיימר (בשו"ת שלו ח"א יו"ד סי' רכט) שהביאו, כתב שאסור למולם ואינם זרע קודש כלל והוכיח שהר' קאלישר טעה בהבנת הפסוק בעזרא, והצטרף לדבריו הגאון ר' יחיאל יעקב ווינברג (בשו"ת שרידי אש ח"ב סימנים ס-סא) ש"חלילה וחלילה להעלות על דעתו כלל שפשר להקל ולמול בן נכרית. ואל ישמע לקול רבנים טועים ומתעים, שרוצים להעביר ישראל על דתו ועל טהרתו. ילכו אחר הבעלים שיעשו להם, ואנחנו נלך אחרי ה' אלקינו ונשמע בקולו", וכן הגר"ה קוק (בשו"ת דעת כהן עניני יו"ד סי' קמט) חלק על דברי הר' קאלישר, "מצד התקלה שתוכל להמשך מזה, שיחשוב הוא והוריו שהוא בן ישראל גם בלא גירות, ויבואו להתחתן בישראל, ועוד קלקולים רבים כאלה, וגם שעי"ז יהיו יותר קלים בעיניהם, ובעיני האנשים הדומים להם, נשואי התערבות בעוה"ר, ודאי צריכים לעמוד על המשמר, שלא ליתן להם מוהל אפילו למול בלא ברכה... עד שנדע שיש כאן ענין של גירות לשם שמים ממש".

הרי שדעתו של הר' קאלישר שגם הוא לא הקל בעצם הגיור וקבלת המצוות שלהם, נדחתה ע"י גדולי רבותינו. וראה בשו"ת "פרי השדה" ח"א סי' מ"ג שכתב "והיום למדתי בספר המוסר חק לישראל אשר הזהיר לקנאת קנאת ד' על מי שמכניס אות ברית קדש ברשות סטרא אחרא, אמרתי סימנא מלתא הוא שצריך להשתדל בכל עוז להבדילם מעדת ישראל בכל מה דאפשר לנו, ומצאתי סמך מן המקרא בעזרא (קאפיטל י) ועתה נכרתה ברית לאלקינו להוציא כל נשים ו"הנולד מהם" בעצת ד' וגו' וכתורה יעשה, ופרש"י שם העושה מעשה זה אשר יוציא אשתו ובניו הנכרים, נראה דדבר גדול עשה לנו עזרא הסופר בזה דבאמת קשה מ"ט לא גיירו אותם

50 זו דוגמה קלאסית לדרכו של אמסלם הביא (בעמ' רפ"ז) חלק מתשובה זו על האנוסים, ורצה להוכיח את המצאתו מזה שקרא מהר"י בי רב לאנוסים 'זרע ישראל'. כמובן זה שיבוש גמור להשוות בין האנוסים שלא התבללו, לבין גוים גמורים, וזו דרכו כסל למו, להשוות האנוסים לבן הנכרית. כמו"כ העלים והשמיט את המובא כאן את דבריו המפורשים של מהר"י בי רב שאם אמו גויה - הבן הוא גוי גמור לכו"ע.

ואע"ג דמי שנתגייר משום איזה דבר אין מקבלים אותו וה"נ פשיטא דכל הנהו לא יתגיירו רק משום גדולת ישראל מ"מ כיון דמה"ת הוי גר.. א"כ מדוע לא הניחו אותם להתגייר.. וע"כ דעזרא בא לנו ללמד לעשות גדר וחוק להרחיק מן העבירה ולכך מסיים הפסוק שלא נחשוב בזה שח"ו אינו ע"פ רצון תוה"ק להרחיק כמה בנים הנולדים מישראל כיון שאפשר בגירות משו"ה מסיים "וכתורה יעשה" שאין בזה שום פקפוק, ואפשר דמשו"ה עשה עזרא מעשה ג"כ להשביעם דלכאורה למה היה צריך שבועה ע"ז, רק להורות נתן כי אין בזה שום ביטול מצוה דלא היה חל השבועה, ואדרבא מצוה גדולה להרחיקם ולכך השביעם להראות שהי' מצוה רבה ועשה כמ"ש דהע"ה נשבעתי ואקיימה וכו".

ועי' לשלימות העניין במאמר הגר"ד יצחקי שליט"א ובקונטרס "גיור קטנים כהלכה" להרב הראל דביר שליט"א באותיות י-יא (המובאים להלן בספר זה), ובפרטיות יותר בס' 'גרים גרורים' להרב שלמה בניזרי שליט"א שהביא דוגמאות רבות מהעוותים בעניין זה, וראה בכל מקומות אלו מה שהעירו על דברי ה"משפטי עזיאל" בעניין זה.

פרק טז

מעט דוגמאות מהסילופים וההטעיות שבספר 'זרע ישראל'

'זרע ישראל' עוות וסילף את דברי הראשונים והאחרונים, וכמעט שלא נמלט מפליטת קולמוסו אחד מהם.

די בדוגמאות שיובאו להלן שבנין על בסיס מה המציא הלכות חדשות ומוזרות.

העיוותים וההטעיות של 'זרע ישראל' שנביא בהמשך, אינן כשל נקודתי, אלא דרך שיטתית. הדוגמאות שנביא הם 'בנין אב' לדרכו ושיטתו ומשקפות את כל חידושי. כל הראיות שהביא לבסס את המצאותיו אין בהם כלום, לעיתים זה בולט ולעתים בהעמקה קלה מתגלה העיוות. וראה בהרחבה בספר 'גרים גרורים' להרב שלמה בניזרי שבו הוא חושף במפורט את ההטעיות והסילופים שכל הספר 'זרע ישראל' מתחילתו ועד סופו מלא מהם.

ההמצאה המופרכת 'זרע ישראל'

בעל 'זרע ישראל' המציא המצאה מופרכת וחמורה כי הגויים בני הנכרית אם אביהם יהודי - יש להם מעמד שונה בעצם ואופן קבלת המצוות, ו"מצוה" לחזר אחריהם ולשכנעם להתגייר, ושיש לגיירים גם כשברור שלא יקבלו עליהם לקיים בפועל שמירת שבת וטהרת המשפחה וכו', ובכלל קבלת המצוות אינה מעכבת בהם, ואינם נקראים גרים רגילים אלא 'חוזרים'. ואין גירותם צריכה להסכמת הב"ד.

להלן חלק מ"ראיותיו" שמתבררים כהבל ומופרכים לחלוטין, ואין להן כל אחיזה בהלכה, ולא הוזכר באחד מהפוסקים דברים מופרכים אלו, כמו שיבואר להלן.

הטעיה ושיבוש דברי הרשב"ש - דוגמא א'

בעל 'זרע ישראל', לקח את מה שכתבו רבותינו הראשונים על האנוסים, והציג אותם כאילו נאמרו על גוים גמורים.

וז"ל הרשב"ש בתשובה (סימן שסח), בענין גוי הבא להתגייר לשם אישות אם מקבלים אותו, ואם האנוסים הם בכלל זה, והשיב: "אין מקבלין אותו לכתחילה.... מיהו זהו בגוי הבא להתגייר, אבל מהאנוסים אלו או מזרעם אין דוחין אותם מפני זה, אבל המקרבן ומכניסן תחת כנפי השכינה, עליו נאמר: "אם תוציא יקר מזולל, כפי תהיה", ור' יוחנן אמר לריש לקיש: "אי הדרת בך יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי", שריש לקיש היה לסטים, ור' יוחנן אמר לו אם תחזור בתשובה אתן לך אחותי, וחזר בתשובה ויצא ממנו חכם גדול כדאיתא בפרק הפועל".

האנוסים הם יהודים גמורים, שהשתמדו כלפי חוץ מאונס, ומפאת הסכנה הסתירו האנוסים את יהדותם מעין כל, ולמעשה נותרו נאמנים ליהדות, ושמרו על עצמם ולא התחתנו עם נוכריות.

הרשב"ש ושאר הפוסקים כתבו שיש לקרובם, והדגישו שהאנוסים שהם יהודים שלא התבללו בין הגויים ומצוה לקרובם.

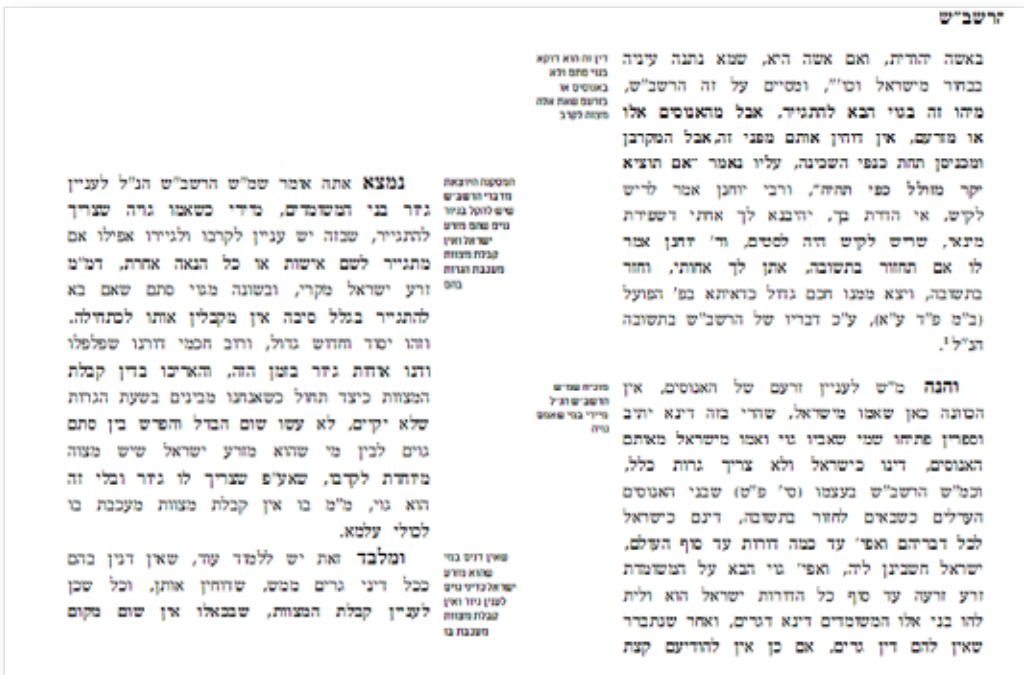
ב'זרע ישראל' (פרק ה' עמ' רפ"א) כותב על דברי הרשב"ש הללו (להלן הכתורות):

"ראיות מרבתינו גדולי הדורות הרשב"ש, והיכין ובוועז והרדב"ז שיש להקל בגיור צאצאי יהודים, אף שע"פ ההלכה הם כגויים".

"המסקנה היוצאת מדברי הרשב"ש שיש להקל בגיור גויים שהם מזרע ישראל, ואין קבלת מצוות מעכבת בהם, שאין דנים במי שהוא זרע ישראל כדיני גויים לענין גיור, ואין קבלת מצוות מעכבת בו".

ובהמשך הדברים כתב: "והנה מ"ש לענין זרעם של האנוסים, אין הכוונה כאן שאמו מישראל, שהרי בזה דינא יתיב וספרין פתיחו, שמי שאביו גוי ואמו מישראל מאותם האנוסים, דינו כישראל ולא צריך גרות כלל... נמצא אתה אומר שמ"ש הרשב"ש הנ"ל לענין גיור בני המשומדים **מיירי שאמו גויה...שאע"פ שצריך לו גיור ובלי זה הוא גוי, מ"מ בו אין קבלת מצוות מעכבת בו לכולי עלמא".**

להלן צילום משני העמודים ב'זרע ישראל', הטור מימין עמ' רפ"א, הטור משמאל ההמשך בעמ' רפ"ב, ראה גם את כותרות הצד.

לא נשאר אלא להשתומם הכיצד ניתן לעוות ולשבש דברים פשטים וברורים של הרשב"ש. ולהשתית עליהם את ההמצאה של 'זרע ישראל'.

הרשב"ש מדבר על אנוסים שהאם יהודיה, וכתב שיש לקרבם, והביא ראיה מרבי יוחנן שקירב את ריש לקיש. השאלה מחולקת לשנים: א. הבא להתגייר וידענו באמת שלא בא אלא לאהבת אשה, האם דוחים אותו ב. ואם אנוסי הזמן בכלל זה, כיון שידוע שלא באו אלא לדרך זאת.

ועל זה כתב הרשב"ש: **"מיהו זה בנר הבא להתגייר, אבל מהאנוסים אלו או מזרעם, אין דוחין אותם מפני זה"**. 'זרע ישראל' הרגיש שמשוהו 'לא מסתדר' במהלך שלו, ההשוואה לריש לקיש, אבל כדרכו מתעקש וכותב כך (עמ' רפ"ז): **"ומה שסיים הרשב"ש ודימה ענין גיוורם של אלו לענין ריש לקיש שחזר בתשובה, אע"פ שריש לקיש היה ישראל גמור ולא היתה כאן שאלה של יהדות כלל, בא הרשב"ש ללמדנו מה המשמעות של להוציא יקר מזולל מהגרים הללו... ופשוט"**.

הרגיש שיש בעיה, אבל מתעקש ומגבב דברים, ולא נרגע עד שכותב עליהם "ופשוט".

עיוות והטעיה בדברי מהריט"ץ - דוגמא ב'

ב'זרע ישראל' (עמוד רפ"ד רפח) מביא את תשובת מהריט"ץ שכתב: **"באנוסי הזמן כיוון שהם זרע ישראל ובאים להתגייר, אלא שעדין לא מלו, דודאי דאין אוסרין יין במגעם, זהו דווקא באותן שבאו לגבולנו לחזור בתשובה בארצותינו אלא שלא הספיקו למול, דודאי עדיפי מגר תושב, דהא ישראל גמור אע"פ שחטאו אבותיו"**.

וכתב על זה ב'זרע ישראל': **"הרי שמהריט"ץ מבחין אף במי שהוא כגוי לענין דינא, ומ"מ מקרי זרע ישראל לענין מגעו ביין"**, לטעמו, יש כאן חידוש מהפכני שגוי שאביו יהודי, יש עליו הגדרה הלכתית חדשה של 'זרע ישראל', ואינו אוסר במגעו את היין!

להלן צילום מהס' 'זרע ישראל' עמ' רפ"ז - רפ"ח.

ישראל, ולא דמי לגויה שלא טבלה, שעדיין בנייתה עומדת, אבל זאת כשרה היא ובכשרות עומדת, כיון שבאה לחסות תחת כנפי ה' כבר חזרה לכשרותה. ואפילו היתה האשה הוואת טגולדה באונסם, כיון שאמה היתה מישראל ואינה בת גויה, ודאי אינה צריכה טבילה עכ"ל, דהרי שהמהריט"ץ מבחין אף במי שהוא כגוי לענין דינא, ומ"מ מקרי זרע ישראל לענין מגעו ביין ודו"ק.

ובשו"ת מהריט"ץ (החדשות סימן ק"ז) כתב וז"ל: "הרי הוכחנו דגר תושב אע"פ שאינו מהול, אינו אוסר היין במגעו, וא"כ מעתה ק"ו הדברים באנוסי הזמן, כיון שהם זרע ישראל ובאים להתגייר, אלא שעדיין לא מלו, דודאי דאין אוסרין יין במגעו, והו דווקא באותן שבאו לגבולנו לחזור בתשובה בארצותנו אלא שלא הספיקו למול, דודאי עדיפי טפי מגר תושב, דהא ישראל גמור הוא אע"פ שחטאו אבותיו ולענין הנשים שלא טבלו, נראה דגם אין טבילת הנשים מעכבת כיון שהם זרע

שוב עיוות חמור. המהריט"ץ מדבר על בני אנוסים שאביו ואימו יהודים כמו שכתב "דהא ישראל גמור הוא אע"פ שחטאו אבותיו",

לכן אין אוסרין יין במגעם.

ומה שנקט מהריט"ץ לשון 'להתגייר', כי בזמנם כינו את האנוסים שחזרו לדת ישראל, 'באים להתגייר', כל הרואה את דברי מהריט"ץ מבין שלשון 'להתגייר' מושאלת, שהרי "ישראל גמור הוא". ומבואר היטב בשאלה ובתשובה שמדובר על יהודים גמורים. וכ"כ בשו"ת יכין ובוועז (ח"א ע"ה ד"ה והועלה בידינו) שהעם נהג שמכנים את האנוסים שחוזרים בתשובה גרים, אע"פ שאינם גרים, והצריכם טבילה וכו' כמו שכתב הרמ"א (סי' רס"ח יב).

דקדוק של סרק בדברי היכין ובוועז' - דוגמא ג'

כתב בתשובות 'יכין ובוועז' (ח"ב סי' ל"א): "לפי שכיון שאמו גויה אע"פ שאביו מהאנוסים שנחשבים כישראל, לא היה נחשב הבן אלא עכו"ם, לפי שאין בן בןך הבא מן הגויה קרוי בןך כמו שהתבאר לעיל, וכיון שנחשב לעכו"ם, אינו נחשב מישראל, ואינו מותר לבא בקהל אלא במילה וטבילה".

הקטע ברור ופשוט, אבל 'זרע ישראל' עשה דיוק (עמוד רפ"ג) וכתב בכותרת בצד: "**מדלא הזכיר קבלת המצוות, משמע דבאלו אף אם אמם גויה א"צ קבלת מצוות**". **"אלא וודאי דבבני אנוסים כאלו, כנראה שאין לנו ענין צורך לזה, ודי להם במילה וטבילה"**.

להלן הצילום מס' 'זרע ישראל' עמ' רפ"ג.

הראיה מהיכין ובוועז נכד הרשב"ץ	
<p>במדה בישו, לפי שלא נכנסו ישראל בברית התורה אלא בני דברים הללו, וכל הבא להתגייר נחשב כגוי, כדאייתא במסכת יבמות, וכיון שאלו האנוסים שבאים לשוב בתשובה אין אנו מצריכין אותם, ולא תצריכו אותם הגדולים אשר קדמונו כי אם מילה בלבד, אי"כ לא חששו לשטא אמו גויה, וטעמו על החזקה הו' וכו', ואע"פ שיש מקצת מהם שמתעבים בעכו"ם ולוקחים נשים ממנותיהם וכו', ע"ש"ב.</p>	<p>ראיה טעמת יש להביא לכך דבבני אנוסים אף אם הם גויים ע"פ ההלכה לא בעינן בהו קבלת מצוות, והוא מט"ש בשו"ת יכין ובוועז לנכד הרשב"ץ [שחי בסוף תקופת הראשונים] ה"ב (סי' ל"א) עמוד ע"ט] וז"ל: ויש ראה על חזקה זו, שמתעבים בכל זמן ובכל מקום בפני הגדולים, שכל הבאים מהאנוסים, ישוב בתשובה, אין אנו מצריכים אותם כי אם מילה בלבד לא טבילה, טעמם שאין אנו חוששין שטא אמו גויה, דחזקה היא שאינן נוטריין גרות, והגע עניןך שאלו באת לבטל חזקה זו ובאת לחוש לשטא אמו גויה ויזהה מקום להששה זו, מצריכין טבילה עם מילה לכל מי שבא מן האנוסים לעשות תשובה ולשוב לדת ישראל, לפי שכיון שאמו גויה אע"פ שאביו מהאנוסים שנחשבים כישראל, לא היה נחשב הבן אלא עכו"ם, לפי שאין בן בןך הבא מן הגויה קרוי בןך כמו שהתבאר לעיל, וכיון שנחשב לעכו"ם, אינו נחשב מישראל, ואינו מותר לבא בקהל אלא במילה וטבילה, אך הרצאת דמים עד שיבנה בית המקדש</p>
<p>ולכאורה ישאל השואל על מ"ש הרב שכשאתם גרה בני לוו במילה וטבילה, למה לא חזיר ענין הדעת מצות וקבלתם, אלא ודאי דבבני אנוסים כאלו, כנראה שאין לנו ענין צורך לזה, די להם במילה וטבילה, דאל"כ למה לא תזכיר קבלת והודעת מצוות כתנאי המעכב בנרות דמסתמא אויל בשישת סבו הרשב"ץ (ח"ג סי' רכ"ח), דס"ל דקבלת מצוות מעכבת הנרות כדעת התוס' ביבמות מ"ו ע"ב.</p>	

שוב דקדוק סרק, היות ולא הזכיר קבלת מצוות ראה שאין צורך בקבלת מצוות, אטו כרוכלא הוא צריך להזכיר כאן כל דיני גרות. ועוד, מדובר על "**מי שבא לעשות תשובה ולחזור לדת ישראלי**", בא לעשות תשובה ולשמור

המצוות. (לרמב"ם הרצון לגיור, פירושו רצון לקבל מצוות, ואינו דבר נפרד כמילה וטבילה, כמו שהתבאר למעלה).

המומרים מהגויה ויכולים לחזור כענין מי שחוזר לצור מחצבתו וחוזר בתשובה, ולשון 'יכולים' משמע שתלוי בידם לגמרי, ולא שתלוי בבי"ד אם יסכים או לא יסכים לגיירם". עכ"ל 'זרע ישראל'.
להלן הצילום מ'זרע ישראל' עמ' קס"ז וכ"ה בעמ' רפ"ד.

קסז	פרק ב - מהו נדר קבלת המצוות	
גם מתשובת הרדב"ז מדוייק שהגרות תלויה בהחלטת המתגייר ולא הבי"ד	<p>ויש להוסיף עוד ולדייק מנ"ש הרדב"ז בתשובה (ח"ד סי' י"ב) לחן לענין בני המצרים באסור ריבית. ובתוך תשובתו כתב ח"ל: "זמה שיש לדקוק, אם בני המצרים הם כמומרים עצמם, וכן ברין, שכיון שהא יטל לחזור בו ואינו חזר, הרי הוא בעצמו מומר, והוי ידוע דהני בני מומרים דאסון, הינו דבעינן דאינו נמי מומרת, אבל אם אינו נכרת הולד כמות, כל שכן באלו שעברו עליהם כמה חזרת וכבר נטמעו בין התצרים, ועוד שאם היו רוצים היו יכולים לחזור לדת ישראל וכדכתיבנא, עת"ד. והשתא הסכת ושמע, במה שכתב הרדב"ז בפירוש פעמים וכן ברין</p>	<p>מדברי הרדב"ז בתשובתו יש נדירות שקבלת מצוות ישראל אינה תלויה בב"ד</p>
<p>שיטל לחזור בו, ואפי' אחרי כמה חזרת שנטמעו בין התצרים ואמם גריה שהולד כמותה "שאם היו רוצים היו יכולים לחזור", ולא כתב שיכולים להתגייר והרי כיון שאמם גיה דינם שצריכים מילה וטבילה ונזר, ולזה קרא הרדב"ז לחזור לדת ישראל ורק בידם תלוי הדבר, ולא רק שאינו מדגיש שצריכים להתגייר, אלא אף אינו קורא להם גרים, רק שהם בני המצרים מהגויה ויכולים לחזור כענין מי שחוזר לצור מחצבתו וחוזר בתשובה, ולשון "יכולים" משמע שתלוי בידם לגמרי, ולא שתלוי בב"ד אם יסכים או לא יסכים לגיירם.</p>		

כדרכו מעוות את דברי הרדב"ז שכביכול מדובר בגוים, בשעה שהרדב"ז מדבר על האנוסים היהודים.

המעין בזרע ישראל עומד ומשתאה לראות שהשמיט שורות (המודגשות לקמן) מדברי הרדב"ז שכביכול מדבר על אלו שאמם נכרית וז"ל הרדב"ז: "אבל אם אמו נכרית הולד כמוה, **דקי"ל ישראל הבא על הנכרית הולד כמוה. והיא דהוי ספק, אע"ג דאית לן ספיקא דאורייתא לחומרא, כיון דאיכא פלוגתא והוי נמי ספיקא, אזלינן לקולא ומותר להלוותן בריבית, כל שכן באלו שעברו עליהם כמה דורות וכבר נטמעו בין התוגרמים, ועוד, שאם היו רוצים היו יכולים לחזור לדת ישראל, וכדכתיבנא לעיל".**

'זרע ישראל' הביא רק את המילים: "אבל אם אמו נכרית הולד כמוה", דילג והשמיט את המילים אחרי 'כמוה', בשביל להציג מצג שוא וליצור רושם בעיני הקורא שכביכול כאשר האם נכרית אין בנה צריך גיור רגיל, ואינו צריך להסכמת בי"ד. והציג את ה'ועוד' כהמשך של הצד שהאם נכריה.

דיוק שוא בדברי התוס' - דוגמא ה'

להלן "ראיה" "דיוק" שאין בה ממש מבית מדרשו של 'זרע ישראל'. כתבו התוס' (יומא פ"ב: ד"ה מה) "ומתוך כך התייר (ר"ת) לבת ישראל שהמירה דתה ונשאת לעכו"ם וחזרה בתשובה, והעכו"ם נתגייר - לקיימה".

שנה	פ"ק ה זרע ישראל
ר"ת התייר לקבל גוי שנשא בת ישראל שהמירה דתה וחזרה בתשובה	
<p>ובתוס' יומא (פ"ב ע"ב) ד"ה מה, כתבו: ומתוך כך התייר ר"ת לבת ישראל שהמירה דתה ונשאת לעכו"ם וחזרה בתשובה והעכו"ם נתגייר, לקיימה ע"ש, ולא ביארו לנו התוס' אם היתה קבלת מצוות ואם העכו"ם הזה שנתגייר מעתה שמר המצוות, רק כתבו ר"נתגייר" כסתמיה, דמל וטבל לשם גרות דהוי גר וסגי בהכי, ודייק מזה בשו"ת מהרש"ם ח"ו יו"ד סי' ק"ט שקבלו</p>	<p>להעס"ם להתגייר בכדאי גזונא ע"ש, ומחשש יציאה לתרבות רעה הקילו, וכ"כ מהר"ש קלוגר בתשובתו בספרו שו"ת טוב טעם ודעת (סי' ר"ל), וסמך בכל כוחו ע"ד מהדרי"ק (שיש קב"ט) שסתב בדין נטען על הפגויה, דבוראי אין לך שעת הדחק גדולה מזו, דישי לחוש ח"ו פן תצא לתרבות רעה, ומוטב לאכול תמותות שחיותות מלאכול בשר נבילות עש"ב.</p>

כ"ט יש ללמוד
חזק פתחיו רית
לבת ישראל
פגויה דתה
ונשאת עני
וחזרה כהמנהג
החיי נתגייר
עשה לקיימה

וב'זרע ישראל' כתב (עמ' שני"ח, הקטע שבצילום): **"ובתוס' יומא (פ"ב) ד"ה מה, כתבו:** "ומתוך כך התייר (ר"ת) לבת ישראל שהמירה דתה ונישאת לעכו"ם וחזרה בתשובה, והעכו"ם נתגייר - לקיימה", ע"ש, ולא ביארו לנו התוס' אם היתה קבלת מצוות, ואם העכו"ם הזה שנתגייר מעתה שמר מצוות, **רק כתבו ו"נתגייר" כסתמיה, דמל וטבל לשם גרות דהוי גר וסגי בהכי, ודייק מזה בשו"ת מהרש"ם (ח"ו יו"ד סק"ט) שקבלו להעכו"ם להתגייר בכדאי גזונא, ע"ש" וכו"כ מהר"ש קלוגר, עכ"ל.**

דיוק מופרך!

הוא ממשיך במצג השוא וכותב שכך משמע מדברי מהרש"ם, מהרש"ק והמהרי"ק, בשעה שהם דנו בדין 'נטען על השפחה' ובדין בא לא לשם שמים, ואינו קשור לענין קבלת מצוות.

הטעיה בדברי הראשונים והשו"ע - דוגמא ו'

זרע ישראל (עמ' קמ"ו) "העולה מכל פרק זה: דעת רוב הראשונים ובהם הרמב"ם והשו"ע שאין קבלת מצוות מעכבת הגרות".

שוב רמיה, אפשר לפתוח שו"ע (יו"ד רסח ג) ולראות שכתוב בפרוש שלכו"ע קבלת מצוות מעכבת.

עוד כתב בזרע ישראל (שם) "אין מקום לדייק בכונת הגדרת קבלת המצוות שיהיה פירושה התחייבות או גמירות דעת לענין הקיום. אלא מטרתה היא שיבין וידע הגר את השינוי המתחייב בין היותו גוי קודם הגיוור להיותו יהודי אחר הגיוור, שבמעמדו כגוי לא היה חייב במצוות לא בכוח ולא בפועל וכעת חייב במצוות".

ועוד כתב (עמ' מו): "לפי שיטת רוב הראשונים המנויים לעיל, דאין קבלת מצוות מעכבת... ואפילו אם נאמר כהתוס' ודעימיהו שקבלת מצוות מעכבת, זהו דווקא ההצהרה שמקבלת עליה הגרות ואפילו לא קיימה בפועל אחר הגרות, ולפיכך כיון שקבלה בפיה, אף שמיד אח"כ עבדה ע"ז, היא גרה, וכדמבואר בתשובת הרשב"ץ".

לדבריו קבלת המצוות היא הצהרה גרידא שלא עומד מאחוריה כלום, לא רצון לא כוונה ולא התחייבות.

בר דעת אינו יכול לקבל דבר כזה, התורה דורשת קבלת מצוות והיא מעכבת, אבל למעשה די הצהרה גרידא, ללא מחויבות ואין צורך בקבלה רצינית. לדידו הכניסה ליהדות היא משחק של סמלים ללא כוונה.

אין צורך להביא מקורות נגד עיות לא הגיוני זה, אבל בכל זאת נזכיר שלהדיא כתבו התוס' הרשב"א והריטב"א שביטלו גרות הכותים מפני שלא גמרו וקיבלו 'בלב שלם' כלשון הריטב"א, כמו שהתבאר למעלה (פרק ה על דברים שלבל). וכתבו כל האחרונים ובראשם הבית יצחק והאחיעזר, שבמקום שיש אומדנא דמוכח שקבלתו מהשפה ולחוץ אינו גר ע"ש.

דברי הרשב"ץ

כתב הרשב"ץ (ח"ג מז) "והדברים מוכרעים הם מעצמן דודאי מי שלא נתגייר אלא שעה אחת וחזר לסורו לאלתר ועבד ע"ז וחלל שבתות בפרהסיא כמנהגו קודם שנתגייר מין ומן המורידים הוא דלא קרינן ביה... כמ"ש למעלה, ואפ"ה חשבינן ליה משומד וקדושיו קדושין".

ב'זרע ישראל' (עמ' שנ"ט) יוצא בהתקפה שחצנית נגד האגר"מ (וי"ד ח"ג סי' ק"ח): **"ואחמה"ר, כמה מן הדוחק בדבריו, ואין אלו אלא השערות בלבד, דלקושטא הקושיא והסתירה ברמב"ם, אין מתחילים כלל, דהכל ענין אחד שהוכיח סופן על תחילתן, ונגלה סודן שכל הגרות שלהם היתה רק מן השפה ולחוץ, ואעפ"כ אין זה פגם בגרות כלל, דמאחר שטבלו בפני ג', הרי הם גרים ואפילו לא קיבלו המצוות, דקבלת המצוות היא פועל יוצא של הגרות, והרי הם מתחייבים במצוות על כרחן שלא בטובתן, ואין שייך בזה שום דין דאומדנא, וכ"ש שלא שייך הוכיח סופן על תחלתן ואלו דברים ברורים, והאחרונים שפלפלו ונתקשו ועשו סתירות וישובים בדברי הרמב"ם לא כוונו יפה, ותשובת הרשב"ץ היא סתירת דבריהם... ותשובת הרשב"ץ נעלמה מעיני קדשו של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל".** ע"כ דבריו.

כדרכו מוציא את דברי הרשב"ץ מכוונתם. מה שכתב הרשב"ץ שלא נתגייר אלא שעה אחת וחזר לסורו לאלתר הוא גר, אין בזה חידוש, כי מפורש בגמרא 'טבל ועלה הרי הוא ישראל, למאי נ"מ דאי חזר בו ישראל הוא', הרשב"ץ הביא את דברי הגמ' והיא לא חילקה בין שעה אחת ליותר.

אין שום קשר בין דברי הגמ' והרשב"ץ לנדון שלנו, הגמ' מדבר על גרות רגילה שקיבל על עצמו דברי תורה כדין, ב"ד היה משוכנע ברצינותו, שאל"כ לא היו מגיירים אותו, והוא עצמו לא היה מתגייר אם לא היה רציני בקבלה. אלא ששעה אחת לאחמ"כ חזר בו, כמו שמעשים בכל יום שאנשים קונים חפצים יקרים וחוזרים בהם לאחמ"כ, ואף אחד לא יטען שכיוון שחזר בו מיד לא התכוון ברצינות לקניה, כי הרי לא כפו עליו לקנות. גם בגרות רגילה שהיא בדר"כ רצינית, שאל"כ לא היה מתגייר, אלא שלאח"מ חזר בו מטעם כלשהו. ולהדיא כותב הרשב"ץ שם שקיבל עליו דברי תורה, לכן הוא גר. ועוד לשון 'חזר בו' פירושו ששינה את דעתו, קיבל ברצינות וחזר בו, זה שמראש לא התכוון לא יקרא 'חזר בו'.

אבל בנדוננו באלו שמתגיירים לשם אשה ושולחן מלכים, שכבר בשעת הגיוור יש לב"ד ספק ברצינותו, כמו שכתב הרמב"ם על מי שלא בדקו אחריו שמא בא לשם אשה 'חוששין לו עד שתתברר צדקתו', כלומר יש עליו ספק, ובכה"ג אם מיד לאחר הגיוור אינו שומר מצוות, לא עליו מדובר בגמרא וברשב"ץ. בימינו שרוב המתגיירים אינם שומרים מצוות לאחר הגרות, והוא כאחד מהם, יש אומדנא שמראש לא התכוון ברצינות, ולא על זה מדובר בגמ' וברשב"ץ.

ב'זרע ישראל' במקום אחד (עמ' שנט) כתב בשחצנות שנעלם מעיני האחרונים דברי **הרשב"ץ והראשונים**. במקום אחר (בעמ' מ"ז) מודה שדברי הרשב"ץ אין בהם חידוש, והם דברי הגמ', האם גמ' מפורשת בסוגיא של גרות, נעלמה מעיני כל גדולי האחרונים?⁵¹

עוד כתב בזרע ישראל שם (עמ' שנט): "פסקו כל הראשונים הנ"ל הרשב"ץ רבינו יונה העיטור הראב"ן והגאונים דהוי עדיין ישראל משומד, היש לך גרות גרועה מזו, ובכל זאת לא מתבטלת הגרות".

כדרכו צחוק עשה לנו, כל הראשונים הנ"ל לא דברו על גר שחזר לסורו, אלא על יהודי שהשתמד, והרשב"ץ הביא אותם בדין מומר שקידש אשה שקידושיו קידושין, ולא לגבי גר. (רבנו יונה שמזכיר התשב"ץ הוא חמיו של התשב"ץ ולא רבנו יונה מגרודני). עכ"פ כאמור אין קשר בין דברי הרשב"ץ לנדוננו.

עיוות דברי הרדב"ז - דוגמא ז'

כתב **הרדב"ז** (ח"ג תט"ז) על האנוסים שחוזרים בתשובה שאינם צריכים טבילה וז"ל: "דלא מעכבא בהו טבילה, כמו שא"צ להודיעם קצת מצוות קלות וחמורות, שכבר קבלום אבותיהם מהר סיני עליהם ועל זרעם, כך ג"כ כבר טבלו אבותיהם ונכנסו לברית במילה וטבילה, ואותה טבילה עלתה לכל הבאים אחריהם". ובהמשך כתב הרדב"ז "שאם אמו עובדת ע"ז, אע"פ שאביו ישראל, צריך טבילה מן התורה, דישראל הבא על העובדת כוכבים הוולד כמוה".

הדברים ברורים, האנוסים (שכאמור הם יהודים) שבאים לחזור בתשובה, אינם צריכים לטבול כמו שא"צ לקבל מצוות שכבר קבלו אבותיהם מהר סיני עליהם ועל זרעם, וכשאמו נכרית אע"פ שאביו יהודי, צריך טבילה מן התורה שבא להתגייר.

וכתב ב'בכותרות' (למעלה ובצד): "**עוד הוכחות מדברי הרדב"ז, שאין קבלת מצוות מעכבת הגרות בזרע ישראל**". ובהמשך כתב "ועוד יש ללמוד ולדייק ממ"ש בהיכא שאמו גויה שצריך טבילה מן התורה, ולא הדגיש באלו שצריך להודיעם מקצת מצוות קלות וחמורות".

51 חזר בו, פירושו, שחזר בו מהחלטתו הקודמת, אם הוא לא החליט ללכת בדרך אחרת, לא נקרא חזר בו, חזר בו ממה? ואינו חזר לסורו, כי מעולם לא קיבל על עצמו. וכן מוכח מדברי הב"ח ס' רסח לפני ד"ה כתב בעל הלכות גר שחזר לסורו ע"ש.

להלן צילום מזרע ישראל עמ' רפ"ו.

ראיה נוספת מתשובה אחרת של הרדב"ז שא"צ קבלת מצוות בגויים הבאים מזרע ישראל

עוד הנחת
מדברי הרדב"ז
על קבלת
מצוות חטאת
הנחת חטאת
בזרע
ישראל

וגדולה מזו מצאנו לרבנו הרדב"ז בתשובה (ח"ג סי' תט"ו), שנישאל אודות האנוסים בין הערביים שנולדו להם בנים ובנים בהיותם אנוסים, ועתה באים לדת ישראל, אם צריכים טבילה או לא, ואת"ל צריכין, אם מעכבת או לא, והשיב באורך, ואעתיק מתשובתו רק מה ששייך לנדוננו: "אבל כד דייקת בה שפיר, תשכח ולא מעכבא בהו טבילה, כמו שא"צ להודיעם קצת מצוות קלות וחמורות, שכבר קבלום אבותיהם מזה סיני עליהם ועל זרעם, כך ג"כ כבר טבלו אבותיהם ונכנסו לברית במילה וטבילה, ואותה טבילה עלתה לכל הבאים אחריהם, שכן מצינו לכל הגולדים במדבר, שחזר ומל אותם יהושע, ולא מצינו שהצריכם טבילה, וא"ת בשלמא התם אנוסים הוו וכו', וה"ג באנוסים ממש ניהא דלא מעכבא בהו טבילה, אבל בבני המומרים והמומרים לדעת, או בבני האנוסים שהיה בידם לבוא לדת ישראל ולא בא, שהרי הם עומדים במזמחת לדעת לשלם, אימא לך דמעכבת בהו טבילה, ותו דהוו מומרים לכל התורה, ובני המומרים צריכין טבילה מדרבנן, אבל אינה מעכבת בהם, והוי יודע, שאם אמו עובדת ע"ז, אע"פ שאביו ישראל, צריך טבילה מן התורה, דישראל הבא על השבת כוכבים הולד כמותו, ואם הוא ספק הי

ספיקא דאורייתא, ואולינן לחומרא, ואינו נכנס לישראל עד שימול ויטבול", עכ"ל. ולמדנו מדבריו דהויא דאמם ישראלית א"צ להודיעם תקצת מצוות קלות וחמורות, שכבר קבלום אבותיהם מזה סיני עליהם ועל זרעם, ואין הטבילה בהם מעכבת, ועוד יש ללמוד ולדייק מ"ש בהיכא שאמו גויה שצריך טבילה מן התורה ולא הדגיש באלו מצוות להודיעם תקצת מצוות קלות וחמורות, ועוד יש ללמוד מ"ש שאמו עובדת ע"ז, דר"ל שהיא אינה חפצה בגיור, וכן היא עובדת עדיין ע"ז, ובכל זאת אותו מקבלין בשופי לפי שהוא מזרע ישראל, וזהו כנדוננו ממש.

אמנם מ"ש שם עוד באותה התשובה, תדע שאין הטבילה מעכבת בהם, דלא עדיף טבילה ממילה גופה, והרי אין המילה מעכבת בו מלבוא בקהל, שהרי אם קידש קידושיו קידושין, וגם לישא אשה מישראל מותר, שהרי אינו בן נכר, כיון שחזר לדת ישראל, ואינו אלא כמומר לעבדה את וכו' ע"ש, כהנתו דוקא בבני אנוסים ומומרים שאינם יהודיה בלי ספק, שאם אמם גויה, הרי ולדה כמותה, וצריך טבילה ומילה מן התורה כדי שיכנס להיות ישראל, וזהו שמעכב, אע"פ שבבני אנוסים ומומרים גם יהודים, מילה וטבילה אינה מעכבת

בסיים ד' ט"ו
סיידי הרדב"ז
באנוסים
ומומרים שאינם
יהודים ולא ט"ו

הביא "ראיה" ו"דיוק" סרק, מזה שלא הזכיר הרדב"ז קבלת מצוות כשאמו נכרית, מכאן שא"צ קבלת מצוות. ובכן לשיטתיה גם מילה אינו צריך, שהרי לא הזכיר שהזכרים צריכים למול. הרדב"ז דן בשאלה אם צריכים טבילה, לכן מזכיר טבילה, ואטו כרוכלא יזכיר כל הדינים כשהוא דן לגבי טבילה.

פרק יז

דעת הגר"ע יוסף זצ"ל על שיטת ה"גיוור" של ראשי ב"ד גיוור כהלכה'

הגר"ע יוסף זצ"ל כתב במכתבו מט"ו כסלו תשע"א (כנדפס צילום מכתב ידו בתחילת ספרו) על מה שכתב ר' אמסלם (מראשי ומקימי ב"ד המכונה 'גיוור כהלכה', ושותף בהכנת מתווה ניסים כהודאתו, ומראשי הדוחפים לרפורמה בגיוור), בספרו 'זרע ישראל': "התחיל בסילוף ההלכה בעיני הגיוור.. וגילה פנים בתורה שלא כהלכה. ואנו קוראים לכל מי שהתורה יקרה בעיניו להתרחק מן האיש הזה הרחק כמטחוי קשת, ומדעותיו המוזרות והכפרניות".

ונציין כאן כמה דברים חמורים שבהם הוא גילה פנים בתורה שלא כהלכה כלשון הגר"ע זצ"ל, בספריו בעניין הגיוור:

- א. שבדיעבד קבלת המצוות אינה מעכבת את הגיוור, והגיוור תופס והגוי נעשה יהודי ע"י טבילה ומילה בלבד.
  - ב. שכל ענין קבלת המצוות בגיוור הוא מדרבנן (ולכן לדעתו המוטעית יש להקל בפרשנות המושג קבלת המצוות מכיון שספקא דרבנן לקולא) ולכתחילה ולמצוה מן המובחר בלבד.
  - ג. שגם בקבלת המצוות הנדרשת לכתחילה, אין הכוונה כפשוטו לקבל על עצמו לקיימן, אלא "ידיעה מה הם החובות הנובעות מכניסתו ליהדות כדי שלא יאמר אילו הייתי יודע לא הייתי מתגייר".
  - ד. גם לפרשנות "המחמירה" שקבלת מצוות הכוונה כפשוטו להתחייב לקיימן, הרי שלכתחילה ניתן לגייר גם את מי שאנו שלב"ד ידוע ומשוער מראש ומצפים ממנו שיקיים רק באופן חלקי, ואם מתכוון להתנהג כ'מסורתי', שיעשה קידוש ויאכל מצות בפסח, הוי גר מעליא, אף שמתכוון מראש בזמן הגיוור שימשיך לנסוע בשבת ולא ישמור על טהרת המשפחה.
  - ה. מוכיח מכך שגר שהתגייר כדבעי ואח"כ חזר לסורו שנפסק דינו כישראל מומר, שלא ניתן לבטל גרות אפי' כשברור שמלכתחילה לא ה' בה כלל כוונה לשמירת מצוות, ואי"ז גורם אפי' ספק בגרות, אלא הגרות היא ודאית ומוחלטת, והאפשרות היחידה לבטול גרות למפרע לדעתו הוא אם מתברר שהמקוה לא היתה כשרה או שהדיינים היו רפורמים וכי"ב.
  - ו. המצאתו המסוכנת כ"ל שמוטל עלינו אחריות לשכנע את הגויים שה' להם אב וכו' יהודי להתגייר, ולהקל בגיוורם, ולתת להם מעמד ושם מיוחד.
- ולפחות חלק מדבריו חדרו לעוד מראשי ארגון זה, כהסתפקות לכתחילה בגיוור חלקי למסורתיות, ובעניין המעמד המיוחד לחלק מהגויים לשכנעם ולהקל בגיוורם, וכו'.

והנה, נוסף על העולה מכל מה שהובא עד פרק זה וכן בלקט מדברי הפוסקים שבתחילת ספר זה, ההפך הגמור מדברים אלה, והרוצה להעמיק ולהרחיב בפרטיות יותר בפרטי הסילופים החמורים, יעיין ברשימת הספרים שצינו במבוא, נביא כאן כמה ציטוטים מדברי הגר"ע יוסף זצ"ל בכמה מענינים אלו, דכתב בשו"ת **יביע אומר** (חלק י' - יו"ד סי' קז) וז"ל: "והנה מלבד כל הנ"ל, המתגיר הלז, סופו הוכיח על תחילתו, ונראה בעליל שמעולם לא קיבל עליו עול מצוות ולנהוג כדת ישראל, וכל מה שעשה הוא רק כדי לבצע זממו לישא לו את בת ישראל אשר חשק בה לאהבה, וכל כיוצא בזה, **אין שום ערך לגיורו**. וכמ"ש הגר"מ פיינשטיין בשו"ת **אגרות משה** (חיו"ד סי' קנז), וז"ל: **שפשוט וברור שכל שלא קיבל עליו המצוות, אף בדיעבד אינו גר**, וכן הורה אבא מארי הגאון זצ"ל הלכה למעשה בעובדא כזו שאינו גר כלל בין להקל בין להחמיר, **שקבלת מצוות בגר היא לעיכובא**. ואפילו אם אמר בפיו שהוא מקבל מצוות, אם אגן סהדי שלא קיבל עליו מצוות באמת, אינו גר, ואף שגר שנתגיר לשום אישות בדיעבד ה"ז גר (יבמות כ"ד), זהו רק כשהמתגיר לשם אישות מקבל עליו מצות באמת. כל זה אמר אבא מארי הגאון זצ"ל כשהורה אז בזה, והוא פשוט וברור".

וכ"כ **יביע אומר** (חלק ה' - יו"ד מילואים סימן י"ג אות ב') "ומ"ש הרמב"ם שם "שאם חזר לסורו הרי הוא כישאל מומר", **היינו דוקא אם היה תקופה מסוימת נוהג בדת ישראל, אלא שאח"כ התחרט וחזר לסורו**".

וכ"כ **ביביע אומר** (חלק ח' יו"ד כ"ד): "והדבר ברור, שאין להקל בזה אלא כשיודעים שישמרו תורה ומצוות. ומקבלים עליהם ככל אשר יצוו בית הדין עליהם לשמור ולעשות... מסקנא דדינא בהא נחיתנא ובהא סליקנא, שאם יראה לעיני בית הדין שהנכריה באה להתגיר גירות גמורה בקבלת עול תורה ומצוות בלב שלם, לשמור ולעשות דיני התורה והמצוה, ולחנך בניה לתורה לאחר גיורם כדת, יש להתיר לגיירה לכתחילה".

כמו כן, **במכתב הבהרה** שהוציא מרן זצוק"ל (אדר התשע"א): "ואין ספק שאם יבואו לידינו כעת מקרי גיור בצה"ל, שיוכחו שהייתה **אומדנא המוכחת שהייתה קבלת מצוות במרמה ע"ד שלא לקבלה אלא מן השפה ולחוץ, שנבטל את אישור הגיור**, ולא יוכשרו לבוא בקהל ה', וכלל זה גם על הגיורים שנעשו בצה"ל עד היום".⁵²

וכן פסק הרשל"צ הרב **יצחק יוסף** (במכתב מיום ט"ז אדר א' התשע"א), וז"ל: "באשר שאל אודות הליכי הגיור הנעשים כאן בארץ הקודש, אם קבלת מצוות מעכבת אף בדיעבד, ומה היא דעתו של מרן אאמו"ר שליט"א בענין, הנני להשיב: איני יודע מה מקום לשאלה זו, שהרי למפורסמות אין צריך ראייה, ופשוט הדבר כבעיניא בכותחא, **שעל פי ההלכה אין לגייר בלי קבלת מצוות והכנה כדבעי, וכל שיש אומדנא ברור שהמתגיר סופו הוכיח על תחלתו, ונראה בעליל שמעולם לא קיבל עליו עול מצוות ולנהוג כדת ישראל, אין הגירות תופסת**, וכמו שכתב מרן אאמו"ר בספרו הנורא שו"ת יביע אומר (חיו"ד סי' כ"ד), אודות גר אחד שנתברר שכל מה שנתגיר הוא רק כדי לבצע זממו לישא לו בת ישראל, וכל כיוצא בזה, שאין שום ערך לגיורו, וכמ"ש בשו"ת אגרות משה (חיו"ד סי' קנ"ז), שפשוט וברור שכל שלא קיבל עליו המצוות, אף בדיעבד אינו גר כלל, בין להקל בין להחמיר, שקבלת מצוות בגר היא לעיכובא. ואפילו אם אמר בפיו שהוא מקבל מצוות, אם אגן סהדי בבירור שלא קיבל עליו מצוות באמת, אינו גר, ואף שגר שנתגיר לשום אישות בדיעבד ה"ז גר (יבמות כ"ד) זהו רק כשהמתגיר לשם אישות מקבל

52 מכתב הבהרה יצא לאחר שבחודש שבט תשע"א הגר"ע הוציא מכתב ובו כתב: "בשבטי ישראל אודיע נאמנה, לפי מה שידוע לי על תהליך הגיור בצה"ל, על המורים המלמדים, על הדינים ועל כל העוסקים במלאכת הקדש בזה... הגעתי למסקנה שעל פי ההלכה גיורי צה"ל תקפים". כתוצאה ממכתב זה קמה קול זעקה, וגדולי ישראל והעסקנים הבקיאיים בנושא האירו את עיני מרן שהתליך הנעשה בגיורים אלו מנוגד להלכה, והוועדה שבדקה את גיורי צה"ל כתבה: "ישנם כ- 10 מלמדים רפורמים וקונסרבטיבים. לדעתנו זו בעיה חמורה המטילה צל כבד על כל הגיור הצה"לי, ויש לעשות כל מאמץ לבטל קורס זה ואו לא להתנות את קיום הקורס כהקדמה לפני הגיור הצה"לי". בעקבות זה מרן הוציא מכתב הבהרה המבטל את ההכשר.

עליו מצוות באמת, ע"כ". אשר על כן אין ספק שכל גיור שיש בו אומדנא דמוכח בבירור שאין בדעתו לקבל מצוות באמת, אין לביה"ד לגיירו, ואם עברו וגיירו אותו למרות שהיה ברור מראש באומדנא דמוכח שאינו מקבל עליו עול מצוות, אין הגיור תופס ואין זה משנה אם הדבר נעשה בבתי הדין או בגיורי הצבא, וכך היא דעתו של מר אאמו"ר שליט"א.

וכן פסק הג"ר יעקב יוסף זצוק"ל (בנו של מרן הגרע"י): **"כל הגיורים המתבצעים בצה"ל הם אפס.** גם אם החיילים מוסרים נפשם למען המדינה, דינם כחסידי אומות עולם, זה עדיין לא הופך אותם ליהודים. **זו גם עמדתו של אבי - כל הגיורים של צה"ל הם חוכא ואיטולא"** (מוטי לוי מערכת וואלה, 6/9/10).

וכ"כ שאר פוסקי הדור הרב יוסף של' אלישיב, הרב שמואל הלוי ואזנר, הרב אהרון ל. שטינמן, הרב ניסים קרליץ וז"ל: "על דבר הנידון אם שייך גיור אשר בדעת המתגייר לקיים מצות באופן חלקי או כמסורתי, הננו להבהיר בזה כי אין שום צד בהלכה שיועיל גיור כזה, והינו גוי גמור לכל דבריו ואין שום נפקא מינה בין אם אביו ואמו גוים לבין אם אמו בלבד גויה. והכותב או אומר שכביכול יש בזה מקום לדון, הינו מגלה פנים בתורה שלא כהלכה ואינו בר הוראה כלל". (כתבוני לדורות עמ' קע"ב).

פרק יח

ב"ד "גיוור כהלכה" ורפורמת הגיוור

לפני כ-6 שנים הקימו קבוצת רבנים מהציונות הדתית ב"ד לגיוור באפרת המציעה כלשונם: "גיוור נגיש, אישי ומכבד לקטינים ומבוגרים, דור שני לעולים ממדינות חבר העמים לשעבר".

הקורא את העקרונות שלהם בקבלת גרים, אינו יכול שלא להזדעזע בראותו כיצד הם מוחקים למעשה את כל הלכות הגיוור, ומכניסים לעם ישראל גויים גמורים תחת השם ישראל. הכל נעשה נגד ההלכה, אין קבלת מצוות כהלכה ואין המתגיירים מתחייבים ואף לא מתכוונים לקיים את כל המצוות הלכה למעשה, אלא הם מתחייבים מקסימום להיות שומרי מסורת מינימלית. אין אפילו הכנה לגיוור כפי שנעשה בכל בתי הדין, אלא הכנה מינימלית ביותר שאורכה לא מצויין על ידם. ואין כאן כל גיוור כלל,

להלן מקצת מהציטוטים שמופיעים באתר שלהם (חלק מהציטוטים נמחקו).

"אנו מאמינים כי מעמד הגיוור אינו יעד סופי, אלא התחלה של דרך שתלך ותתפתח בעתיד".

"אנו מעודדים את המתגייר לקיים אורח חיים יהודי-מסורתי (ולאו דווקא דתי). בהמשך לכך, אנו לא מחייבים לשלוח את הילדים לבית ספר דתי, ומאפשרים לגייר ילדים גם אם אמם לא יהודיה".

"למה אין קורס הכנה לגיוור? דיני גיוור כהלכה אינם מתייחסים למעמד בית הדין כאל שלב הסיום של התהליך, אלא כאל תחילת דרכו הארוכה של המתגייר בעולם היהדות".

"מה מצופה מהמתגייר? בית הדין מעודד את המתגייר לחיות אורח חיים יהודי מסורתי. בבסיס הגיוור מונחת ההנחה שמעמד בית הדין הינו נקודת ההתחלה של דרך, בה זהותו היהודית של המתגייר תלך ותתעצם".

"הגישה כלפי המתגיירים ב"גיוור כהלכה" שונה מזו שברבנות, וכן התהליך הוא אחר".

"האם "גיוור כהלכה" מחייבת לשלוח את הילדים לבית ספר דתי? לא. אנו מעודדים את הורי הילדים המתגיירים לשלב את ילדיהם במסגרות חינוכיות מתאימות, המחנכות לקיים אורח חיים יהודי-מסורתי".

להשלמת התמונה הנוראה מהנעשה בבתי הדין של "גיוור כהלכה", אביא כעת קטע מראיון מאתר 'מעריב' 28/06/2017, ובו מתראיין גר שעבר גיוור בבי"ד "גיוור כהלכה". "אדם גנשאפט. עבר גיוור אורתודוקסי דרך "גיוור כהלכה", רשת בתי דין עצמאיים אורתודוקסיים לגיוור. "עברתי את התהליך הזה כי רציתי שיהיה מוסכם שאני יהודי", הוא אומר. "אני גר בישראל, חונכתי כמו כל ילד ישראלי, למדתי על החגים כמו כל ילד ישראלי, אני מקבל את המצוות הרבה יותר מאנשים שנחשבים יהודים".

"הדרישה של הרבנות לא תואמת את אורח החיים שאני מנהל. בן אדם צריך להיות לא רק אורתודוקסי, אלא אורתודוקסי קיצוני. זה לא אורח החיים שלי ואין לי כוונה לעשות דברים אחרת. יש פה גוף מיושן, עיקש, שרואה

את עצמו מעל האנשים ולא כמשרת את העם היהודי, אלא כמשרת את הרבנות ואת הכוח שלה. אין לי צורך להתיישר לפי גוף כזה או אחר".

לשם השוואה, נביא קטע **מהאתר של הרפורמים** איך הם רואים את הגיור, ומצאו את ההבדלים, או יותר נכון, מצאו את הצד השווה ביניהם: "היהדות הרפורמית **אינה מבקשת להכתיב למתגייר כיצד עליו לנהוג לפני הגיור ואחריו. אורח חיים דתי, אורח חיים חילוני ואורח חיים מסורתי - כולם לגיטימיים ובלבד שהמתגייר נוטל על עצמו מחויבות לקשר משמעותי ופורה עם המסורת היהודית ועם תרבותו של העם היהודי לדורותיו.** אנו מעוניינים לסייע למתגיירים ולמתגיירות למצוא את הדרך האישית שלהם ליישם את יהדותם בחיי היומיום, בחגיו ובמועדיו של לוח השנה העברי, ובאירועי מעגל החיים היהודי". שמתם לב? אין קיום מצוות, אין אורח חיים דתי, כלום! יהדות רק על הנייר.

להשלמת התמונה נביא כעת ציטוטים, מראיונות טלוויזיה של יעל בלנסקי, רכזת בית הדין "גיור כהלכה" בראיון

לטלוויזיה בשפה הרוסית. (<https://www.youtube.com/watch?v=Mzp5DVdrxeo>).

"הרבנים ב'גיור כהלכה' מכירים במורכבות הנושא. הם לא מחלקים את תושבי ישראל ליהודים וגויים, הם מסתכלים על התמונה בכללותה ובמורכבותה, הם מבינים שיש קבוצות שונות של אנשים שנולדו בישראל או שעלו בגיל צעיר, הם לא מכירים אף מסורת או דת אחרת, הם מגדירים את עצמם כיהודים, הם שירתו בצה"ל, לא נכון להתסכל עליהם כאל אנשים שבאו משום מקום, לדעתי זו נקודה חשובה מאוד במיוחד לישראלים דוברי רוסית, הנושא מאוד אקטואלי וקשה עבורם.

באים אלינו משלש קבוצות, **הראשונה** שהיא הקטנה ביותר, אלה אנשים שמסיבות שונות בכלל זה סיבות אידיולוגיות שלא רוצים לפנות לרבנות. **קבוצה שנייה**, אנשים שרוצים לעבור גיור ברבנות, אך מסיבות כלשהן לא יכולים לעשות את זה, למשל, קטינים. לפי כללי הרבנות קטין הרוצה לעבור גיור, גם אמא שלו חייבת לעבור גיור, ב'גיור כהלכה" אנו מגיירים בכל מיני מצבים, למשל משפחה שבה האם לא רוצה או לא יכולה לעבור גיור, אך במקביל מוכנה ורוצה לגדל את הילד שלה כיהודי, מה גם שעם קטינים הדבר פשוט יותר, ילדים מתחת לגיל 12-13 לא חייבים לקיים מצוות, לכן גיור קטינים זהו תהליך פשוט יותר. **קבוצה שלישית**, אלה אנשים שכבר פנו לרבנות על מנת לעבור גיור, אך הנסיון היה כואב והחוויה שהם עברו הייתה לא נעימה, כלומר הם לא איבדו את הרצון לעבור גיור, אך איבדו את הרצון לחזור למקום בו הם חוו מפך נפש.

אחזור שוב על העיקרון המרכזי לפיו אנו פועלים, לא בגלל שאלה מילים יפות אלא זו המציאות, העיקרון והמפתח הם גישה אישית לכל אחד, הענין הוא שרוב האנשים שמגיעים אלינו לא מגיעים משום מקום, לאנשים יש נסיון וידע, הם נחשפו בצורה כזו או אחרת למסורת יהודית. **אין לנו דרישות ללמוד כמה חודשים או לדעת דברים בעל פה. כבר בפגישה הראשונה עם האדם שפונה אלינו אנחנו מנסים להבין עד כמה הוא יודע ומכיר את המסורת היהודית. אם אנחנו מגיעים יחד אתו למסקנה שהוא מוכן, הוא או היא יכולים ללכת לבית הדין בתאריך הקרוב - ללכת למקווה, זה לא הסוף של תהליך הגיור, זוהי גם ההתחלה של דרך חדשה, כלומר, כל התהליך הביורוקרטי יכול להסתיים ביום אחד, מנגד יכול להיות שהמועמד לגיור מבין כי הוא אינו מתמצא מספיק במסורת, שהוא צריך ללמוד ולחשוב על הדברים ולהבין את הדברים, וזה ייקח יותר זמן. לכן אני אומרת שהגישה שלנו היא מאוד אישית, אנחנו מתחשבים במצב שבו נמצאים כל אחד ואחת.**

בקשר להכרה רשמית יש שלושה שלבים, **שלב ראשון** - זוהי הכרה מצד הציבור, עם זה אני מקווה שאין בעיה כי הרבנים שפועלים במסגרת "גיור כהלכה" הם רבנים ידועים ומוכרים, מדובר ברבני ערים וראשי ישיבות ולכן קשה מאוד להטיל ספק בכשרות החלטותיהם. **שלב שני** - זוהי ההכרה ממשרד הפנים שאדם שעבר גיור במסגרת "גיור כהלכה" וגדר כיהודי, גם זה לא מסובך כפי שמסתבר בתחילת האביב יתקיים דיון בבג"ץ בנושא, ואני בטוחה שגם בענין זה הדברים יסתדרו (אכן היא צדקה, הבג"ץ הורה למשרד הפנים להכיר בכל הגיורים הפרטיים). **השלב השלישי** - הכרה מצד הרבנות זה השלב הקשה ביותר, כי זה קשור לא רק להלכה אלא גם להיבטים פוליטיים, בהקשר הזה צריך להיות מוכנים שזה יכול לקחת שנים, זה לא תלוי רק בנו אלא בציבור הישראלי, אם יציעו ברגלים, כשהיו הרבה אנשים שיעברו את הגיור במסגרת "גיור כהלכה", תיווצר מסה קריטית שאי אפשר יהיה שלא להתחשב בזה.

ההליך נעשה על פי דרישות ההלכה. אין שום בעיה להעמיד חופה לפי חוקי היהדות, אבל בגלל שברבנות לא מכירים בגיור זה, על מנת שהמדינה תרשום את הנישואים האנשים בכל זאת יאלצו לצאת לחופשה לקפריסין או כל מדינה אחרת".

עוד אומרת הגיורת גב' יעל בלנסקי בערוץ 9 בתעמולה, גיור קטינים ללא האמא. www.youtube.com/watch?v=

"אווירה של מסורת יהודית שיש לרוב המשפחות היהודיות. יש משפחות שזה מתאים להם והן מוכנות לשלוח את הילדים שלהם לבי"ס דתי ממלכתי, אבל זה לא חובה מבחינתנו לפעמים, גם אם הילד לומד בבי"ס ממלכתי ואנחנו יודעים שמלמדים הרבה על מסורת, יש שם שיעורי תנ"ך, אז משפחה צריכה להשקיע קצת יותר בבית, כלומר לציין את חגי ישראל, לשמור על אוירת שבת - להדליק נרות, סעודת שבת, זה מאוד אישי ומשתנה ואין איזה סטנדרט קבוע לכולם".

וכבר הבאנו בפרקים הקודמים ובמבוא לספר זה מדבריהם וספריהם של ראשי ומקימי בית דין זה שלדעתם הגיור חל בדיעבד בלא קבלת מצוות כלל, ויש מתוכם דיינים שמפרשים את מושג קבלת המצוות לא כפשוטו שמקבלים על עצמם לקיימן בפועל, אלא שמסתפקים בהצהרה שמודעים לדברי הדיינים שיחולו עליהם מצוות היהדות, ולכתחילה מסתפקים בכך שמתכוונים לקבל מצוות באופן חלקי הנקרא גיור למסורתיות, והגורם הגדול לטעויותיהם החמורות בעניין הגיור, הוא ההמצאה שהמציאו שמוטל עלינו אחריות ומצוה וחובה להשתדל לשכנע גויים גמורים שהי' להם אב או סב יהודי שיתגירו, ונתנו להם מעמד מיוחד הנקרא 'זרע ישראל' שצריכים להחזירו לצור מחצבתו, ומטרת הרפורמה המוסווית בפתיחת האפשרות לגייר ע"י רבני ערים היא לתת הכרה רשמית ל'גיורים' אלה ולהגביר את כמות ה'מתגיירים' ככל האפשר.

גם היום מערכות הגיור אינן פועלות כראוי, אבל בכל זאת עדיין אין גיור המוני ואינם מקבלים כל אחד, לפי רפורמת הגיור, מספיק שיש רב אחד שלדעתו אפשר לגייר ללא קבלת מצוות הוא יקבל שליטה מלאה על כל הגיורים בארץ ומאות אלפי גויים יעמדו אצלו בתור.

פרק יט

סעיף הנכד בחוק השבות - רוב העולים ארצה הינם גויים

סעיף הנכד בחוק השבות (סעיף 4א(א)(ב)) תיקון משנת תש"ל 1970 (אתר הכנסת):

4א. (א) הזכויות של יהודי לפי חוק זה והזכויות של עולה לפי חוק האזרחות, תשי"ב-1952, וכן הזכויות של עולה לפי כל חיקוק אחר, מוקנות גם לילד ולנכד של יהודי, לבן זוג של יהודי ולבן זוג של ילד ושל נכד של יהודי; להוציא אדם שהיה יהודי והמיר דתו מרצון.

(ב) אין נפקא מינה אם יהודי שמכוחו נתבעת זכות לפי סעיף קטן (א) עודו בחיים או לאו ואם עלה ארצה או לאו.

על פי סעיף זה, יהודי שהיה נשוי לגויה ומת, בנוי, נכדיו (וניניו⁵³) ובני זוגם הנכרים זכאים לעלות לארץ.

הצעות לתיקון החוק

חלופה א': ביטול ומחיקת כל סעיף 4א. (להשיב את החוק לקדמותו כפי שהיה עד שנת 1970. המשמעות היא שרק יהודי יהיה זכאי לחוק השבות. הבן הגוי יוכל לעלות עם אביו היהודי כ'נלווה'⁵⁴, ויהיה זכאי למעמד תושב).

חלופה ב': הרע במיעוטו, מחיקת סעיף 4א(ב) (ולהשאיר את סעיף 4א. (א)) (המשמעות: הבן או הנכד של יהודי יהיה זכאי לחוק השבות בתנאי שהיהודי שמכוחו הוא תובע את זכותו עולה עמו ארצה).

סעיף הנכד נחקק - ללא תשומת לב ציבורית

סעיף הנכד נחקק אגב שאלת מיהו יהודי שעמדה אז על הפרק. עד שנת תש"ל (1970) בהוראתו של בן גוריון⁵⁵ נרשמו במרשם האוכלוסין כיהודים רק גרים שהתגיירו כהלכה, ב-1970 הורה הבג"ץ (בג"ץ שליט) לרשום את ילדיו הנכרים של שליט כיהודים ועורר סערה גדולה בציבור. בעקבות כך תוקן (ב' אד"ב תש"ל) חוק השבות⁵⁶ ונקבע (סעיף 4ב) כי יהודי הוא "מי שנולד לאם יהודיה או שנתגייר, והוא אינו בן דת אחרת".

53 נין של יהודי זכאי לעלות כ'נלווה' לאב או אם שהוא נכד של יהודי.

54 כמו בנהול נינים שזכאים לעלות רק כ'נלווים'.

55 לאחר שביקש את חו"ד של 45 אנשי רוח רבנים והוגי דעות בארץ ובעולם, 37 השיבו חד משמעית שאין להפריד בין המשמעות היהודית למשמעות הלאומית של המונח 'יהודי', ורק שלושה הביעו דעתם שיש לעשות הפרדה בין המובן הדתי למובן הלאומי של המושג 'יהודי'.

56 ותוקן גם חוק מרשם האוכלוסין (סעיף 4א.3(ב)).

בהזדמנות זו, אגב תיקון הגיור, נחקק גם סעיף הנכד (סעיף 4א(א)(ב)). עיקר תשומת הלב הציבורית הופנתה לשאלת 'מיהו יהודי' והדרישה ל"גיור כהלכה", ומול הסערה שקמה סביב שאלה זו, עבר התיקון של סעיף הנכד תחת הרדאר הציבורי ללא תשומת לב ראויה.

למרבה ההפתעה את החקיקה הוביל בשעתו יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט חה"כ מטעם המפד"ל י. שלמה בן מאיר, הוא וחבריו מהמפד"ל (12 נציגים) תמכו בסעיף הנכד בהצבעה בכנסת (10.3.1970). וכך הוא אמר: "לאלה שאינם יהודים אבל יש להם קשר עם העם היהודי, על ידי כך שבן הזוג, הורה, סבא או סבתא היו יהודים; ומתוך תקווה שעל ידי כך תקויים המצווה של "ושבו בנים לגבולם", ואלה שנותקו, הוצאו מתוך העם היהודי, על ידי בואם לישראל ימצאו את הדרך לחזור לחיק אבותיהם, יצטרפו לעם היהודי לפי ההגדרה, **יתגיירו**. זה בא להוכיח כאלף עדים, שהרוצה לבוא יכול לבוא, ואנו מקווים כי ירצה גם להיפך לחלק מן העם היהודי, וזאת באמצעות הגיור". [דברי הכנסת חוברת י"ז ישיבה נ'. ב' אד"ב תש"ל 10.3.1970].

השופטת עדנה ארבל (בג"ץ 6247/04) (סעיף 26) הבינה מדברי חה"כ י. שלמה בן מאיר שסעיף הנכד בא למנוע התבוללות וכך כתבה: "**לא באה הרחבה זו לעולם אלא כדי לאפשר ליהודים לעלות ארצה**" (ההדגשות לא במקור). "ניתן לסכם את תכליתו של סעיף 4 לחוק השבות... הראשונה, עידוד מי שאינו יהודי על פי ההלכה אך יש לו זיקה משפחתית ליהודים לעלות לישראל ולהצטרף לעם היושב בציון **כאמצעי למניעת התבוללות**".

אין חדש תחת השמש, וכאז כך עתה, גורמים ליברלים בציונות הדתית מובילים מדיניות, מצד אחד עידוד עליית גויים, ומצד שני תמיכה בהקלות בגיור. אולי אפשר לדון את המפד"ל לכף זכות, היא לא העלתה בדעתה שמאות אלפי גויים יתדפקו על שערי א"י.⁵⁷

נתוני העליה בשנים האחרונות - רוב העולים הינם גויים

ב 2018 הגיעו כ-40,000 עולים, מתוכם כ-15,000 יהודים⁵⁸, וכ-25,000 גויים⁵⁹.

מאזן ההגירה (אחרי ניכוי היורדים) הוא: 32,000 עולים, מתוכם 12,000 יהודים ו-20,000 לא יהודים (17,700 נוצרים ואחרים⁶⁰ ו-2,300 ערבים⁶¹), סה"כ 62.5% מהעולים גויים⁶².

57 חברי הכנסת החדשים התמקדו גם הם בדיוני הכנסת ובהתנגדות לגיור הרפורמי ובדרישה לגיור כהלכה. הביעו התנגדות לסעיף הנכד בו. וראו בו בעיה חמורה עתידית, שספק אם יצטרכו להתמודד עמה. אבל לא התמקדו בו. מחאת גדולי הרבנים בארץ ובעולם התמקדה בהשמטת גיור "כהלכה". ענינו של סעיף הנכד לא תפס תשומת לב, בזמנו לא היה חשש גדול מעליה המונית של נכרים. חבר הרבנים של המזרחי ופועל המזרחי יצא גם הם במחאה וכתבו "כל סטיה **מגורת** ע"פ ההלכה מכניסה נכרים לכלל ישראל". גם הם ממוקדים בגיור הרפורמי, ולא בסעיף הנכד. היום במיוחד מול התופעה של ההגירה המונית של גויים, כובד המשקל צריך להיות מופנה גם לסעיף הנכד, וכפי שהתריע ע"כ הרבי מליובאוויטש כמ"פ כמובא גם בלקט בקובץ זה.

58 חלק מהרשומים במרשם האוכלוסין כיהודים הם גויים ע"פ הלכה (בהוראת הבג"ץ), כך שאחוז הגויים גבוה אף יותר.

59 (ע"פ הודעה 394/2018).

60 "בשנת 2017 גדלה האוכלוסייה הנוצרית ב-2.2%, לעומת 1.4% בשנה הקודמת. העלייה בגידול נבעה בעיקר מההגירה מאתיופיה של 597 נוצרים מבני הפלשמורה" (הודעת הלמ"ס 384/2018).

61 יו"ר הסוכנות היהודית לשעבר נתן שרנסקי: "באוקראינה עלו אנשים שהם דור רביעי ליהודים, מאתיופיה עלו אנשים שטוענים ש'7 דורות אחורה הם צאצאי יהודים" (מקור ראשון 2.2019). האתיופיים שעולים היום ארצה אינם יהודים ועולים מכח חוק האזרחות ואיחוד משפחות.

62 אלפי ערבים עולים ארצה כל שנה, בעיקר מכח חוק האזרחות ואיחוד משפחות, ומיעוט מכח סעיף הנכד.

62 מ-1990 עד 2000 עלו כ-330,000 גויים. מ-2000 עד 2018 עלו כ-500,000 איש, למעלה ממחציתם גויים, בתוספת צאצאיהם, ובניכוי 15% יורדים מבין העולים, ובניכוי אלו שנפטרו, הגענו לתוצאה שיש היום בקרב קהילות העולים למעלה מחצי מליון גויים (ע"פ נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הודעה 394/2018). כבר ב-2000 רק 44% בלבד מבין העולים מברית-המועצות היו יהודים (ע"פ המחקר של עו"ד יוכי גנסין ממונה על עניני הבג"ץ בפרקליטות). ב-2002 פרסם משרד הפנים כי 59% מהעולים אינם

צילום מתוך דו"ח הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:

מקורות גידול	סה"כ אוכלוסייה	יהודים	ערבים	אחרים
סה"כ גידול	173,600 (100%)	113,000 (100%)	39,400 (100%)	21,200 (100%)
ריבוי טבעי	141,000 (81%)	100,400 (89%)	37,100 (94%)	3,500 (16%)
מאזן הגירה בין-לאומית	32,600 (19%)	12,600 (11%)	2,300 (6%)	17,700 (84%)

מאז פתיחת שערי בריה"מ לשעבר ב-1990 עלו ארצה למעלה מחצי מליון גויים. עד שנת 2000 הגיעו מליון עולים, מתוכם 30% (כ-330,000) גויים. מ-2000 ואילך עלו עוד כחצי מליון עולים, רובם (כ-300,000) גויים.

תיקון החוק א. ימנע את ההתבוללות על יד שיעצור את הגירת הגויים. ב. יוריד את הלחץ על מערכת הגיוור להקל בגיוור. ג. יפתור את בעיית הגיוורים של כדוין. ד. יבלום את מתווה הגיוור של וועדת נסים.

השלכות אחרות של סעיף הנכד. פרופ' סרג'יו דלה פרגולה מבכירי הדמוגרפים בישראל, מזהיר: "בעוד שני דורות, ב-2050 עד 2080, ייווצר פוטנציאל של **מיליוני לא יהודים שזכאים לעלות על פי חוק השבות**" (הארץ 2005, 5). "כבר ב-2005 70% מהעולים לישראל מתחת לגיל 40 הם לא יהודים" (שם).

סעיף הנכד מקנה זכות גם לילדי גר שלא התגיירו עמו, זכות עליה לילדיו ונכדיו ובני זוגם הנכרים, גם כשאינו עולה עמם.

"גר" רפורמי⁶³ כל צאצאיו מאשתו הנכרית זכאים לעליה, גם כשאינו עולה עמם.

ערבים מנצלים את סעיף הנכד ונכדים ונינים של נישואי תערובת - עולים ארצה: **הרב יעקב מידן** בהופיעו בפני וועדת החוקה (20.2.2007) מתאר ניצול של סעיף הנכד "אני יודע על שבט כורדי שלם שהגיעה בזמנו בגלל סבתא בת 90 והתערתה כאן ביישוב הערבי, 160 איש הגיעו. באמצעות קרבה, וקרבה של קרבה" (פרוטוקול 145).

יהודים (הארץ 21.8.2002).

63 הגיוור הרפורמי בין בארץ ובין בחו"ל מוכר ("פ הבג"ץ) כבר שנים ונשרשם "יהודי" במרשם האוכלוסין, הוא ונכדיו זכאים לעלות מכח חוק השבות. לגבי נישואין וגירושין הסמכות נמצאת בידי הרבנות הראשית.

משפטנים ואישי ציבור תומכים בצמצום סעיף הנכד

פרופ' רות גבזון תומכת בביטול סעיף הנכד: "צמצום כזה של חוק השבות יכולות לנבוע איפה ממגוון מרכיבים של מטרת העל. ראשית, מן המחויבות לשוויון אזרחי במדינה - לא להעדיף מהגרים שאין להם זיקה ממשית ליהדות על מהגרים אחרים"⁶⁴. כלומר החוק מפלה בין הנכד הגוי לבין לגוי אחרים⁶⁵.

"ציפי לבני כשמונתה לשרת הקליטה ב-2003 הגישה הצעת חוק שמבטלת את סעיף הנכד, ראש הממשלה דאז **אריאל שרון** הבהיר לה שהמנדט שלה אינו כולל תיקון חוק השבות" (הארץ 18.5.2007) "שר הפנים **מאיר שטרית** הציע לצמצם את חוק השבות. שר הקליטה **יעקב אדרי** קורא למחוק את סעיף הנכד בחוק השבות" (הארץ 17,7,2007). **מיכאל קליינר** (נשיא בית הדין של הליכוד) דרש לתקן את סעיף הנכד "ועדת השרים לחקיקה אישרה הצעת חוק של **ח"כ קליינר** לתיקון חוק השבות; אדם שסבו יהודי יוכל לעלות רק עם הסב... ראה"מ א. שרון התנגד" השר שרנסקי הגיש ערר והממשלה החליטה להתנגד לחוק. (הארץ 24,6,2002).

התנועה הרפורמית תמכה בביטול סעיף הנכד והגישה הצעה לכנסת לא להעניק זכות עליה לנכד "ראוי כי ישקף... את הצורך למנוע ניצול לרעה של זכות השבות כמנגנון הגירה... סעיף זה מצמצם את היקפה של זכות השבות הנוכחית **בכך שהוא אינו מעניק את הזכות לנכדו של יהודי**" ('עקרונות יסוד חוקתיים' הצעת המרכז לפלורליזם יהודי, מאי 2008 עמ' 96).

'**המכון הישראלי לדמוקרטיה**' בנייר עמדה ממליץ לתקן את סעיף הנכד "המלצה ראשונה, לתקן את חוק השבות באופן שיאפשר עליית לא יהודים רק אם בן המשפחה היהודי המזכה אותם בזכות זו, עולה אתם" ('יהודים שלא כהלכה' יאיר שלג, נייר עמדה 51 עמ' 56)⁶⁷.

פרופ' שלמה אבינרי (דיקן הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית) מודה בצורך לבטל או להגביל את סעיף הנכד, וכך הוא כותב "הטיעון שנשמע באחרונה הוא שיש לבטל או להגביל את "סעיף הנכד" בחוק, הקובע כי כל מי שיש לו לפחות סב (או סבתא) יהודי אחד, זכאי לעלות לישראל. בדרך זו - כך נטען - מגיעים ארצה אנשים שאין להם זיקה ממשית לעם היהודי. **זה נכון**, אבל הדרך להתגבר על כך אינה לשנות את חוק השבות. בגלל אופיו הלא פשוט, כל ניסיון לשנותו עשוי להביא לכך שהכנסת תחוקק שינויים אחרים בחוק שאיש כרגע אינו מתכוון אליה" ("הארץ" 29.9.2007). הוא מסכים שיש לבטל או להגביל את סעיף הנכד, אלא שהוא חושש משינויים אחרים בחוק.

64 'באין חזון יפרע עם', מתוך עמ' 134-136 (הובא בויקיפדיה "חוק השבות").

65 הבג"ץ הבין שיש להגביל ולצמצם את סעיף 4 וקבע כי בן או בת זוג של יהודי בעל אזרחות ישראלית, אינו זכאי לזכות השבות, בכדי לא ליצור הפליה בין יהודים הזכאים לעלות את בת זוגם לערבים (בג"ץ 3648/97 טסקמה נ' שר הפנים).

https://www.knesset.gov.il/committees/heb/.../H25-09-2008_12-28-44_ekronot.doc 66

<https://www.idi.org.il/books/3840> 67

פרק כ

חוק השבות

בשנת התש"י - 1950 נחקק חוק השבות. החוק הוא למעשה הביטוי החוקי המרכזי להיותה של מדינת ישראל מדינת העם היהודי כולו. החוק התקבל בכנסת ב- כ' בתמוז ה'תש"י (5/7/50), בעקבות יוזמה של חבר הכנסת זרח ורהפטיג ממפלגת "הפועל המזרחי". **החוק מעניק לכל יהודי שהביע את רצונו להשתקע בישראל, את הזכות לעלות לישראל ולקבל תעודת עולה.**

בשנת 1970 תוקן החוק (פיסקא 4א), כך שיאפשר גם עלייה של **מי שאביו או אחד מסביו היה יהודי, וכן מי שכן זוגו הוא יהודי או מי שכן זוגו הוא בנו או נכדו של יהודי**, להוציא אדם שהיה יהודי והמיר דתו מרצון. סעיף זה מעניק את אותן זכויות המוענקות ליהודי גם לבן/בת זוג, בן, ולנכד לא יהודי של יהודי. גם אם לבן/בת זוג, יש אב או סב יהודי שנפטר, מקנה זכאות לעלייה.

שנים מאוחר יותר, כאשר ישראל היוותה יעד הגירה אטרקטיבי ללא יהודים רבים, התיקון גרר התנגדות עזה ממפלגות הדתיות, עקב היותו מאפשר עליה של גויים על פי ההלכה היהודית, אך ללא הועיל.

חוק השבות - הגיוור בישראל

כפי שראינו לעיל, חוק הגיוור נחקק בשנת התש"י - 1950, ותוקן בשנת התש"ל - 1970. **הגיוור בישראל - סעיף 1 לחוק השבות קובע כי: "כל יהודי זכאי לעלות ארצה"**.

קביעה זו העלתה את השאלה **מיהו יהודי?** אשר סביבה היו מחלוקות פוליטיות רבות. **דוד בן גוריון** תמך בהגירתם לישראל של בני זוג וצאצאים לא יהודים, בעיקר ממדינות מזרח אירופה, ושלל גיוור כלשהו עבורם, בנימוק שההזדהות הלאומית והמגורים במדינה הם שהופכים אדם ליהודי, ואל לה למדינה להתערב בענייני דת, **הוא הצדיק רבנים שסירבו לגייר חלק מהעולים שפנו אליהם, באמרו שהללו אינם מתעתדים להיות דתיים.** בשנת 1958 פרץ משבר קואליציוני סביב השאלה הזאת, ובן גוריון ערך משאל בנושא אצל מי שהגדיר **'חכמי ישראל'**, חמישים אנשי רוח במגוון תחומים. ארבעים ושישה מהם השיבו על הפנייה. **שלושים ושבעה מן המשיבים תמכו בהשאתה על כנה של ההגדרה ההלכתית למושג יהודי.** בן גוריון החליט לאמץ עמדה זו, והנחה את רשם האוכלוסין שיהודי ייחשב **"מי שנולד לאם יהודייה ואינו בן דת אחרת, או מי שנתגייר כהלכה"**. ההנחיות נשמרו בסודיות ולא הובאו לאישור הממשלה או הכנסת.

עד שנת התש"ל - 1970 הגדרת מיהו יהודי אכן תאמה את ההלכה היהודית, אך מכאן ואילך החלה הפגיעה החמורה בהלכה, ונסוגה נוראית בהגדרת מיהו יהודי. בעקבות **בג"ץ שליט**, תוקן החוק ונקבע בו (סעיף 24): **"לעניין חוק זה, 'יהודי' מי שנולד לאם יהודייה או שנתגייר, והוא אינו בן דת אחרת"**.

המפלגות הדתיות ביקשו לשנות את החוק כך שיציין במפורש **שהגיוור חייב להיות "כהלכה"**, בעוד התנועה הרפורמית והקונסרבטיבית (התנועה "המסורתית") ביקשו שמשדר הפנים ירשום גרים שגויירו אצלם כיהודים, כאשר משרד הפנים, שהיה בניהול המפלגות הדתיות, פירש את החוק כמתייחס רק לגויורים כהלכה, וסירב לעשות זאת. כך קרה בפרשת **שושנה מילר**, גיורת רפורמית שעתרה בשנת 1986 לבג"ץ בדרישה להרשם כיהודיה. בג"ץ קיבל את העתירה וחייב את שר הפנים הרב יצחק פרץ מש"ס, לרשום אותה כבקשתה. הרב פרץ סירב והתפטר מתפקידו. במהלך השנים אומנם עבר התיקון לחוק בקריאה טרומית, אך לא בשלוש הקריאות, ולצערנו הרב החוק לא שונה.

בשנת 1989 פסק בג"ץ, כי די במסמך המעיד על גיור בקהילה יהודית מוכרת מחוץ לישראל, על מנת שפקיד הרישום ירשום את המבקש כיהודי במרשם האוכלוסין שנעשה בחו"ל, ובעקבות זאת החליט שר הפנים אריה דרעי לשנות (בתחילה באמצעות מדבקה ואחר כך בהערה במרשם האוכלוסין בגוף התעודה) את חוק מרשם התושבים כך שהסעיפים של לאום, מצב אישי ושם לא יהיו ראייה לכאורה לנכונותם, מתוך כוונה שלא יוכרו מבחינת דיני אישות בבתי דין רבניים. ב-1995 כפה בג"ץ על משרד הפנים לרשום אישה שהתגיירה בישראל בגיור שאינו אורתודוקסי כיהודיה. בהמשך (בשנת 2002) הורה שר הפנים אלי ישי על מחיקת הסעיף מתעודת הזהות. עם זאת, לא הוכרו גויורים שנעשו בישראל שלא על ידי הרבנות הראשית.

ב-20 בפברואר 2002 פסק בג"ץ, כי לצורך רישום במרשם האוכלוסין כיהודים, יוכרו גם גויורים של הרפורמים ושל הקונסרבטיבים.

ב-31 במרץ 2005 פסק בג"ץ ברוב מבין הרכב של תשעה שופטים כי יש להכיר בגיורי קפיצה, גיור בו חלק הארי בתהליך נעשה בישראל, בעוד הטקס עצמו נעשה בחו"ל (גיורים אלו מכונים "גיורי קפיצה", שכן המתגייר לא הצטרף לקהילה יהודית בתפוצות ונסע אך לצורך הטקס) **גם לצורך חוק השבות**. עם זאת, נפסק כי המדינה מחויבת רק בגיורים של "קהילה יהודית מוכרת", וכאלו שבהם אין חשש לחוסר כנות של הגיור.

הגיור הרפורמי והקונסרבטיבי בין בחו"ל ובין בארץ - מוכר לגבי חוק השבות (כלומר המתגייר בחו"ל זכאי לעלות לארץ, וכן כל מי שהתגייר בארץ אל הרפורמים זכאי לגבי וק השבות ע"פ הבג"ץ 2019).

יש לציין! כי כל הנאמר וכל ההכרעות של הבג"ץ בענין הגיור, הם אך ורק לגבי רישום במשרד הפנים ולגבי חוק השבות, וכל זה אינו נוגע ואינו פוגם בסמכות הרבנות הראשית לגבי נישואין וגירושין. הבג"ץ אינו מתערב בטריטוריה של נישואין וגירושין של הרבנות, והמתגיירים הרפורמים אינם יכולים להינשא עם יהודי, כי זה נתון לסמכות הרבנות הראשית בלבד..

טבלה: מעמד הגיור האורתודוקסי והרפורמי בארץ ובחו"ל לגבי חוק השבות, לרישום אוכלוסין, ולרישום נישואין ברבנות:⁶⁸

68 מציאות מתסכלת וזועקת לשמים. הרבנות והמפלגות החרדיות והדתיות מתעלמות מהעובדה שרפורמים וחילונים מלמדים מתגיירים לקראת גיור. שעורית מתווה הכותל מתגמדת מול שעוריה זו. מדוע מעולם לא דרשו בהסכמים קואליציוניים לבטל את המלצות וועדת נאמן, המכון ללימודי יהדות נתיב? ביטול המלצות וועדת נאמן, תליה בהחלטת ממשלה ואין צורך להעביר בכנסת. הזוי, המדינה מכירה בגיור הרפורמי על תורת הרפורמים ומממנת אותם, ומשום מה נותנת לרפורמים מעמד בגיור האורתודוקסי, אולפני נתיב הם שותפים בהנהלה ובהוראה לקראת גיור. השערוריה אין שום הגיון פוליטי לתת להם דריסת רגל בגיור האורתודוקסי. א"א להבין את גודל המחדל המתנהל כאן במשך 20 שנה. בשנת התשע"א - 2011 הקימה הרבנות הראשית וועדת בדיקה אשר חבריה היו, הרב נסים בן שמעון, הרב דרשוביץ - דיין בבאר שבע, והרב שמעון אליטוב. הוועדה דורשת להפסיק את שיתוף הרפורמים באולפני הגיור.

רישום נישואין ברבנות	רישום אוכלוסין	חוק השבות - אזרחות		
מוכר	מוכר	מוכר	בארץ - ברבנות	גיור אורתודוק'
אינו מוכר	מוכר	מוכר (בג"ץ מרטינה, 2016)	בארץ - ביי"ד פרטי	
מוכר מותנה באישור הרה"ר	מוכר	מוכר	בחול'	
אינו מוכר	מוכר (בג"ץ מילר 1986)	מוכר (בג"ץ פסרו 1995)	בחול'	גיור רפורמי
אינו מוכר	מוכר (בג"ץ נעמת, 2002)	מוכר	בארץ - לאזרח	
אינו מוכר	מוכר (בג"ץ רודרינג, 2005)	מוכר (בג"ץ רודרינג, 2005)	'גיורי קפיצה' - לתייר, ההליך בארץ וטקס הגיור בחול'	
אינו מוכר	מוכר (בג"ץ נטליה 2021)	מוכר (בג"ץ נטליה 2021)	בארץ - לתייר	

מה לצבא ולגיור?

גיורי צה"ל, זהו אחד הדברים התמוהים והמתמיהים ביותר שקורה במדינת ישראל. הצבא מפעיל מערכת של פיתויים לחיילים הגויים, חופשה מכל פעילות צבאית, ובהשקעה של עשרות מליונים (בשנת התשע"ז 38 מליון ₪), השאלה העולה מאליה, מה לצבא ולגיור? מה לאוירה צבאית של הפקרות בנים ובנות, הווי חילוני וכדו' - לגיור!

שורה אחרונה

המאבק של היהדות צריך להתמקד:

- א. לתקן את חוק השבות בהוספת המילה 'כהלכה' ובביטול סעיף הנכד.
- ב. לעצור את רפורמת הגיור.
- ג. לעצור את הגיור בצבא.
- ד. לבטל את אולפני הגיור 'נתיב'.

הרב גדלי' אקסלרוד שליט"א

חלק ממאסף מאמרים בהלכות גרות שבשו"ת מגדל צופים חלק ו' להרב גדלי' אקסלרוד שליט"א אב"ד הרבני בחיפה לשעבר

חייהם בדרך כלל בדרך התורה אלא שנסיון הממון גורם או נסיונות אחרים של חשש איבוד פרנסה וכיו"ב שתולים עצמם ברבנים שקלקלו כבר בדור הקודם וגילו פנים בתורה שלא כהלכה מחמת שוחד ממון וכיו"ב ולדוגמא אצטט מאנציקלופדיה תלמודית ערך גרות חלק ו' טור ת"מ וזה לשונו ויש סוברים שלקבלת המצות אע"פ שצריך שלשה לכתחילה מכל מקום בדיעבד אינו מעכב אם לא קיבל המצות כלל ומציין שם בהערה 233 וז"ל שמ"ק כתובות י"א בשם ריטב"א ושיטה ישנה וראייתם מגר קטן שאין שם קבלת מצות כלל אלא שכיון שאי אפשר אינו מעכב ועיין רמב"ם פ"ג הי"ז כתב ג"כ כשלא הודיעוהו המצות ועונשן הרי זה גר אבל בשו"ע שם י"ב העתיק לשונו שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן ושם ג' מבאר שקבלת המצות מעכבת עכ"ל.

ומי שקורא באנציקלופדיה מתרשם שכאילו יש ראשונים שסוברים שאפשר להתגייר בלי קבלת מצות כלל ואפילו אם מתכוין להמשיך ולהתנהג כמו גוי עם כל זה ע"י הטקס של מילה וטבילה נעשה יהודי והגם שמילה יש להבדיל אצל מוסלמים וטבילה יש להבדיל אצל נוצרים ואם כן מי יימר שנעשה יהודי אולי נעשה ע"י זה מוסלמי ונוצרי שהרי להתנהג כיהודי ולקבל על עצמו חיובי היהדות הוא אינו רוצה איך חלה עליו היהדות ועל ניסוח דברים באופן כזה בספר כה מכובד וחשוב כאנציקלופדיה תלמודית שרבנים חשובים מאוד השתתפו ומשתתפים בחיבורה תימה הוא אך ודאי ששגגה יצאה מתחת יד מחבר מאמר זה ולא התעמק מספיק בנקודה זו כאשר כתב זאת ועל כגון דא נאמר במשנה אבות פרק א' משנה י"א חכמים זוהרו בדבריכם... וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא שם שמים מתחלל והריני להעתיק מהשטה מקובצת כתובות י"א הנ"ל וז"ל עוד מקשה הריטב"א האיך מטבילין והא גר בעלמא בעינן שיודיעוהו קלות וחמורות ותיריך דההוא למצוה ואינו לעכב והכא דלאו בר הודעה הוא אינו מעכב שיטה ישנה גר קטן וכו' ואע"ג דצריך קבלה הני מילי היכא דאפשר אבל קטן לא אפשר עכ"ל וגם הריטב"א מדבר שם לגבי גר קטן.

ופלא על כותב הערך באנצ' התלמודית שכורך את הודעת המצות לגר עם קבלת המצות ומציין את סעיף י"ז ברמב"ם שכותב גר...או שלא הודיעוהו המצות ומל וטבל יצא מכלל העכו"ם וחוששין לו עד שיתבאר צדקתו כחזוק לדעה כביכול שאין

יש רבנים המגיירים בסיטונות והגם שידוע לכל העולם שקרוב למאה אחוז מ"המתגיירים" לא מתכוונים לקיים מצוות עם גיורם טוענים הם בתמימות כביכול מאין לנו לדעת מה בלבם הרי אין אדם יודע מה שבלבו של חבריו והתשובה הפשוטה על טענה זו שיש גדר של אומדנא דמוכח בהלכה ויש גדר של אנו סהדי ושני גדרים אלו שייכים הנדון דינן לבד ממקרים יוצאים מהכלל שרואים שעומדים לפנינו המתכוונים ברצינות להסתפח לעם ישראל בקבלת עול מלכות שמים וקבלת מצוות

עוד רציתי להביא את השו"ע חו"מ בס' ט"ו סעיף ג' וז"ל הדיין שבה לפניו דין שידוע שהוא מרומה לא יאמר אחתנו ויהיה הקולר (פי' שלשלת העון) תולה בצואר העדים...אם נראה לו לפי דעתו שיש בו רמאות...אסור לו לחתוך אותו הדין אלא יסלק עצמו מדין זה וידוננו מי שלבו שלם בדבר והרי הדברים מסורים ללב וכשהיה רואה הרא"ש באומדנא דמוכח שהדין מרומה היה כותב ונותן ביד הנתבע שאין לשום דיין להשתדל בדין זה עכ"ל ואם הרא"ש היה בזמננו היה נותן ביד כלל הרבנים כתב המורה להם שלא לדון בדין גרים מזויפים אלו מלבד יוצאים מהכלל שאז רואים עליהם שהם גרי הצדק

לסכום

בענין הגרים האלפים ולרבנות "המתגיירים" כאן ע"י רבנים באיצט"ל של אורטודוקסים ברובא דרובא הם דין מרומה שעל פי שו"ע אסור לשבת בדין זה מלבד הטעמים הפשוטים שיש אנו סהדי ואומדנא דמוכח שלא יקבלו מצוות ואז הגרות אינה חלה ותעודת הגיור שנותנים בידם מכשילה את המוני בית ישראל רח"ל

והנה בנדוננו שהקולר בהכנסת גרי השקר לתום כרם בית ה' נמשך לדאבוננו כבר עשרות שנים בארץ הקדש ולפי התשובות שנכתבו ע"י פוסקי הדור הקודם יעויין בשו"ת בית יצחק סי' ק' ח"ב יו"ד שמדבר על גרי השקר שמגיירים במדינת אשכנז ובשו"ת אחיעזר ח"ג סי' כ"ז ובדבר אברהם ח"ג סי' כ"ח ובחלקת יעקב שכלם מתבאים בסגנון אחד על ההפקרות שמשותלת בתחום הגיורים והארצות כזה בספרי מגדל צופים ח"א סי' ל' יעויין שו"ת והרבנים שערכו ועורכים הגיורים המזויפים מתנהגים באורח

בלוי מצות הרי זה כמי שאומר שאינו מאמין בביאת המשיח שסובר כר' הילל האומר בסנהדרין צ"ט ע"א שאומר אין משיח לישראל שכבר אכלוהו בימי חזקיה וכותב בזה החתם סופר שמי שאומר שאין משיח לישראל שסובר כר' הילל הוא אפיקורס מכיון שהש"ס כבר הכריע שאין הלכה כר' הילל וק"ו בענייננו לאחר שכל הראשונים הכריעו ששטת הש"ס שקבלת מצות מעכבת בגרות מי שאינו אומר כן דינו כאפיקורס.

הריני להביא כאן דברים שאין ראוי להביאם בספר הלכתי אך מכיון שצריך למחות בידי עוברי עבירה איני נמנע מלהביא מה שכתב הרב ישראל רוזן ראש מכון צומת בעתון שבועי "קוממיות" גליון מס' 6 פ' חוקת ד' בתמוז תשס"ו וזה לשונו גילוי נאות אני שייך לקהיליה המגירת בישראל המונה כ-30 רבנים מהמגזר הדתי-לאומי כולנו חדורי אמונה כי יש לעשות הכל כדי להרבות גיורים בקרב אזרחי ישראל עולי חוק השבות כמו בנושאים רבים אחרים שתקצר היריעה כאן מלפורטם בשאלות של ציבור ראוי לנקוט בכחא דהיתרא עד כמה שניתן במסגרת ההלכה הכתובה והמסורה בודאי שכך ראוי לנהוג בסוגיא החברתית הקשה שנודמנה לנו עקב גלי העליה בעקבתא דקבוץ גלויות גם בהלכות גרים יש מקום לקולות הלכתיות גם בנקודת קבלת המצות ו"דברים שבלב" ומסכות מובנות ("שלא ילמדו מתוכם לשון הרע") אין כאן המקום לפורטן מקבלי הגרים בימינו שגננים על פוסקי הלכה מובהקים כמו הרב ח"ע גרוזינסקי (ה'אחיעזר') הר"מ פיינשטיין בעל ה'שרידי אש' ועוד חילוקי הדעות בבית המדרש הם ברמת ה'לכתחילה' וה'מדיניות' בלבד מדוע להכנס לשטח אפור זה ותשובתנו מי שלא מוכן להסתכן בפנינו מוקשים שימתין בצד ולא יפריע לאחרים העוסקים במלאכה ואכן גם החוששים ממעורבות ישירה בקבלת גרים-מכירים בגיורים כדת משה וישראל ומרוצים שרבנים אחרים פינו מוקשים כל בחזרה המתגיירת (קרוב ל-80% מהמתגיירים הן נשים בגיל הפוריות!) חוסכת נישואי תערוכת... וכבר נחלקו אברהם יצחק ויעקב עם הקב"ה והם החמיצו את השעה ולא קיבלו לגיור את "אחות לוטן תמנע" והתוצאה המרה יצא ממנה עמלק מאי טעמא דלא איבעו לרחקה (סנהדרין צט ב וברש"י וראו בתוס' יבמות קט ב) די לנו לעמוד בשטח... הקב"ה עם ישראל אוהב גרים ומתדבק במידותיו של הקב"ה עליו נאמר "ואהב גר" (דברים י"ח) ממש בדומה לכלל הגדול בתורה "ואהבת לרעך כמוך" נצטוונו בלשון זהה "ואהבתם

צורך בקבלת מצות כדי להתגיייר והרי הרמב"ם בתוך כדי דיבור מבאר דבריו כדי שלא יטעה תלמיד שאינו הגון לומר שלא קבלת מצות יש גרות ואומר "וחוששין לו עד שיתבאר צדקתו" דהיינו שמבאר בבהירות שאם לא מתבאר צדקתו שמקיים מצות ושבעתו היתה להתגיייר על מנת לנהוג בדיני היהדות הגם שעדיין לא הודיעוהו את חוקי האלקים אינו גר וכן בסעיף ט"ז הקודם לסעיף זה מסביר הרמב"ם מדוע היו נשי שמשון ושלמה נכריות הגם שנתגייירו וזה מכיון שנתברר שהגיור היה מן השפה ולחוץ והמשיכו לעבוד ע"ז והכתוב מעיד עליהם זאת וכן בסעיף ד' כותב הרמב"ם וז"ל וכן לדורות כשירצה העכו"ם להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה "ויקבל עליו עול תורה ומצות" הרי שהרמב"ם מגדיר מהי גרות "ויקבל עליו עול תורה ומצות" ופשוט הפשט ברמב"ם שזה לעיכובא כאלו התנאים באים כהקדמה למה שכותב אח"כ "צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן" ואין שום סתירה ברמב"ם מסעיף ד' וט"ז לסעיף י"ז כי יש לחלק בין קבלת עול תורה ומצות הגם שעוד לא הודיעוהו מה הם המצות שזה מעכב בגרות שזה כותב הרמב"ם בסעיפים ד' וט"ז להודעת המצות שאין זה מעכב אם לא הודיעוהו מה הם המצות וכן ביאר בטוטר"ד החמדת שלמה בס"כ ט"ז—ל' ופשוטים הם הדברים וזה הביאור בדברי הריטב"א והשטה הישנה המובאים בשטה מקובצת בכתובות שהבאנו לעיל ואין שום דעה בעולם הסוברת שאפשר להתגיייר בלי קבלת מצות ואני מקוה שמהדורה הבאה של הכרך הזה באנציקלופדיה הנ"ל יתוקן הענין.

ובספר מגדל צופים חלק א' סי' ל' בנוסף לטור וש"ע שכתבו שקבלת מצות מעכבת בגרות בס"י רס"ח י"ד הבאנו את הרמב"ן התוס' הרא"ש התוס' חד מקמאי המהר"ם הרמ"ה ביבמות מ"ה ע"ב ואת הרשב"א והר"ן בקידושין ס"ב ע"ב בנוסף לרבנו הרמב"ם ואת כל גדולי הפוסקים עד לדור האחרון המתריעים נגד הרבנים המופקרים המגלים פנים בתורה שלא כהלכה ועושים צחוק רח"ל מכל ענין הגיור ומטמיעים גויים רח"ל בכלל ישראל עם קדוש ואפילו אם היה מי מהפוסקים שהיה סובר שאפשר להתגיייר מבלי קבלת מצות דבר שלא יתכן כלל כפשוטו ומוכרח גם מהבנת השכל הישר אך מכיון שכל הפוסקים ראשונים ואחרונים לומדים פשוט בגמרא כריתות פרק ד' מחוסרי כפרה ובגמרא יבמות מ"ה ע"ב ובמסכת גרים שענין הברית וקבלת המצות המובאים שם הם לעיכובא ובלו זה אין גרות מי שיבוא ויאמר אני סובר כפלוני שסובר שיש גרות

את הגר" (דבריים י"ט) מקצת מן הראשונים סבורים כי אכן זו מצוות עשה לקבל גרים! (עפ"י יבמות מז ב שיהוי מצוה לא משהינן) במושגי אמונה מקובלים עלינו דברי רבי אליעזר "לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים (פסחים פז ב) והם הם הנשמות האובדות בארץ אשור והנידחות בארץ מצרים (עפ"י ר"צ הכהן מלובלין) עד כאן דברי רב המגירים ישראל רוזן המתפאר במעשי ידיו שמפנה מוקשים ומקיים מצוות עשה של ואהבתם את הגר ומחזיר נשמות אבודות על פי דברי הרב הצדיק רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל ומונע נישואי תערובת.

בפועל בתי הדין המיוחדים לגיור ברובם אינם מפנים מוקשים אלא זורעים הרס וגורמים ע"י "גיוריהם" להתבוללות של עם ישראל לתוך גויי נכר וגורם לטרגדיות נוראות גם בגשמיות וגם ברוחניות לפרט ולכלל האומה מה שכתב שרבנים אחרים שאינם מוכנים לגייר גיורי שקר מרוצים ממעשיו שהוא עושה את העבודה הבזויה גם דברים אלו הם היפך האמת מכיון שאני באזני שמעתי מרבנים רושמי נישואין הבוכים לפני שאינם עומדים בנסיון ומשיאים את גרי השקר מחשש לאבדן פרנסתם למרות פסקי הדין של כל גדולי ישראל שאסור להשיא גרים אלו ופסקי דין אלו מודפסים בספרי מגדל צופים ח"א ס"ל' וגדולי ישראל שפסקו כך הם מרן הגאון הגר"ש אלישיב שליט"א ומרן הגאון הגר"ש וואזנר שליט"א מח"ס שבט הלוי יבל"ח מרן הגאון הגר"ש' אויערבך זצ"ל ומרן הגאון הגר"ש קניבסקי זצ"ל "הסטייפלר" ועוד גדולי פוסקי הדור המובאים שם בספרי מגד"צ יעו"ש אך הנסיון לאבד פרנסה גדול ואמנם גרים מזויפים אלו משיאים אותם באונס חלק מהרבנים הממונים על הנישואין כאן באה"ק רח"ל.

אני זכיתי עוד לראות את הדור הראשון של הדיינים של בית הדין הרבני בארה"ק ושמשתי כדיין קרוב לעשרים וארבע שנים והשתתפתי בהרבה כינוסי דיינים ודברתי כמעט עם כל הדיינים וכל הדיינים עומדים בדעה אחת שגירות ללא קבלת מצות מלאה ואמיתית אינה גירות אפילו בדיעבד.

והריני להתחסם למה שכתב הרב רוזן שלדעת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל שיש מקום לקולות גם בנקודת קבלת המצות ודברים שבלב בשו"ת אגרות משה להגר"מ פיינשטיין יו"ד סי' קנ"ז כתב וז"ל במה שנסתפק כת"ר אם גר לא קיבל עליו עול מצוות אם נחשב גר פשוט וברור שאינו גר כלל אמנם בחלק ז' בתשובה משנת ה'תשכ"ט בסי' ק"ו כתב וז"ל... ולכן צריך לומר שכיון שאיכא עכ"פ קבלת מצות אף שלא בכלול הוא גר ונתחייב בכלול אף שלא קבלן דהוה מתנה על מה שכתוב בתורה... וא"כ גירות זו שאינה רוצה לקבל תלבושת נשים צנועות לכתחילה הא ודאי אין לקבלה ובדיעבד תלוי בספק זה ויותר נוטה שבדיעבד היא גירות עכ"ל ושם באגרות משה ח"ו (ח"ג יו"ד) סי' ק"ז בתשובה משנת ה'תשל"ז כתב וז"ל וכשלא תרצה לקבל מצות איסורה לכהן אינה גירות כדאיאת בבכורות דף ל' דבלא קבל אפילו דבר אחד אינו גר עכ"ל ושם בתשובה משנת ה'תשל"ט סי' ק"ח כתב וז"ל ואין

מכיון שהרב רוזן אומר שהם מסתמכים על הגאון האחיעזר ועל הגר"מ פיינשטיין ועל הגאון ה"שרידי אש" זצ"ל הריני להתחסם לדבריו ולהראות שח"ו אף אחד מגאונים אלו אינו מתיר את הכנסת גויים לעם ישראל ללא קבלת מצות.

חילוקי הדעות שכותב הרב רוזן בין הרבנים המגיירים לרבנים שהם נגד גיורים אלו הם לא ברמה של "לכתחילה" ו"מדיניות" כפי שטוען הנ"ל אלא שלדעת גדולי פוסקי הדור "גיורים" הנעשים בסיטונות כחמשת אלפים "גרים" בשנה שעברה הם נשאים גויים גמורים וכלשון הגאונים הגר"ש קניבסקי והגר"ש' אויערבך זצ"ל ויבל"ח הגר"ש

הרצוג וצ"ל בשו"ת היכל יצחק סי' י"ט כתב וז"ל... ורעפ"כ יש מקום להסתפק בזה שמא הדין הזה הוא דוקא בתנאי מפורש שאמנם יש כאן אומדנא חזקה שלא תשמור דבר זה אבל זהו משום שיצרה כופה אותה היינו המסיבות שאינה יכולה להתגבר עליהן ותעבור לתיאבון אבל אין זה שיעור בעצם הגירות שזהו רק כשהיא מתנה שלא תחול הגירות לענין זה ושלדבר זה תהיה נכרית והיא מותר לה מן הדין וא"כ היא באה לעשות שיעור תנאי בגירות ואין גירות לחצאין... כך אפשר לומר ורעפ"כ אין הדבר ברור וצ"ע עכ"ל הרי שההיכל יצחק נשאר בצ"ע בסברת האחיעזר ולא הכריע כמותו.

והנדון של האחיעזר וההיכל יצחק הוא במי שמקבל עליו עול מצות כולל גם המצוה שיעורע שלא יקיים אותה ויעבור עליה לתיאבון אבל בנדון הגרים שמתגיירים במכונני הגיור מדובר בלמעלה מתשעים וחמש אחוז במתגיירים שעושים צחוק מכל ענין קיום המצות וחלק גדול אומר במפורש שלא יקיים שום מצוה ובחלק מהמכונים לא אומרים להם אפילו שקבלת המצות הוא תנאי בגירות ובידידי הוה עובדא באשה שנתגיירה במכון כזה שהרב המגייר נתן לה להבין שאין חיוב לקבל עול מצות בכדי להתגייר ולאחר זמן חזרה בתשובה ונודע לה שלגיור שלה אין תוקף שחסרה היה לה בקבלת המצות ולאחר שפסקתי לה שצריכה לטבול לשם גירות שאלה אותי אשה זו מדוע הטעה אותי הרב ולא אמר לי שצריך לקבל עול מצות בכנות על מנת לקיימן והצהרה מהפה ולחץ אינה מספיקה ולא ידעתי מה לענות לה ובסוג "גיורים" כאלו מדובר כאן ועל זה ידו הדוים.

ומכיון שהרב רוזן הזכיר את ה"שרידי אש" חיפשתי ומצאתי שכתב בח"ב סי' ע"ה וז"ל ונראה שצריך לחלק בין הודעת המצוות לבין קבלת המצוות שקבלת המצוות היא שהוא מקבל על עצמו את כל המצוות המחויבות כישראל וזהו עיקר הגירות... והיא מעכבת אפילו בדיעבד והודעת המצוות היא שמודיעין לו שכן ועונשן וזה אינו מעכב בדיעבד ולהלן שם הביא משו"ת הדברי חיים אבה"ע סי' ל"ו וז"ל נוטה להקל כדי שלא יעשה האיש עבירות גדולות חמורות והנה האיסור לכנוס הוא מדרבנן (שם מדובר מאיסור לכנוס נטען על הנכרית) והוא עובר רק פעם אחת ולכן אם אנו יודעים שאפילו אם לא נגייר אותה יחזיקנה לאשתו וא"כ יעבור כל ימי חייו על בעלת נכרית א"כ מוטב שנתיר לו איסור דרבנן שלא יכנס כדי שלא יעבור כל ימיו

שנימא לא שייך זה לענין קבלת גירות דליכא מי שיהיה בדין ישראל ויפטר מאיזה מצוה וגר הא דינו כישראל גמור שלא שייך אלא בקבלת התורה כולה... ומפורש כן ברמב"ם פרק י"ב איסור"ב הלכה י"ג דכתב כל העכו"ם כולם כשיתגיירו ויקבלו עליהן המצוות שבתורה הרי הם כישראל לכל דבר הרי משמע במפורש דאם לא קבלו עליהן כל המצוות אם רק אחת מהן אינו גר עכ"ל.

הכלל בהלכה הוא שאולינן בתר משנה אחרונה וכמובא בגמרא ביצה כ"ד ע"ב לעולם לא ימנע אדם עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת דבאורתא אמר רבי הכי ובצפרא חזר ואמר אחרת ומכיון שבשתי התשובות המאוחרות יותר לאחר ה'תשכ"ט והם מהשנים ה'תשל"ז וה'תשל"ט כתב האגרות משה דגר אפילו קבל עליו כל המצוות חוץ ממצוה אחת אינו גר הרי שחזר בו האגרות משה ממה שכתב בשנת ה'תשכ"ט והלכה כמשנה אחרונה ורדאי הדבר שלא היה מרפס התשובה משנת ה'תשכ"ט אך תשובה זו נדפסה לאחר אריכות ימיו לא על ידו הרי שהוכחנו בעליל שמה שכתב הרב רוזן שסומך על האגרות משה אין לו כל בסיס.

ומה שהזכיר הרב רוזן הנ"ל את האחיעזר כוננת למה שכתב בשו"ת אחיעזר ח"ג סי' כ"ו וז"ל... ולבד זה נראה דדין זה דנכרי שבא להתגייר ולקבל עליו את כל המצוות חוץ מדקדוק אחד מדברי סופרים דאין מקבלין אותו היינו במתנה שלא לקבל ושיהיה מותר לו דבר זה מן הדין בזה אין מקבלין אותו דאין שיעור ותנאי בגרות ואין גרות לחצאין אבל במי שמקבל עליו כל המצוות רק שבדעתו לעבור לתיאבון אין זה חסרון בקבלת ה... מצוות אולם היכא שברור הדבר שבודאי יעבור אחרי כן על איסורי תורה חלול שבת ואכילת טריפות ואנו יודעים בכיורו כוננת שאין מתגייר רק לפנים ולבו בל עמו הרי אומדנא דמוכח שמה שאומר שמקבל עליו המצוות לאו כלום הוא אם כן זהו חסרון בקבלת מצוות דמעכב עכ"ל.

ומה שכתב האחיעזר מדובר במי שמקבל על עצמו עול מצוות אולם יודע שיש מצוות שיעבור עליהם לתיאבון אבל אם מלכתחילה אין כוננת לקבל עול מצוות כתב הוא שם דאין כאן גירות וסברת האחיעזר היא חידוש גדול וחלקו עליו גדולי דורו ולא נזכרת סברא זו בפוסקים האחרונים והראשונים ומשמע דיחידאה הוא בזה ויעיין בדבר אברהם ח"ג סי' כ"ח וז"ל... ואני חוכך בזה כיון שבשעת הקבלה הוא חושב לעבור אפילו לתיאבון אין זה קבלה והם תרתי דסתרי עכ"ל והגריא"ה

ופעם כאשר ישבתי במסיבה עם הגאון ר' ח.ג. צימבליסט שליט"א חבר ביה"ד הגדול נגש אלינו הגרי"מ לאו שליט"א מי שהיה הרב הראשי לישראל ואמר לנו שהיה חבר בוועדת הבדיקה של הרה"ר לישראל לפני כעשרים שנה ובדקו האם אלו שנתגייירו בבתי הדין לסוגיהם שומרים מצוות לאחר גיורם ונתברר להם ש 80% אינם שומרים בכלל מצוות אפילו לא מדליקים נרות בערב שבת והיתר רובם מהם מקיימים איזה מצוות בודדות בלבד והבדיקה שדיבר עליה הגרי"מ לאו היתה על כל הגיורים שנעשו כאן גם על גיורים שנערכו בבתי הדין הרבניים הרשמיים ולא רק בבתי הדין המיוחדים לגיור וכמובן שבבתי הדין המיוחדים לגיור המצב גרוע יותר ובבתי הדין של הרבנות הצבאית גרוע עוד יותר ועוד יותר ובמשנה אבות פרק ה' משנה ח' כתוב... חרב בא לעולם על עינוי הדין ועל עוות הדין ועל המורים בתורה שלא כהלכה והרי המצב באה"ק הוא נורא ונופלים חללי חרב בהתקפות אויבינו המחבלים ימ"ש ופיקוח נפש הוא לתקן את עיוות הדין וגילוי הפנים שלא כהלכה בשטח הגיורים.

...והעיקר שצריך לדעת שהיא תקבל עליה לשמור לכל הפחות דיני טהרת נשים שבת ומאכלות אסורים ותתחייב בכתב לשמור כל הנ"ל... אבל אם ברי לו שלא תקיים את המצוות האמורות אין לגייר אותה בשום אופן עכ"ל ודברי ה"שרידי אש" צריכים ביאור מה התכוין לכל הפחות שתשמור ג' ענינים הנ"ל ומה עם שאר מ"ע ומל"ת וצ"ע ומה שלמד הוראה זו מתשו' הדברי חיים הוא פלא מכיון שהדברי חיים מדבר שהגיוורת תשמור את כל המצוות אלא שהאיסור דרבנן שלא ישא אשה שהיה נשוי לה אזרחית נדחה בכדי שינצל מעבירות של חיתון עם נכרית ומה שייך זה על ויתור על חלק מהמצוות הרי חסר בזה קבלת כל המצוות שזה לעיכובא וצריך לדחוק בדברי השרידי אש שאם יהיה ברור לנו שתשמור את ג' המצוות החמורות שהם נדה שבת ומאכלות אסורות אפשר יהיה לסמוך שתשמור את כל המצוות וח"ו ללמוד מהשרידי אש שאפשר להכניס גויים לתוך עם ישראל בלי קבלת מצוות כלל שזה נגד הגמרא ומפורש בכל הראשונים ובשו"ע שקבלת מצוות בפני ג' הוא לעיכובא אפילו בדיעבד.

נשי שלמה ושמרון

שלשה ביום שבו תיגמר גירותו ויהיה כישראל ואין צריך לקבל עליו מצוות ולהודיעו עיקרי הדת שכבר הודיעוהו כשטבל לשם עבדות עכ"ל וכאן רואים שעבד כנעני בעת שטובל לשם עבדות מתחילה גירותו ואם לבסוף משתחרר נגמרת גירותו ונעשה ישראל גמור ובעת טבילתו לשם עבדות מקבל עליו שאם ישתחרר יקיים עליו את כל המצוות ולכן אין צריך לקבל על עצמו מצוות בעת שיחוררו מכיון שכבר קיבל עליו בעת טבילתו לשם עבדות והכונה פשוטה שאופן הכניסה לברית שהוא ענין הכניסה לעם היהודי הוא קבלת עול תורה והפירוש הפשוט עול תורה הוא שמקבל על עצמו לקיים את מצוות התורה כי אם מתכוין לעבור עבירות אין כאן קבלת עול תורה ובספרי מגדל צופים ח"א הבאתי מכל הראשונים והפוסקים והטור והשו"ע שקבלת המצוות הוא לעיכובא ברג ואם אינו מקבל על עצמו לקיים את כל המצוות לא חלה הגירות ונשאר נכרי כמקודם ומפורש זה בגמרא יעוין שם וכן בחלק ב' מגד"צ סי' ל"ו

והריני להביא את לשון הרמב"ם ולבאר לאשורו וז"ל שם הלכה ט"ו לפיכך לא קבלו בית דין גרים כל ימי דוד ושלמה בימי דוד שמא מן הפחד חזרו ובימי שלמה שמא בשביל המלכות והטובה והגדולה שהיו בה ישראל חזרו שכל החוזה מן העכו"ם בשביל דבר מהבלי העולם אינו מגייר הצדק ואעפ"כ היו גרים הרבה מתגיירים בימי דוד ושלמה בפני הדיוטות והיו ב"ד הגדול חוששין להן לא דוחין

תשובה למכתב מ"ח אחד שכתב לי בזה הלשון כונת הרמב"ם בדבריו על נשי שמרון ושלמה (בהל' איסורי ביאה פרק י"ג הלכה ט"ז)... כוונת הרמב"ם בדבריו על נשי שלמה ליצור הגדרה של סוג מיוחד בגיור... לא עזבו לגמרי השקפותיהן וחשבו להיות יהודי וגם לעבור עבירות ואפילו לעבוד אלילים לכן גם כשהדבר נתגלה לא יכלו לבטל הגיור עכ"ל המכתב וכבר שמעתי מזה זמן רב שכל אלו שמגלים פנים בתורה שלא כהלכה ומקבלים גרים מבלי לבדוק אם המתגיירים מתכונים בריצנות לקבל על עצמם עול מצוות תולים בוקי סריקי רבבנו הגדול הרמב"ם רח"ל ומכיון שמפרסמים את העיוות שלהם בביאור הרמב"ם הגיע הדבר שהת"ח הנ"ל נסחף אחר ביאורם הכוזב רח"ל ומי שרואה את הרמב"ם מבלי כונה לסלף את דבריו רואה הכתוב שם ברמב"ם סעיף א' בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרוב ובסעיף ד' ז"ל וכן לדורות כשירצה העכו"ם להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן עכ"ל

ושם בפרק י"ד סעיף ב' ומודיעין אותו עיקרי הדת שהוא ייחוד השם ואיסור עכו"ם ומאריכין בדבר הזה ומודיעין אותו מקצת מצוות קלות ומקצת מצוות חמורות... ושם בסעיף ה'... אם חזר בו ולא רצה לקבל הולך לדרכו ואם קבל אין משהין אותו אלא מלין אותו מיד עכ"ל ושם בפרק י"ג הלכה י"ב כששתחרר העבד צריך טבילה אחרת בפני

עליהם את קיום המצוות ורק לאחר מכן הפכו לישראל מומר אולם הכתוב בספר מלכים מגלה שאף פעם לא התכוננו לקבל עול מצות ונשארו נכריות

וזה שלמה השאיר אותם מפני שחשב שבעת הגירות קבלו על עצמם עול מצות ואח"כ חזרו לסורם והטענה היתה עליו מדוע לא חשש שמלכתחילה לא היתה אצלם קבלת מצות ומכיון שלא גירש אותם לאחר שנתגלה רשעתם קורא עליו הכתוב כאילו נשאם נכריות

ומפורש ברמב"ם שגרים כאלו שמתגיירים עבור תועלת חומרית מכיון שאין אדם יודע מה שבלבו של חבירו ויכול להיות שהוא מרמה את ב"ד ואומר שמקבל על עצמו עול מצוות ובאמת הוא משקר ואינו מתכוין לקיים את המצוות על כן אומר הרמב"ם שמכיון שיש עליו חזקה עכו"ם אין מקרבין אותם והכונה שאין מחתנים אותם עם ישראל ואין נוהגים עמם כישראל עד שתתברר צדקתם וכל זמן שלא נתבררה צדקתם אין דוחין אותם אבל כאשר מתברר שהם אינם שומרים מצוות משמע מהרמב"ם שהם אפילו לא ספק יהודים ויש להם דין גויים גמורים וזהו לשון הרמב"ם על נשי שמשון ושלמה "ולא על פי ב"ד גיירום חשבן הכתוב כאילו הן עכו"ם ובאיסורן עומדין ועוד שהוכיח סופן על תחילתן שהן עובדות כו"ם שלהן"

וכוונת הרמב"ם שעוד לפני שהוכיח סופן על תחילתן חשבן הכתוב כאילו הן עכו"ם ובאיסורן עומדין שכל זמן שהם צריכים להיות במעקב יש עליהן חזקה עכו"ם ולכן חשבן הכתוב כאילו הן עכו"ם ועוד שהוכיח סופן על תחילתן מכיון שנתברר שהן עובדים כו"ם ולא נתבררה צדקתם אין אומרים אפילו שמא הם ספק יהודים וקבלו עליהם מצוות באותו רגע הגירות ואח"כ חזרו בהן אלא אומרים שהם ודאי עכו"ם כי מעמידים אותם על חזקתן שהיו עכו"ם ולא הוכיחו שהם התכוונו לקיים מצוות

ענין זה נוגע במיוחד לזמננו שמגיירים אלפי גרי שקר בחסות הרבנות וכאשר באים להרשם לנישואין מתבררת רמאותם ומצד הדין יש להם חזקה עכו"ם והגם שנתפרסמו פסקיהם של כל גדולי הדור ובהם מרן הגרי"י קניבסקי זצ"ל ומרן הגרש"י אורבך זצ"ל ויבדלח"ט מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א ומרן הגר"ש וואזנר שליט"א שכאשר באים למשרד לרישום נישואין גרים שחזותם מראה שהם אינם

אותן אחר שטבלו מכל מקום ולא מקרבין אותם עד שתראה אחריתם ולפי שגיירי שלמה נשים ונשאן וכן שמשון גייר ונשא והדבר ידוע שלא חזרו אלא בשביל דבר ולא על פי ב"ד גיירום חשבן הכתוב כאילו הן עכו"ם ובאיסורן עומדין ועוד שהוכיח סופן על תחילתן שהן עובדות כו"ם שלהן ובנו להן במות והעלה עליו הכתוב כאילו הוא בנאן שנאמר אז יבנה שלמה במה גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות ה"ז גר אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר הואיל ומל וטבל יצא מכלל העכו"ם וחוששין לו עד שיתבאר צדקתו ואפילו חזר ועבד כו"ם הרי הוא כישראל מומר שקידושו קידושין ומצוה להחזיר אבדתו מאחר שטבל נעשה כישראל ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן אע"פ שנגלה סודן עכ"ל הרמב"ם

הרי מפורש ברמב"ם שאלו שהתגיירו בב"ד הדיוטות מפני שהתגיירו לשם תועלת חומרית וב"ד של ת"ח לא רצה לגיירם ב"ד הגדול היו חוששין להן לא דוחין אותן ולא מקרבין אותן והסיבה שבדיעבד מי שנתגייר לשם תועלת חומרית אם התכוין לקיים מצוות חל הגיור ולכן לא דחו אותם ומאידך לא קרבו אותם והכונה שלא הסכימו לקבלם כישראל והם היו בפני ב"ד הגדול ספק גרים עד שתראה אחריתם ונכחו לדעת שמתנהגים כישראל שומרי מצוות הרי הם גרים ואם הם לא נוהגים בשמירת מצוות לא הכניסו אותם בכלל ישראל וזה כונת הרמב"ם בהמשך דבריו "וחוששין לו עד שיתברר צדקתו ואפילו חזר ועבד כו"ם הרי הוא כישראל מומר... מאחר שטבל נעשה כישראל לפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן אע"פ שנגלה סודן"

וכונת הרמב"ם וחוששין לו עד שיתבאר צדקתו וכאשר נתבררה צדקתו דיינו שראו בהתנהגותו שנוהג בכל דיני ישראל והשתכנעו שכונתו בעת הגיור היתה על מנת לקיים מצוות ואז יש לו דין ישראל ואפילו חזר ועבד כו"ם נשאר הוא ישראל ודינו כישראל מומר ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן שהם היו משוכנעים שנשותיהן קיבלו על עצמן לקיים את המצוות בעת שנתגיירו ולאחר כך חזרו בהן ויש להן דין ישראל מומר ומה שכתב הרמב"ם שקיימו נשותיהן אע"פ שנגלה סודן שבאמת הם היו צריכים לשער שנשותיהן רימו אותם בעת הגיור לפי הנסיבות שהיו שם ולפי התנהגותן אולם מכיון שהיו משוכנעים שהם רצו לא לגרש נשותיהן ולכן הם החליטו שבעת הגיור קיבלו באמת ובתמים

לחתנו ורואים מכותב מכתב זה הגם שהוא לא מהמגיירים והוא ת"ח ויר"ש וטעה בפשוטו של מקרא שכל מי שמתחיל בלימוד מרגיש בטעות כזו אלא מכיון שהגיור כיום מזוהה מתוכו רובו ככולו ולכן התגברה קליפת הטומאה כל כך בעינין זה עד שאפשר לטעות בדבר כ"כ פשוט

שומרים מצוות אסור לחתנם מכתבים אלו נתפרסמו בעתונים לפני למעלה מעשרים שנים ומובאים בספרי מגדל צופים ח"א סי' ל' ונמצאים אצלי המכתבים האורגיניים עם חתימות גדולי ישראל למרות זאת לא שמענו אפילו על מקרה אחד שלא חיתנו גר ברבנות מהסיבה שגדולי ישראל אסרו

(ב)

מכיון שיש המגלים פנים בתורה שלא כהלכה ותולים עצמם שכאלו כך כתוב ברמב"ם שקבלת מצות אינו מעכב בגירות וכבר הארכתי בספריי מגדל צופים ובפרט בחלק ג' איך שהם מזייפים הפירוש ברמב"ם ושהוא נגד הש"ס וכל הפוסקים בלי יוצא מן הכלל ובנוסף להאמור שם הריני מביא מה שכתב הרמב"ם בפרק י"ב מההלכות איסורי ביאה הלכה י"ז וז"ל כל העכו"ם כולם כשיתגיירו ויקבלו עליהם כל המצות שבתורה והעבדים כשיתחררו הרי הן כישראל לכל דבר עכ"ל הרי כתב מפורש הרמב"ם שנכרי נעשה ישראל כאשר מתגייר רק כאשר מקבל על עצמו כל המצות שבתורה ואם חסר אפילו מצוה אחת בקבלתו נשאר הוא בנכריותו

(ג)

מכיון שעוסקים אנו בדיני גיור לא אמנע עצמי מלהתריע על עבודת הסוכנות הנקראת הסוכנות היהודית לישראל שטרחה להתחנן לכל מיני גוים ברחבי העולם ובפרט בברית המועצות והבטיחה להם ממון והטבות ובלבד שישגו לארץ הקדש וכך הביאו לארץ כחצי מליון גויים בחמש עשרה השנים האחרונות ועוד ידם נטויה על ירושלים וממשיכים לחפש כל מיני "סובוטניקים" במקומות הכי נדחים ברוסיה ובסיביר ובאסיה שכבר הרבה דורות נישאים לנכריות וגם אלו שהגרמנים הנאצים ימ"ש לא הכירו בהם כיהודים אצל הסוכנות כלם מוזמנים לבוא לארץ עם "סל קליטה" וע"י פעולותיהם יש כאן מבין העולים שלהם התארגנויות של חוגים נאצים מבין העולים שמטרתם היל"ת לפגוע בעצם הקיום של המדינה היהודית ועם ישראל ועל פי שכל אין הגיון יהודי במעשיהם של "הסוכנות היהודית" שמתאים לה השם "הסוכנות להאצת ההתבוללות של העם היהודי בתוך גויי הארץ" ההגיון היחידי הוא שמהרסיך ומחריביך ממך יצאו ומטרת מעשיהם היא למחוק ח"ו את יחודו של העם היהודי כעם היל"ת וכבר הובטחנו בתורה כי כל כלי יוצר עליך לא יוצלח והפלא הוא שהמפלגות הדתיות וכן שחברי הכנסת ממפלגות אחרות שיש להם ניצוץ יהודי מאפשרים להנ"ל לעשות מעשיהם הנוראים ה' ישמרנו מהם ומהמונם

דוגמאות נוספות מההטעיות והסילופים שבספר 'זרע ישראל'

[בעמ' רכב] כותב

תנאי הסף לקבלת גרים: "שמירת ג' מצוות ע"ז ג"ע ש"ד, ז' מצוות בני נח, שמירה מינימלית של מצוות מסורתיות כגון קידוש בשבת תפילה ביו"כ וכיו"ב, דברים שאנשים הקרויים מסורתיים מקיימים אותם".

זרע ישראל	רכב
<p>מצוות מסורתיות כגון קידוש בשבת, תפילה ביו"כ וכיו"ב, דברים עקרוניים שמהווים את יסודות הדת ושאינם קשים עליהם לקיימם במצבם, והאנשים הקרויים מסורתיים מקיימים אותם.</p>	<p>ג. להשתכנע שהם מקבלים עליהם את האמונה בה' התרחקות מכל ע"ז ושמצ' ע"ז שהיא אמונת השיתוף והשילוש של הנוצרים וגרורותיה, שמירת ג' המצוות החמורות ע"ז, גלוי עריות, ושפיכות דמים, ז' מצוות בני נח, שמירה מינימלית של</p>

"אם ניכר שאינו מתכוון לקיים מצוות כלל ועיקר [כגון שגר בקיבוץ חילוני וימשיך לחלל שבת ולאכול טריפות וחמץ בפסח וינהג כמנהגו קודם גירון] לכתחילה אין לגייר אותו, ובדיעבד הרי הוא גר והרי הוא כישראל לכל דבר.". [עמ' 25 ועמ' שפג' ועי' הערה 11]

"בדיעבד אף אם לא קיבל אף מצווה, הוי גר, דאין קבלת מצוות מעכבת". [עמ' שיא']

לפיכך גוי סתם שבא להתגייר, יש לדקדק עליו ולדחותו לכתחילה, משום שאמרו חז"ל קשים גרים לישראל כספחת, ואם הוא מתאמץ להתגייר מגיירין. ואע"פ שלסברת רוב הראשונים אין קבלת מצוות מעכבת, מ"מ למעשה יש להחמיר שלא לגייר גוי כזה שאין הב"ד משתכנעים שיקיים המצוות, אמנם בדיעבד שגיירוהו, הוי גר, שאין קבלת מצוות מעכבת.

תחת הכותרת "המקבל מצות על מנת לקיים את חלקם כדרך המסורתיים" כתב: "גם לדעת הראשונים שקבלת מצוות מעכבת אין הכוונה התחייבות לקיום מצוות, אלא ידיעה מהם החובות הנובעות מהכניסה ליהדות".

"לדעת הראשונים שקבלת מצוות מעכבת אין הכוונה שבלא הליך זה לא חלה גרותו, הליך זה הוא בלתי הפיך".
[עמ' רכז]

"כי רוב ככל הגרים מתכוונים להיות כלל הישראלים שהם מכירים שהם בגדר "מסורתיים", דהיינו הולכים לביהכנ"ס בשבת ועושים קידוש ואוכלים מצות בפסח, אבל מצד שני נוסעים בשבת ואינם מדקדקים תמיד בכשרות. ונשאלת השאלה מה דין גרותם של אלה? אין כאן שאלה ... דודאי היו גר מעליא" עכ"ל. [שם]

בפרקים הקודמים הוכחנו, שלדעת רוב הראשונים וגדולי האחרונים, אין קבלת מצוות מעכבת הגרות, ושכן גם דעת הרמב"ם ומרן השו"ע, ושגם לדעת הראשונים שקבלת מצוות מעכבת, אין הכונה התחייבות לקיום המצוות, אלא ידיעה מהם החובות הנובעות מכניסתו ליהדות כדי שלא יאמר אילו הייתי יודע לא הייתי מתגייר, וכן שלדעת הראשונים שקבלת מצוות מעכבת, אין הכונה שבלא הליך זה, לא חלה גרותו של הגר, דכל שהתבצעה המילה והטבילה לשם גרות בפני שלושה אנשים כשרים, הליך הגרות הוא בלתי הפיך לכולי עלמא, אלא הכונה שעל הגר לעבור שוב את הליך קבלת המצוות בפני שלושה, והכונה מעכב היינו שיש לעוברו שוב.

*****

ובאמת זוהי השאלה הגדולה בעניין הגרות, כי רוב ככל הגרים מתכוונים להיות ככל הישראלים שהם מכירים שהם בגדר "מסורתיים", דהיינו הולכים לביהכנ"ס בשבת ועושים קידוש ואוכלים מצות בפסח, אבל מצד שני נוסעים בשבת ואינם מדקדקים תמיד בכשרות. ונשאלת השאלה מה דין גרותם של אלה, אמנם זה ברור דלפי מה שהוכחנו לעיל שלדעת רוב הפוסקים אין קבלת מצוות מעכבת, אין כאן שאלה, וברור שאלו עדיפים ממי שאינו מקבל עליו שום דבר מן היהדות זולת ששם "ישראל" יקרא עליו מעתה, דזה ברור דאם זה בשם גר יקרא כדמוכח מהסוגיא בשבת סח. כל שכן וקל וחומר לזה שקיבל עליו עיקרי האמונה וחלק מן המצוות המעשיות, דודאי היו גר מעליא.

"הגרות תלויה בהחלטת המתגייר לגמרי, ולא תלוי בב"ד אם יסכים או לא יסכים לגיירם". [כשהאב יהודי והאם גויה] [עמ' קסז] ענין זה צולם כמה עמודים למטה

וגיורו אינו בגדר גיור רגיל, אלא בגדר חזרה למקור ואינו מחויב בכל דקדוקי הגרות הרגילים, ואין קורא להם גרים". [עמ' רפד]

מתוך קונטרסו "וחיילים יגבר" עמ' 8,9

סגי בקבלת מקצת מצות - ואין צורך לדרוש שמירת שבת!

"כשאינו משטה בנו ורוצה להיות יהודי ולקיים מצוות התורה, ואפי' מקצתם מקבלין אותו לכתחילה".

[בסיכומים עמ' 24 ובע' שפ"ל הערה 10]

"ולכן כשעושה קידוש בשבת ואוחז במנהגי יהדות שונים ודאי הוי גרותו גרות" וגם לכתחילה אינו צריך לקבל עליו שמירת שבת אע"פ שהמחלל שבת הוי מומר לכל התורה כולה. ע"כ "ידיעה שיקים רק חלק מהמצוות לאחר הגרות מספיקה לגיור לכתחילה" [עמ' עדר' הערה 9]

"דעת רב הראשונים ובהם הרמב"ם והשו"ע שאין קבלת מצוות מעכבת. אלא הם חלים עליו מאליהם מבלי שיקבלם. במה שמל וטובל לשם גרות הופך ליהודי. הגדרת היהדות במה שבשם ישראל יכונה מעתה". [קמ"ו]

ולענין מעשה ברור שבלי קבלת תורה ומצוות לגמרי אין אפשרות לקבלם, וכאלה שימשיכו לחיות כמאז ומקדם לכל דבר וענין, בלא שום שינוי מעשה המראה כניסה ליהדות, הלב וההיגיון הבריא ממאן לקבל, אולם ב"ה כאן בארץ ישראל שבנקל אדם יכול להיות "שומר מסורת", ע"י כך שמקדש על היין בשבת, צם ביום כיפור, האישה מדלקת נרות בע"ש, נמנע ממאכלי טריפה, נמנע מחמץ בפסח, מכבד החגים המסמלים את היהדות, שאלו מהדברים שבקלות כל הדר בארץ ישראל יכול לקיים, ואפילו במצות תפילין החביבה, או רואים שרבים שאינם שומרי שבת כהלכתה, מניחים ומתפללים איתם, הלאלו נחשוב אותם כגויים! הנאמר על כאלו שלא עשו בזה כלום! בודאי שלא! ובכאלו מילה וטבילה לשם יהדות עם קבלה וקיום מהמצוות הנ"ל ודאי תועיל, וזאת בנוסף למצוות שהגדיר הרב מלמד להועיל אה"ע (סי' ג') שאותם בודאי ירצה לקבל כגון: איסור ע"ז, גלוי עריות, שפיכות דמים, מצות צדקה, כבוד אב ואם, אהבת הרע, ואח"כ יאמר בסתם שמקבל עליו מצוות היהודים דו"ו, עש"ב.¹

¹ הן אמת ששקולה שבת כנגד כל המצוות כדאיתא בירושלמי ברכות (פ"א ה"ה), אך כמה גדול עוון חלול ה' שהמחלל ה' בסתר נפרעין ממנו בגלוי אבות (ד' ד') ובע"ה בעון חלול ה' חיה רעה רבה ובחמה כלה עיין שבת ל"ג ע"א, ומוטב שתעקר אות אחת מן התורה ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא יבמות (ע"ט ע"א) ועל זה אמרו, חכמים הזהרו בדבריהם שמה תחובו חובת גלות ונמצא שם שמים מתחלל (אבות א'), ומוטב שיעבוד אדם ע"ז ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא סנהדרין (ק"ז ע"א). ולענין הגיור כתב האחרון (סי' כ"ח) "שאין הוא מוצא לנכון להרעיש על ענין זה משום שנדמה בעיני המון העם כחילול ה' כשאין מניחין להתגייר", ומה יענו ע"ז בימינו והאבות נעשו כשלא גיירו את תנעו כדאיתא בסנהדרין (צ"ט י'), וע"ע בירושלמי (רפ"ד דקדושין), מאידך תבא להתגייר ועודב דתו הקודמת אזי אצלו יש שיקול המון כי שקולה ע"ז כנגד כל המצוות כולן והנהרה בה כשומר את כולן וכמ"ש רש"י בפי משפטים (כ"ג י"ג) ושקולה נתיצת ע"ז כנגד כל המצוות כדאיתא בפס"י עקב (ח' א') ועזיבתם את דתם וכניסה ליהדות היא עיקר האמונה. ובפרט שכולם מקיימים מצות מילה היקרה ששקולה כנגד כל המצוות כדאיתא בנדרים (ל"ב ע"א), וישיבת איי שקולה כנגד כל המצוות כדאיתא בספרי ראה (י"ב כ"ט), ובפרט אם יבטיחו לקיים מצוות ציצית ותפילין ששקולות כנגד כל המצוות שבתורה, כדאיתא בנדרים (כ"ה ע"א), והגדילו ח"ל ואמרו כל המקיים מצוה אחת כאילו מקיים כל התורה כולה (מדמ"ש א' י'), או כל המקיים מצוות סוכה עיין פסיקתא דרי"כ (קפ"ו), והפרט מפורט מה שמוסרים נפשם על כללות ישראל ונהרגים על הארץ ויזביח שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא כדאיתא בסנהדרין (ל"ז ע"א). שקולה שנת חנם כנגד ג' עבירות החמורות ע"ז ג"ע וש"ד כדאיתא ביומא (ט' ע"ב), ועל אותו משקל בהיפך אהבת חנם. להתעלם מכל המצוות הללו ולומר שאין בהם ממש כשחפץ להכנס ליהדות! אין הדבר נכון!

"כל שכופר בע"ז ומקבל האמונה ומקצת מצוות כמסורתי מקבלים אפי' לכתחילה". [שיא]

כי אין טעם הודעת המצוות וקבלתן כדי שיתחייב על קבלתן או קיומן, אלא הטעם כדאיתא בגמ' "דאי פריש נפרוש". [עמ' ספג' הערה 7] "אם מבינים שמתכוין לקיים מקצת סגי". [שם]

"ובפרט שכולם מקימים מצות מילה היקרה ששקולה כנגד כל המצוות, וישיבת ארץ ישראל ששקולה כנגד כל המצוות". [קונט' "וחיילים יגבר" עמ' 8]

הרואה דברים אלו עומד ומשתומם!!! הרי אמרו בגמ' בברייתות ברמב"ם ובטור ושו"ע ובשאר הראשונים, [מצ"ב להלן דבריהם] **דצריך קבלת כל המצוות ומעכבת בדיעבד**, האם הכוונה לידיעה בעלמא ותו לא ??? ומספיק קידוש בשבת ותו לא ??? ומעכבת, הכוונה שאינה מעכבת ???

עין להלן לשונות הרמב"ם [מצ"ב], שהמחלל שבת הוא **"כגוי לכל דבריו"** וכן אלו שאינם מאמינים ב"ג עיקרים ובתושבע"פ, הם כגויים. והרי זה כמתגייר ע"מ להיות גוי.

ועוד מי שאינו מאמין בתורה שניתנה מפי הגבורה ע"י משה רבנו, **טבילתו לאו כלום היא שהרי מצוות צריכות כוונה** [ואפי' מ"ד מצוות א"צ כוונה, אם אינו מאמין שה' ציוה, מודה שלא יצא יד"ח]. ואלו המתגיירים שאינם שומרי שבת בד"כ אינם מאמינים במעמד הר סיני, ואינם מאמינים שהשם ציוה לזה הבא להתגייר, למול ולטבול. שאם מאמינים הם מדוע מחללים שבת ???

בד"כ כל כוונתם להתגייר "לישראליות" ע"מ שיהיו כראשי העם הישראלים החילונים המצויים, וכל כוונתם להשתלב בחברה הישראלית החילונית ולא מעבר לכך, וכי לזה יקרה "אלקיך אלוקי" "רוצים להכנס בברית ולהכנס תחת כנפי השכינה" ???

כל ראיותיו מדברי הפוסקים הם: או השמטות מכוונות, או חוסר הבנה בסיסי.

ואלו חלק מהסילופים וחצאי אמיתות [הגרועים משקר] של "זרע ישראלי"

באגרות משה יש הרבה תשובות לענין גרות - והכלל מפורש בהם שאין לקבל גר אם לא שמקבל עליו כל מצות התורה [אף שעדיין אינו יודע את הדינים], ואף בדיעבד כתב בהרבה תשובות שהגרות לא חלה או הצריך לגייר שוב משום ספק. [עני' אגרות משה יו"ד ח"א סי' קנז, קנט, קס, קצד; ח"ב סי' כג - כה; ח"ג סי' קו - קי; אה"ע ח"א סי' כז; ח"ב סי' ד; ח"ג סי' ג, ד]. ואיך העלים הספר את כל זה, ולא הדפיס אפילו תשובה אחת של רבי משה פיינשטיין ב"מקור ישראל" (רק הדפיס מחידושו בדברות משה שהזכירו בעמ' רסד). אין זה אלא שר"ח אמסלם מפחד שהצבור יראו את התשובות בפנים, ויעמדו על דעתו האמיתית של רבי משה פיינשטיין.

[בעמ' שנט'] כתב בשם האגרות משה שבעבר זמן מהגרות אי אפשר לבטלה. וגם זו שקר ראה לדוגמא יו"ד ח"ג סי' קט שהצריך לגייר שוב מספק אחרי ה' שנים. ובאה"ע חלק ג' סי' ד' פסק לבטל גרות לפני כמה שנים והתיר אשתו בלי גט [בצירוף ספק אם בלי הטפת דם ברית היו גרות או לא].

"עת לעשות לה' הפרו תורתך", ועיין בשו"ת אגרות משה חיו"ד (סי' כ"ו), שמצות "ואהבת את הגר" מחייבת אותנו לקרבם ולהקל עליהם בכל עניינים אלו, ע"ש.

והרי כאן צילום קטע מתוך המקור ביו"ד חלק ד' סי' כו:

סימן כו *	אבל למעשה יש לידע, שהמצודה של ואהבתם את
בענין מינוי גר לראש ישיבה ומשיגיה	הגר (דברים עקב י' י"ט) מזויבת אותנו לקרבם ולהקל
בע"ה ט"ז מנחם אב תמשי"ה.	ככל עניינים אלו. ולפיכך אחר ישוב גדול נראה, שאין
	להחשיב משרות אלו בתקופתנו כענין של מעשה שררה,

הרי מדובר בגר כשר שנתגייר כדת וכדין לגבי איסור מינוי גר לשררה, ועל זה כתב שמצות ואהבתם את הגר מוחייבת אותנו לקרבם ולהקל בכל עניינים אלו. ואינו ענין כלל להקל בעצם תהליך הגרות, שבזה אדרבא לכתחילה חייבים לדחותם עד שבית דין רואים שבאמת מתכוונים לשם שמים ולקבל עליהם כל המצוות - ורק אז אחרי הגרות שייכת מצות אהבת הגר.

הרי גם כאן לא הדפיס התשובה במקור ישראל, וציטטה חוץ מהקשרה בתקוה שלא יבדקו אחריו. וקרוב הדבר שגם השמטת החלק של אגרות משה נועדה להקשות על המעיין שלא ימצאנה, כי יחפש ביו"ד ח"א ולא ימצאנה ויתיאש מלחפשה מחמת טעות דפוס במראה המקום.

ובעמ' שנט' וקנג' בהערה דוחה דברי רבי משה פיינשטיין ושאר גדולי ישראל בחוצפא יתרה באמת הבנין אשר בידו בטענה שתשובת הרשב"ץ ח"ג סי' מז נעלמה מהם. והוא ניהו שדבריו בטלים - ראה אגרות משה אה"ע ח"ג סי' ד' שאע"פ שאדם נתגייר בכנות, יכול להיות שלרגע קטן אח"כ יתחרט. והדברים פשוטים ביותר, שיכול לקרות כן מכמה סיבות [כגון שאיימו המלכות עליו בעונש מיתה, או הודיעו לגיורת שאינה יכולה להתחתן עם הכהן שעבורו התגיירה] - ובזה מיירי הרשב"ץ (נדפס במקור ישראל ע"ש).

עוד שם בהקדמה [עמ' 7]:

ציטט "זרע ישראל" את המשך חכמה חוץ מהקשרו, בהשמטת תחילת הלשון וסופה. והרי מבואר בדיוק להיפך - **שבא"י צריך לחשוש שאין הגר אמיתי**, אך אע"פ שעדיין לא נתברר צדקותו, שאולי איננו גר אמיתי, אע"פ שאל תקרבהו עדיין, מ"מ לא תונו אותו. אך בחו"ל הוא מגרי הצדק שחזקתו לשם שמים ואז ואהבתו לו כמוך.

ובפרק ב' - מהו גדר קבלת המצוות עמ' קסז' מציג את דברי תשובת הרדב"ז ח"ד סי' יב ומסכם בגליון את דעתו בזו הלשון:

"מדברי הרדב"ז בתשובה יש לדייק שקבלת גרים הבאים מזרע ישראל אינה תלויה בב"ד". והרי צילום מגוף הספר:

גם מתשובת הרדב"ז מדוייק שהגרות תלויה בהחלטת המתגייר ולא הב"ד

ישיב להוסיף עוד ולדייק ממ"ש הרדב"ז בתשובה (ח"ד סי' י"ב) לדון לענין בני המומרים באסור ריבית. ובתוך תשובתו כתב וז"ל: "ומה שיש לדיקדק, אם בני המומרים הם כמומרים עצמם, וכן בדן, שכיון שהוא יכול לחזור בו ואינו חוזר, הרי הוא בעצמו מומר, והוי ידוע דהני בני מומרים דאמרן, היינו דבעינן דאימו נמי מומרת, אבל אם אימו נוכרית הולד כמוה^ו, כל שכן באלו שעברו עליהם כמה דורות וכבר נטמעו בין התוגרמים, ועוד שאם היו רוצים היו יכולים לחזור לדת ישראל וכדכתיבנא", עכת"ד. והשתא הסכת ושמע, במה שכותב הרדב"ז בפירוש פעמיים וכן בדן לגיירם.

שיכול לחזור בו, ואפי' אחרי כמה דורות שנשמעו בין התוגרמים ואמם גויה שהולד כמותה "שאם היו רוצים היו יכולים לחזור", ולא כותב שיכולים להתגייר והרי כיון שאמם גויה דינם שצריכים מילה וטבילה וגיוור, ולזה קורא הרדב"ז לחזור לדת ישראל ורק בידם תלוי הדבר, ולא רק שאינו מדגיש שצריכים להתגייר, אלא אף אינו קורא להם גרים, רק שהם בני המומרים מהגויה ויכולים לחזור כעניין מי שחוזר לצור מחצבתו וחוזר בתשובה, ולשון "יכולים" משמע שתלוי בידם לגמרי, ולא שתלוי בב"ד אם יסכים או לא יסכים לגיירם.

והרי צילום מגוף התשובה:

דקי"ל ישראל כבא על הנכרים סולד כמוה ויכא דהוי ספק אע"ג דאית לן ספיקא דאורייתא לחומרא כיון דאיכא פלוגתא והוי גמי ספיקא אזלינן לקולא ומועד להלוותן ברבית כל שכן בגלגו שטעברו עליהם כמה דורות וכבר נטמעו בין התוגרמים ועוד שאם היו רוצים היו יכולים לחזור לדת ישראל וכיכתיבנא לעיל ואעפ"י שזימי כדאי להכריע בין

שכבר הם נרשמו עמם. ומה שיש לדיקדק אם בני המומרים הם כמומרים עצמם ובעינינו הם כבני המומרים על בני המומרים משמע שאין חלק ביניהם וכן בדן שכיון שהוא יכול לחזור ואינו חוזר הרי הוא בעצמו מומר. והוי ידוע דהני בני מומרים דאמרן היינו דבעינן דאימו נמי מומרת אבל אם אימו נוכרית סולד כמוה.

דברי ר"ח אמסלם אלו חוזרים על עצמם שוב בעמ' רפ"ד. **הרי שוב בסניא חריפא מפסק לתשובה וגורע דורש.**

כוונת הרדב"ז ברורה. בענין אם מותר להלות לבני המומרים ברבית, אם יש ספק אם אמו יהודיה אזלינן לקולא, וכ"ש כשעברו כמה דורות ואם כן יש צירוף כמה ספקות ביחוס הבנים, דאת"ל סבתא רבא היתה יהודיה, דילמא הסבתא היתה גויה, ואת"ל גם היא היתה יהודיה, דילמא האם היתה גויה - וא"כ מסתמא ספק זה הוא גוי. ועוד יש להוסיף הסברא דלעיל דאפי' את"ל שהוא יהודי מלידה, אעפ"כ דינו כמומר להכעיס כי כבר אינו אונס והיה יכול לחזור בתשובה והיינו כמו שכתב **לעיל**.

הרי שוב כאן השמטה מכוונת המשנה את כל הענין. **ולא עוד אלא שלפי השמטתו - שטותו, כתב דברים מבוהלים, שגוי מ"זרע ישראל" בידו להתגייר בלי הסכמת ב"ד, והכל תלוי בידו לגמרי. היעלה על הדעת לייחס שטות גדולה כזו לרדב"ז!?!?** גם מה שכתב, שכותב הרדב"ז בפירוש פעמיים וכן בדן שיכול לחזור בו. גם לפי סילופו, הפעם הראשונה מיירי במומר ולא בגוי.

* * * * *

ובספר בפרק ה' - "זרע ישראל" עמ' רפח, רפט מציג את תשובת מהריט"ץ החדשות כסובר בן גויה מישראל דינו כ"זרע ישראל"

ישראל, ולא דמי לגויה שלא טבלה, שעדיין בגיותה עומדת, אבל זאת כשרה היא ובכשרות עומדת, כיון שבאה לחסות תחת כנפי ה' כבר חזרה לכשרותה. ואפילו היתה האשה הזאת שנולדה באונסם, כיון שאמה היתה מישראל ואינה בת גויה, ודאי אינה צריכה טבילה עכ"ד, הרי שהמהריט"ץ מבחין אף במי שהוא כגוי לענין דינא, ומ"מ מקרי זרע ישראל לענין מגעו בין ודו"ק.

ובישו"ת מהריט"ץ (החדשות סימן ק"ז) כתב וז"ל: "הרי הוכחנו דגר תושב אע"פ שאינו מהול, אינו אוסר היין במגעו, וא"כ מעתה ק"ו הדברים באנוסי הזמן, כיון שהם זרע ישראל ובאים להתגייר, אלא שעדיין לא מלו, דודאי דאין אוסרין יין במגעו, זהו דוקא באותן שבאו לגבולנו לחזור בתשובה בארצותנו אלא שלא הספיקו למלו, דודאי עדיפי טפי מגר תושב, דהא ישראל גמור הוא אע"פ שחטאו אבותיו ולענין הנשים שלא טבלו, נראה דגם אין טבילת הנשים מעכבת כיון שהם זרע

והרי כאן שני קטעים מהתשובה - בצד ימין לשון השאלה, ובצד שמאל לקראת סוף התשובה:

כנפי ה' כאשר ביארנו. ואין לחוש שמא אביו של זה האנוס הערל נשא גויה וילדה לו בן זה, והרי הוא הולך אחר אמו והוי כגוי וצריך מילה וטבילה. הא ליכא למימר, משום דחוקת האנוסים שאינם נושאים גויות, בפרט הפרטוגי הם נזהרים מלקחת גויות והגוים נזהרים מלהתחתן בהם, ולכן אין לחוש לזה. וכבר

שאלה. ילמדנו רבינו, אנוסים שבאים מארצות הגויים ועדיין הם ערלים, אם דינם כדין ע"א לאסור היין במגעו. ואם בישולם יש להם דין בישולי גויים. ואם הנשים צריכות טבילה כגיורת. ואם אחר שמל יאכל מבישול אשתו אפי' שעדיין לא טבלה. ושכרו כפול מן השמים.

הרי מלבד שמוכח מהלשון עצמו שהעתיק, שאין הכוונה להתגייר - אלא להתקבל בתשובה [כיו"ד רסח סוף סי"ב, וכ"כ בשו"ת יכין ובעז ח"א סי' עה ד"ה והועלה בידנו, שהעם מכנים האנוסים שחוזרים בתשובה גרים אע"פ שלאמיתו של דבר אינם גרים], הדבר מפורש באר היטיב בשאלה ותשובה עצמה - אלא שגם כאן, צילום תשובה זו הושמטה מ"מקור ישראל".

* * * * *

בפרק ה' עמ' רצ - בענין "זרע ישראל" מציג את דברי ספר נחלת בנימין. ומסכם בגליון את דעתו בזו הלשון:
"אף שאין שיטת הפוסקים כהנחלת בנימין, חזו דברי גאון זה לאיצטרופי להקל בגרותם של אלה בהודעת המצוות וא"צ השתכנעות שקיימום"

דבריו המרעישים של הגאון בעל ספר "נחלת בנימין" שבני האנוסים יש להם דין ישראל אע"פ שאמם גויה

כל הפוסקים הראשונים: עיין הרשב"ץ, והרשב"ש, ושו"ת מהריט"ץ אה"ע (סי' י"ח), והרדב"ז הנ"ל, דס"ל דבנשאו גויות הבנים דין גויים יש להם כאימם וכך היא הסכמת כל הפוסקים למעשה, ועיין שו"ת ציץ אליעזר (חי"ז סי' מ"ב אות י"א), ואף ששם הוסיף הנחלת בנימין עוד סייג וסניף לזה דאופן שלוקחין בנות הערלים והמה אח"כ משמרים דת ישראל בצנעה ה"ל הנשים גירות אף דלא טבלו לשם גרות וטבילה בגרות מעכב היינו היכא דאפשר לטבילה בלא סכנה עש"ב, מ"מ חזו דברי גאון קדמון זה לאיצטרופי, ולדון להקל בבני האנוסים ובבני יהודים לענין גיורם וחזרתם לדת, שכל שימולו ויטבלו לשם יהדות בהודעת מקצת מצוות כהלכה, סגי להו אף לכתחילה, אע"פ שאנחנו לא יודעים מה שיהיה אח"כ לענין קיום המצוות, וזה אתי אפי' למ"ד קבלת מצוות מעכבת.

וגדולה מזו ראיתי בספר נחלת בנימין, על ספר המצוות, להגאון רבי יצחק בנימין וולף ליפמן, נדפס בשנת תמ"ו (מצוה ס"ה), לענין בני אנוסים, שכתב דדין ישראל יש להם ואפילו באלו שמתחננין עם הערלים ואת בנות הערלים לוקחין להם לנשים, אפילו הכי דין ישראל יש להם לבניהם, פשיטא אליבא דמאי דכתב התוס' בפרק קמא דיבמות (דף ט"ז ע"ב) ד"ה נכרי שקדש וכו', דבין גוי הבא על בת ישראל ובין ישראל הבא על הגויה תמיד הולד כשר, ומסתייע שם מכמה משניות, ע"ש. א"כ פשיטא דאנוסים דין ישראל גמורים יש להם, דתמיד איכא צד ישראל וכו', ובפסקי דינים שלי הארכתני בזה בראיות ברורות, דהאנוסים אף אותם אשר עודם מעורבים בין הגויים, דין ישראלים יש להם לכל דבר, עש"ב, ודבר גדול ומרעיש כתב כאן הנחלת בנימין שהוא גאון קדמון, והנה אף כי אין כן שיטת

והרי כאן צילום גוף דבריו כפי שהועתקו בעמוד הקודם (רפט):

אח"כ משמרו דת ישראל בצנעה, ה"ל הנשים גירות אף דלא טבלו לשם גרות, וטבילה בגרות מעכב היינו היכא דאפשר בטבילה בלי סכנה, אבל היכא דלא אפשר בטבילה כגון הבא, טבילה אינה מעכבת וגירות מעליא היא, וישראל שנשא גויות לכ"ע בניהם ישראלים מעליא מהו, ובפסקי דינים שלי הארכתני בזה בראיות ברורות דהאנוסים (האנוסים) אף אותם אשר עודם מעורבים בין הגויים, דין ישראלים יש להם לכל דבר.

ישראל יש להם לבניהם, פשיטא אליבא דמאי דכתב התוס' בפרק קמא דיבמות דף י"ז ע"ב ד"ה נכרי שקדש וכו', דבין גוי הבא על בת ישראל ובין ישראל הבא על הגויה תמיד הולד כשר, ומסתייע שם מכמה משניות יע"ש, א"כ פשיטא דאנוסים (אנוסים) דין ישראלים גמורים יש להם, דתמיד איכא צד א' ישראל, אלא אפילו למאי דק"ל דישאל הבא על הנכרית הולד כמות, אפילו הכי אותם האנוסים (אנוסים) שלוקחין בנות הערלים והמה

הרי שוב השמטה מכוונת דלא קייל דבנך מן הגויה הוי בנך. וממילא דמה שכתב בהמשך "דהאנוסים אף אותם אשר עודם מעורבים בין הגוים דין ישראלים יש להם לכל דבר", **קאי על הנולדים מיהודיות** - ודבריו הם ככל הפוסקים ואין שום "חזו לאיצטרופי".

* * * * *

וראה עוד [בעמ' רפז] בשם שו"ת מהר"י בי רב סי' לט, **"אלא נראה שכל מי שהוא מזרע ישראל ונשתמד ונדמע הוא ובניו בבית הגוים הרי הבנים הורתם ולדתם שלא בקדושה"**. עכ"ל והמעיון בפנים התשובה יראה שהכוונה על **ישראל גמור שנשתמד**, ואפילו זרעו אחרי שהשתמדו ונטמעו בגוים דינים כגוים אע"פ שאמם

משומדת. והדברים מבוארים בקצרה בשו"ת מהריט"ץ החדשים סי' קנח ד"ה וראיתי תשובת, וז"ל: "וראיתי תשובת שאלה להרב הגדול כמהר"ר יעקב בירב הזקן זלה"ה שכתב שאלו האנוסים כולם אינם בתורת ירושה, לא מיבעיא בני הגויה דפשיטא, אלא אפילו כל האנוסים אינם בתורת ירושה כלל... [כלומר דדינם כגויים לכל דבריהם, אלא דלענין עריות, דהיינו גיטין וקידושין, חולק היכן ובוועז וסובר דבזה דינם כישראל, ולדעת רבני ספרד גם בזה דינם כגויים ע"ש בפנים].

והרי כאן צילום מתוך שו"ת מהר"י בירב:

ד' או ה' דורות נפל מחלוקת בן רבני ספרד עם בית הרב רבי דוראן ז"ל שלדעת חכמי ספרד אותם שכבר נטמעו בין הגוים שהם כגויים גמורים לכל הדברים והטעם שאמר' שהודתם ולדתם אינה בקדושה כיון שהיו עובדי ע"ז ומטעם שאומרים שודאי כיון שנטמאו עם הגויים נתחתנו עם גויות וכבר כתבנו שבנך הבא מן הגויה אינו בנך: אבל כתב הר"ר צמח

משמע בהדיא שבן הנכרית מישראל אינו בן כלל לשום דבר והרי הוא כגוי גמור לכל דבריו ואם נתגייר הוא גר גמור וצריך טבילה וקבלת המצוות כשאר גוים המתגייר כלל העולה כי הבן שילדה לו לראובן אותה הנכרית הוא כגוי גמור לכל דבריו ואין לו שום קורבה עם ראובן שהולידו ולא עם בניו. ודע כי זה הוא ריב פשוט לדעת כ"ע אין פוצה פה ומצפצף: אבל בענין בני האנוסים הראשו' שנטמעו בין הגוים יש מהם

הרי אדרבא מבואר שאין דין "זרע ישראל" כלל לגבי הגרות, ולא עוד אלא בני האנוסים שנטמעו בין הגוים, ונולדו ממשומדת שלא בקדושה, לפי רבני ספרד שבתשובה אין דינם כישראל כלל, ואפילו לדעת יבין ובוועז הם יהודים רק לגבי עריות דגיטין וקידושין.

עין בעמ' רפא' רפב' שמוכח מתשו' הרשב"ש [סי' שסח'] שאם אביו ישראל דיני הגרות שונים אצלו בין לגבי הדחיה, ובין לגבי קבלת מצוות. אבל המעיין בתוך התשובה רואה שמדובר שם על האנוסים שהיו נושאים נשים רק מישראל ואין לוקחים גויות. כמבואר במהריט"ץ לדליל וכן כתב ביבין ובוועז [סי' לא'] שהיה נכדו של הרשב"ש שאפי' בזמנו שנים רבות לאחר הרשב"ש עדיין נהגו האנוסים שלא לישא נכריות.

[עמ' רפג'] מוכיח מדברי היבין ובוועז [סי' לא'] שא"צ קבלת מצוות כשהאם גויה. המעיין בתשובה שם רואה שמדובר שבא לעשות תשובה ולשוב לדת ישראל ע"ש, ואין לך קבלת מצוות גדולה מזו.

וראה עוד בעמ' רפח בשם הלכות קטנות - וגם שם המעיין בפנים יראה שהכוונה על ישראלים גמורים שנשתמדו.

ובעמ' סח כתב: **"דעת הגאון רבי אברהם משה חברוני זצ"ל בדעת הרמב"ם דבמל וטבל לשם יהדות ולא קיבל המצוות הוי כישראל בלי חיובי מצוות התורה"**. ועוד כתב ממנו בזה בעמ' כט והעתיקו בקצרה גם בקונטרסו "וחיילים יגבר" עמ' 30. אך לא הזכיר כלל מה שכתב בראש הסימן (צולום ב"מקור ישראל" עמ' 216): **"אך כל זה להלכה ולא למעשה חלילה"**. ופשיטא שאין למדים הלכה למעשה מכל חידושי ראשי הישיבות [שמילא ספרו מהם] שלא לזה באו - ועל זה אמרו בב"ב (קל:): **"אין למדים הלכה מפי תלמוד"**.

וראה כרוז גדולי הרבנים על גרים שלא קיבלו באמת עול תורה ומצוות (הועתק גם בקריינא דאיגרתא [ח"ב] סי' קסא).

וצחוק עשה לנו ר"ח אמסלם, בהביאו מהכרוז הנ"ל בראש ספרו [עמ' 23 ובעמ' שפב' הערה 1] - שלא נזכר בדברי הגדולים שצריכים לקבל עליו כל המצוות, ולכן לדעתם אם אינו מתכוון לקיים הכל הי גרי!!! ועוד בעמ' שסח' כתב בשם הגרי"ש אלישיב שאין ביטול גרות למפרע - ואילו מכרוז הנ"ל מבואר להיפך שרושמי הנישואין חייבים לבדוק שהגרות היתה כהלכה כאמור לעיל.

* * * * *

בראש הספר במדור ההסכמות ומכתבי ברכה, הדפיס מדברי רבי עובדיה יוסף שליט"א - בכנס תורה שבע"פ לפני שנים רבות - והציגם כאילו הם דברי הסמכה. ורבים טועים לחשוב כן בלי משים לב. והרי הדבר צועק עד לב שמים - איך ח"כ ש"ס מוציא לאור ספר הלכה למעשה בדברים חמורים אלו - ולא זכה להסמכה ממורו ורבו??? הרי הדבר צועק דרשני!!! - ואיך לא יבוש להציג את הדברים הנ"ל במקום הסמכה? ואין צריך לומר שר"ח אמסלם בספר זה משמיט בכוונה את הדעות הסותרות את מגמתו. בעמ' רצ"ב מעתיק משו"ת רבי עזריאל הילדסהיימר בשם הרב צבי הירש קלישר שיש ענין של "זרע ישראל". אך משמיט את דברי רבי עזריאל עצמו שם שדחה דבריו.

[עמ' עדר] מביא ראיה מהרשב"ץ [סי' סו] דסגי בקידוש בלבד. המעיין בדברי הרשב"ץ רואה שמדובר ביהודי שחושש לחיו מפני העכו"ם ומשמר שבת בצנעא, שמה שישמור בתוך ביתו ואפי' בדבר קל מוכיח שהוא מודה בשבת. ודבר קל הכוונה שחושש לנפשו לשמור יותר מכך. וליכא ראיה וליכא סברא לומר שמדובר שבביתו מחלל שבת כל הזמן. ומה חמור הדבר שעל סמך הרשב"ץ הזה בונה ומחדש הלכה שגר סגי ליה כשמקבל עליו רק לעשות קידוש בשבת בלבד. ומה הדמיון בין יהודי גמור, לקבלת מצוות דגרי??? והגר שנשאל אותו אם אתה עושה קידוש אתה מאמין בתורה שניתנה מפי הגבורה, אם כך מדוע אתה מחלל שבת??? התשובה ברורה הוא לא ממש מאמין.

[עמ' רס] מביא דעת תורה של הגאון בעל "איש מצליח" [ויד' מ"ב] לגבי קטן שהתגייר ע"י ב"ד שיכול למחות כשיגדל וכתב בעל "איש מצליח" שאם מאמין באל אחד ואוחז במקצת מצוות אבל נכשל בחילולי שבת ונבלות וטרפות, איו זה מחאה כיון שהחזיק עצמו כיהודי ונוהג במקצת מנהגי יהדות. והלך "זרע ישראל" ומוכיח מכאן שגר א"צ לקבל עליו כל המצוות אלא מקצתם סגי ע"כ.

והדברים תמוהים עד מאוד איך עלה על דעתו להוכיח מהלכות מחאה - בקטן שכבר התגייר והגדיל מה מיקרי מחאה - לעניין "קבלת מצוות" לזה שבא להתגייר, [ועוד הא להדיא כתב בעל "איש מצליח", "ונכשל" בחילולי שבת, משמע שרק לעיתים ולתיאבון].

[עמ' רפח] מביא ראיה ממנהיגי"ץ באביו יהודי ואמו גויה אין מגעו אוסר את היין. אבל שם מדובר באנוסים שאמו יהודיה והוא מביא ראיה על גוי גמור.

אלו רק חלק קטן מההשמטות, והפרשנות המעוותת דברי הראשונים. ודוגמאות אלו יעידו גם על שאר דבריו.

ואלו חלק מטעויותיו בהבנת הדברים:

- א. דימה קבלת מצוות, להודעת מצוות.
- ב. דימה דיון הפוסקים על קבלה בפה בפני ב"ד, לקבלה מהותית וגמירות דעתו.
- ג. דימה דיוני הפוסקים בקבלה שמודע שהגרות מחייבת אותו במצוות, דהו"ל כקבלה, לאלו שבמודע אין כוונתם לקיים מצוות.
- ד. דימה דיוני הפוסקים בעובר לתיאבון ולעיתים על מצוות, [חוץ מחילול שבת], לבין אלו שתמיד עוברים על המצוות ומחללים שבת.
- ה. דימה דברי הפוסקים על אנוסים שאמותיהם יהודיות, לאלו שאמותיהם גויות.
- והדפיס בראש הספר הסכמותיהם כביכול של הגרז"ג גולדברג זצ"ל ויבדל לחיים טובים הגר"ש דייכובסקי שליט"א, בשעה שהם משכו הסכמותיהם זמן רב לפני שיצא הספר מבית הדפוס. ולא הטה און לבקשותיהם של בני הגרז"ג זצ"ל.
- ולא עוד אלא שכופה את דעתו על הרבנים העוסקים בכך ע"י שמשכנע חברי כנסת חילונים ודתל"ים לתמוך בדעותיו, ויחדיו במעשיהם מנסים לכופף את פוסקי הדור.
- והלך מאולפן טלויזיה אחד למשנהו, משדור רדיו אחד למשנהו, להסית את כל העם היושב בציון נגד ההלכה המוסכמת על כל הרבנים.
- והלך לאולפני הגיור המשותפים [בניהול משותף עם רפורמים] ואולפני 'נתיב' [אולפני גיור של הצבא] וחזיק את ידיהם.
- ולא לחינם הראשון שזכה לקבל את ספרו הוא יו"ר הכנסת .., בליווי צלצולי התקשורת,
- ומיד החרה החזיק אחריו מר דוד רותם יו"ר ועדת חוק ומשפט, ופנה ליוע"מ לממשלה לאמץ את חו"ד של הר' אמסלם, ודוד רותם פעל כל הזמן לאמץ את דעתו של הר' אמסלם בעיניני גרות.
- ומגישים לבג"ץ חו"ד של "זרע ישראל" בכדי שיאמץ וכפה על כל הרבנים את דעתו.

מאמרים מהרב דויד יצחקי שליט"א

הרב דויד יצחקי
כולל חזון אי"ש בני-ברק

בענין המצאה החדשה לכנות צאצאי יהודי מגוייה כ"זרע ישראל" - ושנאמת דינם בניזר כשאר גוים

הקדמה

ישראל", אשר בשונה משאר הגוים, יעודו הוא בעצם כחלק של עם ישראל, ולא רק שאין לדחותו ככל גוי הבא להתגייר, אלא אדרבא יש לעודדו להתגייר ולהקל עליו, ולהעלים עין ממה דרובא דרובא אינם מקבלים עליהם עול מצות באמת.

המצאה זו קיבלה פרסום רב לאחרונה, כאשר יצא ספר "זרע ישראל" של ח"כ חיים אמסלם בעניני גיור, אשר בא בעיקרו לבסס חידוש זה, והדבר קיבל פרסום כאילו הוא מוסכם ומקובל מאז ומעולם באין פוצה פה ומצפצף. אך מאחר שאין ממש בהמצאה זו, ואדרבא מקרא מלא הוא להיפך - וכן מצינו בספרם של גדולי רבנים בדורות האחרונים, אמרנו להציע את הדברים לפני כל יודעי דת ודין לבל ייכשלו בדבריו לעודד כניסת גוים גמורים - ש"מתגיירים" בלי קבלת מצות כנה - לכרם בית ישראל.

לאמיתו של דבר, גיורי סרק אלו הם גורמים נזק רב לאומה הישראלית - כי ידועים דברי רבי סעדיה גאון בספר האמונות והדעות מאמר ג' ד"ה וכוין שהקדמתי: "אומתנו איננה אומה כי אם בתורותיה"⁴ - ולא בארצה

הנהירה ההמונית של מאות אלפי גוים - רובם צאצאי יהודים - שהגיעו לארץ ישראל לאחרונה, עוררה בעיות קשות לענין קליטתם ושילובם בחברה הישראלית. ובכן ראשי השלטון הגו רעיון לעודד גיור המוני, ולצורך כך הקימו מערך הגיור בחסות השלטון - באחריותו של משרד ראש הממשלה! - מה לכהן בבית הקברות! הוגי דעות שבמערך הגיור פיתחו אידיאלוגיה, הרואה בגיור המון גוים אלה, משימה "לאומית" ו"גאולתית": לאומית שלדעתם יש כאן פתרון לבעית החברה הישראלית, ושמירה על "הרוב היהודי" במדינת היהודים. וגאולתית שרואים בגיור צאצאי יהודים אלה, "החזרת" נשמות אבודות בגוים לחיק האומה, ולדעתם יש בזה קיום חזון אחרית הימים. ויש שלא הסתפקו בזה, אלא הגדירו גוים אלה כמין יהודים מחוסרי גיור, שעלינו מוטלת החובה לגיירם "ולהחזירם הביתה".

ביסוד הרעיון הגאולתי הזה הוא "החידוש ההלכתי", שבנו של יהודי מגויה אינו ככל הגוים, אלא יש לו "מעמד" מיוחד של "זרע

4 ומקור לדבריו הוא תלמוד ערוך בברכות סג ע"ב: "ועוד פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש: הסכת ושמע ישראל

חלבו קשים לישראל כספחת שנאמר ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב, כתיב הכא ונספחו, וכתיב התם לשאת ולספחת (קידושין ע' ע"ב). וק"ו וכן בנו של ק"ו על רובא דרובא של המתגיירים בימינו, שאין מקיימים מצות אחרי גיורם או שמקיימים רק מקצתם כמסורתיים - ומעולם לא נתכוונו לקבלת עול מצות אמיתי.

ולא עוד אלא בית דין המגיייר גרים מפוקפקים האלה, עובר ממה נפשך על לפני עיור: אם הגיור לא חל, הוא מכשיל את כלל ישראל בהחדרת גויים לכרמו, ואם הוא חל, הרי הוא מכשיל את הגר בכל עברות שבתורה וגורם רע למתגייר עצמו⁶. המשימה הלאומית והגאולתית האמיתית הבלעדית היא החזרת אחינו היהודים הטועים [ואנו בתוכם] לתורת אמת, והיום אם בקולו תשמעו (סנהדרין צח ע"א), ובא לציון גואל - וממילא תתפתרנה כל הבעיות.

*

א. הנה מקרא מלא כתוב בספר עזרא (פרק י') בענין הנשים הנכריות ובניהן: (ב) וַיֵּצֵן שְׁכַנְיָה בֶן יְחִיאֵל מִבְּנֵי עֵילָם וַיֵּאמֶר לְעִזְרָא אֲנַחְנוּ מְעַלְנֵנוּ בְּהֵינֵנוּ וְנִשְׁבַּע נָשִׁים נְכָרִיּוֹת מְעִמֵי הָאָרֶץ וְעַתָּה לֹשׁ מִקְנָה לְיִשְׂרָאֵל עַל זֹאת: (ג) וְעַתָּה נְכַרְתָּ בְרִית לְהֵינֵנוּ לְהוֹצִיא כָּל נָשִׁים וְהַגִּילָד מִקֵּם בְּעֵצַת אֲדֹנָי וְהַחֲרָדִים בְּמִצְוֹת הֵינֵנוּ וְכַתּוּרָה יַעֲשֶׂה:

ומדינתה. ובכן גם אילו היתה הגרות תופסת, יש כאן נזק אדיר לאומה, כי אדרבא ריבוי יהודים המוגדרים בהלכה כ"משומדים" (או "מומרים" בלשון הצנוורה) ואינם "בני-ברית" (כתוס' סנהדרין עב ע"ב) ודינם כגוים לכל דבריהם [רמב"ם שבת פ"ל הט"ז; שו"ע אה"ע סי' קכג ס"ב; יו"ד סי' ב' ס"ה] אלא שקידושיהם קידושין [איסורי ביאה פ"ג הי"ז; יו"ד סי' רסח סי"ב] והם מהמורידים ואינם מעלים [מלכים פ"י ה"ג ובכ"מ; יו"ד סי' קנח ס"ב; חו"מ חכה ס"ה], מכביד צד החובה של כלל ישראל ועוד יותר מרחיק את הגאולה ח"ו, וכמאמר חז"ל נדה יג ע"ב: "הגרים והמשחקין בתינוקות מעכבין את המשיח". וראה באבן שלמה [ליקוטים מהגר"א] פ"א הע' ה': "וכל הגלות והצרות וחורבן ביהמ"ק הכל ע"י מה שקיבל משה לערב רב, שהוא סבור שהם גירי צדק..." ע"ש באורך ובאמרי נועם ברכות יז ע"א ד"ה שאור. וזהו שכתב הרמב"ם שם הי"ח: "ומפני זה אמרו חכמים [על המתגיירים שלא לשם שמים] קשים להם גרים לישראל כנגד צרעת, שרובן חוזרין [כלומר מבקשים להתגייר]⁵ בשביל דבר [סיבה חיצונית] ומטעין את ישראל וקשה הדבר לפרוש מהם אחר שנתגיירו - צא ולמד מה אירע במדבר במעשה העגל ובקברות התאוה, וכן רוב הנסיונות האספסוף היו בהן תחילה." על המגיירים גיורים כאלה ששמרו מצות שלא לשמן, אמרו חז"ל ביבמות קט ע"ב רעה אחר רעה תבוא למקבלי גרים כר' חלבו דאמר ר'

היום הזה נהיית לעם. וכי אותו היום נתנה תורה לישראל...".

5 השהה ללשונות חזרה ברמב"ם הי"ד - הט"ז. דלא כמי שטעה וכתב ע"פ דברי הרמב"ם אלו, שרוב גרים חוזרים לסורם.

6 שו"ת זרע יצחק סימן ב' להגאון מפוניבז', משיב דבר חלק ה' סי' מו ד"ה לשיטה זו, מלמד להועיל יו"ד סי' פה, דעת כהן יו"ד סי' קנד; מנחת שלמה ח"א סי' לה אות ג' הע' 3, חלקת יעקב יו"ד סי' קנ אות ד' ובאגרות משה אה"ע ח"ב סי' ד' ר"ה ומה שהביא תר"ה. ובכ"ב סי' ע"ב: "...ומיום שפשטה מלכות הרשעה על ישראל, וגוזרים עלינו גזירות קשות, ומבטלים ממנו תורה ומצות, ואין מניחין אותנו ליכנס לשבוע הבן, ואמרי לה: לישוע הבן, דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים, ונמצא זרעו של אברהם אבינו כלה מאליה [רשב"ם: בענין טוב ולא על ידי גוים, ומצות לא יבטלו עוד], אלא הנח להם לישראל, מוטב שיהיו שוגגין ואל יהו מזידין". הרי ברור שאין להתייגע לריק "להוליד" מגוי, יהודי כקטן שנולד, כשמכניסו למצב שלא יוכל לקיים תורה ומצות - אפילו מאונס - שאינו זכות לו אלא חובה. ולא עוד אלא אם הגרות תופסת, מתחדשים כאן מכשולים חמורים רבים של אשת איש ונדה, וגורמים ע"י מכשול אשת איש, להוליד ממזרים, ומתערבים גם הם עם ישראל. כי "מתגיירים" אלו הם בחזקת פרוצים עוד יותר מסתם חילונים. וע' מאמרנו באור ישראל גליון סז עמ' עו הע' 36.

סוף הי"בן] וביותר אריכות בכמה מדרשים [בראשית רבא פרשה ד' ס"ב; במדבר רבא פי"ט סוס"ג; פסיקתא רבתי פרשה יד ס"ט ועוד] הוכיחו מן הפסוק הזה שבנך מן הגויה אינו קרוי בנך אלא בנה.

ובשורת רבי עזריאל הילדסהיימר חלק א - יו"ד סימן רל בתשובתו שבסוף הסימן אות יא דחה בשתי ידיים את ההגדרה של "זרע ישראל" כצאצאי יהודי מגויה, וכתב באות יא: "זרע ישראל [משמש] במקום ישראל במקומות אין מספר ומה לי להעתיק דברים פשוטים כאלו ולדוגמא א' ישעי' מ"ה כ"ה.

ב. ובשורת ציץ אליעזר חלק יח סימן סה (קונטרס בעניני גירות וסוגיו) בפרק א בעית התערובת כתב: ובמקום אשר בימים ההם היה מקוה לישראל על נגע ממאיר זה באשר עמדו עזרא ונחמיה באופן נמרץ "להוציא כל נשים והנולד מהם" ו"להבדל מעמי הארץ". ועלה הדבר בידם להבדיל בקול נגיד ומצוה את זרע ישראל מכל בני נכר, ואיש לא עמד בפניהם, ואלה אשר נכשלו עוד התודו על חטאותיהם ועונות אבותיהם.

ב) מענין הדבר שעד כדי כך עלה הדבר בידיהם של עזרא ונחמיה להתגבר על שורש פורה ראש ולענה זה ולעוקרו מן השורש, עד שלא הוזקקו אפילו לטפל בענין גירות, דהיינו לגייר את הנשים הנכריות ובניהם, או לגייר את הבעלים הנכרים בכדי שלא להפריד בין המשפחות, אלא בחרו בדרך המובחרת שיאה לעם סגולה, והוא על ההתבדלות,

וברש"י: יש מקוה. יש תקוה לישראל על כך שהם יכולים להוציא נשיהם הנכריות: והנולד מהם. ולהוציא כל הבנים הנולדים מן הנשים הנכריות:

ובראב"ע: (ג) ועתה - והנולד מהם כמו מהן: בעצת ה'. לקרב אל קהל ה' או להרחיק ולא מצאנו שהקריבו אחד מהם ואולי הוציאום שלא היו גיורות כרות המואביה. וחכמינו ז"ל אמרו בנו הוא לכל דבר חוץ מן הנולד מן השפחה ומן הנכרית והוציאו האמות והבנים:

והחרדים במצות אלהינו - לבלתי התחתן כם יוציאו נשותיהם:

וכתורה יעשה - למי שאינו חרד כי נכריחנו להוציא:

ובסוף ספר עזרא: (י, מד): קַל אֶלֶּה נְשָׂאוֹ נָשִׁים נְכָרִיות וְיֵשׁ מֵהֶם נָשִׁים וְיִשְׁימוּ בָנִים:

וברש"י: (מד) ויש מהם נשים וישימו בנים. ויש מקצתן שהיו להם נשים נכריות שנוולדו להם מהם בנים והכל הוציאו הנשים והבנים:⁸

ובנחמיה ט, ב: וַיִּכְרְלוּ זָרַע יִשְׂרָאֵל מִכָּל בְּנֵי נֶכֶר. והיינו כמו שפירשו שם ברש"י ובמצודת דוד: "מכל בני נכר. מנשים של הגוים ובניהן וכמ"ש בעזרא".

הרי בהדיא לא נקראו הבנים "זרע ישראל", ומפורש שלא גיירו את הבנים - אלא הוציאום והרחיקום בזרוע וזהו וַכְתוּרָה יַעֲשֶׂה. ואף חז"ל בירושלמי ניבמות פ"ב ה"ו: קידושין פ"ג

7 ומכאן תוכחת מגולה להמגיירים לכתחילה בימינו נישואי תערובת וכ"ש למגיירים לשם אישות - שמלכוד אסור מדינא דגמ' עוד מפורש בקרא, ולא חששו להפריד המשפחות. והיתר הרמב"ם בתשובה [פאר הדור סי' קלב; בלאו סי' ריא; פריימי סי' קנד] אינו היתר תמידי ואל נאמר לענין גיור אלא רק במצבים מסויימים, עי' אחיעזר ח"ג סוס"ג כו ע"ש. ואכמ"ל.

8 ובספר "זרע ישראל" עמ' רצב ובראיות בעמ' ריט - רכא ניסה לדחות בכמה אופנים, 1. שהיו מז' אומות. - אך אין זה אמת, כי היו גם עמוניות ומואביות כמפורש בעזרא ט, ב והן מותרות בקהל; ועוד כבר בא סנחריב ובלבל את האומות, ועוד הא קי"ל באה"ע סי' ד' ס"ט וס"י דבגרותם מותרים. 2. שלא רצו להניח ע"ז - זו אוקימתא שאין לו על מה לסמוך, ועוד הרי חז"ל למדו משם כלל שהוא "כתורה יעשה", ואם משום איסור חתנות או שהיו דבוקים בע"ז, אי אפשר ללמוד כלום מהפסוק. ועוד הרי מפורש בפסוק הנ"ל שאינם נקראים זרע ישראל. 3. לגבי הנשים: כהנים היו ולא יכלו לגייר נשיהם. וגם זה אינו נכון כי היו גם לזרים וישראלים שנשאו נכריות כמפורש בעזרא י, כג וכה.

וכולם הסכימו על כך, להעדיף להפרד מן הנשים, הבעלים, והבנים האלה, ולהפרידם מקהל ישראל. מלגירם לשם אישות. וכדומה, שלא על טהרת הקודש של גירות נאמנה הנובעת מתוך הכרת דת - האמת. **בידעם שבחסר זאת, בסופו של דבר יהיו לרועץ בקרב בית ישראל להסירם מעל אלקיהם, ולחנך בנים שלא אמון במ.**

ובכל ספר עזרא ונחמיה לא נזכר אפילו ברמז עצת הגירות כדי שלא יצטרכו להפרד ממשפחותיהם שהתערבו במ, אין זאת כי אם שהצליחו כנראה להחדיר בקרב כולם, מתחילה בכח ולבסוף בריצוי, את ההכרה והמידע, שכשם שענין גדול הוא להחזיר בני אדם אל דרך האמת ע"י החדרת האמונה בקרבם יש שם אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד וללמד דרך השם (עיין רמב"ם פ"א מה' ע"ז ה"ג) כך מאידך גיסא אין לבוא באיזה כפיה שהיא על מי שהוא משאר האומות שיקבל עליו עול תורה ומצות אשר משה רבנו לא הנחילם אלא לישראל (עיין רמב"ם פ"ח מה' מלכים ה"י).

ג. ובשו"ת משנה הלכות חלק ז' סי' ר"נ כתב: והנה כתיב בעזרא קפיטל ט' י' כשהתפלל עזרא ויען שכני' בן יחיאל מבני עילם ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו באלקינו ונשב נשים נכריות מעמי הארץ ועתה נכרת ברית לאלקינו להוציא כל נשים והנולד מהם בעצת ה' והחרדים במצות אלקינו וכתורה יעשה ויעשו כן בני הגולה וגו' ויכלו בכל אנשים ההשיבו נשים נכריות עד יום אחד לחדש הראשון ע"ש כל הענין. והנראה דחשב שם המשפחות שנשאו נשים נכריות והוציאו אותם ואת בנייהם ותימה שלא מצינו שגיררו אותם לא הנשים ולא הבנים והושיבום תחתיהם או החזירו אח"כ וקשה לומר שלא רצו אף אחת מהם להתגייר, וראיתי לרבינו אברהם אבן עזרא [עזרא יג,] שעמד בקושיא זו וכתב ז"ל וז"ל, ולא מצאנו שהקריבו אחד מהם ואולי הוציאו שלא היו גירות כרות

המואביה וחז"ל אמרו בנו הוא לכל דבר חוץ מן הנולד מן השפחה ומן הגויה והוציאו האמות והבנים עכ"ל ע"ש. נראה מזה דלא שהם לא רצו להתגייר אלא שעזרא ובית דינו לא רצו לקבלם להתגייר בכל שהם לא יתגיירו גירות אמיתית כרות המואביה שנתגיירה לה' לכדו ואף שהיו בני ישראל מועטים בזמן הזה בארץ ישראל ארבעים אלף איש (עזרא ב,סד; ב"מ כח ע"א) וודאי רצו להרבות אוכלוסייהם שהרי היו חצים עושים במלאכה וחצים מחזיקים הרמחים והמגינים והקשתות והשריונים מ"מ לא רצו להתערב עמהם גוים אשר לא יתגיירו כהוגן כי אדרבה אלו יזיקו להם כבטחון. ובגמרא יבמות (כד:): אחד איש שנתגייר לשם אשה ואחד אשה שנתגיירה לשם איש וכן מי שנתגייר לשום שלחן מלכים וכו' אינן גרים דברי ר' נחמיה שהיה ר' נחמיה אומר אחד גירי אריות ואחד גירי חלומות ואחד גירי מרדכי ואסתר אינם גירים עד שיתגיירו כבוזה"ו ואף שמסיק עלה האמר ר' יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב הלכה כדברי האומר כולם גרים הם וכן פסק הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה יג:יז) ובש"ע יו"ד סי' רס"ח סי"ב צ"ל דכיון דלכתחילה אין מקבלין אותן לא רצו לקבלם עזרא ובית דינו אף דאם נתגיירו בדיעבד גרותם גירות. או יאמר דלא אמרו המתגייר לשום אישות בדיעבד הוה גר אלא כשמתגייר קודם שנשאו דאגב אונסי' שרצה לנשאה או להנשא גמר ומקבל על עצמו כל דיני התורה והגירות אבל לאחר שנשאו כבר הרי יודע שלא יעזוב אותה או אותו ואינו מקבל על עצמו באמת המצות אלא להראות להצד השני איזה חביבות מראה בעצמו כמתגייר ולכן לא רצו לקבלם כלל דכה"ג ל"ה גרות כלל בין כך ובין כך מבואר בקרא דלא קבלו אותם להתגייר. ומכאן נראה להביא ראיה מה שראיתי מלאכי אלקים עולים ויורדים בנדון מי שדר עם גוי' שהתחתן עמה בערכאות וילדה ממנו בנים ואח"כ רצתה להתגייר עם הבנים אי יש לקבלם או לא. ומרן

ולא לגיירם.

וא"כ אולי שגם הם בכלל שאין מקבלין כמ"ש בעזרא אם לא שיהיו כרות המואביה ואין נפ"מ אם אביה ישראל או לא אלא תלוי ברצונה להתגייר...

ד. ובשו"ת ציץ אליעזר חלק טו סימן מה אות ד' כתב: "ועוד מצינו גדר בזה בהלכה בגמ' בקדושין ד' ס"ט ע"א לגבי הבא על השפחה דאומרת, דכל וולד במעי שפחה כנענית כולד במעי בהמה דמי, ומפרש רש"י דהיינו: שאין מתיחס אחר אביו כלל. והתירו"ט על המשניות שם סובר דהוא הדין ככזאת גם כבא על הנכרית, ולא מהני אפילו לענין זה שאביו יוכל לגיירו, ומבאר בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' רמ"ח דכוונתו מפני דס"ל דגם בישראל הבא על הנכרית לא נקרא כלל בנו וכמעט בהמה דמיא ולא חשיב הוא כאביו גם לענין זה עיי"ש, והיינו, מכיון שנוצר במקום שאין התייחסות.

ובעצם כדברי התיו"ט מתבאר בדברי הרמב"ם בפ"ח מה' מלכים ה"ח שפוסק גבי יפת תואר, דאם נתעברה מביאה ראשונה הרי הולד גר ואינו בנו לדבר מן הדברים מפני שהוא מן הגויה, אלא בית דין מטבילין אותו על דעתם. ומבאר הכסף משנה דזה דומה לההיא דכתובות ד' י"א דאיתא דגר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין, ופרש"י שם אם אין לו אב ואמו מביאתו להתגייר, והא נמי הכי הוא דאין וולד זה בן ישראל כלל דבנך הבא מן הגויה אינו קרוי בנך עיי"ש. הרי כנו'.

וביותר מצינו שכותב להסביר דבר ענין ההרכבות הזרות ביחסי אישות בספר שו"ת הרמ"ע מפאנו ז"ל סימן קט"ז, הוא מגדיר שם וכותב, דטעמא דולדה כמוה, משום דרחמנא אפקריה לזרעיהו שיהא הולד נגדר אחרי האם כהדא תרנגולתא דספנא מארעא וכמים במעיהם של צאן לבן או כאילו נזרעה מכל הולך על ארבע, וזהו בכל ההרכבות הזרות שאין בהן קדושין לאלו ולא לאחרים ויש עבירה חמורה עובר ירך אמו הוא יתום ואין

קק"ז בבית שערים יו"ד סי' שס"א שס"ב כתב מהא דאמרינן בכבורות (ל':) גוי שבא לקבל ד"ת חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו ר' יוסי בר' יהודה אומר אפילו דקדוק אחד מדברי סופרים ופסק כן הרמב"ם פי"ד מא"ב ה"ח ועי' מ"מ שם. וקשה להאמין שאיש אשר יחד לו גויה בזנות כמה שנים ונתקשר עמה ע"פ חוקי המדינה בנשואין ועדיין לא שב מטעותו ועולתו כי אפילו לא יקבלו אותה להתגייר ידור עמה כאיש ואשתו קשה להאמין שיניח אותה לקבל כל המצות אפילו אם תרצה היא לקבל על עצמה שהרי הוא בפרוצה ניחא ליה ולא באשה שתקבל על עצמה כל המצות ואפילו דקדוקי סופרים וכיון שלא תתקבל כן א"כ אין כאן גירות כלל ע"ש... ובאמת כי בשו"ת בית יצחק יו"ד סימן ק' ובשו"ת אחיעזר ח"ג סימן כ"ח ושו"ת מהרש"ג יו"ד סימן ל"ב ואמרי יושר סימן קע"ו ושו"ת אבן יקרה תליתאה סימן צ"ח ושו"ת באר חיים מרדכי סימן מ' ושו"ת ערוגת הבושם סימן רכ"ד יו"ד וספר רוח חיים להגר"ח פאלאגי סימן ט"ז ובשו"ת אגרות משה להגר"ם פיינשטיין א"ע סימן כ"ז כולם פסקו לאיסור כה"ג. וא"כ הגע עצמך אפילו היכא דרצו לקבל גירות אלא שיש בה פגמים אין לקבלם וכ"ש וק"ו אלף פעמים לדידן.

ובחלק יג סי' קסה כתב: בענין אי נכון לקבל גרים שנולדו מאב ישראל ואמו גוי' כתב בתוך דבריו: ועיי' שו"ת מהר"ם שיי"ק יו"ד סי' רמ"ח שכתב דאם מקבל האב לטבול את בנו הנולד לו מנכרית יש לקבלו ולברך כמו בגרים ע"ש. אמנם הערוך לנר ובעל מלאכת שמים כתבו שאין לקבל למול אותן הנולדים מנכריות בנשואי תערובות, ובשו"ת מנחת אלעזר ח"ג סי' ח' הוסיף דבזה מחזק אותם וגורם לבני ישראל להדבק בזרע הגוים שהבדילנו מהם עיין רמב"ם פי"ב מא"ב הל' ז' שדבר זה גורם להדבק בגוים. והבן מן הנכרית גרע מן הממזר ואינו בנו כלל ע"ש. גם מרן בשו"ת בית שערים יו"ד הרבה לרחקם

אם שייך לגזור בה מדרבנן". הרי בהדיא שאין כאן אלא ספק גזירה דרבנן דהיינו לחומרא - ולא שייך כלל לעניינינו. ועוד נראה פשוט, שספקו של האו"ז הוא, מאחר שקיי"ל [כביו"ד סי' רסט ס"א ע"פ יבמות כב ע"א]] שגר אסור באחותו ואמו שנתגיירו כדי שלא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה, א"כ יש להסתפק ולומר שאותה גזירה שייכת גם באחותו של ישראל משפחה וגויה - וא"כ בודאי לא שייך כלל לעניינינו. ובוזה מיושב קושיית הב"ש בסק"ח למה לא הגיה הרמ"א [לעיל סי' ד' בדין איסור ממזר לישראל], שבן גויה מישראל אסור בממזר מדרבנן. וכן מיושב למה הרמ"א לא העתיק איסור דרבנן זה בסי' קנו ס"ב, אע"פ שהעתיק או"ז זה בדרכי משה שם סק"א - שהרי גם שם גזירה זו אינה שייכת כדי שנאסור את אמו להתייבם.

הרי הכלל העולה מדברי האחרונים הנ"ל נושאי כלי השו"ע, שאין בכלל דין "זרע ישראל" מן הגויה - אפילו לחומרא, ואין הרמ"א חולק על זה.

ז. לאור כל הנ"ל רק פש לן לברר, שכל ההמצאה של דין "זרע ישראל" מן הגויה היא נטולת יסוד. והנה מקור ההמצאה הזאת היא בשו"ת פסקי עוזיאל בשאלות הזמן סימן סד אות ד', וז"ל:

ד' זרע ישראל

מכל האמור ומדובר למדנו שגוי קטן שבא הוא עצמו או אמו הביאתו להתגייר נזקקים ב"ד לגיירו ומחזיקים אותו כישראל גמור, כל זמן שהוא מחזיק בגרותו ואינו יוצא מכלל ישראל עד שימחה ז"א שיחזור לסורו ויתנהג כגוי.

מכאן אנו לומדים במכל שכן כשגוי זה הוא בן ישראל מנכרית ואביו מביאו להתגייר שבי"ד נזקקים לגרותו משום דאע"ג שהוא נקרא בנה של הנכרית אינו יוצא מכלל זרע ישראל, וכדאמרינן התם גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה וכו' וכולן

אב דליכא למימר בהו ברא כרעא דאבוהי עיי"ש...".

ה. ועי' במנחת חינוך מצוה רס"ב אות (ב) [ג] שהוכיח מארבע מאות ילדים בני יפת תואר שהיו לרוד והיו מסתפרים קומי והולכים בראשי הגייסות (קידושין עו:), שאין מצוה לגייר בני יפת תואר. הרי שגם מכאן ראייה שאין מצוה לחזור אחרי "זרע ישראל" מן הגויה כדי לגיירם.

ובחינוך מצוה תק"ס: בן הבא מן השפחה או מן הגויה... הולד כמותו. ואין משגיחין על האב כלל. ומפני דבר זה התירו חכמים לממזר לישא שפחה כדי לטהר בניו... ועי' שם קידושין סט ע"א כל וולד במעי שפחה כנענית כולד במעי בהמה דמי ופירש רש"י שם שאין מתייחס אחר אביו כלל. ובערוגת הבושם מרבתי של האו"ז כרך ג' עמ' 165: "ואין בנך הבא מן הגויה קרוי בנך אלא בנה, ואפילו נתגייר אינו קרוי בנו לא לפטור מן היבום ולא להזיק ליבום ולכל דבר". וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק ח"ו סי' צ' ד"ה ובמה דסיימתי, בשם שו"ת מהרי"ט ח"ב יו"ד סי' מט.

ו. ובשו"ע אה"ע סי' טו ס"י אחותו אסורה לו מן התורה... חוץ מאחותו מן השפחה או מהנכרית. והגיה עליו הרמ"א: ונ"ל דלכתחילה אסור לבא עליה דיש מסתפקים לומר דדוקא מדאורייתא הולד הולך אחר השפחה ואחר הנכרית אבל מדרבנן הוי זרעו לכן יש להחמיר לכתחילה.

אך האחרונים [עי' גם בפרישה סקי"ג] הניחו דברי הרמ"א אלה בצ"ע - ובהדיא כתבו הח"מ והט"ז והגר"א סקט"ז דמוכח ממתני' דיבמות כב ע"א שאינו זרעו אפילו מדרבנן.

ובאמת דמקור דברי הרמ"א הוא האור זרוע (הלכות יבמות חלק א' סי' תקצה ובאור זרוע הקצר ריש יבמות (נדפס בסוף יבמות בש"ס ווילנא): וז"ל הקצר: "ומותר מן התורה באחותו משפחה ונכרית ולא ידענא

מקרא אחד דרשו אלמנה וגרושה לא יקחו להם לנשים כי אם בתולות מזרע בית ישראל. רבי יהודה סבר עד דאית כל זרע מישראל, רבי אליעזר בן יעקב סבר מזרע ואפילו מקצת זרע, רבי יוסי סבר מי שנזרעו בישראל, רבי שמעון בן יוחאי סבר מי שנזרעו בתוליה בישראל.

עכ"ל. הרי מבואר שהאי "זרע ישראל" מדובר לדברי הכל בזרע כשר שנולד אחרי הגרות, במקום שיש קידושין ואין עבירה שלית דין ולית דיין שהבנים מתייחסים אחרי אביהם, או לרשב"י כשהיא כבר גיורת - ומה ענין זה לבן ישראל מגויה שאין בניה מתייחסים לישראל כלל, וכמו שנתבאר לעיל.

ט. ובמשנה במגילה כה ע"א: האומר ומזרעך לא תתן להעביר למולך, לא תתן לאעבדא בארמיותא משתקין אותו בנויפה.

ובגמרא: תנא דבי רבי ישמעאל בישראל הבא על הגויה והוליד ממנה בן לע"ז הכתוב מדבר. ע"י ברש"י על המש', ר"ן, רמב"ם בפי המש', מאירי ורע"ב שמבואר בדיוק ההיפך, דתנא דבי רבי ישמעאל משמיענו הפירוש של דברי זה שמשתקין אותו בנויפה - כלומר שאין לפרש כן. ובקרבן נתנאל פ"ג סכ"ד אות ש' כתב שגם דעת הר"י והרא"ש כרש"י. או לחילופין אפשר לפרש שתנא דבי רבי ישמעאל חולק על המש' ואין הלכה כמותו. ואפילו לפי פירוש הערוך המובא בתוספת יו"ט פ"ד מ"ט שמותר לדרוש הפסוק כפי פירוש תנא דבי רבי ישמעאל, אין הכרח כלל לחידושו שבנו מן הגויה נקרא "זרע ישראל" אחרי שכבר נתעברה. ואיך יעלה על הדעת על סמך דיוק סרק הנ"ל לסתור דברי חז"ל המפורשים שבנך הבא מן הגויה אינו קרוי בנך אלא בנה.

הא בודאי כד ניים ושכיב כתב את הדברים חסרי יסוד הנ"ל. הא למדת שאין ראוי להכניס דברים מופרכים אלו לבית המדרש כלל.

י. למרות כל הנ"ל, יש מצבים שהתחשבו חז"ל עם הרגש של אב ובנו, אע"פ שאין הבן מתייחס אחר אביו כלל - כגון יכולים ממזרים

מקרא אחד דרשו אלמנה וגרושה לא יקחו להם לנשים כי אם בתולות מזרע ישראל רבי יהודה סבר עד דאית כל זרע מישראל (כלומר כל עיקר הקרוי זרע היינו מן האב לאפוקי בת גר זכר) רבי אליעזר בן יעקב סבר מזרע ואפילו מקצת זרע ר' יוסי סבר מי שנזרעו בישראל (קדושין ע"ח).

הא למדת דלא נחלקו התנאים אלא לרבות גם בני גר זכר שנולדו מישראלית או שנזרעו בתוליה בישראל אבל לדברי הכל, בני ובנות ישראל שנולדו מהנכרית קרויים זרע ישראל, הלכך כשאביו הביאו להתגייר חוזר הילד לעיקר זרעו, וראיה לדבר, נראה מדאמרינן: ומזרעך לא תתן להעביר למולך, בישראל הבא על (הכותית) [הגויה] והוליד ממנה בן, הכתוב מדבר (מגילה כ"ה ע"א).

הא למדת דבן הבא מן הנכרית נקרא זרעו של ישראל ועובר עליו משום ומזרעך לא תתן להעביר למולך, הלכך אם בא לגיירו מצוה עלינו להזדקק לגרותו כדי לכפר עון האב מאחרי הגרות ולבל ידח ממנו נדח. ואין לחוש שמא יגרר אחרי אמו דאדרבא אם דוחים אותו ועוקרים אותו ממקור חייו וזרעו שהוא אביו ודאי שיטמע בין הגויים ויכפור באלהי ישראל, וישנא תכלית שנאה את היהדות ותורתה ובהתגיירותו ימלט מכפירה ואביו שגיירו יתאמץ לחנכו בתורה ולהצילו מע"ז ואביזריהו, ולא חיישינן שימחה בגדלותו אלא אדרבא כיון שנתחנך בתורה והחזיק בגרותו שוב לא ימחה וכדכתבו הריטב"א והרשב"א ז"ל. עכ"ל התשובה.

ח. וכל המעיין בפנים המקורות שציין ישתומם על המראה. הנה במתני' קידושין עז ע"א תנן: רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר. רבי אליעזר בן יעקב אומר ישראל שנשא גיורת בתו כשרה לכהונה... רבי יוסי אומר אף גר שנשא גיורת בתו כשרה לכהונה. ובגמ' עז ע"א: תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה... וכולן מקרא אחד

וגויה נקרא ע"ש אביו]. אך בכל אופן מבואר על פי הנ"ל שאין בזה משום התחשבות ב"זרע ישראל" - ואדרבא גרועי גרוע כנ"ל בשם הפ"ת.

גם יש מצבים שחששו הפוסקים שאם לא יגיירו את הבנים הגוים, ישתמד האב או שאר קלקולים - אבל גם זה אינו ענין להמצאה המופרכת "זרע ישראל", ואין בזה שום הצדקה להקל בעצם דיני הגיור.

ליטהר (קידושין סט ע"א), ובב"ב קמט ע"א, בשעת מיתתו, איסור גיורא הקנה נכסיו לבנו רב מרי אע"פ שהורתו היתה שלא בקדושה ואינו מתייחס אחריו כלל. וביבמות קא ע"ב רב שמואל בר יהודה היה גר בן גר, ואעפ"כ נקרא בנו של אביו וע"ש בתוד"ה ואנא וע"ש בקב ע"א ד"ה לענין חליצה ובסנהדרין לו ע"ב ד"ה חדא נועי בדגול מרכבה אה"ע סי' קכט ס"י ופ"ת סקכ"ג (ע"פ תוס' בב"ב קמט ע"א ד"ה רב מרי), שאעפ"כ אין גר בן ישראל

הרב דויד יצחקי

כולל חזון אי"ש בני-ברק

**גם לדעת הרמב"ם קבלת מצות מעכבת את הגרות - ודברים
שבלב לענין גרות****הקדמה**

מצב הגיור בימינו הוא שרק בודדים באים להתגייר לשם שמים - ובסביבה החילונית השוררת כאן בא"י, לא יתכן שהמוני הגוים המתגיירים מתכוונים בכנות לשם קבלת עול מצוות. וכן מודים אנשי מערך הגיור עצמם. אעפ"כ קלי הדעת מתוך המזרחי העומדים בראש מערך הגיור הממלכתי, שמו לעצמם מטרת "המשימה הלאומית והגאולתית", שגזרה שצריך להפוך המון גוים ליהודים ע"י גיור קלוקל. [ראה הקדמתנו למאמר בענין ההמצאה הבדויה לכנות צאצאי יהודי מגוי זרע ישראל (אור ישראל ניסן תשע"ה גליון ע' עמ' ע'').]

כדי לבסס תוקף גיורים אלו מבחינת "ההלכה" - על ידי עיון שיטחי, הניחו שתי הנחות כדברים פשוטים: א. שבדיעבד קבלת מצות אינה מעכבת. ב. שגם לגבי גרות דברים שבלב אינם דברים, גם במקום שיש אומדנא דמוכח שמעולם לא נתכוונו לקבל מצות כי אם מהשפה ולחץ - והיינו בכדי לקבל תעודת "המרה" "המעידה" עליהם שהם נתגיירו כדת.

אין הבעיה רק אצל מערך הגיור - הגרי"ש אלישיב זצ"ל קבע שבכל בית דין עלולים להיות מכשולים, כי רבים המתגיירים המשתדלים לרמות את בתי הדין - ולכן על כל בתי הדין לעשות בירור יסודי ומקיף על כל מתגייר לפני שמגיירים אותו. שמענו על מקרה של אחת שהתגיירה בבית דין חרדי מפורסם והתנהגה כחרדית - ולבסוף התברר, שהיא האמינה באותו האיש.

ובכן אמרנו להרחיב ולבסס את דעות הרמב"ם והפוסקים לעיני כל יודעי דת ודין, ללמד בני ישראל קשת להעמיד הדת על תילה, שלא יפרצו פרצות בכרם בית ישראל.

* * * * *

בעשייתה על עמי הארצות כדי שיפרשו. אם קבלו ולא פירשו וראו אותן שחזרו מאהבה, מקבלין אותן שנאמר ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה (רות א, יח).

(טו) לפיכך לא קבלו בית דין גרים כל ימי דוד ושלמה, בימי דוד שמא מן הפחד חזרו¹, וכימי שלמה שמא בשביל המלכות והטובה והגדולה שהיו בה ישראל חזרו¹, שכל החזרו¹ מן הגוים בשביל דבר מהבלי העולם אינו מגרי הצדק, ואעפ"כ היו גרים הרבה מתגיירים בימי דוד ושלמה בפני הדיוטות, והיו ב"ד הגדול חוששין להם לא דוחין אותן אחר

א. כתב הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה פי"ג:

(יד) אל יעלה על דעתך ששמשון המושיע את ישראל או שלמה מלך ישראל שנקרא ידידיה נשאו נשים נכריות בגיורתן, אלא סוד הדבר כך הוא, שהמצוה הנכונה כשיבא הגר או הגיורת להתגייר בודקין אחריו שמא בגלל ממון שיטול או בשביל שררה שיוכה לה או מפני הפחד בא להכנס לדת, ואם איש הוא בודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה יהודית, ואם אשה היא בודקין שמא עיניה נתנה בכחור מבחורי ישראל. אם לא נמצא להן עילה, מודיעין אותן כובד עול התורה, וטורח שיש

1 לשון "מחזר אחרי (אבדתו)" - כלומר מבקשים להתגייר.

תמיד בפסק זה, וקובעים שמאחר שאדם מל וטבל לשם גרות בפני ב"ד, שוב אין הגרות בטלה, ואפילו חזר ועבר על כל התורה מיד, אינו חוזר לגיותו, אלא הרי זה משומד (מומר). והוצרכו לדחוק בכיארור: היו ב"ד הגדול חוששין להם... וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו...

ואכן במבט ראשון מצאו לעצמם אילן גדול להיתלות בו, במגיד משנה הי"ז: "זה פשוט שאין הודעת המצות מעכב", וב"מקורות וציונים" שבגליון הרמב"ם פרנקל ציין שהחמדת שלמה מחלק בין הודעת המצות לקבלת המצות – אך ציינו שאין כן דעת הב"ח ומהר"א ששן³ (שו"ת תורת אמת סי' כ'). בכיארור הרמב"ם. וגם ראיתי שמציינים כן בשם האנציקלופדיה תלמודית ערך גרות [חלק ו' טור ת"מ] וז"ל: "ויש סוברים שלקבלת המצות אע"פ שצריך שלשה לכחילה, מכל מקום אם היו ג' בטבילה כשר אפי' לא היתה שם קבלת המצות כלל". ובהערה 233 ציינו: "ב"ח לד' הרמב"ם ונר' שאין מחלק בין הודעת המצות לקבלת המצות. וכ"נ מריטב"א כתוב' יא' א' ושם"ק שם בשמו ובשם שיטה ישנה שאין הודעת המצות וקבלתם מעכבות בדיעבד". [ומדייני מערך הגיור שטענו, שגרות היא קבלת המתגייר לכלל ישראל, וממילא חלו עליו כל המצות, אף אם אינו רוצה לקיימן].

דברים שבלב ב"תירוי" לשו"ע והפוסקים הפוסלים

ג. אך לפי זה, אין ההלכה כן, כי בשו"ע פסק בסי' רס"ח ס"ג וסי"ב כדעת התוס' וסייעתם שקבלת המצות מעכבת, ומדהעתיק לשון הרמב"ם בסי"ב, סובר שכן דעת

שטבלו מכל מקום, ולא מקרבין אותן עד שתראה אחריתן.

(טז) ולפי שגייר שלמה נשים ונשאן, וכן שמשון גייר ונשא, והדבר ידוע שלא חזרו¹ אלו אלא בשביל דבר, ולא על פי בית דין גירום, חשבן הכתוב כאלו הן גויות ובאיסורין עומדין. ועוד שהוכיח סופן על תחילתן שהן עובדות עבודה זרה שלהן ובנו להן כמות והעלה עליו הכתוב כאילו הוא בנאן שנאמר אז יבנה שלמה במה (מ"א, יא, ז).

(יז) גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות ה"ז גר, אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר, הואיל ומל וטבל יצא מכלל הגוים וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו, ואפילו חזר ועבר ע"ז הרי הוא כישראל משומד שקדושו קדושין, ומצוה להחזיר אבידתו מאחר שטבל נעשה כישראל. ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן ואע"פ שנגלה סודן.

(יח) ומפני זה אמרו חכמים קשים להם גרים לישראל כנגע צרעת, שרובן חזרין² בשביל דבר ומטעין את ישראל וקשה הדבר לפרוש מהם אחר שנתגיירו - צא ולמד מה אירע במדבר במעשה העגל ובקברות התאווה, וכן רוב הנסיונות האספסוף היו בהן תחילה.

המענה שכביכול קבלת מצות אינה מעכבת להרמב"ם

ב. על פי דברי הרמב"ם אלו, יש כדורות האחרונים שכבר פשטה מספחת נישואי תערובת, שקבעו שקבלת מצות אינה מעכבת בדיעבד, שהרי אע"פ שנגלה סודן שהיו עובדות ע"ז – הרי זה גר. וראשי מערך הגיור, והוגי דעות בשולי המחנה המזרחי, מנפנפים

2 לכאורה גם זה מלשון חזרה הערה 1 – אך ראה לשון העץ חיים לקמן הע' 9 ולעומתו לשון מהרש"ל בהע' 10.

3 המעיין בפנים ד"ה ולמדנו מתוך דבריו אלו ולפני דבור זה בד"ה ומעתה ודאי, יראה שאינו סובר שלרמב"ם אין קבלת מצות מעכבת אלא באופן שמתנהג כיהודי, וכונתו מוכחת מתוך מעשיו שטבל לשם קבלת מצות אע"פ שלא קיבלם בפה.

וטבילה והרצאת קרבן. עכ"ל הרמב"ם.

ז. הנה ידועים דברי רבי סעדיה גאון בספר האמונות והדעות מאמר ג' ד"ה וכיון שהקדמתי, שכתב: "אומתנו איננה אומה כי אם בתורתיה"⁴. ואכן יצאו אבותינו מכלל בני נח, ונעשו ישראל עם סגולה כשנכנסו בברית בהר סיני, וקיבלו עליהם עול תורה ומצות בנעשה ונשמע, כמבואר כאן ברמב"ם (ע"פ כריתות ט' ע"א).

הרי לפני קבלת התורה כבר היה במצרים "עם בני ישראל" (שמות א, ט) וכתב "ויהי שם לגוי גדול עצום ורב" (דברים כו, ה), ואף במרה ניתנו להם מקצת מצות כמבואר ברש"י שמות טו, כה מחז"ל. והרי קיבלו ישראל בסיני עול תרי"ג מצות בברית ברוך בכלל ברוך בפרט ארור בכלל ארור בפרט ללמוד וללמד לשמור ולעשות על כל מצוה ומצוה שנאמר אלה דברי הברית, וכתב ושמרתם את דברי הברית (דברים כח, סט ו, כט, ח) כמבואר בסוטה דף ל"ז ע"א. ונאמר (שמות יט, ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ: ומאחר שקיבלו מלכותו עליהם בהר סיני באנכי ה' אלקיך, נתחייבו לשמור כל מצותיו וגזרותיו יתברך (רמב"ן שם ורש"י ויקרא יח, ב מחז"ל), וזהו קבלת עול התורה הנזכרת ברמב"ם בה"ד, וכן לקמיה בהי"ד תיאר הגרות כ"בא להכנס לדת". ומבואר גרות עם ישראל בקבלת התורה לא היתה גרות לאומית כלל, שהרי מבחינה לאומית כבר היו לגוי במצרים. אם כן אין גרות כלל ישראל בהר סיני אלא קבלת עול מלכות שמים שלימה בכל פרטיה ודקדוקיה, וזהו גם הגדרת הגרות לדורות שדינו נלמדו מכניסת ישראל לברית במתן תורה.

הרמב"ם⁴. ואף הב"ח פסק להלכה כדעת התוס' והרא"ש, וכן כתבו הש"ך והט"ז בסק"ט וכן מבואר מדברי הדגול מרכבה והגר"א סוסקכ"ו, והאריך בזה בחמדת שלמה שציין בפ"ת סק"ט, ועוד אחרונים בתשובותיהם.

ד. כנגד זה מצאו טענה חדשה - כל זה אם לא קיבלו את המצות בפה, אבל אם קיבלו בפה, אמרינן דברים שבלב אינם דברים. ותלו עצמם בדברי הרמב"ם: ש"ע"פ שסופם הוכיח על תחילתם כמו שכתב הרמב"ם, והרי א"כ גלוי וידוע שלא נתכוונו לקבלת המצות באמת [אע"פ שמתמא קיבלו עליהן המצות בפיהן לפני בית הדין], מ"מ קיימו שמשון ושלמה נשותיהן, ובהכרח דאמרינן דברים שבלב אינם דברים.

ביאור הגדרת הגיור

ה. והנה הדבר מפורסם שדעת גדולי הדור [וגדולי ופוסקי הדורות שעברו] וזוהי הדיינים אינה כך - אלא שגם בדיעבד המתגייר שקיבל מצות מן השפה ולחוץ גרותו פסולה, ובכן שומה עלינו, לבדוק הדברים לעומקם, ולהעמיד הדברים על אמיתותם.

ו. כתב הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה פי"ג ה"א - ה"ג: בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית - במילה וטבילה וקרבן. מילה היתה במצרים... וטבילה היתה במדבר קודם מתן תורה...

ד) וכן לדורות כשירצה הגוי להיכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה, צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן, ואם נקבה היא טבילה וקרבן, שנאמר ככם כגר (במדבר טו, טו) מה אתם במילה וטבילה וקרבן, אף הגר לדורות במילה

4 ולאפוקי מטעות זו הוסיף המחבר בלשון הרמב"ם "שלא הודיעוהו שפר המצות ועונשן" (ש"ת בית מאיר סוף סי' יב).

5 הגר"א שרמן ציין על זה ליבמות מז ע"ב: "מפקדינן תרי"ג מצות - עמך עמי". ואני מצאתי עוד תלמוד ערוך בברכות סג ע"ב: "יעוד פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש: הסכת ושטע ישראל היום הוה נחית לעם. וכי אותו היום נתנה תורה לישראל".

דבר אחד, כבר שבר עול אדוניו מעליו והישר בעיניו יעשה". ובכך בשו"ת חמדת שלמה חיו"ד סי' כ"ט אות כ"ב וסי' ל' סק"י [ורבים אחריו] באר הרמב"ם שאין ההודעה מעכבת - אבל הקבלה ודאי מעכבת.

וכן צריך להאמין ביחוד ה' ושמצות אלו שמקבל הן נצטוו למשה מסיני מפי הגבורה, וזולת זה אינו גרות [ראה מגיד משנה איסורי ביאה פי"ד ה"א וחזו"א י"ד סי' קיט סק"ב].

ביאור הראשונים את דברי הרמב"ם

ט. כתב רבינו אברהם מן ההר⁷ ביבמות עו ע"ב: "וכבר אפסיקא הלכה בהדיא בפרק כיצד (יבמות כד ע"ב) דאפילו נתגייר מחמת דבר הרי זה גר, כמו שכתב [הרמב"ם] בפרק י"ג [מאיסורי ביאה הי"ז] וזהו לשונו: ואפילו נודע שבשביל דבר נתגייר, הואיל ומל וטבל יצא מכלל הגויים וחוששין לו עד שיתבאר צדקתו. ומזה אמר שמצוה להחזיר לו אבירתו, כמו שביארנו בע"ז פרק אין מעמידין (כ"ו ע"ב). וכתב אחר כן (פי"ג הי"ז) ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן אעפ"י שנגלה סודן, כלומר נשי שלמה ואשת שמשון נתגיירו מחמת דבר, ואעפ"י שלא נתגיירו על פי בית דין, אלא הם גיירום שלא על פי בית דין, והלכה שכולם גרים, נשאים והיו להם לנשים וקיימו אותן - כלומר באו עליהן בדין אישות. ואעפ"י שנגלה סודן⁸, כלומר שעל דבר נתגיירו - ועבדו בסוף ע"ז, ליכא לאו דלא תתחתן, דישראליות משומדות ניהו, כמו שקשר באמצע (הי"ז), [ואפילו] חזר ועבד ע"ז הרי הוא כישראל משומד שקדושיו קדושין. ואעפ"י שהיו להם לפרוש מהן הואיל וחזרו לעבוד ע"ז, הואיל ונתגיירו וליכא לאו דלא תתחתן היה הדבר קשה להם לפרוש מהן. ומפני זה קשר הר"ם אחר זה (פי"ג הי"ח) ומפני זה אמרו חכמים קשים גרים לישראל

הרי מבואר שעצם הגדרת גרות הוא קבלת עול תורה, דהיינו כל המצות [ואפילו דקדוקי סופרים ככסורות ל' ע"ב], וממילא ברור שלא תתכן גרות בלי קבלת המצות - ובהכרח א"כ שאין הביאור ברמב"ם כדבריהם שאין קבלת מצות מעכבת בדיעבד.

ח. וכן מבואר בהדיא ברמב"ם פי"ב הי"ז: "כל הגויים כולם כשיתגיירו ויקבלו עליהן כל המצות שבתורה, והעבדים כשיתחררו הרי הן כישראל לכל דבר". הא אם לא קיבלו עליהם את כל המצות אינם כישראל לכל דבר, משום שלא חלה הגרות כלל [וכן הוכיח מכאן באגרות משה יו"ד ח"ג סי' קח ד"ה ולכן מדנקט]. ולקמן פי"ד ה"ח כתב "אבל בזמן הזה אפילו קיבל עליו כל התורה כולה חוץ מדקדוק אחד אין מקבלין אותו". ובהלכות מלכים פ"י ה"ט: "כללו של דבר אין מניחים אותן [הגויים] לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן, אלא או יהיה גר צדק ויקבל עליו כל המצות או יעמוד בתורתו ולא יוסיף ולא יגרע". ושם פ"י ה"ג: "בן נח שנתגייר ומל וטבל ואחר כך רצה לחזור מאחרי ה' ולהיות גר תושב בלבד כשהיה מקודם, אין שומעין לו, אלא יהיה כישראל לכל דבר או יהרג". ובהלכות רוצח ושמירת הנפש פ"ב הי"א: "ואחד ההורג את עבד אחרים או ההורג עבדו הרי זה נהרג עליו, שהעבד כבר קבל עליו מצות ונוסף על נחלת ה'". ובהלכות איסורי ביאה פי"ב הי"א: "העבדים שהטבילו אותם לשם עבדות וקבלו עליהם מצות שהעבדים חייבים בהם יצאו מכלל הגויים...". וכן כתב גבי שפחה בהי"ד. הרי עצם הגדרת גרות הוא קבלת כל המצות בלי יוצאת מהכלל, כאשר מבאר רבינו יונה בשערי תשובה שער א' סי' ו': "כי אם אמור יאמר העבד לרבו, כל אשר תאמר אלי אעשה וזלתי

6 ועי' בזה באורך בספר "כגר כאורח" (מהרב מרדכי אלטר ירושלים תשע"ג) שער גדר קבלת המצות סי' יד.

7 אפריון נמטייה להרב מרדכי אלטר מירושלים, מחבר ספר "כגר כאורח", שהפנה אותי לדבריו המאירים.

8 כלומר עצתן ומחשבותן (ראה רד"ק שורש סוד והמפרשים במשלי טו, כב וירמיה ויא).

וכו'. ולזה כיון הר"ם בלא ספק.

הרי שלא היה הסוד שעדיין האמינו בע"ז, אלא שהיה לשם שלחן מלכים – הא בשעת הגיור נטשו את הע"ז, ורק לבסוף חזרו לסורן.

וכן בסמ"ג⁹ לאו קטז ד"ה כשם שמלין, מקצר את דברי הרמב"ם בזה הלשון: "אמרינן ביבמות פרק שני (כד:): שאחד גר שנתגייר לשם אשה ואחד גיורת שנתגיירה לשם איש והמתגייר לשם שולחן של מלכים ולשם עבדי שלמה הלכה כלם גרים הם ולכך קיימו שמשון הגבור ושלמה המלך את נשותיהן אף על פי שנתגיירו לשם דבר אחר..."¹⁰. ומבואר אם כן ש"ואע"פ שנגלה סודן", הכוונה היא שעצתם להתגייר לשם שלחן מלכים היא גלויה וידועה (כמו שבאר ר"א מן ההר), ואע"כ גרותן גרות.

י. הרי מבואר מלשונו שקיימו שמשון ושלמה נשותיהם משום דקיי"ל המתגייר שלא לשם שמים הוי גרות, וזהו כוונת הרמב"ם לפסוק דין הגמרא הזאת [ביבמות כד:]. ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן חזור על "אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר, הואיל ומל וטבל יצא מכלל הגוים" – אלא ש"חוששין לו עד שיתבאר צדקותו". וא"כ "אפילו חזר ועבד עבודה זרה"¹¹, מיירי אחרי שנתבאר צדקותו במה שאחרי גרותו קיים המצות כדן, ורק אח"כ חזר לסורו לעבוד ע"ז כגון נשי שמשון ושלמה, שבתחילה קיימו המצות כהלכתן, ורק בסופן לעת זקנת שלמה החמיצו. אי נמי מיירי במקרה שבשעת הגרות נתכוון לגרות אמיתית [אפילו שלא לשם שמים], אלא שנתחרט אחר כך לסיבה מן הסיבות, ואפילו אם תיכף לטבילתו¹² חזר

9 וכן מבואר בעץ חיים מלונדון (בדור שאחר הסמ"ג): הלכות ע"ז וגרים פרק ח': "גר שמל וטבל בפני שלשה הדיונות ולא חקרו אם בשביל עלילה בא, ואפילו נודע שבשביל עלילה בא, ואפילו חזר ועבד ע"ז, הרי הוא כישראל משומד שקדושו קדושין, ומצוה להחזיר אבירתו כיון שמל וטבל נעשה כישראל. ולפיכך [קיימן] שמשון ושלמה נשותיהן הגיורות אע"פ שמעלה הכתוב עליהם כאלו נשאו נשים נכריות מן הגיורות שנתגיירו בימיו בעבור שנתגיירו בעבור עלילת המלכות והטובה שהיה בישראל והומיה סופן שעבדו ע"ז ובנו בנות, ומפני זה קשים גרים לישראל כנגע צרעה, שרובן [שנתגיירו בשביל עלילה חזרו לסורן]..."

וכן בקרית ספר למבי"ט סוף פרק יג: גר שמל וטבל בפני ג', אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר, יצא מכלל הגוים. ואפילו חזר ועבד ע"ז הרי הוא כישראל משומד שקדושו קדושין, דאע"פ שחטא ישראל הוא ומחזירין לו אבירתו דאחיו הוא אם אינו משומד אלא לתאבון, דמאתר שטבל נעשה כישראל.

10 וביאורי מהרש"ל על הסמ"ג שם, העתיק את דברי הרמב"ם בזה הלשון: "ולכן קיימו שמשון ושלמה את נשותיהן וכיון שאנב אונסיהו קיבלו [כמו שביארו שם הריטב"א והנ"י]. הויא קבלה גמורה, ולא חיישנן שיופסיקו לקיים ומטעין את ישראל וקשה הדבר לפרוש מהם אחר שנתגיירו. צא ולמד מה אירע במדבר כמעשה העגל ובקברות התאווה, וכן רוב הנסיונות שהאספסוף היו בהן תחילה..."

11 ואפילו חזרו ועבדו ע"ז – כלומר, כיון שגרותן היתה שלא לשם שמים, ולכן אע"פ שקיבלו עליהן המצוות, מ"מ יש מקום לחוש שקבלת המצוות שלהם מוהנת בהטבה שבעבודה התגיירו. וא"כ כשתהטבל ההטבה ואין עוד סיבה מכריחה להם לקיים מצוות, ממילא יפסיקו לקיימן. וזהו יסוד שיטת רבי נחמיה ביבמות כד ע"ב שאינן גרים, אבל החכמים חולקים וסוברים שכיון שאנב אונסיהו קיבלו [כמו שביארו שם הריטב"א והנ"י]. הויא קבלה גמורה, ולא חיישנן שיופסיקו לקיים מצוות. ולכן סלקא דעתך שאם אחר זמן הפסיקו לקיים מצוות מסוימות, אינלאי מילתא למפרע שקבלתן היתה רק כל זמן שאונסם קיים, וא"כ בזה יודו חכמים שלא היתה קבלתם גמורה. ומפני זה כתב הרמב"ם שאפילו חזרו לעבוד ע"ז, לא אמרינן דאינלאי מילתא למפרע שלא היתה קבלה גמורה [וראה לקמן בדברי הבי"ח אות שו] – אלא דינם כישראל משומד. אבל אם בסמוך אחרי הגרות עברו על מצוות התורה בלא שום עילה גלויה, בזה אינלאי מילתא למפרע שמעולם לא נתכוונו לקבל על מצוות, ואין כאן סברא דאנב אונסיהו קיבלו, אפילו בימי הרמב"ם וחז"ל, שהרי בזה שעוברים בסמוך על מצוות התורה, נחברד שאנב אונסיהו לקיים את התורה, ובוה ודאי מודים חכמים לרבי נתניה.

12 וכבר הוכיח באגרות משה אבן העזר חלק ג' סי' ד' – "שאיכא מציאות בזה שיתחלף דעתו ויעשה רשע תיכף ברגע אחד". וכ"כ בביאור הגמ' והרמב"ם באה"ע חלק ד' סי' פג, ופשיטא שהגמ' לא מיירי שם בענין איכות הגרות – אלא בגבול הגרות – כלומר מתי חלה, שמאז אין בכחה להתחרט, ויש גם אפשרות מעשית קרובה כנ"ל בלי לגרוע מעצם כנות הגרות, כגון שאיימו המלכות עליו בעונש מיתה, או הודיעו לגיורת שאינה יכולה להתחתן עם הכהן האובה שעבורו התגיירה. והיינו נמי כוונת החשב"ץ חלק ג' סי' מז שכתב: "והדברים מוכרעין הן נעצמן, דודאי מי שלא נתגייר אלא שעה אחת,

שאינה לעיכובא?¹³

יב. והנה מה שכתב ברמב"ם הט"ו והי"ז שחוששים להם, פשוט דהיינו שחוששים שמא לא נתכוונו באמת לגרות אמתית אלא רק לסיבה החיצונית, ולא נתכוונו לקבל עליהם עול תורה, ואז אין כאן גרות כלל. והיינו מה שכתב הרמב"ם שאינם מגרי הצדק - אלא הם גרים גרורים (כלשון הגמ' ע"ז ג' ע"ב¹⁴) דחיישינן להם עד שיתבאר צדקותו - שהוא נתכוון באמת להיות מגרי הצדק @15ש. והיינו דעד כאן לא פליגי החכמים על רבי נחמיה ביבמות כד ע"ב אלא דבגיוור שלא לשם שמים הוי גרות בדיעבד, אך אם לא נתכוון כלל לקבלת המצות כו"ע לא פליגי דלא הוי גרות.

יג. ובאמת שמקור לדברי הרמב"ם באפי' חזר לעבוד ע"ז, הוא ביבמות מז ע"ב: "טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו. למאי הלכתא דאי הדר ביה ומקדש בת ישראל, ישראל משומד קרינא ביה וקידושו קידושין". ופירש רש"י דאי הדר ביה. לקדמותו: ומבאר הרמב"ם דהיינו אפילו אם חזר לעבוד ע"ז כמקדם. הרי מבואר שמה שחזר לעבוד ע"ז היא חרטה מעכשיו אחרי הגרות - הא בשעת הגרות כבר נטש את הע"ז. ומבואר גם שאילו בשעת הגרות עדיין היה אדוק בע"ז לא חלה הגרות [וכדכתבו גם התוס' בשבת עב ע"ב ד"ה עד כאן וביבמות כד ע"ב ד"ה הלכה].

לסורו [כדלקמן אות יג]. וכוונת הרמב"ם אע"פ שנתגלה סודן, וסופן הוכיח על תחילתן, היינו שנתגייירו שלא לשם שמים כמו שביארו הראשונים הנ"ל - ולא שמעולם לא נתכוונו לקיים מצות כי היו אדוקים בע"ז.

יא. ומה שכתב הרמב"ם "גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן", דהוי גר, הטעם הוא "מאחר שטבל לשם גרות" [כמו שכתב הלבוש] דהיינו שטבל על מנת לקבל עליו דת יהודית אפילו בלי ידיעת פרטיו, בגדר נעשה ונשמע דגרות מתן תורה. ולפי זה מוכן מה שכתב המגיד משנה "זה פשוט שאין הודעת המצות מעכב" - דאילו כוונת הרמב"ם היתה שלא הודיעוהו המצות ולכן לא נתכוון לקבל עליו דת ישראל, איך אפשר שדבר זה יהיה פשוט, כיון שזהו כל מהותו של גרות, ובזמנם לא היה כלל מושג של "גיוור" על מנת להיות "יהודי לאומי" בלי מצות. וכל גיוור שלא לשם שמים היתה עכ"פ על מנת לשמור מצות כאחד היהודים. [וכן מבואר לקמן אות יג, שאם לא יטוש ע"ז לא חלה הגרות]. ועוד המגיד משנה בפ"ג ה"ט העתיק את דברי הרמב"ן דבעינן קבלת מקצת מצוות בפני שלשה - והרי בפנים הרמב"ן שם (יבמות מה ע"ב ד"ה ומיהו הא קא קשיא) מבואר בהדיא דקבלת מצוות היא לעיכובא - ואיך אם כן כתב הרב המגיד כאן דפשיטא

וחזר לסורו לאלתר ועבר ע"ז, וחילל שבתו בפרהסיא כמנהגו קודם שנתגיייר... - "חזר לסורו" מכלל רבשעת גרות היתה כוונתו לגיור אמתית אלא שנתחרט אח"כ.

13 שוב ראיתי שכבר קידמני החמדת שלמה סי' כט אות כא בראיה זו.

14 מזה למד הרמב"ם לחלק בין גרי הצדק שהם גרים אמיתיים לשם שמים וגרים גרורים שחוששים להם - ולהרמב"ם לשון גרים גרורים שמתגיירים מסיבה חיצונית הוא בניגוד לגרי הצדק המתגיירים לשם שמים - ועי' בבית הבחירה למאורי ע"ז ג' ע"ב. ובביאור הגר"א יר"ד סי' רסח סוסקכ"ו ציין על זה לתוס' יבמות כד ע"ב ד"ה לא. ובקריית מלך להגר"ח קנייבסקי שליט"א ציין עוד לירושלמי קידושין פ"ד ה"א: "רב אמר הלכה גרים הן ואין דוחין אותן כדרך שדוחין את הגרים תחילה. אבל מקבלין אותן וצריכים קירוב פנים שמא גיורו לשם". ובשרידי ירושלמי [הועתק בקצרה בשולי דף הירושלמי] הגי' וצריכין קירוב פנים שטיה [ל]גייר(ו)ן] לשם (התיבות שאחרי "פעם שנייה" חסרות בכ"י שממנו העתיק בשרידי ירושלמי, מחמת קרע בכתב היד). גם בשיירי הקרבן שם [ועוד אחרונים] כתב שזהו מקור לרמב"ם. עכ"פ לשתי הגירסאות מבואר שאם לא נתכוין לשם אינה גרות - ובפרט לגרסת שרידי ירושלמי שהיא עיקרית, שהרי לא מצינו ביטוי "קירוב פנים" במקום אחר.

15 וכן מבואר מדברי הרב"ז בשו"ת חלק ד' סי' פו שכתב: "והרי היא כשאר גזרות אם יתברר צדקותה". ומדנקט לשון הרמב"ם, איך ספק שפירש דבריו כנ"ל. ועי' ביאור הגר"א רס"ח סוסקכ"ו שגי"כ מוכח כן.

והדברים מוכחים מדברי הב"ח עצמו בסוף הסימן שכתב בביאור דברי הרמב"ם: "ולא אמרינן כיון שנתגייר בשביל דבר וחזר ונעשה משומד לתיאבון, דינו כגוי גמור, לפי שהוכיח סופו על תחילתו דלא היה גר צדק אפילו שעה אחת וגוי גמור הוא - קמ"ל דלא". הרי באר הב"ח דעת הרמב"ם, שקיבל את המצוות לפחות לשעה אחת אלא שאח"כ חזר ונעשה משומד לתיאבון¹¹. אבל אילו סופו הוכיח על תחילתו שלא קיבל את המצוות כלל, א"כ הרי נשאר בגיורתו. ובהכרח א"כ, שכוונת הב"ח בדבריו לעיל, דלרמב"ם אין קבלת המצוות חלק מחלות הגרות - אך ודאי בעינן טבילה לשם גרות דהיינו קבלת עול מצוות, וזהו גם כוונת המגיד משנה בפ"ג הי"ז "זה פשוט שאין הודעת המצוות מעכב" - כלומר שאין ההודעה חלק מחלות הגרות.

שיטת הריטב"א

טו. נבוא עתה לשיטת הריטב"א:

א. הריטב"א ביבמות כ"ד ע"ב ד"ה הלכה כולן גרים, כתב בפירושו דבעינן "קבלה" ו"לב שלם" והוא לעיכובא. וז"ל לענין הכותים: "...שלא נתגיירו בלב שלם מעולם ולא קבלו עליהם...". הרי מפורש דבעי קבלה בלב שלם. וכן דעת כל הראשונים כדעת הריטב"א עיין תוס' ורשב"א שם. ולא עוד אלא שתז"ל ביטלו גרות של הכותים שלא קיבלו בלב שלם אחרי שמצאו אותם עובדי ע"ז (חולין ו' ע"א) - ואי אין קבלת מצוות מעכבת, מה שייך לבטל גרות בגלל אי קיום מצוות.

ב. ועוד ראה מהא דכתב הריטב"א שם, "...כיון דנתגיירו וקבלו עליהם, חזקה הוא דאגב אונסייהו גמרו וקבלו", ולכן הוה גרות - הא להדיא דקבלה מעכבת, דאי לאו הכי מאי קשיא ליה על חלות הגרות.

ואם כן מבואר כוונת הרמב"ם, דכשטבל לגרות, טבל לשם דת ישראל אע"פ שלא הודיעוהו המצוות¹⁶.

יסוד המחלוקת שבין התוס' והרמב"ם בענין קבלת מצוות כחלק של הגרות

יד. ובכן יש לבאר המחלוקת שבין הרמב"ם לתוס' - דלתוס' [סוף מה:]: וסיעתייהו, היא קבלת המצוות חלק מחלות הגרות כמילה וטבילה, ובלעדיה אין כאן מעשה גרות, אע"פ שנתכוון כאמת ובתמים לקבלת עול מצוות, והוא ובית הדין ידעו שטבילתו היתה לשם גרות אמיתית. אבל להרמב"ם אין קבלת המצוות חלק מחלות הגרות כמילה וטבילה - אבל היא עצמותה ומהותה של הגרות, ואם לא נתכוון לקבל מצוות, א"כ לא נתכוון כלל להתגייר ואין כאן גרות כלל - ומילתו היא כאילו מל לשם רפואה, וטבילתו כטובל על מנת למיקר. ואע"פ שלא אמרו כלום בשעת הטבילה, אך נתכוון לשם יהדות, ומחשבתו ניכרת מתוך מעשיו, או ידועה ע"י עדים, או ידועה לב"ד מראש - הרי זה גר.

שיטת הב"ח בביאור הרמב"ם

טו. נחזור עתה לדברי הב"ח הנ"ל [אות ב] (מהדורת שירת דבורה עמ' קפט ד"ה ולענין הלכה; דפוס ווארשא דף רי"ד ע"ב קרוב לסוף הדבור הראשון): "וכשהיו ג' בטבילה אע"פ דכתב הרב רבינו משה בר מיימוני דכשר אע"פ שלא היה לשם קבלת מצוות כל עיקר - מיהו התוס' והרא"ש חולקין ע"ז דקבלת המצוות ודאי מעכב, והכי נקטינן". והקריאה לשם היא בקמץ¹⁷, שכן מבואר ברמב"ם, שלא היתה קבלת מצוות - אבל אינו מבואר שם שלא היתה לשם קבלת מצוות. [וכנראה יש שטעו בקריאה הנ"ל].

* [וקבלת המצוות מצד הגר (כדלקמן אות יט מדברי הרשב"א בע"ז)]

16 רע"י ה' 14.

17 והכוונה כמו "שמה", וכן לשונו במקומות אחרים כמו "שלא (היתה) [היו] לשם אלא נשים" (סי' רסח דפוס ווארשא דף רי"ד ע"א, 7 שורות מלמטה; מהדורת שירת דבורה ד"ה ויש להקשות דלכאורה).

שאינו יודע פרטיה, מ"מ יודע שבוה הוא מקבל עליו חוקיה ומשפטיה¹⁹.

ביאור שיטת השיטה ישנה

יח. כתב בשיטה מקובצת כתובות יא ע"א וז"ל שיטה ישנה "גר קטן כו' ואף על גב דצריך קבלה, ה"מ היכא דאפשר - אבל בקטן לא אפשר. ונפקא מינה דאי נגע ביין לא הוי יין נסך" ע"כ. ומזה רצו לדייק שאין קבלת מצות לעיכובא כנ"ל אות ב.

אך לקמן בשיטה מקובצת כתשוכה לשאלת הריטב"א [ואם תאמר והיאך אפשר לצמצם שתמחה כשתגדיל ממש לאלתר - דהא קודם לכן אין יכולין למחות, מדקאמר הגדילו יכולין למחות - הא קודם לכן אין יכולין למחות...] בשם שיטה ישנה כתוב: "משכחת לה כגון שמיחתה מתוך י"ב עד לאחר שלש עשרה שנה ויום אחד. הראב"ד ז"ל. והתוספות ז"ל פי' כגון שהודיעה לאחר שגדלה והזהירה על המצות, ובאותה שעה יש לה למחות, ושוב אינה יכולה למחות. אבל אם לא הודיעה, ודאי יכולה למחות אף על פי שהגדילה וזה נכון. ע"כ [מהשיטה ישנה]:

הרי השיטה ישנה מסכימה לדברי התוס', והיינו שצריכה קבלת המצות לאחר שהגדילה - ומבואר שקבלת מצות היא לעיכובא בגרות, ואין הגרות שלימה עד שיש קבלת מצות אחרי שהגדילה, וא"כ גם בגיור גדול הוא לעיכובא. וביאור הדברים הוא: הנה לענין גיור גר קטן כתב רש"י שם בד"ה על דעת ב"ד: "...והרי הוא גר על ידיהן ומגעו ביין כשר" עכ"ל. ובגליון מהרש"א (להגר"ש איגור) יו"ד סי' רסח ס"ז כתב: "ואם הוא גר רק לענין מידי דרבנן כגון מגעו ביין, או אפילו במידי דאורייתא - תלוי בפלוגתת רש"י ותוס' כתובות יא ע"א, ועי' בריטב"א שם. ושם

ג. ואי לא תימא הכי, איכא סתירה בריטב"א באותה מסכת - דביבמות מ"ז ע"א ד"ה ומודיעין, כתב הריטב"א דהודעה אין מעכבת, למרות דבריו לעיל דקבלה מעכבת. הרי בהכרח דהודעה וקבלה שני ענינים הם. [או כמו שכתבנו שהגיור צ"ל על מנת לקיים מצות, אף אם אינו חלק מחלות הגיור].

ד. ועוד הריטב"א בכתובות יא ע"א גבי גיורת קטנה בד"ה כיון שהגדילה שעה אחת ולא מיחתה, הקשה איך אפשר לצמצם למחות בדיוק בשעה שהגדילו. וליישב זה כתב: "תירצו בתוס' דאינם גרים גמורים עד שמודיעים מתן שכרן ועונשם של מצוות... א"נ דהכי קאמר, כיון שהגדילה שעה אחת לשם יהודית כגון שעשתה מעשה יהודית אחר שגדלה, וניכרין מעשיה שהם מעשה יהודית..."¹⁸. מבואר דבלא"ה לא הוי גרות, הרי דקבלת מצוות מעכבת [והיינו כשיטת התוס' שקבלת המצות היא חלק מחלות הגרות, וצריך להיות דוקא כשהוא גדול].

ה. ועוד הריטב"א [החדש] בשבת סח ע"א ד"ה רב ושמואל כתב "וגר שנתגייר לבין הגוים, פירוש שקבל עליו בפני שלשה ונתגייר בפניהם אלא שלא הודיעוהו מצות שבת שאין זה מעכב". ואי אין קבלת מצות מעכבת, למה צריך לקבל - [בדיעבד] אפי' לא קיבל הוא גר. יז. ובכן נראה לפרש דברי הריטב"א בכתובות יא ע"א בראש הגמ', שהודעת המצוות איננה חלק מחלות הגרות, ולכן בקטן שאינו כר-הודעה אין צריך ואינה לעיכובא. ועצם ענין של הגרות נעשית על דעת אביו או על דעת בית דין, והיינו שמכניסים אותו לברית לקבלת עול מלכות שמים ועול מצות, מכיון שדנים שזכות היא לו. אבל גדול המתגייר צריך לדעת שמקבל עליו עול מצוות, או לפחות שמקבל עליו דת יהודית, שאע"פ

18 ועי' סנהדרין סח ע"ב סוף תרד"ה קטן.

19 ובספר "כנר כאורח" בס"ד ד' האריך בשיטת הריטב"א. נעזרנו בכיורו שיטת הריטב"א מדברי הרב מאיר שמחה

בדורומן מירושלים - י"ש"כ.

שאר מקורות שקבלת עול מצות בשלימות היא לעיכובא

יט. ועי' גם בתורת כהנים ויקרא יט, לג פ' קדושים פרק ח' סי' ג' [קדושים סי' פג] על הפסוקים "וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו. כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך..." ועל זה דורש התו"כ: "מה אזרח שקיבל עליו את כל דברי התורה [כלומר בסיני כמבואר בפירוש המיוחס לר"ש], אף גר שקיבל עליו כל דברי התורה מיכן אמרו גר שקיבל עליו כל דברי התורה חוץ מדבר אחד אין מקבלים אותו, ר' יוסי ב"ר יהודה אומר אפילו דבר קטן מדברי סופרים." עכ"ל. וביאר המלבי"ם, ר"ל שיקבל עליו כל דברי התורה ואז ואהבת לו כמוך. הרי מבואר מתוך הדרשה שאפילו בדיעבד לא חלה הגרות. וכ"כ בהדיא בלקח טוב (פסיקתא זוטרתא) שם "שאם קיבל עליו כל דברי תורה כולה חוץ מדקדוק סופרים אינו גר"²¹.

וברלב"ג במדבר טו, יד על הפסוק "הקהל חוקה אחת לכם ולגר הגר": "למדנו מזה שהגר לא יתכן שיתגייר כדי לקיים קצת מצוות התורה לבד, אבל ראוי שיקיימם כולם כשיתגייר, וזה כי התורה היא נימוס אחד שלם, מכוון לתכלית אחת, אי אפשר בו התוספת ולא הגרעון, ולזה לא יתכן שיקובל קצת הנימוס ההוא לבד, ולפי שאמר לכם ולגר הגר, למדנו שהוא מדבר בעת היותו מתגייר." וכ"כ בשמות יב, מט. ובמ"ב, יז, מא כתב בהדיא שזהו לעיכובא "אך הגר לא יהיה גר אם לא יקבל עליו כל מצוות התורה"²².

בריטב"א: "ויש שפירשו שאין גירות זה אלא מדבריהם, ואין סומכין עליו לדונו כישראל אלא לענין יין נסך ולכל דבר שהוא מד"ס, אבל לענין שחיטה ושאר דברים של תורה אין סומכין עליהם...". הרי מבואר דשיטת רש"י היא שגיוור גר קטן הוא דרבנן, ומועיל לגבי יין נסך אבל לא לענין דאורייתא. וכן דייקו הב"ח ביו"ד סי' רסח ס"ז ובפני יהושע על תוד"ה מטבילין.

ועל פי דעה זו, מבוארת שיטה הישנה, דבקטן אע"ג שצריך²⁰ קבלה – והקבלה היא לעיכובא – ואם כן אין כאן גרות, מ"מ הוי גרות מדרבנן ונפקא מינה לענין מגע יין, דגוי קטן אוסר יין במגעו, ובגר קטן לא גזרו. אך הריטב"א עצמו חולק על רש"י וס"ל שהגרות הויא דאורייתא, מדין זכין לאדם שלא בפניו – ואם כן ב"ד קיבלו את המצות עבור הקטן, ויש כאן קבלת מצות כשיטתו המבוארת לעיל. אבל רש"י ושיטה ישנה סוברים שלא שייך בגוי קטן זכין דאורייתא [ראה בתוס' שם ד"ה מטבילין], ולכן הגרות היא רק דרבנן.

ובסיכום אינה דומה קושית הריטב"א: "האיך מטבילין אותו - והא גר בעלמא בעינן שידועוהו קלות וחמורות": דהיינו שהוא שואל רק על הודעת המצות, שאינה חלק מעצם חלות הגיור, וחלות הגיור נעשה ע"י זכין שבזה מקבלים מצות עבור הקטן - לקושית השיטה הישנה: שקושיתו היא על עצם חלות הגיור מפאת חוסר הקבלה של הקטן. ולשניהם כוונה לקבלת מצות היא לעיכובא אצל גדול.

* * *

20 לשון צריך לפעמים הוא לכתחילה, ולפעמים הוא לעיכובא – עי' ט"ז יו"ד סי' ער"ד סק"ה וכיד אברהם שם. וברע"א שם ציין לדברי הבי"ח באו"ח סי' ריט בענין אם בירך ברכת הנוטל בפתות מעשרה. ועי' שו"י חמד מערכת הצד"י כלל ה' (כרך ה') דף קלג ע"א). ועי' בזה בתשובת רבי יהושע העשיל לבוב הנדפס בקובץ "פעמי יעקב" נג – נד (תשס"ד) יט – כד.

21 ועוד בדאורייתא אין חילוק בין לכתחילה לבדיעבד, כי אם בקדשים (תוס' מנחות סוף לת ע"א ד"ה ואם; גיטין סוף ג' ע"ב והאריך בזה בשדי חמד כללים מערכת השירין כלל נא ובשו"ת חיים ביד למהר"ח פלאגי סי' מט ד"ה ואען ואומר).

22 ועי' עוד כמאמרנו בענין גזרי פסולי ב"ד לגיור, באור ישראל תשרי תשע"ד גליץ סז עמ' עז הע' 35.

וברשב"א ע"ז נו ע"א סוד"ה הא דאקשינן, כתב: "שהרי מודיעין אותו מקצת מצות קלות וחמורות ומקבל עליו לקיים כל המצוות", [וכן כתב רבינו בחיי בכד הקמח ערך גר מהדורת מסה"ק עמ' קיב]. הרי ברור שהחשש הוא שאולי לא קיבלו מצות באמת, כיון שנתגיירו שלא לשם שמים. וגם כאן מכואר שלא אמרין דברים שבלב אינם דברים [ראה לקמן]. ובחידושי רבינו אברהם מן ההר יבמות מה ע"ב ד"ה בה כתב: "אבל מי שטבל לשם גדה ואינה מחזקת בשאר מצות, ודאי גויה גמורה היא".

כ. ובתוספתא דמאי פ"ב ה"ה: "גר שקיבל עליו כל דברי התורה, ונחשד על דבר אחד אפילו על התורה כולה הרי הוא כישראל משומד." עכ"ל. ומוכת דאם לא קיבל עליו כל התורה, הרי הוא גוי. ולא בא ללמד שלכתחילה צריך לקבל את כל המצוות, שהרי דין לכתחילה מפורש שם בהלכה ו'. וקרוב ללשון זו בגמ' בבכורות דף ל' ע"ב: "גר שקיבל עליו דברי תורה [ונחשד לדבר אחד ואפילו גי' השיטמ"ק ותשב"ץ ח"ג סי' מז וכתוספתא הנ"ל]] חשוד לכל התורה כולה הרי הוא כישראל משומד". והרי בתוספתא מפורש שהכוונה לכל דברי התורה.

ובכן המתגייר בלי הכוונה לקבל עליו עול תורה, דהיינו עול כל המצות [וכ"כ בחזו"א שו"ת וחידושים סי' תרסב], אין כאן כוונה לגרות כלל.

***

ומענין לענין בענין גרות, כתוספתא חשובה למאמרי בגליון ע' (ניסן תשע"ה) בענין ההמצאה החדשה לכנות צאצאי יהודי מגויה כ"זרע ישראל":

בספרא (תו"כ) פ' אמור [סי' צו ס"ה סוף פרק ה' במלבי"ם]: "יכול אפילו זרע מן השפחה ומן הנכרית יפסול או יאכיל, ת"ל זרע [אין לה (ויקרא כב, ג)] יצא זה שאינו זרעה". ע"ש. וביבמות סט ע"ב: "העבד פוסל משום

וכן במדרש שכל טוב שמות יב, מח: "וכי יגור אתכם גר. אתך שקיבל עליו כל המצוות כולן כמוך". וברש"י יבמות מז ע"ב על הברייתא שבשעת טבילה מודיעין אותו פעם שניה מקצת מצות, מסביר רש"י הטעם: "דהשתא ע"י טבילה הוא נכנס לכלל גירות, הלכך בשעת טבילת מצוה צריך לקבל עליו עול מצות". ובקידושין ריש סב ע"ב לענין גר שאינו בידו להתגייר, ד"מי יימר דמודקקי ליה הני תלתא", פירש רש"י: "[גר] צריך שלשה. ישראלים שנוקקין לו להטבילו ולהודיעו מקצת מצות קלות וחמורות כדאמר ביבמות [מז ע"ב]". ואם אין קבלת המצות לעיכובא מה לו לרש"י להזכיר הודעת המצות. וכן הרשב"ץ בזהר הרקיע מצוה מ' "לאהוב את הגרים" (מהדורת זיו הזוהר ירושלים תשמ"ז עמ' 92) כתב: "...א"כ קבלת הגרים מצוה היא ולשון התורה בזה ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו, ומכאן למדו שצריך שלושה למסור לו קלות וחמורות". עכ"ל. והיינו נמי קבלת מצות כנ"ל. וע"י בתוס' ישנים כתובות יא ע"א [שנדפסו בגליון שם], "שהתחילה מנהג גיות יום לפני גדלותה, וכן נהגה יום או יומיים לאחר גדלותה", דהו"א מחאה. הרי שמה שעוברים על התורה, מוכיח שאינם רוצים בגיור, וא"כ אפילו אומרים בפיהם שרוצים להתגייר ומקבלים את המצות, אתי מעשה ומבטל דיבור, ומוכיח אשר פיהם דיבר שוא.

ובחידושי הרמ"ה קידושין: סב ע"ב: "גר נמי לאו בידו דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן גר צריך שלשה, משפט כתיב. פי' צריך ג' תלמידי חכמים לקבל עליו בפניהם עול מצות לאחר שיודיעוהו מקצת מצות קלות וחמורות ולהטבילו". עכ"ל. ובדף סט ע"א: (משנה עשרה יחסין) גירי. הינו גירי הצדק שקבלו עליהם עול כל המצות בפני ג' ומלו וטבלו בפניהם. עכ"ל. וברשב"א יבמות עט ע"א בענין מאה וחמשים אלף שנתגיירו בימי דוד ושלמה: "וכיון שנתגיירו חשו להן כדקיי"ל [כר ע"ב] כולם גרים". עכ"ל.

נחשב לזרע ישראל כלל, יש לדעת אם יש מקום ע"פ הלכה שלא לדחות אלו שיש להם קירוב הדעת מרובה, מפני קורבה משפחתית ביולוגית עם ישראל, או מפני קשר נישואין אזרחיים.

והנה נאמרו ג' סברות שלא לדחות מתגיירים שיש להם קשר "משפחתית" כנ"ל. א: כדי לתקן חטא האב כפי שהגדירו הרמב"ם איסורי ביאה פי"ב ה"ז: "עון זה [של בועל גויה] אף על פי שאין בו מיתת ב"ד אל יהי קל בעיניך, אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו - שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אף על פי שהוא ממזר, והבן מן הגויה אינו בנו שנאמר כי יסיר את בנך מאחרי...". וע"י הגיור יתוקן חטא אביו שהוליד בן לע"ז - שאינו יהודי כלל, ואם איננו מגיירים אותו נראה כאילו הוא רוצה "לחזור בתשובה" על חטא אביו, ואנו מונעים ממנו. ב: מפני שיש קשר רגשי. ג: מפני שקרוב להיות כוונתו לגיור אמיתי, מאחר שיש לו קשר חזק ליהודים.

אך כבר הבאנו במאמרנו (גליון ע' עמ' עא אותיות א - ג') שבימי עזרא לא הסכימו לגייר הנשים הנכריות ובניהן - ואדברא הוציאו אותם בכת. ועוד, שדין שדוחים גוי הבא להתגייר, נלמד מרות (רות רבא פ"ב ס' טז): "בשלש מקומות כתיב כאן שבנה שבנה שבנה כנגד ג' פעמים שדוחין את הגר...". [ועי' זוהר חדש רות (מהדורת רבי ראובן מרגליות דף עט ע"א ופב ע"א סוף טור ב')], וזהו מקור הדין בירושלמי קידושין פ"ד ה"א "שדוחין את הגרים תחילה". והיינו הנאמר בראש מס' גרים: "הרוצה להתגייר אין מקבלין אותו מיד, אלא אומרין לו, מה לך להתגייר, והרי אתה רואה את האומה הזאת נמוכה וסגופה מכל האומות...". והיינו כמבואר בברייתא ביבמות מז ע"א: "גר שבא להתגייר בזמן הזה, אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר. אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים דחופים סחופים ומטורפין, ויסורין באין עליהם...".

ביאה, ואינו פוסל משום זרע. כיצד: בת ישראל לכהן, בת כהן לישראל, וילדה הימנו בן והלך הבן ונכבש על השפחה וילדה הימנו בן, הרי זה עבד. היתה אם אביו בת ישראל לכהן, לא תאכל בתרומה; בת כהן לישראל, תאכל בתרומה". ופירש רש"י: "ואין פוסל משום זרע. אם יש לה זרע לבת כהן מישראל כשר שהוא עבד, ומת בעלה ישראל ונשאר זה, לא אמרינן הרי זרע יש לה מישראל ולא תשוב לתרומת אביה, דעבד ודאי לאו זרע הוא. ומפרש ואזיל היכי משכחת לה שיהא בן ישראל כשר, עבד". הרי שבן בנה מן השפחה ומן הגויה (כמבואר בתו"כ ה"ל) אינו נקרא זרעה. ונפסק להלכה ברמב"ם הלכות תרומות פ"ו הט"ז, ובאר שם הרמב"ם: "שאיין זה זרע, שהעבדים אין להם ייחוס". וכתב שם הרדב"ז: "...והבא מן הגויה גוי, ולא נקרא זרעו. ולא הוצרך רבינו לכתוב דין הבא מן הגויה דכל שכן הוא": ובדרך אמונה שם סקקכ"ח: "וכן בן הבא מן הגויה אין מתייחס אחריו כלל כדיליף בגמ' (קידושין סט ע"ב) מקרא": "וכן נפסק בטור יו"ד ס' שלא (דפוס ווארשא דף ערה ע"ב), שהעבד אינו פוסל משום זרע ואינו מאכיל משום זרע. הרי בהדיא שאין צאצאיו מן הגויה נקראים זרעו, כי לא מתייחסים אחריו כלל, וממילא אינם בכלל זרע ישראל.

וברמב"ם נחלות פ"ב הי"ב, סמ"ג עשה צו, טור חר"מ ס' רעז סי"א ושר"ע ס"ט: "ישראל שהיה לו בן מן השפחה ומן הגויה הואיל ואינו קרוי בנו, הבא לו אחריו מן הישראלית בכור לנחלה ונטל פי שנים". וע"ש בב"י וב"ח. הרי זרעו מן הגויה ומן השפחה כמאן דליתא דמי כלל, עד כדי כך שבנו הבא אחריו מן הישראלית הוא עדיין נקרא ראשית אוננו. וכן נפסק לענין יבום וחליצה באה"ע ס' קנו ס"ב ע"ש ברמ"א וב"ש סק"ב. ומבואר שגם אם נתגייר הבן אינו נחשב זרעו כלל.

ואחרי שמבואר שאין בן ישראל מן הגויה

תלוי באומד הדעת, ולכן לא שייך דברים שבלב אינם דברים. ובמתגיר לשם אשה וכו', כשעת הגיור איננו יודעים אם באמת אגב אונסיה קיבל או לא - אם ישמור מצוות אח"כ חזינן דאכן אגב אונסיה קיבל, ואם לא ישמור, חזינן שלא היה לו אונס ולא קיבל. ובוה מבוארים דברי הרמב"ם "וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו".

גם נראה כי אין דין דבור אצל הגר בעצם, ואפילו לדעת התוס' שהוא קבלת מצוות חלק מחלות הגרות, אין דין דבור בגר, אלא שביטול דין מודיעין אותו את המצוות והוא טובל אדעתא דלקבלן - והיינו שבעצם חלות הגרות נעשית ע"י בית הדין, והם "מטבילים אותו" - אלא שצריך הסכמתו לקבל מצות כאשר המתקדשת לאיש, דלא מהני בלי הסכמתה, אך אין צריך בדבורה²⁴. והכל תלוי באומד דעתו.

אך י"ל שאם היתה אומדנא [כגון ששמר מצות מפני שלא רצה לשקר] אך לא היתה כוונתו לגרות, והודה בזה, א"כ לדבריו אינו גר.

בימינו אין אונס - ואדרבא הרי בלבו ובלב כל אדם שאין מתכוונים לקבלת מצות

כב. עכ"פ באחיעזר ח"ג סי' כו מבואר בהדיא שגבי גרות לא אמרינן דברים שבלב לא הוו דברים. ובדבר אברהם ח"ג סי' כח כתב שבימינו שאין מי שמכריח לשמור מצות אחרי הגרות, אין כאן אגב אונסייהו, ואדרבא אנן סהדי שאין כוונתם לקיים מצות באמת. ובכי האי גוונא דהוי בלב כל אדם לכו"ע דברים שבלב הוו דברים.

והרי כאן מה שכתב בשו"ת היכל יצחק [של הרב הרצוג] אבן העזר חלק א' סימן כ"א:

ומבואר בגמ' שם מז ע"ב טעמא דמודיעים אותם, "דאי פירש נפוש דא"ר חלבו קשים גרים לישראל כספחת". ובווהר חדש רות שם דף פ"ב ע"א סוף טור ב': "כך בודקין לגר בשביל שיתקיים תחת כנפי השכינה".[☆]

דברים שבלב לגבי גרות גוים אשר פיהם דיבר שוא

כא. עוד יש להעיר בענין דברים שבלב - הרי מבואר מתוך דברי ריטב"א ונמו"י [יבמות כד:]: בביאור החכמים דרבי נחמיה, דהמתגיירים שלא לשם שמים בדיעבד חלה הגרות, משום דאגב אונסייהו קיבלו. אם כן על כרחך דבגרות דברים שבלב הוו דברים, שאל"כ לא קשה מידי, ולא הוצרכו לתירוצם. ועוד נראה דבגרות לא שייך דברים שבלב אינם דברים, שהרי בשעת הגרות שמקבל מצוות הרי הוא גוי, ואינו נאמן בדבורו אפילו לחומרא כש"ך יו"ד סי' קכב סק"ד, דאשר פיהם דיבר שוא כתיב. ואם כן כל דבריו ומעשיו אנו מסופקים בהם, ואיננו יודעים כוונתו. ונהי דיבורו בקבלת מצוות אינו מטעם נאמנות, אלא הוא מייצר חלות הגרות, אך מ"מ אם אין ממש בדבורו כי מבטלים דבריו מפני אומדנא, איך דבור כזה ייצר חלות. אלא על כרחך בכל מעשי הגוי אמדינן דעתו, שמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו (עי' בסוגיא חולין יב ע"ב), ויש חזקות כסתם מחשבת גוי לע"ז וכו'. וא"כ גבי גרות, קבלת המצוות שלו אין עליה נאמנות בפני עצמה - ומה עוד שמתמא אומדנא דמוכח [בכל הזמנים] שגוי אינו מוכן להתחייב בתרי"ג מצוות. אלא דכשרואים בית דין שמתאמץ להתגייר, ובדקו שאין סיבה חיצונית, הרי אמדו דעתו שכוונתו לשם שמים. ואם נתגייר לשם אישות וכו' אומדים דעתו שאגב אונסיה קיבל - ולכן חלה הגרות²⁵. הרי בגרות הכל

☆ ראה השמטה שנשמטה מכאו לקמן עמ' קיא.

23 ואם צריכים דיבורו, אולי אנו צריכים לסברת "גישו וידו באים כאחד".

24 ונראה דלכו"ע לא מהני התרה לגרות אפי' לדעת התוס'. ואילו היתה חלות הגרות מדין דבור, לכאורה היה מהני התרה כהקדש ותרומה. אלא דומיא דקידושין שהמעשה עושה הקידושין אלא שצריך גילוי דעת שהוא לשם קידושין.

דאכשורי דרי, משא"כ עכשיו שגם אשה זו וגם חלק גדול מהסביבה אינם נוהגים ביהדות, וגם אחר הגירות לא יהא אנוס כלל משום צד לקיים מצות התורה, לא שייך לומר אגב אונסיה גמור ומקבל כיון דבלאו הכי ישיג מאויו... וע"ד מה שיש שכתבו דאין לנו ענין עם מה שחושב בלבו דדברים שבלב לא הוי דברים, זה היה שייך רק בימים מקדם אבל עכשיו איך נשלה את עצמנו כשאנו יודעים ברוב המקרים באומדנא דמוכח שלא יקיימו אח"כ את המצוות ואין לבם כלל לזה ובדאיכא אומדנא דמוכח אף דברים שבלב הוו דברים".

כג. ובימינו כאן בארץ, שאחוז המתגיירים לשם שמים הוא אפסי, מסתמא תהיה הצהרת המתגייר לפני בית הדין מן השפה ולחוץ. כי בלי להתגייר אין יכולים להתחתן עם יהודים, וגם מתגיירים כדי להשתלב עם החברה. ואם כן, לא רק שאין אומדנא דמוכח דאגב אונסייהו מקבלי, אלא אדרבא סופם - שאין מקיימים מצוות - מוכיח על תחילתם שכל גירותם היתה מן השפה ולחוץ [חוץ ממתי מספר, נער יכתבם]. ואפי' בספק כתבו הרמב"ן, הרשב"א והריטב"א ביבמות כד ע"ב, שמעמידים אותם על חזקת גוי ואפילו אם כנס, מוציא. ע"כ. וכ"ש בנידונים של ימינו, שיש גם רוב וחזקה דהשתא - שגם מגלה עליו שהוא מן הרוב שאינם מתכוונים לקבל מצות²⁵.

"(ג) ? (ר) ? ודע שאעפ"י שהדין כבר מימי התנאים ז"ל הוא שבדיעבד כולם גרים הם, יש לי חשש רציני בזה"ז, לפי שלפנים בישראל, היה העבריין נבזה ונרדף בעמו, וע"כ כשקיבל עליו גוי יהדות, אעפ"י שהסיבה הראשונה שהניעתו לכך היתה אישות, הרי ידע שיהא מצבו רע מאד כחברה היהודית, (ומהחברה הגויית יהא תלוש ונעקר), אם לא יתנהג כתורה, משא"כ בימינו שכ"כ הרבה יש חפשים, ולא רק שאינם מתקשים בגלל זה, אלא שעומדים עוד בראש האומה והקהלות, וע"כ יש לחוש שאיננו באמת מקבל עליו לשמור את המצוות, אלא שמשום הסיבה, הוא אומר בפיו, אבל לכו בל עמו, והריטב"א אומר שאגב אונסו גמור וקיבל, ובימינו י"ל שאגב אונסו הוא אומר מה שאומר אבל למה לו לגמור בדעתו לשמור באמת וד"ל. וע"כ היום האחריות מוטלת ביותר על הרב להתבונן בכל מקרה עד שתתישב דעתו עליו שבני אדם הללו מסתבר שבאמת ישמרו את דת קדשנו". והנה כאמור דעת הריטב"א ביבמות דף כד ע"ב ד"ה הלכה כדברי האומר, שהכותים הם גרים [למ"ד גרי אמת הם] מכיון שאגב אונסייהו גמרו וקיבלו עליהם [עול מצות] - הא לאו הכי לא הוו גרים ע"ש. אך כל הסברא הזאת של אגב אונסייהו קיבלו עליהם את המצוות, כתב עליה בדבר אברהם חלק ג' סי' כח:

"וזה היה שייך רק בזמניהם בימים מקדם

25 ועי' עוד בשו"ת בית יצחק (י"ד סימן ק), צור יעקב (סימן כ"ו), ערוגת הבושם (י"ד סי' רכ"ג) ואגרות משה (י"ד סימן קנ"ז). ועי' עוד בזה אריכות מופלגת בספר "כנר כאזרח" (מהרב מרדכי אלתר ירושלים תשע"ג) בשער שלישי "דברים שבלב בנרות ובמקום אומדנא דמוכח".

* * * * *

השמטה מעמ' קיא סוף הפיסקא הראשונה (שחסרה באור ישראל):

בבניה", ולכן ניסתה לדחותן, ואף אמנם ערפה חזרה לגילולי בית אביה, וכן פירשו הראב"ע א, ד, וא, טו ורי"ד (ד, א), ור"י קרא נוסח א' (א, ז), נוסח ב' (א, טו).

אבל ברות רבא פ"ב סי' ט': "תני בשם רבי מאיר לא גיירום ולא הטבילו אותם". וכן היא שיטת

ובזוהר חדש רות שם דף פ"ב ע"א סוף טור ב': "כך בודקין לגר בשביל שיתקיים תחת כנפי השכינה כרות בלבב שלם". וביותר ברלב"ג רות א, י, כתב: "והנה ידמה כי נתגיירו כשנשאום מחלון וכליון... אך רצתה נעמי לבחון אם נתגיירו מאהבתם ה' יתעלה או נתגיירו מצד חשקם

קרוֹב יותר הוא שאֲדַרְבָּא יִקְלַקֵּל יוֹתֵר, כִּי רוֹבֵם שֶׁל הַמִּתְגַּיֵּירִים, אֲעִיֵּפֵי שֵׁישׁ לֵהֵם "דָּם יְהוּדִי", מֵרַמִּים לְגַמְרִי, אוֹ עִכְ"פֵּי אֵינֵם מוֹכֵנִים לְקַבֵּל מִצְוֹת מִלֵּאָה, וּבִכֵּן אֵינִי הַגִּיּוֹר אֲלֵא מִכְשׁוֹל לֵהֵם לְעִבּוֹר עַל אִיסוּרֵי כְרִיתוֹת וּמִיתוֹת בִּ"ד, וְלֵעֵם הַיְהוּדִי מִפְּנֵי שְׂמֵתְבוּלָל בְּתוֹכָם. ב: כִּבְר נִתְבָּאֵר מִנְעַמֵי וְרוֹת וְעוֹרָא עִם הַנְּשִׁים הַנִּכְרִיּוֹת וּבְנֵיהֶם, שְׂאֵינִי לְגִיּוֹר לְכַתְחִילָה נְשִׁיָּהם וּבְנֵיהֶם שֶׁל נִישׁוּאֵי תַעְרוּבֹת עַל אֶף הַקְּשֵׁר הַרְגִּשִׁי – וְאֲדַרְבָּא יֵשׁ לְדַחּוֹת אוֹתָם. ג: עֵינֵינוּ רוֹאוֹת בְּמִצְבֵּי שֶׁל הַיּוֹם, שְׂאֲעִיֵּפֵי שְׂאוּלֵי יֵשׁ קְשֵׁר חֹזֵק לְעַם הַיְהוּדִי (אוֹ לְלֵאֻמִּיּוֹת הַיִּשְׂרָאֵלִית), אֲךָ עַל פִּי רוֹב, אֵינִי זֶה גּוֹרֵם אֲמוּנָה שְׂלִימָה וְקַבֵּל מִצְוֹת שְׂלִימָה וְאֲמִיתִית. וְעַל הַכֹּל אַחֲרֵי שְׂעִינֵנוּ רוֹאוֹת שְׂרוּבָא דְרוּבָא שֶׁל הַמִּתְגַּיֵּירִים, מֵרַמִּים וּלְפַחְחוֹת אֵינִי קַבֵּלָהֶם קַבֵּל מִצְוֹת שְׂלִימָה, אִ"כֵּי אֶף אִם נִיחֵי שֵׁישׁ בִּזְזָה תִקְנָה לְמִתְגַּיֵּיר, מִ"מ קַבֵּל גְּרִים הוּא עַל פִּי רוֹב קְרוֹב לְהַפְסֵד לְצַבּוֹר שְׂמֵתְעֵרְבִים לְתוֹכוֹ, וְעַל זֶה כָּתַב בְּשׁוֹ"ת חוֹת יֵאִיר סִי קָמָא: "גְּבִי גְרִים מְאִימִין עֲלֵיהֶם וּמוֹדִיעִין לֵהֵם שְׂפִלוֹת וּגְלוֹת יִשְׂרָאֵל מִ"ט דְּאֵי פְרִישׁ לְפָרוּשׁ מִשׁוּם דְּקִשִּׁין גְּרִים לְיִשְׂרָאֵל וְכו' שִׁ"מ דְּחוּשְׁשִׁין לְתַקְנַת הַכֹּלֵל אֶף הוּא נִגְדַּת תַּקְנַת הַיְחִיד" – וְאִ"כֵּי וְדְאֵי שֵׁישׁ לְדַחּוֹת אֵת הַמִּתְגַּיֵּירִים, עַד שִׁתְּבַר בִּיּוֹתֵר שְׂאֵכֵן רוּצִים לְהַתְגַּיֵּיר מְכוּוֹנָה טְהוּרָה. וּבְמִצְבֵּי שֶׁל הַיּוֹם בְּאִ"י שְׂרוּבָא דְרוּבָא שֶׁל הַמִּתְגַּיֵּירִים מִתְגַּיֵּירִים מִמְּנִיעִים פְּסוּלִים, עַל מִנַּת הַתְּחַתֵּן עִם יְהוּדִים וְלֵהֲשַׁתְּלַב בְּחִבְרָה הַיְהוּדִית, אִ"כֵּי חוֹר הַדִּין לְהִיּוֹת כְּבִימֵי דוֹד וְשִׁלְמָה שְׂאֵינִי מְקַבְּלִים גְּרִים אֲלֵא בְּמִקְרִים בּוֹדִידִים שְׂמוּכָה מִעֵבֵר לְכֹל סַפֵּק אַחֲרֵי בִירוּר יְסוּדִי, אֲרוּךְ וּמַעֲמִיק עִי מוֹמַחִים, שְׂכוּנָתָם לְשֵׁם שָׁמַיִם וְחִשְׁקָה נִפְשָׁם בְּאֲמַת וּבְתַמִּים בְּתוּרָה וּבְתַרְיִיגֵי מִצְוִתֶיהָ. וְכֵן כָּתַב הַמְּאִירִי בְעִזֵּי סוּף ג' ע"ב: "וְאֶף לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ אֵינִי מְקַבְּלִין אוֹתָם בְּבֵית דִּין הַגְּדוֹל אֲלֵא אַחַר דְּקֹדֵק גְּדוֹל וּבִירוּר הַכוּוֹנָה".

הַתְּרַגּוּם (א, ד, ו' וַה' וַא, טו), רִשׁ"י (רוֹת א, יב) וְתוֹסִי (כְּתוּבוֹת ז' ע"ב ד"ה וְהָא בּוֹעֵז), וְכֵן מִשְׁמַע מִהַגְּמ' יְבִמּוֹת מִז' ע"ב וְרוֹת רַבָּא פ"ב סכ"ב וְסוּף מִדְרַשׁ מִשְׁלִי, שֶׁרֵק בַּעַת שְׂחֻזָּה רוֹת עִם נַעֲמִי, הַתְּגַיֵּירָה. הִרִי גַם בְּמִצְבֵּי שֶׁל קְרוּבַת קְשֵׁר נִישׁוּאֵין דּוּחִים אֵת הַבָּא לְהַתְגַּיֵּיר, וְכ"ש לְשִׁיטָה הַרְאֻשׁוֹנָה שְׂכַבְר נִתְגַּיֵּירוֹ, וְאֲעִיֵּפֵי נַעֲמִי דַחְתָּה אוֹתָן.

וְלִשְׁיטָה זֹו יֵשׁ גַּם מְכַאֵן רְאִיָּה שְׂקַבֵּל מִצְוֹת אֲמִיתִית הִיא לְעִיכּוּבָא, שְׂאֵי לֹא כֵן, וּבְדִיעֵבֵד הִיּוֹ גִיּוֹרוֹת, אֵיךְ דַּחְתָּה אוֹתָן לְשׁוֹב לְסוּרָן וְנִכְמוּ שְׂהַעִיר הַרְלָב"ג בְּתוּעֵלַת הַרְאֻשׁוֹנָה]. וְאֲעִיֵּפֵי שְׂהַלְכָה שְׂאֲשֵׁה הַמִּתְגַּיֵּירִת לְשֵׁם אִישׁ חַל הַגִּיּוֹר בְּדִיעֵבֵד (כִּיבְמוֹת כֹּד ע"ב), אֲךָ כְּבַר כָּתַב הַרְמַב"ם בְּאִיסוּרֵי בִיאָה בְּפִי"ג הִי"ז, שִׁ"חֻשְׁשִׁין לוֹ עַד שִׁתְּבָאֵר צְדָקוֹתוֹ. וְנַעֲמִי עִי דְבִרֵי דְחִיתָה, בִירוּרָה שְׂעַרְפָּה נִתְגַּיֵּירָה מִפְּנֵי חִשְׁקָה בְּכֵן נַעֲמִי (רְלָב"ג א, יד), וְלֹא שְׂמֵרָה מִצְוֹת מִתּוֹךְ אֲמוּנָה בְּה' אֲלֵא בְּחֻזְקַת אִימַת בַּעֲלָה עַמְדָה בְּקִיּוּם מִצְוֹת כְּמִ"שׁ בּוֹוֵהָר חֹדֶשׁ הַנֵּ"ל, וְלִכֵּן אַחֲרֵי מוֹתוֹ שְׂבָה אֵל גִּילּוּלִיָּה, וְנִתְבַרַר שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּירָה בְּלֵב שְׁלֵם עַל מִנַּת לְהַסְתּוֹפֵף תַּחַת כְּנַפֵי הַשְּׂכִינָה (כְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם פִּי"ג ה"ד), וְלִכֵּן גְּרוּתָה לֹא חָלָה. וְמוֹזָה נִתְבַרַר שֶׁלֹּא דִי לְגְרוּת בְּקִיּוּם מִצְוֹת בְּפוּעֵל, אֲא"כֵי קִיבֵל הַגֵּר עֲלֵיהֶם מִפְּנֵי אֲמוּנָה בְּה' וְצִיּוּיֵי תוֹרָתוֹ (כְּמִבּוֹאֵר בְּרַמְב"ם פִּי"ד ה"א וּבְמ"מ שֵׁם וּבַהֲלִי מַלְכִים פ"ח הִי"א).

נִחְזוֹר עֲתָה לְג' סְבוּרוֹת הַנֵּ"ל. א: תְּקוּן הַחֲטָא. הִרִי כִיּוֹן שְׂאֵינִי הַבֵּן מִתְיַחַס כְּלָל לְאֲבִיו גַם אַחֲרֵי הַגִּיּוֹר, אֵינִי כֵאֵן תְּקוּן הַחֲטָא כְּלָל [וְכֵן כָּתַב בְּקִצְרָה בְּשׁוֹ"ת רַבֵי עֲזַרְיָאֵל הִילְדֶּסְהַיִּימֵר חֶלֶק א' יו"ד ס' רל בְּאוֹת יג שֶׁל הַשּׁוּאֵל וּבְתַשׁוּבוֹתוֹ שֶׁל רַעְז"ה], וְאֵינִי נִפְקָא מִינָה בֵּין גִּיּוֹר בְּנוֹ לְגִיּוֹר כֹּל גּוֹי אַחֵר. וְעוֹד אִיזָה הִיתֵר הוּא זֶה לְב"ד לְעִבּוֹר עַל מְאֲמַרְם (יְבִמּוֹת קט ע"ב) "רַעְיָה אַחֵר רַעְיָה תְּבוּא לְמַקְבְּלֵי גְרִים". וְעוֹד מִי אֲמַר שְׂבָזָה יִתְקַן אֵת הַחֲטָא –

* * * * *

מסקנת הדברים ותמצית הענין של הספר "כגר כאזרח" מהרב מרדכי אלתר שליט"א וההסכמות לספרו

יוסף שלום אלישיב

ירושלים

אדר ב' תשע"א

הרה"ג ר"מ אלתר שליט"א הביא חיבורו "כגר כאזרח" ובו בירר ממקורות נאמנים דיני קבלת גרים, ובירור הדברים הברורים כי גירות ללא קבלת מצוות אין בה ממש.

ובירכו מרן שליט"א כי יראה ברכה בעמלו, ויזכה לישוב באהלה של תורה כאשר עם לבבו מתוך מנוחת הנפש.

הכו"ח בהוראת מרן שליט"א

יוסף י. אלישיב

בשם ה' חסן תשל"ח

ראיתי קצת אהב סגנון של הגוי"א אלתר איש"א בקי וספר
אז קולג מלוג קעידג אהאנין אכאכיה שש אשכ ופני נפאני
דססני א מ' קיז דבלאג גייס ס' רס"ה דזאיר אדש"ח
סקק"ה ודני סק אהמלא"א וא באחמוניק לזוגו א"ל שנה
אשכ וי"ה סיג"י אשדג וישכ אהרדוג כדור אהים
ח"י קבסקי

Rabbi CHAIM P. SCHEINBERG

Rosh Hayeshiva "TORAH ORE"

and Morah Hora'ah of Kiryat Mattersdorf

הרב חיים פינחס שיינברג

ראש ישיבת "תורה אור"

ומורה הוראה דקריית מטרסדורף

אדר ראשון תשע"א

בס"ד

מכתב ברכה

הובאו לפני גליונות של הספר החשוב "כגר כאזרח", שחברו ברוב עמל וכשרון האברך המפואר אב בחכמה ורך בשנים, כש"ת הרה"ג ר' מרדכי אלתר שליט"א שאזר חלציו לעסוק בסוגיית קבלת המצוות בגרים שהוא דבר המעכב בגירות וכבר פרסמו כל גדולי הדור דע"ת החלטות בענין, ולא כאיזה ספרים שרוצים להקל ולחבל בקדושת ישראל ולהכניס זרים בכרם ר"ל מהאי דעתא.

ואע"פ שאין אני בא בהסכמות על ספרים, בפרט ספרי הלכה מטעם הכמוס עמדי, אבל ספר זה הוא דבר בעתו וצורך השעה, וכבר העיד עליו ר"י חברון הגר"ד כהן שליט"א כי הפליא לעשות.

על כן אברכהו שיזכה לשבת באהלה של תורה ולחבר חיבורים מועילים ולהפיצם בכרם בית ישראל להגדיל תורה ולהאדירה.

הכו"ח לכבוד התורה ולומדיה

(חיים פינחס שיינברג)

Rabbi Moshe Shternbuch
Chief Rabbi
 and Vice President of
 the Orthodox Rabbinical Courts
 Jerusalem

Rechev Mu'ev 13 Har-Nef Jerusalem Tel: 02-651-9610

משה שטרנבוך

ראב"ד

לכל מקהלות האשכנזים
 מח"ס מועדים חמנים וש"ת תשובות והנהגות ה"ח
 רב בית הכנסת הגדול, ור"מ במרכז התורה הרב-נגף
 סגן נשיא העדה החרדית
 בעיריית ירושלים ת"ו

ראיתי ספר "כגר כאזרח" מהאברך עמל ויגע בתורה, ושמו לתהילה
 ה"ה הרה"ג רבי מרדכי אלתר שליט"א וכבר הסכימו להספר גדולי
 תורה. ודבריו ברורים ומפורשים נגד גירות המדומה בלי קבלת
 מצוות כראוי, ואשרי חלקו שמזכה הרבים בדבריו הנפלאים.

ועכשיו שהפירצה התרחב בעו"ה ופשטה כמגפה בארץ, נקוה לה'
 שספרו יעזור לסתום פי המקטרגים ונזכה וטהר מחנינו ולזכות
 להשראת השכינה וביאת משיח צדקינו.

המצפה בכליון עיניים לישועת ה' ורחמי שמיים מרובים.

שריאל רוזנברג

רב שכונת רמת דוד (פרדס ברסן)
בני ברק

רח' חזון איש 66 דירה 2
(קרית משה)
טל. 03-6184743 פקס: 03-6161319

בס"ד ב"ה ז"ל משה

הן הובא לפני החיבור הנקרא "כגר כאזרח", בעניני קבלת מצוות בגירות, שחיברו הרה"ג ר' מרדכי אלתר שליט"א ובו ביאר באדיקות ובטוב טעם דעת שאין שום ממש בגירות של אלו שאינם מקבלים עליהם עול מצוות באמת. ואפי' אם אומרים כן בפה, ואנן סהדי דליבם בל עמם בזה, בודאי אין זו קבלה כלל, וכאשר האריך הרהמ"ח שליט"א בגמרא ובסברא, וכאשר כבר התפרסמה בזה הוראת רבותינו שליט"א, וכאשר הורו לנו גדולי הפוסקים בדורות הקודמים זיע"א.

ובצעירותי ביארתי לשון הרמב"ם (פי"ג אי"ב ה"ו) גר שלא מל וטבל וכו' אינו גר עד שימול ויטבול. דר"ל דגר הוא המקבל עליו עול מצוות, שזהו עיקר הגירות, ואינו חל עליו הגירות עד שימול ויטבול. הרי דעיקר שם גר הוא ע"ז שקיבל עליו עול מצוות.

ואפריון נמטיא לרהמ"ח שליט"א שחיבר חיבור זה בעתו, בשעה שבעוה"ד רבו המתפרצים להתחכם כנגד הדברים הפשוטים להלכה, וחיבור זה בודאי יעורר לב הציבור לדעת עד כמה חמורים הדברים.

והנני בברכה שיזכה הרהמ"ח שליט"א שיתקבלו דבריו בבי מדרשא, ויזכה ויפוצו מעינות חכמתו חוצה, וישב על התורה ועל העבודה מתוך השקט ושלוה.

שריאל רוזנברג
רב שכונת
רמת דוד בני ברק

שריאל רוזנברג

הדברים פשוטים הקדמים (ט"ו י"ג)

נסים קרליץ *נסים קרליץ*

הרב אביגדור יחזקאל נבנצל

HaRav Avigdor Nebenzahl

רב בירושלים העתיקה חובב"א
 מח"ס ביצחק יקרא
 מציון מכלל יומי
 שיחות לחמישה תומשי תורה ומועדים

בס"ד, תאריך: א' פ' גר ותושב אנכי עמכם
 ירושלים עיה"ק תובב"א

זכיתי לראות את הספר "כגר כאזרח" מאת הג"ד מרדכי אלתר שליט"א והוא מלא וגדוש בתורה, וביראה הקודמת לחכמה, ונלחם מלחמתה של תורה נגד הרוצים לפרוץ גדר ולהכניס זרים בכרם בית ישראל בלא קבלת מצות כדין ויש מי שצמצם היתרו רק לאלה שמצד האב הם מזרע ישראל וכל אלה אין הלכה כמותם, ואין לקבל לעם ישראל אלא במילה וטבילה וקבלת כל המצות כדין, ולא לקיים קוצים בכרם.

ונותן התורה יברך את המחבר ויעלה מעלה מעלה בתורה וביראה, ויתקבלו דבריו היוצאים מן הלב, ויזכה לראות בבא כל באי עולם לעלות אל בית אלוקי יעקב ולעשות רצונו בלב שלם בב"א.

כשרת אג' שני ה'תש"ס
 אביגדור נבנצל

הסכמת מו"ר הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א

ימי הסליחות והרחמים תש"ע

בס"ד

מכתב ידידות

ראיתי ספר מלא וגדוש שחיבר ידי"נ וחביבי הנעלה והדגול מבחירי ומצוייני בוגרי ישיבתנו הק' ישיבת חברון הרב ר' מרדכי אלתר שליט"א והוא חיבור שלם בעניני קבלת גרים ושמו יקבנו כגר כאזרח ומהמעט שראיתי נוכחתי לראות כי הפליא לעשות והקיף הנושא היטב לכל צדדיו ולכל פרטיו בעומק העיון ובהיקף רב ובירר כל נושא ונושא לעומקו כיד ה' הטובה עליו והספר ערוך בשפה ברורה ובהירה והוא כשולחן ערוך מסודר בענינים אלו.

והנה לא באתי במילים אלו להיות כשר המסכים שלא הגעתי למדה זו ובפרט שהספר עוסק בענינים הנוגעים להלכה ולמעשה אך באתי להכיר ולהעיד על מעלתו של הרהמ"ח שליט"א שהוא חביב עלי עד למאד והוא מופלג מאד בכשרונות נפלאים ומופלא בעומק עיונו ובעמלותו ויגיעתו בתורה, ובדורנו אנו שרבים השועלים המחבלים בכרם בית ישראל הבאים לנטוע נטע זר של נכרים בתוך כרם בית ישראל יש ענין מיוחד לגלות ולהוכיח חומר הענין של קבלת הגרים ובזה זכה הרהמ"ח לזכות גדולה לחזק ולהוכיח את ענין קבלת הגרים בישראל ואין לי אלא לברכו מעומק הלב שימשיך בדרך עליה ובכוחותיו הנפלאים יעלה ויצמח לגאון ולתפארת ויפוצו מעיינותיו לזכות הרבים בתורתו.

הב"ה רבינו 6 אדר א' תש"ע
כ"ן

שמואל אליעזר שטרן

דומ"ץ בכי"צ של מרן הגר"ש ואנר שליט"א

ראש ישיבת חתם סופר

רב מערב בני ברק

כס"ד, יום חמישי ח' שבט תשע"א

תחזקנה ידיו של כבוד הרה"ג רבי מרדכי אלתר שליט"א, אשר שיכל את ידיו בתבונה יתירה לערוך חיבור מפואר בעניני גירות והמסתעף, נקוב בשם "כגר כאזרח", דייק וגמיר, ונחית לעומק הסוגיות ודברי רבותינו הראשונים לאשורם ומסיק יתרון אליבא דהלכתא, תורה מפוארה בכלי מפואר.

הרהמ"ח שליט"א מצא בקעה פרוצה אשר הפרוץ מרובה ביותר וזועק עד לב השמים, וספרא רבה דין הערוך בטוב טעם ודעת, מיועד לגדוד מעט ולחזק ולבצר את בדקי חומת בית ישראל.

יתן ה' ויקויים בנו מקרא שכתוב: ואצרוף כבוד סיגיד ואסירה כל בדיליך ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציד כבתחילה, אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה.

וע"ז באע"ח

בס"ד

משה מרדכי קארפ

קרית ספר

תאריך: אדר א' תשע"א

בס"ד

הן ראיתי את גליונות הספר החשוב "כגר כאזרח" בדיני גירות מעשה ידי הרב הגאון המובהק ר' מרדכי אלתר שליט"א, אשר כבר העידו עליו רבותיו גודל יקר עמלו וחכמתו בתורה, ובספר הנ"ל מברר היטב דין "קבלת עול מצוות" בגדים שזהו תנאי המעכב בגירות לכל פרטיו והכל מסוגית הגמרא והראשונים ז"ל עם הפוסקים אשר מפיהם אנו חיים וגם יישר חילו בבקאות ובסברא ישרה להוציא לאור לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא בפרט בהלכתא רבתא זו אשר כבר צווחו עליה גדולי הדור ובראשם מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א אשר נפרץ הדבר לקבל גרים ולהכניסם לבית ישראל בשעה שכל קבלת עול מצוות מן השפה ולחוץ, והוא אומדנא דמוכח שאין בדעתן בשעת קבלת המצוות ע"מ לקיימן.

וכאשר בספר זה פורש כשמלה בזה ומברר היטב דין זה ראוי הוא להפיצו בישראל ולעלות על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן, למען יבינו חומר הדבר בכניסת זרים לבית ישראל. ויה"ר שיזכה הרהמ"ח שליט"א לזכות את הרבים בעוד חיבורים יקרים למען הגדיל תורה ולהאדירה.

משה מרדכי קארפ

הרב רפאל נאבת

רב ביהמ"ד וראש כולל

"שערי תורה" ירושלים

בס"ד יום חמישי לסדר "ותרא כי טוב הוא"
ובסוטה יב "שנתמלא הבית כולו אורה"

אור הציף את בית מדרשינו עת נתבשמנו בהוצאת הספר החשוב "כגד כאזרח" לאור עולם, פרי עטו ועמלו של האברך היקר והחשוב ברוך הכשרונות מבחירי יושבי בית מדרשינו, השם ימים כלילות בשקידה ועמל, בהתרפקות על דלתות התורה, ברוחב, בדעת, בעומק ובהיקף גדול ה"ה הרה"ג עדין לגאון ולתפארת הר"ר מרדכי אלתר שליט"א, אשר יגע וטרח לברר עומקה של הלכה בענייני גירות, בחדירה לעומק הסוגיות ומקורן באופן יסודי לאמיתה של תורה.

אין ספק כי השמחה הפרטית שלי ושל כל בני החבורה תהא שמחת הכלל של כל צורבי התורה בכל אתר ואתר, ואור נגהות זה אשר כל תכליתו היא הארתו של עם ישראל באור התורה והמצוות וכדברי הרס"ג שאין אומתינו אומה אלא בתורותיה, יהא אפוא כפול ומכופל בהחיותו באופן מעשי את צביונו המהותי של עם ישראל.

וברכה שלוחה קמיה מעומקא דליבא שיפוצו מעיינותיו חוצה ויגביר חייליה לאוריייתא מתוך הרחבת הדעת.

בברכת התורה

מסקנת הדברים

מודה הוא שבמקום שיש רגלים לדבר להסתפק שאין כוונת ליבו למה שאמר, לא נאמר כלל זה. ונמצא, שכולי עלמא [ולכה"פ רוב הפוסקים] מודים שבאופן שיש רגלים לדבר להסתפק שאין כוונתו לקבל מצוות בליבו, לא חלה הגירות.

ג. **במקום** שיש אומדנא דמוכח שלא ישמרו את המצוות. הוכח מהרבה מקומות בגמרא שבמקום אומדנא לא נאמר בזה דברים שבלב אינם דברים, וכן כתבו רוב ככל הראשונים, וכן נפסק בשו"ע ובפוסקים. ואם כן, האומדנא מפקיעה את דברי פיו שמקבל על עצמו המצוות, ולא חלה הגירות.

ד. **במקום** שיש ספק האם ראוי לרדן 'אומדנא' בדבר זה, לדעת הרבה ראשונים נידון דבר זה כספק, ואין אומרים בזה בודאות דברים שבלב אינם דברים, ולכאורה מבואר בשו"ע שכך פסק. ולפי"ז באופן כזה הוא ספק גירות, ואסור לבוא בישראל משום ספק דאורייתא.

טעמים נוספים שאין לומר 'דברים שבלב' בגירות

א. במקום שיש מודעא, שאמר המתגייר בפני אחרים שאין בכונתו לקיים המצוות, אין זה נידון כדבר שבלב, כיון שהדבר ידוע לאחרים. ובגרים השכיחים בימינו, שאין בדעתם באמת לקבל את קיום המצוות, מסתבר שבדרך כלל הדבר ידוע לקרוביהם ומכיריהם, ומסתבר לכאורה לרדן זאת כמודעא.

ב. **הרמ"א** הביא שיטת ראשונים שבמתנה דברים שבלב הוו דברים, ויש מקום גדול לדמות גירות למתנה, וכן כתבו כמה אחרונים.

ג. **שיטת** הפנים מאירות, שבמקום שכלל לא כיון למה שאמר, לא אמרין דברים שבלב אינם דברים.

קבלת מצוות

א. **נתבאר** בכיורו שקבלת מצוות מעכבת בגירות, והוכח כן מדברי הגמרא, ממדרשי הלכה, ומדברי הראשונים, ונפסק כן בשו"ע ובגדולי הפוסקים והאחרונים.

ב. **מבואר** בפסיקתא זוטרותא שקבלת מצוות חוץ מדבר אחד אינה מועילה אפילו בדיעבד, וכך נראה מדברי התורת כהנים, וכך כתבו ראשונים, וכן נקטו רוב ככל האחרונים, ולא נמצא באחרונים מי שאמר בפירוש שחלה הגירות. [ומדברי הנצי"ב והמלמד להועיל לכאורה אין ראיה, כי יש לפרש כוונתם על דרך דברי האחיעזר, שמקבלים על עצמם חיוב כל התורה, ויודעים שיעברו על כמה מצוות לתיאבון].

קבלת אמונה

הדבר פשוט וברור וכל שכן מדין קבלת המצוות, שצריך הגר להאמין במציאות ה', תורה מהשמים ושכר ועונש ועיקרי האמונה, ואם יהודי ח"ו כופר למשל במציאות ה' או בתורה מן השמים וכיו"ב ר"ל מ"ד, דינו שהוא כגוי לכל דבריו ומורידין ולא מעלין כמו שכתב הרמב"ם, וא"כ פשוט שלא שייך להעשות יהודי כאשר הוא כופר בכך, ואין כאן תחילת כניסה לברית ולכן ודאי שמעכב בחלות הגירות. [ודין תינוק שנשבה שייך רק על מי שנולד יהודי, אך גוי הבא להתגייר צריך לקבל עליו את הברית ואת האמונה ובלא זה אינו מצטרף ליהדות].

דברים שבלב בגירות

א **שיטת** רוב האחרונים שבגירות דברים שבלב הוו דברים.

ב. **שיטת** האגרות משה שבגירות נאמר הכלל 'דברים שבלב אינם דברים', אולם

עוד טעם נאמר לפסול את הגיריות של אותם המגיירים ללא קבלת מצוות כדן, שאף אם באמת היה גר שקיבל מצוות בפניהם לא נחשב שיש כאן קבלת מצוות בפניהם, כיון שהם אינם מכירים בו שהוא שונה מרבים מהגרים שמתגיירים ואינם מקבלים באמת עול מצוות. ועוד טעמים נאמרו לפסול את כלל הגיורים של המגיירים שלא כדן.

ספק גירות

אם נדון גירות זו כספק, הרי דינה ככל ספיקא דאורייתא שהוא לחומרא. ודעת רוב הראשונים שספק דאורייתא הוא לחומרא מן התורה, ויש כתבו שגם לדעת הרמב"ם בגירות צריך להחמיר בספק מן התורה מכמה טעמים. **ועוד**, שמי שהיה גוי ויש ספק האם התגייר יש עליו חזקת גוי, ויש לדון אותו כודאי גוי. אולם במקום 'ספיקא דינא' אין הולכים אחר חזקה, אלא דינו כספק גוי, אבל במקום ספק במציאות, כגון שיש ספק אם היה בליבו לקבל מצוות [לפי הסוברים שבגירות דברים שבלב הו' דברים], יש לדון אותו כודאי גוי.

גר הבא לפנינו

בגר הבא לפנינו מהמקומות שידוע שיש עוררין על הגירות במקומות הללו ולפי הידוע רובם אינם מקבלים מצוות אלא מן השפה ולחוץ ואימדנא דמוכח שאינם מקבלים באמת עליהם, נראה שאף אם עדיין לא ביררנו ודאי אין להחשיבו כגר [אא"כ הוכח שבאמת התגייר כדן] מכמה טעמים עיקריים. א. לו יהי אלא ספק גירות כבר התבאר שסדא"ו לחומרא ועוד שיש כאן חזקת גוי. ב. כתב האגרו"מ שאם כעת אינו שומר מצוות יש כאן גם חזקה דהשתא שאינו שומר מצוות לומר שמתחילה לא קיבל עליו. ג. לפי הידוע יש לכה"פ רוב שאינם מקבלים מצוות במקומות הללו ולכך יש כאן סברת רובא דליתא קמן שאנשים באופן הזה

ד. **התבאר** עוד שלפי הסברות שיש לומר בדן דברים שבלב, בגירות השכיחה נראה שלא שייכות סברות אלו.

טעם נוסף משום לשמוה בגירות

עוד התבאר, שצריך שהמילה והטבילה יהיו לשמה לשם דת יהודית, ובאופן שהגר אינו מקבל עליו תורה אלא כוונתו להיות יהודי לאומי אין כאן כלל מילה וטבילה לשם גירות, וזה ודאי עיקרו בלב ולא שייך בזה דברים שבלב אינם דברים ומעכב בחלות הגירות.

טעם נוסף משום קבלת האמונה

כיון שהתבאר לעיל שקבלת האמונה מעכבת בגירות, נראה לפיכך שלגבי זה לא שייך כלל לומר דברים שבלב, שהאמונה היא ודאי עיקרה בלב, ואם אינו מאמין אף שאמר בפיו ובשפתיו שמאמין ומקבל על עצמו כל התורה עדיין הוא בכלל המינין והאפיקורסין ולא שייך בו גירות.

שליחותייהו

מלבד ענין קבלת מצוות, יש מקום לפסול הגירות משום שאין הבי"ד כשר לגייר. משום שיש חיוב לבי"ד לבדוק שדעת הגר לקיים התורה, ויש תקלה גדולה בגיור אדם שלא ישמור התורה [וכתבו כמה מהאחרונים שבאופן שנראה שלא יקיימו המצוות עוברים הבי"ד על איסור דלפני עור], וכיון שדעת הרבה מהראשונים שכח ב"ד היום לגייר הוא משום שליחותייהו דקמאי, יש לומר שבאופן זה לא עבדינן שליחותייהו, כי אין שליח לדבר עבירה ולתקוני שדריניהו ולא לעותי. ובפרט לפי מה שכתבו התוספות ועוד ראשונים שבדרך כלל ענין 'שליחותייהו' הוא רק בדברים השכיחים, ומחמת חשיבות ענין הגירות תקנו בזה 'שליחותייהו' כדברים שכיחים, וגירות של אדם שלא ישמור התורה כודאי אינה חשובה לתקן שליחות עבורו.

לקבל גרים בזה"ז בארץ ישראל שמצבם של הגויים החיים בין היהודים נחות ביחס ליהודים, ויש לחוש שמשום כך באים להתגייר, ואף שישנם היתרים שנאמרו לענין גירות לשם דבר, מ"מ היינו רק באופן שברור הדבר ללא ספק שודאי מקבלים עליהם את המצוות ומתכוונים לקיימם.

קבלת מצוות לשם דבר בדיעבד

התבאר מדברי הראשונים שטעם הדין שגירות לשם אישות וכיו"ב חלה בדיעבד כיון שאגב אונסם גמרו וקבלו, וכתבו אחרונים רבים לדבר פשוט שבזמן הזה שאין שום אונס לגוי הבא להתגייר לקבל עליו בכנות מצוות ולשומרם שהרי מי יכפה לשומרם אודא לה חזקה זו ולכן גירותם עומדת בספק, ואם ראינו שלא שמרו מצוות מחזיקים שמתחילה לא קבלו עליהם.

ב"ד בתר בי דינא

בג"ר הבא לפנינו ויש לנו סיבה לחוש על גיורו התברר שאין לדון כאן מצד ב"ד בתר בי"ד לא דייקי אחר הבית דין שקיבלו את הגר, והטעמים לכך, ראשית הובא מדברי כמה אחרונים שלא נאמר כלל בדין זה איסור לבדוק אחר הב"ד אלא שאין חובה לבדוק, וכך נראה מפשטות הסוגיא ודברי הרמב"ם, ועוד שבמקום שיש ריעותא ברורה אין לסמוך על הב"ד הקודם וצריך לבדוק, וי"א שבוזה"ז אין כלל לדין ב"ד בתר בי"ד לא דייקי, אמנם גם לשיטות שגם בזה"ז נאמר דין זה מ"מ בדבר שידוע הריעותא ושהב"ד אינם בקיאים בזה ועושים שלא כדין ודאי יש לבדוק. ועוד שבאופן שהתחדשו נתונים שלא היו ידועים לב"ד הקודם ודאי ל"ש בזה בי דינא בתר בי דינא. ועוד שאם בדיעבד ב"ד דייקו אחר ב"ד מהני הוראתם.

ובתהליך הזה אינם רוצים לקבל מצוות עליהם. ד. י"ל שיש כאן גם חזקת סברא שעדיפא מרוב כיון שלא שכיחי כלל המקבלים מצוות באמת באותם מקומות. והתבאר שאין לומר כאן סברת אין ספק ביטול מוציא מידי ודאי מעשה גירות שבאופן כזה שיש עוררין על עיקר המעשה גירות ל"ש סברא זו ומעורר טעמים. ה. ולבד מזאת אף לו היה הדבר ספק, אם ניתן לברר ודאי צריך לברר. וא"כ העולה מזה שבגר שהתגייר במסגרות הללו ונמצא לפנינו שאינו שומר עיקרי המצוות יש מקום לומר שאם אין לנו אפשרות לברר ניתן לדון כגוי אף לקולא ויל"ע, ועכ"פ ברור הדבר שאין שום צד להקל בזה להחשיבו יהודי אפילו בשעת הדחק.

חזקת גר

במי שהחזיקו אותו כגר מחמת החלטת הבית דין שהחליט לגיירו ונמצאו עוררין על תהליך הגיור, התברר שלא שייך לדון כאן חזקת גר, וחזקת גר נאמרה רק באופן שהגר שומר את כל המצוות והחזיקוהו כגר שודאי מחזיקים אנו שהתגייר שהיה בידו להתגייר, אבל לא בגר שאינו שומר תומ"צ, ועוד שהרי יודעים אנו טעם החזקתו כגר שהיא משום שהיה ב"ד שהורה שלא כדת בקבלתו ואין דבריהם כלום וממילא הוא אינו גר ואין ביד החזקה לחדש דברים שלא נעשו במציאות.

קבלת גרים לשם דבר ובוזה"ז

מבואר בגמרא שאין לקבל גרים הבאים להתגייר לשם דבר אע"פ שמקבלים עליהם את המצוות, וכן הדין שלא קיבלו גרים בימי דוד שמא מן הפחד חזרו וכן בימי שלמה שמא מן הטובה הגדולה שהיו שרויים בה ישראל חזרו, וכן אין מקבלים גרים לימות המשיח, ונמצא לפי"ז שמעיקר הדין אין כלל

תמצית העניין

ולפי זה נמצא שבגרויות ששכיחות לצערינו בזמן הזה, שידוע לכל מי שמביט נכוחה [ואינו מעליו עיניו] שלא ישמרו המצוות, ואפילו אם יקיימו כמסורתיות מכל מקום לא יהיו זהירים בהרבו גופי תורה כמו חילול שבת ונדה וכיו"ב, בודאי אי אפשר להחשיבם כגרים. כיון שאם לא קיבל את עיקר גופי התורה והמצוות בודאי לא חלה הגירות, ואף אם לא קבלו חלק אחד מהמצוות לדעו רוב ככל האחרונים [שלא מצינו מי שחולק עליהם בפירושו] לא חלה הגירות. ואף אם קבלו המצוות בפיהם, אם יש אומדנא דמוכח שלא התכונו לקבל המצוות או חלקם [שזהו בהרבה מאד מהמקרים] לא חלה הגירות. ובמקום שיש להסתפק האם קבלו מצוות בליבם, הרי לדעת רוב האחרונים שבגירות דברים שבלב הווי דברים, גירותו תלויה האם אכן קיבל בליבו, והרי הוא ספק גר. ואם יש חשש שאינו טובל לשם היהדות בשלימותה אי"ז טבילת גירות ובוזה ודאי לא אמרינן דברים שבלב אינו דברים. ואם אח"כ אינו מקיים המצוות, ויש מכך רגליים לדבר שמתחילה לא היתה דעתם לקבל הרי התברר שלא חלה גירותם. [ואף לפי הסוברים שדברים שבלב אינם דברים בגירות, הרי מודיו הם במקום שיש רגליים לדבר וכן מצד החשש שלא היתה כאן טבילה לשם יהדות אמיתית אל: יהדות לאומית בלבד שאי"ז יהדות]. ואף בלא כל זה, במקום מודעא לא נאמר דין 'דברים שבלב' ובהרבה מקרים מסתבר שיש מודעא, ועוד שיש אומרים שבמתנה ובגירות דברים שבלב הווי דברים ועוד שלדעת הרבה ראשונים גירות בזה"ז הוא מטעם 'שליחותיהו' ובגירות כזו שמסתבר של: יקיים הגר את התורה כתבו כמה אחרונים שלא שייך 'שליחותיהו'.

ונמצא, שברוב המקרים בודאי לא חלה הגירות, מכל הטעמים שהוזכרו. וגם מי שידון הסכרוו שהובאו כספק, הרי נמצא שיש בדבר ספק ספיקא להחמיר ויותר מכך, ויש להחמיר בדאורייתא אפילו בספק אחד, ועוד שיש חזקת גוי. ולכך ברור הדבר שאין שום מקום להקל בזה ואפילו בשעת הדחק. והתבאר גם שבמקום ספק כאשר הגיע מגיורים שלפי הידוע לכה"פ רוב אינו מקבלים מצוות בליבם, ואין אנו יודעים עליו באופן פרטי מה היתה דעתו ניתן לכאור' לדונו כגו אף לקולא במקום שא"א לבררתיס.

בדרכי הפסיקה בגירות

אף מי שנשאו ליבו לומר שהוא למד את הסוגיא והכריע נגד דעת גדולי הפוסקים, ומחוויר לו הדב כשמלה שהגירות חלה, עדיין צריך לדעת שבענין של הכנסת גרים לכלל ישראל, ונתינת חותמו כשרות לכל בית ישראל לבוא עמם בקשרי חיתון [ולסמוך עליהם באיסורים] וכו', צריך את הסכמו חכמי ישראל, ואין היחיד יכול להכריע בשביל כלל ישראל. ועוד, שכיון ששיטת רוב הראשונים והאחרונים עד פוסקי זמנינו אינה כך, גם אם פלוני חושב אחרת, כיצד יכול ליתן הוראה כללית לכולם לפסוק כמוהו. ובשלמא למי שהם תלמידיו, הרי במקומו של רבי אליעזר היו כורתים עניו למערכה בשבת, אמנם כאן הוא נותן חותמת כשרות לפני כל ישראל [שלחלקם אין שיג ושיח איתן] בדבר שרוב ככל חכמי ישראל בכל הדורות הווי להחמיר, ובדבר שיש בו איסור דאורייתא תרסא.

תרס. ובאמת גם במקום שניתן לברר יש לדון אם מחוייבים בכך, שאם נחשיב זאת כחזקת סכרא צ"ע אם צריך לברר ואכמ"ל.

תרסא. ויש עוד לעיין בכללי ההוראה ובענין נשאל לחכם, ועוד יש טעם להחמיר כיון שאותם שבאים להנשא עם גר זה לא שאלו כלל את הבי"ד המגיייר על כך אלא בסתמא ניתנת להם תעורת כשרות כאילו אין ספק בדבר.

"גיוור קטנים כהלכה" מהרב הראל דביר שליט"א

א. פתיחה

נושא הגיוור הוא מן המדוברים ביותר בסוגיית יחסי דת ומדינה בישראל. מאז קום המדינה, ואף לפני כן, נכחו בארץ לא מעט גויים שאבותיהם או אבות אבותיהם היו יהודים מתבוללים. אך בעיקר עלה הנושא לדיון ציבורי בעקבות גלי העלייה מחבר העמים, שהחלה לפני כשלושים שנה ונמשכת עד ימינו אנו. חודש אב תשע"ה הוכרז על הקמתו של בית דין עצמאי לענייני גיוור בראשות הרב נחום אליעזר רבינוביץ שליט"א, שסבור שניתן לגייר ילדים גויים אף אם ברור שלא ישמרו תורה ומצוות בגדלותם, ובסוגיה זו ינסוק החיבור הנוכחי, תוך התייחסות למושג זרע ישראלי ולמשמעותו ההלכתית. בדבריי אתמקד בהיבט ההלכתי, ואמנע מדיון בהשלכותיו הציבוריות והחינוכיות של המהלך.¹

ב. גיוור קטנים מדין זכין לאדם שלא בפניו

במהלך העשורים האחרונים עלתה שוב ושוב הצעה לגייר קטנים, מתוך מחשבה שגיוור כזה יחול אף אם קרוב לודאי שהקטן לא ישמור תורה ומצוות. מצדדי ההצעה ציינו כמקור לדבריהם את האמור בגמרא (כתובות יא, א):

אמר רב הונא: גר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין. מאי קא משמע לן? דזכות הוא לו, וזכין לאדם שלא בפניו? תנינא: זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו. מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא ניחא ליה, דהא קיימא לן דעבד ודאי בהפקירא ניחא ליה, קא משמע לן דהני מילי גדול דטעם טעם דאיסורא, אבל קטן זכות הוא לו.

היסוד ההלכתי לכלל שזכין לאדם שלא בפניו הוא שכאשר ברור לנו שהאדם שעבורו זוכים יהיה מעוניין בזכיה זו, ניתן לבצע את הקניין אף ללא ידיעתו. הגמרא קובעת כי כאשר מדובר על אדם מבוגר, לא ניתן להניח בוודאות שהוא יהיה מעוניין בגירות, משום שהוא "טעם טעם דאיסורא", אך כשמדובר על קטן שעדיין לא טעם, ניתן להניח שהגיוור הוא זכות עבורו.

ג. רוב האחרונים נקטו שכאשר חזקה שהקטן לא יקיים מצוות, אין זו זכות ואין אפשרות לגייר

מדברי הגמרא עולה שההבדל בין גדול לקטן הנוגע לגיוור שלנו אינו שזה בר דעת וזה אינו בר דעת, אלא שזה התרגל לחיות ב"הפקירא" וזה לא. ולפי זה נראה בפשטות שכאשר ישנו גוי קטן שחזקה עליו שיגדל לחיות בהפקר ולא ישמור תורה ומצוות, אין אפשרות לגיירו מדין זכין לאדם שלא בפניו, שהרי אין זו זכות עבורו להיות יהודי ולעבור על התורה, ובמצאות מתוקנת הוא ייענש על כך בעולם הזה, ובמצאות זמננו שאין יד ישראל תקיפה, הוא ייענש על כך בעולם הבא.

ובאמת רוב האחרונים שנדרשו לשאלה זו, נקטו שאין אפשרות לגייר קטן כשצפוי שלא ישמור תורה ומצוות: ר' יצחק אהנן ספקטור (הובא בשו"ת מטה לוי ב, יו"ד נה), הזכר יצחק (ב, ד"ה הנה נתברר), הפרי השדה (א, הדר רביעי ב), צא ד"ה ולפי האמור, הראי"ה קוק (דעת כהן, קמו-קמח'), החבצלת השרון (באבד, א, יו"ד עה), השרידי אש (א, מו; ב, סא), הדברי יואל (א, יו"ד פט), הגרי"ד סולובייצק (נפש הרב עמי רמה), הדברי אהרן (גולדמן, יו"ד מא), פשטות הנחלת צבי (פלדר, ח"א עמי כא), נטיית הבית אבי (א, יו"ד צא, לו; ושם צב, יח-יט), השמש ומגן (א, יו"ד סב), המנחת יצחק (ג, צט, ג; ו, קה, א), הגרי"ש אלישיב (קובץ תשובות ב, קט), החלקת יעקב (יו"ד קמט, ד), המשנה הלכות (טז, קכט), התשובות והנהגות (ב, תקיב בלשרון "יש לצדד"), פשטות המשפטי שאול (סי לח), והאהלי שם (גיוור, כ-כא). נראה שיש לצרף לרשימה זו את הגרש"ז אורבך בשו"ת מחת שלמה (א, לה, ג), שנקט שגירות ללא קבלת מצוות, לו יצויר שהיא אכן חלה, היא חובה למתגייר, עד כדי כך שמי שגייר אותו עובר על "לפני עיוור לא תתן מכשול".²

¹ יש לציין כי לעתים מעורבות בדיון ההלכתי על דרכי הגיוור גם טענות בדבר טוהר כוונותיהם של אותם גויים שעלו לארץ והפגעו להדיכוד בעם ישראל, כגון מה שכתב ספר זרע ישראל (עמי שו). וכשנפלא מסך הברזל וניתנה להם אפשרות לחזור לחיק ישראל, מיד עלו ארצה מתוך הבנה ותפיסה כי יהודים הם". אולם במחקר רווחת הנחה אחרת ביחס לסיבת העלייה מחבר העמים: "בספרות מקובלת הטענה כי המוטיבציה העומדת בבסיס עלייה זו, מקורה לרוב בגורמים כלכליים וברצון להגר לארצות העשיר. עם זאת, חלק מהעולים בחרו לעלות ארצה מתוך סיבות אידאולוגיות" (ליאת יכניץ, 'התהליכי הערכה והתמודדות עם לחץ בקרב עולי חבר העמים בישראל', הגירה 2, כפר רופין תשע"ג, עמ' 36).

² הרב אברהם סתיו (גיוור קטנים שהוריהם נשארים בגויים, תחומין לד עמ' 229 הערה 11) כותב שהרב ישראל רוזן (גיוור קטנים המאמצים חילוניות, תחומין כ, עמ' 245-250) הבין בדת הראי"ה "שיש כאן זכות והגירות יכולה לחול באופן עקרוני, אלא שאין כאן מעשה מסירה מצד ההורים". ולכאורה הדברים אינם כתובים במאמרו של הרב רוזן. ואדרבה, לשון הראי"ה אינה משתמעת לשיטת פנים: "לא הוי גירות כלל", וכך מבואר גם בלשון הראי"ה שציטט הרב רוזן בעמ' 248: "שכיון שהסרה קבלת המצוות, אין זו גירות כלל". ועוד יש לתמוה לכאורה על מה שמנה הרב סתיו בעמ' 235 את הראי"ה ברשימת הפוסקים ש"נקטו שאפשר באופן עקרוני לגייר גר קטן אם לא ישמור תורה ומצוות".

³ ויעוין בדברי הרב ישראל רוזן (לעיל הערה 2, עמ' 248 הערה 1) שדייק מדברי הגרש"ז שהגירות חלה וכשיטת הבית יצחק דלהלן, ולא התייחס לכך שמבאר בדברי הגרש"ז שגירות כזו אינה זכות, וממילא נשמט היסוד לגייר קטן. וצ"ע. וגם את התייחס ללשון הגרש"ז: "אף אם היינו אומרים דדברים שבלב אינם דברים [...] אף אם הם טועים לחשוב שהם גרים גמורים". ויעוין במאמרו של הרב יואל עמיטל: 'האם גיוורם של גרים שאינם שומרים מצוות חל בדיעבד? בירור דעת הגרש"ז אורבך צ"ל', המעין נ, א, [215] עמ' 43-46, ובתגובות למאמר זה בהמעין נ, ב, [216] עמ' 105-107. ועכ"פ האמור כאן בעניין גיוור קטנים אמור אף לפי הבנת הרב עמיטל בשיטת הגרש"ז. וגם אין לומר שיש איסור לפני עיוור אך הזכות גדולה מהמכשול, דבמקרה שהזכות גדולה מהמכשול, הגרש"ז עצמו בתחילת תשובתו הנקיל סובר שאין איסור לפני עיוור. ועל כרחנו שסבר שבגירות ללא קיום מצוות, יש מכשול והוא גדול מהזכות.

ד. חידוש הבית יצחק שהגיוור נחשב זכות בכל מקרה מכיון שמקנה חלק לעולם הבא

לעומתם, הבית יצחק (יו"ד ח"ב ק, יא; אה"ע ח"א כט, ח) חידש שעצם היהדות מהווה זכות יותר גדולה מהחובה שיש בעבירות שיעבור, ולפי זה ניתן לגייר קטן אף אם יש חזקה שלא ישמור תורה ומצוות. דבריו הובאו בהסכמה בשו"ת אחיעזר (ג, כח) וביביע אומר (ב אה"ע, ד). פוסקים נוספים כתבו שגירות כזו חלה בדיעבד (פשוט דברי הרב צבי הירש קלישר בשו"ת ר' עזריאל הילדשיימר יו"ד סי' רכט-רל; הרב הנג בקובץ אור ישראל, שנה ח' גיליון א' (כט) עמ' כו'; ועוד פוסקים וכדלהלן).⁴

מה יענה הבית יצחק לטענה שקטן זה "בהפקירה ניחא ליה"? הוא יצטרך לחוסף ולחדש שבקטן, לא רק שמניחים שלא נוח לו בהפקר, אלא בית הדין רשאי להתעלם מדעתו של הקטן, ולהחליט מה טוב עבורו ללא תלות בדעתו באותו רגע, שהרי קטן אינו בר דעת, וגם ללא תלות בדעה שתהיה לו בגדלותו, כאשר יתרגל כגדול לחיות ללא תורה ומצוות ולא יהיה מעוניין בגירות זו. והדברים מחודשים מאוד, ונראה שלא בכדי מיאנו כל האחרונים הנ"ל בסברה זו, ונקטו בפשטות שקטן שחזקה עליו שלא יקיים מצוות, אינו בכלל דברי הגמרא.

הבית יצחק מנמק את דבריו וכותב שאם יתייגר, אף אם יחטא "מכל מקום יש לו חלק לעולם הבא, מה שאין כן אם ישאר נכרי". ואולם הדברים אינם ברורים כל כך, לתרי גיסי: מחד גיסא, באותו מקום שנאמר שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא (משנה סנהדרין י, א), נאמר שהכופרים והאפיקורסים אינם בכלל זה, ויעוין עוד ברמב"ם (שו"ת ור"ש) ודאי לנו שלא יקיים המצוות, אבל הכא שקטן הוא, יש לומר שיהנוג בדרכי יהדות, וגם חלק לעולם הבא. ומאידך גיסא, הקביעה שאין לגויים חלק לעולם הבא אינה מוסכמת, ונחלקו בזה ר' אליעזר ור' יהושע (תוספתא סנהדרין יג, ב; מדרש תהלים ט, טו), ולר' יהושע יש לגויים חלק לעולם הבא אם אינם רשעים. ולהלכה מקובלים אנו שבמחלוקת ר' אליעזר ור' יהושע, הלכה כר' יהושע (הלכות גדולות מהד' מכוון ר"ס טג; ר"ש שביעית ז, ו; רמב"ן חולין נח, א ד"ה וכו'; תוס' הרא"ש סוטה ב, ב ד"ה דדילמא; ועוד רבים). ולפי הרשב"א (שו"ת א, רמב) יש תוקף לכללי ההכרעה במחלוקת תנאים גם כשדומר על מחלוקת בהשקפה ולא רק בהלכה.

ה. שיטת החבלים בעמים

דברים דומים במסקנתם אך שונים בנימוקם, מצאנו בשו"ת חבלים בעמים (ד, יו"ד ל), לר' יהודה לייב גרויבארט שהיה רב בטורונטו לפני השואה. אף הוא ישב על מדוכה זו, ונקט שהגיוור מהווה זכות לקטן בין אם ישמור מצוות ובין אם לאו, ואלו דבריו:

ואין לומר דכל הטעם שמלים משום שזכות הוא לו וכל זה שייך רק אם יהיה זהיר במצוות, אבל בנידון דידן שאביו נשוי נכרית אף אם יתייגר הבן ספק גדול אם ישמור הדת ואין זו זכות כלל וכמו שכתבו תוס' (יבמות מח, א סד"ה אלא) דאין טוב לחייבו במצוות אם אינו חפץ לקיימן, דיש לדחות, שאני התם שהוא גדול ומוחה בפיו, ודאי לנו שלא יקיים המצוות, אבל הכא שקטן הוא, יש לומר שיהנוג בדרכי יהדות, וגם אביו ישוב בתשובה, וספק הוא. ועוד יש לומר דאף אם לא יקיים המצוות הוי זכות, שנכנס בברית ישראל. בדבריו מועלים שני נימוקים להשיר גירות כזו לפחות בדיעבד: א. בגדול אין לגייר כשברור שלא יקיים את המצוות, אך בקטן "ספק הוא". ב. יש לומר שאף אם לא יקיים המצוות, הגיוור מהווה זכות עבורו. ולפי האמור לעיל, יש לדון על שתי הטענות: הטענה הראשונה אינה ברורה כל כך, ונראה שהדבר טעון בדיקה

⁴ ומכל מקום הוא התנגד לגיורים כאלה לכתחילה, וז"ל: "הצדק עם רום מעלת כבוד תורתו, שאין לבית דין כשר להזדקק בעניני גירות כאלה, אך אין אני מוצא לנכון שירעישו על זה רבני הדור ולצאת במחאה גלויה נגד הגרות, כפי בעיני עמי הארץ זהו כחלול השם". ולפי זה לא מובן מה שכתב הרב אברהם סתיו (לעיל הערה 2, עמ' 235 הערה 33) שהאחייעזר "התלבט" בעצם השאלה אם נכון לגייר לכתחילה. וצ"ע.

⁵ ביבי"א הלשון היא: "אם יש חשש גמור שיחלול שבתות וי"ט ויאכלו מאכלות אסורות בגדלם, ויחזיקו בדת אמס", והיה מקום לחלק בין מקרה שבו יש ירק "חשש" אבל יש גם סבירות משמעותית שישמרו מצוות, ובין מקרה שבו יש חזקה שכך יהיה. ואולם הביבי"א הסתמך בדבריו על תשובת אחיעזר, ומכך משמע שלא חילק בין חשש לחזקה.

⁶ ישנה אפשרות להבין כך גם בדברי המהר"ש (ו, קט), שהזכיר כמסיח לפי תומו גיור של קטנים "שאבותיהם מורגלים אותם לכתוב בשבת קודש וכדומה", וכתב שאין חילול השבת שלהם נחשב למחאה משום שהם תינוקות שנשבו. אך לא דן על עצם הגדרת הגיור כזכות. ויש שתי אפשרויות בהבנת דעתו: או שסבור כאחרונים שהכשירו גיור כזה, או שהתייחס למקרה שבו "אבותיהם" אינם עוברים על כל התורה אלא רק מתרפים בשמירת המצוות. ומכך שהזכיר דווקא תנאי שבבת קודש ולא כתב שהאבות אינם שומרים תורה ומצוות, משמע קצת כאפשרות השנייה. וכך נראה גם מכך שלא קפץ על גיור האמהות של אותם קטנים, ונראה שהן קיבלו עול תורה ומצוות. גם בתעלומות לב (ג, לב, ב) הזכיר גיור של קטן עם אמו הנכריה, וכלשונו: "ומצעות שהציעה לו באיסור תציע לו בהיתר", והרי אם לא תטבול לנידונה לא יהיה שום היתר, ואדרבה יהיה איסור גדול יותר, שכן גויה בלאו ונידה בכרת. ועל כרחנו שהאם קיבלה עליה עול מצוות, ולא דמי לנידון דידן. ובשו"ת מהר"ם שיק (סי' רמח) דן על גיור קטן ללא אימו, אך לא נחית לדון בשאלה מה הענין הצפוי לקטן זה, ולכן גם מדבריו אין להביא אין להביא ראייה לנידון דידן. וכן גם מעצי הלבנון (יו"ד סד), בנין דוד (מייזלש, סי' מה) וספר השבי"ט (מהד' תשל"א, ח"ד עמ' ט). ואין למדן הלכה מפי תלמוד. וגם מהלשון זהב (טבל, שו"ת סי' י' עמ' כז ד"ה ועל) אין להביא ראייה לנידון דידן, דהוא גיור קטנים בני גויה רק בכגון שהם "מתנהגים בדת יהדות", והוא מדגיש זאת כמה פעמים בתשובתו, ואדרבה, מדבריו משמע קצת שאלמלא כן לא היה תוקף לגיורם. וכל זה שלא כדברי הרב אברהם סתיו (לעיל הערה 2, עמ' 236-235) שבהי"א ראייה מהמקורות הללו לשיטה המכשירה גיור קטן גם כשחזקה עליו שלא ישמור מצוות. אמנם מתשובת הגר"ש קלוור (טוב טעם דועת יו"ד רכט סד"ה אשת) משמע שניתן לגייר לכתחילה תינוקות שאימה גויה אף על פי שאביה אינו שומר מצוות. וכן מבואר בתשובת הרב אברהם לייב לויטן (הפרדס יא סי' טו חוברת יא סי' פ).⁷

במציאות, ואין זה נכון לקבוע ככלל שאצל כל הקטנים מדובר בספק. והרי קיייל דסוקלין ושרפין על החזקות (קידושין כ, א), ואין לנו רשות להגדיר מקרה כספק שקול אם יש בו חזקה ברורה לאחד הצדדים. וגם לא ברור כל כך מדוע כשגדול מתגיייר אין מתחשבים באפשרות שיחזור בתשובה אך כשקטן מתגיייר מתחשבים באפשרות שאביו יחזור בתשובה. וגם על הטענה השניה יש לדון, דלאורה לפי דבריו היה אפשר לגייר גם גדול בעל כרחו מדין זכין לאדם שלא בפניו, וזה ודאי אינו, כמפורש בגמרא. וצ"ע.

ו. חילוק המטה לוי בין גיור מדעת בית דין לגיור מרצון האב

ובשו"ת מטה לוי (יו"ד נד ד"ה אמנם כל) נקט שכל הצורך בהגדרת הגירות כזכות, לא נאמר אלא בקטן שמתגיייר על דעת בית דין, אך בקטן שאביו מביאו להתגיייר אין צורך בהגדרת הגירות כזכות, משום שיש להניח דניחא ליה לקטן במאי דעביד אביו. ודבריו מבוססים על האמור בגמרא (כתובות שם) שבמקרה של גר שנתגיירו בניו עמו, אין צורך בדעת בית דין.

ואולם נראה שאין אפשרות להוכיח מדברי הגמרא הללו שגירות כזו נחשבת זכות אף כשחזקה על הקטן שלא יקיים מצוות, שהרי הגמרא התייחסה בסתמא לגר שכנס תחת כנפי השכינה ומקבל עליו עול מצוות. ובה באמת ניחא לקטן במאי דעביד אביו. אך מקרה שבו הגירות לא נעשית אלא ממניעים חברתיים וכדומה ואין כוונה לקיים תורה ומצוות, אינו כלול במה שאמרה הגמרא. ולכאורה פשוט שהכלל דאין חבין לאדם שלא בפניו חל גם על אביו של האדם. ואם כן לא מביעיא שאין לבית דין לשתף פעולה עם גיור כזה לכתחילה, אלא שאף בדיעבד צריך עיון אם הגיור מועיל. והמטה לוי (שם ד"ה אלא) כתב שהגדרת הגיור כחובה וכמכשול עבור אדם כזה היא גידוף השם ח"ו, משום שיוצא שהיהדות מהווה חוב וגנאי לאדם זה. אך לכאורה הדברים אינם מובנים, שהרי מקרא מלא אומר: "ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופשעים יכשלו בהם" (הושע יד, ט). וגם הקרבנות הם מכשול עבור זר וטמא שרוצים לאוכלם, ואין בכך שום גידוף. וצ"ע. ועוד טען שם שלפי ההנחה שגיור מהווה חובה אם לא מקיימים מצוות, תהיה עבירה ללמד תורה לבני ישראל משום שה' ידקדק איתם. וגם זה אינו מובן, שהרי יש מרחק רב בין הנידונים, ואין שום מקום להשוואה בין צדיק שה' מדקדק איתו על מעינות מוסריות, ובין אדם שאינו שומר תורה ומצוות. ואין הכי נמי, שאם ידוע שאנשים לא יקיימו את מה שמלמדים אותם, אזי אין ללמדם את הדברים הללו תורה, ובה נאמר הכלל שמוטב יהיו שוגגים ואל יהיו מזידיים. ועוד, ששגת תלמוד עולה ודון, וכל יהודי חייב ללמוד את חובותיו, אך גוי אינו חייב להתגיייר.

ז. חיידושו של האגרות משה

הגר"מ פיינשטיין עסק בסוגיה זו בשלושה מקומות בכתביו. בשני מקומות (אג"מ יו"ד א, קנח; ד"מ שבת ח"ב סד, יא, ע"מ תקבא) הסתפק בשאלה אם גיור כזה הוא זכות או חובה, וכתב שצריך עיון בעניין זה. במקום שלישי (אג"מ אה"י ד, כו, ג) נשאל אם מותר ללמד בבית ספר שלומדים בו ילדים שאמותיהם עברו גיור פרומי או קונסרבטיבי שבדודאי אינו כלום, והם גויים. והשאלה היא האם מותר ללמד שם תורה, או שאסור משום הכוללת גוי באיסור לימוד תורה לגויים. בסוף תשובתו המליץ לגייר את אותם ילדים, וכתב: אף אם לא יתגדלו להיות שומרי תורה, מסתבר שהוא זכות, דרשעי ישראל שיש להם קדושת ישראל ומצותן שעשויין הוא מצוה והעבירות הוא להם כשגגה, הוא גם כן זכות מלהיות נכרים.

ודבריו הובאו כראיה לכך שניתן לגייר קטנים אף כשחזקה שלא ישמרו מצוות. ואולם יש להעיר בזה כמה הערות. ראשית, גם בתשובה זו האגרות משה לא נקט את הדברים בתורת ודאי, אלא רק כסברה נוספת לחזק את ההמלצה לגייר, ואין שום אפשרות ללמוד מכאן מה היה אומר על מציאות שבה ברור שהקטן לא ישמור תורה ומצוות, האם היה סומך בכל כוחו על הדבר "מסתבר", או שהיה נמנע מכך. ולאור דבריו בשני המקומות הנוספים, נראה שלא הוה פסיקא ליה מילתא, והוא כתב זאת רק כצד נוסף לסמוך עליו. ובאמת ברור שישנו הבדל משמעותי בין קטן הלומד בבית ספר אורטודוקסי, מבחירת הוריו שאינה קשורה לרצונם להירשם כיהודים ברישום האוכלוסין, ובין קטן שחזקה עליו שלא ישמור מצוות בגדלותו. וכבר עמד בזה בשו"ת שלמי חובה (יו"ד נט ד"ה ומה שהדגישו). שנית, לכאורה דברי האגרות משה אינם מובנים: מדבריו עולה שאותם קטנים אינם יכולים להיות מזידיים, שהרי אם ישמרו תורה – מוטב, ואם לא – יהיו שוגגים. האם אין שום אפשרות שיהיו מזידיים? כלום נקבע במקום כלשהו שגור עבירות, לעולם לא יהיה מזיד? והרי מדובר על קטנים שמכירים את תורת ישראל מילדותם ומתחנכים במוסד אורטודוקסי, ובפשטות אין לדונם כתינוקות שנשבו. שלישית, לא ברור מה המקור לקביעה שהזכות בהשתייכות לעם ישראל גדולה מההפסד שבעבירות רבות מספור. אם קבלה היא נקבל, אבל אם הדברים נאמרים מסברה, נראה שקשה לסמוך עליהם ללא ראייה ברורה. וכאמור לעיל, רוב האחרונים שנדרשו לעניין, נקטו להיפך.

ח. שני חיידושו של השיח נחום

הרב נחום רבינוביץ' (שו"ת שיח נחום, סח) נדרש לשאלת גיור קטנים שלא ישמרו תורה ומצוות, ונוקט בהחלטיות שניתן וצריך לגיירם, וכותב:

מעתה נראה אנו, איזו חובה יכולה להיות כאן? ברור שעצם הגירות הוא זכות גדולה, שהרי הוא נכנס תחת כנפי השכינה, וממילא אף הוא נכלל במה ששנינו (סוף מכות): "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר: ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר", ופירש הרמב"ם (פיחמ"ש שם): "מחמת רבוי המצוות, אי אפשר שלא יעשה האדם אחת בכל ימי חייו בשלימות, ויזכה

להשארות הנפש באותו המעשה". ומביא שם דוגמה של מעשי צדקה וגמילות חסדים, שרוב בני אדם תזדמן להם מצוה כזו. שמא תאמר, הלא כנגד מעשה אחד של מצוה, אם לא יחנכוהו לתורה ויראת שמים הלא מן הסתם יעבור כמה וכמה עבירות חמורות כקלות בחיבי כריתות ומיתות וכיוצא בזה. זה אינו, כי קלקלתו תקנתו, הלא כבר פירש רבינו הגדול (רמב"ם הל' ממרים ג, ג) במי שחי "לבין הגויים וגדלוהו הגויים על דתם, שהוא אנוסי", והוא פטור מכל העונשין. היינו שהשוותה בגמרא (שבת סח, ב) תינוק שנשבה לבין הנכרים וגר שנתגרר בין הנוכרים – שניהם אינם חייבים אלא חטאת אחת, כאשר ייודעו על כל סוג עבירה שעברו, אבל מעונשין ודאי פטורים הם. נמצא שהגירות היא זכות גדולה, ואין שום אפשרות של חובה כלל.

בניגוד לאחרונים הנ"ל – הן המכשירים גיור כזה, הן הפוסלים אותו אפילו בדיעבד – שלא חלקו על ההבנה שעבירותיו של אותו גר הן עבירות, ואף בניגוד לאגרות משה שהודה שגר זה יהיה לפחות שוגג בעבירות, מחדש הרב רבינובין, ש"אין שום אפשרות של חובה כלל". ולשיטתו, אפילו אם הקטן יכיר את התורה ואת המצוות (וכדבריו בהמשך תשובתו): "חייבת החברה שלנו לספק להם בתי ספר שבהם ילמדו להתקרב לתורה ומצוות, ואין צריך לומר שיש לנסות לשכנע את ההורים שגם הם יתקברו ליהדות", יש לו פטור מראש, ואף אם יעבור על כל התורה כולה, ייחשב כאנוס. אם הדברים נכונים, הרי שהם פוטרים אותנו מהצורך לשקול במאוזנים את הזכויות והעבירות, שכן כל העבירות אינן נחשבות לכלום, ורק המצוות נחשבות, וזו בוודאי זכות. ואף שאחרונים רבים נקטו שבמקרה כזה הגיור הוא חובה, לדידו של הרב רבינובין "ברור" שהוא זכות גדולה.

ואולם מלבד מה שרוב בניין ומניין של האחרונים לא נקטו כך, נראה שגם בזה יש להעיר כמה הערות: ראשית, לכאורה לא ברור מדוע מדמים את הקטן הזה, שאם יתגשם חזונו של הרב רבינובין הוא יתחנך בבית ספר דתי וילמד לקיים תורה ומצוות, לתינוק שנשבה לבין הגויים.⁷ שנית, לכאורה פשוט וברור שגם באונס ישנה עבירה כלפי שמים, ומי שאחראי עליה הוא אותו אדם שיצר את האונס. וכי יעלה על הדעת שמוטב לראובן לאיים על שמעון שם לא יחלל שבת יהרגהו, בטענה שהמעשה שנעשה כתוצאה מן האיום הוא מעשה היתר, שהרי שמעון אנוס הוא? ודאי שראובן יתן את הדין על כך. ולפי זה נראה לכאורה שבנידון דידן מי שיצר את האונס הוא מי שמכר כדבעי את תורת ישראל ובכל זאת נתן ידו ליצור מציאות שבה נעברות כל העבירות של אותו גר – קרי, תלמידי החכמים שביצעו את הגיור, וכדברי הגר"ש אורבך הנ"ל שהזהיר את הדיינים המגיירים מאיסור דאורייתא של לפני עיוור. ובשולי הדברים יש לציין שדברי הרמב"ם בענין הגדרת בני הטועים כתינוקות שנשבו גם לאחר שהכירו את דת ישראל, אינם מוסכמים (ועיין רמב"ן ב"מ עא, ב ד"ה ועוד בענין; התרומות מו, א; ר"ן ח"י ב"מ עא, ב ד"ה ונשאל; נימוקי יוסף ב"מ מב, ב בדפי הרי"ף ד"ה עובד כוכבים; תשב"ץ ג, מז), ואכמ"ל.

חידוש נוסף חידש הרב רבינובין, והוא שגם מתנגדי גיור קטנים כאשר חזקה על הקטנים שלא ישמרו מצוות, לא היו מתנגדים לו אם היו חיים בזמננו. וכך כתב:

ואמנם, הרואה יראה בכמה תשובות של גדולי הפוסקים בדורות האחרונים שפקקו בזכות הגיור, אבל מבין השיטין עולה ברור שיעקר החשש שלהם היה כדי להתניע את בחורי ישראל שלא יקחו להם נשים מכל אשר בחרו מוגויי הארץ, ורצו לגדור גדר כדי להרחיקם מקהל ישראל. ראה למשל דבריו היוצאים מלב כואב של הגר"י וינברג זצ"ל בספרו שרידי אש (ח"ב סי' צו): "אין לנו ללמד זכות על אלה שנשאו נוכרית. אדרבה, עליו להתרחק מהם ולהיבדל מהם, ולהכריזו על בניהם ובנותיהם שהם גויים גמורים ואסור להתחתן בהם". ודאי שבתנאי החיים בגולה – צדקו דבריהם, וחייבים דיניי ישראל לעמוד על המשמר לא לתת יד לפושעים. אבל לא כן המצב היום בארץ. ההימנעות מלאגרי קטנים, לא רק שלא תתרום להתרועע מפני נישואי תערובת, אדרבה – היא תביא להתפשטות המגיפה בצורה נוראה רח"ל. לפיכך, בנידון שלנו, ברור שאין להוסיף סייגים וגזירות אלא שיש להעמיד הדין על תלו, ולהכניס כל הנפשות הללו תחת כנפי השכינה⁸ בלי היסוס ובלו שהיה כלל וכלל.

ויש לבחון בלשונות הפוסקים, האם הם התנגדו לגיור קטנים משום ש"רצו לגדור גדר" ו"להוסיף סייגים וגזירות" או משום שסברו שגיור כזה אינו זכות. השרידי אש עצמו (א, מו הנ"ל) כתב: "ובימינו, זה שנשא נכרית והיא לא נתגירה כד"ת, בוודאי אינו שומר דיני כשרות ושבת והתינוק שמתגייר אוכל אחר כך נבילות וטריפות ואם כן אין **גזירות זכות לו, ואין גזרות כלום**". ואולי נעלמה תשובה זו מהרב רבינובין, שהזכיר רק את תשובת השרידי אש בחי' סי' צו. וזכר יצחק כתב: "כיון דאנו יודעים דיעבור בודאי על כל איסורין שבתורה כשיתגדל בבית כזה, אם כן אין זה זכות לו כי אם חובה, ובכגון דא לא אמרו זכין לאדם". והפרי השדה כתב: "ובאמת גרות כי האי לא מקרי **גרות כלל**". והדור רביעי כתב: "אין לך חוב גדול מזה לגיור, ולא מהני הגירות כלל". והרא"ה קוק כתב: "בנידון דידן שבדאי בגדלותו גם כן לא ישים לב לקיים

⁷ ואין לומר שעצם העובדה שיש חזקה שלא יקיים מצוות מחשיבה אותו כאנוס, שהרי מפורש בגמרא בכמה מקומות (שבת קמח, ב; ביצה ל, א; ב"ב ס, ב) שיתכן מצב שבו חזקה על אדם שלא יקבל תוכחה, ועל מצב זה נאמר "מוטב יהיו שוגגין ואל יהיו מזידין", ומפורש יוצא מזה שלמרות החזקה, הידיעה מה חובתו מחשיבתו מזיד.

⁸ יש להעיר שמצאנו (ב"מ פד, א) שחזרתו בתשובה של ריש לקיש נקראת בשם קירוב השכינה, ומזה נראה שגם כאשר חכמים קראו לגיור קירוב תחת כנפי השכינה, הם לא התכוונו לעצם המעבר מגויות ליהדות אלא לכניסה לחיי יהדות אמיתיים.

המצוות, כיון שעיקר גידולו וחינוכו הוא בענין פריקת עול של קיום המצוות, הרי יחסר כח הקבלה של המצוות לגמרי, ואין כאן גירות.⁹ ועוד כתב: "וכשיתגדל עוד לא יקבל עליו המצוות לפי האומדן, אם כן לא היו גירות כלל". והתבצלת השירון כתב: "דאם יוגדל ולא יקבל עליו המצוות, נעשה נכרי למפרע, והעולם לא ידעו מזה". והדברי יואל כתב: "באופן כזה אסור לקבל הילד לגירות ואינו מועיל". והדברי אהרן כתב: "גם יהיה זאת לפוקה ולמכשול לבני ישראל, כי כשיגדל ידמה בעצמו שהוא ישראל לישא בת ישראל ובאמת קידושו לא היו קידושו". והמנחת יצחק כתב: "וכל זה שייך אם נתגדל בדרך התורה, אבל אם המגדלים אינם נוהגין כשורה, לא רק שאין כאן חזקה ורובא שנוהגין כדת, אלא שיש רובא וחזקה להיפוך, וממילא לא מהני אף אם נתרצה אחר כך, והגרות בטל ומבוטל מתחילתו מטעמים דלעיל. וזה פשוט". והחלקת יעקב כתב: "ובאנשים כאלו מחללי שבתות ופורקי מצוה, ודר עם נכרית, בטח יתחנך בחינוך כזה, ובגירות זו מוגלג עליו חוב לדורות עולם להיות נענש על כל מעשיו, ודאי דאין כח להאב להביאו לבית דין לגירוי". והמשנה הלכות כתב "העושה גירות כזו שאין מקבלין עליהן קבלה על הכל, אם כן אין כאן קבלה וליכא גירות".¹⁰

ט. משמעות הכלל 'זכין לאדם שלא בפניו' בגיור קטן

הרב רבינוביץ בתשובתו ציין לדברי התוס' (סנהדרין סח, ב ד"ה קטן), שמהם משמע שבגיר קטן לא מתקיים דין 'זכין לאדם שלא בפניו' הרגיל, ומוזה למד ש"ברור שאין חלות הגירות תלויה כלל באפשרות לזכות עבור הקטן", ונחלק בזה על כל האחרונים הני"ל, מכל הסייעות, שדנו אם הגירות נחשבת לזכות או לחובה. לפני שנדון בדברי התוס' הללו, נעיין בגמרא בכתובות ובראשונים. בגמרא הקשו על דברי רב הונא שאמר שגר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין: "מאי קא משמע לן? דזכות הוא לו, וזכין לאדם שלא בפניו? תנינא: זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו". מפשטות הגמרא נראה שיש זהות מלאה בין דינו של רב הונא ובין מה שנאמר במשנה (עירובין פא, ב) שזכין לאדם שלא בפניו; שהרי אם היה חידוש כלשהו בדברי רב הונא, לא היתה הגמרא מקשה "מאי קא משמע לן".

כך עולה גם מדברי הראשונים על אתר: רש"י (כתובות שם ד"ה מהו) כתב שההוה אמינא שממנה בא רב הונא לאפקי היא שאין מזיירים גר קטן משום שחובה היא לו "וואין אדם נעשה שליח לאדם לחובתו שלא בפניו", ומבואר שיש כאן שליחות גמורה. כך כתב גם הר"ם בפסקיו (כתובות שם) לפי אחד מכתבי היד (וכן הוא בנוסח הנדפס בצדי הגמרות, בטעות בשם 'תוספות ר"ד'). והתוס' (כתובות שם ד"ה מטבילין) כתבו: "ותימא, דהא זכייה הוי מטעם שליחות [...] ואם כן היאך זכין לקטן, והלא אין שליחות לקטן". ומבואר שהזכייה היא ממש כפשוטו. התוס' ממשיכים ומחדשים שחכמים תיקנו באופן מיוחד שתהיה שליחות לקטן במקרה זה, והפקיעו את דין התורה האוסר על בת ישראל להינשא לקטן זה. דברים דומים כתבו גם הר"ש משאנץ (בתוספותיו לכתובות שם ד"ה אמי רב), הרא"ש (בתוספותיו ד"ה גוי קטן), השיטה מקובצת בשם שיטה ישנה (ד"ה עוד הקשו), ההגהות אשרי על הרא"ש (א, כג) בשם מהר"ח, והאגודה (א, ט). גם הרשב"א (ד"ה מאי) נקט שמדובר בזכייה לאדם שלא בפניו לכל דבר, שהרי כתב: "וואף על גב דקיי"ל שאין זכין לגוי כדאיתא בפרק איהו נשך (ב"מ עא, א), הכא שאני שגירותו וזכותו באין כאחד". ויעוין עוד בדבריו (קידושין כג, א ד"ה אי הכי; ב"מ עא, ב ד"ה רבינא). וכן כתב הר"ן בחידושו (ד"ה תנינא; וכן מוכח מהר"ן על הר"י ד, א ד"ה ולענין). וכן מוכח מדברי הר"יב"א (ד"ה מאי), שכתב שמשונייתו מוכח שזכייה אינה מדין שליחות ודלא כתוס' שנקטו שזכייה היא מדין שליחות. כך מוכח גם מדברי הרמב"ן (ב"מ עא, ב ד"ה הא) והראב"ה (ד, תתקיז).

לעומת כל הראשונים הללו, התוס' בסנהדרין נקטו שזכייה היא מדין שליחות ושאין שליחות לקטן, ולאור זאת כתבו:

ומיהו קשה מההיא דפ"ק דכתובות דאמרין גר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין, ולכל מילי חשיב גר להתירו בבת ישראל, וקידושו קדושין ובני חולצין ומייבמין ולכל מילי דאורייתא. ולא משמע שיהא

⁹ ומדבריו תשובה מוצאת לטוענים שאם הקטן לומד בבית ספר דתי, די בזה כדי לאפשר את גיורו, שהרי הרא"ה קובע שהולכים אחר "עיקר גידולו וחינוכו", ופעמים רבות מאוד עיקר גידולו וחינוכו של ילד בישראל של ימינו הוא מה שמקבל בבית הוריו ובסביבתו, וחיונו זה גובר על מה שמקבל בבית הספר. וראה גם בדברי השמש ומגן (ג, יו"ד סב): "אם כל מה שהוא לומד אצל המורה [בבית הספר], רואה ההיפך ממש בבית החורים, אזי אי אפשר לו ביום אחר לקיים דברי המורה. ולכן כל זמן שהאדם לא נתגירה כראוי, אי אפשר לגייר הילדים, והרי זה כטובל ושרץ בידו".

¹⁰ אף ר' יצחק אלחנן ספקטור כתב שהגיור זכות אינה אמורה על מפרק כזה: "יבכהאי גוונא לא מיקריא זכות רק חובתי", ומפורש שזה טעמו להתנגד לגיור כזה, ולא הרצון להוסיף סייגים וגזירות. ויעוין בשו"ת ר' עזריאל הילדסהיימר (יו"ד סי' רכט, אות כז) שכתב: "בגרים נצטוונו להדותם, ומכל שכן שלא להביא התחייבות גדול כזה כל ימיו לתניק שלא עשה לנו שום דבר ואנו משימין עליו התחייבות שאין לשער ערכו", אך נראה מדבריו שלא נחית להכריע הלכה למעשה האם גיור כזה יועיל בדיעבד או לא. ויעוין עוד בהתערורות תשובה (מהד' ירושלים תש"י; ד, קמב) שכתב שגיור זה אינו זכות, ומכך משמע שגם בדיעבד אינו גיור, אך לשונו היא "ויטוב יותר שלא יתגייר" ומוזה משמע שאם התגייר, בדיעבד גיורו תופס. ונראה שלא נאמרו דבריו אלא בכגון ש"ספק אם ילך בדרכי התורה", כלשונו, אך אם חזקה שלא ילך בדרכי התורה, הוא מודה שאין הגיור מועיל גם בדיעבד. אף הרב שלמה גורן (שנה בשנה תשמ"ד עמי' 151-155, ונדפס גם בספרו משנת המדינה עמי' 191-202) שחי בארץ ישראל התנגד בתחרות לגיור כזה. ויעוין עוד בשו"ת בני בני (ב, לו) שהתנגד לגיור כזה, אלא שנקט שהוא מועיל בדיעבד. ובשו"ת שלמי חובה (יו"ד נט) התנגד בתחרות רבה לגיור כזה, ולא הכריע בשאלה מה דינו בדיעבד. והרב אברהם שרמן (ותקף גיור קטן שהתחנך בחינוך חילוני, אורייתא יח עמי רח-רח"ה) טה לפסול את הגיור גם בדיעבד, אך למסקנה כתב שהוא ספק גיור. אמנם כבר העיר הרב אברהם סתיו (לעיל הערה 2) שלכאורה נעלמו ממנו דברי האחרונים שהכשירו גיור כזה בדיעבד.

מטעם דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה – חדא, דהני מילי בשב ואל תעשה והאי קום עשה הוא; ועוד, מדפריך מאי קמ"ל תנינא זכין לאדם שלא בפניו.

ונראה דזכייה דגירות לא דמי לשאר זכויות, דמה שבית דין מטבילין אותו, אינם זוכין בעבורו אלא הוא זוכה בעצמו ובגופו שנעשה גר ונכנס תחת כנפי השכינה. והא דפריך בכתובות: תנינא זכין לאדם שלא בפניו, ומשני מהו דתימא עובד כוכבים בהפקיאה ניחא ליה – היינו משום דאם היתה חובתו, לא היה לבית דין להתמצע להכניסו גופו בדבר שיש לו חובה. ואפילו בתינוק דלאו בר דעת חשיב גר, מדמייתי מקטנה פחותה מבת שלשה שהזכייה בעצמו הוא כדפרישית, שהמילה והטבילה בגופו.

ומבואר בתוס' שהבינו שמקרה זה שונה מהמקרה הרגיל של זכין לאדם שלא בפניו: במקרה הרגיל האדם שעבורו זוכים לא עשה כל מעשה, וכגון שראובן הגביה חפץ עבור שמעון. ואילו כאן הקטן עשה בגופו מעשה של טבילה ומילה, ואף אם לא עשה מעשה – הייתה לגופו מעורבות במעשה, "שהמילה והטבילה בגופו". ומכיון שכן, יש לומר שגירות הקטן מועילה גם במקרה שבו אין היא חשובה זכות, שהרי אין כאן תורת שליחות.

ואולם, מלבד מה שכל הראשונים הני"ל לא הלכו בדרכם של התוס', וכנ"ל, יש לדון בזה גם לגופו של עניין. ראשית, אם כוונתו של רב הונא בדבריו לומר שיש הצדקה לכך שבית דין מכניס עצמו לעניין הגיור, קשה שהגמרא קבעה שחידושו של רב הונא הוא ש"זכין לאדם שלא בפניו", הרי זה לא מה שהוא אמר. כך שמה שהקשו התוס' על האפשרות שיש כאן דין מיוחד של חכמים (כשיטת התוס' בכתובות), קשה במידה מסוימת גם על שיטתם.

שנית, הרי קטן אינו בר דעת, ומדאורייתא אין קניינו קניין (גיטין נט, א; רמב"ם מכירה כט, א; שו"ע חו"מ רלה, א), ואם כן, לא מובן כיצד נפתרה הבעיה שעוררו התוס', של עקירת דבר תורה בקום עשה. ואם נתרץ שחל כאן קניין ממוני שמשפיע על המציאות האיסורית, ואתי דרבנן ומהני לדאורייתא (ראה אנצקלופדיה תלמודית ערך דברי סופרים הערות 178-195), את זה אפשר לומר גם לפי האפשרות של הראשונים בכתובות. ולגופו של עניין כבר כתבו הראש"ש (בתוספותיו כתובות יא, א ד"ה גוי קטן) וראשונים נוספים שחכמים יכולים לעקור דבר מן התורה גם בקום עשה. והתוס' (כתובות שם ד"ה מטבילים בפירושים הראשון) וראשונים נוספים כתבו שהגירות מועילה רק מדרבנן, וכן כתב הב"ח (יו"ד סי' רסח אות ז) בדעת רש"י.

שלישית, לא ברור מדוע העובדה שהמילה והטבילה נעשות בגופו של הקטן, פוטרת מהצורך שהמעשה יעשה מדעתו או שלפחות ייחשב לזכות. והרי ברור שהצורך בדעתו של אדם חל גם במעשים שנעשים בגופו, ולא יעלה על הדעת להתיר להזיק לאדם בגופו משום שהמעשה נעשה בגופו. ובשלמא אם הקטן היה עושה מעשה, היה ניתן להבין שאין צורך בדין זכין לקטן שלא בפניו, וכתליוהו וזבין (ב"ב מז, ב; רמב"ם מכירה י, א; שו"ע חו"מ רה, א). אך השתא שהגירות מועילה אפילו בתינוק פחות מבן שלוש, קשה להבין את הסברה שבכך. והגע עצמך, אם נבין שהעובדה שהפעולה נעשית בגוף האדם פוטרת מהצורך בדעתו של האדם, אזי גיור של גדול הנעשה בעל כרחו יועיל ובדיעבד אם מלו והטבילו אותו הוא ייחשב יהודי, ואפילו עומד וצווח שאינו רוצה כלל להתגייר. וזה ודאי אינו.

ועל רחנן מוכרחים לומר שגם לפי התוס' בסנהדרין יש צורך בהגדרת הגירות כזכות כדי שהיא תחול. ולא באו התוס' להכשיר בדיעבד גירות שמהווה חובה עבור הקטן ולא נעשתה מדעתו. וכל כוונתם לומר שמכיון שהמעשה נעשה בגוף הקטן, הזכייה של בית הדין אינה חשובה שליחות אלא כעין יד,¹¹ ולכן היא מועילה לקטן אף על פי שאין שליחות לקטן. אבל עדיין חל כאן דין זכין לאדם שלא בפניו. אשר על כן נראה שאין לראות בשיטתם המיוחדת של התוס' בסנהדרין מקור שניתן להשתית עליו את הקביעה שגירות הקטן תחול בדיעבד אף כשאינה זכות עבורו.¹²

י. מי נקרא 'זרע ישראל'?

בהקשר זה וכהשלמה לדברים, יש לעמוד על משמעות המונח "זרע ישראל". מונח זה מוזכר בדרות האחרונים ככינוי לגויים שאביהם או סבם יהודי, וכנימוק להקל בגיורם. ואולם לכאורה אין שום מקור קדום למושג זה, ולהיפך – ביטוי זה מוזכר פעמים רבות בתנ"ך כתיאור לעם ישראל עצמו (מל"ב יז, כ; ירמיה לא, לה-לו; ישעיה מה, כה; תהילים כב, כד; נחמיה ט, ב; דה"א טז, יג), ובמקומות נוספים נזכר הביטוי "זרע בית ישראל" (ירמיה כג, ח; יחזקאל מד, כב) כתיאור לעם ישראל עצמו.

ובנחמיה שם נאמר: "ויבדלו זרע ישראל מכל בני נכר", ופירש המצודות דוד: "מכל בני נכר – מנשים של העובדי כוכבים ובניהן וכמ"ש בעזרא". ובאמת כך מפורש בספר עזרא (ג, א): "ועתה נכרת ברית לאלהינו להוציא כל נשים והנולד מהם בעצת ה' והחרדים במצות אלהינו וכתורה יעשה". מכאן למדנו במפורש שבנים אלו אינם קרויים "זרע ישראל". כך נאמר גם בגמרא (יבמות יז, א): "בנך הבא מן ישראלית קרוי בנך, ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה". וברמב"ם (איסורי ביאה יב, ז): "והבן מן הגויה אינו בנו".

¹¹ וכפי שהתחדש (ב"מ יב, ב; רמב"ם גזו"א יז, א; שו"ע רסח, ה) שיד קונה לקטנה (אך לא לקטן), ולכן חצר וכן ד' אמות קונות לה – כך התחדש בדין מיוחד שגירות קונה לקטן ולקטנה.

¹² יש שטענו שאם הקטן יראה ביהדות זכות אפילו שלא ישמור מצוות, די בכך כדי להגדיר את הגיור כזכות. ואולם הגרי"ש קרויים "זרע ישראל". כך נאמר גם בגמרא (יבמות יז, א): "בנך הבא מן ישראלית קרוי בנך, ואין ההכרה בתוקף התורה והמצוות יכולה להחשיב את הגיור כזכות.

הראשון שמצאתי שמשמש במונח "זרע ישראל" במובן המודרני שלו, הוא הרב צבי הירש קלישר בעל דרישת ציון, בדבריו שנדפסו בשו"ת ר' עזריאל הילדסהיימר (יו"ד סי' רטט, עמ' ער ד"ה ועוד). הרב קלישר מביא ראיה לקביעה שכן הגויה "זרע הקודש יקרא", מפסוק בעזרא (ט, ב): "כי נשאו מבנותיהם להם ולבניהם והתערבו זרע הקדש בעמי הארצות". ודבריו אינם מובנים, כל מה שכתוב הוא שזרע הקודש דהיינו יהודים גמורים התערבו בעמי הארצות, דהיינו נישאו לגויות, ואין שום רמז לכך שהילודים להם נקראים "זרע קודש". וכבר השיב על דבריו בפשטות הרב הילדסהיימר (שם עמ' רעד אות ט), והביא ראיה לדבריו מהירושלמי יעו"ש. ומה שהשיב הרב קלישר (שם עמ' רעח) שמלשון "זרע" נראה שמדובר על הילדים, לכאורה אינו מובן. וכאמור, בכמה מקומות בתנ"ך מכונים ישראל "זרע ישראל" וברור שהכוונה לכל שכבות האוכלוסיה ולא רק לילדים.

ראיה נוספת הביא הרב קלישר מהכתוב על ישמעאל (בראשית כא, ג): "כי זרעך הוא". אולם נראה שגם זו אינה ראיה, שכן אונקלוס מתרגם: "ארי ברך הוא", והמיוחס ליונתן מתרגם: "ארום ברך הוא". הייחוס של ישמעאל לאברהם הוא אישי, ואינו בא להכליל את ישמעאל בכלל "זרע ישראל".¹³ ומשנה מפורשת (נדרים לא, א) קובעת שהנדר הוא מ"זרע אברהם", אסור בישראל ומותר בגויים, ומבאר הגמרא (שם): "ההאיכא ישמעאל! כי ביצחק יקרא לך זרע כתיב. והאיכא עשו! ביצחק ולא כל יצחק". מלבד זאת, כבר השיב הרב הילדסהיימר (שם אות כ) על הראיה הזו מכך שבזמן אברהם עוד לא ניתנה תורה והעולם עדיין לא היה מחולק לישראלים וגויים, וממילא אין להוכיח מכאן דבר. ויעוין עוד בדברי הרב קלישר (שם עמ' רעח) והרב הילדסהיימר (שם עמ' רפב אות יא) שהמשיכו לדון בהכחות אלו.

ובפסקי עזריאל (בשאלות הזמן סד, ד) הביא מקור לכינוי זרע ישראל לגויים אלו, מדברי הגמרא (קידושין עח, א). במשנה (שם עז, א) נאמר:

בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם. ישראל שנשא חללה, בתו כשירה לכהונה. חלל שנשא בת ישראל, גורתו פסולה לכהונה. רבי יהודה אומר: בת גר זכר כבת חלל זכר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: ישראל שנשא בתו, בתו כשירה לכהונה; וגר שנשא בת ישראל, בתו כשירה לכהונה. אבל גר שנשא גורתו, בתו פסולה לכהונה. אחד גר ואחד עבדים משוחררים, אפילו עדי' דורות, עד שתהא אמו מישראל. ר' יוסי אומר: אף גר שנשא גורתו בתו כשירה לכהונה.

ובגמרא הובאה ברייתא:

תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר: גורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, כשרה לכהונה, שנאמר: יוכל הטף בנשים החיוי לכס', והלא פינחס היה עמהם. ורבנן, החיוי לכס' לעבדים ולשפחות. וכולן מקרא אחד דרשו: 'אלמנה וגרושה לא יקחו להם לנשים כי אם בתולות מזרע בית ישראל'. רבי יהודה סבר עד דאית כל זרע מישראל, רבי אליעזר בן יעקב סבר מזרע ואפילו מקצת זרע, רבי יוסי סבר מי שנזרעו בישראל, רבי שמעון בן יוחי סבר מי שנזרעו בתוליה בישראל.

מכך הסיק הרב עזריאל את המסקנה הבאה:

דלא נחלקו התנאים אלא לרבות גם בני גר זכר שנולדו מישראלית או שנזרעו בתוליה בישראל, אבל לדברי הכל, בני ובנות ישראל שנולדו מהנכרית קרויים זרע ישראל, הלכך כשאביו הביאו להתגייר חוזר הילד לעיקר זרעו.

ואני בער ולא אבין דבריו, שהרי אף אחד מהתנאים לא דיבר על "בני ובנות ישראל שנולדו מהנכרית", וכל התנאים ללא יוצא מן הכלל לא הכשירו אלא גורתו או בת גרים, והדיון הוא על כשרות לכהונה ולא על עצם הייחוס לעם ישראל, ומה עניין כל זה לגוי שנולד לאם נכריה? וצ"ע.

יא. דברי הרב חיים אמסלם בעניין תנאי גיורם של גויים שאביהם או סבם יהודים

והנה, בספר זרע ישראל לרב חיים אמסלם שליט"א (ח"א עמ' רפא ואילך) הביא מספר ראיות לכך שבגיר של גויים שאביהם או סבם יהודי, אין קבלת המצוות מעכבת. הראיה הראשונה היא מהרשב"ש (שו"ת, שסח) שלכאורה כתב כך. ואולם השאלה שנשאל הרשב"ש היא מה דינו של "הבא להתגייר וידענו באמת שלא בא אלא לאהבת אשה בת ישראל שנתן עיניו בה", ולא נאמר שחזקה על אותו אדם שימשיך לעבור על התורה גם אחרי גיורו. ורק בנוגע למה שנשאל כתב הרשב"ש: "מיהו זהו בגוי הבא להתגייר, אבל מהאנוסים אלו או מזרעם אין דוחין אותם מפני זה, אבל המקרבן ומכניסין תחת כנפי השכינה עליו נאמר אם תוציא יקר מזולל כפי תהייה". ואם כן, אין להוכיח מכאן למקרה של אדם שאינו מתכוון לקבל עול מצוות. ורק על ההלכה שאין לגייר מי שבא מאהבת אישה, חידש הרשב"ש שבצאצאי האנוסים יש להקל ולגיירם. ויתירה מזו, מדברי הרשב"ש כלל לא ברור שצאצאי האנוסים הם בני גויה, ויותר נראה שלא דיבר אלא בישראלים גמורים. וכך משמע מהמשך דבריו בתשובתו, שציון כמקור לדבריו לר' יוחנן שקירב את ריש לקיש (ב"מ פד, א). והרי ברור שריש לקיש היה יהודי גמור, ואין שום ראיה מקירובו להלכות גרים.

¹³ ולפי זה יש לדון גם על ראיית הפסקי עזריאל (בשאלות הזמן סד, ד) מהפסוק "מזרעך לא תתן להעביר למלך", שחז"ל (מגילה כה, א) העמידוהו בבן מישראל וגויה (ומלבד זאת יש להעיר שמבואר בגמרא שם שהעמדה זו בבן ישראל וגויה אינה נכונה להלכה. ובדברי ישראל (עמ' רעד-רעח) נדחק ליישב זאת, וכן על ראיית הזרע ישראל (עמ' שז) מכך שיהוים אף נחאב נקרא בפסוק (מלי"א כא, כט) "בנו" של נחאב למרות שלפי ההלכה הוא מתייחס לאמו ואינו יהודי.

ועוד הביא הזרע ישראל ראייה מדבריה היכין ובויעו (ב, לא) שכתב על בן הגוייה ש"אינו מותר לבוא בקהל אלא במילה וטבילה", ולא כתב שצריך גם קבלת מצוות. ואולם לכאורה גם זו אינה ראייה, שכן מבואר בדבריה היכין ובויעו שהנידון הוא "לכל מי שבא מן האנוסים לעשות תשובה ולשוב לדת ישראל", ונראה פשוט שאין בדבריו התייחסות למצב של אדם שאינו מתכוון "לשוב לדת ישראל", שעליו דן הזרע ישראל.¹⁴ ומלבד זאת, אין הכרח שהיכין ובויעו תיאר את כל הנצרך לגיורו של גר זה, ולא נפלאות היא שאף אלמלא הלשון "לשוב לדת ישראל" הוא התכוון לגייר רק עם קבלת מצוות. והוא מזכיר שם מילה וטבילה לאפוקי מבני האנוסים שאינם יהודייה שאין טעונים טבילה, יעו"ש. ונראה שעיקר דבריו באו למילה, ולא נחית לפרוש את כל דיני הגיור.

עוד הביא הזרע ישראל ראייה מדבריה הרדב"ז (ד, יב) שכתב על צאצאי המומרים שעברו עליהם כמה דורות של נישואי תערובת "שאם היו רוצים היו יכולים לחזור לדת ישראל", ומלשון זו למד הזרע ישראל שחזרתם היא "כעניין מי שחוזר לצור מחצבתו וחוזר בתשובה". ואולם ברור שאין חולק על כך שיש כאן צורך במילה וטבילה, ואין חולק על כך שכל זמן שלא מלו וטבלו דינם כגויים גמורים לכל דבריהם, והשתא דאתית להכי שהמילה "לחזור" כוללת גם מילה וטבילה, מהיכי תיתי שאת עיקר ה"חזרה" – קבלת עול מצוות, היא אינה כוללת! ואדרבה, נראה שזו ראייה לסתור, שכן החזרה היא "לדת ישראל", ומי שאינו מקבל עול מצוות, כיצד אפשר לומר שהוא חוזר לדת ישראל?

לאחר שלוש הראיות הללו, קבע בעל זרע ישראל את הקביעה הבאה: "הרי לנו **גדולי הראשונים** והפוסקים בדברים מפורשים למי שהוא מ"זרע ישראל" שגיורו אינו בגדר גיור רגיל". ואולם מלבד כל הדחיות הנ"ל יש להעיר שהשימוש בלשון "גדולי הראשונים" אינו מובן, שהרי הרשב"ש חי בדור התפר שבין הראשונים והאחרונים, והיכין ובויעו והרדב"ז הם אחרונים ולא ראשונים.¹⁵

עוד הביא ראייה מדבריה הרדב"ז בתשובה אחרת (ג, תטו) שהצריך רק טבילה ולא קבלת מצוות, כאשר מדובר על צאצאי האנוסים. ואולם השאלה ששאל הרדב"ז עוסקת בצאצאים ש"עתה באים לדת ישראל ומלין, אם צריכין טבילה או לא", וברור שזו הסיבה שלא התייחס הרדב"ז אלא לטבילה, דרק עליה הוא נשאל. ואדרבה, גם כאן מבואר להדיא שמדובר על אנשים שמעוניינים לשמור תורה ומצוות. הוכיח הזרע ישראל מדבריה רב האי גאון (הובאו בשו"ת הרא"ם, נח), שאותם גויים שאבותיהם יהודים, נקראים "זרע ישראל". ואולם דברי רב האי נאמרו על הצדוקים, שהם באמת זרע ישראל וחייבים בכל מצוות התורה, ועליהם כתב: "שהצדוקים תולעת יעקב הם ומלין את בניהם בשבת ומתפללים עמהם כל זה כשהם שומרים מועדי השם המקודשים". והסיק מכך הזרע ישראל ש"אף המוחזקים כגויים, מכל מקום אם הם צאצאי ישראל זהו נקרא תולעת יעקב וזרע ישראל". ואולם בנידון דידן לא מדובר על יהודים ה"מוחזקים כגויים" עקב מעשיהם, אלא על גויים גמורים. ואין הנידון דומה לראיה כלל ועיקר.

עוד הביא ראייה מדבריה הרי"ד (שו"ת, צט) שכתב על בן הגוייה שחוששין שמזרע ישראל נולד, דהיינו שאביו ישראל. אך כבר דחה בעצמו את הראייה, דדברי הרי"ד לא נאמרו אליבא דהלכתא אלא אליבא דשיטת רב שסבור שישראל הבא על הגוייה, הוולד ישראל ממזר. ולפי מה שנפסק להלכה אין מזה שום ראייה. וגם אלמלא דחייה זו, האמירה ש"מזרע ישראל נולד" אינה קובעת שמעמדו של גוי זה לעניין גיור שונה ממעמדו של סתם גוי. ועוד הוכיח משו"ת מהרי"י בן לב (סי' לט) שכתב: "שכל מי שהוא מזרע ישראל ונשתמד ונדמע הוא ובניו בבית הגויים הרי הבנים הורתם ולדתם שלא בקדושה", וגם ראייה זו אינה מוכרחת כלל, שהרי הלשון "מזרע ישראל" נאמרה על האב ולא על זרעו, והאב הוא באמת יהודי גמור. ועוד הוכיח משו"ת תורת חיים (למהר"ש, ב, יג) שכתב: "והפגוש הנזכרת לעיל היתה מצד אביה מזרע ישראל מן האנוסים ומצד אמה מזרע האומות", וגם ראייה זו אינה מובנת, שהרי היא מזרע ישראל רק מצד אביה, ולא נאמר כלל וככל ששם ישראל או שם "זרע ישראל" נקרא עליה. עוד הוכיח משו"ת מהריט"ץ (החדשות, קז) שכתב על אנוסי הזמן שהם "זרע ישראל". וגם הראייה הזו אינה מובנת, שכן הנידון הוא על האנוסים עצמם ולא על זרעם, וכלשון השאלה: "יילמדנו רבינו, אנוסים שבאים מארצות הגויים ועדיין הם ערלים, אם דינם כדין ע"א לאסור היין במגען. ואם ביטולם של להם דין ביטול גויים. ואם הנשים צריכות טבילה כגיורת". וכן מפורש להדיא בתשובתו: "בנידון דידן כיון שהיו ישראל אלא שחטאו ונטמעו באונס, עתה שחזרו בתשובה חזר לכשרותו ומילה לא מעכב... נראה גם אין טבילת הנשים מעכבת כיון שהם זרע ישראל. ולא דמי לגויה שלא טבלה, שעדיין בגייתה עומדת, אבל זאת כשרה היא ובכשרות עומדת". וברור שלא יעלה על הדעת לגייר גוי שאביו יהודי ללא טבילה ומילה. ועוד כתב מהריט"ץ: "ואפילו היתה האשה הזאת שנולדה באונס, כיון שאמה היתה מישראל ואינה בת גויה ודאי אינה צריכה טבילה", ומוכח שכל דבריו לא נאמרו על גויים אלא על יהודים אנוסים מהדור הראשון או השני, וזו הסיבה היחידה שלא הצריך שום גיור.

ועוד הביא ראייה משו"ת הלכות קטנות (ב, צב) שדן בקבלת צדקה מגויים וכתב "ואית לן למימר דאותם הנודדים מסתמא הן מזרע ישראל", וגם זו אינה ראייה, דאין כאן קביעה הלכתית ורוחנית, אלא רק אמירה מציאותית, שמסתבר שגויים אלה הם צאצאים של יהודים, ולא נאמר כאן דבר ולא חצי דבר על מעמדם

¹⁴ גם בתשובת ר' אברהם קארדוזה שנדפסה מכת"י בזרע ישראל (עמ' רפד-רפה) לא נכתב שמדובר על אנשים שאינם מתכוונים לשמור מצוות, ולכן גם ממנה אין להביא ראייה לנידון דידן.

¹⁵ בעניין קו הבלבול בין תקופת הראשונים לתקופת האחרונים, יעוין במנחת אהרן, מאסף תורני לזכרו של הרב אהרן שויקה, ירושלים תש"ס, עמ' 209-215.

ההלכתי. ועוד ציין שם לספר נחלת בנימין (ליפמן, על ספר המצוות סי' סה) שכתב שבן הגויה הוא ישראל גמור. וראיה זו אינה מובנת, שכן מוסכם על כל הפוסקים שלא כך, וכבר העיר בחריפות על הנחלת בנימין בשו"ת ציץ אליעזר (יז, מב, יא), וז"ל: "ובמהילת כבודו של המחבר הנכבד, אין לדבריו האמורים כל בסיס ואחיזה בהלכה, ומהיום המה פרצה חמורה בחומת היהדות".

עוד הביא ראייה מתשובה לר' יששכר בער דיין שנדפסה ספר נפש הגר (בכת"י), ובה נכתב שבן הגויה שהתגייר, מתייחס לאביו וקרינו ביה "מקרב אחיך". ובהמשך ציין שדעה זו הובאה גם בכנה"ג (חומ"מ, ז). אך נראה שגם זו אינה ראייה לנידון דידן, דלא מדובר בדבריהם על הלכות גירות, ואין לדמות מילתא למילתא. ועוד הביא ראייה מהכתוב בספר נפש הגר שבני הגויה הם "גרים גרורים", ולמד מכך שאפילו למי"ד שקבלת מצוות מעכבת, בבן לישראל וגויה היא אינה מעכבת. וגם ראייה זו אינה מובנת, דהדבר לא כתוב בלשון "גרים גרורים". ואדרבה, במאירי (ע"ז ג, ב ד"ה אמנם) מבואר שהלשון גרים גרורים מתארת אנשים שגם אחרי גיורם, יהדותם עדיין אינה מבוררת.

עוד הביא ראייה מדברי רבי יצחק אברבנאל (משמיע ישועה, פרק המבשר השני, ב) שכתב שהאנוסים שנשאו גויות, בעת שיגאל ה' את עמו לא יידרשו לעזוב את ילדיהם. וגם ראייה זו אינה מובנת, דפשוט שילדים אילו יצטרכו גיור, וכיצד נוכל ללמוד מדברי האברבנאל מה כלול בגיור זה ומה אינו כלול בו? ועוד הביא ראייה מדברי ר' צדוק הכהן מלובלין בכמה מקומות, שכתב שאותם יהודים שאבדו בין הגויים ואינם יודעים שהם יהודים, ישובו ויחזרו לעם ישראל. וגם ראייה זו אינה מובנת, דר' צדוק מדבר על יהודים שאינם יודעים שהם יהודים, ולא על גויים. ועוד הביא ראייה מדברי המלמד להועיל (ג, ח) שכתב בנוגע לכהן שנשא גויה והיא מעוניינת להתגייר: "אבל אם אנו מגיירין אותה משום תקנתא דישראל ודאי מוטב שתתגייר ולא יופסד זרע ישראל". וגם זו אינה ראייה, דכוונתו לומר שזרעו של הכהן לא יופסד בהולדת ילדים גויים, ואין בדבריו אמירה שאפילו אם היא לא תתגייר, הבנים ייקראו זרע ישראל.

יב. סיום

כללו של דבר, קשה מאוד להסתמך על דין גיור קטן המוזכר בגמרא ולהחיל אותו במקרים שבהם יש חזקה על הקטן שלא ישמור תורה ומצוות; ולדעת אחרונים רבים וחשובים, גיור כזה אינו חל אף בדיעבד. ולא מצאנו מקורות איתנים לשימוש המודרני בביטוי "זרע ישראל" במובן של גויים שאביהם או סבם יהודי, ואף לא להקלה בעניין קבלת המצוות הנצרכת בגיורם. וכלשון הראי"ה קוק (אורח משפט, השמטות ומילואים, כב):

פשוט הוא שהבן הנולד לישראל מן הנכרית, אף על פי שנימול לשמונה הרי הוא נחשב כנכרי לכל דבריו; ואסור להשיאו בת ישראל, אלא אם כן יתגייר על פי בית דין כדין תורה בטבילה ובקבלת מצוות.

גילויי דעת מגדולי ישראל

כבר¹ ידוע ומפורסם כל הנעשה במרכז עליו בוינה, מרסיי ושאר ריכוזי העולים, אשר במסווה של עידוד עליו משיאים עצה לאשר אינם יהודים להודיע באופן רשמי על יהדותם, והקימו ועדת "גיוור" ועל ידי זה מכניסים זרים לארץ הקודש ובירם מסמך רשמי המאשר "יהדותם", והיא שערוריה שאין כמוה ופירצה עצומה בחומת ייחוד עם ישראל וטהרתו.

אנו פונים לכל אשר יד לו בפעילות ועסקנות ציבורית, ואשר נגע יראת ה' בלבבו, שישקיע כל מרצו וכח השפעתו למנוע את התופעה המחפירה הזאת, ולעקור את הרע משרשו, ובעיקר על ידי קביעת חוק שלא יוכר אלא גיוור שבוצע כהלכה.

ולא תנתן ארץ הקודש אלא לעם הקודש!

משה מרדכי בירדמן אדמו"ר מלוב	יוחנן טברסקי אדמו"ר מרחמסטרביקה	אברהם אייגר אדמו"ר מלובלין
משה חברוני ר"מ ישיבת חברון	יצחק שלמה אונגר רב דקהל חוג תת"ס בני ברק	אברהם יהושע טברסקי אדמו"ר מנחמובקה
נחמן כהנא אדמו"ר מספינקא	יצחק פלקסר ועד הרבנים אגו"י	אברהם אבא לייפער אדמו"ר מפיטסבורג
נתן גשטמטר רב דשכון אגו"י, בני ברק	ישראל אבוהיצרא רב דקהל יוצאי צפון אפריקה	אברהם שלמה כץ רב דשכון סטמ, בני ברק
שלמה היים פרידמן מסדיגורא	יחיאל יהושע רבינוביץ אדמו"ר מביאלא	בנימין מנדלסון רב דקוממיות
שמואל הלוי וואזנר אב"ד דזכרון מאיר, בני ברק	ישראל גרוסמן ועד הרבנים אגו"י	דוד פוברסקי ר"מ בישיבת פוניבז'
שלמה שרייבר ועד הרבנים אגו"י	מנחם מנדל טאוב אדמו"ר מקאליב	חיים מרדכי רוזנבוים אדמו"ר מנדבורגא, בני ברק
שמואל אליהו טאוב אדמו"ר ממודוניץ	מרדכי גולדמן אדמו"ר מזוויל	יעקב ישראל קניבסקי
שמואל רוזובסקי ר"מ בישיבת פוניבז'	משולם זוסיא טברסקי אדמו"ר מצ'רנוביל	יחזקאל לוינשטיין משגיח דישיבת פוניבז'
שניאור זלמן גרליק אב"ד כפר חב"ד	משה יחיאל הלוי אפשטיין אדמו"ר מאורוב	יעקב לנדא אב"ד בני ברק

¹ מכתב זה (התפרסם בהפרס, אדר תשל"א) לא נסוב על הגיורים הנעשים כיום במחוזותינו בארץ ישראל אמנם גם אז נעשו הגיורים לעולים לארץ ישראל להקל את השתלבותם בארץ והשיאו אותם לעשות "תהליך גיוור" ועל זה באה קריאת גדולי ישראל דאו והדברים אקטואליים מאין כמותם לימינו.

אזהרת התורה

החרדנו לשמוע כי לאחרונה ישנם מקבלים גרים כאלו שלא קיבלו עליהם קבלת שמירת תורה ומצוות כהלכה, וגירות כזו אפילו בדיעבד אינה גירות, וגורם להתבוללות עם הקודש עם נכרים ולמכשולות רבים ונוראים רח"ל.

איסור גמור וחמור לקבל גרים כאלו שלא נתברר בבירור גמור שקיבלו עליהם באמת, ושבעתם, לשמור עול תורה ומצוות כהלכה.

וכל הצעת שידוך שמציעים לבן או לבת ישראל אסור לעשותו עד שיתברר בבירור גמור שנעשה הגירות בבי"ד מומחה שביררו באמת שקיבלו עליהם המגורים שמירת התורה והמצוות באמת.

ואזהרה חמורה לכל רב בישראל שאסור לתת חופה וקידושין לגרים עד שיבררו כנ"ל בבירור גמור.

המחכים לישועה קרובה בביאת גוא"צ בב"א

אור ליום כ' סיון תשד"מ לפ"ק

יצחק יעקב וייס

רב ואב"ד פעיה"ק ת"ו

וחברי הבד"צ דפעיה"ק ת"ו

ישראל יעקב פישר

אברהם דוד הורוויץ

בנימין ראבינאוויטש

משה ארי' פריינד

ראב"ד פה עיה"ק ת"ו

ישראל משה

בלאאמו"ר הגה"ק מהרי"צ זצוק"ל

החלטת כנס רבני אירופא וראשי ישיבות - לוגנו שוויץ

כ"ז - כ"ט תשרי תשמ"ה

אסיפת רבני אירופא וראשי ישיבות שמעו דו"ח מפי הרבנים הגאונים שליט"א ע"ד השערוריה של גירות פסולים המתבצעים בשנים האחרונות בסיונות ארצנו הקדושה. ואסיפת רבני אירופא מגנה ומתריע בכל תוקף ועוז נגד הקלקול בנושא הזה, לקבל גרים בלי קבלת עול תורה ומצות עפ"י דתוה"ק והננו מצטרפים לקריאת גדולי התורה בארצנו הקדושה ואנו קוראים בזה להרבנים הגאונים שליט"א די בכל אתר ואתר יושבי כסאות למשפט לעמוד על המשמר ולחקור בכל מקרה ומקרה אם לא נתערבו ח"ו בכלל ישראל גרים פסולים כאלו רח"ל.

הרבנים המשתתפים:

משה סאלאווייטשיק ציריך	יהודא זאב הלוי סג"ל מאנטשעסטער	חיים קרייזווירטה אנטווערפען
<p>יעקב טולידאנא ר"מ מוסדות מרכז התורה פאריז</p> <p>יצחק וייל ר"מ עקס-לע-בען</p> <p>מרדכי זעקבאך ראב"ד שטראסבורג</p> <p>משה אהרן רייך חדב"ג אדמו"ר מפשעווארסק שליט"א</p> <p>משה חיים שמערלער אב"ד מחזיקי הדת ציריך</p> <p>משה מאיר ר"מ אור התלמוד סאן לואי</p> <p>נתן יוסף מייזעלס אב"ד דקהל יטב לב לאנדאן</p> <p>עזריאל שעכטער רב ודוט"ץ בלאנדאן</p> <p>שמואל עקיבא יפה שלעזינגער אב"ד מחזיקי הדת גנפן</p>	<p>גרשון ליכמאן ר"מ מוסדות אור יוסף פאריז</p> <p>דניאל לעווי אב"ד קהל עדת ישורון ציריך</p> <p>חיים יצחק חייקין ר"מ עקס-לע-בען</p> <p>חיים שטערן אב"ד קהל מחזיקי הדת וויען</p> <p>חיים יוסף דוד ווייס דוט"ץ קהל יטב לב</p> <p>חיים ערלאנגער רב בלוגאנא</p> <p>יצחק טולידאנא רב קהלת אור יוסף פאריז</p> <p>יוסף דוד פראנקפורטער אב"ד קהל עדת יראים פאריז</p>	<p>אברהם יפה שלעזינגר אב"ד שטראסבורג</p> <p>אברהם יונה שווארץ אב"ד דקהל אהל משה ויען</p> <p>אלחנן היילפרין רב דביהמ"ד בית שמואל וגשיא התתאה"ק לאנדאן</p> <p>אליקים שלעזינגער ר"מ דשיבת הרטה לאנדאן</p> <p>אלי שניאו ר"מ אור יוסף פאריז.</p> <p>בנציון ראבינאוויטש אב"ד לוגאנא</p> <p>בנציון בלוי רב דביהמ"ד גראוו לעין, לונדון</p> <p>ברוך כהנא חדב"ג אדמו"ר מפשעווארסק שליט"א</p>

בס"ד

כאשר זעקת הגירות שלא כתורה באה לאוזננו, ושמועה שמענו שיש המקבלים גרים בלי קבלה אמיתית והבטחה גמורה לשמור כל מצוות התורה כדת.

לכן הננו להודיע בשער בת רבים, כי לפי דין תורתנו הקדושה, אסור להכניס אדם לכלל ישראל אלא אם נתברר בבירור גמור ואחרי חקירות אמיתיות, שמקבל עליו לשמור כל המצוות באמת ותמים, וחלילה לומר שנשתנו העיתין לענין זה – וכל שלא קיבל על עצמו לקיים המצוות בלב שלם, אינן הגירות כלום והרי הוא נכרי.

והמגייר שלא כדת ח"ו עליו לחוש מה שאמרו חז"ל (יבמות קט): רעה אחר רעה תבוא למקבלי גרים, ובתוס' ומהרש"א שם.

ומכאן אזהרה לכל איש מישראל הבא להתחתן עם גר או צאצאיו, לברר אם הגירות נעשתה כדת של תורה על ידי בית דין של יראי ד' הראוי לסמוך עליו.

כמו כן מוטל על הרבנים רושמי נישואין ומסדרי קידושין, ליזהר בזה מאד, כי האחריות מוטלת עליהם לבל להכשל ח"ו.

ט' מרחשון שנת תשמ"ח לפ"ק .

הכו"ח למען חיזוק דת תורתנו הקדושה

ניסים קרליץ

שמואל הלוי וואזנר

נתן גשטעטנר

שלמה זילברשטיין

גילוי דעת

בס"ד, י' אייר שנת השבע התשס"ח

כאשר פורצי גדר משמיעים קולם כאילו אפשר לגייר בלא קבלת מצוות, ואף הגדילו עשות לרדוף דיינים שליט"א העומדים על משמור כרם בית ישראל, הננו לגלות דעת תוה"ק כי אין גירות בלא קבלת מצוות והרי הם כגוים גמורים לכל דבר.

והננו פונים לכל מי שבידו לחזק את העושים כהלכה ולמחות כנגד המסויעים לפריצת כרם בית ישראל.

וע"ז באעה"ח

שמואל הלוי וואזנר	אהרן יהודה ליב שטיינמן	יוסף שלום אלישיב
מיכל יהודה ליפקוביץ	ישראל בהרה"צ מויז'ניץ שליט"א	הק' צבי אלימלך בן כ"ק אאמו"ר זצוקל"ה
חיים קניבסקי	ש.י. נסים קרליץ	חיים פנחס שיינברג
גרשון אדלשטיין	יצחק צבי שיינר	שמואל אויערבאך
נתן צבי פינקל	נסים טולידנו	

גם אני מצטרף להנ"ל לחזק ידי הרבנים ודייני ישראל הי"ו
העומדים על משמרת הקודש נגד הגיורים המזויפים

הק' יוחנן סופר

ניסן תש"ע

דעת מרגן ורבנן גדולי הדור שליט"א על גיורים מזויפים ללא קבלת תורה ומצוות

על דבר הנידון אם שייך גיור אשר בדעת המתגייר לקיים מצות באופן חלקי או כמסורת:

הננו להבהיר בזה כי אין שום צד בהלכה שיועיל גיור כזה, והינו גוי גמור לכל דבריו ואין שום נפקא מינה בין אם אביו ואמו גוים לבין אם אמו בלבד גויה. והכותב או אומר שכביכול יש בזה מקום לדון הינו מגלה פנים בתורה שלא כהלכה ואינו בר הוראה כלל.

נסים קרליץ   שמואל הלוי ואזנר

אהרן לייב שטיינגמן   יוסף שלום אלישיב   שמואל אויערבאך

גם אני מצרף דעתי למה שכתב למעלה בפסק גמור, ואלו שאינם מקבלים את הפסק דין שהגיור אינו גיור, הוא מורד בתורתנו הקדושה ויקבל את ענשו.

נאום מיכל יהודה ליפקוביץ

בנידון להתיר גר או גיורת בישראל אף שאין עומדים לקיים מצוות, ומקבלים בפה לבד, הדבר הבל הבלים אין בהם ממש, והמתירים מטמאים עם ה' ומרחיקים השכינה מאיתנו. ומצווה רבה לפעול ולעשות לבטל מזימתם, ולשומע ולפועל לבטל גיורים כאלו תע"ב.

משה שטרנבוך ראב"ד לכל מקהלות האשכנזים וסגן נשיא העדה החרדית פעיה"ק ירושלים.

דבר ברור שאם אין מקבל עליו לשמור כל המצוות, אפי' אומר בפיו שמקבל, ואנו יודעים ברור שאין בדעתו, אין בגרותו כלום. כמש"כ באחיעזר ח"ג סי' כו סק"ד - שאם יודע קודם שיחלל שבת ויאכל טריפות אין בגרותו כלום, ובחזו"א יו"ד סי' קוט סק"ב, וכ"כ שאר אחרונים ואפי' דבר א' אין מקבל לשמור. והרי הוא גוי גמור לכל דבר. וכל שאינו מודה בזה הוא אפיקורוס גמור.

חיים קניבסקי

אוי לנו שכך עלתה בימינו שצריך למחות על דברי הבל ורעות רוח
אוי לנו מעלבונה של תורה

החותמים בכאב

יעקב הלל

יהודה עדס

נסים טולדנו

דעת תורה ומחאה

יוסף שלו' אלישיב

ירושלים

מוצש"ק פ' נח
תשע"א

רוח עושים שבה וחזרה ל"אשר" גוים כיהודים והננו פונים לכל מי שיש בידו למחות ולמנוע פריצת כרם בית ישראל ולסכל "אישור" לגיור שאינו כהלכה בלא קבלת עול מצוות.

ולרבנים רושמי גישואין יאמר, עליכם לבחון ולבדוק כל המציג תעודת גיור אם אכן נעשה הגיור כהלכה.

והשוי"ת רוח טהרה יעלה ממרומים להעמיד הדת על תילה.

מיכל יהודה ליפקוביץ	אהרן יהודה ליב שטינמן	יוסף שלום אלישיב
חיים קניבסקי	ש.י. נסים קרליץ	חיים פנחס שיינברג
גרשון אדלשטיין	יצחק שיינר	שמואל אויערבאך
יהודה עדס	נסים טולדנו	מאיר צבי ברגמן
נתן צבי פינקל		

מחאה נמרצת ואזהרה

בחרדה שמענו שפורסם ברבים שלאחרונה התיירו איזה רבנים לקבל גירות של הרבנות הצבאית בלי קבלת מצוות כדת של תורה, כי על פי דין תורה הקדושה אין גירות בלי קבלת עול תורה ומצוות, **ובלא זה נשארים גוים גמורים מיד ולדורות** ואנו מוחים על זה במחאה נמרצה, כי בזה מביאים התבוללות של גוים בכלל ישראל, והוא עקירת התורה המקובלת מסיני ואם חס ושלום תתקיים הפירצה הנ"ל אז בקרוב העתיד לא ידעו מיהו יהודי ומיהו גוי גמור.

ובחדא מחתא אנו פונים אל כל מסדרי הקידושין לברר בירור גמור אם שני בני הזוג הם יהודים על פי דת תורה הקדושה וזאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברר שמו.

ומן השמים ירחמו על כלל ישראל שישאר בקדושתו ובטהרתו כמאז ומקדם, עד ביאת גואל צדק בב"א.

כ"ח תשרי תשע"א הביד"צ העדה החרדית פעיה"ק ירושלים ת"ו

יצחק טוביה ווייס רב ואב"ד פעיה"ק ת"ו

משה שטרנבוך ראב"ד אברהם יצחק אולמן

נפתלי ה' פרנקל יהושע ראזענבערגער יעקב מענדל יאראוויטש

ב"ה

הדברים הנ"ל ברורים מאד, כי גירות בלי קבלת מצוות היא עקירת הלכה, ואסור לגייר בלי ידיעה שהמקבל גירות ישמור יסודי התורה, ואוי לנו שפוגעים ביחוס של עמינו הקדוש, ויהי רצון שיעלה ביד כל בתי דינים להעמיד בזה הדת על תלה כנזכר למעלה. ע"ז באעה"ח מצפה לישועת ה'.

שמואל הלוי וואזנר

מחאה גדולה

בס"ד, מוצש"ק פ' יתרו תשע"א

הנה עצור במילין לא נוכל כבלע הקודש להביע מחאתנו וכאבנו על פירצת גדרות כרם בית ישראל ל"הכשור" גיורים שאינם כהלכה, ולהכניס גויים לכרם בית ישראל.

ונידון דידן, הכל יודעים שלא הי' בכוונת הגויים הללו לקבל על עצמם שום עיקר מעיקרי הדת לא שבת ולא כשרות ולא טהרת המשפחה, וכל אחד יודע וכמעט וכול לומר בנקיטת חפץ שגויים אלו אין כוונתם לקבל יהדות, וכבר כתב האחיעזר (ח"ג סי' כו אות ד) "היכא שברור הדבר שבודאי יעבור אחרי כן על איסורי תורה, חילול שבת ואכילת טריפות ואנו יודעים בביורור כוונתו שאינו מתגיר רק לפנים ולבו בל עמו, הרי אומדנא דמוכח שמה שאומר שמקבל עליו המצוות לאו כלום הוא".

ואנו פונים לכל מי שבידו למנוע חילול ד' הנורא הזה, ולגדור מחיצת חכרם שנפרצה, והשוי"ת יתן בלב תועים בינה.

יוסף שלו' אלישיב

שמואל הלוי ואזנר

א. ל. שטיינמן

מיכל יהודה ליפקוביץ

יוחנן סופר

חיים פנחס שיינברג

נסים קרליץ

חיים קניבסקי

גרשון אדלשטיין

מאיר צבי ברגמן

יצחק שיינר